

HALGAN

Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed

• URURKA DHAQDHA-
QAAQA ISKAASHA-
TOOYINKA SOOMA-
ALIYEED

• Ereteriya: dagaal
gobannimo doon ah
• Haweenka Soomaali-
yeed iyo dhaqanka
• Xeerk U.DH.I.S.

U Halgan
Waxbarasho
Si Waxbarashadu
Halgankaaga
U Kordhiso

HAALGAIN

waxaa soo saara
GOLAHA DHEXE EE
XISBIGA H. K. S. BISHIIBA HAL MÄR

GUDDIGA QORAALKA

MAXAMED AADEN SHEEKH /Guddoomiye

ABUUKAR MAXAMED XUSEEN (Ikar)/ Xoghaye

XUBNAHA GUDDIGA QORAALKA

Xuseen Maxamed Aadan

Saciid Cabdisalaam

Rashiid Shiikh Cabdulaahi

Yuusuf Suleymaan

QIIMAHA

Soomaaliya

Koobigiiba 2/- Shilin

Sanadkiiba 40 = / shilin oo kharajka Boostada ku jiro

Dumida Carbeed iyo Afrikada Bari

40/ = shilin sanadkii oo kharajka boostadu ku jiro.

Koonfur, bartamaha iyo Galbeed Afrika

\$17.00 sanadkiiba Kharajka boostadu ku jiro.

Aasiya

\$20.00 sanadkiiba oo kharajka boostadu ku jiro

Yurub

\$25.00 sanadkiiba oo kharajka boostadu ku jiro

Ameerika (Waqooyi iyo koonfur)

\$30.00 sanadkiiba oo kharajka boostadu ku jiro.

shkilada dulucdeedu halkaas ayey ahayd. Midowga Soofiyeeti, Kuuba iyo inta ay isbahaystaan, ayaga oo iska indhasaabaya runtaas jirta, ayey dantooda bideen inay Xabashida ku garabsiiyaan jidkaa xaq darrada ah, waxayna Xabashida iyo Goobaha dagaalka keeneen hub iyo ciidan farabadan. JDS waxay oo markiiba caddeysay in aysan taasi ahayn waddadii ugu habbooneyd oo marin loogu furi lahaa xajada murugtay ee Geeska Afrika; waxay kale oo caddeysay in hub fara badan iyo Ciidammada tobanaanka kun gaaraya ee shisheeyaha ahi ay qasayaan xasilloonida Gobolka oo dhan. Waa lagu inkiray, oo waxaa la yiri hubkuna saa uma badna, ciidankuna ma jiro.

Maanta dawlado badani waxay qirahayaan in hub iyo ciidankuba dhab yihiin, fara badan yihiin. Dhawaan ninka madaxda ka ah Guddiga nabadgelyada ee Maraykanku wuxuu sheegay inay hubaan in ciidanka Soofiyeeti iyo kan Kuubaanka ah ee Taliska Xabashida u soo gurmaday ay ka badan yihiin 16000 oo qof.

Hase yeeshee qiraalkaas wuxuu raacshey inay Ciidammada Soomaaliyeed ka baxaan dalka Itoobiya, maxaa wacay joogistoodu waxay jebineysaa Xeerarka Adduunka uga yaal soohdimada. Intaa kuma gaabsan dowladda Mareykanku ee waxay bilowday ayaduna, si ay Taliska Addis Ababa u xod-xodato, in ay u furto gar-gaarkii xagga hubka. Weli waxaa muuqata, marka, inaan arrinta gunteedii la dooneyn in hoos loogu daadego.

Shacbiga Soomaali Galbeed waa iska xoreeyey gumeysigii Xabashida, asaga oo aan tixgelin dawladee kugu cariiqsaneysa, maxaa wacay jiritaankiisa iyo mustaqbalkiisa ayuu u halgamayey, una huray wax allale wixii uu awood iyo dhaqaale lahaa. Xabashi ha loo aqoonsado soohdimihii ku-meel-gaarka ahaa, xukunkeediina ha ku soo noqdo dalkii lahaa ay ka xoreysteen, macnaheedu waxaa weeye ayaga ha loo loogo, oo ha la ciribtiro, wixii ka harana mididiin ha looga dhigo. Taasi ma wax dawlado soo jeediyaanbaa? Ma wax ururrada Caalamiga ah la hordhigaa? Mase waa wax dadyowgaas u cuntami kara ama JDS ay yeeli kartaa?

Mase waxaa la isleeyahay haddii, xoogaggaas isbahaystay (iyo kuwa isha ka fiirsanayaa) ay Gobannimadoonka baabi'iyaa, J.D. Soomaaliyana wax la yeelleeyo, dagaalka meesha ka socdaaba waa damayaa, kaddibna wixii ka hara haragoodaa lagu gorgortamayaa?

Qolooyinka arrintaas ku hammiyeya, waxaan leennahay, haddii ay doonayaan in laga hortago dagaal dheer, oo kharaar, oo fool-xun, waa inay xisaabaadkooda wax ka beddeelaan, cunsarka weyn ooy maanta hoosaasinayaana kor u soo qaadaan oo mudnaanta uu leeyahay siiyaan: Kaas oo ah shacbiga meesha deggan, rabiddooda iyo jabhadaha matila.

Arrimaha Siyaasadda, Dhaqaalaha iyo Bulshada

Warbixintii Shirweynaha

1aad ee U. DH. I. S.

Ka dib markii uu dhismay XHKS muddo haatan laga joogo hal sano iyo bar, ururradii shaqaalaha, dhallinyarada iyo haweenkuna ay ka daba dhismeen, waxaa markaan la soo gaaray waqtigii ku habboonaa in loo dhiso urur ay leeyihiin Iskaashatooyinka Soomaaliyeed, kana mid noqda ururrada bulshada ee mideeya iskuna dubbarida halganka bulshada Socmaaliyeed, iyagoo ka shidaal qaadanaya siyaasadda Xisbiga HKS.

6dii Jannaayo, 1978ka ayaa Dugsiga Saree Booliska oo ku yaal magaaladaan Muqdisho waxaa ka furmay Shirweynihii 1aad ee lagu asaasayey ururka dhaqdhaqaaqa iskaashatooyinka Soomaaliyeed. Shirweynahaas waxaa ka soo qaybgalay ergacyin ka kala yimid dhammaan gobollada dalka JDS, kana wakiil ahaa iskaashatooyinka kala geddisan. Guud ahaan dadkaas tiradoodu waxay gaaraysay 505 qof. Waxaa kaloo ka soo qaybgalay ergacyin ka socdey ururrada bulshada oo marti ahaan goob joog uga ahaa.

Fadhigii ugu horreeyey waxaa lagu doortay Shir - guddoonkii iyo Xoghayntii shirweynaha, ka dibna waxaa shirweynaha khudbad qaayo leh ku furay Xoghayaha Guud ee XHKS, Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre. Madaxweynuhu khudbaddiisaas wuxuu si ballaaran ugu falanqeeeyey arrimo badan oo la xiriira difaaca qaranimada Socmaaliyeed iyo horumarinta bulshada; waxaana khudbadda saldhig u ahaa laba qodob asaasi ah, kuwaasoo kala ah:

1. Taariikhda isbeddelka bulshada Soomaaliyeed iyo hababkii dhaqan dhaqaale ee ay soo martay, taasoo ay ka soo maaxdeen himilooyinka maanta la higsanaayo.

2. Xiisadda ka aloosan Geeska Afrika iyo mowqifka madbda'iga ah ee ay ka taagan tahay JDS.

Isla fadhigii ugu horreeyey shirweynaha waxaa laga akhriyey warbixin dheer oo uu soo diyaariyey Hoggaanka Iskaashatooyinku, G. Dhexe XHKS, war-bixintaasoo ka

warramaysay taariikhda dhaqdhaqaaqa iskaashatooyinka Socmaaliyeed marxaladihii kala geddisnaa ilaa marxaladda maanta la maraayo.

Shirweynuhu maalintiisii 2aad wuxuu dhageystey Barnaamijkii iyo Xeerkaa hindise ahaanta loo soo diyaariyey, waxaana mid walba loo saaray guddi ka soo baa-raandega taladii ay ka soo bixiyaa-na shirweynaha dib u horkeena, guddigaasoo ka kooban Jaallayaal ka wakiil ah ergooyinka iskaashatooyinka gobollada iyo aqoonyahanno ka caawiya xagga Teknika-da.

Guddiyadaasi talabixintoodii waxay keeneen maalintii 3aad uguna dambeysey ee shirweynaha, taladii ay keeneenna waxay noqotay barnaamijkii oo la gartay in sidiisa lagu aqbalo, iyo Xeerkaa oo la gartay in uu isaguna ururka ku habboon yahay lana aqbalo, hase yeeshee laga beddelo dhowr qodob oo yaryar, qodobbada la baddalayo iyo sida loo baddalayaan guddigii loo xilsaaray wuu soo jeediyey. Ka dibna cod ayaa loo qaaday, waana la isku raacay labadaas qoraal in ay noqdaan Xeerkaa iyo Barnaamijkii ururka dhaqdhaqaaqa iskaashatooyinka Socmaaliyeed.

Shirweynuhu maalintiisii 2aad iyo tii 3aadba wuxuu dhagaystay war-bixino ay soo jeediyeen ergooyinkii iskaashatooyinka gobollada, kuwaasoo guud ahaan ka warmaamayey taariikhda ay soo martay iskaashato kasta, guulihii ay gaareen, dhibaatooyinka hortaagan iyo wixii talooyin ah ee ay soo jeedinaayan. Ergo waliba waxay warbixin-

tooda ku soo gabagabaynaysey taa-geero ay la garab taagan yihiin siyaasadda Xisbiga HKS. halganka xaq ah ee Jabhadaha Gobannimadoonka Soomaaliyeed iyo kuwa dunidaba; taasina waxay muujinaysaa garaadka siyaasiga ah ee xoogsatada Soomaaliyeed in uu gaaray heer wanaagsan.

Waxaa kaloo shirweynaha erayo ka soo jeediyey ergooyinkii marti sharafta ahaa ee ka socday ururrada bulshada (Shaqaalaha, Haweenka, iyo dhallinyarada), erayadaas oo ay ku muujinaayeen taageerada hagar la'aanta ah ee ay hiil iyo hooba la garab taagan yihiin ururka iskaashatooyinka ee abuurmay, iyagoo cabbiraayey farxaddooda dhalashada ururkaas cusub ee ku soo biiray, noqonna doona mid ay iska kaashadaan halganka xaq ah ee loogu jiro xaqiijinta himilooyinka ummadda iyo difaaca qarannimadeenna.

Ururradaas bulshada oo keli ah ma aha shirweynaha aasaaska ururka dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka Soomaaliyeed, waxaa si isdaba-jooq ah ugu soo dhacaayey taarar hambalyo, taageero iyo bogaadin ah oo xoogagga horusocodka ah ee Soomaaliyeed ay ku soo dhoweynaayeen ururka cusub, taararkaasi waxay ka kala imaanayeen qaybaha Bulshada, hay'adaha dawladda; Gobolladda iyo Degmooyinka iwm.

Dhismaha ururka iskaashatooyin-

ka taageeradii ugu xoog iyo xammaasad badnayd waxaa u muujiyey Ubaxa Kacaanka Oktoobar, kuwaasoo shirweynaha bilawgiisii ilaa dhammaadkiisii ergooyinka iyo martida ku baraarujinaayey kuna maaweelinaayey barnaamij fan ah oo murti abwaanimo iyo qiiro waddanninimo ku dheehan tahay, taa-soo kaalin weyn ka qaadatay xiise gelinta shirweynaha. Barnaamijkaas oo si dhextaal ahaan ah u barbarasocday hawlaha shirweynaha, waxaa ku kaltamaayey Kooxda kicinta ee isbahaysiga Xoogsatada Soomaaliyeed, Ubaxa Qaranka, iyo Ubaxa degmooyinka Waaberi, Dayniile, Yaaqshiid iyo Afgooye.

Arrimaha kale ee Shirweynahaas xiisaha iyo xammaasadda dheeraadka ah ku abuuray waxaa ka mid ahaa ergo ka socotay beeralayda

gobolka Godey oo Gobannimadoonka Soomaali Galbeed ay doonayso in ay iskaashatayso, kadib markay ka xoraysay gumeysigii taliska Xabashida.

Ergadaas oo Shirweynaha marti ahaan uga soo qaybgashay, waxay halkaasi ka soo jeedisay war-bixin aad u xiisa badan oo dhaqaajisay dareenkii waddanninimo ee ka-qaybgalayaasha shirweynaha. Ergadaas martida ahi waxay ka warrameen halgankii dheeraa ee ay gumeysiga Xabashida la soo galeen dadweynaha Soomaali Galbeed cadaadiskii foosha xumaa ee gumeysigaas iyo sidii geesiyaasha gobannimadoonka ahi u burburiyeen silsiladdiisii. Ergadu waxay kaloo muujiyeen farxadda qaayaha weyn leh ee dadweynaha Soomaali Galbeed ay ku faraxsan yihiin guusha gobannimada, abaalka iyo xiisaha ay u hayaan walaalahooda Soomaaliyeed ee Jamhuuriyadda ku dhaqan.

Ergadu intii ay war-bixintaas jeedinaysay waxaa marar badan hakinaayey heeso gobannimadoon ah oo ay kaqaybgalayaasha shirweynuhu si xamaasad leh ugu muujinaayeen taageerada hiil iyo hooba leh ee ay had iyo jeer la garab taagan yihiin walaalahooda Soomaali Galbeed ee xuquuqdooda halgamaaya.

Fadhigii gunaanadka ahaa ee shirweynaha waxaa lagu doortay guddiga qaranka, guddiga fulinta iyo guddiga kormeerka iyo Hanti-

dhowrka ee ururka dhaqdhaqaaqa Isqaashatooyinka Soomaaliyeed.

Guddiga qaranka waxaa loo doortay 104 Xubnood oo matalaaya dhammaan noocyada Iskaashatooyinka Soomaaliyeed. Guddiga fulinta wuxuu ka kooban yahay 9 Xubnood oo kala ah:

1. Jaalle Warsame Cabdullaahi Cali (Guddoomiye)

2. » Yaasiin Geelle Warsame (Gudd. Ku-Xigeen 1aad)

3. » Maxamed Muuse Maxamed Gudd. (Ku-Xigeen 2aad)

4. » Cabdi Daahir Xasan (Xoghayaha Waaxda Xiriirka Dibadda)

5. » SHiikh Cali Ibraahim (Xog. Waaxda Sharciga iyo War-gelinta)

6. » Abroone Xaaji Yuusuf (Xog. Waaxda Waxbarashada iyo Tababar xirfadeedka)

7. » Jaylaani Xaaji Cabdow (Xog. Waaxda Abaabulka iyo arimaha bulshada).

8. » Ibraahim Maxamed Hadduma (Xog. Waaxda Qorsrshaha iyo Tacabka)

9. » Maxamed Cumar Cismaan (Xog. Waaxda Maamulka iyo Maaliyadda).

Guddiga Kormeerka iyo Hanti-dhowrku wuxuu ka koobnaa:

1. JAALLE Cabdullaahi Xirsi Samatar (Guddoomiye)

2. » Cali Jaamac Colaad

3. » Maxamed Mataan Saray

4. » Cabdi Siciid Curxan

5. » Ibraahim Cabdullaahi Ismaaciil.

Shirweynaha waxaa lagu xiray khudbad qaayo leh oo uu soo jeediyey Xoghayaha Guud XHKS. Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre, oo arrimo Ummadda qaayo ballaaran u leh jeex-jeexay, iskaashatooyinkana guubaa-bo iyo tusaalooyin dhexalgal ah ku jiscimay.

Dhuuxa Xeerka iyo Barnaamijka U. DH. I. S.

M. D. AFRAX

«Ururka Dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka Soomaaliyeed waa Urur dadweyne oo dimoqraadi ah, wuxuuna ka mid yahay mirihii kacaankii 21kii Oktoobar 1969kii, waa guulihii XHKS ee Ummadda Soomaaliyeed u horseedayta tubta mada-xbannaanida, iskufillaanshaha dhaqaale iyo baraare guud.»

Erayadaas waxaa ku bilaabmaaya Xeerka Ururka Dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka Soomaaliyeed, Xeerkaasoo si wanaagsan u qeexaaya ururkaasi wuxuu yahay, qaabkuu u dhisan yahay iyo habka hawlihiisa loo fulinaayo.

Sida Xeerka ku cad U.DH.I.S «Wuxuu kulmiyaa danyarta dhexe ee dulman, waxayna isla kaashanayaan muruqooda, maskaxdooda iyo wixii qalab ama hanti ah ee ay haystaan», Wa-

xayna la dagaallamayaan iskudul noolaadka noocuu yahayba.

Xeerka wuxuu caddaynayaa hantiwadaagga cilmiga ahi in uu yahay mabda'a saldhigga u ah U. DH. Iskaashatooyinka, shaqada ururkuna ay ku dhisan tahay Dimoqraadiyada guddoonka dhexe, taasoo micneheedu yahay:-

1. In dhammaan doorashada guddiyadu noqon doonto min hocs ilaa kor.

2. In guddiyada hoose si toos ah u fuliyaan go'aannada guddiyada sare.

3. In uu jiro dishibiliin (Anshax) adag micneheeduna yahay in tirada yari u hoggaansantc tirada badan.

4. In hawlaha ururka lagu maamulo si habsami, wadajir iyo wada tashi ah.

5. In dhismaha ururka guud uu ku habaysnaado qaab qorran gobol, degmo iyo tuulo iyadoo la isugu xiraayo sida da-beecadda isugu dhowdahay.

1. Ururka Iskaashatooyinka Beeraha

2. Ururka Iskaashatooyinka Kalluumaysiga

3. Ururka Iskaashatooyinka Quudka iyo adeegga

4. Ururka Iskaashatooyinka Xoolaha iyo Kaymaha

5. Ururka Iskaashatooyinka Warshadaha iyo Farasha xanka

6. Ururka Iskaashatooyinka

Dhismaha iyo Gaadiidka

Haddii aan dulucda Xeerka intaas uga harno, baraanmijka ururku wuxuu qeexayaa siya-

shkilada dulucdeedu halkaas ayey ahayd. Midowga Soofiyeeti, Kuuba iyo inta ay isbahaystaan, ayaga oo iska indhasaabaya runtaas jirta, ayey dantooda bideen inay Xabashida ku garabsiiyaan jidkaa xaq darrada ah, waxayna Xabashida iyo Goobaha dagaalka keeneen hub iyo ciidan farabadan. JDS waxay oo markiiba caddeysay in aysan taasi ahayn waddadii ugu habbooneyd oo marin loogu furi lahaa xajada murugtay ee Geeska Afrika; waxay kale oo caddeysay in hub fara badan iyo Ciidammada tobananka kun gaaraya ee shisheeyaha ahi ay qasayaan xasilloonida Gobolka oo dhan. Waa lagu inkiray, oo waxaa la yiri hubkuna saa uma badna, ciidankuna ma jiro.

Maanta dawlado badani waxay qirahayaan in hub iyo ciidankuba dhab yihiin, fara badan yihiin. Dhawaan ninka madaxda ka ah Guddiga nabadgelyada ee Maraykanku wuxuu sheegay inay hubaan in ciidanka Soofiyeeti iyo kan Kuubaanka ah ee Taliska Xabashida u soo gurmaday ay ka badan yihiin 16000 oo qof.

Hase yeeshee qiraalkaas wuxuu raacshey inay Ciidammada Soomaaliyeed ka baxaan dalka Itoobiya, maxaa wacay joogistoodu waxay jebineysaa Xeerarka Adduunka uga yaal soohdimada. Intaa kuma gaabsan dowladda Mareykanku ee waxay bilowday ayaduna, si ay Taliska Addis Ababa u xod-xodato, in ay u furto gar-gaarkii xagga hubka. Weli waxaa muuqata, marka, inaan arrinta gunteedii la dooneyn in hoos loogu daadego.

Shacbiga Soomaali Galbeed waa iska xoreeyey gumeysigii Xabashida, asaga oo aan tixgelin dawladee kugu cariiqsaneysa, maxaa wacay jiritaankiisa iyo mustaqbalkiisa ayuu u halgamayey, una huray wax allale wixii uu awood iyo dhaqaale lahaa. Xabashi ha loo aqoonsado soohdimihii ku-meel-gaarka ahaa, xukunkeediina ha ku soo noqdo dalkii lahaa ay ka xoreysteen, macnaheedu waxaa weeye ayaaga ha loo loogo, oo ha la ciribtiro, wixii ka harana midiidiin ha looga dhigo. Taasi ma wax dawlado soo jeediyaanbaa? Ma wax ururrada Caalamiga ah la hordhigaa? Mase waa wax dadyowgaas u cuntami kara ama JDS ay yeeli kartaa?

Mase waxaa la isleeyahay haddii, xoogaggaas isbahaystay (iyo kuwa isha ka fiirsanayaa) ay Gobannimadoonka baabi'iyaan, J.D. Soomaaliyana wax la yeelleeyo, dagaalka meesha ka socdaaba waa damayaa, kaddibna wixii ka hara haraggoodaa lagu gorgortamayaa?

Qolooyinka arrintaas ku hammiyeya, waxaan leennahay, haddii ay doonayaan in laga hortago dagaal dheer, oo kharaar, oo foolxun, waa inay xisaabaadkooda wax ka beddeelaan, cunsarka weyn oooy maanta hoosaasinayaana kor u soo qaadaan oo mudnaanta uu leeyahay siiyaan: Kaas oo ah shacbiga meesha deggan, rabiddooda iyo jabhadaha matila.

U Halgan
Waxbarasho
Si Waxbarashadu
Halgankaaga
U Kordhiso

HAALGAIN

waxaa soo saara
GOLAHA DHEXE EE
XISBIGA H. K. S. BISHIIBA HAL MÄR

GUDDIGA QORAALKA

MAXAMED AADEN SHEEKH /Guddoomiye

ABUUKAR MAXAMED XUSEEN (Ikar)/ Xoghaye

XUBNAHA GUDDIGA QORAALKA

Xuseen Maxamed Aadan

Saciid Cabdisalaam

Rashiid Shiikh Cabdulaahi

Yuusuf Suleymaan

QIIMAHA

Soomaaliya

Koobiiba 2/- Shilin

Sanadkiiba 40 = / shilin oo kharajka Boostada ku jiro

Dumida Carbeed iyo Afrikada Bari

40/ = shilin sanadkii oo kharajka boostadu ku jiro.

Koonfur, bartamaha iyo Galbeed Afrika

\$17.00 sanadkiiba Kharajka boostadu ku jiro.

Aasiya

\$20.00 sanadkiiba oo kharajka boostadu ku jiro

Yurub

\$25.00 sanadkiiba oo kharajka boostadu ku jiro

Ameerika (Waqooyi iyo koonfur)

\$30.00 sanadkiiba oo kharajka boostadu ku jiro.

shkilada dulucdeedu halkaas ayey ahayd. Midowga Soofiyeeti, Kuuba iyo inta ay isbahaystaan, ayaga oo iska indhasaabaya runtaas jirta, ayey dantooda bideen inay Xabashida ku garabsiiyaan jidkaa xaq darrada ah, waxayna Xabashida iyo Goobaha dagaalka keeneen hub iyo ciidan farabadan. JDS waxay oo markiiba caddeysay in aysan taasi ahayn waddadii ugu habbooneyd oo marin loogu furi lahaa xajada murugtay ee Geeska Afrika; waxay kale oo caddeysay in hub fara badan iyo Ciidammada tobananka kun gaaraya ee shisheeyaha ahi ay qasayaan xasilloonida Gobolka oo dhan. Waa lagu inkiray, oo waxaa la yiri hubkuna saa uma badna, ciidankuna ma jiro.

Maanta dawlado badani waxay qirahayaan in hub iyo ciidankuba dhab yihiin, fara badan yihiin. Dhawaan ninka madaxda ka ah Guddiga nabadgelyada ee Maraykanku wuxuu sheegay inay hubaan in ciidanka Soofiyeeti iyo kan Kuubaanka ah ee Taliska Xabashida u soo gurmaday ay ka badan yihiin 16000 oo qof.

Hase yeeshee qiraalkaas wuxuu raacshey inay Ciidammada Soomaaliyeed ka baxaan dalka Itoobiya, maxaa wacay joogistoodu waxay jebineysaa Xeerarka Adduunka uga yaal soohdimada. Intaa kuma gaabsan dowladda Mareykanku ee waxay bilowday ayaduna, si ay Taliska Addis Ababa u xod-xodato, in ay u furto gar-gaarkii xagga hubka. Weli waxaa muuqata, marka, inaan arrinta gunteedii la dooneyn in hoos loogu daadego.

Shacbiga Soomaali Galbeed waa iska xoreeyey gumeysigii Xabashida, asaga oo aan tixgelin dawladee kugu cariiqsaneysa, maxaa wacay jiritaankiisa iyo mustaqbalkiisa ayuu u halgamayey, una huray wax allale wixii uu awood iyo dhaqaale lahaa. Xabashi ha loo aqoonsado soohdimihii ku-meel-gaarka ahaa, xukunkeediina ha ku soo noqdo dalkii lahaa ay ka xoreysteen, macnaheedu waxaa weeye ayaga ha loo loogo, oo ha la ciribtiro, wixii ka harana mididiin ha looga dhigo. Taasi ma wax dawlado soo jeediyaanbaa? Ma wax ururrada Caalamiga ah la hordhigaa? Mase waa wax dadyowgaas u cuntami kara ama JDS ay yeeli kartaa?

Mase waxaa la isleeyahay haddii, xoogaggaas isbahaystay (iyo kuwa isha ka fiirsanayaa) ay Gobannimadoonka baabi'iyaan, J.D. Soomaaliyana wax la yeelleeyo, dagaalka meesha ka socdaaba waa damayaa, kaddibna wixii ka hara haraggoodaa lagu gorgortamayaa?

Qolooyinka arrintaas ku hammiyeya, waxaan leennahay, haddii ay doonayaan in laga hortago dagaal dheer, oo kharaar, oo fool-xun, waa inay xisaabaadkooda wax ka beddeelaan, cunsarka weyn ooy maanta hoosaasinayaana kor u soo qaadaan oo mudnaanta uu leeyahay siiyaan: Kaas oo ah shacbiga meesha deggan, rabiddooda iyo jabhadaha matila.

Arrimaha Siyaasadda, Dhaqaalaha iyo Bulshada

Warbixintii Shirweynaha

1aad ee U. DH. I. S.

Ka dib markii uu dhismay XHKS muddo haatan laga joo'go hal sano iyo bar, ururradii shaqaalaha, dhallinyarada iyo haweenkuna ay ka daba dhismeen, waxaa markaan la soo gaaray waqtigii ku habboonaa in loo dhiso urur ay leeyihiin Iskaashatooyinka Soomaaliyeed, kana mid noqda ururrada bulshada ee middeya iskuna dubbarida halganka bulshada Soomaaliyeed, iyagoo ka shidaal qaadanaya siyaasadda Xisbiga HKS.

6dii Jannaayo, 1978ka ayaa Dugsiga Sarre Bocliska oo ku yaal magaaladaan Muqdisho waxaa ka furmay Shirweynihii 1aad ee lagu asaasayey ururka dhaqdhaqaaqa iskaashatooyinka Soomaaliyeed. Shirweynahaas waxaa ka soo qaybgalay ergacyin ka kala yimid dhammaan gobollada dalka JDS, kana wakiil ahaa iskaashatooyinka kala geddisan. Guud ahaan dadkaas tiradoodu waxay gaaraysay 505 qof. Waxaa kaloo ka soo qaybgalay ergacyin ka socdey ururrada bulshada oo marti ahaan goob joog uga ahaa.

Fadhigii ugu horreeyey waxaa lagu doortay Shir-guddoonkii iyo Xoghayntii shirweynaha, ka dibna waxaa shirweynaha khudbad qaayo leh ku furay Xoghayaha Guud ee XHKS, Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre. Madaxweynuhu khudbaddiisaas wuxuu si ballaaran ugu falanqeeeyey arrimo badan oo la xiriira difaaca qaranimada Soomaaliyeed iyo horumarinta bulshada; waxaana khudbadda saldhig u ahaa laba qodob asaasi ah, kuwaasoo kala ah:

1. Taariikhda isbeddelka bulshada Soomaaliyeed iyo hababkii dhaqan dhaqaale ee ay soo martay, taasoo ay ka soo maaxdeen himiloyinka maanta la higsanaayo.

2. Xiisadda ka aloosan Geeska Afrika iyo mowqifka madbda'iga ah ee ay ka taagan tahay JDS.

Isla fadhigii ugu horreeyey shirweynaha waxaa laga akhriyey warbixin dheer oo uu soo diyaariyey Hoggaanka Iskaashatooyinku, G. Dhexe XHKS, war-bixintaasoo ka

warramaysay taariikhda dhaqdhaqaaqa iskaashatooyinka Soomaaliyeed marxaladihii kala geddisnaa ilaa marxaladda maanta la maraayo.

Shirweynuhu maalintiisii 2aad wuxuu dhageystey Barnaamijkii iyo Xeerkii hindise ahaanta loo soo diyaariyey, waxaana mid walba loo saaray guddi ka soo baa-raandega taladii ay ka soo bixiyaa-na shirweynaha dib u horkeena, guddigaasoo ka kooban Jaallayaal ka wakiil ah ergooyinka iskaashatooyinka gobollada iyo aqoonyahanno ka caawiya xagga Teknika-da.

Guddiyadaasi talabixintoodii waxay keeneen maalintii 3aad uguna dambeysey ee shirweynaha, taladii ay keeneenna waxay noqotay barnaamijkii oo la gartay in sidiisa lagu aqbalo, iyo Xeerkii oo la gartay in uu isaguna ururka ku habboon yahay lana aqbalo, hase yeeshee laga beddelo dhowr qodob oo yaryar, qodobbada la baddalaayo iyo sida loo baddalaayana guddigii loo xilsaaray wuu soo jeediyey. Ka dibna cod ayaa loo qaaday, waana la isku raacay labadaas qoraal in ay noqdaan Xeerkii iyo Barnaamijkii ururka dhaqdhaqaaqa iskaashatooyinka Soomaaliyeed.

Shirweynuhu maalintiisii 2aad iyo tii 3aadba wuxuu dhagaystay war-bixino ay soo jeediyeen ergooyinkii iskaashatooyinka gobollada, kuwaasoo guud ahaan ka warmaayey taariikhda ay soo martay iskaashato kasta, guulihii ay gaareen, dhibaatooyinka hortaagan iyo wixii talooyin ah ee ay soo jeedinaayan. Ergo waliba waxay warbixin-

gobolka Godey oo Gobannimadoonka Soomaali Galbeed ay doonayso in ay iskaashatayso, kadib markay ka xoraysay gumeysigii taliska Xabashida.

Ergadaas oo Shirweynaha marti ahaan uga soo qaybgashay, waxay halkaasi ka soo jeedisay war-bixin aad u xiisa badan oo dhaqaajisay dareenkii waddaninimo ee ka-qaybgalayaasha shirweynaha. Ergadaas martida ahi waxay ka warrameen halgankii dheeraa ee ay gumeysiga Xabashida la soo galeen dadweynaha Soomaali Galbeed cadaadiskil foosha xumaa ee gumeysigaas iyo sidii geesiyaasha gobannimadoonka ahi u burburiyeen silsiladdiisii. Ergadu waxay kaloo muujiyeen farxadda qaayaha weyn leh ee dadweynaha Soomaali Galbeed ay ku faraxsan yihiin guusha gobannimada, abaalka iyo xiisaha ay u hayaan walaalahooda Soomaaliyeed ee Jamhuuriyadda ku dhaqan.

Ergadu intii ay war-bixintaas jeedinaysay waxaa marar badan hakinaayey heeso gobannimadoon ah oo ay kaqaybgalayaasha shirweynuhu si xamaasad leh ugu muujinaayeen taageerada hiil iyo hooba leh ee ay had iyo jeer la garab taagan yihiin walaalahooda Soomaali Galbeed ee xuquuqdooda u halgamaaya.

Fadhigii gunaanadka ahaa ee shirweynaha waxaa lagu doortay guddiga qaranka, guddiga fulinta iyo guddiga kormeerka iyo Hanti-

tooda ku soo gabagabaynaysey taageero ay la garab taagan yihiin siyaasadda Xisbiga HKS. halganka xaq ah ee Jabhadaha Gobannimadoonka Soomaaliyeed iyo kuwa dunidaba; taasina waxay muujinaysaa garaadka siyaasiga ah ee xoogsatada Soomaaliyeed in uu gaaray heer wanaagsan.

Waxaa kaloo shirweynaha erayo ka soo jeediyey ergooyinkii marti sharafta ahaa ee ka socday ururrada bulshada (Shaqaalaha, Haweenka, iyo dhallinyarada), erayadaas oo ay ku muujinaayeen taageerada hagar la'aanta ah ee ay hiil iyo hooba la garab taagan yihiin ururka iskaashatooyinka ee abuurmay. iyagoo cabbiraayey farxaddooda dhalashada ururkaas cusub ee ku soo biiray, noqonna doona mid ay iska kaashadaan halganka xaq ah ee loogu jiro xaqiijinta himiloyinka ummadda iyo difaaca qarannimadeenna.

Ururradaas bulshada oo keli ah ma aha shirweynaha aasaaska ururka dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka Soomaaliyeed, waxaa si isdaba joog ah ugu soo dhacaayey taarar hambalyo, taageero iyo bogaadin ah oo xoogagga horusocodka ah ee Soomaaliyeed ay ku soo dhoweenaayeen ururka cusub, taararkaasi waxay ka kala imaanayeen qaybaha Bulshada, hay'adaha dawladda; Gobolladda iyo Degmooyinka iwm.

Dhismaha ururka iskaashatooyin-

ka taageeradii ugu xoog iyo xammaasad badnayd waxaa u muujiyey Ubaxa Kacaanka Oktobar, kuwaasoo shirweynaha bilawgiisii ilaa dhammaadkiisii ergooyinka iyo martida ku baraarujinaayey kuna maaweelinaayey barnaamij fan ah oo murti abwaanimo iyo qiir waddanninimo ku dheehan tahay, taasoo kaalin weyn ka qaadatay xiise gelinta shirweynaha. Barnaamijkaas oo si dhextaal ahaan ah u barbarsocday hawlaha shirweynaha, waxaa ku kaltamaayey Koexda kicinta ee isbahaysiga Xoogsatada Soomaaliyeed, Ubaxa Qaranka, iyo Ubaxa degmooyinka Waaberi, Dayniile, Yaaqshiid iyo Afgooye.

Arrimaha kale ee Shirweynahaas xiisaha iyo xammaasadda dheeraadka ah ku abuuray waxaa ka mid ahaa ergo ka socotay beeralayda

dhowrka ee ururka dhaqdhaqaaqa Isqaashatooyinka Socmaaliyeed.

Guddiga qaranka waxaa loo doortay 104 Xubnood oo matalaaya dhammaan noocyada Iskaashatooyinka Soomaaliyeed. Guddiga fulinta wuxuu ka kooban yahay 9 Xubnood oo kala ah:

1. Jaalle Warsame Cabdullaahi Cali (Guddoomiye)

2. » Yaasiin Geelle Warsame (Gudd. Ku-Xigeen 1aad)

3. » Maxamed Muuse Maxamed Gudd. (Ku-Xigeen 2aad)

4. » Cabdi Daahir Xasan (Xoghayaha Waaxda Xiriirka Dibadda)

5. » SHiikh Cali Ibraahim (Xog. Waaxda Sharciga iyo War-gelinta)

6. » Abroone Xaaji Yuusuf (Xog. Waaxda Waxbarashada iyo Tababar xirfadeedka)

7. » Jaylaani Xaaji Cabdow (Xog. Waaxda Abaabulka iyo arrimaha bulshada).

8. » Ibraahim Maxamed Hadduma (Xog. Waaxda Qorsrshaha iyo Tacabka)

9. » Maxamed Cumar Cismaan (Xog. Waaxda Maamulka iyo Maaliyadda).

Guddiga Kormeerka iyo Hanti-dhowrku wuxuu ka koobnaa:

1. JAALLE Cabdullaahi Xirsi Samatar (Guddoomiye)

2. » Cali Jaamac Colaad

3. » Maxamed Mataan Saray

4. » Cabdi Siciid Curxan

5. » Ibraahim Cabdullaahi Ismaaciil.

Shirweynaha waxaa lagu xiray khudbad qaayo leh oo uu soo jeediyey Xoghayaha Guud XHKS. Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre, oo arrimo Ummadda qaayo ballaaran u leh jeex-jeexay, iskaashatooyinkana guubaa-bo iyo tusaalooyin dhexalgal ah ku jiscimay.

Dhuuxa Xeerka iyo Barnaamijka U. DH. I. S.

M. D. AFRAX

«Ururka Dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka Soomaaliyeed waa Urur dadweyne oo dimoqraadi ah, wuxuuna ka mid yahay mirihii kacaankii 21kii Oktoobar 1969kii, waa guulihii XHKS ee Ummadda Soomaaliyeed u horreeyda tubta mada-xbannaanida, iskufillaanshaha dhaqaale iyo baraare guud.»

Erayadaas waxaa ku bilaabmaaya Xeerka Ururka Dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka Soomaaliyeed, Xeerkaasoo si wanaagsan u qeexaaya ururkaasi wuxuu yahay, qaabkuu u dhisan yahay iyo habka hawlihisa loo fulinaayo.

Sida Xeerka ku cad U.DH.I.S «Wuxuu kulmiyaa danyarta dhexe ee dulman, waxayna isla kaashanayaan muruqooda, maskaxdooda iyo wixii qalab ama hanti ah ee ay haystaan», Wa-

xayna la dagaallamayaan isku-dul noolaadka noocuu yahayba.

Xeerka wuxuu caddaynayaa hantiwadaagga cilmiga ahi in uu yahay mabda'a saldhigga u ah U. DH. Iskaashatooyinka, shaqada ururkuna ay ku dhisan tahay Dimoqraadiyada guddoonka dhexe, taasoo micneheedu yahay:-

1. In dhammaan doorashada guddiyadu noqon doonto min hocs ilaa kor.

2. In guddiyada hoose si toos ah u fuliyaan go'aannada guddiyada sare.

3. In uu jiro dishibiliin (Anshax) adag micneheeduna yahay in tirada yari u hoggaansant tirada badan.

4. In hawlaha ururka lagu maamulo si habsami, wadajir iyo wada tashi ah.

5. In dhismaha ururka guud uu ku habaysnaado qaab qorran gobol, degmo iyo tuulo iyadoo la isugu xiraayo sida da-beecadda isugu dhowdahay.

1. Ururka Iskaashatooyinka Beeraha

2. Ururka Iskaashatooyinka Kalluumaysiga

3. Ururka Iskaashatooyinka Quudka iyo adeegga

4. Ururka Iskaashatooyinka Xoolaha iyo Kaymaha

5. Ururka Iskaashatooyinka Warshadaha iyo Farasha-xanka

6. Ururka Iskaashatooyinka

Dhismaha iyo Gaadiidka

Haddii aan dulucda Xeerka intaas uga harno, baraanmijka ururku wuxuu qeexayaa siyaa-

shkilada dulucdeedu halkaas ayey ahayd. Midowga Soofiyeeti, Kuu-ba iyo inta ay isbahaystaan, ayaga oo iska indhasaabaya runtaas jirta, ayey dantooda bideen inay Xabashida ku garabsiiyaan jidkaa xaq darrada ah, waxayna Xabashida iyo Goobaha dagaalka keeneen hub iyo ciidan farabadan. JDS waxay oo markiiba caddeysay in aysan taasi ahayn waddadii ugu habbooneyd oo marin loogu furi lahaa xajada murugtay ee Geeska Afrika; waxay kale oo caddeysay in hub fara badan iyo Ciidammada tobananka kun gaaraya ee shisheeyaha ahi ay qasayaan xasilloonida Gobolka oo dhan. Waa lagu inkiray, oo waxaa la yiri hubkuna saa uma badna, ciidankuna ma jiro.

Maanta dawlado badani waxay qirahayaan in hub iyo ciidankuba dhab yihiin, fara badan yihiin. Dhawaan ninka madaxda ka ah Guddiga nabadgelyada ee Maraykanku wuxuu sheegay inay hubaan in ciidanka Soofiyeeti iyo kan Kuubaanka ah ee Taliska Xabashida u soo gurmaday ay ka badan yihiin 16000 oo qof.

Hase yeeshee qiraalkaas wuxuu raacshey inay Ciidammada Soomaaliyeed ka baxaan dalka Itoobiya, maxaa wacay joogistoodu waxay jebineysaa Xeerarka Adduunka uga yaal soohdimada. Intaa kuma gaabsan dowladda Mareykanku ee waxay bilowday ayaduna, si ay Taliska Addis Ababa u xod-xodato, in ay u furto gar-gaarkii xagga hubka. Weli waxaa muuqata, marka, inaan arrinta gunteedii la dooneyn in hoos loogu daadego.

Shacbiga Soomaali Galbeed waa iska xoreeyey gumeysigii Xabashida, asaga oo aan tixgelin dawladde kugu cariiqsaneysa, maxaa wacay jiritaankiisa iyo mustaqbalkiisa ayuu u halgamayey, una huray wax allale wixii uu awood iyo dhaqaale lahaa. Xabashi ha loo aqoonsado soohdimihii ku-meel-gaarka ahaa, xukunkeediina ha ku soo noqdo dalkii lahaa ay ka xoreysteen, macnaheedu waxaa weeye ayaga ha loo loogo, oo ha la ciribtiro, wixii ka harana mididiin ha looga dhigo. Taasi ma wax dawlado soo jeediyaanbaa? Ma wax ururrada Caalamiga ah la hordhigaa? Mase waa wax dadyowgaas u cuntami kara ama JDS ay yeeli kartaa?

Mase waxaa la isleeyahay haddii, xoogaggaas isbahaystay (iyo kuwa isha ka fiirsanayaa) ay Gobannimadoonka baabi'iyaan, J.D. Soomaaliyana wax la yeelleeyo, dagaalka meesha ka socdaaba waa damayaa, kaddibna wixii ka hara haraggoodaa lagu gorgortamayaa?

Qolooyinka arrintaas ku hammiyeya, waxaan leennahay, haddii ay doonayaan in laga hortago dagaal dheer, oo kharaar, oo foolxun, waa inay xisaabaadkooda wax ka beddeelaan, cunsarka weyn ooy maanta hoosaasinayaana kor u soo qaadaan oo mudnaanta uu leeyahay siiyaan: Kaas oo ah shacbiga meesha deggan, rabiddooda iyo jabhadaha matila.

Arrimaha Siyaasadda, Dhaqaalaha iyo Bulshada

Warbixintii Shirweynaha

1aad ee U. DH. I. S.

Ka dib markii uu dhismay XHKS muddo haatan laga joogo hal sano iyo bar, ururradii shaqaalaha, dhallinyarada iyo haweenkuna ay ka daba dhismeen, waxaa markaan la soo gaaray waqtigii ku habboonaa in loo dhiso urur ay leeyihiin Iskaashatooyinka Soomaaliyeed, kana mid noqda ururrada bulshada ee mideeya iskuna dubbarida halganka bulshada Soomaaliyeed, iyagoo ka shidaal qaadanaya siyaasadda Xisbiga HKS.

6dii Jannaayo, 1978ka ayaa Dugsiga Saree Booliska oo ku yaal magaaladaan Muqdisho waxaa ka furmay Shirweynihii 1aad ee lagu asaasayey ururka dhaqdhaqaaqa iskaashatooyinka Soomaaliyeed. Shirweynahaas waxaa ka soo qaybgalay ergacyin ka kala yimid dhammaan gobollada dalka JDS, kana wakiil ahaa iskaashatooyinka kala geddisan. Guud ahaan dadkaas tiradoodu waxay gaaraysay 505 qof. Waxaa kaloo ka soo qaybgalay ergacyin ka socdey ururrada bulshada oo marti ahaan goob joog uga ahaa.

Fadhigii ugu horreeyey waxaa lagu doortay Shir-guddoonkii iyo Xoghayntii shirweynaha, ka dibna waxaa shirweynaha khudbad qaayo leh ku furay Xoghayaha Guud ee XHKS, Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre. Madaxweynuhu khudbaddiisaas wuxuu si ballaaran ugu falanqeeeyey arrimo badan oo la xiriira difaaca qaranimada Soomaaliyeed iyo horumarinta bulshada; waxaana khudbadda saldhig u ahaa laba qodob asaasi ah, kuwaasoo kala ah:

1. Taariikhda isbeddelka bulshada Soomaaliyeed iyo hababkii dhaqan dhaqaale ee ay soo martay, taasoo ay ka soo maaxdeen himilooyinka maanta la higsanaayo.

2. Xiisadda ka aloosan Geeska Afrika iyo mowqifka madbda'iga ah ee ay ka taagan tahay JDS.

Isla fadhigii ugu horreeyey shirweynaha waxaa laga akhriyey warbixin dheer oo uu soo diyaariyey Hoggaanka Iskaashatooyinku, G. Dhexe XHKS, war-bixintaasoo ka

warramaysay taariikhda dhaqdhaqaaqa iskaashatooyinka Soomaaliyeed marxaladihii kala geddisnaa ilaa marxaladda maanta la maraayo.

Shirweynuhu maalintiisii 2aad wuxuu dhageystey Barnaamijkii iyo Xeerkii hindise ahaanta loo soo diyaariyey, waxaana mid walba loo saaray guddi ka soo baa-raandega taladii ay ka soo bixiyaa-na shirweynaha dib u horkeena, guddigaasoo ka kooban Jaallayaal ka wakiil ah ergooyinka iskaashatooyinka gobollada iyo aqoonyahanno ka caawiya xagga Teknika-da.

Guddiyadaasi talabixintoodii waxay keeneen maalintii 3aad uguna dambeysey ee shirweynaha, taladii ay keeneenna waxay noqotay barnaamijkii oo la gartay in sidiisa lagu aqbalo, iyo Xeerkii oo la gartay in uu isaguna ururka ku habboon yahay lana aqbalo, hase yeeshee laga beddelo dhowr qodob oo yaryar, qodobbada la baddalaayo iyo sida loo baddalaayana guddigii loo xilsaaray wuu soo jeediyey. Ka dibna cod ayaa loo qaaday, waana la isku raacay labadaas qoraal in ay noqdaan Xeerkii iyo Barnaamijkii ururka dhaqdhaqaaqa iskaashatooyinka Soomaaliyeed.

Shirweynuhu maalintiisii 2aad iyo tii 3aadba wuxuu dhagaystay war-bixino ay soo jeediyeen ergooyinkii iskaashatooyinka gobollada, kuwaasoo guud ahaan ka warmaayey taariikhdii ay soo martay iskaashato kasta, guulihii ay gaareen, dhibaatooyinka hortaagan iyo wixii talooyin ah ee ay soo jeedinaayan. Ergo waliba waxay warbixin-

tooda ku soo gabagabaynaysey taa-geero ay la garab taagan yihiin siyaasadda Xisbiga HKS. halganka xaq ah ee Jabhadaha Gobannimadoonka Soomaaliyeed iyo kuwa dunidaba; taasina waxay muujinaysaa garaadka siyaasiga ah ee xocgsatada Soomaaliyeed in uu gaaray heer wanaagsan.

Waxaa kaloo shirweynaha erayo ka soo jeediyey ergooyinkii marti sharafta ahaa ee ka socday ururrada bulshada (Shaqaalaha, Haweenka, iyo dhallinyarada), erayadaas oo ay ku muujinaayeen taageerada hagar la'aanta ah ee ay hiil iyo hooba la garab taagan yihiin ururka iskaashatooyinka ee abuurmay, iyagoo cabbiraayey farxaddooda dhalashada ururkaas cusub ee ku soo biiray, noqonna doona mid ay iska kaashadaan halganka xaq ah ee loogu jiro xaqiijinta himilooyinka ummadda iyo difaaca qarannimadeenna.

Ururradaas bulshada oo keli ah ma aha shirweynaha aasaaska ururka dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka Soomaaliyeed, waxaa si isdaba-jooj ah ugu soo dhacaayey taarar hambalyo, taageero iyo bogaadin ah oo xoogagga horusocodka ah ee Soomaaliyeed ay ku soo dhoweynaayeen ururka cusub, taararkaasi waxay ka kala imaanayeen qaybaha Bulshada, hay'adaha dawladda; Gobolladda iyo Degmooyinka iwm.

Dhismaha ururka iskaashatooyin-

ka taageeradii ugu xoog iyo xammaasad badnayd waxaa u muujiyey Ubaxa Kacaanka Oktobar, kuwaasoo shirweynaha bilawgiisii ilaa dhammaadkiisii ergooyinka iyo martida ku baraarujinaayey kuna maaweelinaayey barnaamij fan ah oo murti abwaanimo iyo qiiro waddanninimo ku dheehan tahay, taasoo kaalin weyn ka qaadatay xiise gelinta shirweynaha. Barnaamijkaas oo si dhextaal ahaan ah u barbarsoocday hawlaha shirweynaha, waxaa ku kaltamaayey Kooxda kicinta ee isbahaysiga Xocgsatada Soomaaliyeed, Ubaxa Qaranka, iyo Ubaxa degmooyinka Waaberi, Dayniile, Yaaqshiid iyo Afgooye.

Arrimaha kale ee Shirweynahaas xiisaha iyo xammaasadda dheeraadka ah ku abuuray waxaa ka mid ahaa ergo ka socotay beeralayda

gobolka Godey oo Gobannimadoonka Soomaali Galbeed ay doonayso in ay iskaashatayso, kadib markay ka xoraysay gumeysigii taliska Xabashida.

Ergadaas oo Shirweynaha marti ahaan uga soo qaybgashay, waxay halkaasi ka soo jeedisay war-bixin aad u xiisa badan oo dhaqaajisay dareenkii waddanninimo ee ka-qaybgalayaasha shirweynaha. Ergadaas martida ahi waxay ka warrameen halgankii dheeraa ee ay gumeysiga Xabashida la soo galeen dadweynaha Soomaali Galbeed cadaadiskii foosha xumaa ee gumeysigaas iyo sidii geesiyaasha gobannimadoonka ahi u burburiyeen silsiladdiisii. Ergadu waxay kaloo muujiyeen farxadda qaayaha weyn leh ee dadweynaha Soomaali Galbeed ay ku faraxsan yihiin guusha gobannimada, abaalka iyo xiisaha ay u hayaan walaalahooda Soomaaliyeed ee Jamhuuriyadda ku dhaqan.

Ergadu intii ay war-bixintaas jeedinaysay waxaa marar badan hakinaayey heeso gobannimadoon ah oo ay kaqaybgalayaasha shirweynuhu si xamaasad leh ugu muujinaayeen taageerada hiil iyo hooba leh ee ay had iyo jeer la garab taagan yihiin walaalahooda Soomaali Galbeed ee xuquuqdooda halgamaaya.

Fadhigii gunaanadka ahaa ee shirweynaha waxaa lagu doortay guddiga qaranka, guddiga fulinta iyo guddiga kormeerka iyo Hanti-

Arrimaha Siyaasadda, Dhaqaalaha iyo Bulshada

Warbixintii Shirweynaha

1aad ee U. DH. I. S.

Ka dib markii uu dhismay XHKS muddo haatan laga joogo hal sano iyo bar, ururradii shaqaalaha, dhallinyarada iyo haweenkuna ay ka daba dhismeen, waxaa markaan la soo gaaray waqtigii ku habboonaa in loo dhiso urur ay leeyihiin Iskaashatooyinka Soomaaliyeed, kana mid noqda ururrada bulshada ee mideeya iskuna dubbarida hal-ganka bulshada Soomaaliyeed, iyagoo ka shidaal qaadanaya siyaasadda Xisbiga HKS.

6dii Jannaayo, 1978ka ayaa Dugsiga Saree Booliska oo ku yaal magaaladaan Muqdisho waxaa ka furmay Shirweynihii 1aad ee lagu asaasayey ururka dhaqdhaqaaqa iskaashatooyinka Soomaaliyeed. Shirweynahaas waxaa ka soo qaybgalay ergacyin ka kala yimid dhammaan gobollada dalka JDS, kana wakiil ahaa iskaashatooyinka kala geddisan. Guud ahaan dadkaas tiradoodu waxay gaaraysay 505 qof. Waxaa kaloo ka soo qaybgalay ergacyin ka socdey ururrada bulshada oo marti ahaan goob joog uga ahaa.

Fadhigii ugu horreeyey waxaa lagu doortay Shir-guddoonkii iyo Xoghayntii shirweynaha, ka dibna waxaa shirweynaha khudbad qaayo leh ku furay Xoghayaha Guud ee XHKS, Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre. Madaxweynuhu khudbaddiisaas wuxuu si ballaaran ugu falanqeeyey arrimo badan oo la xiriira difaaca qaranimada Soomaaliyeed iyo horumarinta bulshada; waxaana khudbadda saldhig u ahaa laba qodob asaasi ah, kuwaasoo kala ah:

1. Taariikhda isbeddelka bulshada Soomaaliyeed iyo hababkii dhaqan dhaqaale ee ay soo martay, taasoo ay ka soo maaxdeen himilooyinka maanta la higsanaayo.

2. Xiisadda ka aloosan Geeska Afrika iyo mowqifka madbda'iga ah ee ay ka taagan tahay JDS.

Isla fadhigii ugu horreeyey shirweynaha waxaa laga akhriyey warbixin dheer oo uu soo diyaariyey Hoggaanka Iskaashatooyinku, G. Dhexe XHKS, warbixintaasoo ka

warramaysay taariikhda dhaqdhaqaaqa iskaashatooyinka Soomaaliyeed marxaladihii kala geddisnaa ilaa marxaladda maanta la maraayo.

Shirweynuhu maalintiisii 2aad wuxuu dhageystey Barnaamijkii iyo Xeerkii hindise ahaanta loo soo diyaariyey, waxaana mid walba loo saaray guddi ka soo baa-raandega taladii ay ka soo bixiyaa-na shirweynaha dib u horkeena, guddigaasoo ka kooban Jaallayaal ka wakiil ah ergooyinka iskaashatooyinka gobollada iyo aqoonyahanno ka caawiya xagga Teknika-da.

Guddiyadaasi talabixintoodii waxay keeneen maalintii 3aad uguna dambeysey ee shirweynaha, taladii ay keeneenna waxay noqotay barnaamijkii oo la gartay in sidiisa lagu aqbalo, iyo Xeerkii oo la gartay in uu isaguna ururka ku habboon yahay lana aqbalo, hase yeeshee laga beddelo dhowr qodob oo yaryar, qodobbada la baddalaayo iyo sida loo baddalaayana guddigii loo xilsaaray wuu soo jeediyey. Ka dibna cod ayaa loo qaaday, waana la isku raacay labadaas qoraal in ay noqdaan Xeerkii iyo Barnaamijkii ururka dhaqdhaqaaqa iskaashatooyinka Soomaaliyeed.

Shirweynuhu maalintiisii 2aad iyo tii 3aadba wuxuu dhagaystay warbixino ay soo jeediyeen ergooyinkii iskaashatooyinka gobollada, kuwaasoo guud ahaan ka warramaayey taariikhdii ay soo martay iskaashato kasta, guulihii ay gaareen, dhibaatooyinka hortaagan iyo wixii talocyiin ah ee ay soo jeedinaayaan. Ergo waliba waxay warbixin-

tooda ku soo gabagabaynaysey taageero ay la garab taagan yihiin siyaasadda Xisbiga HKS. halganka xaq ah ee Jabhadaha Gobannimadoonka Soomaaliyeed iyo kuwa dunidaba; taasina waxay muujinaysaa garaadka siyaasiga ah ee xocgsatada Soomaaliyeed in uu gaaray heer wanaagsan.

Waxaa kaloo shirweynaha erayo ka soo jeediyey ergooyinkii marti sharafta ahaa ee ka socday ururrada bulshada (Shaqaalaha, Haweenka, iyo dhalinyarada), erayadaas oo ay ku muujinaayeen taageerada hagar la'aanta ah ee ay hiil iyo hooba la garab taagan yihiin ururka iskaashatooyinka ee abuurmay, iyagoo cabbiraayey farxaddooda dhalashada ururkaas cusub ee ku soo biiray, noqonna doona mid ay iska kaashadaan halganka xaq ah ee loogu jiro xaqiijinta himilooyinka ummadda iyo difaaca qarannimadeenna.

Ururradaas bulshada oo keli ah ma aha shirweynaha aasaaska ururka dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka Soomaaliyeed, waxaa si isdaba-jooj ah ugu soo dhacaayey taarar hambalyo, taageero iyo bogaadin ah oo xoogagga horusocodka ah ee Soomaaliyeed ay ku soo dhoweynaayeen ururka cusub, taararkaasi waxay ka kala imaanayeen qaybaha Bulshada, hay'adaha dawladda; Gobolladda iyo Degmooyinka iwm.

Dhismaha ururka iskaashatooyin-

ka taageeradii ugu xoog iyo xammaasad badnayd waxaa u muujiyey Ubaxa Kacaanka Oktoobar, kuwaasoo shirweynaha bilawgiisii ilaa dhammaadkiisii ergooyinka iyo martida ku baraarujinaayey kuna maaweelinaayey barnaamij fan ah oo murti abwaanimo iyo qiir waddanninimo ku dheehan tahay, taasoo kaalin weyn ka qaadatay xiise gelinta shirweynaha. Barnaamijkaas oo si dhextaal ahaan ah u barbarsocday hawlaha shirweynaha, waxaa ku kaltamaayey Kooxda kicinta ee isbahaysiga Xocgsatada Soomaaliyeed, Ubaxa Qaranka, iyo Ubaxa degmooyinka Waaberi, Dayniile, Yaaqshiid iyo Afgooye.

Arrimaha kale ee Shirweynahaas xiisaha iyo xammaasadda dheeraadka ah ku abuuray waxaa ka mid ahaa ergo ka socotay beeralayda

gobolka Godey oo Gobannimadoonka Soomaali Galbeed ay doonayso in ay iskaashatayso, kadib markay ka xoraysay gumeysigii taliska Xabashida.

Ergadaas oo Shirweynaha marti ahaan uga soo qaybgashay, waxay halkaasi ka soo jeedisay war-bixin aad u xiisa badan oo dhaqaajisay dareenkii waddanninimo ee ka-qaybgalayaasha shirweynaha. Ergadaas martida ahi waxay ka warrameen halgankii dheeraa ee ay gumeysiga Xabashida la soo galeen dadweynaha Soomaali Galbeed cadaadiskii foosha xumaa ee gumeysigaas iyo sidii geesiyaasha gobannimadoonka ahi u burburiyeen silsiladdiisii. Ergadu waxay kaloo muujiyeen farxadda qaayaha weyn leh ee dadweynaha Soomaali Galbeed ay ku faraxsan yihiin guusha gobannimada, abaalka iyo xiisaha ay u hayaan walaalahooda Soomaaliyeed ee Jamhuuriyadda ku dhaqan.

Ergadu intii ay war-bixintaas jeedinaysay waxaa marar badan hakinaayey heeso gobannimadoon ah oo ay kaqaybgalayaasha shirweynuhu si xamaasad leh ugu muujinaayeen taageerada hiil iyo hooba leh ee ay had iyo jeer la garab taagan yihiin walaalahooda Soomaali Galbeed ee xuquuqdooda halgamaaya.

Fadhigii gunaanadka ahaa ee shirweynaha waxaa lagu doortay guddiga qaranka, guddiga fulinta iyo guddiga kormeerka iyo Hanti-

Arrimaha Siyaasadda, Dhaqaalaha iyo Bulshada

Warbixintii Shirweynaha

1aad ee U. DH. I. S.

Ka dib markii uu dhismay XHKS muddo haatan laga joogo hal sano iyo bar, ururradii shaqaalaha, dhallinyarada iyo haweenkuna ay ka daba dhismeen, waxaa markaan la soo gaaray waqtigii ku habboonaa in loo dhiso urur ay leeyihiin Iskaashatooyinka Soomaaliyeed, kana mid noqda ururrada bulshada ee mideeya iskuna dubbarida halganka bulshada Soomaaliyeed, iyagoo ka shidaal qaadanaya siyaasadda Xisbiga HKS.

6dii Jannaayo, 1978ka ayaa Dugsiga Saree Booliska oo ku yaal magaaladaan Muqdisho waxaa ka furmay Shirweynihii 1aad ee lagu asaasayey ururka dhaqdhaqaaqa iskaashatooyinka Soomaaliyeed. Shirweynahaas waxaa ka soo qaybgalay ergacyin ka kala yimid dhammaan gobollada dalka JDS, kana wakiil ahaa iskaashatooyinka kala geddisan. Guud ahaan dadkaas tiradoodu waxay gaaraysay 505 qof. Waxaa kaloo ka soo qaybgalay ergacyin ka socdey ururrada bulshada oo marti ahaan goob joog uga ahaa.

Fadhigii ugu horreeyey waxaa lagu doortay Shir-guddoonkii iyo Xoghayntii shirweynaha, ka dibna waxaa shirweynaha khudbad qaa-yo leh ku furay Xoghayaha Guud ee XHKS, Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre. Madaxweynuhu khudbaddiisaas wuxuu si ballaaran ugu falanqeeyey arrimo badan oo la xiriira difaaca qaranimada Soomaaliyeed iyo horumarinta bulshada; waxaana khudbadda saldhig u ahaa laba qodob asaasi ah, kuwaasoo kala ah:

1. Taariikhda isbeddelka bulshada Soomaaliyeed iyo hababkii dhaqan dhaqaale ee ay soo martay, taasoo ay ka soo maaxdeen himilooyinka maanta la higsanaayo.

2. Xiisadda ka aloosan Geeska Afrika iyo mowqifka madbda'iga ah ee ay ka taagan tahay JDS.

Isla fadhigii ugu horreeyey shirweynaha waxaa laga akhriyey warbixin dheer oo uu soo diyaariyey Hoggaanka Iskaashatooyinku, G. Dhexe XHKS, warbixintaasoo ka

warramaysay taariikhda dhaqdhaqaaqa iskaashatooyinka Soomaaliyeed marxaladihii kala geddisnaa ilaa marxaladda maanta la maraayo.

Shirweynuhu maalintiisii 2aad wuxuu dhageystey Barnaamijkii iyo Xeerkii hindise ahaanta loo soo diyaariyey, waxaana mid walba loo saaray guddi ka soo baa-raandega taladii ay ka soo bixiyaa-na shirweynaha dib u horkeena, guddigaasoo ka kooban Jaallayaal ka wakiil ah ergooyinka iskaashatooyinka gobollada iyo aqoonyahanno ka caawiya xagga Teknika-da.

Guddiyadaasi talabixintoodii waxay keeneen maalintii 3aad uguna dambeysey ee shirweynaha, taladii ay keeneenna waxay noqotay barnaamijkii oo la gartay in sidiisa lagu aqbalo, iyo Xeerkii oo la gartay in uu isaguna ururka ku habboon yahay lana aqbalo, hase yeeshee laga beddelo dhowr qodob oo yaryar, qodobbada la baddalaayo iyo sida loo baddalaayana guddigii loo xilsaaray wuu soo jeediyey. Ka dibna cod ayaa loo qaaday, waana la isku raacay labadaas qoraal in ay noqdaan Xeerkii iyo Barnaamijkii ururka dhaqdhaqaaqa iskaashatooyinka Soomaaliyeed.

Shirweynuhu maalintiisii 2aad iyo tii 3aadba wuxuu dhagaystay warbixino ay soo jeediyeen ergooyinkii iskaashatooyinka gobollada, kuwaasoo guud ahaan ka warramaayey taariikhdiisii ay soo martay iskaashato kasta, guulihii ay gaareen, dhibaatooyinka hortaagan iyo wixii talocyiin ah ee ay soo jeedinaayaan. Ergo waliba waxay warbixin-

tooda ku soo gabagabaynaysey taageero ay la garab taagan yihiin siyaasadda Xisbiga HKS. halganka xaq ah ee Jabhadaha Gobannimadoonka Soomaaliyeed iyo kuwa dunidaba; taasina waxay muujinaysaa garaadka siyaasiga ah ee xoogsatada Soomaaliyeed in uu gaaray heer wanaagsan.

Waxaa kaloo shirweynaha erayo ka soo jeediyey ergooyinkii marti sharafta ahaa ee ka socday ururrada bulshada (Shaqaalaha, Haweenka, iyo dhallinyarada), erayadaas oo ay ku muujinaayeen taageerada hagar la'aanta ah ee ay hiil iyo hooba la garab taagan yihiin ururka iskaashatooyinka ee abuurmay, iyagoo cabbiraayey farxaddooda dhalashada ururkaas cusub ee ku soo biiray, noqonna doona mid ay iska kaashadaan halganka xaq ah ee loogu jiro xaqiijinta himilooyinka ummadda iyo difaaca qarannimadeenna.

Ururradaas bulshada oo keli ah ma aha shirweynaha aasaaska ururka dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka Soomaaliyeed, waxaa si isdaba-joo ah ugu soo dhacaayey taarar hambalyo, taageero iyo bogaadin ah oo xoogagga horusocodka ah ee Soomaaliyeed ay ku soo dhoweenaayeen ururka cusub, taararkaasi waxay ka kala imaanayeen qaybaha Bulshada, hay'adaha dawladda; Gobolladda iyo Degmooyinka iwm.

Dhismaha ururka iskaashatooyin-

ka taageeradii ugu xoog iyo xammaasad badnayd waxaa u muujiyey Ubaxa Kacaanka Oktobar, kuwaasoo shirweynaha bilawgiisii ilaa dhammaadkiisii ergooyinka iyo martida ku baraarujinaayey kuna maaweelinaayey barnaamij fan ah oo murti abwaanimo iyo qiiro waddanninimo ku dheehan tahay, taasoo kaalin weyn ka qaadatay xiise gelinta shirweynaha. Barnaamijkaas oo si dhextaal ahaan ah u barbarsocday hawlaha shirweynaha, waxaa ku kaltamaayey Kooxda kicinta ee isbahaysiga Xoogsatada Soomaaliyeed, Ubaxa Qaranka, iyo Ubaxa degmooyinka Waaberi, Dayniile, Yaaqshiid iyo Afgooye.

Arrimaha kale ee Shirweynahaas xiisaha iyo xammaasadda dheeraadka ah ku abuuray waxaa ka mid ahaa ergo ka socotay beeralayda

gobolka Godey oo Gobannimadoonka Soomaali Galbeed ay doonayso in ay iskaashatayso, kadib markay ka xoraysay gumeysigii taliska Xabashida.

Ergadaas oo Shirweynaha marti ahaan uga soo qaybgashay, waxay halkaasi ka soo jeedisay war-bixin aad u xiisa badan oo dhaqaajisay dareenkii waddanninimo ee ka-qaybgalayaasha shirweynaha. Ergadaas martida ahi waxay ka warrameen halgankii dheeraa ee ay gumeysiga Xabashida la soo galeen dadweynaha Soomaali Galbeed cadaadiskii foosha xumaa ee gumeysigaas iyo sidii geesiyaasha gobannimadoonka ahi u burburiyeen silsiladdiisii. Ergadu waxay kaloo muujiyeen farxadda qaayaha weyn leh ee dadweynaha Soomaali Galbeed ay ku faraxsan yihiin guusha gobannimada, abaalka iyo xiisaha ay u hayaan walaalahooda Soomaaliyeed ee Jamhuuriyadda ku dhaqan.

Ergadu intii ay war-bixintaas jeedinaysay waxaa marar badan hakinaayey heeso gobannimadoon ah oo ay kaqaybgalayaasha shirweynuhu si xamaasad leh ugu muujinaayeen taageerada hiil iyo hooba leh ee ay had iyo jeer la gara' taagan yihiin walaalahooda Soomaali Galbeed ee xuquuqdooda halgamaaya.

Fadhigii gunaanadka ahaa ee shirweynaha waxaa lagu doortay guddiga qaranka, guddiga fulinta iyo guddiga kormeerka iyo Hanti-

dhowrka ee ururka dhaqdhaqaaqa Isqaashatooyinka Soomaaliyeed.

Guddiga qaranka waxaa loo doortay 104 Xubnood oo matalaaya dhammaan noocyada Iskaashatooyinka Soomaaliyeed. Guddiga fulinta wuxuu ka kooban yahay 9 Xubnood oo kala ah:

1. Jaalle Warsame Cabdullaahi Cali (Guddoomiye)

2. » Yaasiin Geelle Warsame (Gudd. Ku-Xigeen 1aad)

3. » Maxamed Muuse Maxamed Gudd. (Ku-Xigeen 2aad)

4. » Cabdi Daahir Xasan (Xoghayaha Waaxda Xiriirka Dibadda)

5. » SHiikh Cali Ibraahim (Xog. Waaxda Sharciga iyo War-gelinta)

6. » Abroone Xaaji Yuusuf (Xog. Waaxda Waxbarashada iyo Tababar xirfadeedka)

7. » Jaylaani Xaaji Cabdow (Xog. Waaxda Abaabulka iyo arimaha bulshada).

8. » Ibraahim Maxamed Hadduma (Xog. Waaxda Qorsrshaha iyo Tacabka)

9. » Maxamed Cumar Cismaan (Xog. Waaxda Maamulka iyo Maaliyadda).

Guddiga Kormeerka iyo Hanti-dhowrku wuxuu ka koobnaa:

1. JAALLE Cabdullaahi Xirsi Samatar (Guddoomiye)

2. » Cali Jaamac Colaad

3. » Maxamed Mataan Saray

4. » Cabdi Siciid Curxan

5. » Ibraahim Cabdullaahi Ismaaciil.

Shirweynaha waxaa lagu xiray khudbad qaayo leh oo uu soo jeediyey Xoghayaha Guud XHKS. Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre, oo arrimo Ummadda qaayo ballaaran u leh jeex-jeexay, iskaashatooyinkana guubaa-bo iyo tusaalooyin dhexalgal ah ku jiscimay.

Dhuuxa Xeerka iyo Barnaamijka U. DH. I. S.

M. D. AFRAX

«Ururka Dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka Soomaaliyeed waa Urur dadweyne oo dimoqraadi ah, wuxuuna ka mid yahay mirihii kacaankii 21kii Oktoobar 1969kii, waa guulihii XHKS ee Ummadda Soomaaliyeed u horseedayta tubta mada-xbannaanida, iskufillaanshaha dhaqaale iyo baraare guud.»

Erayadaas waxaa ku bilaabmaaya Xeerka Ururka Dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka Soomaaliyeed, Xeerkaasoo si wanaagsan u qeexaaya ururkaasi wuxuu yahay, qaabkuu u dhisan yahay iyo habka hawlihiisa loo fulinaayo.

Sida Xeerka ku cad U.DH.I.S «Wuxuu kulmiyaa danyarta dhexe ee dulman, waxayna isla kaashanayaan muruqooda, maskaxdooda iyo wixii qalab ama hanti ah ee ay haystaan», Wa-

xayna la dagaallamayaan isku-dul noolaadka noocuu yahayba.

Xeerka wuxuu caddaynayaa hantiwadaagga cilmiga ahi in uu yahay mabda'a saldhigga u ah U. DH. Iskaashatooyinka, shaqada ururkuna ay ku dhisan tahay Dimoqraadiyada guddoonka dhexe, taasoo micneheedu yahay:-

1. In dhammaan doorashada guddiyadu noqon doonto min hocs ilaa kor.

2. In guddiyada hoose si toos ah u fuliyaan go'aannada guddiyada sare.

3. In uu jiro dishibiliin (Anshax) adag micneheeduna yahay in tirada yari u hoggaansant tirada badan.

4. In hawlaha ururka lagu maamulo si habsami, wadajir iyo wada tashi ah.

5. In dhismaha ururka guud uu ku habaysnaado qaab qorran gobol, degmo iyo tuulo iyadoo la isugu xiraayo sida da-beecadda isugu dhowdahay.

1. Ururka Iskaashatooyinka Beeraha

2. Ururka Iskaashatooyinka Kalluumaysiga

3. Ururka Iskaashatooyinka Quudka iyo adeegga

4. Ururka Iskaashatooyinka Xoolaha iyo Kaymaha

5. Ururka Iskaashatooyinka Warshadaha iyo Farasha xanka

6. Ururka Iskaashatooyinka

Dhismaha iyo Gaadiidka

Haddii aan dulucda Xeerka intaas uga harno, baraanmijka ururku wuxuu qeexayaa siya-

shkilada dulucdeedu halkaas ayey ahayd. Midowga Soofiyeeti, Kuuba iyo inta ay isbahaystaan, ayaga oo iska indhasaabaya runtaas jirta, ayey dantooda bideen inay Xabashida ku garabsiiyaan jidkaa xaq darrada ah, waxayna Xabashida iyo Goobaha dagaalka keeneen hub iyo ciidan farabadan. JDS waxay oo markiiba caddeysay in aysan taasi ahayn waddadii ugu habbooneyd oo marin loogu furi lahaa xajada murugtay ee Geeska Afrika; waxay kale oo caddeysay in hub fara badan iyo Ciidammada tobananka kun gaaraya ee shisheeyaha ahi ay qasayaan xasilloonida Gobolka oo dhan. Waa lagu inkiray, oo waxaa la yiri hubkuna saa uma badna, ciidankuna ma jiro.

Maanta dawlado badani waxay qirahayaan in hub iyo ciidankuba dhab yihiin, fara badan yihiin. Dhawaan ninka madaxda ka ah Guddiga nabadgelyada ee Maraykanku wuxuu sheegay inay hubaan in ciidanka Soofiyeeti iyo kan Kuubaanka ah ee Taliska Xabashida u soo gurmaday ay ka badan yihiin 16000 oo qof.

Hase yeeshee qiraalkaas wuxuu raacshey inay Ciidammada Soomaaliyeed ka baxaan dalka Itoobiya, maxaa wacay joogistoodu waxay jebineysaa Xeerarka Adduunka uga yaal soohdimada. Intaa kuma gaabsan dowladda Mareykanku ee waxay bilowday ayaduna, si ay Taliska Addis Ababa u xod-xodato, in ay u furto gar-gaarkii xagga hubka. Weli waxaa muuqata, marka, inaan arrinta gunteedii la dooneyn in hoos loogu daadego.

Shacbiga Soomaali Galbeed waa iska xoreeyey gumeysigii Xabashida, asaga oo aan tixgelin dawladee kugu cariiqsaneysa, maxaa wacay jiritaankiisa iyo mustaqbalkiisa ayuu u halgamayey, una haray wax allale wixii uu awood iyo dhaqaale lahaa. Xabashi ha loo aqoonsado soohdimihii ku-meel-gaarka ahaa, xukunkeediina ha ku soo noqdo dalkii lahaa ay ka xoreysteen, macnaheedu waxaa weeye ayaga ha loo loogo, oo ha la ciribtiro, wixii ka harana midiiidin ha looga dhigo. Taasi ma wax dawlado soo jeediyaanbaa? Ma wax ururrada Caalamiga ah la hordhigaa? Mase waa wax dadyowgaas u cuntami kara ama JDS ay yeeli kartaa?

Mase waxaa la isleeyahay haddii, xoogaggaas isbahaystay (iyo kuwa isha ka fiirsanayaa) ay Gobannimadoonka baabi'iyaan, J.D. Soomaaliyana wax la yeelleeyo, dagaalka meesha ka socdaaba waa damayaa, kaddibna wixii ka hara haraggoodaa lagu gorgortamayaa?

Qolooyinka arrintaas ku hammiyeya, waxaan leennahay, haddii ay doonayaan in laga hortago dagaal dheer, oo kharaar, oo foolxun, waa inay xisaabaadkooda wax ka beddeelaan, cunsarka weyn ooy maanta hoosaasinayaana kor u soo qaadaan oo mudnaanta uu leeyahay siiyaan: Kaas oo ah shacbiga meesha deggan, rabiddooda iyo jabhadaha matila.

Arrimaha Siyaasadda, Dhaqaalaha iyo Bulshada

Warbixintii Shirweynaha

1aad ee U. DH. I. S.

Ka dib markii uu dhismay XHKS muddo haatan laga joogo hal sano iyo bar, ururradii shaqaalaha, dhallinyarada iyo haweenkuna ay ka daba dhismeen, waxaa markaan la soo gaaray waqtigii ku habboonaa in loo dhiso urur ay leeyihiin Iskaashatooyinka Soomaaliyeed, kana mid noqda ururrada bulshada ee mideeya iskuna dubbarida halganka bulshada Soomaaliyeed, iyagoo ka shidaal qaadanaya siyaasadda Xisbiga HKKS.

6dii Jannaayo, 1978ka ayaa Dugsiga Saree Booliska oo ku yaal magaaladaan Muqdisho waxaa ka furmay Shirweynihii 1aad ee lagu asaasayey ururka dhaqdhaqaaqa iskaashatooyinka Soomaaliyeed. Shirweynahaas waxaa ka soo qaybgalay ergacyin ka kala yimid dhammaan gobollada dalka JDS, kana wakiil ahaa iskaashatooyinka kala geddisan. Guud ahaan dadkaas tiradoodu waxay gaaraysay 505 qof. Waxaa kaloo ka soo qaybgalay ergacyin ka socdey ururrada bulshada oo marti ahaan goob joog uga ahaa.

Fadhigii ugu horreeyey waxaa lagu doortay Shir-guddoonkii iyo Xoghayntii shirweynaha, ka dibna waxaa shirweynaha khudbad qaay leh ku furay Xoghayaha Guud ee XHKS, Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre. Madaxweynuhu khudbaddiisaas wuxuu si ballaaran ugu falanqeeeyey arrimo badan oo la xiriiira difaaca qaranimada Soomaaliyeed iyo horumarinta bulshada; waxaana khudbadda saldhig u ahaa laba qodob asaasi ah, kuwaasoo kala ah:

1. Taariikhda isbeddelka bulshada Soomaaliyeed iyo hababkii dhaqan dhaqaale ee ay soo martay, taasoo ay ka soo maaxdeen himilooyinka maanta la higsanaayo.

2. Xiisadda ka aloosan Geeska Afrika iyo mowqifka madbda'iga ah ee ay ka taagan tahay JDS.

Isla fadhigii ugu horreeyey shirweynaha waxaa laga akhriyey warbixin dheer oo uu soo diyaariyey Hoggaanka Iskaashatooyinku, G. Dhexe XHKS, war-bixintaasoo ka

warramaysay taariikhda dhaqdhaqaaqa iskaashatooyinka Soomaaliyeed marxaladihii kala geddisnaa ilaa marxaladda maanta la maraayo.

Shirweynuhu maalintiisii 2aad wuxuu dhageystey Barnaamijkii iyo Xeerkii hindise ahaanta loo soo diyaariyey, waxaana mid walba loo saaray guddi ka soo baa-raandega taladii ay ka soo bixiyaa-na shirweynaha dib u horkeena, guddigaasoo ka kooban Jaallayaal ka wakiil ah ergooyinka iskaashatooyinka gobollada iyo aqoonyahanno ka caawiya xagga Teknika-da.

Guddiyadaasi talabixintoodii waxay keeneen maalintii 3aad uguna dambeysey ee shirweynaha, taladii ay keeneenna waxay noqotay barnaamijkii oo la gartay in sidiisa lagu aqbalo, iyo Xeerkii oo la gartay in uu isaguna ururka ku habboon yahay lana aqbalo, hase yeeshee laga beddelo dhowr qodob oo yaryar, qodobbada la baddalaayo iyo sida loo baddalaayana guddigii loo xilsaaray wuu soo jeediyeey. Ka dibna cod ayaa loo qaaday, waana la isku raacay labadaas qoraal in ay noqdaan Xeerkii iyo Barnaamijkii ururka dhaqdhaqaaqa iskaashatooyinka Soomaaliyeed.

Shirweynuhu maalintiisii 2aad iyo tii 3aadba wuxuu dhagaystay warbixino ay soo jeediyeen ergooyinkii iskaashatooyinka gobollada, kuwaasoo guud ahaan ka warraamaayey taariikhdiisii ay soo martay iskaashato kasta, guulihii ay gaareen, dhibaatooyinka hortaagan iyo wixii talocyiin ah ee ay soo jeedinaayan. Ergo waliba waxay warbixin-

tooda ku soo gabagabaynaysey taageero ay la garab taagan yihiin siyaasadda Xisbiga HKS. halganka xaq ah ee Jabhadaha Gobannimadoonka Soomaaliyeed iyo kuwa dunidaba; taasina waxay muujinaysaa garaadka siyaasiga ah ee xocgsatada Soomaaliyeed in uu gaaray heer wanaagsan.

Waxaa kaloo shirweynaha erayo ka soo jeediyey ergooyinkii marti sharafta ahaa ee ka socday ururrada bulshada (Shaqaalaha, Haweenka, iyo dhallinyarada), erayadaas oo ay ku muujinaayeen taageerada hagar la'aanta ah ee ay hiil iyo hooba la garab taagan yihiin ururka iskaashatooyinka ee abuurmay, iyagoo cabbiraayey farxaddooda dhalashada ururkaas cusub ee ku soo biiray, noqonna doona mid ay iska kaashadaan halganka xaq ah ee loogu jiro xaqiijinta himilooyinka ummadda iyo difaaca qarannimadeenna.

Ururradaas bulshada oo keli ah ma aha shirweynaha aasaaska ururka dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka Soomaaliyeed, waxaa si isdaba-joo ah ugu soo dhacaayey taarar hambalyo, taageero iyo bogaadin ah oo xoogagga horusocodka ah ee Soomaaliyeed ay ku soo dhoweenaayeen ururka cusub, taararkaasi waxay ka kala imaanayeen qaybaha Bulshada, hay'adaha dawladda; Gobolladda iyo Degmooyinka iwm.

Dhismaha ururka iskaashatooyin-

ka taageeradii ugu xoog iyo xammaasad badnayd waxaa u muujiyey Ubaxa Kacaanka Oktobar, kuwaasoo shirweynaha bilawgiisii ilaa dhammaadkiisii ergooyinka iyo martida ku baraarujinaayey kuna maaweeлинаayey barnaamij fan ah oo murti abwaanimo iyo qiiro waddanninimo ku dheehan tahay, taasoo kaalin weyn ka qaadatay xiise gelinta shirweynaha. Barnaamijkaas oo si dhextaal ahaan ah u barbarasocday hawlaha shirweynaha, waxaa ku kaltamaayey Kooxda kicinta ee isbahaysiga Xocgsatada Soomaaliyeed, Ubaxa Qaranka, iyo Ubaxa degmooyinka Waaberi, Dayniile, Yaaqshiid iyo Afgooye.

Arrimaha kale ee Shirwenahaas xiisaha iyo xammaasadda dheeraadka ah ku abuuray waxaa ka mid ahaa ergo ka socotay beeralayda

gobolka Godey oo Gobannimadoonka Soomaali Galbeed ay doonayso in ay iskaashatayso, kadib markay ka xoraysay gumeysigii taliska Xabashida.

Ergadaas oo Shirweynaha marti ahaan uga soo qaybgashay, waxay halkaasi ka soo jeedisay war-bixin aad u xiisa badan oo dhaqaajisay dareenkii waddanninimo ee ka-qaybgalayaasha shirweynaha. Ergadaas martida ahi waxay ka warrameen halgankii dheeraa ee ay gumeysiga Xabashida la soo galeen dadweynaha Soomaali Galbeed cadaadiskii foosha xumaa ee gumeysigaas iyo sidii geesiyaasha gobannimadoonka ahi u burburiyeen silsiladdiisii. Ergadu waxay kaloo muujiyeen farxadda qaayaha weyn leh ee dadweynaha Soomaali Galbeed ay ku faraxsan yihiin guusha gobannimada, abaalka iyo xiisaha ay u hayaan walaalahooda Soomaaliyeed ee Jamhuuriyadda ku dhaqan.

Ergadu intii ay war-bixintaas jeedinaysay waxaa marar badan hakinaayey heeso gobannimadoon ah oo ay kaqaybgalayaasha shirweynuhu si xamaasad leh ugu muujinaayeen taageerada hiil iyo hooba leh ee ay had iyo jeer la gara'ba taagan yihiin walaalahooda Soomaali Galbeed ee xuquuqdooda halgamaaya.

Fadhigii gunaanadka ahaa ee shirweynaha waxaa lagu doortay guddiga qaranka, guddiga fulinta iyo guddiga kormeerka iyo Hanti-

dhowrka ee ururka dhaqdhaqaaqa Isqaashatooyinka Socmaaliyeed.

Guddiga qaranka waxaa loo doortay 104 Xubnood oo matalaaya dhammaan noocyada Iskaashatooyinka Soomaaliyeed. Guddiga fulinta wuxuu ka kooban yahay 9 Xubnood oo kala ah:

1. Jaalle Warsame Cabdullaahi Cali (Guddoomiye)

2. » Yaasiin Geelle Warsame (Gudd. Ku-Xigeen 1aad)

3. » Maxamed Muuse Maxamed Gudd. (Ku-Xigeen 2aad)

4. » Cabdi Daahir Xasan (Xoghayaha Waaxda Xiriirka Dibedda)

5. » SHiiikh Cali Ibraahim (Xog. Waaxda Sharciga iyo War-gelinta)

6. » Abroone Xaaji Yuusuf (Xog. Waaxda Waxbarashada iyo Tababar xirfadeedka)

7. » Jaylaani Xaaji Cabdow (Xog. Waaxda Abaabulka iyo arimaha bulshada).

8. » Ibraahim Maxamed Hadduma (Xog. Waaxda Qorsrshaha iyo Tacabka)

9. » Maxamed Cumar Cismaan (Xog. Waaxda Maamulka iyo Maaliyadda).

Guddiga Kormeerka iyo Hantidhowrku wuxuu ka koobnaa:

1. JAALLE Cabdullaahi Xirsi Samatar (Guddoomiye)

2. » Cali Jaamac Colaad

3. » Maxamed Mataan Saray

4. » Cabdi Siciid Curxan

5. » Ibraahim Cabdullaahi Ismaaciil.

Shirweynaha waxaa lagu xiray khudbad qaayo leh oo uu soo jeediyey Xoghayaha Guud XHKS. Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre, oo arrimo Ummadda qaayo ballaaran u leh jeexjeexay, iskaashatooyinkana guubabo iyo tusaalooyin dhexalgal ah ku jiscimay.

Dhuuxa Xeerka iyo Barnaamijka U. DH. I. S.

M. D. AFRAX

«Ururka Dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka Soomaaliyeed waa Urur dadweyne oo dimoqraadi ah, wuxuuna ka mid yahay mirihii kacaankii 21kii Oktoobar 1969kii, waa guulihii XHKS ee Ummadda Soomaaliyeed u korseedaya tubta mada-xbannaanida, iskufillaanshaha dhaqaale iyo baraare guud.»

Erayadaas waxaa ku bilaabmaaya Xeerka Ururka Dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka Soomaaliyeed, Xeerkaasoo si wanaagsan u qeexaaya ururkaasi wuxuu yahay, qaabkuu u dhisan yahay iyo habka hawlihiisa loo fulinaayo.

Sida Xeerka ku cad U.DH.I.S «Wuxuu kulmiyaa danyarta dhexe ee dulman, waxayna isla kaashanayaan muruqooda, maskaxdooda iyo wixii qalab ama hanti ah ee ay haystaan», Wa-

xayna la dagaallamayaan iskul noolaadka noocuu yahayba.

Xeerka wuxuu caddaynayaa hantiwadaagga cilmiga ahi in uu yahay mabda'a saldhigga u ah U. DH. Iskaashatooyinka, shaqada ururkuna ay ku dhisan tahay Dimoqraadiyada guddoonka dhexe, taasoo micneheedu yahay:-

1. In dhammaan doorashada guddiyadu noqon doonto min hocs ilaa kor.

2. In guddiyada hoose si toos ah u fuliyaan go'aannada guddiyada sare.

3. In uu jiro dishibiliin (Anshax) adag micneheeduna yahay in tirada yari u hoggaansantirada badan.

4. In hawlaha ururka lagu maamulo si habsami, wadajir iyo wada tashi ah.

5. In dhismaha ururka guud uu ku habeysnaado qaab qorran gobol, degmo iyo tuulo iyadoo la isugu xiraayo sida da-beecadda isugu dhowdahay.

1. Ururka Iskaashatooyinka Beeraha

2. Ururka Iskaashatooyinka Kalluumaysiga

3. Ururka Iskaashatooyinka Quudka iyo adeegga

4. Ururka Iskaashatooyinka Xoolaha iyo Kaymaha

5. Ururka Iskaashatooyinka Warshadaha iyo Farasha xanka

6. Ururka Iskaashatooyinka

Dhismaha iyo Gaadiidka

Haddii aan dulucda Xeerka intaas uga harno, baraanmijka ururku wuxuu qeexayaa siyaa-

sada ururka iyo waajibaadka uu is-hordhigaayo. Qeexidda waajibaadka ka hor, barnaamijku wuxuu taabanaayaa qawaaniinta mowduuciga ah ee xukunta isbeddelka bulshooyinka, ka dibna wuxuu iftiiminayaa taariikhdiis isbeddelka bulshada Soomaaliyeed iyo halgankii xoogsatadu la soo gashay cadaadiska iyo iskudul-noolaadka. kuwaasoo uu dabargocyeey kacaankii 21ka Oktoobar.

Barnaamijku wuxuu kaloo tilmaan ka bixinayaa hababkii tacab soo saarka ee jiri jiray iyo qaabkii iskaashiga ee ka dhexayn jiray danyarta Soomaaliyeed. Barnaamijku wuxuu xusaa yaa dadaalkii weynaa ee kacaanka ka gaystay daryeelka danyarta iyo hirgelinta Iskaashatooyinka oo ka mid ah daryeelkaas Golihii Sare ee Kacaanka, Xafiiskii Siyaasadda iyo Xisbiga HKS intuba waxay si hagarlaan ah ugu dadaaleen meelmarinta ujeeddadaas. Ururka dhaqdhaqaaqa iskaashatooyinka ee haatan markii waqtigii ku habboonaana la soo gaaray dhismayna waa mirihii ka soo baxay dadaalkaas isdabajoogga ah.

Haddaba ururku, wuxuu is-hordhigay barnaamijkaasna ku guddoonsaday waajibaadka aan hocs ku soo koobi doono, ayna ka mid yihiin:-

I. DHINACA SIYAASADDA

1. Ku dhaqanka hantiwadaagga cilmiga ah iyo ku baahinta qaybaha kala duwan ee iskaashatooyinka;
2. Sii xoojinta halganka ummadda Soomaaliyeed ugu jirta xornimadeeda iyo midnimadeeda, isagoo xubnihiisa ku abu-

raya qaayaha waddaninimada iyo xorriyadda.

3. Ka hortagga dibindaabyade dibusocodka iyo la dagaallanka isku dulnoolaadka.

4. Xoobjinta iskaashiga xoogaga horusocodka ah, kuwa Soomaaliyeed iyo kuwa dunidaba.

5. Taageeridda dadyowga u dagaallamaya xornimada, nabad da, dimoqraaddiyada iyo horumarka ijtimaaciga ah ee ka maran isku dulnoolaad nooc uu yahayba.

II. DHINACA DHAQAALAH

1. Kordhinta tacabka iyo horumarinta dhaqaalaha ee ku hanuunsan qaabka iyo xiriirka dhaqaale ee hantiwadaagga ah.

2. Ku shaqaynta barnaamijka XHKS iyo fulinta qorshaha qaranka, si loo xaqiijiyo isku fil-laansho dhaqaale.

3. Ka haqabtiridda dadweynaha lagama maarmaanka u ah noloshooda.

4. Qaabka tacab-qaybsiga oo saldhiggiisu yahay mabda'a ah: Qof waliba inuu shaqeeyo, inta uu shaqeeyana abaalgudkeeda helo. taasoo ah dhuuxa asaasiga ah ee qaybsiga tacab soo saarka hantiwadaagga ah.

5. Ku abuuridda xubnaha iskaashatooyinka shaqa jacaylka iyo mabaadiida ku tartanka shaqo ee hantiwadaagga ah.

III. DHINACA BULSHADA:

1. Bislaynta garaadka Siyaasiga ah ee Xubnaha iskaashatooyinka iyo diyaarinta kaadar leh wacyi sare iyo tayo hoggaameed.

2. Horumarinta Hiddaha iyo Dhaqanka Waddaniga ah, iya-

doo lala dagaallamaayo qaybaha duugga ah ee dibudhacsan ee dhaqanka, kana haray hab nololeedkii duugga ahaa.

3. Dhiirrigalinta Caymiska ijtimaaciga iyo ku baraarujinta ahmiyaddiisa qaybaha iskaashatooyinka.

4. Daryeelka Caafimaadka Xubnaha Xannaanada Carruurta iyo haweenka iskaashatooyinka.

5. La dagaallanka dhaqannada kala dhantaalaya wax-wada qabsiga iyo iskaashiga, kuwaasoc ay ka mid yihiin qabyaaladda gobolaysiga. afmiishaarnimada caajiska, laaluushka, Xatooya da hantida, iskaashatada, dhuumiraacidda iwm.

6. Taabbagalinta fikradda wadajirka iyo iskaashiga. taasoc saldhig u ah abuuritaanka qofka cusub iyo dhuuxa dimoqraaddiyadda hantiwadaagga, oo ah heerka ugu sarreeya uguna bisil ee muraayadda u ah xaqiijinta caddaaladda, Sinaanta iyo midnimada Ummadda.

Bandhiggaas kooban ee Xeerka iyo Barnaamijka ururka dhaqdhaqaaqa iskaashatooyinka Soomaaliyeed wuxuu sawir cad ka bixinayaa ururkaasi nooca uu yahay urur horusocod ah oo ku dhisan, kuna shaqaynaya dhuuxa mabaadi'da hantiwadaagga cilmiga ah, isla markaasna u halgamaaya daryeelka Xoogsatada Soomaaliyeed ee muruqmaalka ah iyo guud ahaan horumarinta bulshada. isagoo ka shidaalqaadanaaya barnaamijka XHKS iyo tusaalooyinka Xoghayaha Guud Jaalle Maxamed Siyaad Barre.

NOLOSHA XISBIGA

Khudbadii Xoghayaha Guud ee HXKS ee U. DH. I. S.

furitaanka

Munaasabaddii furitaanka iyo xiritaanka shirweynihii laad asaaska ururka dhaqdhaqaaqa iskaashatoo-ka Soomaaliyeed, Xoghayaha Guud ee XHKS Jaalle Maxamed Siyaad Barre wuxuu ka soo jeediyey khudbado taariikhi ah, sidii uu horaba u caadaystay in khudbado dha-xalgal ah ka soo jeediyo munaasabada qiiimaha weyn ugu fadhiya ummadda Soomaaliyeed.

Akhristayaashayada qaayaha lihi si ay uga bogtaan murfida iyo tusaaloooyinka khudbooyinkaasi xambaarsan yihiin, waxaan si tifaftiran bogagga wargeyska «Halgan» ee bishaan ugu soo bandhigaynaa 2dii khudbadood ee Jaalle Siyaad ka soo jeediyey xiritaankii iyo furitaankii Shirweynaha kor ku xusan.

Waxaa sharaf iyo maamuus iigu sugan yahay in aan ka soo qaybgalo shirweynahan taariikhiga ah, shirweynaha aasaaska Ururka Guud ee Iskaashatocayinka Soo-

maaliyeed. Run ahaantii waa munaasabad qiimo iyo qaayo gaar ah u leh guud ahaan Ummadda Soomaaliyeed, gaar ahaanna inta horumarka, Gobannimada iyo caddaaladda bulshannimo jecel ee halganka Islaannimo jecel ee halganka iyo dagaalka aan gabbaadka lahayn ugu jirta sidii loo xaqiijin lahaa loona rumayn lahaa dhismaha bulsho Hantiwadaag ah, oo tusaale maguuraana u ah horumarka iyo guulaha isdaba joogga ah oo Kacaanka 21ka Oktoobar uu maalinba maalinta ka dambaysa Ummadda Soomaaliyeed u horsedayo. Wuxuu kale oo calaamad u yahay hiyi adkaanta iyo himilo dheeraanta Kacaankeenna.

Jaallayaal, tallaabo kasta oo kacaan ku uu u qaado dhinaca xaqiijinta ujeedooyinka Ummadda waxaa waajib gaar ahi iga saaran yahay in aan Ummadda uga warramo; gogoldhigga aragtiyeed ee tallaabadaasi ku fadhido meesha ay ka-

ga jirto dhismaha Dalka iyo horumarka bulshannimo ee Ummadda, arrintuna waa sidii aynu ku kasi lahayn, ogaansho ku dhisan dareen waddaninimo iyo xogogaalnimo Kacaaneed ugu yeelan lahayn qii-maha iyo miisaanka dhaqaale, dhaqan ama siyaasadeed oo marba tallaabada la qaadaa u leedahay marxaladda taariikhiga ah ee markaas la maraayo.

Jaallayaal, haddii si guud ahaaneed loo hadlo, waxaynu odhan karraa in tallaabada ugu horreeyso ee loo qaado xagga jidka horumarka waddaninimo iyo barwaaqada, ay tahay xoojinta awoodda siyaasiga ah ee dhasha iyo korintiisa laga korinayo xagga Ururrada siyaasiga ah, maxaa yeelay Talis kasta oo ay hoggaaminayaan Axaab iyo Ururro dadweyne oo siyaasi ahi, kuwaasoo ay saldhig u yihiin dabaqadaha iyo kooxaha bulsheed ee danyarta ah oo Taliskaasi u danaynaayo ama u dhashay,

Axsaabtaas iyo ururradaasi waxay beddelaan axsaabtii iyo Ururadii hore ee dano gaar ah iyo kuwo kooxeed u shaqaynaayey.

Kacaanka 21ka Oktoobar markii uu dhashay waxaa qasab ku noqotay in la baabi'yo wixii axsaab iyo Ururro bulsho ku-shaeg ahaa oo dalka jiray, kuwaasoo ka soo bixi waayey xilkoodii waddani-ga ahaa. Baabi'iska axsaabtaasi macneheedu wuxuu ahaa in taliska kacaanka oo ka koobnaa Ciidammada Qalabka Sida, aannu qabin fikrad keli goosata ah oo ka kaftooma dadweynaha kaalintiisa iyo wixii ka dhacay dalka ah, balse uu ka mid yahay dadweynaha Soomaaliyeed ee xoogsatada ah. Wuxuu sidaas darteed, Taliska Kacaanku u dhashay dadka Soomaaliyeed. Waxaana sidaas caddaayey, diirkana ka qaaday waayo aragti-da dhaxalgalka ah ee taariikhda Kacaankeena.

Waxaa taas darteed, lama huraa ahayd in dadweynaha Soomaaliyeed ee Kacaanku u dhashay laga qeybgeliyo iskaashiga, isku-duubnaanta iyo wax-wada qabsiga dhammaan xoogagga kacaanka: Ciidammada Qalabka Sida, Shaqaalaha, Dhallinyarada, Haweenka, beeralayda iyo raacatada, taas aayana ugu wacanayd in markii kacaanku dhashayba si deg-deg ah loo abuuray xafiis gaara oo Golihii Sare ee Kacaanku u xilsaaray kicinta, Hanuuninta, Abaabulidda iyo kor u qaadidda garaadka siyaasadeed ee dadweynaha Soomaaliyeed, arrintaas oo ay ka dambaysay ujeeddo ballaaran aadna u qoto dheer.

Jaallayaal, Madaxda kacaanku waxay markastaba maanka ku hayaan in bulshada Soomaaliyeed si qoto dheer loo beddelo, mana ahayn isbeddelka aannu niyadda ku haynay mid ku kooban kuraasida xukunka, wuxuuse ahaa mid looga jeedo in lagu dhaqan geliyo bulshadii ay dhaawaceen Qabiilka, musuqmaasuqa, qaska, danaystanimada, dhiigmiiradka, xasilloon la'

aanta iwm. Ujeeddada Kacaanku waxay ahayd in dadka laga saaro mugdiga jahliga, Gaajada iyo Cudurka, in dalka laga dhiso bulsho Hantiwadaag ah. Runtiina hirgelinta ujeeddadaas ayada ahi marxaladaha iyo heerarka ay soo martay waxaa ka mid ahaa marxaladihii Xafiiska Siyaasaddu fulinayey hanuuninta iyo isku dubbaridka dadweynaha, si ugu dambaysta loogaaro heer sare oo dadka Soomaaliyeed u suurta geliya gudashada xilkiisa taariikhiga ah taasoo ah isbeddelka dhaqan dhaqaale ee dalka. Hase ahaatee haddii aynu isweydiino halkee beynu ku tilmaami karnaa in ujeeddadaas laga gaaray? Marka aan ka jawaabo middaas, waxaan odhan karaa inay ahayd dhismaha Xisbiga nooca cusub ah, oo aynu in badan u halgamaynay in aynu gaarno, arrintaas oo taabbo gashay bishii Juulay 1976kii markii uu dhashay Xisbiga HKS.

Sida la ogsoon yahay dhismaha Xisbiga iyo hirgelintiisa dhinacyada urursanaanta, Abaabulka iyo mabda'a ma ahayn himilada ugu dambaysta ah ee Kacaanka ka rabay ujeeddada ka qaybgalka dadweynaha ee maamulka siyaasadda, Dhaqaalaha, Dhaqanka iyo Bulshada ee Dalka. Haddii Xisbiga nooca cusub aanu xidhiidh adag la lahayn dadweynaha ballaaran, gaar ahaan xoogsatada, waxaa xaqiiqo iyo dhab la wada ogsoon yahay ah in suuragal aanay u noqon karin fulinta xilkiisa iyo hirgelinta himilooyinka Kacaaneed ee uu u horseedayo, taasina waa arrin taariikhdu in badan noo caddaynaysay. Waanna taas xikmadda ka dambaysa dhismahan ururrada Bulshada, sida Ururka Dimoqraadiga Haweenka Soomaaliyeed oo aynu dhisnay 8dii Maarso 1977kii, Ururka Shaqaalaha Soomaaliyeed oo aynu dhisnay 1dii Maajo 1977kii, Ururka Dhallinyarada Kacaanka Soomaaliyeed oo aynu dhisnay 15kii Maajo 1977kii iyo ugu dambaysta ururka maanta dhismihiisa aanu guda galnay, Ururka guud ee Iskaashatooyinka

Soomaaliyeed oo ka mid ah ururada Xoogsatada Soomaaliyeed. Haddaba dhismaha Ururkani wuxuu dhamaystirayaa xilka weyn ee ballaaran, taasoo ah xoojinta, korinta iyo habaynta saldhigga dadweynanimo ee taliska Kacaanka waana waajib la xiriira hirgelinta xilka taariikhiga ah ee marxaladda maanta.

Hase ahaatee, qiimaha iyo qaayaha dhismaha Ururka guud ee Iskaashatooyinka Soomaaliyeed intaas waliba waa ka sii qoto dheer yahay, wuxuu la xiriiraa, saameeyaana aayaha iyo nolosha dadweynaha soo saara quudka raandhiiska iyo saldhigga reer-magaalnimada aanu ku dhaqanahay. Mitaal ahaan beeralayda yaryar iyo Iskaashatooyinka Soomaaliyeed waa xoogga soo saara cuntada dalka lagu cuno iyo waxa dibedda loo dhoofiyo ee laga helo lacagta adag. Beeralayda iyo guud ahaan Xoogsatada Soomaaliyeed Kacaanku wuxuu u dhashay inuu ka saaro ca daadiska, dhiigmiiradka iyo kadeedka dabaqinimo. Jidka Siyaasadda iyo dhaqaalaha ee Kacaanka 21ka Oktoobar wuxuu gebi ahaan u adeegayaa ujeeddadaas ayada ah, mana ahayn mid ku yimid garashada siyaasiga ee u daryeelaya danaha dhabta ah ee ummadda Soomaaliyeed. Waana jidka keliya ee lagu xalin karo dhibaatooyinka laga dhaxlay Gumaysiga iyo dib u dhaca uu keenay. Dalkeena iyo guud ahaan dalalka soc koraaya waxay u baahan yihiin in gebi ahaanba la beddelo qaabkii dhaqan dhaqaaleed ee duugga ahaa.

Kaalinta lafdhabarka ah ee is-beddelka habka wax soo saarka dhaqaalaha waxaa qaata dhaqaalaha qaybta dawladda iyo Iskaashatooyinka. Sida la ogsoon yahay waqtiga u gudubka hantiwadaagga waxaa jira dhawr nocc oo dhaqaalo mid kastaba uu leeyahay xil iyo waajib gaar ah oo uu gudanayo.

Dhaqaalaha qaybta dawladda (Public Sector) oo ah mid ka ho-

ggaamiya, hagana dhaqaalaha dalka, waa dhaqaale hantiwadaag waana kan ugu dhambaysta dhaqaalaha Qaranka oo dhami isugu soo biyo shuban doono.

Dhaqaalaha Qaybta iskaashatocinka (Co-operative Sector) oo ah qaybta labaad ee Kaalinta weyn ka qaadata xagga horumarka bulshanimu, marka la leeyahay waxaa qayb tanj qaadataa kaalin weyn, waxaa loo jeedaa xagga isbeddelka kacaaneed ee laga sameenayo bulshada. Hase yeeshee waxaa jira Iskaashatocyin ku shæg hantigocsiya oo kaalinta ay kaga jiraan horumarka bulshada la oran karo oo dhab iyo xaqiiqo la hubiyey ah in kuwaasu ku biya shubanayaan kana mid yihiin tubta dhaqaalaha hantigocsiya, kaasoo malinba maalinba ta ka dambaysta dabeecadiisa hantikoobadnimadu sii muuqanayso. Iskaashatocyinka noocaas ahi waa hay'ado hantigocsi ah, siina qota dheeraysiiya dhiigmiiradka, kadeedka iyo cadaadiska ee dagganaha beeraha iyo guud ahaan reer-Miyiga.

Dhaqdhaqaaqa iskaashatocyinka ee dalkeennu, waa kuwa horusocod iyo hantiwadaag ah, kana dhisan, daryeelayana danaha Xogsatada Soomaaliyeed.

Iskaashatocyinka Dalkeenna sidaasi darteed, waxaa saldhig u ah horumarka dhaqaalaha Bulshada. Ujeeddada loo sameeyana waa in dalka laga abuuru iskaashatocyin ku fadhiya caddaalad bulshannimo sinnaan iyo nolol horumarsan. Abuuridda Iskaashatocyinka Beeralayda, farshaxanka, Xirfadlayda Kalluumaysatada, Ganacsatada yaryar iyo Raacatada, waxay u horseedayaan isu-geynta muruqa, Maskaxda iyo maalkoodaba si loo horumariyo wax-soo saarka, si aynu u hirgelino, siyaasadeena isku filaanshaha una adeegaysa madaxbanaanida dalka.

Jaallayaal, sharcigii Lambar 40 ee caanka ku ahaa dalkeena ay daw

ladda Kacaanku soo saartay bishii Oktoobar 1973, kuna saabsanaa abuuridda habaynta iyo isku dubbaridda iskaashatocyinka Dalka Jamhuuriyadda Dimuquraddiga Soomaaliya, wuxuu ka tarjumaya arrimahaas ayaga ah. Maanta waxaanu oran karnaa run ahaantii wax weynbaa laga qabtay hirgelinta asaga ah.

In kasta oo muddada kacaanku jiray muddo yar tahay haddii loo eego dhibaatooyinka horyiilay hirgelinta Iskaashatocyinka dalkeenna, haddana waxaa hubaal ah in maanta heer fiican laga gaaray dhismaha, habaynta iyo isku dubbaridda Iskaashatocyinka dalka, hase ahaatee, mar walba oo aynu heer sare ka gaadhno xaqiiqinta ujeeddadeenna in loo hawl gala tallaabooyin kuwii hore ka dhaadheer waajib bey nagu tahay iyada aragtida caalamiga ah ee Iskaashatocyinka hantiwadaagga. Waxaa Taliska kacaanku markastaba ku dadaalay in laga taxaddaro deg-degga iyo laablaabac aan ku dhisanayn daraasadda, waayaha dhabta ah ee Dalkeena waxaanu ku dadaa laynay in talaabo talaabo loo koriyo dhismaha Iskaashatocyinka.

Jaallayaal, haddii aan wax ka taabto arrimaha Siyaasadeed oo maanta ka taagan adduunka, waxaynu arkaynna in sannadahaan dambe uu si guud isku beddelay marxalad cusubna galay, xiriirkii Siyaasadeed ee Caalamiga ahaa, kaasoo xaaladda Siyaasadeed iyo Socodka Taariikhda ay u janjeerto u adeegidda iyo la jirka dadyowga u halgemaya Xornimadooda, Dimuquraadiyada, iyo horumarka bulshada. Arrintani qayb ahaan leh ee u timid socodka horumarka taariikhda, kuna qaniyowday waayo aragnimada falalka iyo xarakada xoogagga Kacaaneed ee Caalamiga ah waxaa daliil cad u ah xaaladda Siyaasadeed iyo Xiisadda Halganka hubaysan ee waddaniga ah ee ka taagan waqtigan xaadirka ah Geeska Afrika, lana xiriira burburkii Boqortooyada Xabashida taasoo ay xoogagga Kacaaneed ee

need ee Jabhadaha S. Galbeed, Abbow, Eritareeya ay maalinba maalinba xigta ku soo tilaabsanaayan guulo hor leh iyo xaqiiqinta himiladooda, muddada qarniga ku dhaw ee ay halganka dheer ugu soo jireen, ayadoo ay xarakadaas Gobannimadocnka ahi ku soo qor maysay waayaha iyo xaaladda taariikhdeed.

Waxaa iyana xus weyn mudan in dadweynaha xoojiya iyo horusocodka Xabashidu halgan dheer ugu soo jireen si ay isaga dulqaadaan dulumigii iyo dhiigmiiradkii dhulgoosatada, una sameystaan nolol horumar leh oo aadamiga u qalantaa. Ha yeeshee ilaa maanta waxay qabaan dhibaatooyin iyo cadaadis aan xad lahayn, ayadoo maalin kasta la xasuuqaayo boqollaal ah shaqaale, arday, dhallinyaro, Beeralay, Dumar iyo guud ahaan dadweynaha danyarta ah ee diiddan ka na soo horjeeda dibindaabyada iyo caburinta lagu hayo. Waxaanu u aragnaa waajibbaadka yaga iyo waajibbaadka dadyowga kale ee adduunka ee Jecel xoojinta Nabadgelyada iyo dhawrida xuquuqda aadamiga, in taageero buuxda la siiyo xoogagga horusocodka ah ee dadweynaha xabashida ee halgenka ugu jirta Dimuquraadiyadda iyo horumarka.

Arrimaha Siyaasadeed oo maanta ka jira geeska Afrika waxay isbeddel weyn ku ridday xiriirkii Siyaasadeed ee Caalamiga ahaa. maxaa yeelay, waxaynu naqiin in gumaysi yahay kan keliya ee ka soo horjeeda xornimada iyo aaya ka talinta ummadaha, taasoo ka imaanaysaa qaabka iyo sifihiisa xiriirka dhaqaalaha, khasabna ay ahayd in si jiritaanka gumeysiga looga yeelo wax abaadi ah loona waariyo isku dullaadka Ummaddaha kale.

Sidaas darteed, lama aynu yaabayno gumeysiga, maxaa yeelay, waayo arag ayaanu u nahay ummad ahaan, adduunkana intiisa badan wuu soo arkay, wuxuuna soo maray dibindaabyada gumeysiga

intiisa badan. Balse waxaa in lala yaabo ah isbeddka ay xaaladda Geeska Afrika ku ridday mowqifkii siyaasiga ahaa, mabaadi'iga ahaa, dabaqiga ahaa, ee wadamada ay caadada u ahayd taageeridda iyo isgarab taagga dadyowga u halgamaya madaxbanaanidooda, iyo ka talinta aayahooda.

Arrinta ka aloosan Geeska Afrika anigoo horey dhawr jeer uga hadlay waxaa sii murgiyey taliska Addis Ababba oo jidaystay casrigaan maanta la joogo oo uu gabal u dhacay gumeysiga inuu waariyo kuna adkaaysto kadeedka iyo gumeysiga uu ku hayo dadyowga u halgamaya madaxbanaanida iyo si tolmooon u arag-la'aanta wadamada Hantiwadaagga qaarkood mushkiladda gumeysiga Xabashida, ayaga oo maslaxaddooda gaarka ah u sadqeeyay dhuuxa mabaadi'ida aasasiga ah si ay u hantaan, isuguna balaariyaan halbowlayaasha istaatiijiga ah ee degaanka iyo badaha ku xeeran Geeska Afrika.

Jaallayaal, waxaa run ahaantii wax yaab iyo amakaag leh ah in arrintaas dhacado Qarniga 20aad dabayaaqadiisa oo ah waqti madaxbannaanidda dadyowgu noqotay calaamad iyo astaan caalami ah oo tusaale iyo tilmaan u ah isbeddelka miisaanka xoogagga bulshada Dunida.

Waqti afkaarta horusocodka ah ee xoogsatadu ku faaftay kuna baa haday dhammaan dacallada Dunida.

Waqti ay dhab iyo xaqiiqo sugan noqotay in Hantiwadaaggu yahay hab u horseedayda gobannimada, madaxbannaanida iyo Aaya ka talinta dadyowga iyo kooxaha dulman.

Miyaanu ahayn Jaalle Linen kii ku baaqay hirgelinta mabaadi'ida aayo ka talinta iyo madaxbannaanida dadyowga? Is-ilowsiinta madaxda maanta ka talisa Dalka Midowga Soofiyeeti waa mid ka soo horjeeda xaqiiqada iyada ah, haddaba, soo faragelinta Midowga Sofyeeti iyo Kuuba iyo kuwo kale arrimaha Geeska Afrika oo ah arrin u

gaar ah xoogagga isaga soo horjeeda waa ku xad gudub xeerka u degsan Qarammada Midoobay, waa arrin u gaar ah OAU da iya-doo meel ka dhac ku ah sharafta, Midnimaha iyo Madaxbanaanida Qaaradda Afrika, iyo guud ahaan Ururada Caalamiga ah ee jecel Xornimada iyo Nabadda, waxay iyagoo goob joog ah in dushooda looga arimiyo Afrika, waxaannan leehay soo faragelinta xoogagga shisheeyaha, Xiisadda ka aloosan Geeska Afrika, ma aha mid inaba keeni karta nabadgelyada iyo xal wax ku ool ah balse waxay sii murginaysaa xiisadda Siyaasadeed, waxayna Caalamiyeeynasaa Dagaa-lka Geeska Afrika.

Haddaba, Siyaasadda cusub ee madaxda Midowga Soofiyeeti, kuuba iyo kuwa kale oo kula jiraan ay arrimaha ka taagan Geeska Afrika ayna si joogta ah oo xad dhaaf ah u habaynayaan Taliska Adis-Ababa looguna daadguraynaayo ciidamada gardarada ee ujeeddada ka dambaysa?

Jaallayaal marka hore waxay tahay in la hakiyo lana baabi'yo halganka xaq ah ee ay Jabhadaha Gobannimadoonka Soomaali Galbeed, Abbo, Ereteriya, Tigree iyo cafar ugu jiraan Madaxbanaanidooda iyo ka talinta aayahooda, Ujeeddaduna waxay tahay in aysan hanan guusha xaq ah ee ay u halgemayaan. Waxay tahay baabi'inta dulucda Ujeeddada qaayaha leh ee kacaanka 21ka Otoobar iyo ka jawaabidda dareenka dadweynaha Soomaaliyeed. Waxay tahay baabi'inta Guulihii uu kacaanku muddada 8da sanno ah ka soo hooyay horumarinta dhaqaalaha, Siyaasadda, bulshada iyo guud ahaan guulaha laga gaaray dhismaha saldhigga xiriirka dhaqaale iyo Bulshadeed. Ujeeddada ugu dambaysaa waxay tahay in ka gadaal lagu soo doolo J.D. S. si halis loo geliyo qarannimadeeda iyo Jiritaankeeda Ummadnimmo, ayadoo loo adeegayo danaha Gumaysinimo ee addis-Ababa iyo Ujeeddoyinka Itaraatejiga ah oo Dawladda Soofiyeeti ka leedahay gobolkan.

Haddaba, Kacaanka Soomaaliyeed asagoo eegaaya khatarta ku jirta caalamiyeynta Dagaa-lka Geeska Afrika ay ka wadaan Dawladaha hantiwadaagga ah qaarkood ayna Golaha Dhexe ee XHK S gaaray Go'aankii Taariikhiga ahaa 13/11/77, kaasoo wax weyn ka beddelay guud ahaan xiriirkii siyaasadeed oo Dalkeenu la lahaa Dawladda Ruushka iyo Kuubba oo la safan Gumaysiga Xabashida, Isla markaana Go'aanka wuxuu sugayey jiritaanka Qarannimadeena iyo xoojinta Halgenka xaq ah ee Jabhadaha Gobannimadoonka ay ugu jiraan xornimadooda iyo ka talinta aayahooda iyo adkeynta guulaha laga gaaray xaqiijinta Himilooyinkaas.

Jaallayaal, haddii aan halkaas waxoogaa ku hakado, go'aankii aanu gaarnay ee lagu daafacaayey Ummadda Soomaaliyeed ahaana sugidda jiritaankeeda, Xornimadeeda iyo hormarkeeda, waxay dibusocodku u fasireen in tallaabadarsi tahay bilawga ka noqoshada hantiwadaagga. Fikraddaas dibusocodku ma aha wax noo cusub, balse waxaynu waayo-arag u nahay in 8dii sanno ee Kacaanku jiray ay maalin kasta u joogeen jallaafeynta Kacaanka, ka hor tagga mabaadi'diisa iyo si qaldan u fasirka go'aanadiisa, haddaba beryahaan dambe waxaa muuqata in dibusocodku aad u durbaan tumayaan oo ay aafaynayaan dadkana la dhexxuluulanayaan waxyaalo aan munaasab ahayn oo ka soo horjeeda, tiirarka aasaasiga ah oobarnaamijka Xisbika HKS oo ah: Mar haddii la eryey Ruushka xumaadayna Xiriirkii siyaasadeed ee la lahaa wad-dammada hantiwadaagga qaarkood, in laga noqon doono Mabaadi'idii horusocodka ahaa ee kacaanka.

Run ahaan dibusocodka si khaldan ayuu u xisaabtamay wuxuuna awoodi waayey inuu kala saaro Hantiwadaagga oo ah Mabda'a dabaqi ah iyo siyaasad dawladeed. Balse ayuu isweydiinno markeynnu Hantiwadaagga qaadannay ma waxaan ula jeednay inaan dad kale

ku raali gelinno Kacaanka Hantiwadaagga ahise ma la dhacfin karaa, mase jiraan cid iyo dawlad looga doonto fasax oggolaansho qaadashadiisa iyo ku dhaqankiisa. Arrintaas jawaabteedu waa maya hase yeeshee, hadda ka hor ayaan sheegay inaan hantiwadaagga la dhacfin karin ee uu ka dhasho xoogeysiga iska horimaadka gudahaa ee bulshadeed, sidaas darteedna kacaanka Hantiwadaagga ee Soomaaliyeed wuxuu ka dhashay xaaladihii adkaa iyo asbaabihii mowduuciga ahaa ee xaaladda dalkaannu ku sugnayd, wuxuuna u dhashay daryeelka danaha Xoogsatada Soomaaliyeed iyo horumarinta heerka nolosha dadweynaha Soomaaliyeed.

Waxaana daliil cad u ah guulaha aynu ku gaarnay qaadashada Hantiwadaagga dhinaca dhaqaalaha, siyaasadda iyo Bulshada, waxaana tusaale u ah heerka uu gaaray abaabulka iyo biseylka siyaasadeed ee bulshadu, taasoo aynu maanta u fadhinnno dhismaha Ururka Guud ee Iskaashatooyinka, iyadoo tallaabadani xoojineyso dhismaha Xisbiga iyo Bulshada. Waxaanse xusuusinayaa in uusan Kacaanku marnaba ka laabanayn in Mabaadi'idiisa aasaasiga ah, balse uu sii wadayo xoojinta iyo xaqiijinta dhismaha Hantiwadaagga, taasoo ah Mabda'a keliya ee xaqiijin kara ujeeddoyinka iyo axdiga uu Kacaanku ka qaaday Ummadda Soomaaliyeed.

Waqtigen oo uu Kacaanku laba kacdeeyey, marxaladda jirtaayi waxay sii xoojineysaa awooddii siyaasadeed ee Kacaanka iyo xaqiijinta himaladiisa, dhaqaale, siyaasad iyo bulshada.

Waxaan Mahadnaq ballaaran iyo qiimeyn gaar ah naga mudan oo aan la illoobi karin mar kasta kaalinta qiimaha weyn leh ee ay dawlada Carbeed, kuwo Afrikaana iyo kuwa kale ee ka qaybqaatay is garab taagga iyo taakuleynta xoojinta halganka Gobannimadoonka waddaniga ah ee Umma-

dda Soomaaliyeed ugu jirto xaqiijinta Madaxbannaanideeda iyo horumarkeeda.

Xiisadda maanta ka aloosan Geeska Afrika ma noqon karto mid ku ekaata dadyowga Gobolka, waxaana Dawladaha Aduunka waajib ku ah in ay ahmiyad gaar ah siiyaan sidii wax looga qaban lahaa dhibaataada iyada ah, waxaannu leenahay waa in ay ka soco baxaan Mas'uuliyaddooda Taariikhiga ah ee kaga aaddan Nabadgelyada Geeska Afrika iyo Badda Cas oo ahmiyad weyn u leh xidhiidhka iyo isgaarsiinta ganacsiga adduunka.

Sidaan horayba u soo xusay dalalka Afrikaanka waxaanu u sheegeynnaa in dhibaataada ka aloosan Geeska Afrika ay tahay arrin si toos ah u taabanaysa — nabadgelyada, xornimada, midnimada Afrika, wax wada qabsigeeda iyo horumarkeeda, xallinteeduna, u gaar tahay iyaga. Sidaas darteed, waxaannu walaalahayaga Afrikaanka ah ugu baaqeynaa inayan ka gaabsan oo aysan gacmaha ka laaban sidii loo xallin lahaa mushkiladdan.

Waxaan halkan ku caddeynaynaa in Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliya diyaar u tahay dhexdhexaadinta Madaxda Afrika. Haddii taliska Addis-aba geesinnimo u helo. Waa in ay xallinta mushikaladdan saldhig u noqotaa Mabaadiida ah xornimada iyo aaya ka-talinta Ummadeed ee gogoldhigga u ah Xeerka Ururka Midowga Afrika.

Waaya-aragnimada taariikhdu waxay caddeysay inaan dad gobannimadooda u diriraya lagu muquunin karin xoog iyo qori caaradiisa, Gumeysiga Xabashidu waxa uu riyoonayaa riyo-maalmeed, had dii uu u maleeyo in dil iyo dhac lagu xallin karo dhibaataada dhextaal iyaga iyo Gobannimadoonka.

Xaqiigda xallinta dhibaataada Geeska Afrika waxay ku jirtaa in

marka hore ay ka baxaan xoogagga Shisbeeye ee maslaxadoodu ay ku jirto caalamiyeeynta dagaalka, ka dibna in ay dadka dhibaataadu dhextaal oo ah Jabhadaha Soomaali Galbeed, Abbo, Eritareya iyo Taliska Addis-Ababa ay isu yimaadaan ayna si dhab ah uga wada hadlaan arrimaha dhexdooda yaal. Waxayna Dawladda Soomaaliyeed diyaar u tahay in ay si buuxda mas'uuliyadeeda derisnimo iyo Afrikaannimo uga gudato wawaantaas ayada ah.

Iyadoo la ogyahay weerarada gardarrada ah iyo eedaynta joogtada ah ee taliska Addis-Ababa uu ku hayo J.D.S. taasoo danteedu tahay inuu kula soo galgasho dhibaatoyinka ka haysta dagaallada Gobannimo-doonka ah ee uu awoodi waayey in uu si nabadgelya ah oo caddaalad ku dhisan uu u xalliyo; haddana J.D.S. waxay mar kasta diyaar u tahay in ay si toos ah ugala xaajooto, uguna qanciso taliska Addis-Ababa eedaynta aan salka iyo raadka lahayn.

Jaallayaal,

Haddii aanu ka soo hadalnay taariikhdiisii dheerayd ee dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka Soomaaliyeed, Ujeeddadii uu Kacaanku ka lahaa dhismahooda iyo muhiimada ay Xisbiga iyo Dawladu siinayaan iyo marxaladda uu maanta dalku maraayo, bal aan u soo dego, qiimaha shirweynaha, waxyaalaha ay dadweynaha Soomaaliyeed ka sugayaan iyo meesha uu kaga aadan yahay marxaladda la joogo, anigoo horay u soo tilmaamayay dhinaca wax-soo-saarka, Siyaasadda iyo horumarinta Bulshada.

Shirweynahaan oo ku soo beegmay marxalad uu Kacaanku gudbay xaqiijinta qodobkii ugu muhiimsanaa qodobbadii ku xusnaa Xaashidii laad kana tarjumaysay dareenka Dadweynaha Soomaaliyeed, waxaa xaqiiqo ahaan shirweynahaan horyaalla lagamaamaanna ah in aad ka hadashaan go'aanna ka gaartaan, kaalintiina

ballaaran idinkoo la kaashanaaya waayo-aragnimadiinii hore; haddaan yaro ifiyo halkaas waajibkiinu waa ka haqabtiridda Dadweynaha Soomaaliyeed ee Xoogsatada ah waxyaalaha lagama maarmaanka u ah nolosheenna iyo horudhigga awoodda dhaqaale ee dalka.

Dhinaca kale, waajibka mabdi'iga ah ee lagama maarmaan ah in shirweynahaan is-hor dhigo: Waa marka horee garashada meesha ay Iskaashatooyinka Soomaaliyeed kaga jiraan halganka fikriga ah ee ay xoogsatada Soomaaliyeed ku jirto, taas oo ah difaacidda danta xoogsatada iyo kala dagaallanka afkaarta dibusocodka.

Maxaa yeelay, haddii aan fii-rinno isku imaadkiinna iyo qabsoonka shirweynahakan, horumarkii iyo guulihii aynu gaarnay, xaqiiqa ahaan waxaa keliya ee dimuqraadiyadda ballaaran iyo horumarkaas inoo suurto geliyey waa ku dhaqanka afkaarta Cilmiga ah ee Hantiwadaagga. Sidaas darteed, waxaa guud ahaansheheena Xoogsato ka sokow, Iskaashato ahaan inagu waajib ah in si naftii hurni-

mo iyo midnimo ah u daafacno afkaarta daryeelaya Xoogsatada isla markaasna u halgameysa xaqiijinteeda.

Jaallayaal, ugu dambaystii waxaan idinku guubaabinayaa in shirweynaha aasaaska dhaqdhaqaaqa guud ee Iskaashatooyinka Soomaaliyeed uu raaco dhabbihii caadada u ahayd oo ahayd Asluubta, Anshaxa iyo niyada Kacaaneed, kuna fadhiyey Dimuqraadiyada dadweynaha oo loo yaqaan Dimuqraadiyada Guddoonka Dhexe, taasoo ah mabda'a Saldhigga u ah Kacaan kasta oo horusocod ah, xalaalna ah una danaynaya Xoogsatada.

Haddii aynu u noqono waayo aragnimadii Kacaannimo waxaan dhammaanteen ogsoonahay in mabda'aasu yahay mid aynu ku soo dhaqmaynay kana hirgelnay dhammaan qaabka nolosha bulshadeed, Xisbinnimo iyo maamulka mashaariicda dhaqaalaha, dhaqanka iyo siyaasadda dalkeenna, xilka haatan ina horyaalla ee ballaaran uguna muhiimsan marxaladda maanta wuxuu gebi ahaanba ku aaddan yahay sida aynu marksta

u hirgelinno una taabbagelinno mabda'a dimuqraadiyadda guddoonka dhexe. Waxaan leeyahay arintan waa mid saameysa dhuuxa waajibka Shirweynaha Aasaaska Ururka Guud ee Iskaashatooyinka Soomaaliyeed. Sidaas darteed, waa in uu shirkani sugo mabda'aan isaga ah. Hadday tahay dhinaca soo bandhiggidda doodaha, talooyinka, warbixinnada iyo guud ahaan qoraallada rasmiga ah iyo hadday tahay qaabka doorashada ee Guddiyada kala duwan.

Waxaan ku soo gabagabaynayaa inaan u rajeeyo Shirweynihii inuu xoojiyo horumarinta bulshada Soomaaliyeed iyo sugidda Qaranimadeeda iyo midnimadda Ummadeed. waxaan u mahadcelinayaa Madaxdii iyo Guddiyadii u soo hawshooday qabanqaabinta Shirweynaha.

SOOMAALIYA HA MIDOW...;
XISBIGA H.K.S. HA NOOLAA-
DO...;

JABHADAHA GOBANIMADO-
NKA SOOMAALIYEED HA GU-
ULEYSTEEN...;

Khudbadii Xiritaanka U. DH. I. S.

Waxaa Sharaf iyo qiimo ballaaran iigu fadhiya inaan goob joog ka ahaado goobtan lagu gunaanadayo Shirweynihii 1aad ee Aasaaska Ururka Dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka Soomaaliyeed halkaas lagu gaaray go'aanno taariikhi ah, oo qiimo iyo qaayo weyn u leh dhammaan Xoogsatada Soomaaliyeed, gaar ahaanna qeybaha kala duwan ee Iskaashatooyinka Soomaaliyeed ee ballanka ku qaaday sii wadidda iyo xaqiijinta mabaadi'da Kacaanka 21ka Oktoobar iyo dulucda Barnaamijka X.H.K.S..

Waxaa xusid mudan oo aad ii taabtay hannaankii wacnaa ee lagu qabanqaabiyey hawlaha kala geddisan ee Shirweynaha, jawigii farxadda iyo xiisaha lahaa ee uu ku socday iyo xamaaskii niyad kacaaneed ka muuqatay ee Ergociyinka ka soo qeybgalay shirweynaha ay muujiyeen.

Sidaa darteed, dhowrkii maalmood ee aynu ku hawlanaayn arrimaha Dhismaha Ururka Dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka Soomaaliyeed, waxay ahaayeen maalmo innagu abuuray yididiilo, innagu

na beeray ku kalsooni, inoo muujiyey majaraha dhabta ah ee socodka horukaca, halganka iyo dhaqdhaqaaqa Xoogsatada Soomaaliyeed.

Jaallayaal, Shirweynaha qiimihiisa waxaa kaloo soo shaac bixinaya inuu ku beegmay waayaha halganka kharaar ee ay Ummadda Soomaaliyeed ugu jirto xaqiijinta madaxbannaanideeda, midnimadeed iyo horukaceeda, oo galay marxalad cusub, guulo lixaad lehna soo hooyey, si ay uga xorowdo xagga siyaasadda, dhaqaalaha iyo Bulshada.

Haddii aan wax ka taabto natiijooyinkii Shirweynaha ka dhashay, waxaynu oran karnaa waxay ahaayeen kuwo waxtar iyo faa'iido aan la soo koobi karin u leh horukaca nolosha Bulshada Soomaaliyeed, maxaa yeelay Shirweynuhu wuxuu is hordhigay oo uu guddoomiyey barnaamijka shaqo oo ku tiirsan ruuxa iyo dulucda barnaamijka X.H.K.S., kaasoo qeexaya kana tarjumaya dareenka iyo himilada xoogsatada Soomaaliyeed, ayna halganka dheer u soo galeen in ay dejistaan Barnaamij ay ku xaqiijiyaan ujeedooyinkooda ah beddelitaanka xaaladda iyo heerka nolosha Bulshada Soomaaliyeed.

Waxaa kaloo aad u qiima badnaa, qaddarinta garashada ku fadhida ee uu shirweynuhu siiyey in barnaamijka iyo heerka la guddoonsaday ay yihiin wax aan nooleyn haddii la waayo Hoggaankii ku shaqeyn lahaa, ilaalin lahaa, ee ku daggaallami lahaa, kaasoo ah Hay'adaha kala duwan ee shirweynaha lagu doortay oo ay ka mid yihiin Guddiga Fulinta iyo Guddiga kormeeke iyo Hantidhowrka.

Waxaan aad ugu kalsoonahay in Jaallayaasha aad u dooreteen Hay'adahaas Hoggaaminta yihiin kuwa aad u garteen inay ku habboon yihiin una halgamayaan daafacaadda kacaanka iyo horumarinta danaha Iskaashatoyinka.

Guddiyadaas la doortay waxaa xil weyni ka saaran yahay meelmarinta iyo xaqiijinta himiloyinka Xoogsatada, taakulaynta, barbarinta, hawl gelinta iyo xocjinta midnimadooda iyo ku tiirinta tallaabo kasta oo ay qaadaan Barnaamijka iyo tilmaamaha X.H.K.S, iyo aragtida Hantiwadaagga Cilmiga ah ee lagu hirgelinayo waayaha gaar ahaaneed ee dalkeenna.

Sidaan horeba u sheegay Iskaashatoyinka Soomaaliyeed waxay u gudbeen heer cusub oo leh shuruudihiisa iyo waayihisa gaarka ah. Sidaas darteed, waxaa loo baahan yahay in Ururka Dhaqdhaqaaqa Iskaashatoyinka si habsami ah, gar-

asho ah, hawl karnimo ah, kacaannimo ah u fuliyo xilka taariikhiga ah ee saaran; waana in aad garataan in hormarka Ummaddu ku jirto kor uqaadidda tacabka iyadoo mudnaanta la siinayo tirtiridda baahida dadweynaha. Maxaa yeelay tacab waliba oo la soo saaraa waa inuu u adeegaa isbeddelka bulshadeed ee saameeya nolosha dadka.

Sidaas awgeed, ayey lagama maarmaan u tahay u hagar bixidda kordhinta tacabka, u adkeysiga dhibaatooyinka ee marxaladda adag ee la marayo iyo u huridda awoodda aqoonta iyo kartida hagaajinta tayada tacabka.

Tirada iyo tayada tacabka si kor loogu qaado waxaa loo baahan yahay in la ilaaliyo shuruudaha iyo qawaaniinta dhabta ah ee xukunta horumarka tacabka bulshada. Tacabku wuxuu ku dhashaa si wadajir ah oo bulshadeed, waxaana ka qayb qaata dhammaan xoogsatada oo idil, sidaas darteedna waa in miraha tacabkaasu si bulshanimu ah ugu soo noqdaan dadweynaha shaqeeya.

Arrinta kale oo ina taabsiinaysaa lagama maarmaanimada kordhinta tacabka waa aaminaadda aad aamintaan in aad idinku ka talinaysaan habka lagu abaabulayo oo ku qeexan Barnaamijka Xisbiga hawlaha tacab-kordhinta. Arrintaas oo ku qeexan Barnaamijka Xisbiga HKS, loona baahan yahay in Iskaashatoyinku u dhuuxaan si qoto dheer, una fuliyaan si habsami ah.

Haddaba xaqiijinta ujeeddadaas waxaa u saldhig ah hadba sida loo lafaguro hawsha, qorshahana loogu sameeyo. Qorshuhuna waa furaha dhibaatooyinka, waa is-waafijiyaha qeybaha kala duwan ee hawsha, waa cabbirka lagu garan karo habsamida hirgelinta shaqada ee qofka, kooxda iyo bulshada.

Sidaas darteed, waa in Ururada Iskaashatoyinku qiima ballaaran siiyaan qorshaha iyo qorsheynta

shaqada. Waa in Iskaashato iyo koox waliba sameystaan qorshe u gaar ah, maxaa yeelay, habka hantiwadaagga cilmiga ahi wuxuu muujinayaa qiimaha iyo kaalinta qorshuhu uu kaga jiro si habsami-u-fulinta hawlaha iyo ka hortagga qaska iyo bartilmaameed la'aanta, kuwaasoo astaan iyo sifo maguuraan ah u ah nidaamka Hantigoosiga.

Tacab-kordhinta waxaa kaloo door weyn ka qaata tartanka hantiwadaagga. Tartanka hantiwadaagga sidaan dhowr jeer u sheegnay qiimaha iyo ahmiyadda ballaaran ee uu ku fadhiyaa waa in la dar-yeelo danaha dadweynaha xoogsatada ah, in la adkeeyo tiirarka dhaqaalaha hantiwadaagga. Hantiwadaagga runnimadiisawaxaa si cad loogu arkay nolosha, isagoo heerar kala duwan soo maray mar walbana marka ka dambeysa sii cilmioobaya.

Haddii si dhab ah loogu gogol xaaro inay Iskaashatoyinku awooddooda muujiyaan, taasoo uu Xisbiga aad ugu dadaalayo, waxaa khasab ah in laga faa'iideysto niyadda, xamaaska iyo hiyikaca dadweynaha xoojiyo. Sida keliya ee looga faa'iideysan karaana waa ayadoo lagu baahiyo tartanka hantiwadaagga dhammaan Gobollada' dalka oo idil, taasoo sii xocjinaysa mabaadi'da kacaanku hirgeliyey ee ahayd ISKAA-WAX-U-QABSO.

Qiimaha weyn ee tartanka Hantiwadaaggu leeyahay waa isagoo dhammeystiraya heer sarena gaadhsiiyaya ISKAA-WAX-U-QABSO DA. Haddaba wixii maanta ka dambeeya waa in Iskaa wax u qabsadu qorshaha gashaa, hore loogu sii fekeraa, meelaha, ugu habboon la waafajiyaa, sida meelaha tacab soo saarka.

Iskaa wax u qabsada ilaa hadda waxaa loo yiqiin daar dhis, kadase iyo wixii dambeeya waa in loo gudbaa ilaha dhaqaalaha, sida warshadaha, beeraha, kaluunka iwm.

Tartanka hantiwadaaggu wuxuu leeyahay qaabab fara badan oo loo hirgeliyo. Tartanku wuxuu dhex mari karaa laba Warshadood, laba Iskaashato oo Beeraley ah ama kala duwan, sida Beeraha iyo kalluunka, ama laba qof oo isku meel ka shaqeeya

Dhammaan arrimahaasi waxay faa'iido u leeyihiin dhiirrigelinta ruuxa Xoogsatada ku baahsan Ururrada Iskaashatooyinka, tacab soo saarkooda iyo hindisaheeda si tore loogu mariyo tartanka Hantiwadaagga waxaa lama huraan ah in hay'adaha iyo qofka ka muujiyey karti dheeraad ah tacabkii ama hawshii loogu tala galay, waxqabad dhaxalgal ahna la yimaada la dhiiri geliyo lana mutaysiiyo abaal-gudyo.

Jaallayaal:-

Arrinta kale ee qaayaha iyo ahmiyadda ballaaran u leh jiritaanka ururkiina iyo xaqiijinta himilooyinkiinna ilaalinta asluubta iyo anshaxa shaqada, maxaa yeelay haddii aan anshax iyo asluub jirin oo aan la xisaabtamin, waxaa hubaal ah inuu debcayo bisaylka Iskaashatada, hoozna u dhacayo heerka wax soo saarka, sidaas awgeed, ayey qof kasta waajib ku tahay dhowridda anshaxa iyo asluubta shaqo iyo qorshe ee jira, waana in Ururku uu nolosha ku dhaqan geliyaa kala dambeynta, ismaqaalka iyo istixgelinta, taasoo ku qotonta mabaadi'da dhaliilka iyo is-dhaliilka ee ku hanuunsan fulinta qorshaha, kordhinta tacabka iyo hirgelinta dhis-maha Dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka.

Anshaxa iyo asluubta shaqadu waa kan ugu adag, sababtoo ah wuxuu si toos ah ula xidhiidhaa ilihii nolosha aadamiga. Qof walba oo xoogsatada ahi waa inuu ku baraarugaa kuna barbaaraa anshaxa iyo asluubta, markaasuuna waxtar u yeelan karaa aayaha bulshada ku ku dhex noolyahay.

Sidaa darteed, anshaxa iyo asluubta waa in aannu ahaan mid lagu khasbo ama sandulleeyo,

ee waa inuu ahaadaa mid aad aaminsan tahay lagama maarmaannimadiisa, mid kaa dhaadhacsan, mid noloshaada ka mid ah. Hase yeeshe qofkii anshax la'aantiisu wax-yeesho socodka hawsha iyo jiritaanka bulshada, waajib ayey ku tahay bulshada in ay ka qaaddo tallaabada ku habboon, oo ah, tocsinta iyo u tilmaamidda anshaxa iyo asluubta wacan.

Waxaa aad loogu baahan yahay in fiira gaar ah la siiyo kormeerka. Sababtoo ah, kormeerku waa hub-sashada fulinta hawsha, oo lagu saxo gefafka khaladyada. Waxaa laga helaa waaya aragnimo, waxaa lagu bartaa kaadarka, midba meeshuu ku fiican yahay, aqoontiisa, xilkaasnimadiisa, himiladiisa iwm.

Sidoo kale, Hantidhowrku isagu-na wuxuu faa'iido u leeyahay dejinta hab-xisaabeed toosan, ilaalinta iyo daryeelka hantida Iskaashatooyinka, tababarka iyo hawlgelinta kaadarka, sixidda gefafka iyo la dagaalanka xatooyada hantida dadweynaha

Haddii aysan Iskaashatooyinka kormeerin hadaba sida ay wax u fuliyaan, habsan meesha xaaladdu marayso, xog-ogaal u noqon socodka hawsha, waxaa dhalanaya kala go', firirsanaan iyo iyadoo xubn walba ay ku abuuranto is-xilqaan la'aan iyo isku hallaynta hawlaha. Sidaas awgeed, haddii aynu tilmaamay ahmiyadda kormeerka waa inuu maanta wixii ka dambeya uu Ururka Dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka ka qeybqaataa kormeerka iyo hubinta hawsha, maamulka iyo horumarinta tacabka, waana inay si buuxda u muujiyaan awooddooda waxqabadka iyo hibadooda hal-abuurnimada.

Sida keliya ee arrintaa lagu dhaqangelin karana waa iyadoo Ururrada Iskaashatooyinka iyo maamulka ay is-dheellitiraan, mid walibana kan kale siiyo fursad u sahsha gudashada xilkiisa. Gaar ahaan hay'adaha Dawladda ee Dhaqaalaha wuxuu xil weyni ka saaran yahay inay ka soo baxaan kaalinta

taariikhiga ah ee kaga aaddan dhis-maha iyo horumarinta dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka Soomaaliyeed, ooy joogteeyaan taageerada iyo takuleynta dhinac walba ah ee ay u fidinayaan Iskaashatooyinka, iyadoo dib loo habayn doono sharcigii Lam. 40 si ku beegan waqtiga iyo waajibaadka cusub.

Hantiwadaaggu wuxuu hirgeli karaa marka Iskaashatooyinku ka qeybqaataan hawlaha kale ee tacab soo saarka, hubiyaan natiijada dhallata, dareemaan in aayahoodu ku xidhan yahay u hagar bixidda shaqada iyo wax soo saarka;

Xisbiga HKS waxaa saldhig u ah oo uu ku tiirsan yahay Xoogsatada, sidaas awgeed buu u huraan yahay oo u xambaarsan yahay afkaarta iyo aydiyooloojiyada dhammaan Xoogsatada Soomaaliyeed. Halkaasayna ka imaanaysa fikradda ah in Shaqaalaha iyo Iskaashatooyinku yihiin hoggaamiyaayaashii Bulshada inteeda kale, maadaama ay xidhiidh toos ah la leeyihiin qalabka tacabka, oo ay yihiin xoogagga abuura waxa nolosha loogu baahan iyo teknoolojiyada horumarsan ee xaqiijinaysa horukaca bulshadu hiigsanayso. Jaallayaal,

Waayo aragnimadu waxay ina bartay in waajibaad kasta oo la is-hordhigo uusan iskii u hirgeli karin, ee ay lagama maarmaan tahay in loo helo aqoontii, garashadii iyo hawlyaraynaysay Iskaashatooyinka in ay gutaan xilkaas. Sidaas awgeed, ayey khasab u noqotay in Iskaashatooyinka la siiyo tababarro joogta ah, natiijo dhalin kara, waxtarna u leh horumarinta tacabka iyo kor u qaaddidda dhaqanka iyo kaamada siyaasadeed. Maadaama Iskaashatooyinku faraha kula jiraan tacab soo saarka, gacantana ku hayaan qalabka tacabka ay tahay inay ka qeybqaataan abaabulka hawsha, waxaa lama huraan ah inay waxbartaan oo heerkooda tacliineed kor u qaadaan.

Haddaba, waxaa la marayaa dabayaaqadii Qarnigii 20aad oo cil-

miga iyo farsamaduba heer aad u sarreeya gaareen, takhasusyo badani soo baxeen, sidaas darteed waxaa loo baahan yahay in Iskaashatooyinku la socdaan horumarka iyo isbeddelka ku dhacaya farsamada cilmiga ah, oo ay ku baahinayaan tacliinta dhaqanka hawleed iyo farsamada Xoogsatada Soomaaliyeed, iyagoo la kaashanaaya X.H.K.S., Dawladda iyo Ururrada Bulshada ee kale, ka faa'iideysanaya waaya aragnimada Xoogsatada dunida. Isla markii Iskaashatooyinku waa inay gartaan danta ay daafacayaan; dabaqadda ay ka soo jeedaan, cadawgooda dabaqiga iyo dabeeciga ah oo ay la dagaallamayaan, waayaha ay marayaan, xoo-gagga ay la bahaysanayaan, helitaanka habka ay wax ku lafa gurayaan. Sidaas darteedna waa inay Iskaashatooyinku joogteeyaan barashada Hantiwadaagga cilmiga ah. Jaallayaal,

Tan iyo intii uu Kacaanku jiray hawlihii adkaa iyo Ololayaashii cuslaa waxaa xaqiijintooda iyo ka mira - dhalintooda tiir aasaasi ah u ahaa is-bahaysiga iyo iskaashiga dadweynaha Xoogsatada Soomaaliyeed.

Is-bahaysigu waa aasaaska fulinta hawlaha, waa qalabka ugu fiican ee lagu mideyn karo xoogagga horusocodka ah; waa kan qofka ku beera dareenka u - wadajirka hawsha iyo talada. Sidaa darteed ayey lama huraan u tahay inaan xoojinno is-bahaysiga uu Ururka Dhaq-

dhaqaaqa Iskaashatooyinka Soomaaliyeed uu la leeyahay Ururrada Bulshada Soomaaliyeed, oo uu ugu horreeyo Xiriirka Guud ee Ururrada Shaqaalaha Soomaaliyeed, Ururka Dhallinyarada Kacaanka Soomaaliyeed, Ururka Dimoqraadiga Haweenka Soomaaliyeed, Ciidamada Qalabka Sida, iwm.

Jaallayaal,

Waxaan idinku guubaabinayaa inaad u guntataan hirgelinta fikradda wadajirka, wax wada lahaanshaha, kordhinta tacabka, ilaalinta hantida Iskaashatooyinka, ka qeybqaadashada horumarinta dhaqaalaha waddaniga ah, xaqiijinta isku fillaanshaha iyo dhismaha Bulsho Soomaaliyeed oo madaxbannaan, mideysan, dimo qraadi ah oo horumarsan. Isla markaasna waa inaad dagaal aan naxariis lahayn ku qaaddaan dhammaan Xoogagga ka soo horjeeda danaha Iskaashatooyinka, dhaqannada duugga ah, sida Qabyaaladda, musuqmaasuqa, shaqo - nacaybka, gobolleysiga, waji - garadka, eexda, qof jeclaysiga, u hanqaltaagga lihida gaar ahaaneed iwm.

Arrinta kale oo lagama maarmaanka ah aynu had iyo jeer isxusuusinno, isku guubaahinno waa garashada ahaanteenna dabaqad leh dano iyo ujeedooyin, soona martay halgan dheer oo taxana ahaa oo ay kaga soo horjeeddo gumaysiga nooc uu yahayba, iyo dabaqadaha wax dhiigmiirta.

Haddaba, sidaas darteed, waxaa innagu waajib ah inaan u feejignaannaa daafacaadda guulaha Kacaanka iyo danaha dabaqadda Xoogsatada Soomaaliyeed iyo xaqiijinta ujeedooyinkii Xaashidi Laad ee Kacaanka 21kii Oktoobar ku xusnaa, Barnaamijka XHKS iyo kiinnaba ee ahaa xoreynta, mideynta iyo horumarinta Ummadda Soomaaliyeed.

Waxaan kaloo idinku guubaabinayaa inaad u diyaargarowdaan ka qeybqaadashada halganka xaq ah ee waddaniga ah, maanta dalku marayo.

Waxaan halkan Xoogsatada Soomaaliyeed ugu soo gudbinayaa anigoo ku hadlaya Magaca Golaha Dhexe ee XHKS, iyo Dadweynaha Soomaaliyeed, iyo Keygaba, Salaan iyo hambalyo diirran, anigoo u rajaynaaya horumar iyo guulo isbada joog ah.

**SOOMAALIYA HA MIDOWDO !
XISBIGA H.K.S. HA NOOLAA-
DO ! !**

**JABHADAHA GOBANNIMODONKA
SOOMAALIYEED HA GUULEYSTAAN ! !**

**SHIRWEYNAHA URURKA
DHAQDHAQAAQA**

**ISKAASHATOYINKA SOOMAALIYEED
HA GUULEYSTO.**

MAHADSANIDIIN

Geesi kacaanyahan àh oo naga geeriyooday

Bishii jannaayo 21keedii XHKS iyo dadweynaha Soomaaliyeedba waxa dhaawac gaarsiiyey geeri naxdin leh oo ku timid halyeeyadii Kacaankii 21kii Oktoobar curiyey, walina hoggaanka u hayey midkood. kaasoo ah Jaalle S/Guuto Cali Mataan Xaashi oo ka tirsanaa Golaha Dhexe XHKS, horena uga mid ahaa naftood-hurayaa-shii golaha Sare Kacaanka, ee Ummadda Soomaaliyeed ka gooyey silsiladihii gumeysiga cusub.

Jaalle Cali Mataan halgan-kiisu wuu ka da'weyn yahay Kacaankii 21kii Oktoobar. Xisbi-nnimada gaarsiiyey hal sano oo gii S.Y.L. ee Soomaaliya Gobaqura ayuu jiray markii uu ku biiray Cali Mataan oo ah wiil yar oo 17 jir ah, waxayna ahayd sannadkii 1944kii firfircoonidii kacaannimo ee wiilkaasi muujiyey ayaa keentay in sannadkii ku xigay (1945kii) lloo doortu Xoghayaha Xisbiga S.Y.L. ee tuuladii uu ku noolaa, taasoo ahayd tuulada Sagag ee Degmada Dhagaxbuur.

Taariikhdiisii halganka gobannimadoonka Soomaaliyeed Jaalle Cali Mataan wuxuu ka soo qaatay kaalin aan qarsocmi ka-

rin dagaalladii gobannimadoonka ee uu ka qaybgalay kuwii ugu waaweynaa waxaa ka mid ah dagaalkii ku caanbaxay «HANOLAATO» ee 11kii Jannaayo 1948kii magaalada Xamar dhexmaray gobannimadoonkii Soomaaliyeed ee uu hoggaaminaayey Xisbigii SYL iyo Ciidammadii gumeysiga.

Cali Mataan wuxuu ahaa birjeex caan ku ah soomaajeesteni-mo iyo ku adkaysi difaaca mabaa'diida uu aaminsanyahay mabaadiidaasoo ay ugu weynayd waddan jacayl, ilaalinta caddaaladda iyo xuquuqda aadamiga Cidna ugama xarig xiran jirin u dagaallanka mabda'iisa, xataa haddii naftiisu khatar ku gelayso.

Sidaa awgeed ayuu sannadkii 1973kii Jaalle Cali Mataan u noqday guddoomiyaha guddigii golihii Sare Kacaanka u qaabil-sanaa caddaaladda, waxayna ahayd sanooqinkii lagu hawllanaa hirgalinta isbaddelka kacaaneed ee caddaaladda bulshada, kaasoo suurtagalintiisa Cali Mataan qayb libaax ka qaatay

Dhanka kale Jaalle S/Guuto Cali Mataan Xaashi wuxuu baal dahab ah kaga jiraa taariikhda Ciidanka Xoogga Dalka So-

omaaliyeed, siiba Ciidanka Cirka oo uu asaasiddiisii iyo dhis-mihiisii qayb libaax ka qaatay. isagoo ka mid ahaa duuliyayaa-shii ugu horreeyey ee Ciidamada Soomaaliyeed, ilaa iyo maantana in kastoo uu siyaasi noqday, haddana hawlaha militari-ga wax wayn ka qaban jiray.

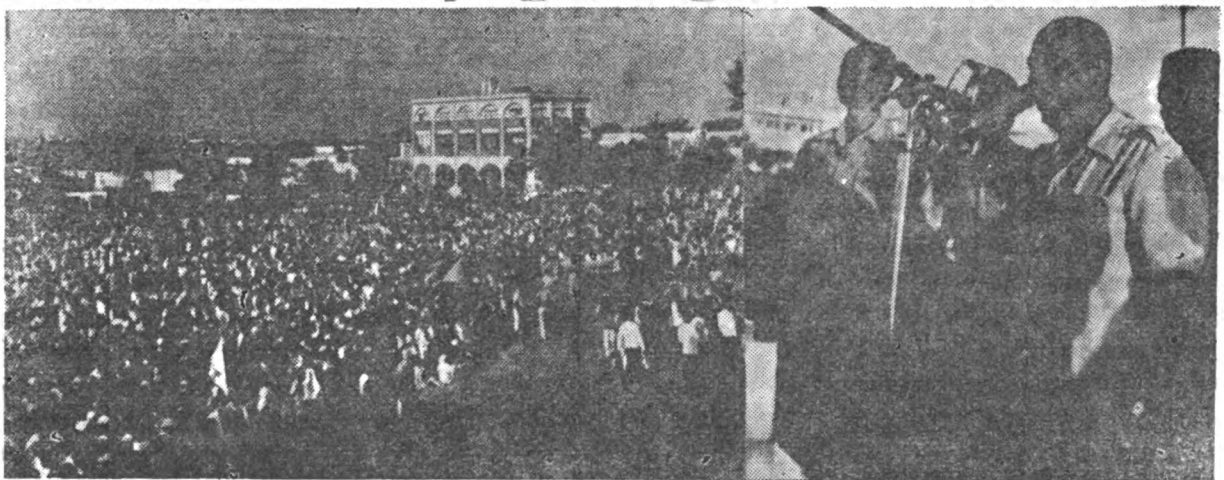
Waa lagama maarmaan ummad waliba in ay aqoonsato mudankoodana mariso geesiyaa-sheeda naftooda u huray difaaca qarannimadeeda.

Sidaa awgeed ayuu guddiga silyaasiga ah ee XHKS wuxuu go'aan ku gaaray geeridii Jaalle Cali Mataan in loo dhigo tacsii heer qaran ah oo socota muddo 3 beri ah, iyadoo calanka hocs loo dhigay, qalabka Warfidintana laga baahinaayey barnaamijyo tacsidaas muujinaaya.

Ummadda Soomaaliyeed madaax iyo shacbiiba, dalka gudihiisa iyo dibaddiisa meel kastoo ay joogaanba waxay toddobaadkii geesigaasi geeriyooday oo dhan oo soo dirayeen dhanbaallo tacsii ah oo muujinaaya sida looga wada tiiraanyaysan yahay geerida jaallahaas qaaliga ah.

Taasi waxay muujinaysaa in ay run tahay murtida tiraahdaa: «GEESI MA DHINTTO».

Banaanbixii isbahaysiga xoogsatada soomaaliveed

Jaalle Siyaad oo la hadlaya dadweyne u soo bannaan-baxay taageerada Go'aannadii Golaha Dhexe XHKS.

10ka Bisha Jannaayo oo muddo 4 sanno laga joogo loo caleemas-saaray in ay noqoto maalintii is-

bahaysiga xoogsatada Soomaaliyeed, sannadkaan waxay ku soo beegantay munaasabad qaaya leh

oo sii kordhinaysa qiimihii maallintaas; munaasabaddaas cusub ee la kowsatay xuskii sannadguuradii

4aad ee isbahaysiga xoogsatada Soomaaliyeed waxay tahay dhismaha uu dhismay ururka dhaqdhaqaaqa iskaashatooyinka Soomaaliyeed, oo ah tallaabo sii xoogineysa halgankii xoogsatada Soomaaliyeed.

Sidaa awgeed, 10kii Jannaayo ee Sannadkaan, 1978ka, xuska sannadguuradii 4aad ee isbahaysiga xoogsatada Soomaaliyeed, iyo socdhoweynta ururka cusub waxaa isugu soo baxay boqolaal kun oo matalaayey Xubnaha kala geddisan ee xoogsatada Soomaaliyeed iyo ururrada bulshada, sida: Shaqaalaha, Beeralayda, Ciidammada Qalabka Sida, Iskaashatooyinka, dhallinyarada, Haweenka iwm.

Beerta Daraawiishta ee ku taal magaalada Muqdisho, nasiibna u yeelatay in ay noqoto fagaaraha ay ku kulmaan dadweynaha Soomaaliyeed marka ay si wada jira u cabbirayaan dareenkooda kacaanimo; waxaa galabtaas isugu soo baxay tobonaal kun oo matalaayey xoogsatada ku nool magaalamada Dalka. Urur kasta iyo guuto waliba waxay fagaaraha soo galeen iyagoo isku duuban oo dharkii astaanta u ahaa labbisan, wajiyashooda, socodkooda boorarka ay sitaan iyo hugunkooda heesaha iyo halkudhegyada ah intuba ay muujinaayeen xammaasad kacaanimo iyo qiirro waddannimo oo Soomaaliga dhabta ah iyo samajeleheenuba la jidboodeen, kha'inka iyo nacabkuna la qarracmeen.

Kumanyaalkii xoogsatada ahaa ee beertaa ballaaran buuxiyey xammaasaddoodii waxay heerkii ugu sarreeyey gaartay markii uu soo horjoogsaday hoggaamiyaha kacaanka Jaalle Siyaad oo caado ka dhigtay inuu shacbigiisa jecel kala qayb galo kulamadooda kacaanimo. Sacab, mashxarad iyo heeso kacaan ah ayaa lagu socdhoweyey Madaxweynaha; ka dibna Jaalle Siyaad wuxuu halkaas ka socdey jee-diyeey khudbad qaayo leh. Ar-

rimihii khudbaddaasi taabanaysay iyo murtidii ku dheehnayd in kastoo ay badnaayeen, haddana waxaa loo kala qaybin karaa laba xubnood oo waayen:

b) Tan hore oo ka amba qaaday-say munaasabaddii dhismaha ururka Iskaashatooyinka, waxay ku saabsanayd ujeeddoyinka kacaanka ka leeyahay dhismaha ururrada bulshada, udubdhexaadkooduna yahay Xisbiga. Ujeeddada weyn Jaalle Siyaad wuxuu caddeeyey in ay tahay midaynta ummadda Soomaaliyeed, iyo ururinta awooddeeda si loo xaqiijiyo himilooyinka xaq ah ee ay higsanayso. Taasna waxaa lagu gaari karaa, sida uu caddeeyey Madaxweynuhu marka ay gartaan dadweynuhu; halkaas ayay ka soo baxaysaa baahida loo qabo waxbarashada iyo baraarujinta dadweynaha.

T) Arrinta labaad ee Xoghayaha Guud khudbaddiisaas ku jeexjeexay waxay ku saabsanayd marxaladda adag ee ay maanta marayso taariikhda ummadda Soomaaliyeed. Taasoo Madaxweynuhu daaha ka qaaday wax-ma-garatada iyo cadowga Ummadda Soomaaliyeed in ay ku khaldan yihiin malahooda ay qabaan dhibaataada maanta na hortaali in ayan ahayn mid aan ka gudbi-karno.

Jaalle Siyaad isagoo beeninaya fikraddaas khaladka ah, wuxuu sheegay kacaanka Soomaaliyeed in ay hore ula soo gudboonaadeen dhibaatooyin ka waaweyn midaan la buunbuuninayo, ummadda Soomaaliyeed ee kacaanka ahina ka guulaysatay, kana soo gudubtay dhibaatooyinkaas waaweyn, iyadoo uga soo gudubtay isku-duubnideeda, qorshahooda kacaaneed iyo niyadeeda aan la loodin karin.

«Sidii aan kuwaasba uga socdubnay ayaan shaki la'aan middaana uga gudbi doonnaa» ayuu caddeeyey Xoghayaha Guud «Waa-wo waan haysannaa wixii aan ku-

wii horeba uga gudbi jirnay». Jaalle Siyaad wuxuu hadalkaas ku sal-eeyey murti qaayo leh oo uu yiri: «Ummad Xuquuqdeeda u diriraysa, quwad kastoo isbiirsataa kama adkaan karto, ismana hortaa-gi karto.»

Ugu dambaystii Madaxweynuhu wuxuu dadweynaha Soomaaliyeed ku guubaabiyey halganka adag in ay ugu jilib dhigaan geesinimadii iyo niyad adayggii lagu yiqiin, si ay mar kale cadowga ugu quusiyaan in aan laga adkaan karin ummadda Soomaaliyeed oo isku duuban. Jaalle Siyaad guubaabadiisaas wuxuu carrabka ku adkeeyey kordhinta tacab soo saarka iyo kaalinta weyn oo ay dagaalka uga jirto, maxaa wacay dagaalku ma aha qoriga oo keli ah, balse qof waliba wuxuu dagaalka uga jiraa halka uu ka hayo hawsha qaranka, iyada ayayna ummadda iyo taariikhduba kula xisaabtami doonaan. Madaxweynuhu isagoo halkaas ka sii amabaqaadayey wuxuu ku taliyey in qof waliba kordhinta dhaqaalaha dalka u huro saacado dheeraad ah oo ka baxsan saacadihii shaqada caadiga ah; taladaasoo dadweynuhu sacab iyo qiirro ku aqbaleen.

Madaxweynaha ka hor waxaa halkaas erayo ka soo jeediyey Wakiillo ku hadlaayey magaca guutooyinka ay ka kooban tahay xoogsatada Soomaaliyeed ee fagaarahaas isugu soo baxdey, kuwaasoo ay ka mid ahaayeen ururrada Shaqaalaha, dhallinyarada, haweenka iyo Iskaashatooyinka; waxaa kaloo erayo kaas la mid ah soo jeediyey ciidammada Qalabka Sida.

Erayadaas dhammaantood waxay ahaayeen kuwo muujinaaya shucuurta kacaannimo ee xoogsatada Soomaaliyeed iyo qiimaha uu ugu fadhiyo isbahaysugu, ururrada bulshada waxay si gaar ah halkaas ugu soo dhaweeyeen ururka DH. Iskaashatooyinka oo maalin-taas ku soo biiray.

Golaha Dhexe XHKS oo soo kormeeray gobollada dalka

Bishii dhammaatay dhexde-dii dhammaan gobollada uu dalku ka kooban yahay waxaa Kormeer ku kala bixiyey wufuud ka socotay Golaha Dhexe XHKS. Si loo xaqiijiyo isku xirraanta qotada dheer ee ka dhexeysa dadweynaha iyo Xisbigooda horseedka ah, isku xirraantaas oo ku cad barnaamijka Xisbiga, Golaha Dhexe XHKS wuxuu caddeystay in Kormeerro isdaba joog ah loo diro gobollada degmooyinka, Tuulooyinka iyo meel kastoo ay ku nool yihiin dadweynaha Soomaaliyeed, si mar kasta loola socdo marba waxa ay ku sugan tahay xaaladda noloshoodu, dhibaatooyinka hortaagan iyo mas'uuliyintii u adeegiddooda loo xilsaaray sida ay u gudanayaan xilkoodii.

Kormeerkii bishii dhaweyd wuxuu ka mid ahaa kormeerrada noocaas ah ee salka ku haya ka warhaynta joogtada ah ee nolosha dadweynaha, u kuurgelidda socodka hawlaha Xisbiga ee gobollada iyo degmooyinka iyo la kulmida tooska ah ee dadweynaha, si loola socdsiiyo marba wixii cusub ee ku saabsan siyaasadda dalka, ama taabanaaya mustaqbalka ummadda.

Siyaasaddaas guud ka socda waa shaqooyinka Xisbiga ee wufuuddaasi kormeeraysay waxaa ka mid ah:

1. Guddiyada Xisbiga ee Gobollada Degmooyinka, Unugyada meel shaqo iyo degaan iyo guddiyada ururrada bulshada sida ay u shaqeeyaan, una hirgeliyaan mabaadiida dimoqraadiyadda guddoonka dhexe.

2. Sida ay u hirgashay waxbarashada Xubnaha Xisbiga ee

siyaasadda iyo tii caadiga ahayd sidii hore loo guddoonsaday, awaamirta iyo wareegtooyinkana loogu bixiyey.

3. Baarid habka qaadashada Xubnaha Xisbiga;

4. Habka Anshax-marinta Xubnaha Xisbiga;

5. Baaritaan lagu sameeyo sida Guddiyada Xisbiga ee Gobollada iyo Degmooyinka iyo Unugyaduba u hirgeliyaan tuusaalocoyinkii Golaha Dhexe.

6. Tababarrada siyaasadeed iyo Hanuuninta Dadweynaha sida ay uga hirgeleen sannadka 1977.

7. Sida loogu dhaqmo Sharci-ga Lamabar 21 ee 3/2/77 ee ee caddeynaayey Maamulka Gobollada, gaar ahaan xagga wada shaqeynta hay'adaha Xisbiga iyo kuwa Dawladda sida ku xusan wareegtada Lam. JDS/302-77 ee 3/4/77.

8. Horumarka dhaqaalaha ee sannadka 1977 Gobolku sameeyey: Ha noqoto dakhliga

soo galay Dawladda Dhexe; Dawladaha Hoose, lacagaha Iskaka wax u qabso loo ururiyey iyo mashaariicdii lagu sameeyey.

9. Wixii gobolka ama degmada laga qabtay iyo dhibaatooyinka ka taagan: Xagga Xoolaha, Beeraha, Biyaha, Waxbarashada, Caafimaadka iyo Nabadgelyada iyo heerka nolosha, gaar ahaan helitaanka iyo Nabadgalyada, iyo heerka nolosha, gaar ahaan helitaanka iyo qaybinta Raashinka, badeecooyinka kale ee kala duwan, iyo sida ay dadweynuhu diyaarka ugu yihiin difaaca dalkooda iyo taageerada walaalahooda Soomaaliyeed ee u dagaalamaya inay ka xoroobaan gurreysiga Xabashida.

Wufuuddaas Golaha Dhexe meel kastoo ay tagaan dadweynuhu waxay ku soo dhaweynaayeen gacmo furan iyo niyad ka caanimo oo muujinaysa sida buuxda ee dadweynuhu u taageersan yahay siyaasadda Xisbiga, uguna kalsoon yahay hoggaamintiisa.

Booqashooyin Walaalnimo

Bishii Jannaayo Wufuud ka socota golaha Dhexe XHKS, ayaa socdaallo ku kala bixiyey dhowr dal oo Afrika ah, wufuuddaasoo ay hoggaaminayeen Xildhibaanada ka tirsan Golaha Dhexe oo ay ka mid yihiin Jaalle Saalax Maxamed Cali Guddoomiyaha Hoggaan Arrimaha Dibadda XHKS, Jaalle Axmed Maxamed Maxamuud Guddoomiyaha Hoggaanka Dhaqaalaha iyo Jaalle Cabdisalaan Sheekh Xuseen Wasiirka Garsoorka iyo Arrimaha Diinta, ujeeddada so-

cdaalkoodu waxay ahayd sii xoojinta xiriirka wax-wada-qabsiga iyo iskaashiga dhinaca kasta ah ee walaalnimada ku dhisan, kana dhexeeya Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliya iyo dalalka kale ee reer Afrika.

wufuuddaasi waxay madaxda dalalka ay booqdeen u dhiibeen waraaqo ay ka sideen xoghayaha Guud ee XHKS, Jaalle Maxamed Siyaad Barre.

Wufuuddaasi dhammaan meelihii ay tageen waxaa loogu soc

dhoweeyey si aad u diirran oo ay ka muuqatey tixgalinta iyc qaddarinta weyn ee ay dalalkaasi u hayaan walaalahooda Soomaaliyeed.

Dadyawga reer Afrika meel kastoo ay joogaanba waxay walaalahooda Soomaalida ah u qirsan yihiin, kuna qaddarinaa halgankii geesinnimada ahaa ee ay gumaysiga la soo galeen, walina haraagiiisii kula jiraan. Waxay kaloo ku qaddarinaayaan tallaabooyinkii waa-weynaa ee kacaannimo ee So-

maaliyada kacaanka ahi ka qaadday la dagaallanka dibu-dhaca, dhismaha bulsho cusub. adkaynta madaxbannaanideeda iyc difaaca sharafkeeda.

Dadyawga Afrika ee soo dhamiyeey dhibaataada gumeysiga soona tijaabiyeey lagamamaarmaanimada la dagaallankiisa waxay maanta si weyn ula socdaan walwal iyo walaac ku riday faragelinta ba-reerka ah ee shisheeyuhu ka wado arrimaha u gaarka ah Geeska Afrika. taasoo si toos ah

u noqonaysa faragelin qaawar oo loo gaysto guud ahaan qaaradda Afrika; faragelintaa xaqdarrada ah ee Ruushku u horseedaayo, si dhaqdhaqaaqyada gobannimadoonka ah ee Geeska Afrika uu ugu loogo danahiisa istraatiijiga ah waxay noqotay arrin ka fajicisa dadyowga reer Afrika, dadyowgaasoo ay u muuqato khatarka weyn ee uga tahay sharafta iyo madaxbannaanida qaaraddaan iyo ururkeeda.

11kii Jannaayo oo si wacan

Habeenkii 11kii Jannaayo, 78ka Golayaasha Hanuuninta ee degmocyinka dalka waxaa lagu qabtay xaflado lagu maamuusayey xuska maalintaas, xafladahaas oo madaxda Xisbigu ay dadweynaha uga warrameen taariikhda qiimaha weyn leh uu maalintaasi salka ku hayso.

Xafladihii lagu abtay golayaasha Hanuuninta 14ka degmo ee Gobolka Banaadir waxaa dadweynaha kala qaybgalay xildhibaanada golaha dhexe X.H.K.S., oo halkaas ka jeediyey khudbado wax-ku ool ah oo ay uga warramayeen halganka gobannimadoonka Ummadda Soomaaliyeed.

Sida la ogyahay 11ka Jannaayo waxay ka mid tahay maalmaha ku weyn halganka gobannimadoonka Soomaaliyeed. Dabayaaqadii afartanaadkii qarnigaan, gumaysteyasha reer Yurub iyo dadweynaha Soomaaliyeed ee gobannimadoonka ah ee ka hor imaadkoodii markuu heer sare gaaray, ayaa ururka Ummadaha Midoobay wuxuu dalkayaga u soo diray guddi afar dawladdood ka kooban, si ay u soo darsaan xaaladda meesha taal iyo dadku waxa ay doonayaan.

11kii Jannaayo, 1948kii waxay ahayd maalintii ay guddigaasi yi-

dalka loogu xusay

maadeen magaala madaxda Soomaaliya Muqdisho.

Gumystayaashu iyagoo ku adeeganaaya dabadhilifadooda ayay isku dayeen in ay qabanqaabiyaan banaanku lagu taageerayo siyaasadda gumeysiga. Dadweynaha gobannimadoonka ah oo uu hoggaaminaayey Xisbigii (S.Y.L.) ayaase waxay ku dadaaleen in ay ka hortagaan dhagarta gumeysiga, ergadana u muujiyaan dadweynaha Soomaaliyeed inuu doonaayo gobannimo buuxda. Geesiyaaashii gobannimadoonka ahaa waranka caaradiisa ayay ku muquuniyeen gumeysigii iyo adeegayaashii, iyagoodad badan oo ciidankii gumeysiga ka mid ah dhegta dhiigga u daray.

Inkastoo geesiyaal aan badnayn oo Xaawo Taako ka mid ahayd ay goobtaas ku shahiideen, haddana guushii waxay raacday gobannimadoonkii uu hoggaaminaayey Xisbigii S.Y.L., ergadii qarammada Midoobeyna waxay si la taaban karo indhahooda ugu arkeen sida

geesinnimada ah ee shacbiga Soomaaliyeed Gobannimadiisa ugu halgamaayo, una doonaayo madaxbannaani aan gorgortan lahayn.

11ka Jannaayo waxay mar labaad taariikhda Soomaaliyeed gashay sannadkii 1974kii, markaas oo la soo saaray Xeerka Qoyska, oo aan ahayn sharci iska caadi ah, balse ah kacaan lagu sameeyey dhaqankii gabocbay ee qoyska Soomaaliyeed.

Ujeedooyinka Kacaanku sharci-gaas ka lahaa waxaa ka mid ah: xaqsooridda haweenka Soomaaliyeed iyo hagaajinta xiriirka qoyska oo u adeegay dhismaha bulsho caafimaadka qabta.

Xuskii 11ka Jannaayo khudbadihii Madaxda Xisbigu golayaasha Hanuuninta ka jeediyeen waxay ahaayeen kuwo si ballaaran loogu falanqaynaayey arrimahaas qaayaha leh ee ay maalintaasi taariikhda ku gashay. Madaxdu waxay culays gaar ah saareen halganka gobannimadoonka ah ee Ummadda Soomaaliyeed, kaasoo ay dadweynaha ku baraarujiyeen in uu wali socdo walibana maanta heer kulul maraayo, sidaa awgeed qof kastoo Soomaali ah ay waajib ku tahay inuu u diyaar garoobo sidii uu kaalintiisa uga soo dhalaali lahaa.

Arrimaha Dunida

Halganka Gobannimadoonka Eritriya

Dagaalyahanka Eritriya

Halganka Gobannimadoonka Reer Eritriya, oo baryahan dambe heer aad u sarreeya gaaray wuxuu xoreeyey magaalooyin badan, inta kalena eeri-go'an ayuu ka yeelay. Arrintaasi waxay soo jiidatey digtoonaanta dadka indha-indheeya siyaasadda, gaar ahaan, Siyaasadda Afrika. Magaalooyinka waaweyn ee maanta geesiyada gobannimadoonka Reer Eritriya ku hayaan cunno-qabataynta waxaa ka mid ah: Asmara, Asab iyo Musawac.

Tan iyo markii ay asaasantay 1961 tawradda Eritriya waxay maray dhawr marxallo oo kala geddisan. Jabhadda Xoreynta Eritriya waxay curashadeedii halqabad ka dhigatay «Madaxbannaanida Eritriya». Xooqagga adduunweynuhu waxay qadiyadda Eritriya iska taageen meelo kala duwan. Qayb ka mid ah dadyowga carabta iyo kuwa Afrikaanka ahi waxay qabaan inay arrinta Eritriya tahay mid lagu tilmaami karo «Ar-

rin Goboleed» oo la damacsan yahay inay gooni loo gooyo, taasoo dhaawac weyn u leh horumarka dhaqaaleed dadyowga adduunka saddexaad. Waxay kaloo ku sheegeen in dhibaataadaas oo kale ka aloosan tahay dalalka adduunka soo koraya ee ka dhalata qowmiyadaha yar ee raba inay taliska dalalkaas ka go'aan.

Dadka arrinta Eritriya sidaas u arkaya, waxa hubaal aqoon run ah oo ay u leeyihiin mushkiladda Eritriya sida ay ku soo abuurtay. Waxa kaloo ka maqan, taariikhda halgan kacaanka Eritriya, marxaladihii uu soo maray, iyo guulihii uu soo hooeyey, toddoba - iyo - tobankii sano ee ugu dambeeyey.

Muddadaas iyada ah waxay tawradda Eritriya ku guuleysatey inay jebiso xayndaabkii laga geliyey dhinaca warfaafinta oo ay ku jebisay guulihii ay ka xaqiijisey dagaalka ee Eritriya gudaheeda.

Warfidiyeenadii galay dalka Eritriya dhammaan waxay ka wada marag kaceen, markii ay soo arkeen dhulka tan iyo haatan la xoreeyey, sida ay dadweynuhu ugu duuban yihiin tawradda Eritriya iyo sida ay ula socdaan barnaamijka iyo guulaha laga gaaray dhinacyada bulshada iyo siyaasadda.

Muddadan dambe, waxaad mooddaa inay tawradda Eritriya marayso marxalad adag oo ay ugu wacan tahay kala qaybsanaanta Ciidammada iyo Ururradaas oo is-

ku diiddan arrimo lagu tilmaami karo kuwo lagu dhamaystiri karo degganaan, wada hadal, daacadnimoo loo qabo danta weyn ee ah Xoreynta dhulka iyo is-aamin.

Shaki kuma jiro inay dhamaan 3da urur ee u horseeda gobannimada Eritriya ay isku raacsan yihiin in danta ugu weyni tahay Xoreynta dalka laga xoraynayo gumeysiga xabashida.

Sida keliya ee ujeeddadaas lagu meel marin karaana ay tahay halgan hubaysan oo ay ku kacaan dadweynaha Eritriya oo idil oo aan kala go' lahayn. Inta keliya ee ay ururradaasi isku diiddan yihiin waa habka dhaqan-dhaqaaleed ee bulshada Eritriya nolosheeda kor loogu qaadi lahaa.

Goobta ay ku taal Eritriya qaayaha istiraatiijiga ee ay laedahay, isku xirxirnaanta dalalka adduunka, is-bahaysiga qaar walba dhexyaal, biya-maranka ay Eritriya ku taal, ku dhowaanta oolasha Saliidda, dhammaan ammuurahaas oo idil waa kuwo indhox badan ku soo jeediyey Eritriya. Gaar ahaan waxa aad u quuddar-raynaya Imberyaaliyadda iyo Sahyuuniyadda Caalamiga ah.

Sidaas daraadda waxa lagama maarmaan ah, xilligan adag ee ay ku jirto tawradda Eritriya, inay ciidammada Reer Eritriya meel uga soo wada jeestaan cadawgooda oo adkayaan waadajirkooda waddaniga ah. Guusha kama dambaysta iyo gobannimada dhow ee Eritriya arrintaas ayey ku jirtaa wadadalkii dhex maray labada urur ee kala ah «Golaha Tawriga» iyo «Jabhadda Shacbiga ee Xoraynta Eritriya» sannadkii ina dhaafay dabayaaqadiisii ee ka dhacay magaalada Kharduum wuxuu ahaa mid si dhab ah u falanqaynaya sidii loo abuuri lahaa midnimada waddani ah oo ku dhisan dimoqraadnimada iyo rabitaanka dadweynaha. Waxana la filayaa in ururka saddexaad ee la yiraahdo «Ciidammada Shacbiga ee Xoraynta

Dhallaankuna wuu dagaallamayaa.

ta Eritriya», uu isaguna dhaqso ugu soo biiro.

Waxaa hubanti ah in sababta tan iyo maanta loo qaban waayey magaalooyinka Eritriya ee waaweyn, looguna dhawaaqi waayey madaxbannaanida Eritriya ay hor iyo horraan ugu wacan tahay tafaaruqa iyo khilaafka dhex yaal ururradda Xoraynta Eritriya iyo maqnaanshaha midnimada waddaniga ah oo dhammaantood meel ku wada kulmiso.

In kastoo arrintaasi dib u dhiigayso xoraynta Eritriya, misana waxaan shaki ku jirin in dagaalka ay ka wadaan dalka gudahiisa ee ku hayaan Ciidanka Gumeysiga xabashida uu yiqiin ka yeelay inay kolleyba hananayaan gobanima-

dooda. Taasna waxa u daliil ah guulihii dambe ee isdaba joogga ahaa ee jabhadda Gobannimadoonku gaadhay.

Maalinba maalinta ka dambeyso waxaa ku soo biiraya Jabhadda Gobannimadoonka Eritriya xoog hor leh oo kasoo dhex baxaya dadweynaha Eritriya, waana taas tan soo dedejiyay jabka gumeysiga iyo guusha xornimadoonka Eritriya.

Dadweynaha Reer Eritriya waqti aad u horreeyey ayey caddayeen inay jecel yihiin inay ku noolaadaan nabad iyo xornimo dalkooda gudahiisa, haddii loo oggolaado inay helaan madaxbannaanidooda buuxda. Sidaas keliya ayaa goobtaas nabad xaq ah oo waarta uga dhalan kartaa.

Dhulka .. Dadka .. iyo Halganka Eriteriya

- Goobta isteritiijiga ah ee ay ku taal Eriteriya ee ah iridda Bada Cas laga soo galo iyo tan badweynta Hindiya loo marayo, tan iyo taariikh aad u horreeysey ayay siisay Eriteriya ahmiyad bulsheed iyo mid taariikheed oo u gaar ah.
- Casri durugsan ayaa «Tuxutmas III» ka dhisay Xeebaha Eritiriya magaalada «Oorliis», si uu u badbaadiyo maraakiibtiisa Ciidanka badda ee joogay Badda Cas, Xilligaas oo loollan ka dhexeeyey isaga iyo «Finiiqiyaanta». Aleksandarkii weynaa ayaa isna dagaal la galay «Faarisiyaanta» isagoo la safanaya Boqortooyada «Aksum» oo ka horjeedey «Cusmaaniyiinta» qabsaday Yeman, isagoo ugu gol leh in joogitaanka Turkiga laga tirtiro Badda Cas iyo Badweynta Hindiya.
- Jabkii ka gaarey «Suldaankii Al Qoori» Badweynta Hindiya 1509kii waxay keentay inay awooddii goobtaasi u kala qaybsantay laba meelood. Burtuqiiska oo hantiyey Badweynta Hindiya iyo Turkigii oo ku dambeeyey Badda Cas. Halkaas oo ay ka degeen magaalada «Casab» 1557kii.
- Qarnigii sagaal iyo tobnaad, Qoyska Boqortooyada Maxamed Cali ee ka dhisnayd dalka Masar waxay ku tallaabsatay inay taliskeeda ku baahiso goobtaas, iyagoo ka bilaabay magaalada «Musawac».
- Lollankaas isdaba joogga ahaa wuxuu ka marag kacayaa in aanay Eriteriya marna gacanta Itoobiya ku hoos jirin muddadaas oo idil.
- Sannadku markuu ahaa 1890kii ayaa Talyaanigu qabsaday Eriteriya oo ka dhigtay «Mustacmarad» hocs timaadda, isagoo qaabilkii iyo boqoradii dalkaas ku muquuniyay awood militari. Arrintaas oo ay ku guuleysan waayeen Boqorradii Itoobiya. Dawladda Talyaanigu waxay waqtigaas ku soo rogtey dalka Eriteriya maamul casri ah iyo Ciidammo boolis ah. Waxa intaas u weheliyey inay keentay dad badan oo Talyaani ah oo isugu jirey farsamo yaqaan iyo ganacsato.
- Markii uu dalka Talyaaniga ka dhashay Taliskii Faashistadu, waxa uu ku dhaqaaqay in Eriteriya uu ka dhiso Warshado, jidad, marsooyin, iyo Tireeno isagoo damacsan inay noqoto Eriteriya goobtii u ka fidin lahaa danahiisa isticmaariga ah.
- Konton Sano ka dib, oo dadka reer Eriteriya ay kala kulmeen taliska Talyaaniga midabtakooc fool xur iyo kadeed bulsheed ayay ku hoos dhaceen gumeysiga Ingiriiska dagaalkii labaad ka bacdi.

- 1943dii ayaa ugu horreysey mar ay dalkaas ka abuurmaan ururo siyaasi ah oo gobonnimo u horseedaya. Waxa dhismay ururkii la oran jirey «Jaamciyadda dal jacaylka». Ururkaasi, ayaandarro, wuxuu u kala jabay laba qaybood oo la kala baxday «Ururka Islamiga ah» (markii hore Ingiriiska ayey ku xirmeen, ka dibna Talyaaniga ayey u wareegeen) iyo «Xisbiga Midnimada» (oo la xirtay Itoobiya). Waxa labadaas u dhexeeyey dhawr urur oo yar-yar sida Xisbiga Horusocodka ee Xorta ah iyo Eritariyada cusub iyo kuwo kale.
- Dagaalkii labaad ee Talyaaniga lagu jebiyey ka dib, waxa Ururka Qarammada Midocbey la soo hor dhigay sidii laga yeeli lahaa dalalkii Talyaanigu gumeysan jirey sida Liibiya, Soomaaliya iyo Eritariya. UQM wuxuu ku taliyey in Eritariya lagu biiriyo Itoobiya. Ingiriisku wuxuu taageersanaa in labo loo kala qaybiyo. Qayb hoos timaada Itoobiya iyo mid hoos timaada Suudaan. Taasoo uu Ingiriisku uga dan lahaa inuu qaybta bariga iyo inta Xeebta raacsani isaga nufuudiisa soo hoos gasho. Midowga Soofiyeeti iyo dhowr dawladdood oo kale waxay qabeen in la siiyo Eritariya madaxbannaanideeda.
- Ugu dambeystii waxa UQM go'aankeedii (300-5/9) ku gaartey in Eritariya la gasho Itoobiya israac federaali ah iyadoo qabta xukun isu-taliya si loo ilaaliyo inaan xuquuqda Eritariya lagu xad gudbin waxa loo dejiyey in la xaqdhawro dhammaan hay'adaha ka dhisan Eritariya iyo dhaqankeeda, diinaheeda iyo Afkeeda.
- 1962dii ayaa Taliska Itoobiya ee Boqor Xayle Salaasie ka tallaabsaday xeerkii «Israaca Fedaraaliga» u dejisnaa, oo Eritariya ku muquuniyey inay noqoto gobol ka mid ah dalka Boqortooyada Itoobiya.
- 1dii Sebtember 1961, markii waanwaan siyaasi ah oo idil lagala quustay in xalli lagula gaaro Itoobiya, ayaa ugu horreeysey curashada kacaanka reer Eritariya.
- Xoogagga maanta salka u ah kacaanka Eritariya waa «Jabhadda Xoreynta Eritariya» ee ay hoggaaminayaan «Golaha Kacaanka», «Jabhadda Shacbiga ah ee Xoreynta Eritariya» iyo «Ciidammada Shacbiga ee Xoraynta Eritariya».
- 1977kii kulan dhexmaray Saddexda qaybood ee Jabhadda Xoraynta Eritariya waxa lagaga baraandagey sidii loo midayn lahaa oo kulan qura oo wadani ah loo dhsii lahaa. Weli wada hadalkii waa u socdaa, hase yeeshee ma dheera waqtigii ay isla gaari lahaayeen hab ay isku raacaan.

Warbixinta Bisha

Booqashadii Madaxweynaha JDS ee dalalka carabta

Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre waxa 5tii Jannnaayo soo gebagebeeyey socdaal uu ku soo maray dalalka Iiraan, Ciraaq, Pakistaan, Suuriya, Masar, Suudaan iyo Cumaan.

Markii uu ku soo laabtay Muqdisho Jaalle Siyaad wuxuu Warfidiyeenka u sheegay in Madaxdii uu dalalkooda soo booqday ay isla falanqeyeen xidhiidhka waddamadooda iyo Soomaaliya, xaaladda Geeska Afrika iyo arimaha kale aduunka. Wuxuu Madaxweynuhu intaa ku daray in Madaxdaas arrimihii ay isla soo qaa-deen ay isku si ugu muuqdeen.

«Madaxdaa aan la kulmay waxay la ahayd in Badda Cas.

Badweynta Hindi iyo Geeska Afrikaba ay noqdaan dhul nabadeed, kuwa qaska abaabula-

yana sidii suuragal ahba looga hortago si loo baajiyo halis weyn oo halkaa ka abuuraan», ayuu yidhi Jaalle Siyaad; waxana uu raaciyey intii uu booqashada ku marayey Bariga Dhexe uu ku nuuxnuuxsaday baahida loo qabo midnimada iyo isbahaysiga Carabta marka wax laga qabanayo dhibaataada Bariga Dhexe. Inkasta oo madaxda Carabta afkaartoodu is khilaafsan tahay; waxan yidi-diilo ku qabaa in aakhirka taa laga gudbi doono mar haddii ujeeddadu tahay dhawrida danna Carabta iyo dhallinta nabadda», ayuu yidhi Madaxweynuhu. Waxana uu raaciyey in arrinta Geeska Afrika loo arkayo mid dhextaalla Taliska Addis-Ababa iyo qoormiyadaha kala duwan ee u halgamaya inay iska xoreeyaan gumeysiga Xaba

shida. Wuxu yidhi adduunyadu aad ayey uga walaacsan tahay faragelinta shisheeyuhu ku samaynayaan dagaallada gobannimadoonka ah ee ka aloosan dhulka ay Xabashidu gumaysato, waxana cid kasta u muuqatay in dadyawгаа loo oggolaado in aayahooda ay ka taliyaan.

Madaxweyne Siyaad iyo wafdi uu hoggaaminayo ayaa socdaal kaa la mid ah dhammaadkii Jannaayo ku tegey Sucuudi Areebiya, J.C. Yaman, iyo Urdun. Hadal ragga Jaraa'idka uu u jeediyey 23kii Jannaayo inta uu dhammaynsan socdaalkuu ku joogey Riyaad. Jaalle Siyaad waxa uu ku dhawaaqay in wax khilaaf ahi aanu dhex ool JDS iyo Xabashida, arrintuna aanay ahayn dhibaato sochdineed oo gumeysigii ka tegey ee ay tahay arrin gumeysi. «Sheekada Xanuunka leh ee gumeysiga Xabashidu waxa si cad ay ugu qoran tahay taariikhda,» ayuu ku fahsiray Jaalle Siyaad. «Xoogagga gobannimadoonka Soomaali Galbeed Abbo, iyo Ereteriya, waxay u halgamayaan xaq ay u leeyihiin in aayahooda ay ka taliyaan», ayuu ku nuuxnuuxsaday Madaxweynuhu. Waxa uu gaashaanka ku dhuftay in Sugnaanta dhuleed aanu arrinta Geeska Afrika ku habboonayn, waayo wax aan marnaba halkan lagu fulin mabda'a ayaa ka talinta. JDS waxay nacdashay faragelinta badheedhka ah ee Ruushka iyo kuwa la bahoobay ay ku samaynayaan gobolka iyo hubka tirada badan ee heerka sare ah ee taliska Addis-Abeba isagoon u baahnayn ay ku sooshubayaan iyo waliba askarta shisheeyaha ah ee goobaha la keenayo. «Ujeeddada Ruushku waxa weeye inuu cagta mariyo halganka xaq ah ee gobannimadoonka, weerar lagu soo qaada JDS iyo far-ku-dhigidda mee laha Istraatiijiga ah ee Badda Cas iyo Badweynta Indiya»,

ayuu yidhi Madaxweynuhu, wuxuu ku daray «Ujeeddada Ruushka markaas, danaha dalalka Geeska oo keliya halis ma gelinayso, ee waxa iyana halis gelaya kuwa danaha gobolka ku leh iyo nabadda adduunka».

Madaxweynuhu waxa uu sheegay in go'aan jilicsanaanta waddammada Reer Galbeedku ay Ruushka iyo kuwa la bahda ah ay ku dhiirrinayso una sahlayso ujeedooyinkooda iyo inay xaalad halis ah gobolka geyeysiiyaan. «Haddii nabadda la danaynayo», ayuu ku dhawaaqay Madaxweynuhu, «waa in Ruushka iyo bahdiisa si degdeg loo joojiyo faragelinta qaawan ee ay arrimaha hoose ee Afrika ku samaynayaan». «Haddii tallaabo oyin caynkaas ah waddammada arrintaa danaynayaa aanay degdeg u qaadin, waxa ay garan doonaan goor arrinta aanay waxba ka qabsocmi doonin,» ayuu ka digay Madaxweynuhu.

Madaxweynuhu waxa uu muujiyey sida uu uga xun yahay

hay arrimaha halista ah ee ka dhacay Addis-Abeba halkaasoo taliska xabashidu ay si xun u isticmaaleen ururka midnimada Afrika iyo Xoghayntiisaba. «Tilmaan ahaan, waxa noqon kara hadalkii Xabashidu ay qalabkooda warfidinta ka sii daayeen, in Xoghaynta UMA, ay cambaarsaysay dalka Iiraan, sababtoo ah taageeradii uu ugu ballanqaaday Soomaaliya haddii la soo weeraro.»

Waxa nacdashka iyo cambaaraynta Afrika oo dhan istaahila faragelinta gardarro ee qaawan ee Ruushka iyo kuwa la bahoobey iyo shirqocillada ay u maleegayaan dalalka Afrika ee xorta ah, ayuu yidhi Madaxweynuhu. «JDS waxa mar kale ay ugu baaqaysaa dalalka Afrika inay kashifaan oo cambaareeyaan faragelinta badheedhka ah ee loo geysanaya Afrika». Jaalle Siyaad waxa uu intaa raaciyey in si xal rigli ah loogu helo arrinta loo oggolaado dadka goobaha ku dhaqan in aayahooda ay kaga taliyaan afti adduunyadu faraha ku hayso.

Dalalkà Galbeed oo kà walaacsan arrintà Geeska Afrikà

Wakiillo ka tirsan dalalka Maraykanka, Ingiriiska, Fransiiska, Jarmalka Galbeed iyo Talyaaniga ayaa dabayaaqadii Jannaayo ku kulmay magaalada Washington si ay isula eegaan sida loogu dhammayn karayc dhibaataada ka taagan Geeska Afrika wadahalho nabadeed.

Waqtigaa ka hor Madaxweynaha Maraykanka Kaartar ayaa muujiyey walaaca uu ka qabc xaaladda ka sii daraysa ee Geeska Afrika kana eedeeyey Ruushka iyo Kuuba inay dab sii geliyaan dhibaataada ay hubka heerka sarreeya iyo askartaba ku soo daldalayaan Taliska Addis Ababa ee la dagaallamaya ururada gobanimodoonka ah.

Waxaa madaxweynaha u muuqatay in dalalkaasi (waa Ruushka iyo Kuuba ah) ay ku tallaabsanayaan halis ah in ciidamadooda ay halkaa keenaan oo arrinta dagaal hoose oo kooxan ka kaxeeyaan beddelaan is-kahor imaad sarbebo iyo ujeedooyin ballaadhan oo istraateji ah salka ku haya. Madaxweyne Kaartar waxa uu ku baaqayin xoogagga dibaddu ay faraha kala baxaan arrimaha Geeska Afrike iyo in Geesaha ay khusaysaa dhibaataadu kulmaan oo ay isle baadhaan waxqabad nabad iyc caddaalad ku dhisan oo xaalka lagu daweeyo.

J.D.S. way soo dhoweysey baaqa nabadeed ee Mr. Kaartar

waxana ay mar kale ku dhawaaqday inay diyaar u tahay inay buuxiso xilka jaarnimo iyo Afrikaannimoba u saaran xallinta nabadeed ee dhibaataada Geeska Afrika.

Danjiraha JDS u jooga Washington Jaalle Cabdullaahi Caddow waxa uu isna sheegay sida ay Socmaaliya ugu bogtey hindisaha nabadeed ee Kaartar.

Hase yeeshee Taliska Xabi-shidu isagoo sii wada canaadin-madii hore u hoddey ayuu diidmo arrinta kaga jawaabay, gaa-shaankana ku dhufatay.

Kongereeskii ugu horreeyey ee U.DH.I.S

Xoghayaha Guud ee XHKS Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre, wuxuu Bishii Jannaayo horraanteedii dugsiga Booliiska ee Muqdisho ku xidhay, kongreskii 1aad ee Ururka dhaqdhaqaaqa iskaashatooyinka Soomaaliyeed Jaalle Siyaad wuxuu kaloo ka qeyb galay munaasabaddii furidda Kongreska waxaanu muujiyey siduu ugu diirsaday furidda Kongreska taariikhiga ah ee lagu alkumayey ururka Iskaashatooyinka Soomaaliyeed, waxaanu sheegay in dhimihiisu mar kale muujinayo horumar kacaan ah oo dalku gaadhey.

Kongreskaasi wuxuu socdey 6dii ilaa 8dii Jannaayo waxana uu doortay saddex guddi oo kala ah Guddiga qaranka guddida fulinta iyo guddida kormeerka iyo Baadhista. Guddidu waxay ka kooban tahay guddoomiye—Jaalle Warsame Cabdullaahi Cali oo ka tirsan Golaha Dhexe

ee XHKS, laba guddoomiye kuxigeen iyo lix Xoghaye. Guddida kormeerka iyo Baadhista oo 5 Xubnood ka kooban waxa u guddoomiye ah, Jaalle Cabdullaahi Xirsi Samatar.

Khudbaddii uu xidhitaanka Shirkaa ka jeediyey Xoghayaha Guud ee XHKS waxa uu caddaayey sida uu ugu bogey go'aannadii kongreska oo uu yidhi waxa ay la socdaan barnaamijka XHKS. «Guddiyada la doortay waxa xil ka saaran yahay, ujeedooyinka Xoogsatada, hoggaa-mintocdana waxay ahmiyad laxaad leh u leedahay fulinta barnaamijka lagu soconayo,» ayuu yidhi Jaalle Siyaad.

Madaxweynuhu wuxuu kaloo tilmaamay baahida loo qabo in dhaqdhaqaaqa iskaashatooyinku uu hawlhiisa iyo wax soo saarkiisaba kordhiyo si loogu kabo isbeddelka dalka ka soconaya, waxaana carrabka ku ad-

keeyey lamahuraannimada in Iskaashatooyinku ay ku dedaalaan wax soo saarka si iskufillaansho loo gaadho. Waxa Jaalle Siyaad uu sheegay Qorshuhu inuu yahay qalabka horumarka lagu sahansado loona baahan yahay in habayntiisa xoog la saaro, iyadoo sal looga dhigaayc mabaadi'da hantiwadaagga.

Wuxuu sheegay, Madaxweynuhu in mabaadi'daasi ay kor u qaadayso habka «Iskaa wax u qabso» oo kacaanku horeba u hirgeliyey waxana uu raaciyey in habka iskaa wax u qabso ahmiyadda uu mudan yahay la siiyo marka Qorshayaasha horumarinta la dejinayo. «Iskaa wax u qabso waa in la lagu soo roga qaybaha soo saarka ee dhaqaalaha sida, Sancada, beeraha Kalfruunka iwm», ayuu raaciyey Madaxweynuhu. Xoghayaha Guud waxa hay'adaha dawladda ee taasi khusayso uu ugu baaqay in ay gacan u geystaan

Iskaashatooyinka, waxaana uu daboolka ka qaaday in Sharciga Lam. 40 ee Iskaashatooyinka dib loogu habayn doono kaalinta cusub ee iskaashatooyinka. Waxa Jaalle Siyaad uu taabtay sida Iskaashatooyinka ay lagam-

amaarmaan ugu tahay la socoshada waxyaabaha cusub ee ku soo kordha teknikada iyo cil-miga sayniska, waxa kaloo uu guud maray in Ololayaashii ka la duwanaa ee la hirgeliyey, la-gaga guulkeenay isbahaysiga iyc

iskaashiga midaysan ee Xoogsatada.

Fadhigii ugu dambeeyey ee Kongreska waxa la isku raacay barnaamijka Ururka dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka Soomaaliyeed.

Waraysi maxbuus dagaal oo Kuubaan ah

«Ruushka, Kuubaanka iyo kuwa kale ee taageeraya Ciidamada gumeysiga Taliska Addis-Ababa uma babac dhigi karaan rasaasta, jabhadaha gobannimadoonka Soomaali Galbeed, Abbo iyo xoogagga kalee xornimadoonka ah ee u diriraya madaxbannaanida dhulkooda», sidaa waxa daboolka ka qaaday Orlaando Kaarlos, oo ka mid ah Askartii Kuubaanka ahayd ee gobannimadoonka Soomaali Galbeed ay ku qabteen dagaal

kii Harar ee 22kii Jannaayo 1978kii.

Kaarlos wuxuu ku dhawaaqay in Askarta Kuuba ee la safan Ciidammada Gumeysiga Addis-Ababa iyagoon dooran lagu soo qasbay dagaalka. Waxa kaloo uu caddeeyey in dagaalyahanka Soomaali Galbeed ay khasaare culus, xagga dadka iyo qalabkaba, Harar ugu geysteen isbahaysiga habaaran ee Ruushka, Kuuba iyo Xabashida, wa-

xana uu ku daray guuldarradaasi ay sii niyadjebisay isbahaysiga xabashida iyo kuwa la jira.

Mr. Kaarlos wuxu sheegay in dhibaataada Geeska Afrika aan lagu dhammayn karin xabbad ee wada hadallo nabadeed iyo dawlada xornimadooda u dagaallamaya oo loo aqoonsado in aayahooda ay ka talaalayaan wax lagaga qaban karo.

«Taliska Addis Ababa waa in uu la xajjoodaa gobannimadoonka, waana in aanu iska indha-saabin xuquuqda dadka uu gumeysto», ayuu carrabka ku adkeeyey. Waxa kaloo warfidiyeenka uu u sheegay in Askarta Gumeysiga ee fadhiyey Harar iyo dadka halkaa deggani aanay xidhiidh iyo shaqo isku lahayn marka xagga dhaqanka, diinta iyo afka la eego.

Mar. Kaarlos wuxu tilmaamay intii uu joogey Harar inuu arkay sida ay isugu xidhan yihiin gobannimadoonka iyo dadweynuhu. Xoolo dhaqato, Beeraley iyo mid dagaallamayaba wey iska duuban yihiin waxayna ku dagaallamayaan midnimo iyo iskaashi ay gumeysiga dalkooda kaga saarayaan», waxana uu raaciyey in taasi ay keentay in ay jebiyaan oo ka gacan sareeyaan isbahaysiga xaaraanta ah ee Ruushka, Kuuba iyo Xabashida. Waxa kaloo uu shaaca ka qaaday in ururkooda uu watay laba xiddigle Kuubaan ah oo la yiraahdo «Lt Niko» as.

Mr. Orlaando waxa uu ku dhashay Kuwun oo ku dhow Hafaana, waxana uu galay Akademiya Milateri oo ku taalla Hafaana halkaasoo uu saddex sannadood wax ka baranayey.

Wafdigii Seyladda Dhaqaalaha ee Yurub

Heshiiskii dhexmaray JDS iyo Suuqa Dhaqaalaha ee Yurub

Wafdigaas seyladda dhaqaalaha Yurub, oo uu hoggaaminayey Mr. Hanshirth Michel, kaaliyaha Agaasimaha Guud ee Sanduuqa horumarinta ee suuqa dhaqaalaha Yurub waxa 31-kii Jannaayo xafiiskiisa ku qaabilay Madaxweyne Ku-xigeenka JDS Jaalle S. Gaas Xuseen Kulmiye Afrax. Madaxweyne Ku-xigeenka iyo madaxa wafdigaasi waxay si faahfaahsan u falanqeeyeen kaalmada dhaqaale iyo waxbarasho ee Seyladda Yurub siinayso JDS, sida uu dhigayo heshiiskii Loomee. Imaatinka wafdigaasina waxa uu ka dambeeyey booqashadii dhowaan Madaxweyne Ku-xigeenka JDS Jaalle Kulmiye uu ku tegey afar dal oo Yurubta Galbeed ah. Mu-naasabaddaasi waxa goobjoog ka ahaa Saraakiil ka tirsan guddida Qorshada Qaranka, danjiraha Soomaaliya uu jooga Xarunta Seyladda Yurub ee Burusalis iyo Wakiilka Seyladda Yurub Soomaaliya u fadhiya.

Wadahadalladii rasmiga ahaa waxay Dawladda Soomaalida iyo wafdiga Seyladda Dhaqaalaha Yurub ay u bilowdeen 1dii Febraayo, waxana wadahadalladaas oo afar saacadood soconayey dhinaca Soomaaliya matila-

yey guddoomiyaha guddiga Qorshaha Qaranka, Jaalle Axmed Xabiib Axmed, Danjiraha Soomaaliya ee Burusalis iyo Madax kale. Wadahadalladaasi waxay u badnaayeen mashaariicda maalahaan Seyladda Yurub ay ka waddo dalka iyo arrimaha kale labada geesood ay iska kaashan karayaan.

Wafdigaasi waxay kaloo kulan la yeeshen guddoomiyaha hoggaanka dhaqaalaha ee Xisbiga Jaalle Axmed Maxamed Maxamuud.

Kulankaasna waxa lagu jeexjeexay arrimo la xadhiidha dhaqaalaha dalka iyo wax la qabsiga Seyladda Yurub. Waxa kaloo halkaa lagu soo qaaday awoodda dhaqaale ee haya'adaha dawladda iyo kor u qaadidda kartidooda suuqgelinta. Waxa kaloo la falanqeeyey kaalmada Seyladda Yurub ay ka geysanayso horumarinta mashaariicda iyo tababaridda shaqaalaha.

2Dii Febraayo JDS iyo Seyladda dhaqaalaha ee Yurub waxay kala saxeedeen heshiis iskaashi dhaqaale ah. Heshiiskaasi waxa ku jira qodobbo dhigaya in Seyladda Yurub ay Soomaaliya ka gargaarto dhammaynta mashaariicda horumarinta ee

qabyada ah iyo tababaridda shaqaalabooda, heshiiskaasi waxa kaloo uu astaynayaa iskaashiga farsamo ee labada geesood.

Guddoomiyaha Guddiga Qorshaha Qaranka Jaalle Axmed Xabiib Axmed ayaa heshiiskaa dhinaca Soomaaliya u saxeexay, Kaaliyaha Agaasimaha Guud ee Sanduuqa Seyladda Yurub ee horumarka, MR. Hanswirth Michelna waxa uu u saxeexay Seyladda Yurub.

Wafdiga ka socdey S.D.H.Y waxaa socdaalkay Febraayo dal ka ku yimaadeen ay soo geba-gebeeyeen 3dii Febraayo.

Isla waqtigaa, ayaa wadaha-dallo ku saabsan iskaashiga dhaqaalaha iyo farsamadadu ay dhexmareen 30kii Jannaayo ilaa 5tii Febraayo, wafdi J.F. Jarmalka oo uu hoggaaminayey DR. Willi Ahmann oo Xoghaye ku xigeen ka ah Wasaaradda Dhaqaalaha iyo Iskaashiga iyo wafdi uu watay Guddoomiyaha Qorshaha Qaranka Jaalle Axmed Xabiib Axmed wada xaajoodkaasina jawi wanaagsan ayuu ku dhacay.

Wadahadallaa waxa JFJ, ay ku oggolaatay in 22 milyan oo Mark ay u qoondaysa mashruuc Waraabin ah oo ku yaal Jubba.

Sida uu dhigayo barnaamijkaasi farsamaduna waxa 12.7 milyan oo mark ah lagu gargaarayana kor u qaadidda Wakaaladda Bijaha, dejinta reer guuraaga, horumarinta Beeraha, Sharikadda Diyaaradaha Soomaaliyeed, iyo idaacadaha Soomaaliyeed.

Dawladda JFJ waxa kaloo kaalmo dhaqaale iyo iskaashi farsamo ay JDS u siinaysaa 1978ka lacag dhan 53 milyan oo Maark.

Labada geesood waxa kaloo ay ka heshiyeen iskaashigooda mustaqbalka in loo badiyo dhinaca kalluumaysiga iyo horumarinta Webiga Jubba.

Hiddaha iyo Dhaqanka

Suugaanteenna

Gaarriye

«Suugaani hadal maaha,
doqoni sokeeye maaha,
Sibraar sahay maaha,
Hilib socryo maaha.»

Sidaas waxa laga sheegay Maxamed Cali Qablax.

«Laba seeddii oo murantay.
Suugaan rag baan moodey;
Soddohdii hadday gaadho,
Saxariir rag baan moodey;
Soddoggii hadday gaadho;
In la kala socdaan moodey;»

Taasuna waa odhaah aynu ka soo gaadhney odayadii hore,

«Sugaanta maansada haddaan saabka ka higaadsho.»

Taasuna waa bayd gabay ah oo uu tiriyeey ninkii la odhan jiray Xuseen Xasan, markii la xidhay.

Tusaalayaashaas dhowrka ah waxaan u soo qaatay hogatus ahaan. Waxaad aragtaa in ereyga «Suugaan» uu xambaarsanaan jirey in ka badan hal macne. Waxa kale oo loo yiqiin ugbaadka dhulka ka soo fufa. Hase ahaatee, intii Af-Soomaaliga la qoray, wuxuu ereygu u xuuib siiibtay waxa Af-Carbeedka lagu yidhaa «AL-ADAB»; Af-Ingiriisigana «Literature».

Suugaanta Soomaalidu, sida kuwa shisheeyaha, waxay u kala mii-rantaa tix iyo tiraab. Tixdu waa hadal kasta oo dubbadhac (mii-saan) iyo higgaad leh. Tiraabtuna

waa hadalka intiisa kale, waxaase ayaan darro ah in dad badani ay suugaanta u haystaan maansada oo keli ah. Sheekooyinka oo ka mid ah tiraabtu, waxay dadka qaar la yihin maradhaamo dhallaaneed. Uga haystaan suugaan.

Arintu si kasta ha ahaatee suugaanta Soomaaliyeed waxay soo ahayd mid afeed (Oral literature). Suugaantaas qun-u hadalka ah, ee facba facba ka dambeeya afka ugu gudbiyo, waxa loo xafidaa labo siyood. Mid weeyee, wixii tix ah waxa la isku dayaa in korka laga qaybo. iyada oo aan xarafna laga dhi-min xarafna lagu darin «Verbatum memorization». Wixii tiraab ah amase sheeko ah iyaga erey erey looma xafidi karo; waxa lagu da-daalaa inaan dulucda sheekada la beddelin, iyada oo ereyadii la doono la isticmaalayo (context memorization). Sidaasuna waa labada siyood ee ay suugaanteennu u soo hanaqaadday.

TIX.

Haddii aynu midhamidhaysano oo ku horreyanno tixda, waxaad moodaa in tixdu ka xoog roon tahay tiraabta. Taas macnaheedu maaha inay ka mudan tahay. Sababaha ay tixdu u soo doogtay waxa ka mid ahaa habka loo xafido Hase ahaatee iyaduba goldoloolooyinkeeda way iska leedahay. Waxyaabaha ay la yar tahay tixda aynu haynaa waxa u sal ah:

1. Akaademiya Dhaqanka, oo inkasta oo ay dadaal badan muujisey, intii karti ahna ay kayd ururisey, haddana arrintu awooddeedu ka ballaaran tahay. Waxay iigu muuqataa in xilkaasi u baahan yahay

dad badan oo sidocda isugu taxalujiya dabaqabataynta dhaxalkeenna suugaaneed ee aan maanta fara inoogu jirin, ciddii madaxa ku hayseyna gabaabsiga tahay. Waxaan si gaar ah xilkaas ugu boor-rinayaa Dhallinta Soomaaliyeed ee hadda qoraalka afka Soomaaligu fursadda aan da'dii hore helin siiyey.

2. Docda kale marka laga eego, waxa tixdeenna aad u dhaawacay. waxa ugu weyn qoraal la'aanta. Iimaha aan laga soo waaq-san karin ee ay qoraal la'iddu keentay waxa ka mid ah:

b) Iyadoo maansadeena inteedii badnayd luntay.

t) Iyadoo gabayadii la kala xadayo oo aad arkayso tixu lagu murmayo, Hebel baa tiriyeey iyo hebel baa tiriyeey.

j) Iyada oo gabayada qaarkood ay saurowdo in wax lagu daray.

Taasuna waxay dhaawacaysaa runnimadii suugaanta.

x) Waxaa jirta iyana in gabayada qaarkood qaybo maqan yihiin (Omission). Dhibaatooyinkaas iyo kuwo kaleba qoraal la'aantu way u geysatay tixda. Waxaase ayaan darro ah, in hadda oo afkii la qoray, ay maalin walba god galaan intaas oo abwaan iyo intaas oo xaafid.

TIRAAB.

Xagga tiraabta, oo iyadu ah qubanaha hadalka, haddaynu dhuganno, waa ka daran tahay. Tixda ayaaba la qaataye, tiraabtu waaba fadhiid. Waxaad moodaa inaan

dadkeenu wax ahmiyad ah siin jirin xagga tiraabta. Mar haddii aanay dadku lahaan jirin far qoran, tixda ayaana kaalinteeda u buuxin jirtay. Wixii farriin ah iyc wixii murti ah ee kale waxa fudu-dayd in tixda lagu isticmaalo.

Maansadu waxay leedahay dub-badhac la yaqaan, xafidaadana way u sahlaneyd. Midda kale hawlaha beesha waxa la isku illowsiin jirey heeso. Qofka raraya, ka furaya, ka oodaya, ka sahaminaya, ka baadi-doonka ah, ka aroorinaya, ka guulinaya, ka shubaya, ka horaya, ka maalaya, lulaya, ka aqal samaynaya, ka falaya, ka shinniyeynaya, ka tabcaya, ka gooynaya, kuwa suusa-yo iyo kuwo kale oo fara badaniba waxay isku maaweelin jireen maan-

sooyin kala duwan. Ka cayaarayaa-na heesihiisa gaarka ayuu lahaa. Carruurta Laftoodu waxay lahaayeen maansooyinkooda ay madad-daashaan.

Taasuna waxay keentay in tixdu ku dul jimicsato tiraabta. Arrintu si kasta ha ahaatee, waxa jira in yar oo sheekooyin ah oo «Folklore» ah. Horena u ma aynaan lahayn sheekada «Novel» ka ah. Hadda intii fartu jirtay ayeynu aragnay. markii ugu horreysay sheekada qoran. Iyaduna goldoloo-looyinkeeda ayey leedahay. Waxaanay u baahan tahay waayo-arag iyo dareen soofaysan. Sida dadka qaar u fahmeenna, qof kasta oo afka yaqaanba ma noqon karo qoraa isnacay. Hase ahaatee waan ku

hambalyaynayaa, dadka dadaalaya. waxaan maqaalkan kusoo hoobinayaa in ay suugaamaha da'da weyni marayaan heer tiraabtu tixdu la fadal tahay. Tibaabtu hadda waxay gaartay heer ay si kasta oo tixdu wax u muujiso iyanay muujiso; heer ay u daadegt oo sifeysa nafsada dadka iyo dhinacyada nolosha ee kala duwan; heer ay sawir qurxoon oo aan kuwii tixda loo ogaa ka yarayn isticmaasho. Sidaas darteed baa aad tiraabta loogu jecel yahay casrigan hadda ah.

Innagu waxaynu weli nahay higsad. Weli tixda ayeynu u janjeedhnaa. Tolow cimrigaygu muu igu simi inaan arko innaga oo tiraabteenna hananay? Yaa og.

DHAQANKA IYO HAWREENKA

«Ha dagannay hooy daadooy»

Haddii haweenka adduunku casrigan dagaal ugu jiraan sidii ay u soo dhacsan lahaayeen jagada ay bulshada uga qalmaan; haddii dagaalkoodaasi mudan yahay in ay cid kasta u caawiyaan in aanay inna ragga kaga awood yareyn hawl kasta oo la qabto iyo dhinac kasta oo ka yaal gaadh nololeed ah, muran waxaan lahayn in ay helayaan marakac aan tiro yarayn.

Taariikhda adduunku waxay sugaysaa haween badan oo magacoodu ku caanbaxay kaalin qaayo leh oo ay ka qaateen horumarka cilmiga, falsafadda, fanka iyo suugaanta aadamiga.

Haweenka Soomaaliyeed waa kuwii weligood sameyn jirey, hadana beesha miyigeenna, waa kuwa sameeya dhammaan farsama-

da guriga iyo weelka lagu adeegto. Waa kuwa geedka diira, xadhigga sooha, cawska iyo kebedda sameeya; waa kuwa qabada iyo morohda guba, ka dibna weelka caanaha iyo biyaha ka tola; waa kuwa haragga jilka ka jeexa ee yeelaha ka tidca. Intaas oo dhan qalab wax lagu qabsado oo keli ah kama dhigaan ee hannaan iyo far qurxoon bay kaga tagaan, amase raad fan ah bay ku rabaan.

Ilaa xad weynu odhan karnaa fanka xardhidda qalabka, haweenka Soomaaliyeed baa ragga uga badnaa. Intaas oo keli ah ma ahee, farsamooyinka aanu soo tiriney iyo intii raacdaba sida ay u muuqato, si kasta oo aynaan marag cad u hayn. Sahankoodii iyo soo ifbixintoodii hore haweenka Soomaaliyeed baa lahaa.

Kaalinta taariikheed ee haweenka Soomaaliyeed fanka ka qaateen intaas kuma koobna ee dhaxalka suugaaneedna cad aan yarayn bay ku leeyihiin. Meel kale-

Haween dallad ku boodaya

ba yeynaan ka doonine, intii wax-qabad haweenka u gaar ahaan hees-hawleedyada la xiriira haweenka lahaa. Waa hees-hawleed, waana falkaloor, sidaas darteedna lama yaqaan midnaba qof abuuray, amaba qof keligii abuuray ma jiro ee maskaxda dadka ayuu ka soo butaacay; hase yeeshee, sidaaba ha ahaado ee haweenka Soomaaliyeed waa kuwa, koox ahaan, u hal-abuuray heesaha koobedda, cawaska, heesaha maqasha kuwa ariga lagu daajiyo iyo kuwo kale oo badan. Haddii aanay sidaas ahayn, yaa kale ee loo tirinayaa?

Taasi waa qaybta ay ku leeyihiin-sida ay ila tahay-folkolorka Soomaaliyeed. Qayb aan taas ka liidan bay ku leeyihiin Suugaan yahannada la magac yaqaan. Intooda badani hinqashadii halganka gobannimadoonka Soomaaliyeed ee dhammaadkii nuskii hore ee qarnigan bay la hanaqaadeen; ilaa maantana hore ayey jidka u hayaan. Waagaas iyo maantaba maansoyahan haween ah baa magac weyn yeeshey; Waxaana ka mid ah Faadumo Xirsi Cabbane, Kaaha Axmed, Xaliimo Soofe, Xaawo Jibriil iyo qaar kale.

Intaas iyo in ka badaniba way jirtaa, haddana wali garaadka guuud ee dadka Soomaaliyeed uma debecsana in uu aqbalo in haweenku ragga hal-abuurka

suugaaneed kala masa yahay. Haddii aad soo qaaddid gabay iyo geeraar, oo aad mooddo in Socmaali waa hore isku qancisey in ay madaxa maansada yihiin, ama aad soo qaaddid heesaha jiiftada iyo dhaantada oo kaalinta labaad la dhigay, si aan ku noqod innaba lahayn inan rag baa leh bay kaaga qaadanayaan; buraanbur haddii aad soo qaaddana nin baa tix kaga maansoday marna ma liqi karaan; intaas oo keli ah ma aha ina rag buraanburku waa la ceeb. Sidaas haddii aanay ahayn sow ma aynaan hayneen magac haweeney maansoon jirtey oo la fac ahayd Raage Ugaas, ama Qammaan, Salaan, Cali Dhuux iyo raggii raggeeda ahaa ee waagadaas caanka ahaa? Waxay ila tahay in Suugaanyahan haween ahaa oo raggaas u dhignaa jireen. Waxaase magacooda hoos u dhigay kasmoo qalloocsan oo haween quudhsi ku fadhida, kuna taxan haweenka oo sidooda loo liidi jirey.

Xaaladdaasi mid waaraysa ma aha, isbeddelka nolosha ayaa tiraya ama si kale u dhiga. Maantaba arrintu sidii hore ma aha oo haweenka Soomaaliyeed kaalin loo aqoonsaday bay kasbadeen; kuma ayse helin aqoonsigaas hawl yari ee kartidooda ayey muujiyeen, markaas bay qof kasta ogolaysiiyeen magacooda.

Aqoonsiga awoodda haweenku xornimadooda iyo iyada oo ay nolol bulshannimo oo ta ragga la mid ah helaan bay ku xiran tahay; Taasina halganka haweenka iyo dhammaan xoogagga dimoqraadiga ah bay la socotaa.

Halkaas bay ka inuuqataa in quudhsiga haweenku yahay astaan ka mid ah astaamaha dib u dhaca, garawsiga kaalintooduna yahay astaan horusocod.

Sidaas darteed waa gar, bay ila tahay, baaqa maanta dalkeenna ka jira, tallaabooyinka, iyo go'aannada ku lug leh sinnaanta ragga iyo haweenku. Midhaha arrintaas ka dhashay bay ka mid tahay koboca kaalinta suugaaneed ee haweenku. Hase yeeshee isugu ma been sheegi karo in haweenkeennu hadda gaareen heer ay si buuxda, dhinaca suugaanta ama fankaba guud ahaan, ragga u barbar joogaan, dadweynahennana fikraddii haween quudhsiga ahayd kama dhammaan. Tiro ahaan, inta rag ah ee maanso, qoraal masrax, sheeko, muusiq iyo fanka muuqaalka lagu yaqaan aad bay uga badan tahay inta dumar ee qaybaha fanka kor ku sheegan wax ka taabata.

Xaaladdaasi, muran ma laha, oo in aynu rag iyo dumar dadaal ku sii kordhinno bay innagu xabsaysaa waayo heer baynu gaadhney ma ahee, halkii aynu rabney weli fari kama qodna.

Guddiga fulinta ee Ururka Dimoqraadiga Haweenka Soomaaliyeed, si arrintaasi ugu muuqatayba, tallaabo qiimi leh oo kor u qaadka kaalinta haweenka ee dhinaca fanka wax tar u yeelan karta bay dhawaan ku dhaqaaqeen. Bishan Jannaayo Kowdeedii ilaa toddoba iyo tobankeedii Degmooyinka Gobolka Banaadir waxa ka socday tartan cayaareed oo Ururka Dimoqraadiga Haweenka Soomaaliyeed qabanqaabiyey.

Hadda iyo in muddo ahba kooxo haween ah oo kuwa Hiddaha

iyo Dhaqanka lagu magacaabo ah baa Degmooyinka iyo Xaafadaha ka dhisnaa. Hawsha u weyn ee ay qabtaan xidhashada hugii haweenka Soomaaliyeed qaadan jireen bay ahayd, caado waxaa noqotay in kooxahaas haweenka ah munaasabadaha dabbaaldegyada iyo bannaanbaxyada la isgu yeedho oo ay hugaas kaga soo qaybgalaan. Guddiga fulinta ee Ururka Dimoqraadiga Haweenka Soomaaliyeed waxay ugu muuqata sida Xoghayaha Dhaqanka iyo Isboortigu tidhi: in haweenkaas lagu dhaqaajiyo ka qaybgalka nolasha fanka iyo suugaanta. Intaas oo keli ah ma ahee waxaa iyana meesha ku jirta in tartanku noqdo hab lagu abaabulo haweenka iyo dadweynahaba, laguna dhiirrigeliyo wax qoraalka, kororsiga aqoonta iyo dhadhansiga fanka iyo suugaanta.

Tartankaas qaybtiisii hore oo hadda dhammaatay waxaa lagu baratamay Ciyaaraha dhaqanka. Waxaa ka qayb qaatay afar iyo tobanka degmo ee gobolka Banaadir, waxaana loo qaybiyey laba marxaladood oo ta hore degmooyinka Shibis, Boondheere, iyo Waaberi lagu qabtay, iyadoo labada degmo ee Boondheere iyo Waaberi mid walba shan degmo ku tartameen, degmada Shibisna afar degmo ku tartameen. Marxaladdaas waxaa ku guuleystay Degmooyinka Cabdilasiiis oo qaybta Shibis ka mid ahayd, Boondheere oo isla iyada tartankeedu lagu qabtay iyo degmada Wadajir oo qaybta Waaberi ka mid ahayd.

Qaybta labaad ee tartanku waxa lagu qabtay degmada Shangaani waxaana iskaga horyimid saddexda degmo ee qaybta hore ku soo guuleystay (Cabdilasiiis, Boondheere iyo Wadajir). Degmada Boondheere ayaa marxaladdaas ku liibaantay. Sida Madaxa Laanta Arrimaha Bulshada ee Guddiga Xisbiga ee Gobolka Banaadir noo sheegay tartankan waxaa xigidoona tartan suugaaneed oo heer qaran ah, laguna beegi doono mu-

naasabadda siddeeda Maarso, maa linta Haweenka Adduunka.

Waxaa lagu rajo weyn yahay in tartankaas heerka qaran ah

noqdo mid qiimo fiican yeesha oo soo debed bixiyo magacyo haween oo suugaanta Soomaaliyeed ku caanbaxa, horumarinta kaalinta dumarkana qayb weyn ka qaato.

MARXALADDA TAARIIKHIGA EE

FANKA MUUQAALKA - «ASLIDDA»

Buufalo

Tan iyo intuu adamigu billaabay in uu ku dhex nolaado bulshada, waxaa dhalatay baahida ah in uu gaarsiyo dadka intiisa badan farriimo, uu ku gaarsiiyana hadba sida ugu dhaqsaha badan.

Isgaarsiintaasi oo ku suurta gashay hadba heerka laga taagnaa qalabka iyo aqoonta qarniba qarniga ka dambeeya.

Qalabka ugu horreeyey ee aadamigu isticmaalay wuxuu ahaa kaddalka, kaa oo lagu aaminay in uu ka dhex baahiyo mujtamacyada kala duwan waayo-aragnimada iyo aqoontaba.

Hadal uu wiil agbihihi ka dhaxlo wuxuu ahaa qalabka ugu horreeyey ee isgaarsiinta ee aadamigu u isticmaalay in uu isugu gudbiyo filba filka ka dambeeya waayo-aragnimada iyo aqoontaba.

Habkaan oo ahaa kii ugu horreeyey oo wax laysku gaarsiyo, layskuna gudbiyo farriimaha iyo waayo-aragnimada, ayaa waxaa dhacday in ay ka faa'iidayso, koox. Marxaladdaasi waxaa loo yaqaan «Marxaladda Hiddaha Oraaheed» (Tradizione Orale).

Marxaladda Hiddaha Oraahda waxaa ku xigtay tan «Manemooyinkada» oo ahaa hab lagu laylin jiray, laguna cawini jiray xusuusta; waa-

yo aadamigu ma lahayn waqtigaa si far qoran, marka wuxuu wax isku gaarsiin jiray aalladaha dabiiciga ah ee muuqda, taa oo ugu dan lahaa in uu ku xusuusto ama uu dad ku xusuusiyo haystay, tirada maalmaha ahaan: Tirada xoolaha uu haystay, tirada maalmaha uu meel joogay, arrin uu meel kula kulmo oo uu dhagax ama geed uu ka taago iyo arrimmo kale oo badan, dhaxalla aynu hayso marxaladda ayada ah waxaa ka mid ah taaladaha; waayo fikirka ama hindisaada taalada waxaa ay ka mid tahay mid ka dhex dhalatay marxaladda ayada ah. Taaladaha ugu qadiimsan taalooyinka waxaa lagu arki karaa dalka Ingiriiska oo loo yaqaan kuwa (Litivi). Dalka Falastiin iyo dalal badan ee Afrika taaladuhooda waxa ay ka sameysan yihiin dhagax keli ah, laakiin agn xardhaneyn.

Aaladaha kale oo uu soo ifbaxay marxaladda kor ku xusan waxaa ka mid ahaa xariga oo guntimo loo yeelo suumanka oo la tidco; iyo astaamaha, sumadaha kala duwan, iyo ulaha oo si kala gooni ah loo gooyo.

Waxaa xiiso gooni ah leh in la derso aaladahaasi qaarkood in loo isticmaalo maantadatan aynu joogno sidoodii qadiimka ahayd ee aan waxba laga beddelin.

Qarniga dhagaxa oo ka mid ahaa qarniyada taariikhda ka ho-

rreyey (Pre-istoria) waxa lagu yiqiinaay isticmaalka qalabka ka sameysan dhaqaxa laga shaqeeyey. Qarnigaa oo lagu xisaabtamo in uu u dhexeeyo afar boqol kun oo sano ilaa saddex kun sano ka hor dhalashada Nebi Ciise. aadamigu wuxuu bartay in uu wax ku sheego sawirka gacanta. kaa oo ka mid noqday aaladaha isgaarsiinta.

Sawir gacmeeddada ugu horreyey waxay ka shisheeyaan qaarkood qarniga dhagaxa. Sawirradaasi waxaa laga helay buuraha du-shooda. Habka farsamada laga muujiyayna waxaa loo yaqaanaa «Rupetor» taa oo loo yiri muuqaaladaha ku sawirnaa oo hab ahaan loo muujiyay diilimo ama xariiqdin lagu dul sameeyay buuraha hoostooda, ulajeeddada sawirada ku dul sawiranaa ay ahayd in la wargeliyo ciddii timaada buurahaasi agtoodi inay ogaato inay ku hoos noolaayeen ummad lahayd hanti, aqoon iwm.

Muqaaladahaasi waxay had iyo goor u badnaayeen muqaallo dabiici ah uguna badnaayeen xayawaanka (Dibiyada, Mamniut, oo ahaa nooc Maroodiga maanta ka soo abuurmay fardo, wiyil, iwm.) Badanaaba waxay muujin jireen bulshada ayada ah waxay ugaarsato amaba dhaqato.

Muujinta ayada ah marar badan waxay lahaan kartay hab saadin ah oo qoomkaasi ku saadinaayay barwaaqo ama ahaaro, culimo badani ee baarta arrinta waxay u kala yekeen tarjumaad kale duwan oo qaarba wax ku sheegay.

Muqaalladaha Rubeestarka waxay ahaayeen habkii ugu horreeyey ee isgaarsiinta Muqaalka aadamiga, oo aan weli ka dhex suulin mujtamyada uu ku dhex nool yahay ruuxa aadamiga ee waqtiga xadirka ah laga dhex heli karo ummadaha, ku nool bartamaha dalka Maraykanka qaarkood kuwa Laatiin Ameerika iyo Afrikadaba.

Bariga Dhexe inta u dhaxaysa saddex kun jilaa iyo saddex kun iyo shan boqol oo sannadood ka hor dhalashadii Nebi Ciise waxaa ka soo ifbaxay laba ilbaxood oo aad iyo aad u sarreeya, kuwaa oo ay kala ahaayeen tan Masaarida iyo tan loo yiqiinaay Mesoobootamiya oo ahayd ilbaxnimo ay gaareen dad degganaa laba webi dhexooda kuwaa oo la kala yiraahdo Dijla iyo Furaat labadaa ilbaxnimo aadamiga wuxuu ku hantiyay saldhigga asaasiga ee tawirkiisa: kaa oo ah qoraalka oo noqday qalabka asaasiga ee isgaarsiinta muuqaalka.

Taariikhda qoraalka waxaa loo kala qeybiyaa saddex marxaladood oo kala ah: Biyografikada, Ideografikada iyo Fonetikada aanu isku dayno inaan kala fasirno marxaladahan.

BITOGRAFIKADA: Muuqaal Xardhidda.

Marxaladdaani waxay bilaabatay tan iyo intii dad urursan oo ah «clan» ama qabiil ay isla garteen in qalab ay ku muujiyaan had iyo goorba muuqaal ay isla yaqaanaan; kaa oo u noqday sharci. Marka wada jirka dhawr muuqaal waxay noqdeen qoraal kaa oo loo yaqaan muuqaal xardhidda (Bitografikada) waayo farriimaha waxaa la isugu gudbin jiray ayadoo la kaashanayo muuqaalka oo la xardho.

IDEOGRAAFIKADA : Feker-Xardhidda

Marxalladani waxay bilaabatay saddex kun oo sano ka hor dhalashadii Nebi Ciise. Marxalladani waxay wax la isugu gaarsiin jiray calaamado iyo muuqaallo: calaamad walba wuxuu micnaheedu ahaa hadal, marka wax walba waa la is gaarsiin karay.

Marka qoraallada fiker — xardhida way fara badnaayeen, haba ugu horreyso tan loo yaqaano «Jerogalifikada» oo ay isticmaali jireen Masaaridii hore oo ayada nafsadeedu u kala qeybsanayd laba xubnood oo loo kala yaqaanno: Calaamadda Yeraatikada oo lagu tala galay inay wax isku gaarsiiyaan wadaaddadu oo aad mooddo in ay dhaantay «Jerogalifikada» oo calaamadaheedu fara badnaayeen loona isticmaali jiray in lagu dulqoro taalooyinka iyo waxa markaas la isticmaali jirey sida looxa afafka kale loona yiqiin «STEELE» oo ka sameysnaa dhagax ama marmar oo ay wax ku dul qoran jireen.

Xubinta kale waxa loo yiqiin Demootikada oo ka sahlanaayd tan hore calaamadaheeduna ka koobnaayeen looguna tala geli jiray badanaaba isgaarsiinta caadiga ah.

Dalka Mesobotaamiya farta waxa lagu qori jirayna waxaa loo yaqaan «kuneiforme», muqaa muddaceed, saa waxaa loo yiri calaamadahooda oo lahaa muuq u eg mudaca.

Marxalada feker-xardhidda Ideograafikada maaha mid suushay ee maantada tan waa mid jirta oo culimada aqoonta u leh waxay ku tilmaamaan in qoraalka farta ummada shineeska ay ka mid tahay marxaladda feker-xardhidda (Ideografikada).

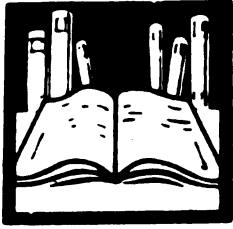
Dhawaaq-qorka: Fonetikada.

Marxaladdan dhawaaq qorka (Fonetikada waa midda aan maanta ku dhex nool nahay) oo eray walba ka koobmaa tiro kooban oo dhawaaq ah, dhawaaq walba markiisa wuxuu noqdaa qoraal; fikradda marka waxaa lagu baahiyaa ayadoo la isticmaalayo hadallo.

Habeeynta qoraalka dhawaaq qorka «Fonetikada waxa loo yaqaan Alfabeeto) Alif-ba.

Buugaagta iyo Qoraallada

Xeerka U. DH. I. S.

Ururka Dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka Soomaaliyeed wuxuu xubnihiisa u horseedayaa kordhinta tacabka, tirada iyo tayada mirahooda, iyagoo ka faa'adaysanaya sancada, tiknoloojiyada iyo cilmiga casriga ah.

Waxay u hawlgelayaan warshadaynta badeecadda Iskaashatocynika iyagoo ku hanuunsan siyaasadda Xisbiga ee ku habaysan kor u dhigidda Tiknikada wax-soo-saar-ka.

Ururka, isagoo ka faa'adaysanaya cilmiga iyo farsamada casriga ah wuxuu inoo hoggaaminayaa yaraynta alaabta dibadda laga keeno, wuxuuna kordhinayaa badeecadda dibadda loo dhoofiyo waxayna la dagaalamayaan suuqa madow, iyo ilaalinta ascaarta badeecadda.

QAYBTA 1aad

QODOBKKA 1aad

MAGAC BIXINTA IYO TILMAANTA URURKA DHAQDHAQAAQA ISKAASHATOYINKA SOOMAALIYEED.

Waxaa loola jeedaa; Ururka kulmiya Dhammaan Iskaashatocynika Soomaaliyeed nooc kasta ha lahaadee.

SHIRWEYNAHA: Shirweynuhu waa awoodda ugu saraysa dhaqdhaqaaqa Ururka guud ee Iskaashatocynika Soomaaliyeed.

GUDDIGA QARANKA : Waa hay'adda ugu saraysa dhaqdhaqaaqa Ururka guud ee iskaashatooyinka Soomaaliyeed muddada u dhaxaysa labadda shirweyne.

GUDDIGA FULINTA: Waa hay'ada ugu saraysa ee Ururka dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka Soomaaliyeed, muddada u dhaxaysa labada kal-fadhi ee guddiga dhexe.

QODOBKKA 2aad

ASTAANTA IYO XARUNTA URURKA GUUD

ASTAANTA: Xarunta Ururka dhaqdhaqaaqa Iskaashatocynika Soomaaliyeed waa Muqdisho, magaala-madaxda J.D.S. Wuxuuna laamo ku yeelan karaa dhammaan Gobalada, Degmooyinka iyo tuulooyinka dalkeena wuxuuna yeelanayaa astaan u gaar ah.

QODOBKKA 3aad

XILKA URURKA

Xilka iyo waajibaadka waxaa weeye:

1. Hoggaaminta, Kormeeridda iyo ka shaqaynta qorshaha wax-soo-saar-ka iyo maalgelinta sannooyinka soo socoda ee Ururada Iskaashatocynink:

2. In ay ka shaqeeyaan qorshaha Iskaashatooyinka, laguna diyariyo muruqmaalka, alaabta tiknoloojiyada, makiinadaha, iyaga oo la soconaya qorshaha dalka.

3. In uu ka taageero Ururrada iskaashatooyinka, kuwa gobollada, Degmooyinka, Tuulooyinka warshadahooda iyo Wakaaladahooda, sidii ay ku fidin lahaayeen aqoon-tooda xagga cilmiga, Sancada, horumarka tiknoloojiyada iyo waayo-arnimada horusocodka ah, ayagoo

la kaashanaya Xisbiga HKS iyo Hay'adaha Dawladda.

QODOBKKA 4aad

XUBINNIMADA

Xubinnimada waxaa loola jeedaa mid urur iyo mid qofnimo. Ururka dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka waxaa ka mid noqon kara Ururrada Iskaashatooyinka ee jira ama jiridoona ee sharci ahaan loo aqoonsaday. Xubinnimada dhaqdhaqaaqa Ururkooda Iskaashatooyinka sida beeraha, Warshadaha yar-yar iyo farshaxanka, Kalluumaysiga, Xoolaha iyo Kaymaha. Quudka iyo dhismaha waxay ku koobnaanaysaa kuwa ka shaqaysata xirfadaha iyaga ah, isla markaana diyaar u noqonaya inay qayb ka qaataan hawlaha iskaashatocynika.

QODOBKKA 5aad

WAAJIBAADKA URURKA

Urur kasta oo ka tirsan Ururka Iskaashatooyinka waxaa laga doonayaa:

1. Inuu ogolyahay aaminsan yahay barnaamijka iyo Xeerka Iskaashatooyinka;

2. Inuu u hoggaansamo go'aanada iyo awaamiirta Ururka Iskaashatocynika iyo madaxda ka saraysa;

3. Inuu si daacadnimo buuxda ku jirto u guto xilka ururka saaro;

4. Inuu u huro haddii loo baahado waqtigiisa, hantidiisa iyo xa-

taa naftiisa daryeelka danaha iskaashatooyinka. dhawrana anshaxa iyo in ay bartaan siyaabaha horumaraka ee wax-soo-saaridda;

5. Inay ka qayb galaan arrimaha maamulka iskaashatooyinka. xoojiyaanna magan geliyaan, ilaaliyaanna, hantida iskaashatada.

QODOBKA 6aad

XUQUUQDA URURKA

Urur kasta iyo qof kasta oo xubin ka ah Ururka iskaashatooyinka wuxuu xaq u leeyahay:

1. Inuu ka qayb galo doodda iyo ga'aanada shirka guud ayagoo siman (Xubintiiba cod keliya);

2. In la dooran karo waxna uu dooran karo;

3. Inuu ra'igiisa si cad ee aan cabsi lahayn uga jeediyo fadhida xubnaha Ururrada ku kulmaan;

4. Inuu jago kasta ka qabto xilka Ururka haddii loo doorto ama loo garto;

5. Inuu Ururku daafaco danihiisa xagga shaqada iyo noloshiisa;

6. Inuu iskaashatooyinka ka shaqeeyo asagoo wax lagu siinayo qiimada shaqada uu qabto inta ay tahay;

7. Inuu ka helo magdhow qalabkii wax-soo-saaridda oo uu ku darsaday hantida iskaashatooyinka;

8. Inuu marka baahi jirto kaalmo ka helo khasnadda kaalmada ah.

QAYBTA IIaad

QODOBKA 7aad

QAABKA DHISMAHA

Ururka Dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinku wuxuu ka koobmi karaa ururrada jira iyo kuwa dhismi doona;

1. Ururka Iskaashatooyinka Beeraha;

2. Ururka Iskaashatooyinka Kalluumaysiga;

3. Ururka Iskaashatooyinka Quudka iyo Adeegga;

4. Ururka Iskaashatooyinka Xoolaha, Kaymaha iyo xijiga;

5. Ururka Iskaashatooyinka Warshadaha iyo farshaxanka;

6. Ururka Iskaashatooyinka Dhismaha iyo Gaadiidka.

QODOBKA 8aad

HABKA DHISMAHA HAY'ADAHA SARE EE URURKA DHAQDHAQAAQA ISKAASHATOYINKA SOOM.

Dhismaha iyo shaqada Ururka Guud ee Iskaashatooyinka waxaa saldhig u ah mabda'a dimuquraadiyadda Guddoonka dhexe, Taasoo micnaheedu yahay:-

1. In dhammaan doorashada guddiyada noqon doonaan mid hoos ilaa kor.

2. In Guddiyada hoose si toos ah u fuliyaan go'aanada iyo awaamiirta guddiyada sare.

3. In uu jiraa dishibiliin adag (Anshax) micnaheeduna yahay in tirada yari hoggaansanto tirada badan.

4. In lagu maamulo hawlaha ururka si habsami ah wadajir iyo tashi ah, waana inaysan dhicin in ururku iskaashato gooni ahaan go'aan u gaaro isagoo aan kala tashan guddiyada hoose haseyeeshee guddiga fulinta waxay awood u leeyihiin inay qaataan go'aanno haddii aysan waxyeelaynaynin ama aysan ka hor imaamayn barnaamijka, Xeerka iyo go'aannada guddiga dhexe.

5. In dhismaha Ururka guud uu ku habaysnaado qaab qaran,

Gobol, Degmo iyo Tuulo, ayadoo la isugu xiraayo sida dabecadu shaqadeedu isugu midka tahay.

QAYBTA IIIaad

HAY'ADAHA SARE EE URURKA DHAQDHAQAAQA ISKAASHATOYINKA AWOODDA XUBNAHOODA

QODOBKA 9aad

SHIRWEYNAHA

1. Shirweynaha waa hay'adda ugu saraysa uguna awood badan ee Ururrada iskaashatooyinka, waxayna cabirtaa rabidda, himilada iyo waajibaadka Ururka iskaashatooyinka, wuxuuna abaabulaa isku-guna yeeraa guddiga dhexe ee Ururka guud ee Iskaashatooyinka. Shirweynaha waxaa la qabtaa 5tii sanaba mar. Yeeritaanka iyo ajandada shirweynaha waxaa daboolka laga qaadaa waqti aan ka yarayn 45 casho ka hor maalinta shirweynaha uu bilaabmayo.

2. Shirweynuhu wuxuu qayaxaa siyaasadda gudaha iyo Dibadda ee Ururka isla markaasna wuxuu oggolaadaa amaba wax ka beddelaa barnaamijka iyo Xeerka, wuxuuna dhegeystaa warbixinta Guddiga Dhexe, isla markaasna doortaa xubnaha guddiga dhexe ee dhaqdhaqaaqa ururka Guud ee Iskaashatooyinka.

3. Shirweynuhu wuxuu ka koobmaa ergooyinka ururrada Iskaashatooyinka.

QODOBKA 10aad

GUDDIGA DHEXE

1. Guddiga dhexe waa hay'adda ugu sareysa ee Ururka Guud muddada u dhaxaysa labada shirweyne. Waxaana tiradiisa gooya shirweynaha.

2. Guddiga dhexe ee Ururka Iskaashatooyinku wuxuu qeexaa jidka guud ee saameeya hawlaha ururka Guddiyada ururrada iskaashatooyinka wuxuu shiraa 6dii

biloodba mar, wuxuuna guddiga dhexe isugu yeeri karaa shirweyne aan caadi ahayn haddii ay waydiistaan xubnaha Guddiga dhexe 2/3 meel.

3. Shirka guddiga dhexe waxaa shirguddoomiye ka noqda Guddoomiyaha dhaqdhaqaaqa Ururka guud ee Iskaashatooyinka Socmaaliyeed.

QODOBKA 11aad

XILKA IYO AWOODDA GUDDIGA DHEXE

1. Guddiga dhexe wuxuu door-
taa:-

b. Guddoomiyaha dhaqdhaqaaqa Ururka guud ee Iskaashatooyinka Soomaaliyeed;

t. Guddiga Fulinta;

j. Guddiga kormeerka iyo hantidhawrka;

x. La xisaabtanka guddiga fulinta ee Ururka dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka Soomaaliyeed iyo kala doodideeda wixii arrimo ah ee la-gama maarmaan ah.

kh. Diyaarinta xeer nidaamiyaha dhaqdhaqaaqa ururka guud iyo habaynta xiriirka laamaha dalka gu-dihiisa iyo dibaddiisaba.

d. Kordhinta ama dhimista laamaha guddiga fulinta ka kooban yahay, hadba sida danta guud ku jirto.

r. Midaynta qaabka dhismaha ururka.

s. Habaynta iyo hawlgelinta U-ururrada Iskaashatooyinka iyo qeexidda tirada laamahooda.

2. Ergooyinka ururrada iskaashatooyinka ee Gobolada iyo Degmooyinka ee shirweynaha waxaa soo dooranaya guddiyada ururadda, haseyeeshee tirada ergooyinkaas waxaa xaddidaaya guddiga dhexe.

3 Ku biiridda ururrada iskaashatooyinka carabta, Afrikaanka iyo kuwa caalamiga ah.

QODOBKA 12aad GUDDIGA FULINTA

1. Guddiga fulinta ee ururka dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka Socmaaliyeed waxaa doorta guddiga dhexe muddo 5 sanno ah, waana hay'adda ugu saraysa dhaqdhaqaaqa Ururka guud ee Iskaashatooyinka muddada u dhaxaysa labada kalfadhi ee guddiga dhexe.

2. Guddiga fulinta wuxuu ka kooban yahay.

1. Guddoomiyaha Guddiga Fulinta;

2. Guddoomiye ku-xigeenka;

3. Xoghayaha waaxda arrimaha Dibadda;

4. Xoghayaha waaxda Sharciga iyo Diiwaangelinta;

5. Xoghayaha waaxda Qorshaha Tacabka iyo wax soo saarka;

6. Xoghayaha waaxda Waxbarashada, Tababar-xirfadeedka iyo horumarinta farsamada;

7. Xoghayaha waaxda Maamulka iyo Maaliyadda;

8. Xoghayaha waaxda Abaabulka iyo Arrimaha Bulshada;

QODOBKA 13aad GUDDIGA KORMEERKA IYO HANTIDHAWRKA

1. Guddiga kormeerka iyo hantidhawrka ee Ururka dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka wuxuu ka kooban yahay guddoomiyaha Guddiga, guddoomiye ku-xigeenka iyo 3 xubnood waxaana doorta guddiga dhexe ee Iskaashatooyinka 5tii sanaba mar.

2. Guddiga kormeerka iyo Hantidhawrku wuxuu mas'uul ka yahay kormeerka iyo baarista hawlaha Ururrada Iskaashatooyinka

iyo guddiga fulinta, waxayna kormeeraan sida ay u fuliyaan go'aanada shirweynaha, Guddiga dhexe iyo guddiga fulinta, waxayna xaqiijiyaan in hawlaha ururrada iskaashatooyinka u fuliyaan si waafaqsan xeerka iyo barnaamijka u degsan ururka. Guddoomiyaha guddiga hantidhawrka iyo xubnihiisa waxaa magacaaba guddiga dhexe ee Ururka, waxay toos ula shaqeeyaan Guddoomiyaha dhaqdhaqaaqa Ururka guud ee Iskaashatooyinka Soomaaliyeed.

3. Guddiga kormeerka iyo Hantidhawrka wuxuu baarayaa warbixinna ka siinayaa guddiga fulinta, dacawadaha iyo khilaa-faadka ka dhax dhasha ururrada Iskaashatooyinka ama xubnahooda.

Guddigu wuxuu awood u yeelanayaa inuu baaro cabasha kasta ee dadweynaha ee ku saabsan iskaashatooyinka, Guddigu wuxuu xaq u leeyahay in ururrada iskaashatooyinku tusaan waraaqaha iyo galalka la baarayo. wuxuu kaloc weydiisan karaani maxkamadda la soo taaga cidda ku dhiirata xatocyo iyo dayacaad hanti iskaashato (arag qodobka 12aad ee xeerka).

Qodobka 14aad

GUDDOOMIYAHADA DHAQDHAQAAQA ISKAASHATOYINKA SOOMAALIYEED

1. Guddoomiyaha waa hoggaanka guud ee ururka, waxaana doorta Guddiga dhexe, asaga ayaa na ururka uga wakiil ah sharci ahaan Xisbiga, hay'adaha dawladada, shirkadaha iyo ururrada bulshada dalka iyo dibaddaba.

2. Guddoomiyaha xilkiisu wuxuu yahay:

b. Abaabulka Shirka, Shirweynaha, kan guddiga fulinta iyo Guddiga dhexe.

t. Inuu la sexiixo waaxda maaliyadda ee ururka wixii lacag ah ee ku lug leh hawlihiisa kana badan

intii loo qorsheeyey Xoghayaha Maaliyadda, ayagoo la raacayo si-duu dhigayo xeer-nidaamiyaha.

j. Inuu qayb firfircoon ka qaato dhaqdhaqaaqa iyo horumarinta arrimaha iskaashatooyinka dhinac kastaba.

QODOBKA 15aad

GUDDOOMIYE KU-XIGEENKA DHAQDHAQAAQA URURKA GUUD

1. Guddoomiye ku-xigeenka laad ee Ururka. Waxaa doorta guddiga dhexe wuxuuna jagada guddoomiyenimada qabtaa kolkii Guddoomiyaha xilkiisa gudan waayo xanuun awgii iyo Guddoomiyuhu maqan yahay gudaha iyo dibaddaba iyo markii ay jiraan asbaabo. Wuxuuna qabilsan yahay Arrimaha siyaasadda iyo bulshada.

2. Guddoomiye ku-xigeenka wuxuu qabanayaa hawl kasta oo guddoomiyaha u xil saaro ama xeer-nidaamiyahu u qayaxayo.

Guddoomiye ku-xigeenka 2aad oo qabilsan hawlaha iyo waaxyaha dhaqaalaha.

QODOBKA 16aad

XOGHAYAHA WAAXDA MAAMULKA IYO MAALIYADDA

Xafiiskaas wuxuu ka kooban yahay Xoghayaha Arrimaha Maamulka, wuxuunna yeelanayaa xubin kaaliya ah. Xilkiisuna wuxuu yahay:-

1. Agaasimidda hawlaha maamulka ee ururka guud iyo guddiga fulinta, faafinta iyo gaarsiinta go'aanada guddiga ururka iskaashatooyinka gobollada iyo degmooyinka ay khusayso.

2. Ururinta, Kaydinta, meelaynta iyo habaynta galalka hawlkeenada ururada iskaashatooyinka, qoraalka guddiga fulinta, iyo guddiga dhexe iyo xafidaadda dumentootoyinka guddiga fulinta.

3. Ururinta iyo kaydinta dakhliga guud ee ururka.

4. Maamulka kharashka iyo xisaabka ururka.

5. Maalgelinta mashaariicda ururka.

6. Diwaangelinta, dayactirka, xanaanada iyo ilaalinta hantida ururka.

7. Diyaarinta iyo ka warbixinta miisaanyadda ururka.

8. Abaabulidda carwooyinka badeecadda iskaashatooyinka.

9. Diiwaangelinta Shaqaalaha ururka, Mushahaarada, xaqsiinta iyo badbaadagelinta.

QODOBKA 17aad

XOGHAYAHA WAAXDA ARRIMAH DIBADDA

Xafiiskaasi wuxuu ka kooban yahay Xoghayaha Ururka u qaabilan arrimaha dibadda oo Xoghaye ka ah iyo xubin kaaliye u ah, guddiga fulinta ka magacaabay xubnaha guddiga dhexe xilkiisuna wuxuu yahay:-

1. Inuu ka shaqeeyo habeeyana xoojiyana cilaaqaadka ka dhexeyaa Ururka Guud ee Iskaashatooyinka Soomaaliyeed iyo Ururrada Iskaashatooyinka caalamiga ah ee ururku xiriir la leeyahay.

2. Inuu isku taxaluujiyo xiriirka dabaqiga ah ee ururrada Iskaashatooyinka Soomaaliyeed iyo kuwa dalalka aan saaxiibka nahay.

3. Inuu Ururka uga qaybgalo shirka dibadda ee caalamiga ah. Bogana doodayo danaha Iskaashatooyinka lana socodsiiyo ururkaas dhaqdhaqaaqa iyo hawlaha ururrada Iskaashatooyinka Soomaaliyeed.

QODOBKA 18aad

XOGHAYAHA WAAXDA SHURUUCDA IYO DIIWAANGELINTA

Xafiiskaasi wuxuu ka kooban yahay Xoghayaha Arrimaha Waax-

da Shuruucda iyo Diiwaangelinta oo isaga Xoghayaha ka ah iyo xubin kaaliye ah oo Guddiga fulinta ka magacaabay, xilkiisuna wuxuu yahay:-

1. Diyaarinta iyo la socodka sharciyada saameeya Ururrada Iskaashatooyinka Soomaaliyeed iyo ururinta guud ahaan sharciyada dalka.

2. La xiriirka iyo ku xirnaanta hay'adaha shuruucda ee Xisbiga Dawladda iyo kuwa ururrada bulshada dalka.

3. Sharciyeynta iyo diiwaangelinta ururka Iskaashatooyinka.

4. Diyaarinta lafagurka xeer-nidaamiyaha ururada Iskaashatooyinka kolka guddiga dhexe uu u wakiisho.

QODOBKA 19aad

XOGHAYAHA WAAXDA QORSHAHA & TIRAKOOBKA

Xafiiskani wuxuu ka kooban yahay Xoghayaha Waaxda Qorshaha iyo tirakoobka oo asaga Xoghaye ka ah iyo xubin kaaliye ah oo Guddiga Fulinta ka magacaabay, Xilkiisana wuxuu yahay:-

1. Inuu qorsheeyo. habeeyana habka loo fulinaayo barnaamijka iyo xilkaa iyo inuu kala taliyo waaxyaha kale ee habsamida qorshaha shaqadooda.

2. Inuu sahmiyo, baarisna ku sameeyo habka maalgelinta mashaariicdaa iyo deegaan ahaan sida ay u kala habboon yihiin.

3. Inuu qorsheeyo mashaariicda muddada dheer iyo muddada gaaban iyo inuu baaris cilmi ah ku sameeyo habka ugu sahlan oo loo warshadayn karo badeecadda Iskaashatooyinka ayadoo laga faa'iidayanayo Tiknooloojiyada.

4. Inuu sameeyo tirakoob guud iyo kuwo gaar ahaaneed, dhuuxidda (Analysis) ku sameeyo

mashaariicda ay fuliyaan ururrada Iskaashatooyinka.

5. Inuu qorsheeyo qaabka tartanka shaqada Hantiwadaagga ah iyo Diyaarinta warbixinta mashaariicda Ururrada.

QODOBKA 20aad

XOGHAYAHA WAAXDA ABAABULKA IYO AYDOLOOJIYADA

Xafiiskaani wuxuu ka kooban yahay Xoghayaha waaxda Aabaabulka iyo aydoloojiyada asaga oo Xoghayahe ka ah iyo xubin kaliye ah, wuxuuna xilkiisa yahay:-

1. Kicinta, iskudubbaridka iyo ku abuuridda shucuurta iskaashatannimo xubnaha Iskaashatooyinka iyo la dagaalanka fikradaha ka soo horjeeda danaha Iskaashatooyinka

2. Faafinta iyo abaabulka wargeysyada codka Iskaashatooyinka iyo la socodsiinta ururka Iskaashatooyinka Dalkeena dhaqdhaqaaqa Ururrada Iskaashatooyinka aduunka.

3. Aabaabulka isku xirka Gudiga dhexe, Gobollada iyo degmooyinka.

4. Diyaarinta kaadarka hawlaha ururka.

5. Faafinta Cilmiga Hantiwadaagga iyo ka hortagga dicaayadaha Imbiryaaaliyadda, dibusocodka gumaysiga cusub la dagaalanka Qabiilka.

6. Diyaarinta halkudhigyada, Bannaanbaxayada iyo diyaarinta duruusta hanuuninta ee cilmiga hantiwadaagga ah.

QODOBKA 21aad

XOGHAYAHA WAAXDA WAXBARASHADA, TABABAR - XIRFADEEDKA & HORUMARINTA FARSAMADA.

Xafiiskaani wuxuu ka kooban yahay xoghayaha waaxda waxbarashada, Tababar - xirfadeedka iyo

horumarinta farsamada, ka qaybqaadashada hawlaha lagu horumarinaayo dalka oo asaga Xoghayahe ka ah iyo xubin kaaliyaha ah oo guddiga fulintu magacaabay, wuxuuna xilkiisu yahay:-

1. Ciribtirka jahliga siyaasiga ah iyo Waxqoris - Aqris la'aanta iskaashatooyinka dhexdooda.

2. Inuu qabanqaabiyo tababarro, Siminaarro lagu abuurayo dad xirfad shaqo leh, loo furaayo xubnaha Iskaashatooyinka.

3. Inuu qabanqaabiyo docdo iyo aqoon is-weydaarsiyo Guddiyada Iskaashatooyinka dhexdooda.

4. Inuu fidiyo aqoonta guud iyo tan xirfadeedba oo ay ku shaqeeyaan ururrada Iskaashatooyinka si loo abuuro Iskaashatooyin aqoonsan ahmiyadda farsamo iyo qiimaha waxbarashadu.

5. Abuuris Machad guud ee tababar - xirfadeed iyo baaris cilmiga maamulka Iskaashatooyinka (Cooperativa Training and research Instituti) kaasoo la'aantiis la gaari karin iskufilgaansho xirfadaha loo baahan yahay.

6. Sare u qaadidda wacyiga siyaasiga ah ee xubnaha Iskaashatooyinka.

QODOBKA 22aad

XOGHAYAHA WAAXDA ARRIMAHA BULSHADA

Xafiiskani wuxuu ka kooban yahay Xoghayaha waaxda xiriirka bulshada, wuxuuna xilkiisu yahay:

1. Inuu ka shaqeeyo isku xirka dhaqdhaqaaqa Ururka Guud ee Iskaashatooyinka iyo Xisbiga.

2. La socodka iyo wax ka qabadka dhibaatooyinka bulshadeed ee xubnaha Iskaashatooyinka.

3. Sare u qaadidda heerka aqoonta iyo jacaylka hiddaha iyo Isbortiga.

4. Abuuridda kooxaha isboortiga iyo qorshaynta tartanka Isboortiga ee Ururrada Iskaashatooyinka.

5. Abuuridda kooxaha fanaaniinta ee Ururka raacsan, lehna qaab iyo dabeecad Hantiwadaagnimo.

QODOBKA 23aad

XOGHAYAHA TACABKA IYO HAWLAHA WAX SOO SAARKA

Xafiiskani wuxuu ka kooban yahay Xoghayaha tacabka iyo Hawlaha wax-soo saaridda wuxuuna yeelanayaa xubin kaaliya ah xilkiisuna wuxuu yahay:

1. Arrimaha saameeya tacabka, wax-soo-saaridda iyo habaynta shaqada. Ururku wuxuu kaloo ahmiyad ballaaran siinayaa u abuuridda jawiga waxbarasho carruurta xubnaha Iskaashatooyinka iyo ku baraarujinta guud ahaan xubnaha iyo qoysaska Iskaashatooyinka dhinaca waxbarashada, iyadoo hore loo sii dhigayo guulihii laga gaaray Ololihii wax akhris iyo qoris la'aanta.

2. Ururka wuxuu sii xoojinayaa halganka ay Ummadda Socmaaliyeed ugu jirto horumarinta hiddaha iyo dhaqanka waddaniga ah. Wuxuuna xubnihiisa ku abuurayaa jacaylka iyo hore u dhigidda dhaqanka iyo hiddaha suuban ee Ummadda Socmaaliyeed, wuxuuna si joogta ah ula dagaallamayaa qeybaha duugga ah ee dibusocodsan ee dhaqanka kana haray hab nololeedka duugga ah.

3. Ururka Guud ee Iskaashatooyinka Socmaaliyeed wuxuu kaalin weyn ka geysanayaa abuuritaanka qaabka caymiska ijtimaaci-ga wuxuuna xubnihiisa ku baraarujinayaa ahmiyadda uu caymiska ijtimaacigu u leeyahay badbaadinta Iskaashatada iyo naftoodaba.

4. Ururku isagoo aaminsan in awoodda wax soo saarka ee qofka ay ku xirantahay heerka uu gaarsiisan yahay dhismaha jirkiisa iyo daryeelka caafimaadkiisa, ayuu

Ururku xilka weyn iska saarayaa horumarinta iyo daryeelka caafimaadka xubnihiisa. Wuxuuna muhimad gaar ah siinayaa xannaanada carrurta iyo daryeelka Haweenka Iskaashatooyinka.

5. Ururka Guud ee Iskaashatooyinka Socmaaliyeed wuxuu xubnihiisa kala dagaallamayaa dhaqammada kala dhantaalaya wax wada qabsiga iyo iskaashiga Iskaashatooyinka ee ay ka mid yihiin qabiilka, gobolleysiga, afmiinshaarnimada, caajiska, laaluushka, xatoyada hantida Iskaashatada, dhuuni-raaca, iwm.

6. Ururka Guud ee Iskaashatooyinka Soomaaliyeed isagoo sugaya jiritaanka iyo horumarka Iskaashatooyinka, ayuu xoojinayaa barbaarinta iyo taabbagelinta fikdda wadajirka iyo iskaashiga; taasoo saldhig adag u ah abuuritaanka qofka cusub iyo dhuuxa dimoqraadiyadda hantiwaddaagga oo ah, heerka ugu sarreeya, uguna bisil ee muraayadda, u ah xaqiijinta caddaaladda, sinnaanta iyo midnimada Ummadnimada.

2. Wuxuuna si toos ah u qaabilasan yahay, kana jawaabaa iskudubbaridka hawlaha la xiriira kordhinta iyo kor u qaadka wax-soo-saarka ee ururrada iskaashatooyinka ee kala geddisan.

3. Wuxuu u sahlayaa Iskaashatooyinka kala duwan sidii ay ku heli lahaayeen qalabka tacabka iyo wax-soo-saarka.

4. Wuxuuna ka taakulaynayaa iskaashatooyinka dhinaca mashariicda ay u baahan yihiin.

5. Wuxuuna isku dubbaridayaa tartanka shaqada hantiwaddaagga iyo abaalmarintooda.

QEYBTA IV

QODOBKA 24aad

URURRADA ISKAASHATOYINKA IYO QAYBAHOODA

1. Ururka Iskaashatooyinka beeraha waa kulmiyaha dhammaan

Iskaashatooyinka beeralayda ah, una Himilaysan wax-soo-saarka iyo tacab kordhinta beeraha, si loogaaro baaqa Xisbiga ee Isku filaanshaha cuntada, loogana maarmo cuntada dibadda, loona kordhiyo tallaabada cuntada ee dibadda loo dhoofiyo.

2. Ururka Iskaashatooyinka Beeraleyda wuxuu u qaybsamaa seddex qaybood oo kala ah:-

b. Iskaashatooyinka Ujeedda badan.

t. Iskaashatooyinka Tacab wadaag

j. Iskaashatooyinka Heerka Sare.

3. Ururka Iskaashatooyinka beeraha wuxuu dhiirrigelinayaa Beeraha, si ay fuliyaan himilada iyo ujeeddooyinka laga leeyahay iskufilaanshaha xagga wax-soo-saarka khayraadka dhulka, waxayna u horseedayaan in dhismaha Iskaashatooyinka beeraha laga gaarsiyo ilaa heer sare.

4. Iskaashatooyinka Beeralayda waxay isku biirsanayaan awooddooda xagga shaqada iyo wixii hanti ah oo kale oo dhan si ay u gaaraan himilada wax-soo-saarka wadajirka ah iyadoo isticmaalaysa cilmiga iyo tiknoolojiyada casriga ah.

5. Ururka Iskaashatooyinka Beeraha wuxuu difaacayaa daryeelka iyo danaha Beeralayda yar-yarka ah, wuxuuna u hawlgalayaa sidii Beerlalaya yar-yar loo midayn lahaa, loona iskaashatayn lahaa.

QODOBKA 25aad

URURKA ISKAASHATOYINKA KALLUUMEYSIGA IYO KHAYRAADKA BADDA

Ururka Iskaashatooyinka Kalluumaysiga iyo khayraadka Badda wuxuu kulmiyaa dhammaan iskaashatooyinka kalluumaysiga adeegsiga iyo suuqgelinta kalluumaysiga waxayna wadajir iskaga kaashadaan fulinta hawlaha dhaqanka

una fududeeyaan gudashada waajibaadkooda sida habaynta iyo kaydinta helitaanka qalabka, iibgeynta iyo Warshaynta, bandhigyada khayraadkooda, gaadiidka, dooyaha Makiinadaha, shabaagta iyo wixii farsamooyin la xiriira.

Ururka Iskaashatooyinka Kalluumaysiga iyo khayraadka badda wuxuu yeelanayaa maamul iyo qaab wadajir ah.

QODOBKA 26aad

URURKA ISKAASHATOYINKA WARSHADAH YAR YAR IYO FARSHAXANKA

1. Ururka Iskaashatooyinka Warshadaha yar-yar iyo farshaxanku waa Urur dimoqoraadi ah oo ku dhisan Iskaashatooyinka Hantiwaddaagga, wuxuuna kulmiyaa dhammaan Iskaashatooyinka yar-yar waxaanu abaabulaa hoggaamiyaana hawlaha iskaashatooyinka Ururku ka kooban yahay, xagga horumarinta iyo hagaajinta nooca tayada iyo tirade tacabkooda, wuxuuna u horseeday Warshadeynta tacabka iskaashatooyinka, ayadoo laga faa'iidaynayoo horumarka cilmiga casriga iyo tiknoolojiyada cusub.

2. Himilada Ururka Iskaashatooyinka Warshadaha yar-yar iyo farshaxanada waxay tahay in la helo hanti iskaashato oo lagu daryeelayo baahida xubnaha iskaashatooyinka waayo islamarkaasna waa qayb ka mid ah kordhinta hantida hantiwaddaagga iyo kordhinta dhaqaalaha guud ee dalka.

QODOBKA 27aad

URURKA ISKAASHATOYINKA QUUDKA IYO ADEEGGA

Waa urur dimuqraadi ah ee Iskaashato, lehna aragti dabaqi, ah himiladiisuna waxay tahay inay xogsatada iyo dadweynaha laga xoreeyo dulmiga iyo dhiigmiiradka ganacsatada waaweyn, Ribadoonka, wuxuuna la horseedayaa abaabulka iyo hirgelinta Iskaashatooyinka Guud iyo adeegga

guud, kuwaasoo dabeecadda daw-laddu soo waariddo xoogsatada iyo dadweynaha kaga iibinaaya qiimo jaban oo aan dhac iyo boob ku dhismayn.

1. Ururku wuxuu u hawlgelayaa hagaajinta tayada, tacabka Iskaashatooyinka Quudka iyo u adeegga Ummadda, wuxuuna ka shaqeynayaa nadaafadda cuntada iyo dabeecadaha kale si loo dhowro caafimaadka guud ee bulshada, isla markaasna wuxuu kormeera-yaa habka ay Iskaashatooyinka u fuliyaan Xeerka iyo Barnaamijka Dhaqdhaqaaqa Ururka Guud, waxayna yelanayaan maamul Guddi iyo qaab xisaabeed oo isku mid ah.

2. Ururka Iskaashatooyinka Quudka wuxuu u hawlgelayaa abaabulka dukaamada cuntada, makhaayadaha, Hotellada, Dawaarleyda, kawaannada iyo suuqa khudaarta, timaxiirka iyo farmashiyoyinka daawada.

3. Ururku wuxuu ka qeybgelayaa xoojinta qorshaha guud ee dhaqaalaha Qaranka.

4. Ururku wuxuu u fidinayaa siyaasadda iskaashiga hantiwadaagga kuna baraarujinayaa dadweynaha si loogu soo jiido xubno cusub ee ku soo biira Iskaashatooyinka isuna geeyo maalkooda iyo muruqooda.

QODOBKA 28aad

URURKA ISKAASHATOoyIN-KA KEYMAHA IYO XOOLAH

1. Ururka Iskaashatooyinka Keymaha iyo Xoolaha waa Urur dimoqraadi ah oo leh aragti iskaashi hantiwadaag, wuxuuna kulmiyaa dhammaan Iskaashatooyinka Xoolaha iyo Keymaha. Ururku wuxuu abaabulaa Iskaashatooyinka Xoolaha xirmooyin, naaxinta xoolaha xirmooyinka daaqa, iibgeynta xoolaha, dhalan - rogga noocyada xoolaha, baadka iyo biyaha oo lagama maarmaan u ah jiritaanka Xoolaha, wuxuuna u hawlgalayaa Warshadeynta Kheyraadka Xoolaha,

ha, isagoo la kaashanaya Hay'adaha Dawladda ee ku shaqa leh.

2. Ururku wuxuu u hawlgalayaa xannaanada dhirta xoolaha iyo dhowrayaan siyaasadda guud ee Dawladda ee ku saabsan la dagaallanka nabaadguurka, oo khatar weyn ku haya dheef la'aanta dhulka.

3. Ururku wuxuu u hawlgalayaa xannaanaynta Keymaha dhaqaalaha u leh dalka, sida kuwa dhirta, alwaaxda, cinjirka, xijiyada, luubaanta, cawda iwm.

4. Iskaashatooyinka waxay kaloo hab iskaashato u isticmaalayaan keymaha kor ku xusan, ma jiraan wax cawaaji, sad iyo lacag lagu xiri karo ijaar ama gadasno keymahaas.

5. Ururku wuxuu yeelanayaa maamul iyo qaab xisaabeed oo wadajir ah.

Qodobka 29aad

URURKA ISKAASHATOoyIN-KA DHISMAHA, GAADIIDKA & HOOSOOYINKA

1. Ururka Iskaashatooyinka Dhismaha, Gaadiidka, iyo Hoosoo-yinka waa urur dimoqraadi ah oo ku dhisan aragtida iskaashiga hantiwadaagga ah. Ururku wuxuu ka kooban yahay dhammaan Iskaashatooyinka ku lug leh dhismaha, gaadiidka iyo hoosoo-yinka, wuxuuna abaabulaa, hoggaamiyaana Iskaashatooyinka dadka ka shaqeeya dhagaxa, nuuradda, iyadoo la dar-yeelayo nolosha Xubnaha Iskaashatooyinka iyo Dadweynaha.

2. Iskaashatooyinka waxay mideynayaa qalabkooda iyo xooggooda hase yeeshee, Iskaashatooyinka looma oggola ciidda oo la gato, iyadoon la farsamayn, taasoo ka soo horjeedda himilada iyo ujeeddada Iskaashatooyinka.

3. Ururku wuxuu yeelanayaa maamul iyo xisaabaad gaar ah oo

wadajir ah, si looga baxo baahida Dadweynuhu u qabo hooy yarida. Ururku wuxuu u hawlgalayaa dhismo guryo, ayadoo laga faa'iideysanaayo sancada iyo warshadeynta dhismaha.

4. Wuxuu uruurinayaa Iskaashatooyinka Gaadiidka iyo Hoosoo-yinka oo qeybta ka qaata horumarinta dalka, kuwaasoo yeelanaya nidaam hantiwadaag ah.

5. Uruurinta iyo Iskaashateynta hoosoo-yinka Farsamada ee kala firirsan si kor loogu qado aqoon-tooda iyo xirfadahooda iyo daryeelkooda.

QAYBTA V.

QODOBKA 30aad

GUDDIYADA URURRADA ISKAASHATOoyIN-KA EE GOBOLADDA, DEGMOoyIN-KA IYO TUULOoyIN-KA

1. Urur kasta oo ka mid ah Urrrada Iskaashatooyinka wuxuu yeelanayaa Guddi urur oo laga doorto Guddiyada Iskaashatooyinka isla markaasna Iskaashato kasta oo Ururka ka tirsan waxay yeelanaysaa Guddi Iskaashato.

2. Guddiga Ururka ee Gobolka ama Degmada waxaa doorta Xubnaha Guddiyada Iskaashatooyinka 5tii sanoba mar, isla markaas Guddiga Iskaashatada waxaa dooranaya Xubnaha Iskaashatadu ka kooban tahay 5tii sano mar.

3. Guddiga Ururku wuxuu shiraa 3dii sanoba mar, Guddiga Iskaashataduna bishii laba jeer.

QODOBKA 31aad

URURKA ISKAASHATOoyIN-KA EE GOBOLLADA, DEGMOoyIN-KA IYO TUULOoyIN-KA

1. Urrradaas waxay ku dhisanayaan hab degaan si loo mideeyo maamulka Iskaashatooyinka ee Gobollada, Degmooyinka iyo Tuuloo-yinka, waxayna yeelanayaan Urur Iskaashato ee heer Gobol ah iyo

Guddiyo Iskaashato oo heer Degmo iyo Tuulo ah.

2. Guddiga Ururka Iskaashatooyinka ee Gobolka waxaa la doortaa 5tii sanoba mar.

3. Sidoo kale Guddiga Iskaashatooyinka ee Degmooyinka waxaa la doortaa 5tii sanoba hal mar.

QODOBKA 32aad

SHIRKA URURKA ISKAASHATOYINKA EE GOBOLKA

1. Shirka Ururka Iskaashatooyinka ee Gobolka waa hay'adda ugu sarreysa Ururka waxayna shiri karaan 3dii biloodba hal mar.

2. Shirka Guddiga Iskaashatada ee Degmada waa hay'adda ugu sarreysa ee Ururka, waxayna shiraan 2dii biloodba hal mar.

3. Guddiga Iskaashatooyinka Tuulada wuxuu shiri karaa bishiba hal mar.

QEYBTA VI.

QODOBKA 33aad

HANTIDA IYO MAALIYADDA DHAQDHAQAAQA URURKA GUUD

Ururka Guud ee Iskaashatooyinka Soomaaliyeed waxay maaliyaddiisu ka kooban tahay:-

1. Dhaqdhaqaaqa dhaqaale oo sameeya Ururka;

2. Saamiga Ururradu u soc gudbiyaan;

3. Lacagaha ay soc gudbiyaan Ururrada Iskaashatooyinka ee Gobollada, Degmooyinka, Shirkadahiida iyo Wakaaladaha.

4. Kaalmada uga timaada Xisbiga, Dawladda, Ururrada Bulshada, gudaha iyo iibka kale.

QODOBKA 34aad

HABKA KALA QEYBINTA DAKHLIGA ISKAASHATOYINKA

Habka kala qeybinta faa'iidooyinka iyo lacagaha kale ee Ururra-

da Iskaashatooyinka waxaa go'aan ka gaaraya Guddiga Dhexe, waxaana lagu qayaxayaa Xeer-nidaamiyaha.

QODOBKA 35aad

BAABI'INTA IYO ISKUDARKA ISKAASHATOYINKA

Kolkii ay xaqiiqowdo in Iskaashato is - bixin weydo ama la garto in dhowr Iskaashato la isku daro, waxaa awood u leh inay baabi'yaan ama isku daraan Guddiga Dhexe ee Dhaqdhaqaaqa Ururka Guud ee Iskaashatooyinka Soomaaliyeed, iyagoo tixgelinaya talada Guddiga Fulinta.

FIIRA GAAR AH:

Wixii Faahfaahin ah ama caddeyn ah oo aan ku xusnayn Xeerka, waxaa lagu muujin doonaa Xeer-nidaamiyaha.

Baaqii Shirweynaha 1aad ee Iskaashatooyinka

Ururka Guud ee Iskaashatooyinka Soomaaliyeed Shirweynihiisa 1aad, waxa lagu qabtay Magaala madaxda Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliya Mudisho, Dugsiga Sare ee Boliiska Soomaaliyeed 6-8dii Jannaayo 1978. Shirweynaha waxa ka soo qayb galay Ergooyin tiradocdu ay dhan tahay 505 Qof, oo ka kala socda qaybaha kala duwan ee Iskaashatooyinka ee dhammaan Gobollada iyo Degmooyinka JDS. Shirweynaha waxa qiimo ballaaran u yeelay, maamuus iyo sumcad weynna siiyey ka qayb qaadashada Hoggamiyaha iyo Macallinka kacaanka, Xoghayaha Guud ee Xisbiga HKS, Jaalle Maxamed Siyaad Barre, Waxa kaloo si joogto ah hawlaha Shirweynaha ula socday Xubnaha Guddiga Siyaasadda. Xildhibanno ka mid ah Golaha Dhexe, hawl-wadeenno ka socday Xisbiga, Daw-

ladda iyo Madaxda Ururrada Bulshada.

Shirweynuhu mudadii dhawrka maalmood ahayd ee uu socday wuxu hawlihiisa u gutay si habsami ah, Kacaannimo ah, Hantiwadaagnimo. Xogsatanimu ah, wuxuuna Shirweynuhu si qaayo leh u xaqiijiyey go'aankii kalfadhigii 3aad ee Golaha Dhexe Xisbiga HKS, oo ahaa dib-u-habeynta Dhismaha Ururrada Bulshada, waxaana qaddarin ballaaran la siiyey tusaalooyinka, farriimaha iyo tilmaamaha Xoghayaha Guud ee Xisbiga HKS jaalle Maxamed Siyaad Barre. Shirweynaha 1aad ee Ururka Guud ee Iskaashatooyinka Soomaaliyeed waxa la qabtay markii ay hal sano iyo dhowr Bilood ka soo wareegtay Aasaaskii Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed iyo dib-u-habeyntii Ururka dhimoqraa-

diga Haweenka Soomaaliyeed, Xiiriirka Guud ee Ururrada Shaqaalaha Soomaaliyeed iyo Ururka Dhalinyarada Kacaanka Soomaaliyeed. Wuxuuna Shirweynuhu muujiyey oo uu soo bandhigay dabecaddiisa dabaqanimu ee Iskaashatooyinka Soomaaliyeed.

Shirweynaha Ururka Guud ee Iskaashatooyinka Soomaaliyeed wuxu qabsomay waqti uu dadweynaha Soomaaliyeed ee Gumey-siga ku haray Halgan ugu jiraan xaqiijinta Xornimadooda, wuxu kaloo Shirweynuhu ku soo beegmay mar ay Xoogsatada Soomaaliyeed ay halgan kharaar ugu jiraan dhimmaystirka Saldhigga Dhismaha Hantiwadaagga, kor u qaadidda Tacabka, ka hortagga iyo la dagaalanka imberyaaliyadda, Gumey-siga iyo qaab kasta oo isku-dul-noolaad ah. Shirweynuhu wuxu ku soo

mashaariicda ay fuliyaan ururrada Iskaashatooyinka.

5. Inuu qorsheeyo qaabka tartanka shaqada Hantiwadaagga ah iyo Diyaarinta warbixinta mashaariicda Ururrada.

QODOBKA 20aad

XOGHAYAHA WAAXDA ABAABULKA IYO AYDOLOOJIYADA

Xafiiskaani wuxuu ka kooban yahay Xoghayaha waaxda Abaabulka iyo aydoloojiyada asaga oo Xoghayahe ka ah iyo xubin kaliye ah, wuxuuna xilkiisa yahay:-

1. Kicinta, iskudubbaridka iyo ku abuuridda shucuurta iskaashatannimo xubnaha Iskaashatooyinka iyo la dagaalanka fikradaha ka soo horjeeda danaha Iskaashatooyinka

2. Faafinta iyo abaabulka wargeysyada codka Iskaashatooyinka iyo la socodsiinta ururka Iskaashatooyinka Dalkeena dhaqdhaqaaqa Ururrada Iskaashatooyinka aduunka.

3. Abaabulka isku xirka Guddiga dhexe, Gobollada iyo degmoo yinka.

4. Diyaarinta kaadarka hawlaha ururka.

5. Faafinta Cilmiga Hantiwadaagga iyo ka hortagga dicaayadaha Imbiryaaaliyadda, dibusocodka gumaysiga cusub la dagaalanka Qabiilka.

6. Diyaarinta halkudhigyada, Bannaanbaxayada iyo diyaarinta duruusta hanuuninta ee cilmiga hantiwadaagga ah.

QODOBKA 21aad

XOGHAYAHA WAAXDA WAXBARASHADA, TABABAR - XIRFADEEDKA & HORUMARINTA FARSAMADA.

Xafiiskaani wuxuu ka kooban yahay xoghayaha waaxda waxbarashada, Tababar - xirfadeedka iyo

horumarinta farsamada, ka qayb qaadashada hawlaha lagu horumarinaayo dalka oo asaga Xoghayahe ka ah iyo xubin kaaliyaha ah oo guddiga fulintu magacaabay, wuxuuna xilkiisu yahay:-

1. Ciribtirka jahliga siyaasiga ah iyo Waxqoris - Aqris la'aanta iskaashatooyinka dhexdooda.

2. Inuu qabanqaabiyo tababarro, Siminaarro lagu abuurayo dad xirfad shaqo leh; loo furaayo xubnaha Iskaashatooyinka.

3. Inuu qabanqaabiyo docdo iyo aqoon is - weydaarsiyo Guddiyada Iskaashatooyinka dhexdooda.

4. Inuu fidiyo aqoonta guud iyo tan xirfadeedba oo ay ku shaqeeyaan ururrada Iskaashatooyinka si loo abuuro Iskaashatocyiin aqoonsan ahmiyadda farsamo iyo qiimaha waxbarashadu.

5. Abuuris Machad guud ee tababar - xirfadeed iyo baaris cilmiga maamulka Iskaashatooyinka (Cooperativa Training and research Instituti) kaasoo la'aantiis la gaari karin iskufilaansho xirfadaha loo baahan yahay.

6. Sare u qaadidda wacyiga siyaasiga ah ee xubnaha Iskaashatooyinka.

QODOBKA 22aad

XOGHAYAHA WAAXDA ARRIMAH BULSHADA

Xafiiskani wuxuu ka kooban yahay Xoghayaha waaxda xiriirka bulshada. wuxuuna xilkiisu yahay:

1. Inuu ka shaqeeyo isku xirka dhaqdhaqaaqa Ururka Guud ee Iskaashatooyinka iyo Xisbiga.

2. La socodka iyo wax ka qabadka dhibaatooyinka bulshadeed ee xubnaha Iskaashatooyinka.

3. Sare u qaadidda heerka aqoonta iyo jacaylka hiddaha iyo Isbortiga.

4. Abuuridda kooxaha isboortiga iyo qorshaynta tartanka Isboortiga ee Ururrada Iskaashatooyinka.

5. Abuuridda kooxaha fanaaniinta ee Ururka raacsan, lehna qaab iyo dabeecad Hantiwadaagnimo.

QODOBKA 23aad

XOGHAYAHA TACABKA IYO HAWLAHA WAX SOO SAARKA

Xafiiskani wuxuu ka kooban yahay Xoghayaha tacabka iyo Hawlaha wax-soo saaridda wuxuuna yeelanayaa xubin kaaliya ah xilkiisuna wuxuu yahay:

1. Arrimaha saameeya tacabka, wax-soo-saaridda iyo habaynta shaqada. Ururku wuxuu kaloo ahmiyad ballaaran siinayaa u abuuridda jawiga waxbarasho carruurta xubnaha Iskaashatooyinka iyo ku baraarujinta guud ahaan xubnaha iyo qoysaska Iskaashatooyinka dhinaca waxbarashada, iyadoo hore loo sii dhigayo guulihii laga gaaray Ololihii wax akhris iyo qoris la'aanta.

2. Ururka wuxuu sii xoojinayaa halganka ay Ummadda Socmaaliyeed ugu jirto horumarinta hiddaha iyo dhaqanka waddaniga ah. Wuxuuna xubnihiisa ku abuurayaa jacaylka iyo hore u dhigidda dhaqanka iyo hiddaha suuban ee Ummadda Socmaaliyeed, wuxuuna si joogta ah ula dagaallamayaa qeybaha duugga ah ee dibusocodsan ee dhaqanka kana haray hab nololeedka duugga ah.

3. Ururka Guud ee Iskaashatooyinka Socmaaliyeed wuxuu kaalin weyn ka geysanayaa abuuritaanka qaabka caymiska ijtimaaciga wuxuuna xubnihiisa ku baraarujinayaa ahmiyadda uu caymiska ijtimaacigu u leeyahay badbaadinta Iskaashatada iyo naftoodaba.

4. Ururku isagoo aaminsan in awoodda wax soo saarka ee qofka ay ku xirantahay heerka uu gaarsiisan yahay dhismaha jirkiisa iyo daryeelka caafimaadkiisa, ayuu

Ururku xilka weyn iska saarayaa horumarinta iyo daryeelka caafimaadka xubnihiisa. Wuxuuna muhiimad gaar ah siinayaa xannaanada carrurta iyo daryeelka Haweenka Iskaashatooyinka.

5. Ururka Guud ee Iskaashatooyinka Soomaaliyeed wuxuu xubnihiisa kala dagaallamayaa dhaqammada kala dhantaalaya wax wada qabsiga iyo iskaashiga Iskaashatooyinka ee ay ka mid yihiin qabiilka, gobolleysiga, afmiinshaarnimada, caajiska, laaluushka, xatoo-yada hantida Iskaashatada, dhuuni-raaca, iwm.

6. Ururka Guud ee Iskaashatooyinka Soomaaliyeed isagoo sugaya jiritaanka iyo horumarka Iskaashatooyinka, ayuu xoojinayaa barbaarinta iyo taabbagelinta fikdda wadajirka iyo iskaashiga; taasoo saldhig adag u ah abuuritaanka qofka cusub iyo dhuuxa dimoqraadiyadda hantiwaddaagga oo ah, heerka ugu sarreeya, uguna bisil ee muraayadda, u ah xaqiijinta caddaqladda, sinnaanta iyo midnimada Ummadnimo.

2. Wuxuuna si toos ah u qaabilasan yahay, kana jawaabaa iskudubbaridka hawlaha la xiriira kordhinta iyo kor u qaadka wax-soo-saarka ee ururrada iskaashatooyinka ee kala geddisan.

3. Wuxuu u sahlayaa Iskaashatooyinka kala duwan sidii ay ku heli lahaayeen qalabka tacabka iyo wax-soo-saarka.

4. Wuxuuna ka taakulaynayaa iskaashatooyinka dhinaca mashariicda ay u baahan yihiin.

5. Wuxuuna isku dubbaridayaa tartanka shaqada hantiwaddaagga iyo abaalmarintooda.

QEYBTA IV

QODOBKA 24aad

URURRADA ISKAASHATOYINKA IYO QAYBAHOODA

1. Ururka Iskaashatooyinka beeraha waa kulmiyaha dhammaan

Iskaashatooyinka beeralayda ah, una Himilaysan wax-soo-saarka iyo tacab kordhinta beeraha, si loo gaaro baaqa Xisbiga ee Isku filaanshaha cuntada, loogana maarmo cuntada dibadda, loona kordhiyo tallaabada cuntada ee dibadda loo dhoofiyo.

2. Ururka Iskaashatooyinka Beeraleyda wuxuu u qaybsamaa seddex qaybood oo kala ah:-

b. Iskaashatooyinka Ujeedda badan.

t. Iskaashatooyinka Tacab wadaag

j. Iskaashatooyinka Heerka Sare.

3. Ururka Iskaashatooyinka beeraha wuxuu dhiirrigelinayaa Beeraha, si ay fuliyaan himilada iyo ujeeddooyinka laga leeyahay iskufilaanshaha xagga wax-soo-soo saarka khayraadka dhulka, waxayna u horseedayaan in dhismaha Iskaashatooyinka beeraha laga gaarsiiyo ilaa heer sare.

4. Iskaashatooyinka Beeralayda waxay isku biirsanayaan awooddooda xagga shaqada iyo wixii hanti ah oo kale oo dhan si ay u gaaraan himilada wax-soo-saarka wadajirka ah iyadoo isticmaalaysa cilmiga iyo tiknoolojiyada casriga ah.

5. Ururka Iskaashatooyinka Beeraha wuxuu difaacayaa daryeelka iyo danaha Beeralayda yar-yarka ah, wuxuuna u hawlgalayaa sidii Beerlalaya yar-yar loo mi-dayn lahaa, loona iskaashatayn lahaa.

QODOBKA 25aad

URURKA ISKAASHATOYINKA KALLUUMEYSIGA IYO KHAYRAADKA BADDA

Ururka Iskaashatooyinka Kalluumaysiga iyo khayraadka Badda wuxuu kulmiyaa dhammaan iskaashatooyinka kalluumaysiga adeegsiga iyo suuqgelinta kalluumaysiga waxayna wadajir iskaga kaashadaan fulinta hawlaha dhaqanka

una fududeeyaan gudashada waaji-baadkooda sida habaynta iyo kaydinta helitaanka qalabka, iibgeynta iyo Warshaynta, bandhigyada khayraadkooda, gaadiidka, dooyaha Makiinadaha, shabaagta iyo wixii farsamooyin la xiriira.

Ururka Iskaashatooyinka Kalluumaysiga iyo khayraadka badda wuxuu yeelanayaa maamul iyo qaab wadajir ah.

QODOBKA 26aad

URURKA ISKAASHATOYINKA WARSHADAH YAR YAR IYO FARSHAXANKA

1. Ururka Iskaashatooyinka Warshadaha yar-yar iyo farshaxanku waa Urur dimoqoraadi ah oo ku dhisan Iskaashatooyinka Hantiwaddaagga, wuxuuna kulmiyaa dhammaan Iskaashatooyinka yar-yar waxaan u aabaa bulaa hoggaamiyaana hawlaha iskaashatooyinka Ururku ka kooban yahay, xagga horumarinta iyo hagaajinta nooca tayada iyo tirada tacabkooda, wuxuuna u horseedaa Warshadeynta tacabka iskaashatooyinka, ayadoo laga faa'iidaynayoo horumarka cilmiga casriga iyo Tiknoolojiyada cusub.

2. Himilada Ururka Iskaashatooyinka Warshadaha yar-yar iyo farshaxanada waxay tahay in la helo hanti iskaashato oo lagu daryeelayo baahida xubnaha iskaashatooyinka waayo islamarkaasna waa qayb ka mid ah kordhinta hantida hantiwaddaagga iyo kordhinta dhaqaalaha guud ee dalka.

QODOBKA 27aad

URURKA ISKAASHATOYINKA QUUDKA IYO ADEEGGA

Waa urur dimoqoraadi ah ee Iskaashato. lehna aragti dabaqi, ah himiladiisuna waxay tahay inay xogsatada iyo dadweynaha laga xoreeyo dulmiga iyo dhiigmiiradka ganacsatada waaweyn, Ribadonka, wuxuuna la horseedayaa abaabulka iyo hirgelinta Iskaashatooyinka Guud iyo adeegga

guud, kuwaasoo dabeecadda daw-laddu soo waariddo xoogsatada iyo dadweynaha kaga iibinaaya qiimo jaban oo aan dhac iyo boob ku dhismayn.

1. Ururku wuxuu u hawlgelayaa hagaajinta tayada, tacabka Iskaashatooyinka Quudka iyo u adeegga Ummadda, wuxuuna ka shaqeynayaa nadaafadda cuntada iyo dabeecadaha kale si loo dhowro caafimaadka guud ee bulshada, isla markaasna wuxuu kormeerayaa habka ay Iskaashatooyinka u fuliyaan Xeerka iyo Barnaamijka Dhaqdhaqaaqa Ururka Guud, waxayna yelanayaan maamul Guddi iyo qaab xisaabeed oo isku mid ah.

2. Ururka Iskaashatooyinka Quudka wuxuu u hawlgelayaa abaabulka dukaamada cuntada, makhaayadaha, Hoteellada, Dawaarleyda, kawaannada iyo suuqa khudaarta, timaxiirka iyo farmashiyoyinka daawada.

3. Ururku wuxuu ka qeybgelayaa xoojinta qorshaha guud ee dhaqaalaha Qaranka.

4. Ururku wuxuu u fidinayaa siyaasadda iskaashiga hantiwadaagga kuna baraarujinayaa dadweynaha si loogu soo jiido xubno cusub ee ku soo biira Iskaashatooyinka isuna geeyo maalkooda iyo muruqooda.

QODOBKA 28aad

URURKA ISKAASHATOoyINKA KEYMAHA IYO XOOLAHA

1. Ururka Iskaashatooyinka Keymaha iyo Xoolaha waa Urur dimoqraadi ah oo leh aragti iskaashi hantiwadaag, wuxuuna kulmiyaa dhammaan Iskaashatooyinka Xoolaha iyo Keymaha. Ururku wuxuu abaabulaa Iskaashatooyinka Xoolaha xirmooyin, naaxinta xoolaha xirmooyinka daaqa, iibgeynta xoolaha, dhalan - rogga noocyada xoolaha, baadka iyo biyaha oo lagama maarmaan u ah jiritaanka Xoolaha, wuxuuna u hawlgalayaa Warshadeynta Kheyraadka Xoolaha,

ha, isagoo la kaashanaya Hay'adaha Dawladda ee ku shaqa leh.

2. Ururku wuxuu u hawlgelayaa xannaanada dhirta xoolaha iyo dhowrayaan siyaasadda guud ee Dawladda ee ku saabsan la dagaallanka nabaadguurka, oo khatar weyn ku haya dheef la'aanta dhulka.

3. Ururku wuxuu u hawlgelayaa xannaanaynta Keymaha dhaqaalaha u leh dalka, sida kuwa dhirta, alwaaxda, cinjirka, xijiyada, luubaanta, cawda iwm.

4. Iskaashatooyinka waxay kaloo hab iskaashato u isticmaalyaan keymaha kor ku xusan, ma jiraan wax cawaaji, sad iyo lacag lagu xiri karo ijaar ama gadasho keymahaas.

5. Ururku wuxuu yelanayaa maamul iyo qaab xisaabeed oo wadajir ah.

Qodobka 29aad

URURKA ISKAASHATOoyINKA DHISMAHA, GAADIIDKA & HOOSOoyINKA

1. Ururka Iskaashatooyinka Dhismaha, Gaadiidka, iyo Hoosoo-yinka waa urur dimoqraadi ah oo ku dhisan aragtida iskaashiga hantiwadaagga ah. Ururku wuxuu ka kooban yahay dhammaan Iskaashatooyinka ku lug leh dhismaha, gaadiidka iyo hoosoo-yinka, wuxuuna abaabulaa, hoggaamiyaana Iskaashatooyinka dadka ka shaqeeya dhagaxa, nuuradda, iyadoo la daryeelayo nolosha Xubnaha Iskaashatooyinka iyo Dadweynaha.

2. Iskaashatooyinka waxay mideynayaa qalabkooda iyo xooggooda hase yeeshee, Iskaashatooyinka looma oggola ciidda oo la gato, iyadoon la farsamayn, taasoo ku soo horjeedda himilada iyo ujeeddada Iskaashatooyinka.

3. Ururku wuxuu yelanayaa maamul iyo xisaabaad gaar ah oo

wadajir ah, si looga baxo baahida Dadweynuhu u qabo hooy yarida. Ururku wuxuu u hawlgalayaa dhismo guryo, ayadoo laga faa'iideysanaayo sancada iyo warshadeynta dhismaha.

4. Wuxuu uruurinayaa Iskaashatooyinka Gaadiidka iyo Hoosoo-yinka oo qeybta ka qaata horumarinta dalka, kuwaasoo yeelanaya nidaam hantiwadaag ah.

5. Uruurinta iyo Iskaashateynta hoosoo-yinka Farsamada ee kala firirsan si kor loogu qado aqoon-toda iyo xirfadahooda iyo daryeelkooda.

QAYBTA V.

QODOBKA 30aad

GUDDIYADA URURRADA ISKAASHATOoyINKA EE GOBOLLADA, DEGMOoyINKA IYO TUULOoyINKA

1. Urur kasta oo ka mid ah Urrrada Iskaashatooyinka wuxuu yelanayaa Guddi urur oo laga doorto Guddiyada Iskaashatooyinka isla markaasna Iskaashato kasta oo Ururka ka tirsan waxay yeelanaysaa Guddi Iskaashato.

2. Guddiga Ururka ee Gobolka ama Degmada waxaa doorta Xubnaha Guddiyada Iskaashatooyinka 5tii sanoba mar, isla markaas Guddiga Iskaashatada waxaa dooranaya Xubnaha Iskaashatadu ka kooban tahay 5tii sano mar.

3. Guddiga Ururku wuxuu shiraa 3dii sanoba mar, Guddiga Iskaashataduna bishii laba jeer.

QODOBKA 31aad

URURKA ISKAASHATOoyINKA EE GOBOLLADA, DEGMOoyINKA IYO TUULOoyINKA

1. Urrradaas waxay ku dhisanayaan hab degaan si loo mideeyo maamulka Iskaashatooyinka ee Gobollada, Degmooyinka iyo Tuuloo-yinka, waxayna yelanayaan Urur Iskaashato ee heer Gobol ah iyo

Guddiyo Iskaashato oo heer Degmo iyo Tuulo ah.

2. Guddiga Ururka Iskaashatooyinka ee Gobolka waxaa la doortaa 5tii sanoba mar.

3. Sidoo kale Guddiga Iskaashatooyinka ee Degmooyinka waxaa la doortaa 5tii sanoba hal mar.

QODOBKA 32aad

SHIRKA URURKA ISKAASHATOYINKA EE GOBOLKA

1. Shirka Ururka Iskaashatooyinka ee Gobolka waa hay'adda ugu sarreysa Ururka waxayna shiri karaan 3dii biloodba hal mar.

2. Shirka Guddiga Iskaashatada ee Degmada waa hay'adda ugu sarreysa ee Ururka, waxayna shiraan 2dii biloodba hal mar.

3. Guddiga Iskaashatooyinka Tuulada wuxuu shiri karaa bishiba hal mar.

QEYBTA VI.

QODOBKA 33aad

HANTIDA IYO MAALIYADDA DHAQDHAQAAQA URURKA GUUD

Ururka Guud ee Iskaashatooyinka Soomaaliyeed waxay maaliyaddiisu ka kooban tahay:-

1. Dhaqdhaqaaqa dhaqaale oo sameeya Ururka;

2. Saamiga Ururradu u soc gudbiyaan;

3. Lacagaha ay soc gudbiyaan Ururrada Iskaashatooyinka ee Gobollada, Degmooyinka, Shirkadahiida iyo Wakaaladahooda.

4. Kaalmada uga timaada Xisbiga, Dawladda, Ururrada Bulshada, gudaha iyo iibka kale.

QODOBKA 34aad

HABKA KALA QEYBINTA DAKHLIGA ISKAASHATOYINKA

Habka kala qeybinta faa'iidooyinka iyo lacagaha kale ee Ururra-

da Iskaashatooyinka waxaa go'aan ka gaaraya Guddiga Dhexe, waxaana lagu qayaxayaa Xeer - nidaamiyaha.

QODOBKA 35aad

BAABI'INTA IYO ISKUDARKA ISKAASHATOYINKA

Kolkii ay xaqiiqowdo in Iskaashato is - bixin weydo ama la garto in dhowr Iskaashato la isku daro, waxaa awood u leh inay baabi'iyaan ama isku daraan Guddiga Dhexe ee Dhaqdhaqaaqa Ururka Guud ee Iskaashatooyinka Soomaaliyeed, iyagoo tixgelinaya talada Guddiga Fulinta.

FIIRA GAAR AH:

Wixii Faahfaahin ah ama caddeyn ah oo aan ku xusnayn Xeerka, waxaa lagu muujin doonaa Xeer - nidaamiyaha.

Baaqii Shirweynaha laad ee Iskaashatooyinka

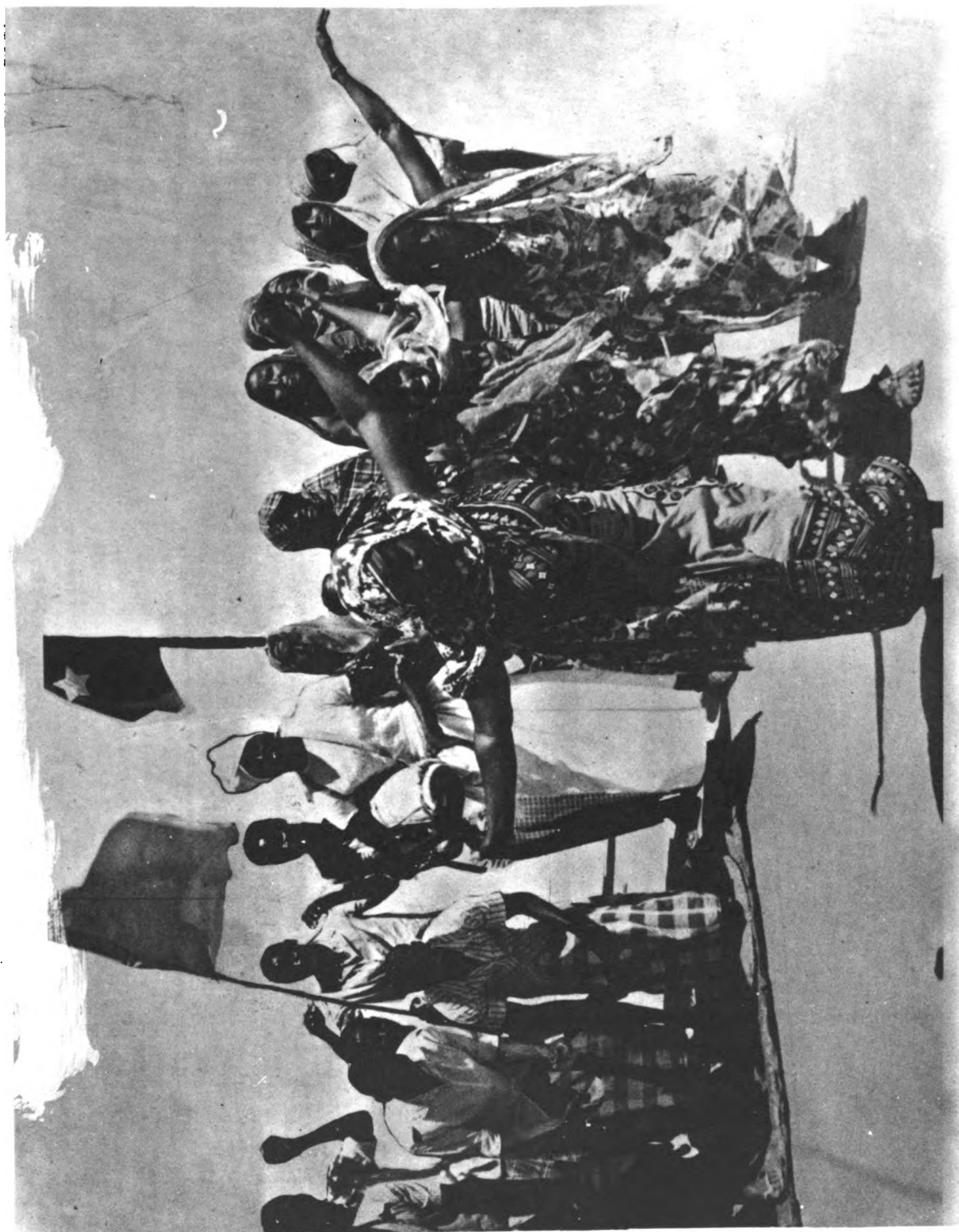
Ururka Guud ee Iskaashatooyinka Soomaaliyeed Shirweynihiisa laad, waxa lagu qabtay Magaala madaxda Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliya Mudisho, Dugsiga Sare ee Boliiska Soomaaliyeed 6-8dii Jannaayo 1978. Shirweynaha waxa ka soo qayb galay Ergooyin tiradoodu ay dhan tahay 505 Qof, oo ka kala socda qaybaha kala duwan ee Iskaashatooyinka ee dhammaan Gobollada iyo Degmooyinka JDS. Shirweynaha waxa qiimo ballaaran u yeelay, maamuus iyo sumcad weynna siiyey ka qayb qaadashada Hoggamiyaha iyo Macallinka kacaanka, Xoghayaha Guud ee Xisbiga HKS, Jaalle Maxamed Siyaad Barre, Waxa kaloo si joogto ah hawlaha Shirweynaha ula socday Xubnaha Guddiga Siyaasadda. Xildhibanno ka mid ah Golaha Dhexe, hawl-wadeenno ka socday Xisbiga, Daw-

ladda iyo Madaxda Ururrada Bulshada.

Shirweynuhu mudadii dhawrka maalmood ahayd ee uu socday wuxuu hawlihiisa u gelay si habsami ah, Kacaannimo ah, Hantiwadaag-nimo. Xoogsatanimo ah, wuxuuna Shirweynuhu si qaayo leh u xaqiijiyey go'aankii kalfadhigii 3aad ee Golaha Dhexe Xisbiga HKS, oo ahaa dib-u-habeynta Dhismaha Ururrada Bulshada, waxaana qaddarin ballaaran la siiyey tusaalooyinka, farriimaha iyo tilmaamaha Xoghayaha Guud ee Xisbiga HKS jaalle Maxamed Siyaad Barre. Shirweynaha laad ee Ururka Guud ee Iskaashatooyinka Soomaaliyeed waxa la qabtay markii ay hal sano iyo dhowr Bilood ka soo wareegtay Aasaaskii Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed iyo dib-u-habeyntii Ururka dhimoqraa-

diga Haweenka Soomaaliyeed, Xiiriirka Guud ee Ururrada Shaqaalaha Soomaaliyeed iyo Ururka Dhalinyarada Kacaanka Soomaaliyeed. Wuxuuna Shirweynuhu muujiyey oo uu soo bandhigay dabecaddiisa dabaqanimoo ee Iskaashatooyinka Soomaaliyeed.

Shirweynaha Ururka Guud ee Iskaashatooyinka Soomaaliyeed wuxuu qabsomay waqti uu dadweynaha Soomaaliyeed ee Gumeysiga ku haray Halgan ugu jiraan xaqiijinta Xornimadooda, wuxuu kaloo Shirweynuhu ku soo baxmay mar ay Xoogsatada Soomaaliyeed ay halgan kharaar ugu jiraan dhamaaystirka Saldhigga Dhismaha Hantiwadaagga, kor u qaaddidda Tacabka, ka hortagga iyo la dagaalanka imberyaaliyadda, Gumeysiga iyo qaab kasta oo isku-dul-noolaad ah. Shirweynuhu wuxuu ku soo

Ciyaar ka mid ah tartankii ciyaaraha hiddaha ee haweenka

kordhi , kordhi ha kuu korortee

Doostar muujinaya shirweynihii taad ee U.D.H.I.S

HALGANKA

Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed

* Suugaanta Dadweynaha
iyo shakhsiyadda
Soomaaliyeed

* Simbabwe: Heshiis-ku..sheegga gudaha
iyo Jabhadda Waddaniga ah

* Kiritiik kooban: Aragtida Dhaqaalaha
Burjuwaasiga ee Dib_u_dhaca

* Gogoldhig Taariikheed ee Halganka
Gobannimadoonka Soomaalida
Galbeed

U Halgan
Waxbarasho
Si Waxbarashadu
Halgankaaga
U Kordhiso

HALGAIN

waxaa soo saara
GOLAHA DHEXE EE
XISBIGA H. K. S. BISHIIBA HAL MAR

GUDDIGA QORAALKA

MAXAMED AADEN SHEEKH /Guddoomiye

ABUUKAR MAXAMED XUSEEN (Ikar)/ Xoghaye

XUBNAHA GUDDIGA QORAALKA

Xuseen Maxamed Aadan

Saciid Cabdisalaam

Rashiid Shiikh Cabdulaahi

Yuusuf Suleymaan

QIIMAHA

Soomaaliya

Koobigiiba 2/- Shilin

Sanadkiiba 40/= / shilin oo kharajka Boostada ku jiro

Dumida Carbeed iyo Afrikada Bari

40/= shilin sanadkii oo kharajka boostadu ku jiro.

Koonfur, bartamaha iyo Galbeed Afrika

\$17.00 sanadkiiba Kharajka boostadu ku jiro.

Aasiya

\$20.00 sanadkiiba oo kharajka boostadu ku jiro

Yurub

\$25.00 sanadkiiba oo kharajka boostadu ku jiro

Ameerika (Waqooyi iyo koonfur)

\$30.00 sanadkiiba oo kharajka boostadu ku jiro.

T U S M O

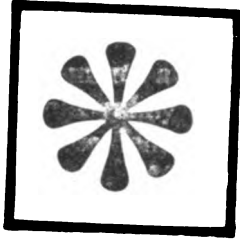
I. DAYMADA	Bogga	
— Gedgeddoonka xiisadda Bariga Dhexe		2
— Xaggee loo socdaa Geeska Afrika		3
II. ARRIMAHA SIYAASADDA, DHAQAALAHA IYO BULSHADA		
— Kiritiik kooban: Dhaqaalaha Burjuwaasiga ee Dib-u-dhaca «Maxamuud Cabdi Cali» (Bayr)		5
III. NOLOSHA XISBIGA		
— Go'aanno ka soo baxay G. DH. XHKS		9
— Madal Dagaalyahan		10
— Taageero Geesinimo		11
— Dadweynaha Soomaaliyeed waa dhaartay		11
— Heeganaanta Ummadda Soomaaliyeed		12
IV. ARRIMAHA DUNIDA		
— Simbabwe: Heshiis ku-sheegga gudaha iyo Jabhadda Waddaniga ah (Boobe)		15
V. WARBIXINTA BISHA		
— Madaxweyne Siyaad oo la hadlay Warfidiyeenka		13
— Garba oo la kulmay Jaalle Siyaad		16
— Aasaaska Xal Nabadeed		17
— Booqashadii Wafdigii Barlamaanka Ingiriiska		18
— Wafdigii Yugoslaafiya		18
VI. HIDDAHA IYO DHAQANKA		
— Suugaanta dadweynaha iyo shakhsiyadda Soomaaliyeed (Rashiid Sheekh Cabdullahi)		19
— Gabay: Isbahaysi (Deerow)		2
— Yaa maali jirayey? (Khooli)		2
VII. BUUGAAGTA IYO QORAALLADA		
— Gogoldhig taariikheed ee Halganka Gobannimadoonka Soomaali Galbeed		27

HALGAN

oo ku soo baxa afafka Soomaaliga
Carabiga iyo Ingiriiska.

S.B. 1204
Telefoon Lr. 720-51,74
Qolka Lr. 112
Guriga Ummadda
Muqdisho, JDS

CODKA RASMIGA AH EE GOLAHA DHEXE EE X.H.K.S.
Bishiiba mar Sannadkii 2aad Tirsigii 16aad, Febraayo 1978, qiimaha waa 2 Sh.

DAYMADA WARGEYSKA

GEDGEDDOONKA
XIISADDA BARIGA DHEXE

Xiisaddii Bariga Dhexe waxay sii murugtay markuu Saadaat Qudus tegay waan-waanta nabadeedna bilaabay. Booqashada Qudus waxay dhalisay dhaqdhaqaaqyo siyaasadeed sida: Shirkii qabanaabinta ee Qaahira, kulankii Guddiyada Siyaasadda iyo milla-teriga, is-araggii Ismaaciiliya, kulankii Saadaat iyo Kaartar yeesheen kaasoo magacaabiddii Aterton ka dambaysay. Waxa xaalba sii xumaaday markii dhowaan Israa'iil weerartay Koonfurta Lubnaan.

Booqashadii Saadaat waxay curisay falcelisyo burburiyey midnimadii Carbeed oo Kooxda meel geeyay. Masar tallaabadaa waxay u aqoonsatay mid ay ku hantiyeyso ra'yiga adduunka, kuma soo bandhigayso macangagnimada Israa'iil iyo sida Carabtu nabad ugu heellan tahay, taasoo ka soo horjeedda amar ku-taagleynta Israa'iil oo aan weli niyadsami ku qaabbilin waan-waanta nabadeed ee Saadaat bilaabay.

Falcelisyadii ka horyimid waanwaantii Saadaat waxa ugu ba'naa shirarkii Daraabulis iyo Aljeeris lagu qabtay. Kooxdaa socdaalkii Saadaat ka soo horjeedsatay waxay aqoonsan yihiin in booqashadii sii Qudus iyo waanwaantiisa nabadeedba duminayaan qorshaha mideysan ee Ummadda Carbeed. Waxaa intaa dheer iyadoo kooxdaasi qabta in booqashadii Saadaat lid ku tahay mabaadiida dhaqdhaqaaqa waddaniga ah ee burburinta sahyuuniyadda. Sida kooxdii Daraabulis iyo Aljeeris ku shirtay qabto, tallaabadaa Saadaat waxay dhaawacaysa xuquuqda shacbiga Falastiin, isla markaana Masar waxay ka reebaysaa Jabhadda Lidka ku ah nacabka sahyuuniga ah.

Dhanka kale haddaynu iska taagno, Maraykanku waanwaantaan aad ayuu u soo dhoweeyay, waxaanu noqday xuddunta isgaarsiinta iyagoo Bariga Dhexe u diray ergo khaas ah. Midowga Soofiyeeti si kale ayuu waanwaantaan u arkayey, iyagoo ku tilmaamay in tallaabadaa Saadaat aad u dhaawacayso midnimada carbeed iyo iyadoo la rabo in Midowga Soofiyeeti laga saaro xoogagga mareynaya nabadraadinta Bariga Dhexe. Waxa kale oo Saadaat lagu oogay inuu rabo inuu heshiis doceed la saxeexo Israa'iil.

Waanwaantii nabadeed ee Saadaat bilaabay waxay sii kala fir-dhisay dalalkii Carabta halkuu wax ka tari lahaa nabad-ku-maareynta arrinta shacbiga reer Falastiin iyo dhulka Carbeed ee la haysto.

Geesta kale haddaynu iska taagno Israa'iil waxay weli ku dhegan tahay mowqifkeedii macangagnimo, taasoo aan oggolaan ka noqoshada dhulkii ay carabta ka qabsatay iyo aqoonsiga xaq ay Ummadda Falastiin u leedahay inay yeeshaan dawlad ay iska leeyihiin.

Weerarka Israa'iil ku qaaday Koonfurta Lubnaan iyo sida ay u burburisay xarumihii Ciidammada Falastiin, waa dhaqan gelin siyaa-

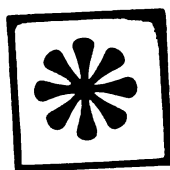
saddeeda foosha xun ee ah inay si nabadka iyo caddaaladdaba ka taggan u maareyso xiisadda Bariga Dhexe. Marka aynu si qoto dheer u fiirinno gedgeddoonka xiisadda Bariga Dhexe, waxa inoo muuqaneysa mowqifyada Maraykanka iyo Israa'iil oo xudduntoodu tahay diidmada aqoonsiga Jabhadda PLO, oo ah Jabhadda keliya ee ka wakiil ah dadweynaha Falastiin. Maraykanka iyo Israa'iilba waxay amminsan yihiin in dhismaha dawlad Falastiin ahi tahay wax sii murginaya xiisadda Bariga Dhexe, isla markaana Israa'iil ku dhiirrinaysa inay sii waddo siyaasaddeeda gardarrada ku dhisan.

Waayo-aragnimada halganka carbeed waxay ka digaysaa kha-tarta ku soo fool leh dagaalka shacbiga Falastiin ugu jiraan aayoka-tashigooda, cadaadinta jilib-dhigga Falastiin waa mid sii lisaysa halganka Ummaddaasi ugu jirto xornimadeeda iyo hanashada nabad waarta oo Gobolkaa ka dhalata. Waa marag ma doonto inay Israa'iil ogtahay jiritaanka Jabhad Falastiina ah oo laxaad leh, taasoo mar walba dhinac u riixi doonta habka Israa'iil ama dalalka Carbeed qaarkood u rabaan in lagu dejiyo xiisadda Bariga Dhexe. Sidaa darteed halka ay ka taagan tahay arrinta dadka Falastiin waxaan dagaal ahayn u horseedi meysa.

Haddaynu si qoto dheer u falanqeynno mowqifyada ay kala istaageen dawladaha Carbeed, waxa inoo muuqaneysa inaanay xuddunta xiisaddu ahayn istaraatejiyada Carbeed ee u jeedda ciidan ka saarka dhulkii carabta laga qabsaday iyo caddaalad ku dejinta qadiyadda shacbiga Falastiin, balse wuxuu xaal ka qasmay qaabka lagu xaqiijinayo himiladaa waddaniga ah.

Waayaha la marayaa wuxuu lama huraan ka dhigayaa sii xoojinta halganka iyo isbahaysiga carbeed ee ka horjeeda imberiyaaliyadda iyo sahyuuniyadda iyo ku dhiirrashada xoreynta dhulka carbeed ee la qabsaday oo dhan. Isla markaana waxa loo baahan yahay in wax walba loo huro sidii xoogagga reer Falastiin ku soo dhacsan lahaayeen xuquuqdooda waddaniga ah.

Xiisadda Bariga Dhexe waxa maaro xaq ah loogu heli karaa iyadoo istaraatejiya carbeed oo mideysan lagaga hortago imberiyaaliyadda iyo sahyuuniyadda.

Xaggee loo socdaa Geeska Afrika ?

Laga bilaabo ayaamihii Dawladda Soomaaliyeed ka la soo noqotay goobaha dagaalka Cutubyadii ay ku taageereysey gobannimadoonka Soomaali Galbeed waxaad mooddaa in siyaasadihii dhinacyadii arrintaasi khuseysey iyo Dawladihii faraha la soo galayba, ay wax iska-beddeleen.

Marka hore Midowga Soofiyeetii, Kuuba iyo dawladihii kale ee Ciidammadooda meesha keenay waxay u dhaqmayaan sidii ayaaga oo dhul iyo dad xoog ku qabsaday. Waxa la mooddaa in go'aankoodu yahay nin kale oon ka tala gelineyn amuurahaas wixii ku lug lihi ma jiro. Taas waxaa muujinaaya sida ay u qaboojiyeen xiisihii loo qabey in deg-deg looga furo arrintaas waanwaan keenta xal caadil ah oo waara, Soomaaliyana ay ku baaqday marar badan.

ayaga qudhooduna ay ku dhawaaqeen. Ta labaad, Maraykanka si-diisi buu ishaafalato ugu jiraa, asaga oon u helin geesinnimo uu isku waafajiyo hadalkiisa iyo ficilkiisa. Tan saddexaad Taliska Addis-Ababa wuxuu hadda isu qaatay cunsur talo weyn ku leh mu-quuninta amuuraha ka sooda Geeska Afrika, asaga oon dhaafsaneyn inuu yahay aalado lagu meel marinayo siyaasado ujeedooyin qoto-dheer leh, oo shaki la'aan dhaafsan daafaca danihiisa uu sheega-naayo. Marka, shalay hadduu lahaa waan-waan iyo nabad in arrinta lagu xalliyo baan doonayaa, maanta wuxuu ku hadaaqaa guul baan helay (arrintaas oo aan jawaab istaahilina) oo inta weli-ba is-rumeystay buu wuxuu bilaabay inuu u hanjabo Jamhuuriyad-da Demoqraadiga ee Soomaaliya. Taasna waxay muujnieysaa inuusan weli u dhug-yeelan raranka asaga iyo kuwa ay is-bahaysteen ku taagan yihiin iyo ololka ku soo beegan.

Tan afraad JDS waxay isku xijisey dhowr tallaabo oo ay ugu daryeeleysey nabadda adduunweynaha iyo xuquuqda dadka hal-gamaya ee Soomaali Galbeed iyo Abbo. tallaabooyinkaas ay ugu dambeeyeen kuwii ay ku caddeysey iney aqoonsan tahay lagama maarmaannimada iney dadyowgaasi aayahooda ka taliyaan, wada hadalna lugu dhammeeyo sidii loo baajin lahaa dhibaatooyinkii dhacay kuwo ka badan.

Tan Shanaad gobannimadoonku, sidii la filaayeyba, talo kasta oo ka gaaban Madaxbannaanidooda gacanta ayey ku dhufteen, waxayna goosteen iney halgankooda sii wataan.

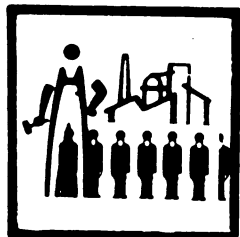
Haddaba, haddii mawaaqiftu halkaa kala joogaan waxa is-weydiin leh: Maxaa Afrika wax uga qaban weydey? Xaggeese la filayaa in arrintu afka saarto? Afrikaanku waxay wax uga qaban waayeen ma aha walwal ka haya dhibaatooyinka xuduudaha ee meelo kale ka danqin kara (sida lo ogyahay Kenya ma ahee Dowlad kale oo Afrikaan ihi kama hor imaan halganka gobannimadoonka Soomaaliyeed ee waxaa weeye indhahooda ayaa waxay u jeedaan gumeysiga qurmuun iyo midabtakoorka ka taagan Afrikada Koonfureed, halkaas oo ay is-leeyihiin waxaad u miciinsan kartaan jebiskooda Midowga Soofiyeeti iyo dowladaha ay is-bahaystaan, saas awgeedna uma bareerin iney iska-hor-yimaadaan. Waxaadse mooddaa, ayada oo taasi jirto, inaan wax maanacaayaa jirin iney tallaa-bo habboon ka qaadaan arrin kasta oo culus oo Afrika la soo gudboonaata, maxaa wacey, haddii ayan wax ka qaban, maalin walba waa loo gacan dhaafi doonaa.....Xataa tan Afrikada Koonfureed. Su'aasha kale, nin jawaab maanta u hayaa ma jiro, dawladihii u heli karayna waa ka gaabsadeen. Laakiin waxaa durba muuqda laba arrimood:

1. Haddii ay Kuuba waa oran jirtey imberiyaaliyadda waa in loo abuuraa hal, labo, saddex Fiyetnaam, maanta waxay beesha hantiwadaagga u abuuraysaa hal, labo saddex Soomaali Galbeed. oo dhaawac weyn u geysanaysa siyaasaddooda, magacooda iyo kal-soonidii adduunka saddexaad ku qabey.

2. Waxaa halis ah iney Gobolka ka dhalato xaalad aan nabad iyo dagaal midna loo soo jeedin, muddo dheerna qaadata si ay ku danto.

Haddaba, Soomaaliya horey bay u muujisay niyadsamideeda iyo iney oggoshahay iney waan-waan u gasho sidii xal sax ah oo caadil ah loogu heli lahaa qaddiyada oogan, waxaa marka laga dhursugayaa dhinacyada kale ee arrintu khuseyso ama luguhooda la soo galay. iney ku bannaarugaan culeyska ay arrintu laedahay, deg-degna uga jawaabaan baaqa Soomaaliyeed. Waa haddii ay ka dan leeyihiin islaax iyo is-afgarad waara.

Arrimaha Siyaasadda, Dhaqaalaha iyo Bulshadda

Kiritiik kooban :

Dhaqaalaha burjuwaasiga ee dib - u - dhaca

M. C. C. (Bayr)

Dib-u dhaca dhaqaale- dhaqan waa muujin dhaqalka ma guur-aanka ah ee cadaadiskii gu-meyste ee dadyowga iyo daw-ladaha, sidaas awgeedna duni-da maanta waxay mutaysataa xiise siyaasi iyo aqooneed oo gaar ah. Xiisahaas isaga ahi oo laxaad sii yeeshay 1960 wixii ka damb-eeyey waa dadaal isku dayaya ga-rashada buuxda ee sababaha iyo waxyaabaha ka dhasha dib-u-dhaca ilaa xad waxay inna tu-saaleynaysaa dunida sidii loo-ga bixi lahaa mugdiga baahsan, iyo dhibaatooyinka dhinacyada badan ee dib-u-dhacu caadiyan dhaliyo. Arrimaha la xidhiidha dib-u-dhaca ilaa hadda buugaga waaweyn oo aan la koobi karin baa laga qorsay, aragtiyo ba-danna waa la dejiyey.

Aragtiyooyinka qaar jidad-ka aynu u baahannahay in la qaado ifiya, iyo qaad jaaha wa-reer innagu ridaba way leeyi-hiin. Maqaalladan waxaan ku soo qaadeynaa tiyoriyadaa dib-u-dhaca qaarkood, dhalliil koobanna, gaar iyo guudba wa-annu ka bixin.

1) Aragtayahaa kan mud-naansho hor leh istaahila waa aragtida Walt Rostow ee shan-ta heer ee horumar dhaqaale. Walt Rostow, oo dhaqaalyahan Mareykan ah aad buu dib- u-dhaca dhaqaale isugu taxalluji-yaa, wuxuuna iskiis u qorshee-yey shan heer oo waddannadu horumar u maraan, kuwaasoo kala ah:

B) Bulshada dhaqaalaha ho-re (Traditional economy society) oo ah heerka bilowga ah taasoo ku dhisan dhisme hawlo wax-

soo-saarid kooban oo lagu istic-maalayo qalab bidaa'iga ah.

T) Xilliga kala guurka waa heerka socodka isbeddelka dha-qaale oo ka aloosma dhaqaalihii hore, aanse weli gaarin isbed-del tayaysan oo dhinac walba ka abuuray isirradii iyo duruuf-tii heerka duulitaanka (take off stage);

J) Heerka duulitaanka kaa-lin udub dhexaadnimo buu arag-tida Rostow ka cayaaraa.

Heerkanu wuxuu u taagan yahay duruuf dhismaha dhaqa-aluhu yeesho saldhig sucub ee Cilmiyeed, Tiknoolojiyeed, suur-tageliyana isticmaalka helitaan-ka mug iyo xoog dhaqaale fir-fircoon, isna wadi kara, gaa-dhayan koritaan baaxad weyn leh, heerkanu isla mar ahaan-taas wuxuu dabada ku wataa booddo dhaqaale oo tayaysan inna awoodsiyana Xalaalinta iska horimaadyadii ku dheeh-naa heerarkii ka horreeyey.

Rostow qiima weyn buu heer-kanu ugu fadhiyaa maadaama u istaatiijiyada horumarkaba u arko, una qeexo arrin ku salay-san helitaanka dhaqaale ee du-ulitaan, Dib-u-dhaca Afrika, Aasiya iyo Laatiin Ameerika, haddii laga fiiriyo diiraddaa aragtida Rostow waa waayidda doorsoomayaal dhaqaale, xagga maalgelinta, qadderka waxsoc saaridda iwm. oo aan u taraarin fulin heer duulitaan dhaqaale.

X) Heerka bisaylka waxaa la helaa marka shuruudaha ba-ritaan dhaqaale oo isdaba joog

ah la hubiyo. Saldhig Cilmi-yeed oo waayo aragnimo sanoc-yin ka dambeyso, cudud sha-qaale oo xirfad leh, maamul iyo ildheeri leh baa lagama maar-maan heerkan u ah.

Hanti ballaaran, qadder wax-soo saarid oo laxaad leh, sidaa darteed dakhli qofeed oo hob-boon ayaa astaamo heerkan u sii ah.

Kh) Heerka Bulsho ee istic-maalka dabecadda quudka (Consumer Society), Rostow wa-xay u tahay bulshooyinka aad u horumarsan ee Yurub, wo-qooyiga Ameerika iyo Jabbaan ka jira Kacaan tekniko-Cilmi-yeed oo wax-soo-saaridda si la-xaad leh u kicinaya, una jib-baarinaya baa sifooyin nuxu-reed oo heerkan ka mid ah.

Badashada Badeecadda quud-ka iyo isticmaalkooda fidsan oo gaara kooxaha iyo dabsaqa-daha oo bulshada oo idil, awoo-dina kara iibsashada badeecad-da waayo, dakhligooda ayaa sa-rreeya, baa Rostow ka keenta in uu u arko heerkan himilada taa-riikhiga ah ee bulsho beni-Aa-dam higsato.

Aragtida W. Rostow waa do-orasho qaawan oo looga gol lee-yahay in habka dhaqan dha-qaale ee horumarka bulshada, K. Maarkisna dejiyey, lagu bed-delo.

Dhambtii Rostow naftiisa baa aragtidiisa ku magacaaba inuu yahay «Biyaan hantiwadaagga ka horjeeda» goor walbana faa-

qidaaddiisa wuxuu ka dhigaa mid ay ku dheehan tahay caddeynta in fikradda dhaqaale ee Maarkis run ka fog tahay.

Cillada ugu weyn ee fikradda Rostow waa inay mid taariikhda ka soo horjeedda tahay. Waxaa qudh ah oo uu sameeyo waa isagoo ina tusaaleeya ifafaalayaal dhaqaale hormarayo leeyahay, ee inama siiyo fikrado iyo xeerar guud ee ifafaalayaasha dhaqaale iyo socodkooda. Tan kale aragtida Rostow waa mid sarbeebnimo ah ku dhisan, waayo ma kala saaro saamaynta dhaqaale ee hababka siyaasadeed iyo aydiyoocloji leeyihiin.

Wuxuuba yaqiinsan yahay in u xaglinta aydiyoocloji iyo mabaadiidu ay ka hor timaado socodka tadawurka is-haysta aan dhibaatooyin iyo joog-joogsi lahayn.

Asbaabaha kor ku xusan iyo kuwo kaloo badanba waxay aragtida W. Rostow ka dhigeen mid aan qiimo indheergaradnimo iyo ficil ahba maanta u lahayn cabbiraad dhab ah ee ifafaalsha dib-u-dhaca.

2: SHURUUDAHA TEKNIKO DHAQAAL E E DIB-U-DHACA:

Aragtidani waa mid aqoonyahanno fara badan oo dib-u-dhacu u guuxaan. Mabaadi'diisa asaa-siga ahi waa ifinta isagoo isticmaalaya isirro ka qayb qaata kordhinta dhaqaale iyo abuurid horumar.

isirrada tekniko-dhaqaale oo soo bandhigid u baahan waa afar, kuwaasoo kala ah: hantiururin, taranka dadka, helitaanka ilo alaab ceedhiin iyo horukac teknooloji.

Tiyoriganu wuxuu xoojiyaa xiriirka afartaa isirro si uu Al-oosmo dhaqaale duruufiisa ugu sarreeya loo gaaro.

Intaa waxaa sii raaca in aragtidu inoogu gogolxaadho tayanimada katakooriyada dhaqaaleed, sida cilaaqaadka wax soo saaridda qaramaad, dakhliga guud iyo isbeddelkooda wada socda.

Wuxuu kaloo isla taxallujiyaa heerarka hanti ururiska, iyo sida arrintaas ay u saamayso dhaqannada isticmaalka iyo kaydinta dadka.

Intaa ka sokow, tiyoriga waxaa dabiici u ah Eegidda faaqidaadda dakhliga qofeed iyo saamayntiisa koritaanka dhaqaale amase hocs u dhiciisa.

Mitaal ahaan salalka tiyoriyeed ee aragtidan waxay ku habbeysan tahay is barbardhigidda kaydka guud iyo maalgelinta, taasoo lagu sii xidho heerka dakhliyada.

Waddammada soo koraya tiyoriga wuxuu si aan mugdi ku jirin u dheegaan in dakhliga dadka oo hooseeya daraaddii lama huraan ka dhigto awoodda kaydka wax aad u yar, kolkaasoo suurtagelinta maalgelinta sare lama gaaraan noqoto.

Haddii ay qalalan-yihiin ilihii maalgelintu duruuf koritaan dhaqaale oo taraar ahi looma jooagaan weeye.

Dhinaca kale waddammada horumaray dakhliyada sarreeya waxay u awoodiyaan kayd ballaaran, taasoo keenta maalgelin baaxad weyn oo koritaan dhaqaale caawinta, il kale haddaynu ku eegno waxaa muuqanaysa in hanti ururis Sare jiro, ayna la socoto horukac qiimo leh.

Aragtida tekniko-dhaqaale isagoo caadka kasii saaraya kaategoriyada dhaqaaleed aynu hore usoo magacswnay xoog saaraa astaamaha taranka dadka, iyo sifooyinka koritaanka teknolojiyeed oo ku jira qadderka baaxadda koritaankiisa, aanse micnaheedu ahayn dabnaansahiisa.

Dhaliilka aragtidan waxaan dagaal ugu soo laabanayaa markaannu dhaliilka guud ee tiyoriyada burjuwaasiga ah ee dib u dhaca dhaqaaleed aan dhuuxayno.

Hadda waxaa nagaga filan oo keliya inaan niraahno wuxuu tiyoriga inoo soo bandhigayaa xaqiiqooyin muuqaal ah oo maskaxda caadiga ahi markiiba arki karto, isagoo uga gol leh inuu deymo tiyori ka dhigo.

Shaki kuma jiro in isu ururintaasaa xaqaa'iqaa Objektifka ah oo keliya aan tiyori horumar lagu yagleeli karin. way jirtaa in hab dhismo aragti oo kale ay sii caddeyn u noqon karto. hase ahaatee asaas uma noqon karaan.

3: SHURUUDO AAN DHAQAAL AHAYN EE DIBU U DHACA.

Aragtidanu wuxuu gundhig u yahay oo isugu soo biyo shubtaa isirro ka kooban taranka xad-dhaafka ah ee dadka, xubinnimada iyo bixid la'aanta tarankaas, ku xidhnaanshaha deegaanta juqraafiga ah iyo isirro beni-Aadmi ah oo aqoonyahannada burjuwaasiga ahi u haystaan inay lid ku yihiin horumarka bulsho-dhaqaaleed. Aqoonyahannadaas qaybo niyo maaltuusiyan ah J. Shumbertar, E. Kaneeji, A. Luwis, R. Muurkis iyo J. Shaatis, oo dhaqaal-yahanno Maraykana u badan bay ka kooban yihiin, qeybahaasana abbaanduulayaal u ah difaacidda tiyoorigan.

Doodda taranka xad-dhaafka ee dadka iyo ku xidhnaanshaha tarankaas waxay ku dhisan yihiin fikradda ah in koritaanka dadku maja xaabiyo horumarka dhaqaaleed. Iyagoo ka shidaal qaadanaya dhalashada badan ee waddammada Saddexaad iyo hocs u dhicidda dhimashada oo dawada iyo dar-

yeelka soo kordhaya ay ugu wacan yihiin baa aqoonyahan-nadaasu qodobbadaa ka dhig-taan tabbanayaal dhaqaale oo hortaagan horumarka.

Dooddan ku dhisaalan taranka dadka oo dibu-dhaca sabab looga dhigayo waa sii wadid dooddii Maltus oo qaab cusub qaatay. Dhalasho isir ah, qor-she reer oo adag iyo duruuf bulshadeed oo arrimahaas kaalmay-sa ayey dawo uga dhigaan ka guuleysiga dib u dhaca dhaqaale.

Looma baahna in si tifaftiran loo falanqeeyo aragtida ku xidhnaanshaha deegaanka juq-raafiga, maxaa yeelay dooddeeda ugu weyn waxay tahay in dib u dhacu ka dhasho duruuf juqraafi oo la xiriira cimilada qabowga iyo kulaylka xad-dhaafka ah. Arrintaas waxay kala soo baxaan go'aanka ah in waddannada cimilooyinka hore leh ayan hormarin, ee ay horumaraan oo keliya waddannada cimilada meel dhexaadka iyo ciidda hodanka ah leh, sida Yurub, Ameerika iyo Jabbaan. Horumarka waddannadaas waxay ku qeexdaa u xuslin juqraafi oo ciday leeyihiin keeni karta isirro dabiici iyo beni-aadmi oo dhammaystira wixii loo baahnaa.

Dugsiga isirrada beni-Aadmi uu wakiil wacan ka yahay aqoon-yahanka J. Shumbetar waa mid aqoonsi iyo ictiraaf dheeraad ah maalin walba maalinta ka sii dambeysa ka kabanaya aqoon-yahanno badan.

Xooggooda waxay saartaa xirfadnimada xeeleedheerayaasha dhaqaale oo jid loo maro ah horumarka bulsho-dhaqaale. La'aanta xirfadnimo xeeleedheerayaasha dhaqaale, yaraanta dad maareynta iyo ganacsiga aqoon habboon u leh ayaa waddannada saddexaad ee Aasiya, Afrika iyo Laatiin Ameerika ka dabray isbeddel horumar dhaqaale ee

ee curta. Isku dar ahaan aqoonyahannada tiyooriganu waxay ku andacoodaan in duruufka iyo deegaanka bulshadeed gebi ahaanteed liddi ku tahay sidii loola soo bixi lahaa kheyraadka ballaaran ee waddannadaa jiifta, oo helitaanka xirfadnimada xeeleedheerayaasha dhaqaale khasab ka dhigaysa inay abuuraan.

Dhaliil kooban ee aragtida shuruudaha aan dhaqaalaha ahayn ee dibu-dhaca wuxuu ku salaysan yahay xukunka nolosha dhabta ah, taasoo qirto inaan isirro juqraafi wata qaar taran tiro dad iyo doorsoomayaal beni-aadan ayan sharrax waafiya inaka siin karin dib u dhaca dhaqaale ee ka aloosan dunida saddexaad. Nolosha ayaa markaan muran-ma-doon-to ah inna siiyaa in waddamo kala juqraafi ah ka dhismo tiro dad ah, xoogyowga dhaqanka-na ku kala geddisan ay isku hormar sameeyaan. Arrintaas ayaa inoo caddeynaysa in ilaha horumarka, xuduudkiisa iyo astaamihiisuba ka baxsan yihiin in dhismaha fikradeed ee kor ku sheegan.

4: SHURUUDAHA ASTAAMAHA DHISMEED:

Aragtidan wuxuu ku qotomaa u xaglino ka muuqda waddannada dib u dhacsan, mataalan astaamaha laba qeybnaanta dhaqaale oo la timaadda saldhigyada teknolojiyo oo labaalnimada qeybo ku hoos sameysata.

Qeyb cusub iyo mid hore, isticmaalayana labo teknoloji iyo cilmiyo u dhigma ayaa ka soo shaac baxa waddannada saddexaad. Oqoonshaha xaqiiqadaasu waxay la xidhiidhtaa ku tiirsanaanta dhaqaale-dhaqan ee waddannadii hore gumeysiga u ahaa, taasoo J.H. Bocke, dhaqaalayahan reer Natarlaand ahi ku magacaabo labaalanimada cilmi bulshadeed (Socialological dualism) si dhab

ah tiyoorigu wuxuu abbaaraa culayska oo gumeysiga cusubi dhaxalsiiyo dhaqaalaha wadama-da soo koraya. Iska hor imaadyada ka dhexeeya qeyb dhaqaale dabiici ah oo u habaysan waxsoo saarid kooban ee ku noolaan-sho ku siman aan lacagaysnayn, sidaas awgeed tacabka bulshadeed hooseeyo baa barbar taal qeyb dhaqaale iyo gebi ahaan filiqsanaan dhismaha dhaqaaleed. Waxaa kaloo dhasha kala qoqob iyo xayritaan dhaqaale (economic entavism) iyo ku koobnaan noca kooban ee wax soo saarid dhaqaale (mano-cultivisism). Dabcan waxay amuurta isugu biyo shubataa dhismo dhaqaale oo foorarsan, madaxa ku taagan, oo dhinac ka horumar-san, dhinac loo baahnaana aad uga dibu-dhacsan.

Aragtida shuruudaha dhismeed wuxuu dhabtii ina soo hor dhigayaa waxayaabo la yaabnima da dhaqaale dib u dhacsan ka markhaati furaya, isagoo isla mar ahaantaas inna tusaalaynaya isirro sii xoojinaya dib u dhacnimadaas, is qabasho la'aanta la badda qeybood ee dhaqaale iyo awood li'idooda in si wadajir ah oo orgaanikadu u dhantahay u horkacaan. Balse runtu waxaa weeye sida uu dhaqaalyahanka Jasairiga ah A. Korneel yiraahdo Aragtida shuruudaha dhismeed inama siin karo aragti isku qoofsan oo bandhigta dib u dhaca dhaqaaleed. Aragtidanu waxay takhasustaa muujinta ifafaalaayaasha dhaqaaleed ee kama baaraan dego arrimaha iyo mawduucyada qotoda dheer ee dib u dhaca ku aslanyahay. Sababaha jiriddeeda ee dib u dhaca way ka xididdo dheer yihiin doodaha muuqaal ahaan u qurxoon ee shuruudaha dhismeed oon hore u soo taxnay.

5. SHURUUDAHA ASTAAMAHA DIB U DHACA EE CAALAMIGA AH.

Aragtida loogu arkayo diib u dhaca wax ka dhasha door-

soonayaal si dhow ula xiriira shaqo kala qeybsiga caalamiga ah, matalan tiyoriga kalaasikalka ah ee wax isweydaarsiga caalamiga iyo ifafaalayaasha tabbanaaha ah ee ka dhasha waa ra'yi ah oo quman. Iyadoo la isticmaalayo xaqaa'iga tekniko-dhaqaale urursan, xaglinta ganacsiga adduunka, isku xirnaanshaha ascaarta alaabta oedhiin iyo alaabta warshadeynta, guridda maalka amase kabitaalka oo u kala guurta waddammada horumaray iyo kuwa dib u dhacsan, iwm, waxay inaku caawiyaan soocidda isirrada dib u dhaca naaxiya, ballaariyana.

Haddana iyadoo ay jirto kala shaandhaynta aragtiyeed ayaa loo sii baahan yahay faaqidaad iyo furfurid hor leh. Taas waxaa loola jeedaa hagaajinta iyo Lafaguridda xiriirka sababeed iyo waxyaabaha ka dhasha, kuna salaysan bilowga dib u dhaca fikraddan waa mid ay indha saaban xeeldheerayaasha burjuwaasiga ahi maadaama ayan qiri karin in hoogga iyo bohosha dib u dhacu waddamo badan ku riday lagu canbaarayn qaab hantigoosiga iyo waxsoo saariddiisa bulshadeed. Taa darteed bay 5 qodob ee hoos ku taxani ahmiyad muujinta taswiirta dhabta ah ee dib u dhaca ugu leeyihiin.

I) Dib u dhacu waa sifooyin u gaar ah koox waddamo ah waxayna ku sugan tahay heer mucayin ah ee horumarka beni-aadmi, mabda' ahaan qodobkanu wuxuu shaaca ka qaadayaa isku xirnaanshaha dhalashadii habka hantigoosadka, oo ugu dambeystii orgaanik ahaan imberyaaliyadda maanta isu beddelay, kaasoo sababay in waddamada qaarkoodna xawli dheer ku hormareen, qaarna dib u dhacsen.

Sidaas daraadeed, tadarwarkii hantigoosadka iyo hirgeliddii iska horimaadyadeedii nuxureed waa inay furfuridda fikradeed ee dib udhaca kaalin qiimo leh ka caayaartay. Arrintan aqoonyahanna-

da burjuwaasiyadda ama iska indha tiraan ama si ay xadhkaha isku xirnaanshuhu ka maqan-yihiin bay uga hadlaan.

II) Dib u dhacu kama abuurmo la'aan dhaqaajiyaal guud ahaaneed ee horumar, taasoo caddaynaysa in shuruudaha dadka iyo deegaan juqraafi ku xirnaanshuhu sax ayan ahayn. Duruufka dadka iyo deegaanta juqraafi, si kasta haw liiteen, haddana waxaa saamaya oo beddela qorshaha waaqici-ga ah ee beni-Aadanka, kolkuu ben-Aadanku, garto socodyada hormar dhaqaaleed, ayna fahmaan sida xeerarka loo isticmaalo. Sidaa darteed tan la la'yahay ma aha dhaqaajiyaal guud-ahaaneed ee waa la'aanta awood isku dubbaridka khayraadka, taas oo ku sii xidhan asbaabo objektif iyo subjektifka ah oo xagga aydiyoloojiga xiriirteed ee kala saraynta iyo hooseynta waddammada dunida maanta ay hortaagan tahay.

III) Dhidibbada tayeed ee dib u dhacu waa mid ku aloosan qaadasho tallaabooyin dhab ah si loo rumeeyo helitaan duruuf lagaga baxo jid la'aanta dib u dhac, taasina waa mid ku lid ah xalliilidda burjuwaasiyadda ah ee koritaan dhaqaale. Xal u helidda dib u dhacu waxay khasabtaa isbeddel weyn oo dhinaca dhismaha iyo qoto dheerida ku dhacda xaqiiqada dhaqan-dhaqaalaha si looga baxo dib u dhacidda dhaqaaleed. Daawada xoogga yar oo uu ku taliyo tiyooriyan cilmi bulshadeed ee cusub oo la xiriirta isbeddel astaamo dhismeed leh oo keliya looma baahna ee waxaa loo baahan yahay ula jeeddoooyin isbeddel tayo ku dheehan tahay oo lagu dhisaayo xiriiryo bulshadeed-dhaqaaleed cusub, isbahaysi, iyo kala doorasho aydiyoolojikal ah oo labada hab oo tijaabada soo qaatay, isna diiddan lagu kala doorto. Kala doorashada aydiyilooji waa aragti doorasho tiyooriyeed iyo ficileed ee horumar ku salaysan.

IV) Ka guuleysiga dib u dha-

cu waxay micne tayeed oo ka ballaaran ku guurka dhaqaalaha hore, una gudub kacaan warshadeed, sida uu ku andacoodo aragtida W. Rortow u qeexidda sida hore waa jahasho aan saamaxaad lahayn.

Waxayna leedahay saamayn gefid qaabka, nuxurka loo marayo. Kolkaynu sida la soo sheegay loo doodo waxa suurtagasha in isbeddelka tiro ee doorsoomayaasha nolol dhaqaale lagu khaldo isbeddelka tayo oo koritaanka dhaqaale oo daruuriyadda guud-ahaaneed ee iska horimaadyada socodka kaatogoriyada dhaqaale lama dhaafaanka dhigto. Mitaal ahaan dhalashadii hantigoosadka ixtikaariga ah imberyaaliyaddu waxay ka soo baxday uurka hantigoosadka hantida keli-keli ahaaneed oo Qarnigaii 19aad, taasoo ahayd isbeddel tayo oon ahayn isbeddel tiro oo keliya, kuna dhisan uruurintii iyo dhaxdhaxayntii hantida guud. Dhalashada nidaamka dhaqaaleed ee hantiwadaaggu wuxuu isna ka dhashaa nidaamka isku dulnoolaadka ee hantigoosadka, wuxuuna yahay boodo tayeed oo waa cusub u keenta horumarka beni-Aadanka.

V) Kacaanka teknolojiyeed iyo sayniseed oo si laxaad leh uga qayb qaata wax soo saaridda maanta, duruufka dib u dhaca dhaqaale wuxuu yeeshaa qaab silloon oo sayac ah xagga isku dhafidda Beeraha Warshadaha iyo sidooda kaleba, matalan isku xidhidda Warshadaha Beeraha. Halkii uu kacaanka saynis-teknoloji dedejin lahaa socodka orgaanikada ah ee midnimada qaybaha Beereed Warshadeed waxaa aloosma far kala gooya qeybahaas, kuna yeesha saameyn tabbane oo sii xoojiya dib u dhaca.

Ma aha jiritaanka labo qeybood ee dhaqaale iyo iska horimaadyada ka guda dhasha tan dabiiciyan umuurta keenta, sida tiyooriga labaaale ee cilmiga bulshadu ku doodo, ee dhabti xajiga guud ahaaneed ee dhaqaalaha hantigoosadka baa xeerarkiisa sugani sidatan wad-

EEG BOGGA 14aad

NOLOSHA XISBIGA

Go'aanno ka soo baxay Golaha Dhexe ee XHKS

8.9 Febraayo, 78ka Golaha Dhexe XHKS wuxuu yeeshay fadhi caadi ahayn, fadhigaasoc lagu falanqaynayey xaaladda sii xumaanaysa ee maanta ka taagan Geeska Afrika. Fadhigaasi wuxuu lagama maarmaan noqday markii ay muuqatay maalinba maalinta ka danbaysa in ay sii kordhayaan dhibaatooyin ka gumaysiga iyo faragelinta sharcidarrada ah ee Shisheeyaha oo maanta lagu hayo dadyowga gobolkaas ee xuquuqooda u halgamaya, arrintaasoo halis gelinaysaa gobanimada iyo guud ahaan nabadgelyada dunidaba.

Fadhigaasi markii uu dhammaaday, waxaa ka soo baxay war cad oo u qoran sida soo socota:-

JDS in badan ayey ka digtay faragelinta shisheeyaha dhibaatooyinka ka taagan geeska Afrika ee ka dhashay dadyowga u halgamaya inay iska ridaan gumeysiga Taliska Xabashida.

Waxaa caddaatay in Midowga Soofiyeeti, Kuuba iyo dawlad kale oo ay isbahaysteen ay taageerada siiyaan Ciidammada Itoobiya ay maalinba maalinta ka dambeysa sii kordheysay ilaa ugu dameyntii iyagu si buuxda ula wareegeen maamulka iyo wadista dagaalka.

Waxay Ciidammada Ruushka, Kuuba iyo kuwa la bahoobay ku dhaqaaqeen in ay xasuqaan gobannimadoonka iyo dadka Soomaaliyeed ee ku nool halkaa, dayuuradahoodana wa-

xay weerarro isdaba-joog ah ku soo qaadeen magaalooyinka JDS.

Dawladda Socmaaliyeed waxay aad uga xun tahay faragelinta Midowga Soofiyeeti arriimo u gaar ah Afrika xal waarana u heli kartay, iyo halista uu gelinayo jiritaanka JDS, faragelintaas oo keenaysa inay Soomaaliya dib uga fiirsato xiriirkii siyaasiga ahaa ee laba dawladdood iyo kuwo kaleba ka dhexeeyey.

Waxay kaloo la yaabban tahay mowqifka dawladdaha reer Galbeedku ka qaateen dhibaatada Geeska Afrika markii ay caddaatay in ciidammada Midowga Soofiyeeti iyo Kuuba ay si bareer ah uga dagaallamayaan gobolka, taasoo jebinaysa wixii xeer iyo curfi adduunku ku dhaqmi jiray, waxa muuqata in dawladdaha waaweyn qaar kood, dhowridda xilka nabadgelyada adduunka ka saaran bal dayoo, ay dhibaatooyinkii horey u jiray sii adkeynayaan, sida maanta Midowga Soofiyeeti ka sameynayo Geeska Afrika.

Haddii dawladdaha kale ee xilku ka saaran yahay aanay horjoogsan weerarka iyo ku xadgudubka canykaas, waxaa muuqanaya in ugu dambeystii nabadadda adduunweynaha si fudud ugu simbiriirxan doonto dagaal intaa ka ballaaran oo caalami ah.

Dhibaataada halkaas gaartay waxay ku kalliftay JDS inay weerarka tooska ah, iska daafacdo, taageerada gobannimadoo-

nka ay siin jirteyna sii kordhiso iyadoo ku taakuleynaysa cutubyo ka mid ah ciidammadeeda.

Runtii JDS waxay aaminsaneyd inay dhibaataada Geeska Afrika heer gobol ahayd, xaalkeduna fududaan lahaa hadday maqnaan lahayd faragelinta shisheeyaha.

Haddana dawladda Soomaaliyeed hadday, deristay wadiga cusub iyo baaqa ka yeeraya dawlado iyo ururro nabad ka talis ah, kama soo horjeedo wixii tallaabooyin ah ee lagu gaari karo nabad caadi ah oo waarta, kuwa ugu horreeyana noqon karaan:-

1. Xabbaad joojin lagu baajinayo dhiigga badan ee hadda qubanyay.

2. Ciidammada Shisheeyaha ee dagaalka ku jira oo ka baxa lana helo hab lagu xaqiijinaayo.

3. In xal cad ee degdeg ah loo helo aaya ka taliska dadyowga u halgamaya inay ka xoroobaan gumeysiga Taliska Xabashida hadda ay doonayso, iyadoo ku fushanaysa ciidammada shisheeyaha ee kaalmeynaya inay cirib tirtiro.

Aragtidaas ay dawladda Soomaaliyeed diyaar mar waliba ugu shayd nabad raadiso kama saamaxeyso xilka ka saaran daafacaadda dalka iyo jiritaanka Qaranka Soomaaliyeed sidaas awgeed waxaa lama huraan ah:-

1. In dalka iyo dadku galaan marxalad heegan ah, ayagoo isku tashanaya, go'aankooduna yahay daafacaadda midnimada iyo jirista Qaranka Soomaali-
eed.

2. Si taas u suurta gasho waa in qof walboo Soomaali ahi uu isku tiriyu inuu xubin ka yahay daafaca iyo taakuleynta, kuwaasoo ah ka qayb galid toos ah difaaca dalka iyo kicinta iyo abaabulka dadweynaha.

B) Ruuxii horey Ciidammada uga tirsanaan jirey oo hadda meel kale ku shuqlan waa inuu

si deg-deg ah ula xiriiraa Wa-saaradda Gaashaandhigga.

T) Waajibka difaaca wuxuu dareensiinayaa dad badan inay mutadawiciin noqdaan.

Dadkaasu waa inay tagaan xarumaha khaaska ah ee Wa-saaradda Gaashaandhiggu abaabushay.

3) Hadda ka hor shaqaalaha, dadweynaha iyo maamulkuba waxay kaalin weyn ka soo qaa-teen dhismaha iyo horumarinta dhaqaalaha iyo nolosha umma-
dda, taasoo awood noo siisay

inaan guulo waaweyn gaarno, heerar adadgna ka soo gudub-
no.

Maanta waxaa saaran xil aad intii uga ballaaran, waxana waajib ku ah insy dhowr jib-
baaraan wax qabadkoodii.

Waxaa hubaal ah haddii da-dweynaha Soomaaliyeed isu geeyo kartidiisa wax soo saar-ka, geesinnimadiisa, wadanni-nimadiisa, iyo mintidnimadiisa, inuu guulo ku gudbaayo mar-xaladdan adag ee uu maanta waajahayo..

Madal Dagaalyahan

Toddobaadkii ku beegnaa 18-23kii febraayo wuxuu ahaa toddobaadkii ugu xiise badnaa ee soo maray taariikhda golaha Murtida Qaranka ee ku yaal Magaalada Xamar.

Toddobaadkaasoo dhan wa-xaa golahaas ka baxayey sawa-xan waddaninimo iyo saansaan dagaal oo saaxiibka Ummadda Soomaaliyeed farax gelinaaya. Cadowga u soo hanqaltaagayana uga digaya jabka iyo hoogga ka raaci doona daandaansigiisa gardarrada ah.

Habeen kasta waxaa ku kul-mayey guuto ka mid ah guutooyinka bulshada ee isu bahaystay sida ay isugu ayniga yihiin haw-laha ay qaranka u hayaan. Ha-beenkii u horreeyey waxaa ku kulmay 14ka degmo ee gobolka Banaadir, dadka ka wada hawla-ha, kuwaasoo ah guddiyada, iyc Unugyada Xisbiga iyo guddiya-da ururrada bulshada ee degmo-oyinka iyo xaafadahooda, habe-enkii ku-xigay waxaa isugu yi-mid Xoghaynta guddiyada difa-aca laga soo bilaabo heer qaran ilaa heer waaxeed, kulankii ku-xigey waxaa yeeshay dhammaan dadka ku hawlan suugaanta iyc fanka qaybihiisa kala jaadka ah dadka ka shaqeeya warfidinta

iyo brobogaandada iyo guud a-haanba dadka ka shaqeeya qa-labka dadweynaha lagula xiriir.

Habeenkii ku xigey waxaa malkadaas ku kulmay guddiya-da shaqaalaha iyo madaxda ma-amulka hay'adaha kala duwan. Waxaa ku xigey guddiyada ar-dayda kulliyadda Jaamacadda Ummadda iyo dugsiyada Sare, hormuudyada, maamuleyaasha iyo barayaasha jaamacadda U-mmadda iyo dugsiyada Sare iyo maamulayaasha dugsiyada hoo-se/Dhexe.

Guud ahaan waxaa la oran karaa habeenkaasi wuxuu ahaa habeenkii hay'adaha waxbara-shada qaranka iyo dhallinta wax-barata.

Sidaas ayay u sii taxnaayeen kulammadii diirranaa ee golaha muridda iyo Madaddaalada qayb bulsheed kastaaba kulankeeda waxay isku dhaafsanaysey guu-baabo iyo fikrado wax ku-ool ah oo la xiriira sida ay isugu di-yaarinayso waajibaadka marxa-ladda cusub.

Waxaa iyaguna kulamadaas dadweynaha kala soo qaybgala-ayey, tusaalooyin qiimo lehna u jeedinaayey madaxda Sare ee dalka, laga soo bilaabo Xogha-

yaha Guud ee XHKS Madax-weynaha JDS Jaalle Siyaad wu-xuuna kulankii 21.2.78, ka jee-diyey khudbad taariikhi ah.

Waxaa xusid gaar ahaaneed mudan kaalintii ay barnaamijka-as ka qaateen fannaaniinta Soomaaliyeed ee ku sugan magaala-madaxda mar haddii malkada lagu kulmaayo ay ahayd gurigii fanka, sidiisana fanka ka mid yahay hubka lagu dagaallamo, fannaaniintu waxay isa saareen xil gaar ahaaneed.

Kooxaha fanka ee heerka qaran ahi uma kala harin ka qayb-galka Barnaamijkaas waxay sameeyeen kaltan qorshaysan oo kulan kasta loogu talagalay kooxo ula diyaar ah barnaamij ku habboon qayb-bulsheedka ha-beenkaas kulmaysa.

Kulamada qaarkood waxaa lagu gaarayey 2da habeennimc iyo kaddib, mana la dareemeyn waqtigaas, taasoo xammaasadda guud ahaaneed ka sokow, ay ku wacnayd murtida qiirada leh iyo dagaal gelinta Fannaaniinta.

Fannaaniintu waxay caddeeyeen masraxa in aan ahayn oo keli ah gole madadaalo, balse uu noqon karo goob dagaal, ama aan niraahno, xarun lagu di-yaariyo ciidan Soomajeestayaal ah.

Taageero Geesinimo

Dadweynaha Soomaaliyeed meel ay joogaanba markii ay maqleen go'aannadii geesinimada ahaa ee ka soo baxay fadhigii 8-9 Febraayo ay yeesheen Gola-ha Dhexe ee XHKS waxay isugu soo baxeen bannaanbaxyo lixaad leh oo ay ku muujinaayeen sida ay u taageersan yihiin go'aannada Xisbigooda ugu naqdiyaar yihiin difaaca dalkooda, sidii waligoodba caadada u ahayd.

Dhammaan gobollada iyo Degmooyinka uu dalku ka kocaban yahay dadweynaha Soomaaliyeed iyagoo isku duuban ay ay soo bannaanbaxeen. Shucuurtooda waddaniga ahna waxay ku muujinaayeen erayo xamaasad leh, boorar ay sideen iyo hal-ku-dhegyo qiiraysan.

12kii Febraayo, Beerta Daraawiishta ee Magaalada Muqdisho ku taal waxaa isugu soo baxay boqollaal kun oo qof oo ka tirsan dadweynaha Soomaaliyeed ee ku nool 14 Degmo ee Gobolka Banaadir. Qof kastaa oo maalintaas Beerta Daraawiishta tegay wuxuu habsaday difaaca dalkooda iyo qaranimadooda. Wuxuu kaloo habsaday sida ay isugu duuban yihiin dadweynaha Soomaaliyeed, Xisbigooda iyo ururradooda bulshada.

Bannaan baxay waxaa hadal qiima leh ka jeediyey Xoghayaha Guud ee XHKS, Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre.

Madaxweynuhu wuxuu halkaas ka caddeeyey ummadda Soomaaliyeed oo horaba geesinimadeeda iyo iskudubnideeda gumeysigii dalka uga saartay in ay guuldarro iyo jab dhabarka u saari doonto gumstayaasha maanta ka soo horjeeda iyo kuwa dabada ka soo wada. Dabeecadda iyo dhulka lagu dagaallamaayo oo ah dhu-

lkayagii iyo xaqaa aan ku dagaallamayno ayaa noo hiilinaaya guushana annagaa leh.

«Dhulka Soomaali Galbeed cidi hadday ka baxayso ma ah dadkii u dhashay ee iska lahaa ee waa gumaysiga Xabashida, Ruushka iyo inta kula safan addoonsiga dadaweynaha xuquuqdooda u halgamaaya», ayuu caddeeyey Jaalle Siyaad.

Madaxweynuhu dadweynaha Soomaaliyeed wuxuu ku guubaabiyey in ay u diyaargarobaan difaaca gobannimada iyo qaranimada Ummadda Soom-

aaliyeed. «Qof kastoo Soomaali ahi waa inuu u guntado inuu ahaado mid difaacaya iyo mid tabcaaya, si aynu gumaysiga iyo kuwa kalkaalaya ugu xaqiijinno dadnimada Ummadda Soomaaliyeed iyo gacan sarraysnteeda»

Erayadaas guubaabada ah ee Xoghayaha waxaa mar kasta hakinaayey sacab xamaasad leh iyo halkudhigyo qiiro leh oo ay dadweynihii halkaas isugu soo baxay ku ballanqaadayeen in ay naftooda iyo maalkoodaba u hurayaan difaaca dalka hoo-ya iyo taageerada walaalahooda gobannimadoonka ah.

Dadweynaha Soomaaliyeed Waa dhaartay

Ruushka iyo inta uu u taliyaa sidii ay ugu soo tafaxayteen in ay Ummadda Soomaaliyeed gumeysi ku celiyaan, shacbigayaga maalinba maalinta ka dambaysa waxaa ku sii kordhayey qiiro waddaninimo oo ka marag kacaysa geesinimadii lagu yiqiini.

Bishii Febraayo toddobaadkii ugu dambeyey Magaalooyinka Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliya waxay arkeen bannaan baxyo dhoollatusad ah oo waji cusub leh.

Bannaanbaxyadaas waxaa hogaaminaayey ururrada bulshada. Urur waliba wuxuu muujinaayey xooggiisa iyo lixaadkiisa uu diyaarka ula yahay ka hortagga cadawga.

Galabtii taariikhdu ahayd 25/2/78 ayuu xiiriirka guud ee ururrada shaqaalaha Soomaaliyeed dhoollatusadkii ugu horreeyey ka sameeyey Magaalada Muqdisho.

Boqolaal kun oo shaqaale

ah, oo sansaankooda, qalabka ay sitaan iyo hal-kudhegyada ay ku halqabsanayaanba ay ka muuqatey in ay yihiin quwad la is hortaagi karin, ayaa waddoo-yinka waaweyn magaalada socod ku maray, ka dibna isugu soo uruuray fagaaraha Daljirka Dahsoon, halkaasoo dhammaan xoogaggii dhoolatusadka samaynaayey ay caado ka dhigteen in ay isugu soo uruuraan, kana soo jaediyaan erayo Soomajeesteno ah, oo ay ku ballan qaadayaan in ay naftooda iyo maalkoodaba u hurayaan difaaca dalka hooyo, sidii ay ugu horeen awoowayaashoodii hore ee taallada Daljirka Dahsoonii tilmaanta u tahay. La jisma lahayn dhoolatusad intaas lixaad la'eg ayuu samayn karayaa hal urur bulsho ilaa galabtii taariikhdu ahayd 27/2/78 la arkay dhoolatuskii ay sameeyeen ururka dimuqraadiga haweenka Soomaaliyeed.

Qofkii shaki uga jiray xoogga iyo lixaadka haweenka Soomaaliyeed iyo qiirada Nafhurdnimada ah ee ku abuuran, galabtaas ayuu shaki baxay.

Wixii galabtaas haweenka Soomaaliyeed muujiyeen waxay ahaayeen wax qof kasta dhiigiisa dhaqdhaqaaqinaya.

Maarso 1dii ayay ururka dhalinyarada Kacaanka Soomaaliyeed soo tafaxayteen, iyagoc aad moodaysid in ay leeyihiin «Annagoo kali ah ayaa cadowga ku filan intiinna kale iska jooga», dhallinyarada oo ka kooban Ardayda dugsiyada iyo Jaamacadaha, dhallinyarada shaqeysa, Xubnaha U.D.H.K.S. ee 14ka degmo, Ubaxa Kacaanka, cayaartocayda iwm.

Iyagoo dhiigii kululaa ee dhallinta Soomaaliyeed lagu yiqiin ka muuqdo ayey duhurkii ka soo kala dhaqaaqeen 3da gees ee Magaalada Xamar, ilaa ay isugu soo biya shubteen fa-

gaaraha Daljirka Dahsoon, sidii caadadu ahayd.

Laba iyo labaatan kun (22,000) oo da'da cusub ah dagaalna u diyaar ah ayaa hal mar fagaarahaas isasoo taagay. Bocararka iyo halkudhegyada ka sokow, sidii ururradii kale, dhallinyaradu waxay siteen hub isugu jira hubkii Soomaaliyeed ee hore (Warmo, Seefo iwm) iyo hubka casriga ah taasina waxay kuu muujinaayeen in ay diyaar u yihiin cadowga in ay kala horsagaan wax alla wixii hub ah ee ay gacanta la helaan.

Waxay kaloo siteen qalabka tacab soo-saarka oo ay ka mid yihiin burris, yaambo, badeel iwm, iyo alwaax shuclad ahaan loo sameeyey.

Halkaas waxay ka muujinaayeen cadowga ay dagaalkiisa u soo guntadeen in aanu ahayn oo kale ah gumaysiga weerarka

ah, balse ay gacanna gumaysiga kula dagaallamayaan gacanna gaajada iyo jahliga.

Dhallinyarada Kacaanka ahi waxay ku dhawaaqayeen baaqooda caanka ah ee bartilmaameedkaas ka tarjumaaya, kaasoo ah «TACAB, TACLIIN IYO DIFAAC DALKA HOOYO».

Dhoolatusadyadaas gabagabadooda waxaa dadweynaha kala soo qayb galayey, erayo dhiirrigelin ahna u soo jeedinaayey Madaxda dalka qaarkood oo uu ka mid yahay Madaxweyne ku-xigeenka J.D.S. Jaalle Xuseen Kulmiye Afrax, Guddoomiyaha Hoggaanka Abaabulka golaha dhexe XHKS, Jaalle Cabdulqaadir Xaaji Maxamed, Xoghayaha Guddiga Xisbiga gobolka Banaadir Jaalle Yuusuf Ibraahim Cali, Guddoomiyayaasha Ururrada Bulshada iyo Madax kale.

Heeganàanta Ummadda Soomaaliyeed

Shacbiga Soomaaliyeed ee gesiga ahi, isagoo hore uga caraysnaa Walaalihiisa Soomaaliyeed ee muddada dheer addoonsiga iyo cadaadiska lagu hayey, maantana ay xoogagga Shisheeyuhu isu soo gaashaanbuursadeen, isagoo xammasaddiisii kor u soo kacday markuu maqlay Go'iinkii Golaha Dhexe XHKS ee 9kii Febraayo iyo Khudbaddii Xoghayaha Guud ee 12-2-78 oo labaduba ku saabsanaa u diyaargarowga Difaaca Dalka iyo Kor dhinta Taageerada Gobannimadonka; wuxuu Shacbigu la soo booday Xammasad iyo Qiir Waddaninimo, isagoo yar iyo weyn, rag iyo dumar qof waliba uu doonayo inuu muujiyo kaalintiisa dagaalka af iyo addin, muruq iyo maal intaba.

Shacbigu Xammasaddaas wuxuu ku muujiyey Taarar aan kala go' lahayn, bannaanbaxyo cafawi ah iyo codsi qayb-bulshed kastaa ay Madaxda dalka ka codsanaysay in si degdeg ah lo-

ogu gudbiyo jaangooyadeeda ka qaybgalka dagaalka.

Hoggaanka Abaabulka ee Golaha Dhexe XHKS, isagoo ka tarjumaaya xammasaddaas iyo niyaddaas dadweynaha, wuxuu soo saaray Wareegto taariikhdedu ahayd 17-2-78, taasoo dadweynaha iyo Ururradiisa bulshada loogu kala habeynaayey hawlaha u diyaargarowga Marxaladda cusub.

Barnaamijkaasi wuxuu u kala qaybsanaa:

1) Kulammo la isgu immaanaayey Golaha Murtida iyo Madadaalada.

2) Diiwaagalinta naftood-hurayaasha.

3) Bannaanbaxyo Dhoolatusad ah oo ay samaynaayan Ururrada Bulshada.

Barnaamijkaasi wuxuu soco-nayey muddo laba toddobaad ah, Niyaddii Waddaninimo ee dadweynuhu waxay gaartay heerkiisii u sarreeyey.

ARRIMAHA DUNIDA

SIMBABWE:

Heshiis ku-sheegga gudaha
iyo Jabhadda Waddaniga ah

Dhaqdhaqaaqa gobannimodoonka ee Afrika kama go'na dhaqdhaqaaqa xoogsatada adduunka. Hubanti ayay ahayd in MPLA iyo FRELIMO ay gobannimadooda ka marsoorsan doonaan gumeysigii Boortaqiiska, balse kacaankii Dimoqraadiga ahaa ee Boortuqaal ka curtay ayaa soo dedejiyay gabbal dhicii gumeysiga. Markiiba xukunkii Angoola iyo Mosaambiik waxa gacanta ku dhigay MPLA iyo FRELIMO oo halkaa ka dhisay talisyo ku fadhiya dimoqraadiyad Shacbiya oo Hantiwadaaggu u yahay aragii idiyoooloojadeed. Dhalashadii dowladaha Mosambiik iyo Angoola waxay laxaad tartay xoogaggii gobannimodoonka ahaa ee gobolkaa uga dagaallamayay madaxbannaanidooda. Labadaa dawladdood iyaga ka duulaya waaya aragnimadii ay ka dheefeen halgankii ay gobannimada u soo galeen, waxay markii ba kulmiyeen shan dal oo soohdin la wadaaga Roodiisiya iyo Koofur Afrika. Kulankaa waxa looga dan lahaa in la xoojiyo lana mideeyo Jabhadaha ka dagaallamaya Simbaabwe, Namiibiya iyo Koofur Afrika.

Sidaa awgeed hadduu taliska Fostar weligii weerar ku jiray, maanta difaac ayuu ku jiraa, waayo wuxuu xaqiiqsaday in tallaabada xigta Koofur Afrika loo soo jeedsan doono. Dalalka reer galbeedku maanta waa ku heshiis in xukunka Roodiisiya wax laga beddelo, balse waxa la isku haystaa sidii dalka looga dhisi lahaa dawlad madow oo Imberiyaaliyadda u muraad qumisa danahooda dhaqaalane dhowrta.

Markii dagaalka gobannimadoonka aad u cuslaaday Xoghayihii ho-

BOOBE

Sawirkani waxaanu ka soo qaadannay wargeyska «The Zimbabwe Review».

re Arrimaha Dibadda ee dawladda Mareykanka Kisinjer wuxuu bilaa-bay waan-waan lagu dejinayo xiisadda Roodiisiya, taasoo u cuntami weydey dadyowga Afrika. Iyadoo taa laga shidaal qaadanayo ayaa Ingiriiska iyo Mareykanku soo wada jaangocyeen tallaabooyin xukunka madowga looga qeyb gelinayo. Qorshahaas Ingiriiska iyo Maraykanka waxa soo wada tusmeeyay Robert Owen, Wasiir dibadeedka Ingiriiska iyo Andrew Young, Danjiraha maraykanka u fadhiya Qarammada Midoobay.

Qorshahaasi wuxuu ahaa mid aan innaba u danaynayn dadka madow ee Simbaabwe, waayo lagama filayo aabbayaasha Imberiyaaliyaddu inay danahooda ka soo horjees-taan.

Bal intaynu dulqaad yar yeelan-no aynu qorshahaa hoos ugu deg-no. Ugu horreystaba waxaad i dhaha qac ku siinaysaa kaalinta

weyn ee dawladda Ingiriisku rabto inay ka qaadata xukun ku waraajinta madowga. Dawladda Ingiriisku waxay magacowday nin Lord Carver la yidhaa, kaasoo awood buuxda la siin doono, dalkaana xukumi doona inta madowga xukunka lagu wareejinayo. Jabhadaha Simbaabwe u halgamayaa arrintaa way liqi waayeen, waayo, Lord Carver iyo Smith uma kala duwana, waxaanu shaki ku jirin in ninkaa dawladda Ingiriisku soo magacowday ee awooddii dalkoc dhan huwaday, uu u qabbaani doono hanti koobka Caalamiga. Ma suurtoowdo in ninkaasi Simbaabwe ka dhaqan geliyo dawlad dadka u siman, dheefta dalkana dadka wadaajisa.

Jabhadda Waddanigi (P.F.) kama irdhoobin awoodda Lord Carver loo tusmeeyey oo keliya, balse qoddobo kale oo badan ayaa u cuntami waayey. Qorshaha Ingiriiska iyo Maraykanku waxa kale oo ku jira in ciidammo Qarammada Midoobey ka tirsani dalka xasillooni-diisa dhowraan inta madowga xukunka lagu wareejinayo. Qodobkaasi doog ayuu ku kiciyey Jabhadda Waddaniga ah, oo waxa xusuus loogu noqday Koongo iyo dilkii halyaygii Baatriis Lamuumba.

Qorshaha Ingiriiska iyo Maraykanka waxa kale oo ku jirta in lacag dhan ilaa 1.5 bilyan ah loo siiyo magdhow dadka caddaanka ah ee hantidooda ka tegaya. Midhac daraya duuduubka lagu liqaaye, ciidankii caddaa ee dadka madow shalay jirrabayay maanta dadnimu muu kula dhaqmi, taliskii Smith ee nin Ingiriis ah oo beddelay wax muu doorin? Qorshaha Ingiriiska

iyo Maraykanku la shir yimaadeen inta xornimada iyo sinnaanta jecel u cuntami waa, Smithna marka ho-reba ma soo dhawayn.

Ian Smith isaga oo aan keli ku ahayn hase yeeshee garab iyo gaa-shaanba ka dhiganaya hantikoobka Caalamiga ah ayuu isku dayay inuu heshiis la gaadho madax madow oo dagaalka dheer ka gabbaday. Muddo laba bilood ah markii ay is-horfadhiyeen Smith, Abel Muzerewa, Sittoole iyo Ugaas Chirau Heshiis-ku-sheeg aan horu-socodka adduunka u cuntamin ayay guddoonsadeen. Wuxuu Heshiis-ku-sheeggu dhigayaa Baarlamaan 100 ka kooban, 72 madow yihiin 28ka kalena cad yihiin. Mudanayaasha Cad dadka cad ayaa dooranaya. Ian Smith wuxuu sugay inaan dastuurka dalka oo dhowraya dana-ha caddaanka aan waxba laga beddeli karin. Si dastuurka wax looga beddelo waa inay madowga Baarlamaanka ku jira oo dhan iyo 6 mudane oo caddaan ihi isku raacaan. Heshiis-ku-sheeggani waa mid dal-hurin ka tuuraya dadweynaha Simbaabwe ee muddada dheer halgan-ka qadhaadh ku soo jiray. Heshiis-ku-sheegga ilaa hadda cidii ma soo dhaweyn, inkastoo Wasiir diba-deedka Ingiriiska, Owen, uu ku dhawaaqay inaanu aqoonsi iyo di-idmo heshiis-ku-sheegga midna u fidinayn.

Jabhadda waddaniga iyo dalalka Koonfur Afrika iyo Roodiisiya soohdinta la wadaaga waxay caddeeyeen inaanay aqoonsan doonin

Sawirkani waxaanu ka soo qaadnay wargeyska «The Zimbabwe Review».

dawladda alle yaale dawladdii dalka ka dhalata ee aan danaha dadweynaha daryeelayn.

Jabhadda Waddaniga (P.F.) wa xay leedahay ciidammo 17.000 ah oo 5.000 joogaan Roodiisiya guda-

heeda. Heshiis-ku-sheeggaasi waa mid aan dhaqan geli doonin inta Jabhadda Waddaniga ihi qoriga siiddo, amma aan laga talo gelinaynin aayaha dambe ee Simbaabwe. Waxa hubanti ah inaan adduunyada xornimada iyo nabadda jeceli he shiis-ku-sheegga taageeri doonin kaalmada iyo tabantaabada ay siiyaan Jabhadda Waddaniga ahna sii korhdin doonin.

Arrinta Simbaabwe waxa la geeyay Golaha Ammaanka ee Qarammada Midoobay. Waxa kale oo halkaa tegay hoggaamiyayaasha Jabhadda Waddaniga ah oo ka hor hadlay Golaha Ammaanka. Markii arrinta Simbaabwe aad loo lafaguray gaar ahaan heshiis-ku-sheeggii dhex maray Smith iyo madaxda madow ee dibusocodka ah ee dalka dhex deggan, Golaha Ammaanku wuxuu guddoonsaday inuu heshiis ku-sheeggaasi yahay mid aan sharci ahayn isla markaana aan adduunka u cuntamayn. Markii Golaha codka laga dhiibanayey dowladaha reer galbeedku way ka aamuuseen. Aamuskaasi wuxu marag ka yahay in dalalkaasi ay gabbaad u yihiin taliska foosha xun ee Smith.

Guusha waxa iska leh Jabhadda waddaniga oo haysata taageerada: dalalka soohdinta la wadaaga tali-syada tirayarta, dadyowga Afrika ee xornimada jecel iyo adduunyada horusocodka ah.

Kiritiik kooban

Ka Yimid Bogga 8aad

dannada saddexaad uga hirgalaan.

Gebagebaysyn si daacad ah waxaan qirayaa in faaqidayda tiyooriyada burjuwaasiga ah ee kori-taanka dhaqaale kooban tahay ah-miyadda mowduucu waxay ku jirtaa qiimaha uu u leeyahay nolo-

sha maalmeed, maadaama dhibaatoo-yinka inna haysta ay isugu uru-uraan qaar horumareed, taasoo furfurid ka dhigaysa duruuri dhab ah. Casrigeennu wuxuu ku tilmaaman yahay dadaal aan kala go' lahayn ee loogu jiro sidii loo haleeli lahaa jidad lagaga baxo xanuunka laga dhaxlay dib u dhacii habka hantigoodka.

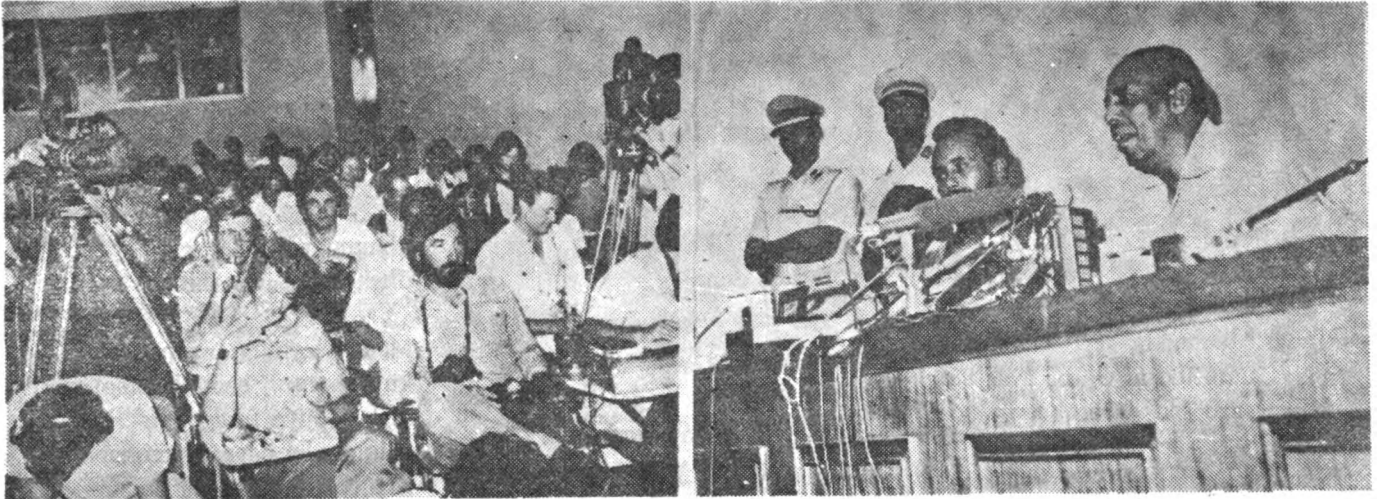
Baaritaankaas aynu ku jirno wuxuu ku dheehan yahay halgan kulul oo aragti sababta aragtiyo tiro badan oo burjuwaasi ah khusayna-ya waxaa looga gol leeyahay jaha wareer laga geliyo istraatiijiyada cad ee dariiqa hantiwadaaggu in-na tusaalaynayno inuu ficil ahaan la hirgasho.

WARBIXINTA BISHA

Madaxweyne Siyaad oo la hadlay Warfidiyeenka

Jaalle Siyaad oo shir jaraa'id qabtay.

Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre waxa 21kii febraayo uu shir Jaraa'id Xarunta X.H.K. Soomaaliyeed ugu qabtay koox warfidiyeen ah oo dalka booqasho ku timid iyo Warfidiyeenka dalka. Madaxweynuhu wuxu faahfaahiyey salka taariikheed ee halganka Soomaali Galbeed waxana uu sheegay in dhulkaasi saami ahaan xabashida loo siiyey markii gumeystayaashu ay Afrika qaybsameen qarnigii 19aad. Waxa uu yidhi, «Xabashidu dhac iyo boob keliya ayay u joogtey dhulkaas. Markii gumeysiga Xabashidu bilaabmayba waxa la kowsadey halgan mintida oo dadkaasi ay jiritaankooda iyo madaxbannaanidooda ugu jireen», ayuu yidhi Madaxweynuhu. Isagoo ka jawaabayey su'aal ku saabsanayd diyaargarowga Ruushka, Kuubaanka iyo Xabashidu inay soo weeraraan Soomaaliya, waxa uu sheegay in ujeeddadoodu tahay, inay qabsadaan Hargeysa, Berbera, iyo meelo kale oo Istaraatiiji ah, hase yeeshee wuxu raaciyey in Soomaaliya, waxa uu sheegay, in

aal kale isagoo ka warcelinayey Jaalle Siyaad wuxu caddeeyey in Soomaaliya ay reer Galbeedka iyo dalalka kale ee Saaxiibka ah ay hub weydiisatey ay isku difaacdo, hase yeeshee ilaa hadda aanay waxba helin.

Madaxweynuhu wuxu sheegay in Soomaaliya ay doonayso hub le'eg ka cadowgeedu haysato. «Waxaannu ognahay xaddiga hub taya ahaan iyo tiro ahaanba lagu soo daldalay xabashida, hase yeeshee ah mid aan loo baahnayn, waayo Afrika, Bariga Dhexe iyo dhulkaa ku dhow oo dhan dal noociisa haystaa ma jiro. Sidaas darteed waxaannu jecellahay haddii nala taageerayo in aan hello hub kaa u dhigmo», ayuu ku dhawaaqay Madaxweynuhu wuxuuna raaciyey in Soomaaliya ay Qarannimadeeda dhawranayso, Ruushku-na rabaan in Soomaaliya uu taa ku ciqaabo. «Soomaaliya wixii karaankeeda ahba waxay ku difaacaysaa Qarannimadeeda», ayuu ku dhawaaqay Madaxweynuhu.

Su'aal ku saabsanayd, haddii Madaxda Afrika ay wax hindisayaal ah keeneen, Madaxweynuhu wuxu ku jawaabay, in Soomaaliya, ay soo dhoweynaysa waanwaanta nabadda haddii ay caddaalad ku dhisan tahay, waxaanu intaa ku daray in qof kastoo waxgarad ihi aanu dagaal u irkanayn, haddii nabad wax lagu dhammayn karayo.

«Nabad ayaannu rabnaa», ayuu ku dhawaaqay Madaxweynuhu waxaanu raaciyey, «nagama aha taasi gardarro, ee waa niyad nabadeed, waayo waxaannu aaminsanahay in qola kasta nabadda dani ugu jirto». «Sidaan marar badan oo horeba u sheegay, dagaalyahanka gobannimadoonka ahi waxay ku jiraan halgan mintid ah oo xorriyadooda ay ku dhacsanayaan, inkasta oo adduunyadu iska dhego tirayso. Nasiibdarro JDS taas raad baa ka soo gaadhey, waayo waxa si joogta ah noo duqeeya Xabashida iyo xoogag kaloo ajnebi ah. Sidaa darteed xal kasta oo sharaf leh waannu soo dhowey-

neynaa», ayuu ku nuuxnuuxsaday Madaxweynuhu. Su'aal soohdimaha ku saabsanad isagoo ka jawaabayey Jaalle Siyaad wuxu yidhi, «Lagama hadli karo sochdimoo caalamiya. Waa khariidad gumeysi, ninkas-too daacad ahna waxa ku hab-

boon inuu taariikhda ka eego xaqiiqada gobolkan». Wuxu in taa raaciyey «dadka dagaallama-ya waa dadkii la gumeysanayey sida keliya wax loogu qaban ka-raana waa Gobannimo la siiyo».

Su'aal kale isagoo ka jawaa-

bayey Jaalle Siyaad wuxu shaa-ca ka qaaday in Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliya ay joogaan dad badan oo laaji'in ah oo ka soc baxsaday Xabashida, taasina ay culays weyn ku tahay dhaqaalaha Dalka.

Garba oo la kulmay Jaalle Siyaad

Wafdi ka socda guddida dhex-dhexaadinta ee UMA, oo uu madax ka ahaa Wasiirka Arrimah Dibedda ee Nayjeeriya S/Guuto Joosaf Garba ayaa 8dii Febraayo soo gebagebeeyey socdaal 24 saac ahaa oo ay ku yi-maadeen dalkan Soomaaliya.

Isagoo ka jawaabaya su'uulo warfidiyeenku ay ka weydiiyeen faragelinta shisheeyaha ee colaadda Geeska Afrika Mr. Garba wuxu yidhi, waa in xoogagga shisheeyuhu ay joojiyaan gacantogleynta ay ku hayaan arrimaha Afrika, waxanu dalalka Afrika uu ugu baaqay in wixii iyaga dhexyaalla walaalnimo iyo Afrikaanimoo ay ku dhammaystaan wuxu intaa raaciyey in UMA uu ku taliyey Xabbaad joojin ay ka dambeeyaan wadahadallo lagu dhammeeyo dhibaataada Geeska Afrika. Mr. Garba wuxu sheegay in gef weyn iyo tallaabo aan loo baahnayn ay ku tahay xoghaynta UMA in hadallo aan loo diran ay ka bixiso arrimaha Geeska. «Dhibaataada Geeska Afrika, waa arrin u baahan ka baarandeg gun dheer iyo far-mo nabadeed» ayuu yidhi Mr. Garba.

Waqti yar ka dib imaatinkii sii Mr. Garba wuxuu la kulmay Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre oo uu gaarsiiyey farriin uu uga siday guddoomiyaha Guddida dhex-dhexaadinta ee UMA, Madax-

weynaha dalka Nayjeeriya Jeneral Obasanjo.

S/Guuto Garba waxa falan-qayn dheer uu la yeeshay Jaalle Siyaad oo oo ay wada jeexjeexen kaalinta ururka Midnimada Afrika, gaar ahaan guddida 8da dal ee dhexdhexaadintu ay ka qaadanayso sida xal naba-deed oo wadahadallo ku yimaadda loogu heli lahaa dhibaata-dan.

Jaalle Siyaad waxu muujiyey walaaca uu ka qabo halista ka imanaysa faragelinta iyo isku soo tuurka tooska ah ee Ruushka, Kuuba iyo bahdoodu ay ku hayaan Geeska Afrika iyo dhibaataada ka taagan. Wuxu sheegay in halis weyn oo sii murginaysa xaaladda Geeska waan-waantii nabaddana laalaysaa ay ku dhalan doonto Ruushka. Kuubaanka iyo kuwa kalee la wareegay dagaalka imminkana si buuxda u qaaday mas'uuliyad-da fulinta Qorshaha gardarrc iyo dagaalka Xabashidu la damacsan tahay ururrada gobannimadoonka ah.

Jaalle Siyaad wuxu tilmaamay in halista Ruushku nabad-da u geysanayo ka sokow tijaabo adagi hortaallo Qaaradda Afrika iyo UMA, iyadoo la haggajinayo Madaxbannaanida hoggaamiyayaasha Afrika ay ku

dhammayn lahayeen arrimaha dhexyaalla iyo dhibaha Afrika.

Madaxweynuhu wuxu carrabka ku adkeeyey, baahida loo qabo in la joojiyo faragelinta shisheeyuhu ay ku hayaan arrimaha Afrika oo uu yidhi waxay sal u tahay nabad raadinta, waxa kaloo uu ku nuuxnuuxsaday in xaaladda Geeska Afrika ay tahay mid murugsan oo u baahan in Afrika ay ka baaraandegto. Waxay samaynaysaa himilooyinka dad-yowga Soomaali Galbeed iyo Abbo, ee ku hoos jira gumeysiga xabashida», ayuu yidhi Jaalle Siyaad, waxana uu u fasiray wakiilka dawladda Nayjeeriya sida «himilooyinka dadkaas aan loogu sadqayn karin taliska Xabashida ama danaha hungurixumo ee dal awood weyn. Waxa mar kale uu ku celiyey gacanta Soomaaliya ay siinayso dhexdhexaadinta guddida iyo dadaalka ay nabadda gobolka ugu jirto waxana uu ka ballanqaaday Wakiilkaas in si walba Soomaaliya ay guddidaa wax ula qabanayso sidii farsamo nabadeed loogu heli lahaa dhibaatadaas.

Mr. Garba wuxu aad ugu bogey mawqifka Soomaaliya oo uu yidhi wuxu si faahfaahsan oo u gundheer u taabtay dhuxa arrinta waxana uu ku ballanqaaday in Nayjeeriya, guddoomiye ahaan, ay dadaal ku wadi doonto hawsha guddida la saaray.

Aasaaskà Xal Nabadeed

Sii-hayaha Wasaaradda Warfaafinta iyo Hanuuninta dadweynaha Jaalle Cabdisalaam Sheekh Xuseen waxa 23kii Febraayo uu dhismaha Wasaaradda ku sii daayey warkan jaraa'id-ka:

Tan iyo intii gumeysiga xabashidu uu qabsaday Soomaalida Galbeed iyo Abbo waxa dadkaasi sida Cafarta iyo Eriteriyiinta ay ku jireen dagaal mintid ah oo ay ku doonayaan xuquuqda ay u leeyihiin xornimo iyo madaxbannaani. Intii ujeedooyinka san ay u halgamaayeen waxay muteen dadkaasi ciqaab, kadeed iyo dalkoodii oo laga dalwiyeey iyo xuquuqdii aadmiga ee salka ahayd aadmiga oo laga dafiray, waxana ay ku jireen gumeysi kii ugu xumaa oo ah haysasho milleteriyi oo ay u geysteen talisyadii Xabashida ee kala dambeeyey. Taas ayaa ah sababta dhabta ah u ah dadka Soomaali Galbeed halgankaa dheer ee xornimada u galeen.

Inkastoo ay sidaa tahay JDS waxay marar badan si niyadsamiya isugu dayday in xal nabadeed loo helo dhibaatooyinkaasi waxan anu Afrika iyo adduunkaba ugu baqday in la baajiyo dhiig halkaa ku daata. Nasiibdarro Xabashida ayaa si joogto ah isu hortaagtay waanwaantii nabadda kuna adkaysatay sii wadidda gumeysiga iyo cadaadiska. Isla mar ahaanta waxa u suurawdey inay xaqiiqada qariyaan dagaalka qadhaadh ee xaq ah ee gobannimadocnku ay hada wadaanna ay u sawirto dhibaato soohdimeed oo u dhexaysa Soomaaliya iyo Xabashida.

Hase yeeshee runta qayaxani waxay tahay in dhibaataadu mid gumeysi tahay sida laga garar karayo dagaalka socda oo ah mid gobannimadoon ah oo ay

Jaalle Cabdisalaam Sheekh Xuseen oo la hadlaya warfidiyeenno ainibiya.

dagaalyahanku ku xoreeyeen dhulkooda intiisi badnayd iya-goo dhismihii dalkoodana garaawada. Guulahaa dartood ayaa gumeysiga Xabashida, Ruushka Kuuba iyo bahdoodu ay ku hawlan yihiin inay cabudhiyaan oo burburiyaan gobannimadocnka, halisna geliyaan jiritaanka JDS.

Dhinaca kale waddammada reer galbeedka qaarkood gaar ahaan Maraykanka, ayaa ku baaqay bixidda Ciidammada Soomaaliyeed, oo aan goobahaa ku jirin, arrintana la geyo golaha Amniga ee Q.M. Si loo xalaaleeyo dib-u-qabsashada dhulka Soomaali Galbeed ee la xoreeyey. Waxana arrimuhu ka sii dareen markii dhowaan Maraykanku goostay inuu hub iyo qalab dayactirba uu siiyo Xabashida, sidii wax ay ku fillaan waayeen hubka iyo qalabka heerka sareeya ee Ruushka ku dal dalayo Xabashida.

Waxana ay ku doodeen in Ruushku ugu ballan qaaday in aan Ciidammada huwantu ka gudbi doonin xuduudbeenaadka Soomaaliya taasoo muujinaysa in dawladaha waaweyni ku he shiiyeen inay arrimo Afrika u gaar ah faraha la soo galaan

Waxay u eg tahay in Saacadda taariikhda hal Qarni dib loogu celiyey waqtigii Afrika la qaybsanayey, iyadoon lagu xisaabtameyn in Afriki arrimiheeda dhammaysan karto. Waxa taasi caalimiyaaynaysaa dhibaataada iya doo hakinaysa waanwaanta nabadda, kaalintaa cusub ee Maraykanka iyo reer Galbeedku ka istaageenna waxay hakinaysaa hawlaha nabadeed ee Afrika ay waddo waxana ay waxyeellaynaysaa himilada dadkaa JDS waxay la yaabban tahay Siyaasadda isburinaysa ee maamulka Kaartar. Madaxweyne Kaartar wuxu mar hore sheegay in Maraykanku taageero siinayo Soomaaliya si loo dheellitiro kaal-mada milateri ee Ruushka iyo Kuuba ay ku dal dalayaan Xabashida. Mar labaadkii wuxuu ku dhawaaqay in Maraykanku aanu Soomaaliya iyo Xabashida midna hub siinayn inta khilaafku taagan yahay. Imminkana waxa Maraykankii uu hub u soo dirayaa Xabashida.

JDS waxay aaminsan tahay in hubka Xabashi la siiyaa uu khilaafka sii dheeraynayey, sidii xal nabadeed loo heli lahaana sii murginayo. Waxa kaloo ay ku kalsoon tahay in gobannimadoonku ay dagaalka hubaysan

sii wadi doonaan ilaa ay dhulkoodoo dhan xoreeyaan, Soomaaliyana way hubtaa inay iska dhicin doonto haddii weerar lagu dayo. Sidaa darteed waxa JDS ay gaashaanka ku dhufanay-

saa iskudeyid kasta oo aan aqoonsanayn arrimaha asaasiga ah ee meesha ku jira ah;

1. Xabbad joojin deg-deg ah;

2. Ciidammada Shisheeyaha oo ka baxa.

3. Wadahadallo UMA uu abaabulo iyo

3. Qadderinta xaq ay dadku u leeyihiin aaya-katelintooda.

Booqashadii Wafdigii Barlamaanka Ingiriiska

Wafdi ka tirsan barlamaanka Dalka Ingiriiska oo uu hoggaaminayey Mr. Juuliyani Ameri ayaa maalintii u dambeysey bishii febraayo soo gebagebeeyey booqasho ay ku yimaadeen dalka Soomaaliya. Mr. Juuliyani Ameri waxa Warfidiyeenka uu u sheegay inuu u bogey sida mintidnimada ah ee Soomaaliya u caabbiyayso Siyaasadaha Imbiryaaaliyadda ah ee Ruushka Kuuba iyo xulafadooda. Wuxu yidhi «Uma haysanno halgankiinna arrin u dhexaysa idinka iyo Xabashi ee waxaannu u haysannaa halgan aad kula jirtaan imbiryaaaliyadda Ruushka oo ah mid ka cadaadis badan kana aaya xun tii hore, ujeeddaduna tahay sidii ay u qabsan lahayd Geeska Afrika». Waxana uu raaciyey, «Halista gardarrada Ruushku Soomaaliya oo keliya kuma eka ee waxay raad xun ku reebaysaa Yurubta Wershedaha leh iyo adduunka oo dhan. sidaa darteed waxay nala tahay in laydinku taageero halgankiinna xaq ah».

Mr. Winstan Jeerjil, oo isna ka tirsan barlamanka kana mid ahaa wafdigaa ayaa isna daaha ka qaaday in dalkiisu aad uga walaacsan yahay Quwadda Millateri ee Ruushku ee sida xad-dhaafka ah ugu xocgaysanaysa Geeska Afrika, oo ay uga gol leeyihiin inay ku qabsadaan JDS. Mudanuhu wuxu ku dhawaaqay in Soomaaliya ay tahay dal soo koraya, oo aanay keli-geed ka hortegi karin cududda millateri ee Ruushka iyo bahdii-sa Mr. Jeerjil waxu intaa ku daray in xaaladda halista ah ee Geeska Afrika ay adduunkoo dhan khatar gelinayso, waa-

yo, buu yidhi, gumeysiga cusub ee Ruushka sanku ka gelinaya Xabashida, Soomaaliya iyo dalalka kale uu rabo inuu ku darsado, waxu ku tumanayaa qiimihii xorriyadda iyo Madaxbannaanida. Waxana dalalka Reer Yurubta Galbeed uu ugu baqay, inay ka fiirsadaan kaalintii ay hore u taagnaayeen oo aanay danahooda oo keliya eegin ee xilka dalalka soo korayaa iyo inay xorriyad ku noolaadaan kana badbaadaan cadaadiska millateri ee Ruushka ay xeerayaan.

«Gumeystayaashii Yurub Afrika iyo qaybo kale oo adduunka ka mid ah ugumay tegin inay gumeysi kale u soo weydaarto taasoo maanta ka dhacaysa Geeska Afrika», ayuu yidhi Mr. Jeerjil.

Barlamaaniyiintaa Ingiriisku waxay muujiyeen siday ugu bogeen midnimada iyo dal-jacaylka dadka Soomaaliyeed, waqtigan cidhiidhka ah, waxana ay tilmaameen in guusha uga dambaynta dadka Soomaaliyeed raaci doonto.

Wafdigii Yugoslaafiya

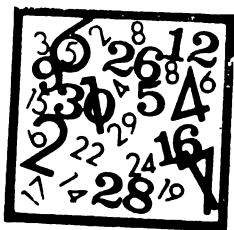

Wafdi uu hoggaaminayey **Wasiirka Beeraha dalka Yugoslaafiya** Mr. Ivo Kustrack ayaa 5tii Febraayo soo gebagebeeyey booqasho rasmi ahayd oo saddex maalmood ah oo ay ku yimaadeen JDS. Intii ay dalka joogeen wafdigu, waxa wadahadallo ku saabsan iskaashiga dhaqaalaha, farsamada iyo cilmi sayniska ay la yeeshen madax ka tirsan dawladda Soomaaliyeed.

Heshiis ayey labada geesood

ku kala saxeexdeen Hoteelka Curuuba, heshiiskaasoo dhigaya in labada dhinac ay iska kaashadaan horumarinta Xoolaha, Kal-fuunka, Warshadaha, Ganacsiga, Beeraha, Gaadiidka Badda iyo baadhitaanka Xannaanada Xoolaha.

Sida heshiisku dhigayo, dawladda Yugoslaafiya waxay bixinaysaa 18 Milyan oo Shilin oo lagu ballaadinayo Wershedda Cudbiga (Suufka) ee Muqdisho.

HIDDAHA IYO DHAQANKA

Suugaanta Dadweynaha iyo shakhsiyadda Soomaaliyeed

Rashiid Shiikh Cabdullaahi

Haddii tajrubadda iyo taariikhda nolosha bulshannimo ee dadka Soomaaliyeed wax muujiya leedahay waxaa ugu weyn folkalaarka Dhaqanka Soomaaliyeed ama dhaqalka bulshannimo ee Soomaaliyeed gaar ahaan intiisa macnawiga ah, wuxuu u badan yahay folkaloor. Way jirtaa in Suugaan maanseedka fikradda taxan leh ee qof ka ahi hore u martay dhaxal ballaarranna laga hayo, hase ahaatee haddii suugaan maanseedkaas aynu fokloorka oraahda ah barbar dhigno si fudud bay inoogu muuqansaysaa baaxadda folkaloorku.

Folkaloorka aynu ka hadlaynaa waa intiisa hadalka ah ee tixda amaba tiraabta ah, haddii uu tix yahay waa heesaha hawsha lagu qabto, iyo kuwa cayaaraha, haddii uu tiraab yahayna waa qaybtiisa oraahda dhacdada tootmoon leh, in kasta oo aanay tixneyn, sida maahmaahda, amase waa sheekada usduurada ah. Waxaa fokloorka ka mid ah oo aanu ka tagnay muusikada iyo cayaaraha dadweynaha oo iyana sahan gaar ah mudan, sababta aan daraasadan uga dhaafay muusikada iyo cayaaraha, wax kale ma aha ee ereyga ama oraahdu way ka tibaax dhowdahay, fikradda iyo dareenka qofkana si toos ah bay kuu taabsiisaa. Si haddaba ereyga folokloor ujeeddada aan ka leenahay u suugnaato, in aan qaybtiisa oraahda ah ujeedana aan xusus uga lahaano waxaa aan halkiisa, hadda wixii ka dambeeya dhiganeynaa ereyga ah Suugaanta dadweynaha, ereyga folkaloorna waxaan u dhiganeynaa macnaha guud ee fanka dadweynaha dhammaan.

Suugaanta dadweyne ee Soomaaliyeed

liyeed, mar kasta oo aad isha geliso, waxay ku tusaysaa wajigeeda, gaarka ah, asalnimadeeda amase badhax la'aanteeda. Badhax la'aanta kama wadno in aan sinaba dhaqan debed ka yimid oo saameeyey jirin, runtii, guud ahaan dhaqanka iyo suugaanta Soomaaliyeed, gaar ahaanna qaybtiisa hadda inoogu magacaaban suugaanta dadweynaha, waxyaal badan oo oo abtirsiiin shisheeye leh baa ku jira; hase yeeshee Suugaanta dadweyne ee Soomaaliyeed waxay ina tusaysaa karti gaar ah, marka aan eegno sida ay dhaqanka debedda uga yimid u cayn doorisey una qabadsiiisay ruuxda gaar ahaaneed ee dhaqanka Soomaaliga ah.

Dhaqanka asal shisheeye leh ee nolosha bulshada Soomaaliyeed soo galay wuu isbeddelay oo dabeecadda dhaqanka Soomaaliyeed yeeshay, si kale haddii aan u eegno dhaqanka Soomaaliyeed wuxuu ahaa mid degaan iyo duruuf bulshannimo oo gaar ahi abuurtay, mar kasta oo tajrubadu shisheeyuhu soo gashana wuxuu karti u lahaa in uu tajrubaddaas abuur kale u celiyo si uu ugu yeelo dhaqan Soomaali ah.

Taasi waxay sugaysaa gun adayga dhaqanka Soomaaliyeed. Waa-ya haddii kale ma suurowdeen in uu abuur geddiyo waxyaabaha debedda kaga yimid. Xaqiiqdaasi waxay si cad uga muuqataa folokloorka ama Suugaanta dadweynaha, gaar ahaan qaybta sheekooyinka, sida kuwa «Abnawaas» iyo Sheeko maahmaadyada qaarkood oo aad ku arkaysid asal qalaad. Sheekooyinkaas iyo kuwo kaleba waxaa inoogu muuqanaya isdhalanrog iyo

sida ay u yeesheen suuradda dhaqanka Soomaaliga.

Asalnimadaas ka muuqata Suugaanta dadweynaha Soomaaliyeed waxay ka timid gaar ahaanta tijaabada iyo waayo aragnimada taariikhiga ah ee bulshada Soomaaliyeed soo martay, heerarka ay soo gudubtay iyo waayaha degaan ahaaneed ee ku heeraaray socodka tijaabadaas taariikheed. Waxay odhan karnaa dadka magaca «Soomaali» u baxay taariikhda ay soo mareen iyo xadaarada iyo dhaqanka ay abuureen waa mid gooni ah. Meesha ay degaan waxay ku xukuntay in ay ummado kale waa ho re xiriir la yeesheen, kasab xadaaradeedna ka qaataan. Hase yeeshee toodii asalka ahayd baa liqday soo galaa kasta.

Markii aynu sii dhuganno Suugaanta dadweynaha Soomaaliyeed waxaa inoo soo debed baxaya oo aan dareemeynaa sida suugaantaasi nolosha bulshadeeda iyo waayaha ku heeraara dhinac kasta u togaaleynayso meelnaabana aanay u dhaafaynin: hawsha iyo wax qabadka, dhaqashada iyo lexejeclada, daajinta xoolaha, geeddiga, aroorka, iyo barwaaqada, abaarta iwm, intaas iyo in kale oo aad tiro badan, kuna taxan bulshada, xiriirka gudaheeda iyo ka ay degaankeeda dabeeciga ah la leedahay bay suugaantaas wadataabaneynaa. Sida noloshu u dhinacyo badan tahay ayey suugaantaasina u dhinacyo badan tahay. Sidauntu tahay suugaantaasi si nolol amase dhiifoon bay nolosha u sawireysaa, ama sida muraayadda ayey uga muuqaal celineysaa. Mar kasta oo aynu suugaanta dadweynaha sii daba ga' waxaa banka isasoo taagaya runtii

Kooxda Waaberi oo ciyaareysa Kabeebeey.

bulshadii Soomaaliyeed ee abuur-
tay suugaantaas iyo heerkii ay
mareysay iyo waayaha ay ku nool-
leyd. Noloshaa iyo waayaheedii
mid maanta ka fog ma aha; ama-
se mid taariikh hore oo fog ahayd
ma aha. In kasta oo sida muuqata
loo maleeyo, in billowgeedii fogaa,
haddana **inagana durugsana**
deeda Suugaanta dadweynaha So-
omaaliyeed weli u tahay tu nool oo
xataa si toos ah loogu dhaqmo.
Tusaale nololmaalmeedka dadka ee
hadda ah baa inoogu filan. Waxaa
la isla qirsan yahay in raacatada
Soomaaliyeed u dhiganto in ka ba-
dan boqolkiiba toddobaatan dadka
Soomaaliyeed guud ahaan. Sidii
bay geeddi u yihiin dhibjoda roob-
na u daba socdaan. Intii hees haw-
leed ahayd ee geeddiga, aroorka,
waraabka, rarka awrka, duddu-
ca maqasha, sameyska kebedda iyo
cawska iyo in kale oo badan oo
hawlahaa la xiriirtay sidii bay
wax nool oo lagu dhaqmo u yihiin

Sidoo kale intii maahmaah ahayd
ee Soomaalidii hore abuurtay maa-
lin kasta carrabka ayaa lagu hayaa
Taas awgeed sow ma odhan kar-
no Suugaanta dadweynaha So-
omaaliyeed maanta dhaxal adoo oo
waa hore ahaa ma aha ee waa wa-
nolosheenna hadda ah ka mid ah

Bulshada horumarka casrigan
heerka sare gaartay Suugaant
dadweynuhu **amase guud** ah
folokloorka waa taariikh iyo beri

hore wax jirey. Raadkiisu, waxaa
keli oo uu ku haray Suugaanta
waqtigan iyo si guud fanka bul-
shadaas hore u martay; inta ba-
dan wuxuu ka mid yahay ilah-
maansayahanka, qoraaga masarxa
iyo sheekooyinka curiyaha muu-
sikada iyo cayaaraha iyo dham-
maan abuurka fan ahaaneed ka
dareen qaato. Fanka iyo Suugna-
ta bulshooyinkaasi heerar badan
bay ka soo gudbeen casriyaal kale
dambeeyey oo mid waliba kii ka

horena u sii amba qaaddo. Had-
daba bulshada Yurub maanta ka
jirta oo kale heerkii hal abuur
kastaa folokloor ahaa muddo
u fog bay ka **soo socotay**, qiimi-
sa weynina wuxuu ku haray isa-
ga oo ah maax aan gudbin oo
fanka maantu kadhigto qaab afkaar
cusub lagu shubo macnayaal qaa-
yo lehna lagala soo baxo. Waxaa
inoo tusaale ah usduurooyinkii
Giriiggii hore muddo ku siman
xadaariddii Giriiggii hore ilaa
maanta ayaa usduurooyinkaas yi-
hiin mowduuca derso iyo sal
fanka iyo suugaanta Yurub mar

kasta cuskado durdur waraabiya
oo abuura afkaar iyo macnayaal
fanka casrigani dib u habeeyo.
Waxaynu xusi karraa sheekada
(Oddiib) oo kale iyo sida dhaqan-
ka Yurub u saameysay, waxaa kale
oo aynu tilmaami karraa shakh-
siyadaha ay ka mid yihiin Herkolos
Sisiif, odecas, Agamemnon, Akheel
iyo kuwo kale. Shakhsiyadahani
waxay ku soo orodreen usduurada-
hii hore; muddo dheer baana Yu-
rub dhinac kasta laga dersaayey
Suugaantuna hadba gees u rogey-
sey; ilaa ay hadda cad dhaqanka

Shooba, waa ciyaar Soomaali aad u qurux badan.

horreeyey Carro-roq, daug bax iyo
kordhisiimo u ahaana way soo
mareen; mar kastana folokloorku
wax dhaqdhaqaaqaas ku dhex mi-
lan buu ahaa. Waa dabeecadda
taariikhda bulshada aadamiga in
marxaladdiba marxalad u dhiibto

Yurub ee casrigan ka mid noq-
deen.

Suugaanta dadweynaha ee So-
omaaliyeed iyo dhammaan Xubna-
maanta ma aha sidaas aan Yurub
kaga sheekeeyey oo kale, waxaa

nala tahay in ay run tahay haddii aynu nidhaahno folokloorka Soomaaligu Suugaanta kale iyo dhammaan fankaba uma aha il ay ka socota oo maalin kasta tarmeysa.

Bulsho kasta taariikhdeedu waqti bay soo martaa garaadkeeda bulshannimo qaab folokloor yahay. Waa marka jirniinka nolosha bulshadu gees kasta ku tiirsan tahay wada jirka dadka, kaalinta qofkuna muuqaal ta dadka ka soccan aanay lahayn, waana marka qof keligii libin sheegto aanu jirin. Bulsho sidaas oo kale ah dadku hawsha koox ahaan wada qabtaan, dhibaatooyinka dabeecadda wada ahaan bay uga hortagaan, hubka tacabkana u wada abuuraan. Sidoo kale fikir-kooda, aqoontooda, fankooda iyo Suugaantooduna waa kuwo wada-reed, mano jiro qof ku magac yeesha fikrad lagu intifaaco oo uu keenay, usduuro uu allifey, tix maanso ah oo uu tiriyey ama qalab uu soo saaray. Abuurka iyo taranka noloshu idilkiiba kooxda ayaa ku magac yeelata. Qof kasta oo raggannimo isbidey wuxuu abuuro wadarta bulshadiisa

Ciyaartoy ka tirsan Kooxda Waaberi oo ciyaaraysa.

ayaa leh. Kaalinta qofku, markii bulshadu dabaqado noqotay, ee qofku keligii xoolo yeeshey, qof walibana keligii liibaanta raadsaday, ayaa qof kartidiisa ku magac doontaa soo baxay; magacii kooxdu gadaal tegey, magaca qofkuna hor yimid. Markan bay soo baxeen rag hebel iyo hebel la yidhaa oo maansooda, ama aqoon kale loo doonto.

Folkaloorku waa aqoonta

bulshada heerka hore joogta, ee aan kelida qofka ahi aqoonsi he-
lin.

Haddaba heerkaas bulshada Yurub oo kale qarniyaal badan bay ka sokeysay, bulshada Soomaaliyeedse waa shalay, ilaa haddana weli lug bay kula jirtaa. Sidaas daraaddeed bay inoogu muuqaq-taa awoodda folkaloorku ku leeyahay nolosha bulshadeenna ee maanta.

Gabay : ISBAHAYSI

D e e r o w

Isbahaysi waa maxay

Dunidana ku baahoo

Ka baarandegiisana

Si aad kaga bogsootaan

Beesha afrikaanka ah

Beerta iyo xoolaha

Carab ha u badnaatee

Ayey soo baxsanayaan

Beesha Yurub ku nool iyo

Birta iyo wershadahay

Bir miyaa la cunayaa

Beer miyaa la korayaa

Betrool may guntanayaan

waa eray ballaarloo

bulshadu ay ku dhaqanta

bilo laguma gaaree

haddaan soc bandhigayaa

badi waxay isku-hawshaa

bari dhexe kuwaa dega

bansiinkiyo naaftada

kana beecmushtarayaan

qaaradday bahaystaan

barwaaqada ku gaareen

baahi lagu daboolaa.

badda lagu maraayaa

basar lagu dhaqmaa jira

Birta Rooma lagu shubay	baabuurkii laga dhigay
Xamar bay bul-xamayaan	bilaash kuma imaanin
Balcad Mooska lagu dhigay	laga raray Baraawaa
Lagu soo beddelayaa	batroolkuna sidoo kale
Baqdaad buu ka tagayaa	badda lagu safrinayaa
Bariiskaa Hindiya yaal	lagu soo beddelayaa
Beni-aadanka jira	basarkuu adeegtiyo

Beddelaaddu waa taa

Taa haddii an baal maro	bulshadeenna soo galo
Beeraha kan falayee	beeraya galleydiyo
Kan Bakool ku nool ee	barqadeeya geeliyo
Bari kuwa dagahayee	beeyada guuraa-iyoo
Baraawiyo cadaliyo	Bender beyliyo Xamar
Marka Baallasheediyo	Boosaaso kuwa dega
Badda gala habeenkiye	iyagoon berriga arag
Bakaalku astaan yahay	baqdin la'i jillaabtaan
Marka laysku biiriyo	iyagaa barwaaqada
Soo dhiga bannaankoo	bulshada u adeegaan
Haddana waa la bi'in jiray	kacaankeenna loo bogay
Intuu bilan ama u curan	ee Oktoobar soo bixin
Boob iyo xatocayaa	lagu booli cuni jirey
Dadkii dhali barwaaqada	iyago baahidii qaba

Bakhaar lagu raseyn jirey.

Mitaal waxan u soo bixin	een idiinku barayaa
Ninka beeraleyda ah	aanse beesa kale qabin
Marku sannadka bilan yahay	Afmiinshaarka bahalka ah
Xukuumada ku baal jirey	kiintaalu buuxinin
Waagada u badan tahay	boqol shilin ku siin jirey
Markuu beerta goostana	suuqa isbeddelayee
Soddon buu ku bixi jiray,	markay beerta falayeen
Boorkii indhaha galay	isagoon ka baabi'in
Badarkii idlaan jiray	baahi waa halkeediye
See kaga bogsanayaa	waa inu baryo u tago
Jawaannadu is baal dhigay	soddon lagaga baayacay
Boqol lagu amaahiyo	saasuu ku bi'i jirey,
Beeyadada midkaa gura	kaa ka sii ba'anaan jirey
Lama beero geedaha	iskood bey u baxayaan

Biyo kuma waraabshaan	ha yeeshee balaayada
Burburkaa waxaa dhigay	halka xabakta badan iyo
Buuraha dad ba iska leh	aroortiina ma boodaan
Beeyada ma jiriyaan	arag uma baryahayaan
Beledkana ma dhafaan	ruuxa u baqoolee
Habeenkii u baryaayee	bila ugu maqnaadana
Baad bay ka sugayaan	saasu ku bi'i jirey
Badda kuwa jillaabtaa	kaa ka sii ba'anaan jirey
Boon baaxad weyn buu	beesa yar nin siisani
Rag kalaa is biirsada	badda bey la galayaan
Waaxy beriga keentana	waa la kala barahayaa
Inta badan asaa iska leh	baaqiga haraaga ah
Booga dhayidda doontiyo	laga bixin canshuuraha
Raggii xalay badda galay	maantanan berriga arag
Kii bura la siiyaa	caawuu baryahayaa
Inta kalana baaba'e	biyo kama kabbanayaan.
Saa waxa bulshada u galay	balaayada ku deydebi
Bi'i waa hantigoosiga.	
Mabda'an wuu beddelayaa	bugta ugu horreeysaba
Barnaamij iyo xeerbaa	la isu soo bandhigayaa
Kaan ballanka oofinin	ka barriiqda hawlaha
Ama baalka marayaa	berri lagu qabsanayaa
Bilcaan iyo rag kala ma leh	beni aadanka u siman
Buurnow benki lahaaw	sida bulaca buubnaw
Ballan baa hortaada ah	hawl ma u bareertaa
Shaqo ma u bislaatoo	baahi ma iska tiirini
Baryeysiga ma neceb tahay	barashada ma jeceshahay
Aadmiga baddaa maray	dayaxana barqa cad degay
Birta su adeegsaday	ma la baratameysaa
Kii intaa ku soo baxa	bulshadu ka xubin yahay.
Afartaa bayaanshaye	berka kala haddaan dayo
Ama baad kalaan furo	xisbigaa buruudka leh
Baaqiisa wuxuu yahay	bulshada ha midowdoo
Inta badarka tacabtaa	ha isu soo baxeen
Ha is wada bartenoo	ha la siiyo beeroo
Baldocs lagu falaa iyo	matoor biyaha jiidiyo
Beesiyo abuurkaba	Wakaalada baxshaa iyo

Baanka ha amaahshoo	inta buugga lagu qoro
Sannadkii u baxaa hiba	boqolkiiba wax go'i kara
Ha isaga baxsheenoo	baaqiga ku sii hara
Ha loo beri damoodoo	boobsiis ha laga jiro
Ilaa ay barbaaraan	yaan la gacan bidxeedinin
Badda waa sidoo kale	barbaar loo carbiyayoo
Badmaaxiinno laga dhigay	doon baaxad weynoo
Batroolkii ku shuban yahay	shabaag biliqo dheer yahay
Boqolaal ha loo helo	say u beecmushtarayaan
Inta loo barbaariyo	ha loo madax baneeyana
Kuwa dhuxusha baadiye	boholaaha ku shidayee
Baabuurta soo rara	barta kuwa dhaqaa iyo
Beeyaduna waa sida	wixii ay u baahdaan
Yaan laga baqiiline	ballanqaad ha loo dhigo
Dabadeedna beelaha	ha is wada bahaysteen
Baahi saa ha lagu tiro	cudur ha iska baaba'o
Barwaaqaynta nolosho	buuxdaa ha lagu tago
Xisbigaa buruudka leh	bulshada u horseedka ah
Baaquu mar hore yiri	bartilmaanta waa taa
Idinkuma barkiinnii	Bulshada i maqleeysooy
Ballankaa ma qaadeen?	Ma ka soo baxaysaan?

Oo nagu bilaahi ah

Yaa maali jiereyeey ?

K h o o l i

Maadaama raacatnimadu saldhig u tahay dhaqanka Soomaaliyeed, waxaa suugaanta Soomaaliyeed ku jira murti badan oo muujinaysa isuhiillinta iyo ficilada bulshada Soomaaliyeed aad bay u nabad jeceshahay. «Allow aan nabad iyo caana waayo! «Waxay ka mid tahay dhaarta muujinaysa sida weyn ee Soomaalidu nabadka u qaddariso. Waxaad halkaas ka garan kartaan in nabaddu ka muhiimsan tahay dheregta. Nabadda waxaa lagala mid dhigaa raaxada iyo istareexa nolosha.

Waxaana taas marag u ah murtidan saddex halxiraaleheeduna uu yahay:

«Sheeg; — rag gogoshiis, geel xeradiis iyo garaw iidaankiis.» Garaw iidaankiis waa gaajo, waa-yo haddii aad baahan tahay wuu macaan yahay. Rag gogoshiisna waa nabad, waayo inkastoo gogol raaxo leh uu haysto ama foorqo xiriira ugu goglan tahay, ma gam'i karo raggu marba haddii colaadi jirto oo uu naftiisa iyo maalkiisa cadow damcaayo. Marbase had-

dii uu nabadgelyo haysto, xanan dushisa wuu ku gam'i karayaa. Geel xeradiis waxaa weeye inuu haysto ciidan heegan u ah ilaalin-tiisa, baadidoonkiisa, ooddiisa, waraabintiisa, iyo raacdayntiisa, markii la dhaco.

«Alloow aan wiil iyo walaal waa-yo!» «Alloow aan tol iyo taagba waayo!» Labadan dhaaroodba waxay astaan u yihiin baahida nolosha bulshadu u qabto isbahaysiga; sidaas darteed haddii uusan geelu ciidan lahayn xero ma laha.

haddii uusan xero lahaynna waa baylah, haddii uu baylah yahayna jiritaankiisu waa haliis.

Raacatada Soomaaliyeed geel la'aantu waxba kalama duwana cayrnimada. Ereyada lagu dhaartona waxaa ka mid ah «Alloowaan geel iyo nirgaba waayo». Waxaad halkaas ka garanaysaa kaa-

linta weyn ee geelu kaga jiro no-losha bulshada. Sidaas awgeed, haddii ninka Soomaaliyeed geela laga dhaco, nabad faraha ka haad-dey, wixii laga filaana waa muusanow iyo habar wacasho: «Yaa maali jirayeey!?» Geel jecaylkaasi aad ayuu u saameeyey sugaanta Soomaaliyeed, gabyataga wadda-

niyiinta ahna waxaad ka helaysaa rag badan oo gobannimada ku metelahaya hal. Raggaas waxaa ka mid ah Qaasin. Markuu ka gab-yayo maamul xumadii dalka jirtay Kacaanka ka hor, wuxuu ka sheekayn jirey hal wax badan lagu soc tabcay, laakiinse markii ay irmaanaatay la silciyey. waa tii uu lahaa:

Hashii aan markuu adhigu jabay—Arahdana u quutay

Afarteeda naas baan lahaa —Ubadka deeqsiye

Irmaanaatay Maandeeqe waad —Iba kuryayseene

Misana waa tuu Qaasim lahaa
isagoo ka tiiraanyoonaya kadzedka
iyo maamulxumada gobannimada
haystey;;

Gobaad waxay la foofaa sagaal — Gorayo cawloode

Wax la yidhi gal daayeer cabbaa— habari geysaaye

Wax la yidhi gujaa lagu lisaa — labada gooroode

Gol qaniinna waa loogu darey— yaanay gaagginixe

Waddanigii Cabdullaahi Sul-
daan «Tima-Cadde» waa tii uu la-
haa:

Muqdishio Hargeysaba markay— Murugtay oo reentay

Muskii barlamaannada markaan — meel iusgu geeyney

Madaxweynayaal iyo markii — Ministar loo doortay

Rabbi mahadnaqisii intaan — Anigu miisaayey

Nimankii melmelay waa kuwii — maalay keligoode

Sida ka muuqata murtidaas aynu
xusnay Soomaalida aad bay u je-
ceshahay, hase yeeshee labadaas la
iskuma helo yaalaaba, haddii mar
la isku helona laguma wada waaro.
Mid uun baa durba la waayaa

nabad jecaylka laftigiisuna wuxuu
leeyahay heer haddii laga fatihiyo
uu nacasnimo u beddel mayo.

Waxaana tusaale u ah sida weyn
ee suugaanta u qadderiso geesiga

guusha ka soo hooya goobta amba
ku dhinta isagoo geesinimo dirira-
ya.

Markii loo soo sheegay geeridii
Xirsi Guutaale, waa tii Cali Jaamac
Haabiil lahaa:

Cabdiyow galgaladkaan dhigiyo— gama'la'aantayda
Gogoshaan ku jiifsaday hurdada— goodki igu yaacay
Gasiinkii la ii dhigay waxaan— gawska uga daayey
Dar guryii ka yimid baa war baas— ii la soo galaye
Gablamooyin waxay ii wadeen— guuldarriyo hooge
Geeridii Xirsay sheegayeen— gacal ha waayeene
Gabbal baa u dumay reerihii— geliga booc yiile
Abidkii rag waa go'i jiree— tanu se waa gaare
Lix haloo u wada gaar ahaa— goconayaa mooyi
Midi waa haddii lays galoc— geel la kala qaado
Gurmad noqonayaa iyo annagu— guuto bixinnaaba
Giiryalihii fule markuu— gelelef rooraayo
Rogaalkuu giraan girin ogaa— gacanayaa mocyi

Marxaladda arrinta geeska Afri-
ka maanta maraysaana waxay san-
saanyo u tahay xilligii uu fatahay
doobigii nabaddu.

Markii ay habboon tahay waa in

la soo xigtaa martidii Soomaaliyeed
ee guubaabada.

Sida uu Xoghayaha Guud ee X-
HKS Jaalle Maxamed Siyaad Barre
ugu soo halqabsaday fagarihi

beerta daraawiishta isagoo la had-
layey dadweynaha Soomaaliyeed,
maanta ayay inala soo gudboonaa-
deen, ereyadii guubaabada ahaa ee
Salaan carrabey.

Dhashaaday sugtaa xaajadaad— dhawrataa abide
Nin dhirbaaxo ceebeed dugsaday— dhaqayadeed maalye
Haddaad dhimato geeridu mar bay— nolosha dhaantaaye
Dhaqashiyo mar bay kaa yihiin— dheregtu xaaraane

Suugaantani inkasta oo ay bax-
day waagii reer — reer la ahaa
maanta waxay leedahay isticmaal

qarannimo, waxaana habboon in la
dhiidhiyo oo loo ficiltamo gobanni-
mada Soomaaliyeed ee cadowgu isu

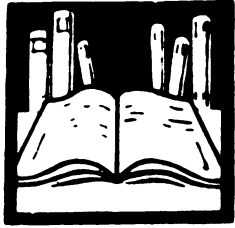
bahaystay. Maanta arrintu waxay
maraysaa:

Habel bebel ma joogetiyo qabiil— lagu halleeyaaye
Hayaay iyo ka soo wada kacaz— hadalku joogaaye

Jaallayaal maanta colaad baa
geeska Afrika ka aloosan, waxaana
loo koodhumaashay in la dulleeyo

oo la gumeeyo Ummadda Sooma-
liyeed. Sidaas darteed waa inaad
iska ilaalisin naf-jaclaysi malaa wa-

xaad tebaysaan suugaanta oo la xi-
riirta gobannimodoonka, ha deg-
degina; waa inoo caddadka dambe.

BUUGAAGTA IYO QORAALLADA

Gogoldhig taariikheed ee Halganka Gobannimadoonka Soomaali Galbeed

Gobannimadoonka Soomaali galbeed ma badna waxa laga yaqaan. Hase yeeshee, runta ayaa mar walba raysa. Halganka geesnimada leh ee dadka Soomaaliyeed ka wadaa oo mar mar loo yaqaan Ogaadeen, wuxuu maalin walba kiciiyaa xiiso hor leh. Adduunka wuxuu gartay in halganka Soomaali galbeed iyo kan Afrikada Koonfurree ay yihiin halgannada ugu dheer uguna qaraar ee gumeysi lagaga hor yimaaddo.

Sidaas ay tahay, taariikhda iyo mabaadi'da halgankaasi mugdi kuma jirto. Xeerka UMA qodobka ugu horreeyaa wuxuu qirayaa xaq ma diidaanka ah ee dadyowga oo dhan u leeyihiin ayaa ka taliskooda. «Ciribtirka gumeysiga oo ahaa ma huraan ayaa dhaliyey in qodobka kor ku xusani uu ugu horreeyo ararta xeerka UMA». Sidoo kale, xeerka Qaramada Midoobay qodobkiisa 1aad wuxuu caddaynayaa mabda', «ayaa ka talinta dadyowga» wuxuuna aqoonsan yahay sugidda, iyadoo la tixgelinaayo dhaqanka dadyowga, horumarka siyaasadeed, dhowrista xuquuqooda, iyo u diyaarin hab dawladeed.

Iyadoo la tixgelinaayo himilada dadyowga iyo in gacan lagu siiyo horumarinta sugan ee hay'adaha siyaasiga ah ay doorteen iyadoo la tixgelinaayo duruufta gaar ahaaneed ee dad walba iyo dal walba».

Xeerka Qaramada Midoobay wuxuu kaloo dhigayaa in marka aan weli la gaarin dawladda buuxda «ay ugu muhiimsan tahay tixgelinta danaha dadyowga».

Mawqifka JDS sidoo kale ayuu yahay — oo ah in dadka Soomaaliyeed

liyeed cid kastaa ha gumeysate xuquuqda kor ku tilmaaman ula mid yihiin dadyowga kale. Buuggan waxa ujeeddadiisu tahay in la soo bandhigo «duruufta gaar ahaaneed» dhulka «iyo» «dadka» Soomaali galbeed. Waxaa tusaale loo qaadan karaa xaashida Caalamiga ee xuquuqda bani-aadanka iyo xaashiyaha kale ee xuquuqda dhaqaale, bulsho, dhaqan iyo xuquuqda waddaniga iyo kuwa siyaasadeed.

Xaashiyaha kor ku xusan mid walba qodobkeeda ugu horreeyaa wuxuu dhigayaa mabda'a «Aaya ka taliska dadyowga iyadoo isticmaalaya xaqas waxay dadyowgu si madax bannaan u dejin karaan aayohooda siyaasadeed iyo horumarkooda dhaqaale, bulsho iyo dhaqan». Nasiib-darro dawladdi boqortooyada ee Itobiya iyo Taliska dambeeyey midkoodna weli ma ayan saxiixin labada heshiis ee kor ku xusan kuwaas oo aadamiga ka badbaadinaya caddaalad xumada Qaramada Midoobay iyo UMA ay ku dadaalayaan inay tirtiraan. Aan marka si toos ah ugu gudubno su'aasha ku jirta: Yaa ah dadka Soomaaliyeed?

TAARIIKHDA DADKA SOOMAALIYEED.

Asalka Ummadda Soomaaliyeed wuxuu dib ugu laabanayaa qarniyaal badan ee taariikhdii hore Gees ka waaqooyi bari ee Afrika. Marag furka Arkiyoloojiyada wuxuu caddaynayaa dhulkii hore ee caanka ahaa oo loo yiqiin «PUNT» xiriirka ganacsi oo uu la lahaa Faraaciina-dii, Giriigga iyo Romaanigii.

Dhawr magaalo oo taariikhi ah oo Muqdisho ka mid tahay waxay

weli yihiin saldhigyo ganacsi iyo dawladeed, xarumihii yar yaraa waxay ahaayeen suuqyada beeralaydu wax ka iibsato. Hase yeeshee dadka Soomaalida ahi badidoodu waxay ahaayeen xoola dhaqato waxayna samaysteen hab maamul dawladeed oo gaar u ah oo ku dhisan tismociyinka bulshadooda iyo noloshooda.

Ummadina gooni ahaan uma noolaan karto, taasina waxay keentay in xiriir badan lala yeesho wixii ka shisheeyaa Gacanka Cadmeed. Badweynta Hindiya iyo Koonfur gaar ahaanna xeebaha agaarkooda. Sidoo kalena dhinaca Galbeedka xiriirku wuxuu gaarayey dhulka Gaallada, Cafarta, Eritereya iyo weliba dhulka ka shisheeya buuraleyda Abisiinya siina gelaya galbeedka Godonka weyn «Rift Valley» halkaasoo dadka deggani haysteen diinta Kiristaanka. Hase yeeshee dhulka Soomaaliyeed mar walba wuxuu lahaa midnimo juqraafi, asli iyo dhaqan oo ka duwanaa buuralayda Xabashida oo boqortooyin dhexdooda ka dagaalama ay qarniyo badan ka jireen.

Boqorrada Xabashida mar walba waxa caado u ahayd inay dhexdooda ka dagaallamaan, kan guusha helaana wuxuu dhici jirey jiiraanka dhinac kastoo ay ka xigaan. Weerarradaas waxa iska celin jiray Soomaalida. Tusaale ahaan qarinigii 14aad boqortooyadii Andes Gion iyo qarnigii 15aad xukunkii boqorrada Zare Yakob iyo Bid Mariam. Hase yeeshee waxa jiray waqtiyo dheer oo xasillooni iyo nabadi jireen; dagaalku ma ahayn caado. Qarnigii 16aad guutooyin xabashi ahi waxay mar labaad ku kaceen

dhac iyo boob. Ummadda Soomaaliyeed ee la cadaadinayey waxa khasab ku noqotay inay ka gilgishaan. Ciidammada Soomaaliyeed oo uu abbaanduule u yahay Axmed **Gurey xaakimkii Harar waxay soo dhaafeen Godonka weyn waxayna soo gaareen buuralayda xabashida.**

Guulihisii waagaas ayaa la qoray waxaana laga helayaa taariikhda xabashida iyo Soomaalidaba. Dadka Soomaaliyeed, Axmed Gurey wuxuu ula mid yahay waddaniyiintii ka dambaysay sida Sayid Maxamed Cabdille Xasan oo kale. Xabashidu magaca Axmed Gurey waxay ku bajisaa carruurta edebta daran ama madaxa adag.

Ciidammada boqortooyada xabashida oo waqtigaas waxaa garab siinaayey gumeystaha bortaqiiska iyadoo ay ujeeddadoodu ahayd inay ilaaliyaan ganacsiga badweynta Hindiya iyo badaha kale oo u dhow. Bortaqiiska waxa suuragal u noqotay inay qabsadaan meela ka mid ah xeebaha Waqooyi Bari ee Afrika, hase yeeshee marna suuragal uma noqon inay ummadda Soomaaliyeed gacanta ku dhigaan.

Waxa muhiim ah in la xuso inay Xabashi ku jirin marna dadkii degganaa Harar iyo magaalooyinka kale ee Soomaaliyeed. Xukaamtii oo dhamina ma ay wada degganayn Harar-Amiir Abuubakar wuxuu ahaa kii ugu horreeyey 26kii xaakim oo degay Harar 1522kii. Wax badan ayaa ummadda Soomaaliyeed ee waqtigaasi wax ka qoreen Carab, Culimo iyo socoto kale oo ka warramaysey xiriirka ganacsi ee gaarsiisnaa ilaa dhulka shiinaha. Hase yeeshee gaalkii ugu horreeyey ee ka soo galay shanta irridood ee derbiyada Harar mid ka mid ah derbigaas oo Amiir Nuur uu u dhisay difaaca xabashida wuxuu ahaa nin Ingiriis ah oo isu ekaayisiiyey ganacsato Muslim ah. Inkasta oo waqtigaasi ahaa bartamihii qarnigii 19aad waxay misn ka horraysay intayan dagaalladii xabashida dhexdeeda ayan si weyn mar

labaad u fidin intaan la qaybsan Afrika.

GEESKA AFRIKA KALA QAYBINTII KA HOR.

Gaalkaas dhulka Soomaaliyeed yimid waxa la oran jiray Sir Richard Burton waxyaaluhu arkay socdaalkiisii waxay caddaynayeen inaan madaxbannaanida Soomaaliyeed shaki ku jirin. Magaalada Harar iyo agagaarkeeda intii aan dhulka la qaybsan wuxuu ku sheegay buug uu qoray (tallaabooyinkii ugu horreeyey oo Afrikada bari ama ilafurkii Harar) oo la daabacay 1856-dii. Socdaalkiisaa wuxuu wakiil ka ahaa Shirkadda Bariga Hindiya oo u soo dirtay (inuu hubiyo awoodda dhaqaale oo soo saarka ee lama yaqaanka dhulka Soomaaliyeed oo Afrikad Bari) dhulkaas oo uu ku tilmaamay inuu ku fadhiyo «geeska barigiisa» oo dhan, wuxuu kaloo tilmaamay nolosha xoola raacatada ah ee dadka badidiisa, magaalada Harar wuxuu ku sheegay inay tahay «magaala weyn oo qadiim ah ummad xoog lihina leedahay, ayna tahay magaalada keliya oo dhisan Afrikada bari hay, ayna tahay magaalada kexarunta barashada diinta Islaamka, magaalo derbi ku wareegsan yahay guryeesheedu na dhaqan yihiin, leh suuqeeda madax bannaan, dadkeeda afkeeda lama yaqaanka ah, lacagteeda, ganacsato bunka laguna sameeyo dharka cudbiga ah iwm.»

Burton wuxuu kaloo qoray «in dhulka ballaaran ee Soomaali uusan ahayn mid faqir ah, inkastoo uu qayb ahaan lama degaan yahay dadkuna ku yar yahay waxa laga helaa waxyaalo badan oo qiima leh. marsocoyinkeedana waxa laga dhoofiya waxyaalaha ay socsaaraan, Gurrage, Xabashi Gaalla iyo qabaa'ilka kale». Burton sidii wadaadkii ka horrayey Kroph wuxuu sheegay

xiriirka ganacsi ee uu ku maqlay Saylac iyo Harar oo gaarsiisnaa xeebaha Galbeedka Afrika. Inkastoo uusan baarin waxa jiray in arday badan oo muslim ah geeskana ka tagtay ay wax ku baranayeen degganayeen Masaajidka weyn ee Dimishiq ku yaalla. Waxaa jira dokumenti badan oo taariikh ah oo u baahan baaris cilmi ah.

Burton wuxuu la kulmay Amiirkii xukumayey magaalada Axmed Abuubakar oo uu ku tilmaamay inuu lebbisnaa «go' dheer iyo Cimaamad cad oo ay ku dhex jirto koofiyad midab dahabi ah leh». Burton wuxuu ka warramay ummadda Soomaaliyeed. Wuxuu ku tilmaamay Ciisuhu inay yihiir: «faraca ugu xoog weyn ee ummadda Soomaaliyeed kuna nool Waqooyiga reer Wayma oo danaakil ah, Koonfurta degamada Godabiirsiga iyo bartamaha Saylac iyo Berbera; Bariga badi ka xigto, galbeed ka Gaallada Harar agagaarkeeda deggan». Burton ma sheegin mana arag Xabashi deggan dhulkaas.

Cusmaaniyiintii iyo kuwii ka dambeeyay ee Masaarida ahaa waxay muddo badan isku dayayeen inay gacanta ku dhigaan Xeebaha Eritereeya iyo Soomaaliya iyo iliilaha ganacsiga. 1875tii Masaaridu ayagoo fulinaaya shirqoolladii imberyaaliga ahaa ee xukunkii Masar khadawi Ismaaciil waxay qabsadeen Xeebta Soomaaliyeed iyo magaalada Harar. Xaakimkii Harar Sheekh Maxamed Cabdishakuur isna waa la dilay oo waxaa lagu beddeley Guddoomiye Gobol Hase yeeshee Masaarida marna uma suuragelin inay dadka meesha deggan lugta hoo-steeda geliyaan. 1882kii Insiiriisku wuxuu qabsaday Masar, Ciidammadii Masaaridana Harar waa ka soo celiyey, Inkas-

too Ingiriisku ogaa qaayaha iliilaha ganacsiga iyo dhaqaalaha waxtarka ah ee gobolku leeyahay, gaar ahaanna markii biya mareenka Suweys la furay 1869kii, Ingiriisku iskuma deyin inuu qabsado ama badbaadiyo magaalada Harar iyo agagaarkeeda. Sidaas Ingiriisku wuxuu ku dhawrayey Faransiiska ee kuma dhorayn dadka meesha deggan. Ingiriisku wuxuu madaxtinnimadii u dhiibay Cabdullaahi oo ahaa inankii Amiirkii ugu dambeeyey. Isla markaas Menelik oo xukumay Showa hub badanna ka helay dawladaha reer Yurub wuxuu billaabay siyaasad dhul fidis oo u suura gelisay qabsasho gumeysi iyo heshiisyo oo la saxiixday dawladaha Imberyaaliistaha ah ee reer Yurub ee una suura gelisay dhulkii uu xukumayey inuu labanlaab fidsado markaasna uu noqdo Negusa Neghasti (Boqorka Boqorrada) ee Boqortooyada Xabashida. Wuxuu rabay maahayn oo keliya Harar ee waxa ka mid ahaa Saylac iyo dhulal badan oo Ummadda Soomaaliyeed leedahay. Waxan shaki lahayn jabin-tii Ciidammadii Talyaaniga Xabashidu ku jebisay goobtii Odawa 1896kii inay kor ugu qaadday Menelik indhaha dawladaha reer Yurub, hase yeeshee ay Ummadda Soomaaliyeed u keentay sannado badan oo guul darro ah, taasoo keentay Ummadda Soomaaliyeed inay kala qaybsadaan gumeystayaasha Faransiiska, Ingiriiska, Talyaaniga iyo Xabashada.

KALA QAYBINTII UMMADDA SOOMAALIYEED.

Soomaalidu in badan bay ka soo hor jeedeen shisheeyaha xababheeda ka soo degsaya siday bartaqiliska u galeen oo kale, hase yeeshee Ummadda Soomaaliyeed markii dambe waa la hareereeyey. Faransiiska, Ingiriiska iyo Talyaaniga danaha ay ka lahaayeen Xeebaha Gacanka Cadmeed iyo Geeska Afrika marna isma dhimin. Heshiisyadii reer Yurub ay la yeesheen duqowda Soomaaliyeed ee degganeyd xeebaha Waqooyi iyo

bari iyo mustacmaraadkii laga sameeyey dhulkaas waxay si weyn wax uga beddeleen nolosha dadka Soomaaliyeed ee ku nool Xeebaha dhulka ka durugsan. Waxyaabahaasi waa badan yihiin oo halkan laguma koobi karo, hase yeeshee habka heshiisyadaasi waxay tilmaamayeen (iyadoo kala duwanaan yari jirto), inay saldhig u ahayd dhawrista madaxbannaanida Soomaaliyeed.

Midnimada dhulka Soomaaliyeed waxay ahayd ma dhaafaan iyo lagsama maarmaan. Soomaalidu iyagoo badidoodu xoola dhaqato ahayd ayaa awowayaashood qarniya badan waxay sugeen hab ay ku hantiyaan dhulka la daa'qo ee Geeska Afrika.

Sidaa darteed ayaan marna loo oggolaan Ingiraaska iyo cid kaleba inay ku tagri falaan dhulka Soomaaliyeed. Tusaale ahaan heshiiskii 14kii Luulyo 1884kii wuxuu qorayey sida soo socota «Mar haddii Ciidammada khadawiga (boqorkii Masar) laga qaadayo Berbera iyo Bullaxaar iyo guud ahaan Xeebaha Soomaaliyeed, Odayaasha magacyadoodu hoos ku saxiixan yihiin ee Harar awal waxaannu diyaar u nahay inaannu heshiis la gallo Dawladda Ingiriiska si loo dhowro madaxbannaanidayada, nabadgelyadayada iwm». Sidoo kale heshiisku saxiixay Axmed Murgan duqa Ogaadeenka 1dii Sebtember 1896kii wuxuu oranayaa «Aniga, kuwa iga dambeeya, ama dadkaygu ma bixin karaan, kumana tagri fali karaan qayb ka mid ah dhulkayaga iyo wixii hoos yimaada». Intaasoo la isku daray waxa ka muuqanaysa Siyaasadda Soomaalidu ka leedahay dhulkeeda.

Xagga buuraleyda Xabashida boqor Menelik ee Showa culays ayuu Harar saaray. Amiirkiise waa diiday inuu isdhiibo inkastoo Menelik diiday isagoo oranaya «Harar ayaan iman masaajidkana kaniisad ayaan ku beddeli», hase yeeshee Amiirka (Ingiriisku qoyskiisa xukun ku soo celiyey) wuxuu Cadan u diray nin Soomaali ah oo la oran jiray Xirsi Cali si uu la

giriiska u gaarsiiyo Xaaladdiisa ciiririga ah.

Ingiriisku iyagoo og hubka badan ee Menelik haystay tallaabo ma qaadin. Ciidammadii Menelik waxay ka soo gudbeen wabiga Hawaash oo uu ku tilmaamay gabyaagii Faransiiska ahaa Arthur Rimbuud» inuu wabigu yahay xadka boqortooyada Menelik», markaasna uu Menelik Harar iyo agagaarkeeda uu halis geliyey.

Febraayo 1878kii, Menelik wuxuu gaarsiiyey Ingiriiska Cadan degganaa inuu isagoo ah «Boqorka Showa iyo Gaallada oo dhan inuu calankiisa ka taagay magaalada madaxda Amiirka Harar Ciidamadiiina qabsadeen magaaladii Amiirka». Hase yeeshee isagoo ka faa'iideysanya erey bixinta Kiristaanka oo ay isticmaalayeen Imberyaaliistaha kale si ay u jideeyaan gumeysigooda wuxuu yiri. «Sida Qof waliba og yahay dhulkaasi (Harar) ma aha dhul muslin leeyahay». Boqorka Talyaaniga wuxuu markii dambe u qoray «Qabashadayada Harar waxay saadaal fiican u tahay xiriirka ganacsiga ah ee ka dhaxaynaya Talyaaniga iyo Showa» isagoo ka sii fekeraya dhulal kale oo uu gumeysto wuxuu ku daray inta hore, «Hase yeeshee waxa ka sii muhiimsan arrinta Saylac oo ah furdo Soomaaliyeed oo qarniya badan jirtay ahna ganacsi oo ku taal Gacanka Cadmeed. haddii aad igala shaqaysid qabsashadeeda furdadu ganacsi ayey u furnaan doontaa».

1891kii isagoo mar dambe war geliyey Talyaaniga oo ahayd dawladde inkastoo ay hub siinaysay isla markaasna ku taamaysay inay mustacmiraad ka dhigto Xabashida. Menelik waraaqo uu u qoray dawladaha reer Yurub wuxuu ku caddeeyey dhulalka uu rabo inuu gumeysto. Menelik wuxuu marag furay arrin ololayaashiisii hore ku caddaayeen oo ah inuu goostay inuu gacan geliyo «Gaallada» oo dhan «Oromos». Warqadahaas wuxuu ku sheegay «Waxaan isku dayey inaan gaarsiiyo xudduudii hore ee

Itoobiya Kharduum (Magaala-Madaxda Jamhuuriyadda Suudaan) iyo ilaa Lake Nyanza (Lake Victoria)

Aasaas taariikhi ah ma jiro oo saldhig u noqon kara dhul fidsigaas. Menelik isagoo ka hadlaya dhinaca bari dhulalka uu rabo imuu ka gumeysto wuxuu ku daray «dhulka Booranta, Caruusha ilaa la gaaro Soomaalida oo ay ku jiraan Ciisaha Soomaaliyeed iwm». Wuxuu intaa ku daray «Haddii dawlada Shisheeyaha ahi ay Afrika dhexdeeda ka qaybsadaan kuma tala jiro inaan noqdo ma daneeye meel dheer ka fiirsada». Siduu sheegayey bay noqotay, Harar oo saldhig duulaan u ah Ciidammada xabashida waxay billaabeen inay weeraraan oo gubaan degmooyinka Soomaaliyeed Xoolahoodana dhacaan. Sida qaybaha kale ee Afrika, Naftood hurayaal badan oo ka socorjeeday burcadnimada gumeysiga ayaa taariikhdu qortay. Xog warran uu bixiyey 12kii Abriil 1892kii Wakiil Siyaasadeed oo Ingiriis ahi wuxuu dhigayaa «Ciidan weyn oo xabashi ah kana soo noqday Ogaadeenya waxay soo dhaceen kumanyaal Geel, Lo' iyo hanti cayn kasta leh. Ciidankaasi waxay baabi'iyeen qayb weyn oo galbeed Ogaadeen ah, dadkiina waa laayeen». Wadaaddo Kiristaan ah, socota, ugaarsata — dhammaan waxay tilmaameen argagixiska gumeysiga Xabashida ee gaaray rag, Haween, Carruur iyo Xoolo ee Galbeedka Soomaaliyeed.

Hase yeeshee Ingiriisku waxay isu arkeen inay ku jiraan jilicsan, gaar ahaan markay Xabashidu ku jebisay Talyaaniga goobtii Adawa (1896). Ingiriisku wuxuu u baahnaa oo keliya in uu hilib u helo Ciidammadiisa Cidan deggan, wax ka ilaaliya ilaalaha loo maro Hindiya. Markii intaa lagu daro dhibaatooyinkii ka haysay Suudaan, geeridii General Gordon ka hor iyo kaddib, Ingiriiska waxay ugu muuqatay inay degdeg ula heshiyeen Xabashida inkastoo dhibaatoyinka ka imaan kara Soomaalidu

si joogto ah uga digeysay Ingiriiskuna ballan qaaday inuu fiiro gaar ah u yeelanayo. Iyadoo aan la tixgelinayn danaha Soomaalida oo Ingiriisku u diiday hub ay isku ilaaliyaan, Ingiriisku wuxuu koobay dhulkii wufuud-diisu gaarsiisnayd Geeska Afrika, markaasna wuxuu xuduud cusub la samaystay Menelik oo uu matilayey Guddoomiyihii Gobolka Harar (**Ras Mokonen** — F. Sellassie Abbihiis) iyo dawladihii kale ee gumeystayaasna ahaa, Faransiisku isagoo tixgelinaya danihiisa webiga Niilka sare iyo xiriirka ganacsi oo Xabashi uu la leeyahay wuxuu ku xadgudbay heshiisyadii Soomaali uu la lahaa, Talyaaniguna sidoo kale ayuu ku kacay.

Haddii laga eego xagga sharciga dawliga ah heshiisyadaasi sal ma laha sababta oo ah Soomaalida oo heshiisyadaasi si weyn u saamaynayeen lagama tala gelin. Heshiisyadaasi waxay dhaliyeen in Xabashidu ay hantido kumanyaal mayl oo wareeg ah oo dhul Soomaaliyeed ah inkastoo Xabashidu dhulkaa badjidiisa ayan dhab u maamulin 1930kii ka horena meelaha qaarkood ayan cagaaha soo dhigin.

Sida aynu horay u sheegnay Soomaalidu cidna uma wakiilan bixinta dhulkooda. Sharcidarrada gumeysigii Xabashida ee Soomaali Galbeed (oo sal uga dhigto heshiisyo ay dawlado gumeysi ah la saxiixatay) waxa muujinaya si fooyin sharcigu dejinayo oo ay ka mid tahay «qabsasha dhab ah».

Sharcidarrada gumeysiga xabashida ee Soomaali Galbeed waxay si buuxda u caddaanaysaa marka la eego Xeerka Qarammada Midoobay oo dejinaya xuquuq siiman, ayaa ka taliska dadyowga iyo bixitaankii gumeystayaashii Ingiriiska, Faransiiska iyo Talyaaniga. Marka laga hadlaayo ciribtirka gumeysiga gaar ahaanna waxa la xiriira hubinta lahaanta dhul la gumeysto sharciga daw-

liga ahi wuxuu aqoonsan yahay mabda'a aaya ka taliska dadka ku nool dhulkaas sida ay muujisay dacwadihii ka soo oogmay arrinta Namiibiya iyo dhul kale oo la mid ah.

HALGANKII WADDANIYIINTA SOOMAALIYEED:

Markii la qaybsaday dhulka, Soomaalidu waxba kama ogayn heshiisyada aan horay u soo sheegnay inkastoo ay noloshooda iyo jiritaankooda ay saamaynayeen.

Hase yeeshee tira yar ayaa arrimahaas la socotay. Waxa ka mid ahaa Faarax Nuur oo gabayaa ahaa dhintayna 1930kii, Faarax Nuur wuxuu yiri: Ingiriis, Amxaariyo Talyaani wey akeekamiye, Arligaa la kala boobayaa nin u itaal roone, Anse ila ah aakhirseben iligyadiisiiye.

Dadka Soomaaliyeed waxay muujiyeen caradoodii markay ogaa-deen in xadka la jeexayo, waxayna sameeyeen bannaanbaxyo iyo rabshado badan waxayna dileen madaxda gaalada ahayd ee xadka qiyaastisa loo soo diray. Isla markaas waxgaradkii Soomaaliyeed iyagoo la mid ah Jaallayaasha Afrika iyo meelaha kale ee la gumeysanayey waxay billaabeen ishortaagidda wax kasta oo qaybin kara dalalkooda iyo dhaqankooda.

Nin ka mid ah ragii Soomaaliyeed ee ugu horreeyey inay taariikhdooda Af-Ingiriisi ku qoraan qarnigaan billowgiisii isaga oo diidaya gumeysiga wuxuu ka faalloday dhibaataada qaybinta Soomaaliyeed u keentay, hannaankii guurka ee la yiqiinnay. Ka gilgilashada gumeysiga waxay Ummadda Soomaaliyeed ku caddayn jirtay taariikhda dheer ee Gabayada, heesaha, maansooyinka iwm. Guulihii Sayid Maxamed Cabdulle Xasan geesinnimo hor leh ayey Ummadda Soomaaliyeed geliyeen. Sayid Maxamed Cabdulle Xasan isagoo ah nin caalin ah adduunkana soo arkay wuxuu diiday

waxyeellada gumeysigu u geys-tay madaxbannaanida Siyaasa-deed iyo hiddaha Ummadda Soomaaliyeed.

Wuxuu dhashay 1864kii wuxuu ka yimid Ogaadeenya. Wuxuu la dagaallamayey muddo 20 sannadood ah Ingiriiska, Talyaaniga, Xabashida iyo Soomaalida daba-dhilifka u ahayd gumeysiga. Si weyn ayuu uga fogaa tilmaamihii gumeysigu ka bixiyey (Wadaadkii Waallaa) kuwaasoo ay doonayeen inay ku ceebeeyaan. Sayid Maxamed wuxuu ahaa indheer garato dhab ah isla markaana Gabayaaga Afrika kuwa ugu caansan. Sayidka gabayadiis lama illaawaanka ah waxaa ka mid ah gabay uu u tiriyey dadkiisa isagoo ku dhiirrigelinaya inay la dirjaan Ingiriiska iyo Xabashida. Wuxuu ku muujiyey aragtidiisii dheereyd isagoo leh: Hiyigaad ka sare goosatay hibatay labtiye, Haddaad hiirta waaberi sengaha halabsatoo fusho. Hilinkaad ku dhici waa mid aan laga habaabeyne. Dhabbuhu wuxuu ahaa kan aaya ka talinta iyo madax-bannaanida dadkiisa.

Guulihisa halgan laguma koo-bi karo. Waxa had iyo goor la xusuustaa dagaalkii ka dhacay Dulmadoobe, goobtaas oo lagu dilay Sarkaal Ingiriis ah oo Madax u ahaa Ciidammadii loo soo diray inay la dagaallamaan Sayidka. Sayid Maxamed weerarradii dayaaraduhu waxba waa ka qaadi waayeen, Ingiriiskuna waa qaban kari waayey, 1921kii ayuu wuxuu ku dhintay isagoo xor ah miyiga dhulkuu gobannimadiisa u dagaallamay. Sidoo kalena waxa ahaa Lobengula oo reer Simbaabwi ah. Geesinnimada Sayid Maxamed waxay u dhigantaa tii Mahdigii Suudaan, Samoore Toure iyo Asantehe Prempeh I. Raggii la socday u dhigmaan Impi oo reer Ekhka, Maci Maci oo dagaal yahan-na kale ah.

Maanta Afrikada madaxa bannaan oo dhan waxa dugsiyada la-

gu dhigaa taariikhda geesiyaasha waxana lagaga sheekaystaa meelaha ugu fog. Marka la is barbar dhi go taariikhdu waxay sheegaysaa in Ciidammada xabashidu meel kala soo jeesteen gumeysiga. Boqorka Xabashida ayaa markii ugu horraysay soo jeediyey inay wadajir dawlada gumeysiga ahi u weeraraan waddaniyiinta Soomaaliyeed. Waxa kaloo jirtay in Menelik ay u dagaallamayeen calooshooda u shaqaystayaal shisheeye ahi (Leontiv oo rush ahaa taliyana ka ahaa ciidammadii Menelik lada-diisii lugoodba waxa goceyey madficiisii).

1920kii iyo 1930kii waxa si weyn u kordhay gaar ahaanna galbeedka Soomaaliyeed cadaadiskii gumeysiga. Harar iyo agagaarkeeda mooyee maamul xabashiyeed oo joogto ah ma jirin, inta yar ee jirtayna waxay ku koobnaayeen askar. Askartaas xabashidu si fool xun ayey u baabi'in jireen dadka Soomaaliyeed.

1936kii markuu billaabmay dagaalkii Talyaaniga iyo xabashida. Talyaanigu wuxuu qabsaday Itobiya; 1940kiina wuxuu qabsaday mustacmaraddii Ingiriiska ee Soomaali-Land. Socmaalidoo dhan marka laga reebo kuwa N.F.D. iyo Jabuuti deggan xukun keliya ayey hoos yimaadeen. 1941kii 24kii markii Ingiriisku Talyaaniga ka saaray dhulkii uu horey u qabsaday ee Geeska Afrika, Ingiriisku wuxuu ku socday habkii maamul ee Talyaanigu ka tegay.

Hase yeeshee dawladihii Xayle Sellasiye ujeeddooyinkoodii dhul fidsiga ahaa ma ayan beddelin. Dagaalku markuu billowday Xayle Sellasiye amaradiisii ugu horreeyey waxa ka mid ahaa «Talyaanigu waxay diyaar u yihiin inay mar labaad dhulkeennii qabsadaan. Askarta waxa laga rabaa inay cadawga celijaan lana shaqeeyaan duqowdoodii. Waxaad dhul ka heli doontaan Eritrea iyo Somali Land». Maadaama askariga Xabashidu garawsanaa inaan Socmaali oggolaa-

nayn addoonsi waxa dadweynaha xabashiyeed looga digay in qofkii aan cuuryaan ahayn ama caamiye ahayn oo aan dagaalka ka qayb gelin dal dalaad lagu xukumayo.

Soomaalida dagaalkii Amxaaro Itoobiya dhex maray micno weyn ma lahayn, sababta oo ah ayagoo gumeysiga amxaaradu uu ka mid ahaa kuwa kale.

1941kii, Xayle Salaase markii uu masaafiriska ka soo noqday oo Addis-Aababa yimid, wuxuu ku dacwooday in la siiyo dalalkii u dhowaa Talyaanigu gumeysanayey Nastiibdarro Eretereya ayaa u gacan gashay asagoo taageero ka helay Imbeyaaliistaha, hase yeeshee Soomaalidii uu Talyaanigu gumeysanayey kuma uu guuleysan in la siiyo. Waxaa intaa raacsan in maamulka Soomaali Galbeed iyo meelihii loo yiqiin «Dhulka «Seereysan» (Reserved Areas) uu Ingiriisku gacanta ku hayey, Itoobiyaan maamulka dhulkaasi u billaabmay 1948kii meelaha qaarkoodna 1955kii, wakhtiyadaasi oo dalalkii aan is-xukumi jirin ee adduunku ay billaabeen dhaqdhaqaaqa aaya ka taliskooda

Hase yeeshee dawlada waa weyni wey ku heshiin kari waayeen aayihii dalalkii Talyaanigu gumeysan jirey. Wax ma garadnimadooda iyo go'aan xumadoodii waxay dhib iyo gumeysi u keentay dadka reer Eretereya.

1949kii, Talyaaniga waxa la siiyey (10) Toban Sannadood oo Qarammada Midoobay ay wakiil uga ahaayeen maamulka dhulkii Soomaaliyeed ee Talyaanigu gumeysan jirey. Xayle Selaase markuu maqlay wuxuu Taar u diray Xog-hayaha Guud ee Qarammada Midoobay, isagoo ku haaraamaya Golaha Guud ee Qarammada Midoobay inay «ka tallaabsadeen maabaadi'dii aaya ka taliska dadyowga Soomaalidu si cad u muuji-say». Run ahaantii Xabashi horey ivo hadda midna ma oggoleyn mabda'a aaya ka taliska dadyowga, Socmaali iyo adduunweynaha mid-

na dabinka uguma dhicin khiyaa-madaa Amxaarada.

Halganka Ummadda Soomaaliyeed u gashay soo celinta gobannimadooda wuxuu ka socday meel kastoo ummaddu joogto sida ay markhaati furayaan taallooyinka geesiyaashii loo dhisay.

Ururka Dhallinyarada Soomaaliyeed (S.Y.L.) wuxuu meel kasta kor u qaaday calankii Sayid Maxamed Cabdulle Xasan waxayna u dagaallameen madaxbannaanida dhagaaqan iyo Siyaasadeed. Magaalada Jigjiga, markuu Ururku diidey in la dejiyo calankii Leegada Booliska waxay toogteen 25 Qof. Xisbigii Leegada markaas ayaa la mamnuucay waxaana la isku dayey in la joojiyo dhaqdhaqaaq kasta oo siyaasadeed. Hase yeeshee waxyaabihii ka dhacayey dhul-weynaha Soomaaliyeed ayaa waxay raaceen dhibihii ciribtirka gumeysiga ee sii xoogsaday dagaalkii 2aad kaddib.

1960kii markii Soomaalida Ingiriisku gumeysto madaxbannaanidoodii soo dhowaatay maalamo ka hor, Soomaalida Talyaanigu gumeys-

sanayey, Soomaali-galbeed iyo dhulka kale ee Soomaali weyn xiisad xoog leh ayaa ka kacday.

Xaayle Salaase wuxuu isku dayey inuu waxyaabo ka beddelo gumeysiga Amxaarada, hase yeeshee ma ahayn nin fahmaya adduunka cusub.

Meel kasta uu gumeysi joogo, wuxuu isku dayaa keliya barashada aan qotada dheereyn ee dadka meesha deggan.

Sidoo kale ayaa gumeysiga Xabashidu kula dhaqmay Soomaali-Galbeed. Gumeystuhu wuxuu inta badan ka shaqeeyaa siduu dadka uu gumeysto ugala mid dhigi lahaa ummaddiisa xag hiddo, dhagaaqan iyo asluub.

25kii Agoosto 1956kii, isagoo ka hadlaya Ogaadeenya, wuxuu Xayle Salaase Soomaalida ka ballanqaaday Dugsiyo, «Taclin kaliya yaan la bixinin ee dhiirrigeliya is-afgaradka iyo wax-wada qabsi ga milatariga, Booliska iyo raaciyadda». Xayle Salaase wuxuu si

dhah ah uga war qabey joogitaanka Amxaarada ee Ogaadeenya. Wax ka soo baxay ballanqaadyadii Xayle Salaase inkastoo uu ku dhawaaqey inay ahayd «Horumarinta dalkaasi ujeeddo muddo dheer uu niyadda ku hayey hase yeeshee daahdey. Inuu rabey dadka Soomaaliyeed in la Amxaarayo waa arrin cad.

Isagoo la hadlaaya Soomaalida Galbeed wuxuu yiri, «Waxaan waajib idinku ah idinkoo qeyb ka mid ah qoyska weyn ee Boqortooyada Itoobiya inaad wax barataan si aad uga qayb qaadataan maamulka dawladda Dhexe. Garasha la'aanta Afka Hocyo dhibaatoo ayey idiin keenaysaa markaas barta Af-Amxaariga».

Dhul-fidsiga Xayle Salaase kuma koobnayn keliya Soomaali Galbeed waxayna ka muuqataa markuu yiri «Waxaannu qabnaa in dadka Soomaaliyeed oo dhan xag dhaqaale Itoobiya ku xiran yahay, mana qabno in dawlad Soomaaliyeed keligeed istaagi karto iyadoo gaar ka ah Itoobiya».

WAXA LAGU DAABACAY

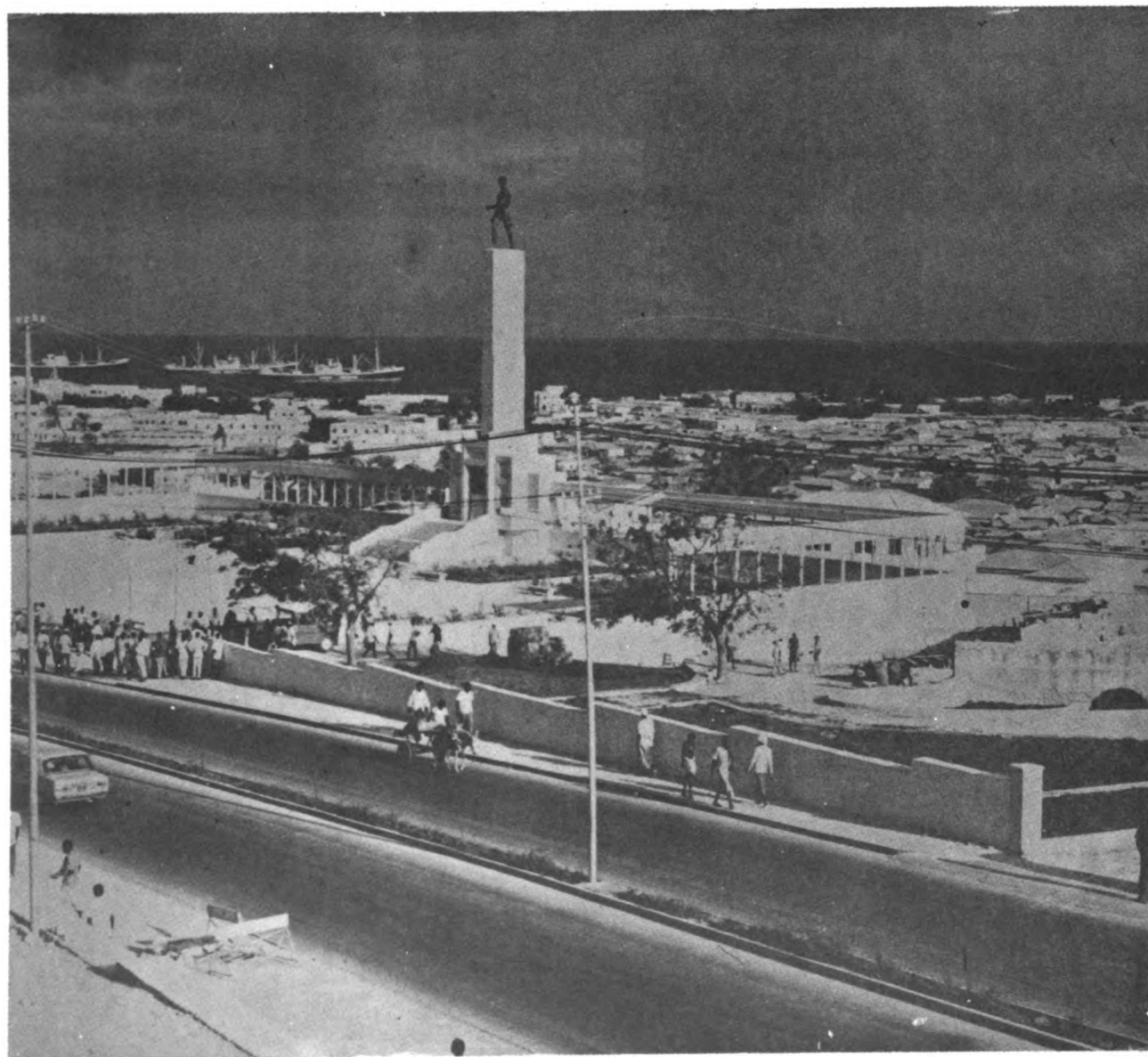
WAKAALADDA

MADBACADDA QARANKA

MUQDISHO

Dhoollatuskii Ururrada Bulshada ee Daafaca Dalka

Muqdisho: Taallada Dhagax Tuur

HALGAN!

Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed

***HORUKACA NOLOSHA
AADAMIGA IYO KAALINTA
URURRADA SHAQAALAHA**

KHUIBADDII XOGHAYAHA
GUUD X.H.K.S. EE 1da MAAJO

***SIYAASADDA DHEXDHEXA-
ADKA & MAWQIFKA KUUBA**

***15 MAAJO: ASTAAN HALGAN
IYO ILAYS DHALLINYARO**

***ISBEDDELKA EREYGA IYO
AF-SOOMAALIGA**

U Halgan
Waxbarasho
Si Waxbarashadu
Halgankaaga
U Kordhiso

waxaa soo saara
GOLAHA DHEXE EE
XISBIGA H. K. S. BISHIIBA HAL MAR

GUDDIGA QORAALKA

MAXAMED AADEN SHEEKH /Guddoomiye

ABUUKAR MAXAMED XUSEEN (Ikar)/ Xoghaye

XUBNAHA GUDDIGA QORAALKA

Xuseen Maxamed Aadan

Saciid Cabdisalaam

Rashiid Shiikh Cabdulaahi

Yuusuf Suleymaan

QIIMAHA

Soomaaliya

Koobigiiba 2/= Shilin

Sanadkiiba 40=/ shilin oo kharajka Boostada ku jiro

Dumida Carbeed iyo Afrikada Bari

40/= shilin sanadkii oo kharajka boostadu ku jiro.

Koonfur, bartamaha iyo Galbeed Afrika

\$17.00 sanadkiiba Kharajka boostadu ku jiro.

Aasiya

\$20.00 sanadkiiba oo kharajka boostadu ku jiro

Yurub

\$25.00 sanadkiiba oo kharajka boostadu ku jiro

Ameerika (Waqooyi iyo koonfur)

\$30.00 sanadkiiba oo kharajka boostadu ku jiro.

T U S M O

I DAYMADA	
MA RUN BAA?	2
II ARRIMAHA SIYAASADDA, DHAQAALAHA	
IYO BULSHADA	
— 15 Maajo: Astaan Halgan iyo Ilaya Dhallinyaro	4
— Maxamed Daahir Afrax	
III NOLOSHA XISBICA	
— Xogsatada Soomaaliyeed iyo Xuskii 1da Maajo	6
— Xaflad lagu maamuusay Maalinta Shaqaalaha	7
— Wafdi saaxiibtinnimo	8
— 7da Maajo: Maalintii qaramaynta	9
— Damaashaadkii dhallinyarada ee 15ka Maajo	9
— Sannadguuradii 3aad ee Machadka Culunta Siyaasadda	12
— Xil xisbiyeed lala kala wareegey	12
— Dhaqdhaqaaqa Degmooyinka	13
IV ARRIMAHA DUNIDA	
— Dawladaha dhexdhexaadka iyo mawqifka Kuuba	14
— Taariikhdu ma saamaxi doonto Kastaro	16
— Cabdi Cawaale Jaamac	
V WARBLIXINTA BISHA	
— Jaalle Siyaad oo booqday Masar iyo Sucuudi Areebiya	17
— Siminaar loo furay Hoggaamiyeyaal	18
— Aqoon isweydaaris Warfidiyeen	18
— Duqa Baqdaad oo yimid Muqdisho	19
— Booqashadii Guddoomiyaha qaybta Horumarinta Suuqa Dhaqaalaha Yurub.	20
— Bannaanbax Taageero	20
— Sannadguuradii 15aad ee J.G.S. Abbo	21
— Xadgudubka Kuuba ee Mabaadiida dhexdhexaadnimo	22
— Shir Jaraa'id	22
— Afhayeenno ka warramay xaalada Eritriya	24
VI HIDDAHA IYO DHAQANKA	
— Qiimaha Isbeddelka ereygu ku leeyahay Af-Soomaaliga	25
— Wajiyada suugaantii gumeysi — diidka Gaarriye	27
VII ARAGTIDA CILMIGA AH	
— Sida Hantiwadaagga u arko horukaca taariikheed	29
— Maxamed Cabdi Cali (Bayr)	
VIII BUUGAAGTA IYO QORAALLADDA	
— khudbaddii Xoghayaha Guud ee XHKS ee 1dii Maajo	31
— Khudbaddii Xoghayaha Guud ee XHKS ee xirtaanka aqoon isweydaarsigii warfidiyeennada	34
— Khudbadii Xoghayaha Guud XHKS ee 15kii Maajo	34

S.B. 1204

Telefoon Lr. 720-51,74

Qolka Lr. 112

oo ku soo baxa afafka Soomaaliga

Guriga Ummadda

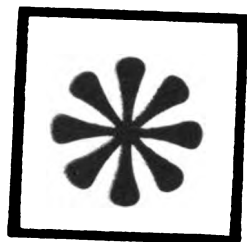
Carabiga iyo Ingiriiska.

Muqdisho, JDS

CODKA RASMIGA AH EE GOLAHA DHEXE EE X.H.K.S.

Bishiiba mar — Sannadka 2aad — Tirsigii 19aad — Maajo 1978.
 Qiimaha waa: 2 Shilin.

DAYMADA WARGEYSKA

MA RUN BAA ?

Sida la wada ogsoonyahay Qaaradda Afrika waxay badankeed xoroowday lixdamaadkii. Dalalka xoroobay waxa u guntaday, halgan dheer oo wejiyo badan u galay dadyawgii degganaa. Afrika halkaas waxa kaga le'day dad fara badan, waxa uga baaba'ay dhaqaale farabadan waxaana lagula kacay xumaan iyo cariiqsi aan mitaal lahayn. Hase yeeshee waxay in badan hiil iyo hooba ka heshay dawladaha Hantiwadaagga ah iyo xoogagga horusocodka ah ee Adduunweynaha. Halgankaas dheer ka dib dawladihii gumeysan jiray way quusteen, waxayna taagtoodii iyo tabartoodii isugu ururiyeen:

1. Inay xoogeeyaan joogitaankooda goobaha qaarkood ee aan weli xoroobin (Afrikada Koonfureed, Simbaabwe, Jasiiradaha Badweynta Hindiya, IWM)

2. Inay hab cusub ee kor ka xukun ah soo rogaan, hoggaamiyaanna dhaqaalaha dawladaha xoroobay (gumeysiga cusub). Maanta goob joog waxaan u nahay in ay soo rogaal-celiyaan dawladihii horay Afrika u gumeysan jirey, ayna doonayaan inay intay u yar tahay waddammada qaarkood toos xoog ugu qabsadaan

Waxaa tusaale u ah, sida wararku nagu soo gaarayaan, duullaanka lagu qaaday jasiiradihii Komoro (Comeres) kaas oo dibedda laga soo abaabulay, ay hoggaaminayeenna koox calooshooda-u-shaqeystayaal ah oo uu madax u yahay Jar-iska tuurkii Bob Denard. Ninkaasi wuxuu ka mid ahaa calooshooda-u-shaqeystayaashii Yurub ka soo duulay, si ay Koongo u qabsadaan, una joogaan laga bilaabo 1961-kii ilaa 1967kii. Wararkiisii u danbeeyeyna waxa lagu sheegay inuu ku nagaaday Magaalada Baaris. Kooxdaasu u hoggaaminayaa waxay kale ay qorsheeyeen inay isla markaa ku duulaan Jasiiradda Sishalis (Seychelles) taas oo aanay ku guuleysanin.

Haddaba yaa dabada uga jira calooshooda u shaqaystayaasha? maxaa keenay in sidaas loogu dhiirrado duullaan dibedda iyo gudaha la

gu qaado shucuub iyo dawlado xor ah, madaxdooda la laayo, xukunka loogala wareego? Sida la leeyahay, Denard timihii buu iska xiray, dharka hiddaha u ah jasiiraddana wuu xir'ay, wuxuuna xubin ka yahay Cole Sare isku sheegga xukunka haysta.

Haddii arrintii sidaa tahay macnuhu waxa weeye xoogaggii gumeys-tayaashii hore ka gabbadeen ayaa itaalkoodii wax iska dhimay. Waxaan isleenahay meelaha dabacu ka yimid waxa u waaweyn:

1. Silaasadda uu Midowga Sofiyeeti iyo dawladaha ay isbahays-taan ku dhaqmaan oo ah soo faragelinta ay arrimihii Afrika u khaas ahaa ay soo farageliyeen; dawlado Afrikaan ah qaarkood oo ay hub iyo ciidammo farabadan ka buuxsheen (ama Kuuba ha ka yimaadeen ama dawladaha Yurubta Bari ha ka yimaadeene). Arrintaasi qaska ay Afrika ka dhex dhalisay ka sakow waxay xujo ku noqotay siyaasadii horusocodka ahayd ee Midawga Siyeeti, waxay curyaamisay dhaqdhaqaaqii iyo firfircoonaantii xoogagga horusocodka ah, waxayna gabbad u noqotay Imberiyaaliyadda Adduunka si ay mar labaad xoog iyo bareerba ugu soo noqoto Afrika.

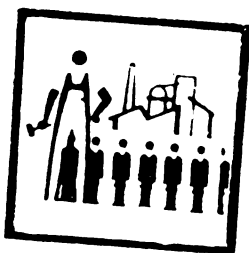
2. Afrikadii xoroowday iyo Ururkii Qaaraddu ay samaysatay oo maalinba maalinta ka dambeysa sii kala daadanaya, awoodna u la'inay si toos ah, oo geesinnimo leh, uga hor tagaan dhibaatooyinka qaaradda soo food saaraya. Waxay u muqataa in Ururka la curyaaminayo, dawladihii Afrika ee xorta ahaana mid waliba arrimo kale lagu shuqliyey (ama ay isku shuqlisay) si aanay kaanshaba ugu helin inay madaxa kor u qaadaan oo ay waxa hareerahooda ka dhacaaya ugu dhabbo galaan.

Waxaa iswarsi leh, markaa, dawladaha Midowga Sofiyeeti imisay dareensan tahay halistaas ay gelisay Qaaradda Afrika, imisa se madaxda Afrika arrintaas welwel ka hayaa?

Bisha Luuliyo ee soo socota waxa magaalada khartuum layisugu imanayaa fadhigii meertada ahaa ee Madaxweynayaasha Dawladaha Afrika, waxaana shaki ku jir' in Dadweynaha Qaaraddani ka suga-yo jawaab cad ee u qalanta weerarka lagu hayo iyo qeybsashada cusub ee aan ka duwaneyn tii Berliin 1884kii ee lala damacsan yahay.

ARRIMAHA SIYAASADDA, DHAQAALAHA IYO BULSHADA

15ka Maajo ASTAAN HALGAN
IYO ILAYS DHALLINYARO

MAX'D DAAHIR AFRAX

Bisha Maajo sannad walba waxay soo gashaa iyadoo xambaarsan farxad iyo raynrayn ay u siddo xoo-gagga kacaanka ah ee Soomaaliyeed. Soomaaliyada kacaanka ah waxaa caado u noqotay, marka Maajo soo dhowaato in la bilaabo olole xiisa leh oo loogu diyaar ga-roobaayo soo dhoweynta bishaa qiimaha taariikhiga ah leh.

Bisha horraanteeda waxaa lala dabbaaldega shaqaalaha horusocodka ah oo ay u caleema saaran tahay 1da Maajo, maalinta shaqaalaha adduunka isla markaasna ah maalintii uu dhismay Xiriirka Guud ee Ururrada Shaqaalaha Socmaaliyeed.

Damashaadkii iyo Xafladihii xuska maalinta Shaqaalaha raadkoodii oo weli sii qoyan, magaalocyiinka oo weli ku xashaashaya calamadii kala jaadka ahaa, nalalalkii kala midabka ahaa iyo tabbeelayaashii kacaanka ahaa; ayaa waxaa socgashay 15ka Maajo, maalinta dhalinyarada Soomaaliyeed; markaa-say dhalinyaradu shaqaalaha kala wareegtaa xilkii hoggaaminta damaashadyada iyo martigelinta xoo-gagga horusocodka ah, kuwa dalkeenna iyo kuwa dunida kaleba.

15KA MAAJO WAA HOOYADII MAALMAHEENNA TAARIIKHIGA AH.

Dhowr iyo toban ayay gaarayaan maalmaha taariikhiga ah ee aynu sannad walba u samaynno xusheer qaran ah, innagoo ku xusuusanayna qiime taariikheed oo ay ugu fadhiyaan Ummaddeenna. gaar ahaan waxay maalmahaasi aad u kordheen muddadii kacaanku

jiray oo qaarkood taariikhda socgaleen, qaarna ka horraayeen, laakiin aan qiimahaada la siin jirin, in kastoo la wada ogyahay, sannad kastana la isku baraarujiyo munaasabaddii ay maalin waliba taariikhda kuu gashay iyo dhumucda qiimaheeda, haddana waxaa laga yaabaa dadka badankiisu in aysan u fiirsan sida ay maalmahaasi u kala da'weyn yihiin.

15ka Maajo waa maalinta ugu da'weyn maalmaha waddaniga ah ilaa iyo hadda laga xuso dalka Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliya. Munaasabad waddani ah oo sannad walba la xusana waa mid dii ugu horraysay dalkeenna. Afartanaadkii qarnigaan waxay ahayd maalinta keli ah oo loogu dabbaaldego xusuus waddanimo.

Lama mooga munaasabaddii ay 15ka Maajo taariikhda ku soo gashay, taasoo ah asaaskii ururkii la magac baxay Naadiga dhalinyarada Soomaaliyeed (S.Y.C.), 1943kii. ururkaas oo markii dambe isu baddalay Xisbi Siyaasi ah oo gobannimadoon ah, ahaana kii dadweynaha Soomaaliyeed u horseeday gobannimada ay maanta harsanayaan lala ka mid ah shanti qaybood ee gumeystayaashu dalkeenna u kala jabsadeen.

Sanooyinkii afartanaadka, oo ahaa muddadii Xisbigii SYL ka faayoobaa aafada gumeysiga cusub, ahaana horusocod dhab ah oo gobannimadoon ah, sanooyinka oo dhan waa la xusi jiray 15ka Maajo. maalintii dhalinyarada Socmaaliyeed soo shaac bixiyeen fikraddii gobannimadoonka ee lagu guulaysatay.

Isu sheegid ma leh halkii uu ku dambeeyey Xisbigii isaga ahaa, nasiib darro ayay noqotay in ay curyaamiso. suntii uu u qooshay gumeysiga cusub, ka dibna uu noqday qalab gumeysigaasi ku adeegto. Hase yeeshee taas waxba ku sii dheeraan maynno, si aynaan uga fogaan arrintii aan ka hadlaynay oo ahayd qiimaha taariikhiga ah ee 15ka Maajo, qiimahaas oo aysan dhaawici karin aayatiin xumadii uu ku dambeeyey Xisbigii maalintaas la unkay. Qiimaha dhabta ahi kuma jiro raadraaca dhacdocyinka socodka taariikhda hal xisbi oo qura, balse wuxuu ku jiraa socodka taxanaha taariikhda isbeddelka bulshada iyo wixii ay ka tartay fikraddii soo shaacbaxday maalintaas iyada ah, sidii uu Jaalle Siyaad shaaca ka qaaday markii uu ka hadlaayey xuskii maalintaas ee lagu qabtay Golaha Murtida iyo Madadaalada.

MAALMO WAAWEYN WALISE MUGDI KU JIRA:

Isla markaas, marka aan tilmaamaynno qiimaha taariikheed ee 15ka Maajo, yaan loo qaadan in aan ku doodaynno in ay tahay maalintii ugu horreysey ee ay dhalatay fikrad loogu horseedayo gobannimada shacbiga Soomaaliyeed.

Dhab ahaan gobannimadoonka Socmaaliyeed aad buu uga da'weyn yahay 15kii Maajo, 1943kii. Cidina ma moga dhaqdhaqaaqyadii ka caaneed ee ay hoggaaminayeen hal-yeeyaashii caanka ahaa Axmed Gurey, Sayid Maxamed Cabdulle Xasan iyo Daraawiishtiisii iyo kuwii kalaba, iyagoo hubka u qaaday difaaca madaxbanaannida Ummadda Socmaaliyeed.

Hase yeeshee, wax laga xumaado, walibana laga yaxyaxo waxaa ah in aynaan maanta rasmi ahaan u hayn maalintii iyo xataa bishii uu soo baxay mid kastoo ka mid dhaqdhaqaaqyadaasi. Sababta ugu waynina waa afkeenna oo aan wagaas qornayn, taariikhdana la kaydin jirin, iyo iyadoo aan weli taariikhda Ummaddeenna lagu samayn baaris cilmiyeed oo tifaftiran. Inkastoo muddadii kacaanku jiray arrintaas dadaal badan laga sameeyey, walina lagu hawl jiro, haddana heerkii la doonaayey lagama gaarin. Sidaa awgeed, dhaqdhaqaaqii Ururka dhallinyarada Soomaaliyeed ayaa wuxuu noqday midka ugu horreeya ee ilaa iyo hadda rasmi ahaan loo hayo maalintii uu bilawday; waana sidaas sida aan 15ka Maajo ugu tilmaamayno in ay tahay maalinta ugu da' weyn maalmaha waddaniga ah ee dalkeenna rasmi ahaanta looga xuso waqtigan la joogo. Waase laga yaabaa mustaqbalka soo socda in daaha laga qaado maalmaha ka da'da weyn ee baadigoobkooda lagu jiro, ama loo baahan yahay.

KACAANKA OKTOOBAR IYO WEYNEYNTA MAALMAHA TAARIKHDA LEH.

Kacaanka 21kii Oktoobar markii uu curtay wuxuu ku dadaalay qayb-bulsheed kasta (Socia strata) in la abaabulo, la mideeyo laguna barbaariyo jidkii ay ku dhismi lahaayeen, kuna gudan lahaayeen horumar bulsheedka hayaanka loo yahay. Hay'addii kacaanku u xilsaaray dhaqan gelinta himiladaas kacaannimo, waxay ahayd Xafiiskii Siyaasadda ee Madaxtooyada GSK, kaasoo qayb-bulsheed kasta u sameeyey laan u gaar ah sida Shaqaalaha, Dhallinyarada, Haweenka iyo Iskaashatooyinka.

Qaybahaas aan soo xusnay mid kastoo ka mid ah waxaa loo caleema saaray maalin astaan u ah halgankooda kacaaneed, maalintaas ay ku dhaataan, kuna tilmaansadaan habeendhaxa socodka halgan-kooda. Isla markaas maalmaha la

caleema saaray waxay ahaayeen maalmo horeba qiimo taariikheed ugu fadhiya bulshada Soomaaliyeed iyo xoogagga horusocodka ah ee adduunka; sida 8da Maarso maalinta Haweenka dunida, 1da Maajo maalinta Shaqaalaha Adduunka iyo 15ka Maajo maalintii dhaqdhaqaaqa gobannimadoonka ah ee dhallin-at Soomaaliyeed.

Muddadii kacaanku jiray sannad kasta maalmahaas waxa loo samayn jiray dabbaaldega ay qabanqaabisay qayb-bulsheedka ay maalintaasi ku magacaaban tahay dhismihii Ururrada Bulshada mid kasta waxaa lagu beegay maalintii qiimaha gaarka ah u lahayd, isla markaasna muujinaysa Ururrada Bulshada Soomaaliyeed in ay yihiin qayb aan ka go'i karin xoogagga horusocodka ah ee adduunka; **kuwaasoo ay ka kooban tahay jabhadda ka soo horjeedda imbiryaalayadda iyo gumey-siga, una halgamaysa xorriyadda dimoqraadiyadda iyo hantiwadaagga.**

URUR GU' JIRSADAY IYO XUS LABA JIBBAARMAY.

Xuskii 15ka Maajo Sannadkaan wuxuu la soo baxay dardar hor leh oo ay uga duwanayd sanooyinkii ka horreeyey. Dardartaa waxaa keenay miisaan hor leh oo ku soo kordhay. Miisaankaasi wuxuu yahay dhalashadii ururka dhallinyarada kacaanka Soomaaliyeed. 15kii Maajo ee sannadkan la bilawday tirsi cusub oo lagu tirinaayo da'da UDHKS, ururkaasoo sannadkan gu' jirsaday, sannad-guuradiisii u horeryeyna u dabbaaldegay.

Dhab ahaan UDHKS oo ay ka dambeeyaan dhallinyarada Soomaaliyeed ee Kacaaniinta ah wuu muujiyey qiimihii ay ka mudnayd maalintaas taariikhiga ah. Muddo toddobaad ah (13-18kii bisha) ayaa lagu jiray damaashaad iyo dabbaaldega aan kala go' lahayn. Damaashaadyadaas oo heer walba lahaa waxay isugu jireen Xaflado, bannaanbaxyo, kulanno, bandhigyo.

tartanmo fan iyo isboortiba leh iwm. Wuxuu ahaa dabbaaldeggii ugu ballaarnaa ee munaasabadaas lagu xusay.

Dabbaaldega dhallinyaradu had iyo jeer wuxuu leeyahay dhadhan gooni ah, dhadhankaas oo ay u samayso firfircoonida iyo xammaasadda u gaarka ah dabeecadda Dhallinyarada. Daamaashaadyadii xuska maalintooda waxa dhallinyarada kala qaybgalay madaxda dalka oo uu hormuud u yahay Xoghayaha Guud XHKS, Madaxweynaha JDS, Jaalle Maxamed Siyaad Barre, oo ay caado u tahay in uu bulshada Soomaaliyeed qaybaheeda kala geddisan kala wada qaybgalo hawlaha ay ku hirgelinaayaan himilooyinkooda kacaannimo.

Jaalle Siyaad, wuxuu ka qaybgalay xaflad ballaaran oo 15kii Maajo lagu qabtay Golaha Murtida iyo Madadaalada halkaasoo uu ka jeediyey khudbad qaayo leh oo dhallinyarada Soomaaliyeed u noqonaysa hub cusub oo wax-ku-ool ah halganka ay ugu jiraan dhismaha bulshada cusub iyo difaaca qarannimada dalkeenna.

Waxa kaloo Ururka Dhallinyarada dabbaaldeggiiisii kala qaybgalay, hambalyo iyo taageerana isla garab taagay, Xisbiga Hintiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed, Xiriirka Guud ee Ururrada Shaqaalaha Soomaaliyeed, Ururka Dimoqraadiga ah ee Haweenka Soomaaliyeed, ururka Dhaqdhaqaaqa Iskaashatooyinka Soomaaliyeed iyo Ciidammada qalabka Sida. Waa caado ay leeyihiin xoogagga horusocodka ah ee Soomaaliyeed in ay iskaashi iyo istaakulayn ku fuliyaan hawlaha hoda.

Wargeyska Halgan wuxuu UDHKS ugu hambalyaynayaa sannad-guuradiisa 1aad, wuxuuna u rajaynayaa in uu ku guulaysto meelmariinta farriinta taariikhiga ah ee ay ka sugayso bulshaweynta Soomaaliyeed.

NOLOSHA XISBIGA

Xoogsatada Soomaaliyeed iyo xuskii 1da Maajo

1da Maajo oo ah maalin-ta Shaqaalaha Adduunka, sannadkanna ku soo beegantay sannadguuradii laad ee aasaaskii Xiriirka Guud ee Ururrada Shaqaalaha Soomaaliyeed, xoogsatada dalkan JDS waxay ku soo dhaweysey farxad iyo niyad kacaannimo.

Habeenkii 29kii Abriil, dhammaan golayaasha hanuuninta ee degmooyinka dalka waxaa lagu qabtay xafado lagu soo dhoweynayey maalin-ta weyn, loogana warramayey taariikhda hal-ganka Shaqaalaweynaha adduunka, guud ahaan iyo shaqaalaha Soomaaliyeed gaar ahaan. 30kii Abriil gaarabnimadeediina dhammaan magaaloyinka waaweyn waxaa laga sameeyey bannaanbaxyo lixaad leh oo ay ka qaybgaleen shaqaalaha Soomaaliyeed iyo xoogagga kalee horusocodka ah oo taageeraayey.

Magaala madaxda Muqdisho haddaan tusaale ahaan u soo qaadanno, bannaanbixii galabtaa ka dhacay wuxuu ahaa mid xiise weyn leh. Jidadka waaweyn ee magaalada Xamar waxa isugu soo baxay dadweyne tiradoodu kor u dhaaftay

Boqol kunoo qof kuwaa oo u badnaa Shaqaalaha magaal **amadaxda**, ayna wehesheen kooxo ka tirsan ururrada kale ee bulshada sida: Dhalinyarada, haweenka, Iskaashatooyinka, Ciidamada Qalabka Sida iyo Dadweynaha 14ka degmo ee Gobolka Benaadir.

Xoogsatadaasi intii ay bannaanbaxa ku marayeen waddooyinka waaweyn, waxay ku dhawaaqayeen eraayo ay ku ballanqaadayaan kordhinta tacabka, ilaalinta miraha Kacaanka, daafaca dalka iyo xoojinta isbahaysiga shaqaalaweynaha adduunka ee la dagaallamaya Imbaryaaliyadda, gumeysiga, cadaadiska iyo isku dulnoolaadka. Arrimahaasi waxay kaloo ka muuqdeen boqortooyada ay siteen bannaanbaxa, kuwaasoo muujin

ayey guulihii xoogstada Soo maalieeyd gaartay mudda-dii kacaanku dalka maamulayey.

Xoogsatadaa oo bannaanba-xa samayneysey markii ay isugu yimid. Madaxweynuhu wu-ha Daljirka Dahsoon, waxa

salaan sharaf ka qaatay Xoghayaha Guud XHKS, Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre, oo ku soo sharfay shaqaalaha inuu kala soo qayb galo da-maashaadkoodii.

Madaxdii kale ee la soco-
tey Madaxweynaha, waxa

ka mid ahaa madaxweyne ku xigeennada Jaalle Xu-
seen Kulmiye Afrax iyo Jaal-
le Ismaaciil Cali Abokor
iyo xildhibaanada ka tirsan
Golaha Dhexe XHKS iyo
Madax jagooyin sare ka ha-
ysa xisbiga, ururrada bul-
shada iyo Dawladdaba.

Xaflad lagu maamuusay Maalinta Shaqaalaha

Habeennimadii 1da Maajo Golaha Murtida iyo Madaadda-lada waxaa lagu qabtay xaflad weyn oo la xiriirtay damaashaadkii loo samaynayey Xuska maalinta Shaqaalaha Adduunka. 1da Maajo, isla markaasna ku beegan sannadguuradii 1aad ee dhismaha XGUSHS.

Xafladdaa waxa hadal gaaban oo warbixin iyo soo dhoweyn isugu jiray ku furay Guddoomi-yaha Xiriirka Guud ee Ururra-da Shaqaalaha Soomaaliyeed Jaalle Maxamuud Cali Axmed. Guddoomiyuhu wuxuu magaca xoogsatada Soomaaliyeed Billad Dahab ah ku guddoonsiiyey Xog hayaha Guud ee XHKS. Ma-daxweynaha JDS. Jaalle Ma-xamed Siyaad Barre. Billaddaas oo ahayd tii ugu horreysay Bil-ladda Geesiga Shaqada hanti-wadaagga ah, Jaalle Siyaad wu-xuu ku mutaystay sida kartida iyo hagar la'aanta ah ee uu uga shaqeeyo daryeelka danaha Sha-qaalaha iyo kuwa Ummadda Guud ahaan.

Ka dibna Xoghayaha Guud wuxuu halkaas ka jeediyey khu-dbad taariikhi ah oo ay si weyn ugu riyaaqeen dadkii halkaas isugu yimid. Madaxweynuhu wu xuu khudbaddiisii ku billaabay hambalyo iyo bogaadin uu u jee-diyey Shaqaalaha Soomaaliyeed iyo kuwa adduunweynahaba, xuska maalintaa qaayaha leh. Qodobbadii ugu waaweynaa ee Jaalle Siyaad khudbaddiisaa uga hadlay waxa ka mid ahaa:

1. Halgankii ay soo galeen Shaqaalaha Adduunku iyo kaa-linta ay kaga jiraan Kacaanka Adduunweynaha.

2. Taariikhda Shaqaalaha Soomaaliyeed iyo kaalintii ay ka soo qaateen, welina kaga ji-

raan, dhismaha dalka, difaaciisa, kordhinta tacab soo saarka iyo horumarinta Bulshada ee dhi-nac kasta saameysa.

3. Xaaladda geeska Afrika iyo halganka xaq ah ee ay ku jiraan jabhadaha Gobannima-

doonka Soomaali Galbeed, Abbo iyo Ereteriya.

4. Dacaayadda riqiiska ah ee ay isla dhexwareegayaan xoo-gagga Imbaryaaliistaha ah iyo dib u socodka gudaha, kuwaasoo ay uga danleeyihiin in ay shacbiga Soomaaliyeed uga weeciyaan tubta toosan oo uu doortay, taasoo ah hantiwadaagga cilmiga ah.

5. Inqilaabkii dhicisoobay ee ay isku dayeen kooxdii yarayd oo dibusocod ahayd, una ade-

egaysey quwado shisheeye ah, si ay u waxyeelleeyaan guulihii shacbiga Soomaaliyeed gaaray muddadii kacaanka barakaysan mayalka u hayey.

Madaxweynuhu khudbaddii-saa xiisaha leh wuxuu ku soo gabagebeeyey ammaan uu u jee-diyeey xoogsatada Soomaaliyeed, guulihii dhaxalgalka ahaa ee ay ka soo hoysay hirgelinta himiloo-yinka kacaankii 21kii Oktoobar ee u dhashay daryeelka danaha dadweynaha Soomaaliyeed ee

ay xoogsatadu horumudka u tahay.

Madaxdii kale ee xafladdaas ka soo qayb gashay waxaa ka mid ahaa Madaxweyne ku xigeennada Jaalle S/Gaas Xu-seen Kulmiye Afrax iyo Jaalle S/Guuto Ismaaciil Cali Abokar. Jaalle S/ Guuto Axmed Suley-maan Cabdalle oo saddexduba ka tirsan Guddiga Siyaasiga ah ee XHKS, xildhibaan ka tirsan Golaha Dhexe XHKS, dan-jirayaasha dalkeenna jooga iyo Madax kale.

Wafdi saaxiibtinnimo

Bisha Maaajo 9keedii waxaa dalka ka dhoofay wafdi ka socdey Xisbiga Shuuciga ah ee dalka Talyaaniga, iyagoo u sii jeeda dalkoodii. Wafdigaas oo muddo toddobaad ah dalka booqasho saaxiibtinnimo ku joogay, waxaa hoggaaminayey Jaalle Luigi Pestalozza oo ka tirsan qaybta dhaqanka ee Golaha Dhexe Xisbiga Shuuciga Talyaaniga, ahna nin qoraa ah oo Soomaaliya waxyaallo badan hore uga qoray.

Booqashada wafdigu waxay ahayd martiqaad saaxiibtinnimo oo XHKS ku marti-qaaday inay ka soo qayb galaan dabbaal degga 1da Maaajo, maalinta xoogsatada adduunka; martiqaadyada noocaas ahina waa arrin horaba caa do ugu ahayd labada Xisbi.

Wafdigu waxay wada hadallo la yeesheen madax ka tirsan Golaha Dhexe XHKS oo ay ka mid yihiin Guddoomiyaha Hoggaanka Aydo lojiyada Jaalle Dr. Maxamed Aadan Sheekh, Guddoomiyaha Hoggaanka Abaabulka Jaalle G/ Sare Cabdulqaadir Xaaji Maxamed iyo Guddoomiye Ku-xigeenka Hoggaanka Arrimaha Dibedda Jaalle Warsame Cali Faarax.

Wafdigaas ka socdey Xisbiga Shuuciga dalka Talyaaniga iyo

madaxda XHKS arrimihii ay ka wada hadleen, waxay ahaayeen ra'i isweydaarsi ku saabsan xiriirka labada Xisbi iyo labada dal; iyo isbeddel tayeedka ka socda labada dhinac.

Wafdigaas oo ka koobnaa 11 qof muddadii ay dalka joogeen waxay booqasho ku tageen Dan wadaagaha Beeraleyda iyo kalluumaysatada ee Kurtunwaarrey iyo Baraawe, halkaasoo ay soo arkeen, una riyaaqeen isbeddel bulsheedka ka socda iyo guulaha laga gaaray dajinta dadkii reer guuraaga ahaa ee abaaruhu waxyeelleeyeen. Waxay kaloo socbeeqdeen iskaashatada «Uba» ee degmada Qoryooley, halkaasoo ay u kuur galeen Iskaasha-

tooyinka dalka JDS qaabka ay u dhismayaan iyo guulaha laga gaaray.

Wafdigaas saaxiibbada ahi meeshii ay tagaanba waxaa si Jaallennimo ah ugu soo dhoweynaayey madaxda Xisbiga iyo dadweynaha halkaas ku nool; waxaana laga siinaayey warbixin buuxda oo la xariirta hawlaha iyo isbeddelka kacaaneed ee halkaas ka socda.

Sida la ogyahay, Xisbiga Shuuciga ah ee dalka Talyaaniga iyo Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed waxaa ka dhexaysa saaxiibtinnimo qoto dheer oo ku dhisan iskaashi iyo isbahaysi Jaallennimo.

7da Maajo Maalinta qaramaynta

7da Maajo waxay ka mid tahay maalmaha xusuusta gaarka ah u leh xoogsatada Socmaaliyeed. Maalintaasi taariikhda Soomaaliyada Kacaanka ah waxay gashay Sannadkii 1970kii, markaasoo Kacaanku geesinnimo u yeeshay in la qaramaayo Bankiyadii iyo Shirkadihii ay Shi sheeyuhu maamulan jireen, kuna dhiigmiiran jireen Shaqaalaha Soomaaliyeed.

Sida la ogyahay qaramaynta Halbawlayaasha dhaqaaluhu waxay ka mid tahay mabaadii'da Hantiwadaagga Cilmiga ah ee ka soo horjeedda isku dulnoolaadka iyo dhiigmiiradka. Duniida Hantiwadaagga ah waxaa jira 2 (Laba) nooc oo lahaansho ama hanti dadweyne oo dawladdu maamusho iyo hanti iskaashato oo ay maamusho xoogsato muruqmaal ah oo awooddooda wax soo saarka meel isugu geysatay.

Haddaba qaramayntii halbawlayaasha dhaqaalaha dalkaenna waxay tilmaan cad ka bixinaysay

astaanta horusocodnimada ee Hantiwadaagga ku abtirsata ee uu lahaa Kacaanka 21kii Oktoobar ilaa iyo dhalashadiisii horeba. Kacaanku wuxuu u dhashay daryeelka danaha xoogsatada iyo guud ahaan dadweynaha Soomaaliyeed, jidka ugu habbon ee himiladaas lagu gaari karana wuxuu u arkay inuu yahay hantiwadaagga Cilmiga ah.

Sida awgeed ayay tallaabooyinkii ugu horreeyey ee Kacaanku waxay ahaayeen kuwo ka shidaal qaadanaya dhuuxa mabaadii'da Hantiwadaagga Cilmiga ah. Tallaabooyinkii ugu horreeyey uguna muhiimsanaa ee noocaas ahaana waxa ka mid ahaa kiwii qaramaynta.

Sida la ogyahay dal kasta noolshiisa iyo horumarkiisa waxay ku xiran yihiin wax soo saarka maaddiga ah ama haddii si sahlan loo yiraahdo dhaqaalihiiisa. Dhaqaalaha maamulkiisu na mar hadduu gacanta ugu jiro dad maalqabeen ah oo aan innaba dan ka lahayn daryeelka

dadweynaha iyo horumarinta Bulshada, balse ilaha dhaqaalaha dalka u adeegsanaya sidii ay iyagu ribix gaar ahaaneed oo dheeraad ah ku heli lahaayeen. suurtagal ma noqon karto dalkaasi inuu gaaro horumar cad-daalad ku dhisan, oo wax-kuool u ah xoogsatada dhalinaysa dhaqaalahaas isaga ah.

Kacaanka Oktoobar aragti-daas kacaaneed ee cilmiga ah ayuu ka duulayey, markii uu ku dhaqaaqayey qaramaynta ilaha dhaqaalaha dalka. Muddadii 8da Sano ahayd ee maamulka ilaha wax soo saarka dalku uu ku jiray Gacanta xoogsatada Socmaaliyeed, isbeddelka dhallita ah ee ku dhacay warshadaha, Bankiyada iyo Wakaaladaha, dalka wuxuu muujinayaa farqi-ga weyn ee u dhexeeya dhaqaalaha lagu maamulo habka hantigocsiga iyo midka ku jahaysan qaabka hantiwadaagga; iyo sida kan dambe ugu danaynayo xoogsatada iyo guud ahaan Bulshadweynta.

Damaashaadkii dhallinyarada ee 15ka Maajo

15ka Maajo waa maalinta dhallinyarada Soomaaliyeed. maalintii la unkay ururkii dhalinta Soomaaliyeed ee gobannimadoonka ahaa, sannadkii 1943kii. Muddadii Kacaanku jiray sannad walba munaasabaddaas waxaa loo sameyn jiray dabbaaldeg lagu xusuusanaayo halganka dhallinyarada, 15kii Maajo ee sannadkii dhowaa 1977kii waxaa rasmi ahaan loo dhisay Ururka Dhallinyarada Kacaanka Soomaaliyeed. Sidaa awgeed shan iyo tobanka Maajo ee sannadkaan waxaa loo sameeyey dabbaaldeg ballaaran oo lagu xusayey labadaa munaasabaddood oo isku soo beegmay. dhalashadii fikraddii gobanni-

madoonka iyo sannadguuradii laad ee dhismaha U.D.H.K.S. U.D.H.K.S. damaashaadyadii uu munaasabaddaas ku xusay waxa ugu waaweynaa kuwa hocs ku qoran:

1. XAFLAD AY QABANQAA-BISAY DHALLINTA SHA-QAYSAA.

Habeennimadii 15ka Maajo Xarunta Dhexe ee UDHS waxa lagu qabtay Xaflad weyn oo ay soo qabanqaabiyeen Guddiyada dhallinta shaqaysa ee magaalada-madaxda iyo Xoghayntoda Guud.

Xafladdaas waxa dhallinya-

rada kala soo qayb galay Kaa-liyaha Xoghayaha Guud ee XHKS, ahna Madaxweyne ku-xigeenka JDS, Jaalle Ismaaciil Cali Abokor iyo madax kale oo ay ka mid ahaayeen Guddoomiyaha Hoggaanka Ahaabulka Golaha Dhexe XHKS, Jaalle G. Sare Cabdulqaadir Xaaji Maxamed; Guddoomiyaha Hoggaanka Aydoobjiyada Golaha Dhexe XHKS Jaalle Dr. Maxamed Aadan Sheekh; Guddoomiyaha Xiriirka Guud ee Ururrada Shaqaalaha Soomaaliyeed, Jaalle Maxamuud Cali Axmed; Xoghayaha Guddiga Xisbiga Gobolka Banaadir, Jaalle Yuusuf Ibrahim «Abuuraas» iyo Guddoomiye ku-xigeenka laad ee Urur-

ka Dhallinyarada Kacaanka Soomaaliyeed, Jaalle Daahir Warsame Yuusuf.

Xafladda waxa khudbad gaaban oo warbixin iyo soodhoweyn isugu jirtay ku furay Guddoomiye ku-xigeenka 1aad ee UDHKS, Jaalle Daahir Warsame Yuusuf, isagoo ku soodhoweynayey Kaaliyaha Xoghayaha Guud ee XHKS, Jaalle S./Guuto Ismaaciil Cali Abokor ka dibna Jaalle Ismaaciil wuxuu dhallinyarada halkaa uga soo jeediyey khudbad qaayo leh. Qodobbadii khudbaddiisaa uu ku falanqeyey waxa ka mid ah:

1. Taariikhda halgankii dhallinyarada Soomaaliyeed iyo maalintii lama ilaawaanka ahayd ee ay ka soo qaateen dareensiinta dadweynaha qiimaha xorriyadda.

2. Cadaadiskii iyo daryeel la'aantii dhallinyaradu kala kulantay xukuumadihii dibusocodka ahaa ee kacaanka ka horreeyey.

3. Tallaabooyinkii cadcadada ee kacaanku ka qaaday daryeelka dhallinyarada, isagoo u jeexay dhabba cad oo ay u maraan gudashada xilkooda taariikhiga ah.

4. Firqircoonidii kacaannimo ee dhallinyaradu muujisay

muddadii kacaanku jiray iyo guulihii badnaa ee ay soo hoy-say.

5. Ugu dambeystii Jaalle Ismaaciil wuxuu dhallinyarada shaqaysa ku guubaabiyey in ay kordhiyaan dadaalkooda la xiriira ka qayb galka hawlaha bulshada lagu horumarinayo siiba marxaladdaan adag ee maanta lagu jiro.

Dhallinyarada shaqaysa waxay xafladdaas ku soo bandhigtay ciyaaro, muusiko iyo heeso waddani ah oo aad u raalli geliyey dadkii xafladda ka qayb galay.

2. KAALINTII DEGMOOYINKA

Habeennimadii 14ka Maajo, Golayaasha Hannuuninta ee 14ka degmo ee gobolka Banaadir iyo guud ahaanba degmooyinka dalka waxa lagu qabtay xaflad lagu soo dhaweynayey maallitaa xusuusta mudan. Xafladaha waxa qabanqaabiyey guddiyada UDHKS ee degmooyinka, iyagoo kaashanayey guddiyada Xisbiga iyo Ururrada kale ee bulshada.

Xafladaha waxa ka qayb galay, khudbadana ka jeediyey madaxda Xisbiga. 14ka degmo gobolka Banaadir xafladihii lagu qabtay waxa ka qayb galay

xildhibaan ka tirsan Golaha Dhexe XHKS. Xafladihii Gobollada lagu qabtayna waxa ka galay kormeerayaasha Golaha Dhexe ee Gobollada iyo Degmooyinka iyo Xoghayayaasha Guddiyada Xisbiga.

Madaxda Xisbigu waxay munaasabadda dadweynaha ugu sharxeen taariikhda halganka dhallinyarada Soomaaliyeed heerarkeeda kala geddisan; iyaga oo isla markaana dhallinyarada ku boortinayey in ay sii kordhiyaan kaalinta ay ka qaadayaan dhismaha bulshada.

Dhammaan dadweynaha Soomaaliyeed wuxuu habeenkaas dhallinyarada la qaybsaday farxad-dii xuska maalintooda, iyadoo lagu soo jeeday ciyaaro iyo damaashad soconayey ilaa iyo saqdii dhexe, taasoo magaalooyinka iyo tuulooyinkaba habeenkaa ku kordhisay dhaqdhaqaaq farxadeed oo dheeraad ah iyo nolol Cusub.

3. UBAX LA DHIGAY TAALLOOYINKA XUSUUSTA LEH

Subaxnimadii 15ka Maajo taalloyinka xusuusta leh ee ku yaal magaalada Xamar, sida: taallada Sayid Maxamed Cabdulle Xasan, Dhagaxtuur, Xaawo Taako iyo Daljirka Dahsoon, ayaa waxa xirmooyin ubax ah dhigay cutubyo ka tirsan qaybaha Ururka Dhallinyarada Kacaanka Soomaaliyeed, kuwaasoo ay ka mid yihiin: Ardada, Dhallinta shaqaysa, Ubaxa Kacaanka iyo dhallinyarada gurmada ah ee degmooyinka. Waxa kaloc dhallinyarada ubax-dhigiddaas garab ku siinayey, kalana qayb galay kooxo ka socday Ciidamada Qalabka Sida, Xiriirka Guud ee Ururrada Shaqaalaha Soomaaliyeed, Ururka Dimoqoraadiga Haweenka Soomaaliyeed iyo degmooyinka gobolka Banaadir.

Kooxdaasi intii ay ubaxaas dhigayeen, socodkana ku maraayeen waddada Jamaal Cabdi-Nassir oo ay tallooyinka badankoodu ku yaalliin waxa horkacaayey Xoghayaha Guddiga Xisbiga Gobolka Banaadir. Jaalle Yuusuf Ibraahim Abuurraas, guddoomiye ku-xigeenka Hoggaanka Arrimaha Dibedda ee Golaha Dhexe Xisbiga HKS Jaalle Warsame Cali Faarax, guddoomiyaha Ururka Dimoqraadiga Haweenka Soomaaliyeed, Jaalle Faadumo Cumar Xaashi, Guddoomiye-ku-xigeenka 1aad ee UDHKS, Jaalle Daahir Warsame Yuusuf iyo Jaallayaal ka mid ah 13kii dhallinyarada ahaa ee aasaasay Ururkii gobannimaadonka ahaa ee (SYL) kuwaasoo intooda nool had iyo jeer xushma ahaan loogu marti qaado xuska munaasabaddaas.

4. BANNAANBAXYO LI-XAAD LEH.

Maalintii 15ka Maajo gelinkeedii dambe dhallinyarada dalka Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliya waxay samaysay bannaanbaxyo ballaaran oo uu hoggaaminaayey UDHKS.

Dhallinyaro tiradocdu 100.000 kor u dhaaftay ayaa socod ku maray waddooyinka waaweyn ee magaala-madaxda Muqdisho. Dugsiyada iyo Jamaacadaha, dhallinyarada degmooyinka, Ubaxa Kacaanka, dhallinta shaqaysa iyo kooxaha isboortiga. Waxa kaloo bannaanbaxaas dhalinyarada taageero ahaan ugalay qayb galay kooxo ka tirsan Xiriirka Guud ee USHS, Ururka Dimoqraadiga Haweenka Soomaaliyeed, Ururka Dhaqdhaqaaqa Iskaashatociyinka Soomaaliyeed, iyo Ciidammada Qalabka Sida.

5. BANDHIG RIWAAYA-DEED.

Isla habeenimadii 15ka Maajo, Golaha Murtida iyo Madaaalada waxa lagu qabtay Xaflad ballaaran oo la xiriirtey barnaamijkii xuska maalintaa qaayaha leh. Xafladda oo uu soo qabanqaabiyey UDHKS waxa lagu daawaday googoos isugu jiray murti, maadays, muusik iyo heeso waddani ah, waxana wada jir u soo bandhigay kooxda fanka ee UDHKS ee la yiraahdo DANAN iyo Ubaxa kacaanka Oktobar, waxa kaloo qayb waanaagsan ka qaatay kooxda «Jiibka Qaranka» la magac baxday ee Afgooye.

Googooskaas waxa ku dheehnayd murti waddani ah oo aad u qiime badan, kana warramaysey taariikhda Ummadda Soomaaliyeed iyo halgankeeda xaq ah.

Dhallinyarada waxaa sharaf u noqotay inuu barnaamijkaa kala soo qayb galay Xoghayaha Guud ee XHKS, Madaxweynaha JDS, Jaalle Maxamed Siyaad Barre oo halkaas ka soo jeediyey khudbad qiimo iyo qaayo leh. Xoghayaha Guud ka hor, waxa halkaas khudbad warbixin iyo soo dhoweyn isugu jira ka jeediyey Jaalle Daahir Warsame Yuusuf, sii-hayaha Guddoomiyaha UDHKS, afna guddoomiye ku xigeenka 1aad ee Ururka; ka dibna wuxuu magaca ururka Jaalle Siyaad ku guddoonsiiyey hadiyad ah loox ay ku sawiran yihiin astaanta ururka iyo halku dheggiisa oo si qurux badan loogu farayaraystay.

Waxaa kaloo munaasabadda la

ga soo jeediyey baaq UDHKS ku ballanqaadayey inuu sii xoojin doono halgankiisa iyo dagaalkii uu ugu jiray ka dhabaynta halku-dheggiisa ah: Tacab, Taliin iyo Difaaca miraa Kacaanka. Baaqaa uu akhriyey Xoghayaha Aydolojiyada iyo Brobogaandada ee UDHKS, Jaalle Cabdi Yuusuf Riyaale, wuxuu ahaa mid muujiyey bartilmaameedka halganka dhalinyarada Soomaaliyeed.

6 XAFLAD CAWEYS AH.

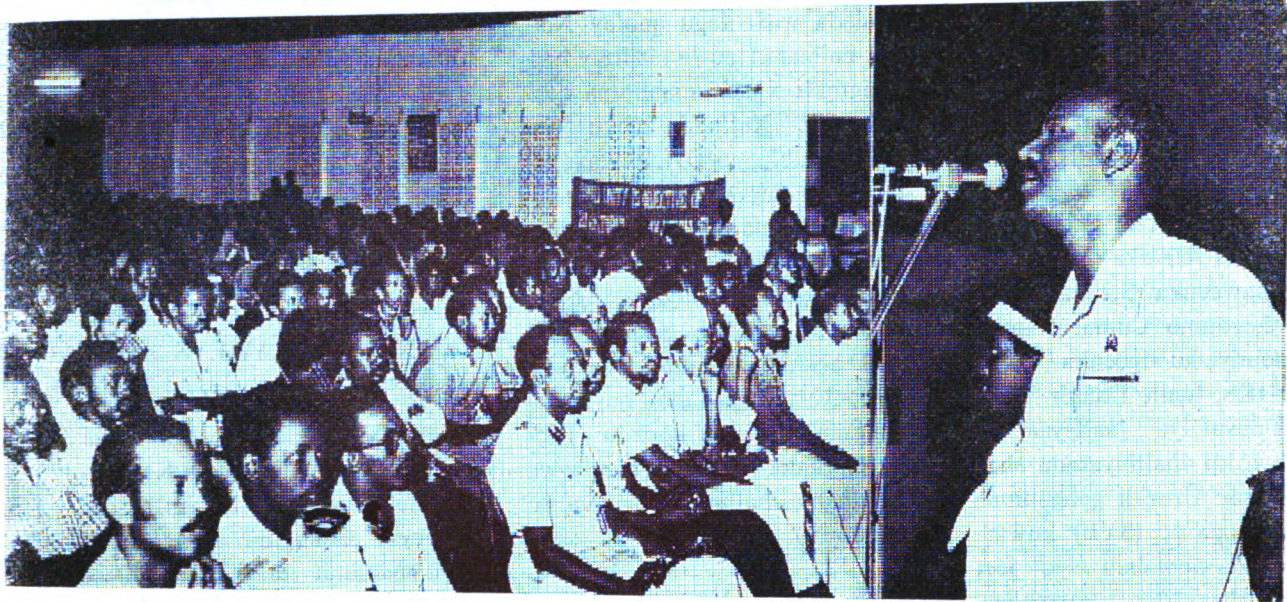
Xafladihii isdaba joogga ahaa ee ururka dhallinyarada Kacaanka Soomaaliyeed ku maamuusayey sanadguuradiisa 1aad iyo maalinta taariikhiga ah ee 15ka Maajo, waxaa ka mid ahayd Xaflad habeenkii bishu 17 ka ahayd lagu qabtay Hoteelka Afrika ee ku dhexyaal Xaafadda Afrika. Xafladdaasi waxay ahayd xaflad dhalinyaro oo aan rasmiyad badan lahayn ee Muusika iyo Ciyaar furan isku ahayd. Waxaana loogu tala galay in ay ku nastaan Jaallayaashii ka soo qayb galay, muddo dhowr beri ahna ku soo dhex-jirey hawlihii dabbaaldega.

Jaallayaashii xafladda ka soo qayb galay waxa ka mid ahaa Xildhibaanada ka tirsan Golaha Dhexe XHKS, ee Guddoomiyeyaal ka ah hoggaamada Xisbiga iyo Ururrada Bulshada iyo qaybaha kala geddisan ee dhalinyarada.

Ubaxa Kacaanka Degmada Waaberi, oo lagu tiriyo kooxda ugu firfircoon ubaxa Gobolka Banaadir xagga fanka, ayaa qayb libaax ka qaatay xafladaa, soona bandhigay heeso waddani ah.

Sannadguuradii 3aad ee Machadka culuunta Siyaasadda

Habeenimadii 27kii bishii Maajo, golaha masraxa ee dug-siga Xalane waxaa lagu qabtay xaflad lagu xusaayey sannadguuradii 3aad ee ka soo wareegatay asaasiddii Machadka Culuunta Siyaasadda ee G/Dhexe XHKS.

Xafladdaa waxaa ka soo qaybgalay Madaxweyne Ku xigeenka JDS ahna Kaaliyaha Xoghayaha Guud ee XHKS Jaalle S/ Guuto Ismaaciil Cali Abokar, Taliyaha Dugsiga Xalane Jaalle S/ Guuto Aadan Cabdullaahi Nuur, Howlwadeenno ka socday Xisbiga iyo ururrada bulshada, macallimiinta Jaamacadda Ummadda iyo dhammaan barayaasha, madaxda iyo ardada dugsiga tababarka Xalane.

Munaasabaddaas waxaa khudbad ka jeediyey Kaaliyaha Xoghayaha Guud ee XHKS Jaalle Ismaaciil Cali Abokar, oo ka warramay baahidii keentay in la asaaso Machadka Culuunta Siyaasadda iyo ujeeddooyinkii laga lahaa, kuwaasoo uu tilmaamay in ay ugu weynayd sidii loo heli lahaa kaadar aqoon u leh mabaadi'da hantiwadaagga iyo hoggaaminta bulshada, taasoo laga kabsan karo baahidii waxbarashada Siyaasadeeda ee dibadda taasoo la ogyahay aqoonta baraha ajnalliga ahi in aysan sida la

doonaayo uga tarjumi karin baahida dalkeenna.

Kaaliyaha Xoghayaha Guud wuxuu kaloo ka hadlay marxaladda adag ee maanta dalku maraayo iyo sida ummadda ugu tababushaysatay ka gudbidda marxaladdaas.

Ugu dambayntii, Madaxweyne Ku xigeenku wuxuu ardada Machadka ku booriyey in ay kordhiyaan dadaalkooda, si ay u noqdaan kuwa ka bixi kara kaalinta ay ka sugayso ummaddooda.

Madaxweyne Ku xigeenka ka hor waxaa hadal warbixin iyo soo dhaweyn isugu jiray halkaas

ka jeediyey maamulaha Machadka Culuunta Siyaasadda Jaalle S/ Guuto Aadan Cabdullaahi Nuur kana tirsan Golaha Dhexe XHKS, Jaalle Aadan wuxuu ka warbixiyey marxaladihii kala duwanaa ee uu soo maray iyo horumarka uu gaaray Machadku.

Sida la ogyahay Machadka Culuunta Siyaasadda waxaa la furay 25kii Maajo, sannadkii 1975 kii, muddadii saddexda sano ahayd ee uu furnaana waxaa ka soo baxay Jaallayaal fara badan oo maanta howlwadeen ka ah Hay'adaha Xisbiga iyo ururrada Bulshada.

Xil-xisbiyeed lala kala wareegay

Bisha 18 keedii waxaa xilkii Xoghayannimada Guddiga X.H.K.S. ee gobolka Banaadir lagu wareejiyey Jaalle Warsame Cali Faarax oo ka tirsan Golaha Dhexe ee XHKS. Xilkaas oo uu hore u hayey Jaalle Yuusuf Ibraahim Cali «Abuuraa» oo isaguna ka tirsan Golaha Dhexe XHKS. ahna duqa magaalada Muqdisho.

Munaasibaddii xilkaas lagula kala wareegayey oo lagu qabtay xarunta Guddiga Xisbiga Gobol-

ka Banaadir, waxaa ka soo qaybgalay Guddoomiyaha Xiriirka Guud ee Ururrada Shaqaalaha Socmaaliyeed Jaalle Maxamed Cali Axmed oo ka tirsan Golaha Dhexe XHKS. iyo Xubnaha Guddiga Xisbiga Gobolka Banaadir.

Xoghayihii hore ee Guddiga xisbiga Gobolka Banaadir Jaalle Yuusuf Ibraahim Cali «Abuuraa» oo halkaas hadal ka jeediyey wuxuu ka warramay hawlilihii uu soo qabtay Guddigu.

muddadii uu isagu hayey xilka Xoghayannimada Gobolka Banaadir, taasoo isla markaasna ah muddadii uu dhisnaa Guddiga Xisbiga Gobolku.

Xoghayaha Cusub Jaalle Warsame Cali Faarax, oo isaguna munaasibaddaas hadal gaaban

ka jeediyey, wuxuu ka codsaday xubnaha Guddiga Xisbiga iyo hawladeennadiisa in ay gacan ku siiyaan gudashada hawlihiiisa, si loo meel mariyo gudashada waajibaadka ballaaran ee Xisbigu u hayo Ummadda Soomaaliyeed.

Dhaqdhaqaaqa Degmooyinka

1— DEGMADA X. JAJAB

8dii bisha Xoghayaha Xisbiga Degmada X/Jabjab Jaalle Abshir Sheekh Xasan wuxuu tababar u xiray 114 qof oo ka mid ah Xubnaha cusub ee ku soo biiray XHKS ee Degmadaas.

Tababarkaas oo soconayey muddo 15 beri ah, Jaallayaasha cusubi waxay ku dar sayeen banraamijka iyo Xeerka Xisbiga, faa'iidadii laga filaayeyna waa laga gaaray.

Tbabbarkaas waxaa ka horreeyey mid kale oo 20 beri u socday Guddiyada Uungyada Xisbiga ee Xaafadaha ay ka kooban tahay degmada X/Jabjab. Tababarkaasi wuxuu ahaa mid guddiyadaas looga dhaadhicinaayey Dokumentiga Xisbiga, xilka unugyada iyo xeerka iyo Barnaamijka Xisbiga oo mar kale laga baa-raandegaayey.

Isla degmada X/Jabjab,

habeenkii bishu (Maaajo) ahayd 13ka waxaa lagu qabtay gabagabadii tartankii fanka ee muddaba ka dhexsocday degmooyinka gobolka Banaadir, iyadoo lagu beegaayey munaasabadda xuska 15ka Maaajo, maalin-ta dhallinyarada Soomaaliyeed. Tartankaas oo habeenkaas dhex maray degmooyinka X/Jabjab iyo Shangaani, guushii kama damaysta ahaydna waxay raacday degmada X/jabjab. Tartanka dhinacii kale wuxuu isla habeenkaas degmada Hodan ku dhexmaray Hodan iyo Yaaqshiid, guushiina waxay raacday degmada Hodan.

Tartankaas oo ahaa mid waxtar u leh dhiirrigelinta fannaaniinta iyo kicinta dadweynaha, degmooyinkii ku guuleystay waxaa abaalmarin loo siiyay qalabka fanka waxaana abaalmariyey ururka dhallinyarada kacaanka Soomaaliyeed; taasina marka dhinac kale

laga eego, waa tallaabo wax weyn ka taraysa wadasha-qeynta degmooyinka iyo ururrada bulshada.

2. DEGMADA WAABERI

6dii bisha Maaajo Golaha Hannuuninta Degmada Waaberi waxaa lagu xiray tababar muddo labaatan beri ah u soconayey dhallinyarada gurmada ah ee degmadaasi. Waqtigaas ka hor dhallinyaradaasi waxay u kala qaybsanaayeen xaaafda ha, hase yeeshee, waxaa dan la biday in Ciidankaas loo dhiso heer degmo, Xaafaduhuna ay abaabushaan Biri-gaato cusub.

Tababarka dhallinyaradaas oo la xariirey tallaaba daas cusub, loogana dhaadhicinaayey wajibaadkooda iyo Xeerka Ururka, waxaa xiray Xoghayaha Guddiga Xisbiga ee Degmadaas Jaalle Maxamuud Sh. Cabdisamad.

3. DEG. SHANGAANI

Golaha Hannuuninta dadweynaha degmada Shangaani waxaa lagu qabtay barnaamijka «Kadis» ah oo lagu tartansiinaayey ardada dhi gata dugsiyada degmada ku yaal.

Barnaamijkaas oo socday 17-25kii bisha Maaajo, ujeedooyinkii laga lahaa waxaa ka mid ahaa in ardada lagu soo xiro degmada iyo in lagu dhiirrigeliyo in ay aqoontooda kororsadaan.

Waxaa kaloo dugsiyada degmadaas iyo Xaafadaheeda lagu tartansiyeey xagga Suugaanta. Tartankaas oo socday 1-23kii bisha, waxaa Golaha Hannuuninta degmada lagu soo gabaga-beeyey 24kii bisha, halkaasoo lagu qabtay Xaflad lagu dhiirrigalinaayo Jaallayaashii ka qayb galay, laguna abaalmariyey Xaafadihii iyo Dugsiyadii ku guuleystay.

ARRIMAHA DUNIDA

DAWLADAHA DHEXDHEXAADKA IYO MAWQIFKA KUUBA

Haddii dunida waa nabad lagu wada daa'iqi jirey, gumeysi ayaa yimid. Waxaa dadyow badan qarniyaal la gumeystaba, dadkii la addoonsanayey hadba qaar halgan gobannimadoon u qalab qaate siyaasi ahaanna in badan ayaa xorowday, gumeysigii dhaqaale se weli waa halkiisii. Gaashaanbuurtii reer galbeed ee adduunka ka talinaysey waxa ka barbar dhshay qaab siyaasadeed oo kale, kana tisqaaday dalka Midowga Soofiyeeti.

Dhammaadkii dagaalkii dunida ee 2aad ba waxa khariidaddii adduunka ka muuqday dalal badan oo Hantiwadaag ah. Intaa kuma ekeyn dhallan gaddoonka dadyowga ku dhacayey hadba qaran cusub ayaa curanayey. Qaab gumeysi oo gaboobay ayaa gabbalkii dhacayey, waxaana halkiisii ka tisqaadayey gumeysi kale gumeysiga cusub, barwaaqada qarammadii cusbaana waa loo soo hanqal taagayey, ayadoo la beddelayo habkii iskudulnoolaanshada, loona rogayo mid cusub.

Dagaalkii dunida ee 2aad markuu dhammaaday dagaalkii qaboobaa wuxuu gaadhay heerkiisii ugu sarreeyey. Dagaalkii qaboobaa wuxuu keeney in adduunka cabsi weyni ka abuuranto. Cabsida waxa dhalayey heshiisydii iyo kuhan jabaaddii hubka halista ah, kaasoo yeeshay culays siyaasadeed, kolkaa ayaa Dunida laba xoog oo waaweyn ayey u kala baxday, waxa khatar galay ji-

ritaanka beni'aadamka. Waxa walwalka iyo walaacu ku badnaa, dalalkii markaa gumeysiga ka xorobay ee u baahnaa horumar dhaqaale si ay ku sameeyaan degganaansho iyo nabad lagu wada noolaado. Muruggii xaaladda siyaasadeed ee adduunka waxa ka soo dhex baxay ama ka dhex dhashay urur caalamiya oo cusub. Ururkaa cusubi wuu sii ballaadhanaayey, tamar iyo laxaadna waqtiba waqtiga ka dambeeya wuu sii taransanayey. Ururka cusub waxa loogu wanqalay magacyo door ah oo siyaasad iyo dhaqaalaha ku lug leh: dawladaha dhexdhexaadka ah dunida saddexaad, dunida saboolka ah, kooxda 77ka ah iyo dunida Koonfureed.

Waxyaabo badan ayaa qarammadaa kulmiyey gobannimadii ay dhawaan hantiyeen waxay wada doonayeen inay dabarkii gumeysiga jaraan, waxay wadaageen dano iyo ujeedooyin, dhismahooda: dhaqan, dahaale iyo siyaasadeed ba wuu isu dhawaa. Dalalkaasi waxay qaateen siyaasad dhexdhexaad ah, taasoo ay u ahayd sabab duruuftey iyo xidhiidhaddii dunida waagaa ka jirey.

Himilooyinka dawladaha dhexdhexaadka ahi waxay ka dareeraan cadaadiska siyaasadeed iyo ka dhaqaale ee dalalka hore u maray iyo wada dhaqankay wadaageen dalalka hodanka ah: Hantigoosi iyo Hantiwadaagba. Waa marag

ma doonto maanta in dalalka dhexdhexaadka ahi u dagaallamayaan: dimoqraadiyad, madaxbannaani siyaasadeed iyo mid dhaqaaleba. Shirweynayaasha iyo go'aannada kulannada dalalka dhexdhexaadka ah ka soo baxa waxaynu ka soo dheegan karnaa ujeedooyinka soo socda:

1. In la dammaanad qaado wada noolaansho nabadeed kaasoo ah sida kaliya ee lagu gaari karo horumar dhaqaale.

2. In la adkeeyo qarannimada iyo madaxbannaanida dalalka dunida saddexaad, isla markaana laga hortago lana tirtiro wixii manjaxaabin siyaasadeed, dhaqaale ama dhaqan ba jirta.

3. In dagaal lala galo dibudhaca, lana gaadho horumar dhaqaale iyo mid siyaasadeedba iyadoo isla markaa la soo gaa binayo kala fogaanshaha dunida saddexaad iyo dalalka hore u maray.

4. In loo hawl galo xidhiidh dimoqraadiya oo dunida dhexmara iyadoo dalalka dhexdhexaadka ahi kaalin wacan kaga jiraan wada noolaanshaha dalalka duinda.

Shirkii Belgrade ee 1962kii ayaa ku baaqay in dalalka dhexdhexaadka ahi la dagaallamaan: Imbaryaaliyadda, gumeysiga, gumeysiga cusub, midabtakoorka iyo Sahyuuniyadda Imbaryaaliyaddu qaab ay tahayba dunida ha ka dha-

mmaato ayuu ahaa baaqa dalalka dhexdhexaadka ahi.

Fikradda dhexdhexaadka ahi waxay ku soo baxday mar ay madaxda dunida saddexaad qayb ka mid ah ku kulmeen magaalada Baanduung oo Indoniisiya ku taal 1955kii ayaa halkaas dhidibba loogu aasay Ururka dalalka dhexdhexaadka ah. Kulankii 2aad waxa lagu qabtay magaalada Belgrade, xarunta dalka Yugoslavia 1962kii. Shirka waxaa lagu guddoonsaday xaq ay Ummaduhu u leeyihiin inay dheefsaadaan barwaaqadooda iyo in la isu soo dhaweeyo kala fogaan-shaha dhaqaale ee dalalka aduunyada.

Halyeeyadii ururkaa dawladaha dhexdhexaadka dhismihiisa sida firfircoon uga qaybqaatay waxa ka mid ahaa curadadii Afrika iyo Aasiya: K. Nkruuma, Jamaal Cabdinaasir, Nehru Sukaarno iyo madaxweynaha dalka Yugoslavia, Marshaal Tito. Shuruudaha lagaga mid noqonayo ururkaa waxa lagu dejiyey Qaahira Juunyo 5dii ilaa 12dii 1961kii shir loogu diyaargarobayey kulankii Belgrade ee 1961kii, tan iyo shirkii Kolombo ee 1976kii, shuruudahaasi weli way taagnaayeen; kuwaasoo ahaa:

1. Dalkaasi waa inuu ku dhaqmaa siyaasad madaxbannaan oo ku qotonta nabad ku wada noolaashaha dalalka leh qaabab Siyaasadeed oo kala duwan iyo dhexdhexaadnimada ama waa inuu raacaa siyaasad dhaqanka oggol.

2. Dalkaasi waa inuu taageeraa dhaqdhaqaaqyada gobannimadoonka ah.

3. Dalkaasi waa inuu ka mid noqon isbahaysi ballaardhan oo ciidameed, kaasoo loo samaystay xiisadaha dhexmara xoogagga waaweyn.

Dalalka dhexdhexaadka ahi sannad walba way sii kordhaayeen sida ka muuqata shaxda hoose, tiradooda khordeysay

waxay sii xoojisay codkii ay ku lahaayeen Qarammada Midoobay iyo shirarka caalamiga ah.

SHIRKII	Baan-duung 1955	Belgrade 1961
Dalalka ka soo qaybqalay	23	25

Dhaqdhaqaaqii iyo daggaa-kii siyaasadeed ee dalalka dhexdhexaadka ahi wax weyn ayuu ka beddelay qaabka siyaasadeed ee dunida, kaasoo hore adduunka laba ugu qaybiyey: Koox gumeysata iyo dadadweyne bada oo la gumaysto. Guushaas siyaasadeed ee dalalka dhexdhexaadku gaadheen waxay ina dareensiinaysaa baahida loo qabo qaab dhaqaale oo cusub, kol haddii qaabka dhaqaale ee jiraa ka dareero qaabkii siyaasadeed ee dumay kaasoo ku qitomay sabool iyo hodan dhiigmiirta. Qaabka dhaqaale ee dunida maanta ka jira waa in lagu dooriyaa mid cusub oo dammaanand qaadaya in si xaq ah loo wada qaybsado dheefta dunida, in la wadaago xidhiidh dhaqaale oo isku dheellitiran iyo soo dhowaanta kala fogaanshaha dhaqaale ee dunida, ahab oon sedtheauu alsee om

Iyadoo mabaadi'da dhexdhexaadnimadu sidaa u hufan tahay, dadyowgii qarniyada la soo cadaadinayeyna u baahdeen xornimo dhan walba ah, ayaa waayadan dambe ifafaale cusubi soo baxay. Dalalkii dhexdhexaadka ahaa ee aan quwadaha dunida dhanna raacsanayn ayaa dalka Kuuba dab leh la dhexgalay. Bal aan dib u yar dhuganno taariikhda dalka Kuuba. Wuxuu ahaa dal Ditatoore oo Batiste la oran jiray madax ka ahaa kaasoo ka mid ahaa kuwo Laatiin Ameerika ka talinayay. Cadaadis iyo kadeed xun ayaa dadweynaha Kuuba soo mareen,

oo dhaxalsiiyay inay halgan qadhaadh u galaan xornimadooda, 1959kii ayaa xukunkii Batiste xididda loo siibay hal-

Qaahira 1964	Lusaka 1970	Algeris 1973	Colombo 1976
49	54	76	85

kaana laga dhaliyay xukun u baahday cid garab iyo gaashaanba u noqota markiiba. Dawladda Kuuba waxay u qayshatay dalalka dhexdhexaadka ah oo markaa kobcayay, si lixaad lehna taageero waa loo siiyay iyadoo ay khatar gelisay ama ku haysayba dowladda Mareykanka oo ay aad isugu dhow yihiin. Halkaa kuma ekaan ee dowladda Kuuba iyadoo ka faa'iideysatay aqoonsigii iyo taageeradii adduunyada 3aad u fidisay ayay maanta ku balan furtay mabaadi'dii iyo siyaasaddii dhexdhexaadnimo ee halkaa ay ku soo gaadhay. Waxa kale oo ay Kuuba u qaylo dhaansatay dawladda Midowga Soofiyeeti iyo Yurubta Bari. Tartiib tartiib waxay ugu xirantay dhaqaalaha iyo isbahaysiga ciidammada ee Waarso. Dalka Kuuba ma aha dal siyaasaddisu dhexdhexaad tahay, balse waa dal ka tirsan labada quwadood ee dunida maanta ka jira mid ka ah oo welbia aynu oran karno kaba firfircoon xubnaha kalee ay gaashaanbuurta isku yihiin. Kuuba waxay ku tumatay mabaadii'dii salka u ahayd dhexdhexaadnimada. Waxayna baadheedh ula safatay labadii xoog ee waaweynaa ee dhexdhexaadka loo ahaa mid ka mid ah, (Midowga Soofiyeeti). Waxay bilowday inay ka hor timaaddo madaxbannaanida iyo halgannada xornimadoonka ah ee Jabhadaha waddaniga ah, taasoo aan meelna kaga xusneyn barnaamijka dalalka dhexdhexaadka ah. Da-

ciidammada Kuubba iyo intay is-bahaystaanba la galeen Jabhadaha Gobannimadoonka Soomaali-Galbeed, Abbo iyo dagaal gumeedka maanta ay ku xasuuqayaan shacbiga Eritereeyaba waa mid aan cidna mugdi kaga jirin.

Kuubba waxay doonaysaa inay ku beer laxawsato dalalka Afrika iyo dunida 3aad

ay la gasho talisyada midabtakoorka ah ee Roodiisiya, Namibiya iyo Koonfur Afrika, taasise maaha mid qarin karta siyaasaddeeda foosha xunc qaaradda Afrika ay kula dhaqmayso.

Maxay Kuubba haddaba abaalgud u heshay? waxay Midowga Soofiyeeti ka heshay badbaado milateeri bacdamaa

dalka Kuuba aad ugu dhow yahay dalka Mareykanka.

Kuubba dano dhaqaale oo badan ayay ku qabtaa oo ay nu ka soo qaadan karno Bansiinka oo qiimo aad u jaban lagu siiyo. Sonkorta dalka Kuubba qiimaheedii kor ayaa loo qaaday waxaana ka qaata Yurubta Bari iyo Midowga Soofiyeeti.

Taariikhdu ma saamixi doonto Kaastaro

— CABDI C. JAAMAC —

Waxa xus mudan Qoraal uu beri hore dhigay Fidal Kastro kuna magacawna «Taariikhda ayaa i saamixi doonta». Qoraalka wuxuu kaga hadlay Kastro Kaalintii uu kaga jiray Kacaankii Kuuba oo uu maantaasi garasho la'aani ku jirto u soo dhexgeliyey Arri-maha Geeska Afrika.

Dowrka ay kuuba ka ciyaarayso Geeska Afrika wuxuu ina xusuusinayaa aqoon-darridii ka haysatay Gumaystayaashii Reer Yurub Qaaradda Afrika markii ay habka gumaysiga ku bilaabeen.

Inagoo tixgelineyna arri-maha aan kor ku soo sheegnay, ayaa waxa loo baahan-yahay inaan derisno khudbad uu Kastro bishii Abriil 27dii, 1978, ka jeediye yGegida Kacaanka ee Hafaana, halkaas oo uu ku soo dhowaynayey Mengisti. Guddoomiyaha Taliska Addis Ababa, oo markaa booqasho ku joogay Kuuba.

Marka hore, waxaad moodaa in Khudbadaasi ahayd mid arrimo badan oo xiiso leh taabanaysa, hase yeeshee uu nuxurkeedu u dhacayey ku xadgudub iyo ka been-sheegid Taariikhaha Ummadaha Afrika iyo Ururradoodaba.

Khudbadaasi waxay xalaa-laynaysaa aragtida ah: si aad

ujeeddadaada u gaadhid jid walbia kuu bannaan.

Sidaa darteed, Kuuba waxay ka leexatay Mabaadi'da Hantiwadaagga Cilmiga ku dhisa nee aqoonsan Jabhadaha Gobannimadoonka xoog weyn oo la dagaalamaya Gumeysiga, isla markaana iyadoo fulinaysa Siyaasadaha Dowlad xoog leh, waxay la soo safatay Gumeysigii jiray Geeska Afrika.

Arrintaa waxa xaqiijinaysa xaaladda dhaqaale ee Kuuba aku sugantahay taas oo aan u oggolayn inay ku taageerto Dowladda Mengusto Hub Casri ah iyo Ciidamo midna.

Khudbadda Kastro waxay si cad u muujisay aqoondarri weyn oo ka haysata waayaha u gaarka ah Geeska Afrika waxayna ka soo saartay qof maangaab ah.

Wuxuu dafiray jiritaanka dhaqdhaqaaqyada Gobannimadoonka Somali Galbeed iyo Abbo. Waxaanu dagaalkii hubaysnaa ee ay kula jireen Gumeysiga u aaneeyey Somalia oo uu yidhi «Gardarrada Somalia waxay halis galinysaa jiritaanka Iaktoobiya».

Sidoo kale, wuxuu dafiray Gumeysiga Itoobiya ku hayso

dadyowga Somali Galbeed iyo Obbo isagoo ku andacooday «Dhulka Ogaadeeniya (Somaali Galbeed) wuxuu boqolaal sano ka mid ahaa Itoobiya». Waxa muuqata in Kastro oo xirfaddiisu tahay Qareen uu si indhala' u daafacayi Gumeysiga Xabishada ee Geeska Afrika.

Su'aashu waxay tahay Taariikhihi dhowaa ee 1882-87 iyo 1948-54 ma loo qaadan karaa kuwo gaboobay?

Waxa kaloo Kastro rumaysanyahay in Colaadda ka aloosan Geeska Afrika ay tahay mid ka dhexeysa Somaliya iyo Itoobiya waxaanu si kasmoo xumi ah ugu mitaalay mid ka dhici karta Dalalka Meksiko iyo Maraykanka isagoo yidhi, «Waxa weydiiyey niman Mareykan ah waxa ay Dawladdoodu yeeli lahayd haddii ay soo weerarto Meksiko oo doonaysa inay xoog kula noqoto Gobollada Texas, New Mexico, Arizona, Californiya iyo kuwo kale oo ay Qarnigii hore xoog kaga qaadeen hadana ay ku noolyihiin 10 Milyan oo Meksikaan ahi».

Hadalkaa waxa laga dhuuxi karaa waxyaalaha soo socda:

1) Abbaarta isbarbardhigidda waa mid jaah habowsan. (Eeg bogga 28aad)

WARBIXINTA BISHA

Jaalle Siyaad oo booqday Masar iyo Sacuudi Areebiya

Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre iyo wafdi uu hoggaaminaayey ayaa bi-shii Maajo 10dii soo gebegebee-yey booqasho afar maalmood ah oo uu ku soo maray dalalka Masar iyo boqortooyada Sacuudi Caraabiya.

Jaalle Siyaad oo Xarunta Madaxtooyada ugu warramayey Weriyayaal; wuxuu sheegay in guud ahaan wadahaladii uu la yeeshay madaxda dalkaas Masaarida Mudane ANWAR SAA-DAAT ay abaayeen kuwo ku dhammaaday is-afgarad isku sina u arkaayeen dhammaan amuurihii ay isla soo qaadeen.

Madaxweynuhu wuxuu sheegay in wadahaladaasi saameynayeen sii xoojinta xiriirka ka dhexeeya labada dal ee Soomaaliya iyo Masar, Ammuuraha Carabta iyo adduunweynaha.

Wadahadallada waxaa uga qayb galey dhinaca Soomaaliya Madaxweyne Jaalle Siyaad, Wasiirka Arrimaha Madaxtooyada Jaalle Cumar Carte Qaalib iyo G/Sare Cabdiraxmaan Cabdi, iyo Safiirka Soomaaliya u fadhiga Masar. Dhinaca Masaarida waxaa uga qayb galay Madaxweyne Anwar Saadaat, Madaxweyne ku xigeenka Xusni Mubarak iyo madax kale.

Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre, waxaa kale oo uu la kulmay Madaxweynaha dalka Suudaan Mudane Jacfar Numeyri oo isna booqasho ku marayey dalka Masar. Sida laga war qabo Numeyri waa Guddoomiyaha Guddiga

loo xilsaaray xallinta khilaafaadka carbeed.

Jaalle Siyaad wuxuu sheegay in socdaalka Madaxweyne Numeyri uu ku maraayo dalalka Carbeed uu yahay mid wax ku ool ah, la filaayana inuu ka socbaxo natiijo wacan, Jaalle Siyaad wuxuu intaa ku daray in qof kasta oo Carbeed aaminsan yahay in awoodda iyo danaha carbeed ku xiran tahay midnimada iyo iskaashiga Ummadaha Carbeed, khilaafaadkooduna dan

u yihiin cadowgoda.

Mar wax laga weydiiyey booqashadii uu ku soo maray dalka Boqortooyada Sacuudi Caraabiya, Jaalle Siyaad wuxuu sheegay in muddadii uu joogay dalkaas wadahalallo saameynaya xiriirka labada dal, dhibaataada Geeska Afrika, amuuraha Carabta iyo adduunweynahaba uu la yeeshay madax ka tirsan dalkaas isku aragtina ay ka ahaayeen dhammaan amuurihii ay isla soo qaadeen.

Seminaar loo furay Hoggaamiyeyaal

Madaxweyne ku-xigeenka JDS, Jaalle Xuseen Kulmiye Afrax ayaa bishii Maajo 7dii uga furay tababar socon doona muddo 45 maalmood ah, Xarunta Ceel Jaalle 354 qof oo isugu jira hoggaamiyeyaal, Sammadoonno iyo Nabaddoonno ka socda Gobollada uu dalku ka kocban yahay.

Furitaanka tababarkaasi waxaa ka soo qayb galay Wasiirka Dawladaha Hoose iyo Horumarinta Reer Miyiga, Jaalle Jaamac Maxamed Qaalib.

Tababarkaas waxay dadkaasi ku baran doonaan dib-uhabeynta barnaamijka joogteynta ololaha horumarinta reer mi-

yiga, daaweynta dadka iyo xoc-laha, farsamada beeraha iyo taakuleynta bulshada.

Jaalle Kulmiye oo khudbad halkaas ka jeediyey wuxuu ka warramay ujeeddada laga leeyahay tababarkaasi taasoo uu sheegay inay ugu weyn tahay isdhex-galka isdhaafsigu fikradaha kala duwan ee dadka ku nool gobollada iyo degmooyinka dalka.

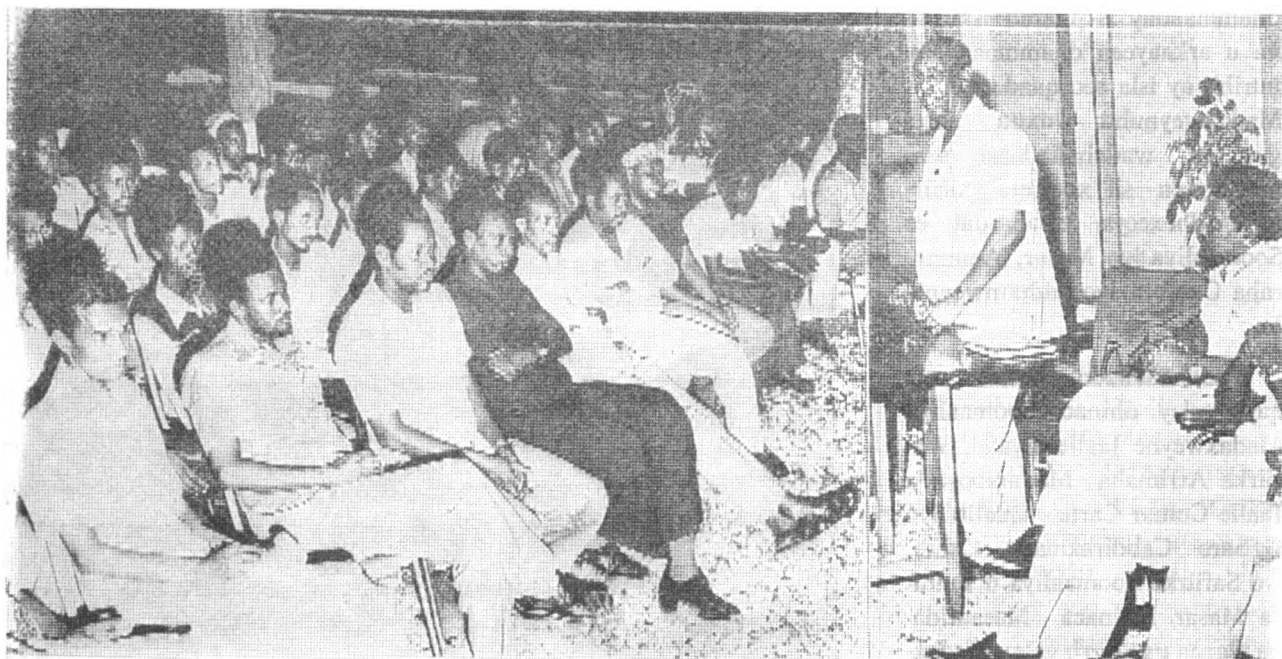
Madaxweyne ku-xigeenka oo ka warramaayey wax qabadka Ummadda Soomaaliyeed wuxuu sheegay in Ummadda Soomaaliyeed ogaatay inay wax qabsan karto haddii ay isugeysu muruqeeda iyo maskaxdeeda, taasna

ay marag u tahay hawlihii laga qabtay bacaadcelinta Shalaambood oo haatan lagu dhireeyey dhul gaaraya 42 hektar oo dhan walba ah.

Guusha laga gaaray bacaadcelinta Shalaambood waxay beenisay fikradihii khubarada shishsheeye oo sheegayey inaan wax laga qaban karin maadaama aanu dalku lahayn batrool», ayuu yiri Jaalle Kulmiye.

Jaalle Kulmiye oo ka warramaayey marxaladda siyaasadeed ee hadda dalku marayo wuxuu sheegay in dhibaato kastaa oo ummadda la soo gudboonaata looga gudbi karo isku duubnaan, wadajir iyo iskaashi.

Aqoon isweydaarsi Warfidiyeen

Aqoon isweydaarsi uga furmay howlwadeenka Wasaaradda Warfaafinta bishii Maajo 10dii ayaa si rasmi ah uu u xirey Xoghayaha Guud ee XHKS, Madaxweynaha JDS, Jaalle Maxamed Siyaad Barre 22kii isla bishaa.

Tobankii maalmood ee uu

socdey aqoon-isweydaarsigu waxaa casharro ka dhiibey Wasirro, Hoggaamiyeyaal ka tirsan Golaha Dhexe iyo wakiillo ka socoda dhaqdhaqaaqyada gobannimadoonka. Casharradaas oo ku saabsanaa awood iyo wax-ku-oolnimada nololeed ee bulshada, waxay ku nuuxnuuxsadeen in suugaanta qoraalka

ah iyo tan odhaahda ah, iyo hannuuninta warfidintu ay bartilmameedkaa noqotay abuuridda bulsho iskaga filan dhinac walba.

Jaalle Siyaad oo hadal u jeediyey howlwadeenkii ka qaybqaatey aqoon-isweydaarsiga wuxuu sheegay in qorayaasha iyo

mu'allifiintu ay lagama maarmaan ku tahay in marka hore ay yeeshaan aqoon iyo shucuur waddaninimo isla marskaasna ay awood u helaan tabta ay waxa ku dareensiinkaraan dadweynaha iyagoo sal uga dhigaya cilmi-ga. «Qorayaasha iyo mu-allifiinta waa afhayeenka ummadda iyaga ayaana gaarsiiya dadweynaha siyaasadda Kacaanka, dhaqaale waxbarashada iyo bulshannimo intaba» ayuu yidhi, Jaalle Siyaad. Waxaanu intaa ku daray «qora yaasha iyo mu-allifiintu waa in ay siyaasad ahaan iyo maskax ahaan u bislaadaan, oo garaadkooda siyaasiga ah heer sare ahaado, markaa ayey u baahin karaan ummaddooda himilocyinka kacaanka iyo halka ay higsanayso oo ah horumar iyo baraare. Madaxweynuhu wuxuu sheegay in qorayaasha iyo mu-allifiinta Soomaaliyeed xil ballaaran ka saaran yahay xagga horumarinta ummaddooda iyo sare u qaaddida garaadka iyo kasmada siyaasiga ee bulshada si ay u gaarsiiyaan dunida kale ee hor u martay. Isagoo ka hadlaayey xagga tababarrada hawl wadeennada ummadda Jaalle siyaad wuxuu sheegay in himilada kacaanka ay ka mid tahay in qof walba loo tababaro xirfaddiisa gaar ahaaneed si uu ugu yeesho aqoon iyo awood, taasoo si kordhineysa wax qabadkiisa iyo kartidiisa.

«Mar haddii aynu ognahay in waxa abuuri kara qiimaha qarannimo tahay aqoonta iyo cimliga farsamo, iyadu oo duni-duna tadawur samaynayso maalinba maalinta ka dambeysa. ayaa kacaanka siyaasaddiisu ku dhisan tahay in hore loo mariyo lana kordhiyo layliga la siinayo hawl wadeenka ummadda» ayuu yiri Jaalle Siyaad. Madaxweynuhu wuxuu intaa raaciyey in mar haddii loo bogay faa'iidooyinka ay leeyihiin tababarrada iyo aqooni sveydaarsigu ay lagama maarmaan tahay in loo bilaabo layli heer sare ah oo la xiriira xagga farsamada si loo kobciyo

aqoonta farsamo ee uu leeyahay farsamo-yaqaanku.

Madaxweynaha JDS, Jaalle Maxamed Siyaad Barre wuxuu shaqaalaha Wasaaradda Warfaafinta aad ugu ammaanay hawlihii taabbagalka ahaa ee ay

soo qabteen sagaalkii sano ee maamulka dalka majaraha uu u hayey kacaanku, wuxuuna sheegay in shaqaaluhu la soo kulmeen duruuf adag, hase yeeshee ay uga gudbeen si geesinnimo, wadajir iyo feejignaan leh.

Duqa Baqdaad oo yimid Muqdisho

Wafdigii uu hoggaaminaayey Duqa magaalada Baqdaad, Jaalle Ibrahim Maxamed Ismaaciil ayaa bishii Maajo 7dii ka ambabaxay magaalada Muqdisho kadib markii ay u dhammaatay booqashadii 5ta maalmood ahayd ee uu ku joogay dalka Soomaaliya.

Intii ay wafdigu booqashada ku joogeen dalka waxay ka qayb galeen xaflad lagu qabtay Golaha Hanuuninta degmada Boondheere. Xafladdaas oo ay ka soo qayb galeen Madax ka tirsan Golaha Dhexe ee XHKS, ururrada bulshada, dadweynaha ku dhaqan degmada, waxaa hadal ka jeediyey, Duqa magaalada Muqdisho, Jaalle Yuusuf Ibrahim Abuuras. Jaalle Abuuras wuxuu ka warramay xiriirka ka dhexeeya labada dal, Soomaaliya iyo Ciraaq, kaasoo uu sheegay inuu yahay mid qota dheer leh, maalinba maalinta ka dambeysana sii xoogoobaya.

Duqa magaalada Baqdaad oo isna halkaa hadal ka jeediyey wuxuu si weyn ugu mahadnaqay Dawladda Soomaaliya gaar

ahaan Madaxda Gobolka, sidii diirranayd ee loogu soo dhoweeyey dalka isaga iyo wafdigii, taasoo uu sheegay inay muujineysa xiriirka walaaltinnimo ee labada dal, Soomaaliya iyo Ciraaq. Wafdigu waxa uu booqdey intii uu dalka joogey Gobolka Jabbada Hoose halkaas oo ay ku soo arkeen mashaariicda Horumarinta Beeraha ee laga hirgeliyey Jamaame iyo Sanguni.

Mar wareysi lala yeeshay ka hor intuuusan ka ambabixin Soomaaliya wuxuu sheegay Duqa magaalada Baqdaad, Jaalle Ibrahim Maxamed Ismaaciil, in hadalladii ay yeesheen isaga iyo Madaxda magaalada Muqdisho ay ku heshiiyeen inay isdhaafsaadaan wufuud laba dhinac ah si dhinac waliba dhinaca kale uga soo kororsado waayo-aragnimada u gaarka ah.

Isagoo ka hadlaayey xagga iskaashiga iyo wax-wada qabsiga labada dal wuxuu sheegay in laga gaarey guulo waaweyn taasoo surtogelisay dhismaha warshadda safeynta batroolka iyo mashaariic kale.

Booqashadii Guddoomiyaha qeybta Horumarinta Suuqa Dhaqaalaha ee Yurub

Wafdi uu hoggaaminaayo Claude Cheysson oo ah Guddoomiyaha Horumarinta ee Suuqa Dhaqaalaha Reer Yurub (E.E.C.) ayaa ku yimid booqasho maalin ah dalka Soomaaliya 24kii bishii Maaajo.

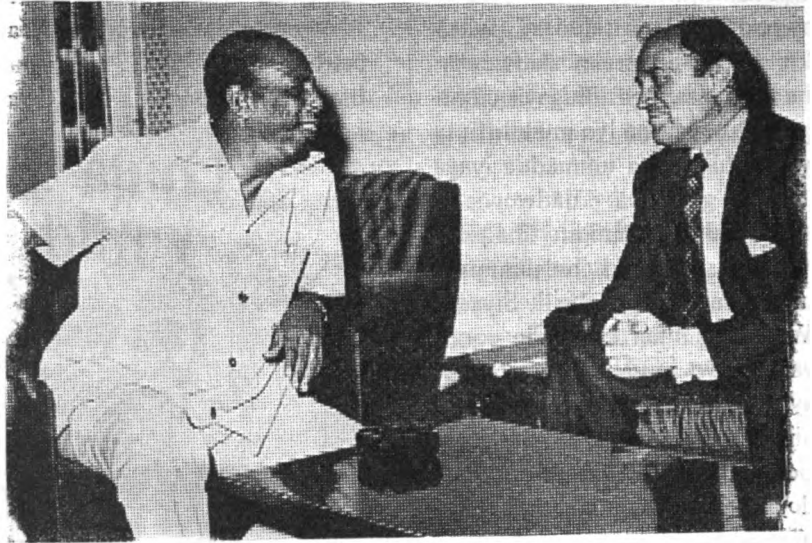
Mar wareysi lagula yeeshay Gegida Dayuuradaha wuxuu sheegay in booqashadiisu la xiriirto iskaashiga ka dhexeeya JDS iyo Suuqa dhaqaalaha Reer Yurub.

Mr. Cheysson wuxuu intaa raaciyey in Suuqa dhaqaalaha Reer Yurub uu JDS ka kaalmeyey dhowr mashruuc tan iyo intii ka dambeysay «Heshiiskii L'ome». Wuxuuna Mr. Cheysson caddeeyey in JDS ay kaalin weyn ka ciyaartay heshiiskii lo'ome.

Guddoomiyaha Horumarinta ee Suuqa dhaqaalaha Reer Yurub wuxuu sheegay in muddada uu joojo Soomaaliya isaga iyo wafdigiiisu wadahalallo ku saabsan sii xoojinta xiriirka ka dhexeeya JDS iyo Suuqa, la yeelan doonaan Madaxda Soomaaliya.

Mr. Cheysson, oo ay tahay markii labaad ee uu booqasho ku yimaado Soomaaliya, waxaa dhabbaha Dayuuradaha si diiran ugu soo dhoweeyey Guddoomiyaha Hoggaanka Arrimaha dhaqaalaha ee Golaha Dhexe ee XHKS J/le. Axmed Maxamed Maxamuud, Wasiirka Hawlaha Guud J/le Maxamed Xawaadle Madar, Danjireyaasha Dalalka Ingiriiska iyo Faransiiska u fadhiiya Soomaaliya.

Wafdigaa uu hoggaaminayey Mr. Cheysson waxaa xafiiskiisa ku qaabilay Madaxweynaha JDS J/le Maxamed Siyaad Barre. Jaalle Siyaad iyo Mr. Cheysson waxay wadahalallada ay yeesheen ku soo qaadeen iskaashiga

ka dhexeeya JDS iyo Suuqa dhaqaalaha Reer Yurub, sidii hore loogu marin lahaa.

Waxay kaloo wafdigu wada hadallo la yeesheen madax ka tirsan Dawladda, kuwaas oo guul ku dhamaadey. Gebi ahaan waxay isla soo qaadeen Mashariicda laga hirgeliyey Soomaaliya iyo kuwa la damacsan yahay

mustaqbalka ee Suuqa dhaqaalaha Reer Yurub uu gacan ka geysan doono.

JDS iyo Suuqa dhaqaalaha Reer Yurub waxay kala saxeexdeen heshiis ku saabsan tababarka shaqaalaha Dekedda cusub ee Muqdisho iyo qalabka hawsha, oo uu bixin doono suuqaasi.

Bannaanbax taageero

Isagoo la hadlayey dad ka badan Siddeetan Kun oo qof oo isugu soo baxay fagaaraha Daljirka Dahsoon ee Magaaladan Muqdisho bishii Maaajo 26dii, Madaxweene Kuxigeenka J.D.S. Kaaliyaha Xoghayaha Guud ee XHKS Jaalle Ismaaciil Cali Abokor wuxuu yidhi; «Taariikhda ayaa caddeynaysa in ayan jirin quwad hakin karta ama cabburin karta Ummad u kacday Xornimadeeda», Wuxuuna intaa ku daray, inkastoo Ciidamada huwanta ah ee Ruushka Kuuba iyo xulafadoodu ku tashadeen inay tirtiraan, Shacbiga Eritriya, xuquuqdoodana xoog kaga duud-

siiyaan, taasi ma aha mid u suurta galaysa, waxayna kala kulmi doonaan guul darro iyo jab.

Dadka bannaanbaxa saameenayey oo isugu jirey Urrurada Shaqaalaha, Dhalinyarada, Haweenka, Ciidammada Qalabka sida iyo dadweynahaba waxay bannaanbaxooda ku muujinaayeen Taageerada Halganka Gobannimadoonka Eritriya, Soomaali Galbeed iyo Abbo, waxayna cambaaraynayeen faragelinta Shiishayaha ee Ammuuraha Afrika

«Waxaa nasiib darro ah in Ruushka iyo Kuuba oo

shalay Taageeri jiray dhaq-dhaqaaqyada Gobannimadoonka ah, maanta ku ballan fureen Shacbiga Eritriya oo ay doonayaan inay xoog ku muquuniyaan, iyaaga oo uga hiilinaya gumeysiga madow ee Xabashida ayuu yidhi Jaalle Ismaaciil.

Madaxweyne Ku-xigeenku wuxuu sheegay in ballan furka Ruushku uu ku sameeyey Eritriya uusan ahayn midkii ugu horreeyey, hase yeeshee, ay caado u tahay Ruushka in uu ka baxo heshiisyada iyo ballanqaadyada uu la dhigto Ummadaha Adduunka marka uu ka waayo danihiisa gaar ahaaneed, wuxuuna

tusaale ahaan u soo qaatay Soomaaliya, Masar iyo Suudaan.

Kaaliyaha Xoghayaha Guud X.H.K.S. Jaalle S/Guuto Ismaaciil Cali Abokor wuxuu caddeeyey in Siyaasadda JDS ayan ahayn mid Isrogrogtahay muwqikeeda cad oo ah Taageerada iyo garabsiinta dhaqdhacaqyada Gobannimadoonka Adduunka.

Jaalle Ismaaciil wuxuu sheegay in JDS ay sii wadeyso Siyaasaddaasi ah taageerada Ummadaha u halgamaaya Madaxbannaanidooda, wuxuuna intaa raaciyey in Qaddiyadda Eritriya ay tahay mid xaq ah,

waajibna ay tahay in iyaga iyo dhaqdhacaqyada gobannimadoonka Soomaali-Galbeed iyo Abbooba loo oggolaado xuquuqdooda aaya ka talinta ah.

Madaxweyne Ku-xigeenku wuxuu kaloo ka hadlay taariikhda Shacbiga Reer Eritriya iyo heerarkii uu socmaray halgankoodu, oo soc taxnaa muddo 18 sano ah wuxuuna ku tilmaamey inay yihiin dad geesiyiin ah oo neceb gunnimada.

Waxaa kaloo isna halkaa ka hadley Jaalle Cumar Cabdalle oo ka tirsan Golaha Dhexe ee Jabhadaha Gobannimadoonka Eritriya oo ka warramay heerka uu marayo halganka Ummadda Eritriya ugu jirto Madaxbannaanidooda iyo dhibaatoyinka uu ku hayo gumeysiga madow ee Xabashida.

Jaalle Cumar, wuxuu shaaca ka qaadey in Ummadda Eritriya ay leedahay saaxiib u hiiliya garabna ku siiya qaddiyaddooda, wuxuuna intaa ku daray in dalkooda ay ku xoreyn doonaan Qoriga caaraddiisa, kaasoo uu ku tilmaamay inuu yahay afka keliya ee uu yaqaanno gumeysigu.

Sannadguuradii 15aad ee J. G. S. Abbo

Habeennimadii 23ka Maajo, Golaha Murtida iyo madaxdhalada waxaa lagu qabtay xaflad ballaaran oo lagu xusaayey Sannadguuradii 15aad ee ka soo wareegtay asaasiddii Jabhadda Xoreynta Soomaali Abbo.

Xafladdaas oo ay ka soo qaybgaleen xildhibaanada ka tirsan Golaha Dhexe XHKS, Madaxda Jabhadaha Gobannimadoonka Soomaali Galbeed, Eretereya iyo Falastiin, dibloomaasiyiin dalal shisheeye ah u fadhiya magaalada Muqdisho

iyo dadweyne fara badan, waxaa ugu horrayntii khudbad dheer ku furay Xoghayaha Guud ee Jabhadda Xoraynta Soomaali Abbo, Jaalle Maxamuud Cali Ruubey. Jaalle Ruubey khudbaddiisaas wuxuu uga hadlaayey taariikhdii dhulka Soomaali Abbo iyo halgankii dheeraa ee dadweynaha halkaas ku dhaqani ay la soo galeen gumeysiga Xabashida.

Xoghayaha Guud ee J.G.S.A isagoo ku hadlaayey magaca jabhadda, wuxuu ugu baqay U.M.A.,

Jaamacadda Carabta, Qarammada Midoobay iyo Guud ahaan dunida nabadda iyo xorriyadda jecel inay dadweynaha Soomaaliyeed ee gumeysiga Xabashida ku hoos jira garab ku siiyaan baadigoobka xuquuqdiisa madaxbannaanida iyo aaya-ka-talinta.

Waxaa iyaguna eryo taagzero iyo bogaadin ah halkaas ka jeediyey wakiillo ka socdey jabhadaha gobannimadoonka ah ee Soomaali Galbeed iyo Eretereya.

Dadkii Xafladdaas ka soo qayb

galay waxay daawadeen barnaami, goggoos ah oo isugu jiray heeso, maadeys, ciyaaro iyo gabayo. Barnaamijkaas oo si weyn loogu riyaaqay, waxaa soo bandhigtay koox fannaaniin ah oo ka tirsan jabhad-dagobannimadoonka ah ee Soomaali Abbo, kuwaasoo fankooda ku cabbiraayey cadaadiska iyo dibindaabyada gumeysiga Xabashidu ku hayo dadweynaha Soomaali Abbo

iyo sida dadweynahaasi uga dhii dhiyey in waligii la gumeysto.

Intaas ka dib, waxaa halkaas khudbad qiimo leh ka soo jeediyey guddoomiyaha HOG. Aydolojiyada G. Dhexe XHKS Jaalle Maxamed Aadan Sheekh oo ka mid ahaa madaxdii XHKS ee Xafladdaas lagu marti qaaday. Jaalle Maxamed Aadan wuxuu si weyn u falanqee-

yey dhibaatooyinkii gumeysigu u geystey guud ahaan dadyowga reer Afrika, gaar ahaana shacbiga Socmaaliyeed. Wuxuuse guddoomiyuhu caddeeyey cidina in aysan ishortaagi karin dadweyne u soo jeestay in ay iska rogaan heeryada gumeysiga; jabka iyo burburka gumeysiguna ay yihiin wax lama huraan ah oo taariikhdu xukuntay.

Xadgudubka Kuuba ee Mabaadii'da Dhexdhexaadnimo

Dawladda Soomaaliyeed waxay soo jeedisay in Ururka ay leeyihiin dalalka dhexdhexaadka ah laga saaro dawladda Kuuba, iyadoo dawladdaasi u soo jiid karta dunida dhexdhexaadka ah ceeb iyo khatar, maadaama ay noqotey dabadhilif uu ku shaqeysto dalka Ruushku, sidaas waxaa sheegtay ergada joogtada ah ee JDS u fadhida Qarammadda Midoobay.

Warkaas oo ergada Soomaaliyeed gaarsiisay dhammaan, ergacyinka joogtada ah ee dawladaha dhexdhexaadka ah u fadhiga Qarammadda Midoobay Maajo 14dii waxay ku tiri, «Waxaa la yaab leh in dalka Kuuba oo ku xadgudbay mabaadii'dii iyo xeer-kii dhexdhexaadnimo, isagoo u adeegaya dalka Ruushka, loo oggolaado inuu ka ahaado xubin Ururkaas oo mabaadii'diisu qirayso in dalalka Xubnaha ka ahi aanay u janjeersan labada quwadood ee lixaadka leh midkoodna».

Waxay kaloo ergada Soomaaliyeed sheegtay in xiriirka ay dawladda Kuuba la leedahay dalka Ruushka uu yahay mid Ruushka ku adeegtaan, xag militerinimo xag dhaqaale iyo nololeedba; waxayna Kuuba oggolaatey in Ciidammadeedu Ruushka u noqdaan qawsaaro lagu adeegto oo loo dirsado meel allaale meeshii uu Ruushku ka

doonaayo danihiisa gaar ahaan need.

«In ka badan 50 kun oo ah Ciidammada Qalabka Sida oo u dhashay dalka Kuuba ayaa maanta jooga qaaradda Afrika. iyagoo hirgelinaaya himilooyinka Ruushka ee uu ku gumaadaayo Jabhadaha gobannimadoonka Soomaali Galbeed, Abbo, Cafar iyo Eriteriya, waxayna kuwaasi u noqon karaan tusaale, sida tooska ah ee Ruush ugu maamulayo danihiisa Ciidammada Kuuba», ayey warkeedii ku tidhi ergada Soomaaliya u fadhida Qarammadda Midoobay, waxayna intaa raaciyeen in faragelinta Kuubanka ee amuuraha gaarka u ah Afrika ay u soo jiidday qaaradda oo dhan dhibaato iyo welwel, iyo iyadoo cabburisey dadweynihii u halgamayey ayaa-ka-talintooda waxayna noqotay ayaan darro in ay gacmahocda ku laayaan calooshooda u shaqeytayaasha Kuuba, dad fara badan oo reer Afrika ah.

Ergada Socmaaliyeed waxay sheegtay in tallaabada Ruushka

iyo Kuuba ka wadaan qaaradda Afrika tahay mid soo jiid karta in qaaradda Afrika la isku hardiyo khatarna gelin karta nabad-da adduunweynaha, iyadoo ka soo horjeedda xeerka aasaasiga ah ee ay dhigteen Ururka dawladaha dhexdhexaadka ah sannadkii 1961kii oo lagu gaaray in dhexdhexaad laga noqdo loollan dhex yaalla labada dhinac ee xoogga waaweyn, si lagu sugo nabadgelyada adduunweynaha.

Ergadu waxay intaa ku dartay in mabaadii'da ururka dalalka dhexdhexaadka uu ahaa in la taageero dadyowga u halgamaya madaxbannaanidooda, lalana saf-to dadka ka soo horjeeda isticmaarka iyo gumeysiga.

Ergada JDS waxay ka digtay in haddii shirka dawladaha dhexdhexaadka lagu qabto magaalada Habana uu baabi'i doono magacii, sharaftii iyo wax ku oolkii uu lahaa ururkaasi, nabadgelyada adduunkuna gacmaha ka bixi doonto iyadoo ururkaasi-na noqon doono mid ay ku shaqeystaan Ruushka.

SHIR JARAA'ID

J.D.S waxay canbaarey neysaa fara gelinta qaawan ee Ruushka iyo xulafadiisu ka wadaan Afrika, gaar ahaan Geeska Afrika, taasoo ay hubaal tahay in joogitaanka ciidammadaasi iyo hubka ay ku soo daldala-

yaan uu halis u yahay nabadda Gobolkaan, Afrika iyo adduunweynahaba» sidaasi waxaa caddeeyey Wasiirka Warfaafinta iyo Hanuuninta Dadweynaha Jaalle Cabdisalaam Sheekh Xuseen.

Jaalle Cabdisalaam Shee-

kh Xuseen oo ka hadlaayey shir Jaraa'id oo lagu qabtay xarunta Wasaaradda wuxuu sheegay in fara gelinta shisheeyaha ee Gobolkaan oo maalinba maalinta ka dambeysa sii ballaaraneyso ay keentay in Ciidammada Kuu ba lagu soo daldalo waddan kale oo ka mid ah mandiqaddaan, taasoo la damacsan yahay in lagu duulo dal kale oo xor ah oo ka mid ah Geeska Afrika.

Wasiirku wuxuu sheegay in Xabashida iyo inta taageertaba ay u soo guntadeen in Jamhuuriyadda Jabuuti ay ka abuuraan qas iyo tafarruq, taasoo ay ka mid tahay fara gelinta joojtada ah ee ay ku kala qeybinayaan dadka waddankaasi ku nool.

«Qaskaasi iyo fara gelintaasi ay Xabashida iyo xulafadeedu ka wadaan Jabuuti oo ah dal xora iyo beenta ay ka faafinayaan Jamhuuriyadda Dimoqraadiga ee Soomaaliya oo ay ku andacoonayaan in Soomaaliya ay xoog ku qabsaneyso Jabuuti, waxay uga gol-leeyihiin iney qariyaan xaaladda dhabta ah iyo qadiyadda Soomaali Galbeed, Abbo iyc Eritriya ayuu yiri Wasiirku.

Jaalle Cabdisalaam wuxuu caddeeyey in arrintaasi

oo dhan ay ka mid yihiin qorshaha guud ee lagu fulinaayo siyaasadda iyo istaraateeriyada Ruushku uu doonayo inuu ku fidsad Gobolkan kuna ilaaliyo iyadoo aan loo aaba yeelin jiritaanka iyo xuquuqda ummaddaha Gobolkaasi.

Isagoo ka hadlaayey hanjabaadda isdaba joogga ah ee maalmahanba ka soo yeyrayey Mingistu Jaalle Cabdi salaam wuxuu sheegay in handadaaddaasi ayan aheyn mid ku timid Mingistu taladiisa, ayse tahay fikrad Ruushka iyo xulafadiisa oo ka mid ah qorshaha danahiisa istaraateerijiga ah inuu ku muquuniyo marba dal.

Wasiirku wuxuu shirkaa Jaraa'id ka caddeeyey in ma shaakilka ka taagan Geeska Afrika uu leeyahay taariikh dheer, ayna tahay dal iyo dad ay Xabashidu gumeysato, iyadoo garabsatay gumeysigii reer Yurub qarnigii 19aad dabayaaqadiisii qaaradda Afrika.

Jaalle Cabdisalaam Sheekh Xuseen wuxuu sheegay in kaddib markii uu gumeysiga Xabashidu ka dhagaadkaaday qaddiyadaha Ummadaha Soomaali Galbeed, Abbo iyo Eritriya, una dhaqaaqi waayey waan waan nabad gelyo inuu ugu

oggolaado xuquuqdooda ay Ummadahaasi ku kalliftay inay qoriga caaraddiisa ku muquuniyaan oo ay xoreeyaan 95% dhulkooda.

Wasiirku wuxuu carrabka ku dhuftay in tan iyo wagaasi mushkiladda Geeska Afrika ay ahayd mid ka dha xeyso gumeysi iyo dad la gumeysto, hase yeeshee ayuu yiri Wasiirku «Talo waxay faraha ka baxday markii ciidammada shisheeyaha ah ay si bareer ah ula soo safteen gumeysiga, damceenna inay xoog ku muquuniyaan gobannimadoonka Soomaali Galbeed iyo Abbo maanta na ay xasuuyaayan Eritriya».

Wasiirka Warfaafinta iyc Hanuuninta Dadweynuhu Jaalle Dr. Cabdisalaam Sheekh Xuseen wuxuu sheegay in JDS ay weligeedba arrintaasi ka taagneyd mowqif cad, kaasoo ah in si walaal tooyo iyo Afrikaannimo ah oo nabadgelyo xaq ku dhisan lagu dhammeeyo khiilaafaadkaasi, si loo baajiyo dhiig Afrikaan oo isku daata, loogana hor tago faragelinta shisheeyaha oo aan dan u ahayn dadka Afrikanaka ah, loogana gol-leeyahay dan gaar ah oo damaacinnimo ah.

Shirkaa Jaraa'id oo ay ka soo qayb galeen warfidiyeenno iyo Diblomaasiyiin ka kala socday dalalka dibbedda wuxuu Wasiirku ka caddeeyey in Taliska Mingistu uu sii kordhiyey durbaankii dagaalka, iyadoo la soo kordhiyey hubkii halista ahaa iyo ciidammadii shisheeyaha ahaa ee Ruushka, Kuuba iyo xulafadiisa, ku waasoo uu sheegay inay ka marag kacayso xaqiijinaayana walaacii iyo walwalkii JDS muujisay markii ay Huwantaasi soo fara geliyeen arrimaha Geeska Afrika.

Jaalle Cabdisalaam wuxuu sheegay in Mingistu uu caddeeyey in dagaal wada jir ah ay Ruushka, Kuuba, Jarmalka Bari iyo Yemanta Koonfureed ay ku qaadeen dalka Ereteriya, iyadoo ay ujeeddadoodu tahay sidii horeyba u damceen in lagu xasuuqo shacbiga Ereteriya, dhulkii ay xoreeyeen lagu celiyo gacanta gumey-siga Xabashida.

Wasiirka Warfaafinta iyo Hanuuninta Dadweynaha

wuxuu shirkaa Jaraa'id ka caddeeyey in JDS ay mar kale ugu baaqeysa Ururka Midowga Afrika, dawladaha Afrikaanka ah iyo dhammaan dadyowga nabadda jecel inay ka hortagaan mu'aamaraadka uu Ruushku ka wado Geeska Afrika laguna duudsiyayo xuquuqda shucuubta Gobolkaasi, taasoo uu sheegay haddii aan laga gaashaaman inay ku dhammaan doonto in arri-maha adduunka xoog keli-

ya lagu muquuniyo.

Wasiirku wuxuu kaloo caddeeyey in JDS ay mar kale ugu baaqeyso dawladaha dhexdhexaadka ah in Kuuba laga saaro Ururka dhexdhexaadnimada, mar haddii ay ku tumatay mabaa'diid asaasiga ahayd ee Ururkaasi, ayna noqotay aalad ay ku shaqeystaan gaashaan buurta WARSO, kuna fushadaan danahooda isteraa-teejiga ah.

Afhayeenno ka warramay xaaladda Eriteriya

Nin u hadliyey Wasaaradda Warfaafinta wuxuu caddeeyey bishii Maajo 13dii in taliska Addis Ababa uu weli wado inuu sii ahaado qalabkii ay ku adeegsanayeen Ciidammada shisheeyaha ee Afrika soo fara gelinaya.

Ninkaasi wuxuu sheegay in waddammada jaarka la ah Taliska Addis Ababa iyo Eriteriya ay dareemayaan culeyska quwadaha shisheeyee ee doonaya Addis-Ababa inay ka dhigtaan saldhig ay kaga soo duulaan.

«Dadka Reer Eriteriya waxay halis u yihiin duullaan ay ku soo qaadaan Ruushka Kuuba, Amxaarada iyo dawladaha kale ee ay bahaysteen, taasoo ay ujeeddadeedu tahay in lagu muquuniyo inay isu dhiibaan taliska Mingistu uu madaxda ka yahay», ayuu yidhi afhayeenkaasi.

Duullimaadka xoogagga xaaraanta isku bahaysatay ay ku soo qaadayaan Eriteriya halis uma aha oo qura Ummadda reer Eriteriya, hase yeeshee, wuxuu khatar gelinaya madaxbannaanida, nabadgelyada iyo horumar-

ka waddammada Eriteriya jaarka la ah, ayuu raaciyey afhayeenku.

Ninkaa u hadlaayey Wasaaradda Warfaafinta wuxuu kaloo sheegay in Taliska Addis Ababa uu sii kor-dhiyey Ciidammada shisheeyaha ah ee jooga Geeska Afrika uu haatan awooddisii isugu geeyey sidii uu halis u gelin lahaa Madaxbannaanida, midnimada iyo horumarka Jamhuuriyadda Jabuuti.

«Dawladaha Itoobiya jaar ka la ihi iyaga oo ka gilgilanaya fara gelinta bareerka ah iyo tallaabooyinka halista ah ee ay Itoobiya ku hayso, waxay guddoonsadeen in ay si caddaan ah isku hortaagaan tallaabooyinka foosha xun» ayuu warkiisii ku soo gebegabeeyey afhayeenku.

Halganka gobannimadoonka ee Eriteriya waxaa uu soo taxnaa muddo siddeed iyo toban sannadood ah waktigaas oo ay dadka reer Eriteriya waaya-aragnimo iyo guulo badan kasoo hooyeen goobaha dagaalka. Ummadda reer Eriteriya waxay aad ugu kalsoon tahay in ay

gaadhi doonto xornimadeeda, muddo kasta oo ay ku qaadataba.

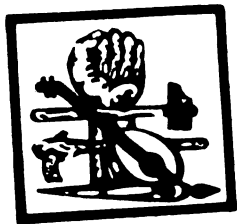
«Dagaalka waxashinimada ah ee ay ku soo qaadeen taliska Mingistu iyo Ciidammada huweynta ah oo ay ka mid yihiin Ruushka, Kuuba, Jarmalka Bari, iyo Koonrurta Yamen dalka Eriteriya, ma aha mid hakin kara ujeeddada halganka hubaysan ee ay dadka Eriteriya ugu jiraan midnimadooda», Siidaas waxaa yidhi Mudane Cumar Caddalla oo Xubin ka ah Golaha Dhexe ee Jabhadda Xoreynta Eriteriya, ELF, isagoo ka hadlayey Shir Jaraa'id oo lagu qabtay Xarunta ELF ee Muqdisho 17kii Maajo.

Mudane Cumar, wuxuu sheegay inuu kalsooni badan ku qabo in geesiyiinta Reer Eriteriya ay darsi lama illaawaan ah siindoonaan, xoogagga gumeysiga ee haatan isku soo biirsaday inay baabi'iyaan Ummadda Reer Eriteriya, oo doonaya inay dhulkaa ku fushadaan danahooda istaratijiga ah.

Madaxa Xafiiska Jabhadda Eriteriya ee Muqdisho oo (Eeg Bogga 30aad)

HIDDAHA IYO DHAQANKA

QIIMAHA ISBADDELKA EREYGU KU LEEYAHAY AF – SOOMAALIGA – XISAAM –

Luqadu hadal ahaan waxa ay ka mid tahay waxyaabaha aasaaska u ah nolosha dadka; waase uu ka maarmi karaa in uu dhuuxo oo kala dhilo waxa ay tahay ama ka samaysan tahay. Waqtiga koritaanka iyo kobcinta Af-Soomaaliga waxa lagama maarmaan ah in la garto lana barto, amuuraha halbowlaha u ah luqadda, iyadoo la adeegsanayo fikradaha aragtiyeed ee cilmi-ga afafka; macne, dhisme, iyo dareenba.

Culimada qaarkeed waxa ay qabtaa in ay luqadu tahay midda ugu dhibaataada badan dabciga bulshada, una baahan in si cilmi ah loo dhuuxo eray iyo odhaahba. Go'aanka aqoonneed ee kaabaya doorashada fikraddan, waxa uu ka shidaal qaadanayaa habka Af-Soomaligu isu beddelo oo ku sal leh heerka erayga, kana duwan habka Af-Ingiriisku isu rog rogo oo ku lug leh heerka weedha.

Haddii aan sii qeexno, gara-shada dhismaha Af-Ingiriiska waxa fiican in laga maro falanqayntii dhinaca dhismaha weedhaha iyo xidhiidhka ka dhexeeya macnahooda, Af-Soomaaligase waxa habboon in la isku koobo dhismaha erayada iyo isticmaalkooda.

Waxa middaas u daliil ah habka erayadu isaga daba yiimaaddaan ayaa xukuma falanqaynta weedha iyo is beddelkeeda. Middaasi waxa ay dhalisay Af-Ingiriiska in ay gundhig u noqdaan weedho

tirsan oo sal u ah dhammaan wixii weedho suuragala Af-Ingiriisku yeelan karo. Weedha salka ah ee Af-Ingiriiska waxa ka mid ah:-

1— The man ate the meat.

Ma na suuro gasho in weedhan loo beddelo:

2— The meat ate the man;

Waxa is beddelka sidaas ahi waxyeelaynayaa naxwaha weedha, dab-eedna macnaheeda. Weedha cusubi waa erayo is dabajocga, oo aan murti lahayn.

A-Soomaaliga weedhihiisa ma xukumo habka ay erayadu isaga dabadhacaan. Eraygu maal kasta waa ka geli karaa weedha, iyada oo aan naxwaheeda iyo murti-deeda midna is beddelin. Mar-kaas weedhan:

3— Ninkii wuu cunay hilibkii.
Waxay isu beddeli kartaa;

4— Hilibkii wuu cunay ninkii.

5— Wuu cunay ninkii hilibkii
IWM.

Weedha saddexaad waxa ay la hab tahay weedha koowaad ee Af-Ingiriiska ah; waxase ay kaga duwan tahay, marka erayada la isku beddelo ayaa weedhaha cusub ee abuurmaa yeeshaan naxwe iyo murti hagaagsan. Isbeddelka habka erayga dhammaantiis waxa laga garan karaa in aan marmarka qaarkood loo baahan is beddel eray oo la xidhiidha is waafajinta erayada is-rogo beddelayo. Tusaale ahaan haddii aan fal ka horreeyaha «wuu»

ku beddelo «baa» isla weedhaas waxa jiraya is beddel fal ka horreeye, marka ay is beddelaan habka erayadu isaga dabadhacaan, taas oo is waafajinaysa magacyada is-rogo beddelay. «Baa» waxa ay isu beddelaysaa «buu» sida:

6— Ninkii baa cunay hilibkii.

7— Hilibkii buu cunay ninkii.

Tusaalayaasha sare sida ay muujinayaan, waxa cad in aanay khasab ahayn xidhiidhka ruga ee ay leeyihiin erayada weedhaha Af-Soomaaliga. Aragtiida luqeed ee Af-keenna waxa weeye mid salka ku haysa erayada. Mar haddii aanay rugta eraygu fadhiistaa Jooqto ah-ayn, sida Af-Ingiriiska, isticmaalka, macnaha iyo kordhinta salka erayadu waxa ay summadda u yihiin weedhaha Af-Soomaaliga. Haddii aanay sida erayadu isugu xigaan qiimo lahayn, waxa habboon, Af-Soomaaliga marka loo baadhayo cilmi ahaan, in laga maro dhinaca erayga is beddelkiisa iyo sida is beddelkaasi wax ugu kordhinayo dhismaha Afka. Haddii aan fikraddan sii gudagalo, is beddelka erayga Af-Soomaaliga waxa laga raadraaci karaa habka ay isu raacaan erayada weedhu, taas oo soo ifbixisa macnaha iyo hawsha naxweed ee eraygu ka qabto weedha. Jiritaanka fikraddan waxa lagu garan karaa fal-ka iyo tilmaamaha ayaa ka abuurma salka magaca. Saddexda eray ee isku salka ah kala ahna fal, tilmaame iyo magac waxa ay ku kulmi karaan weedh keli ah, iyada oo eray kastaba qeexayo macnaha u leeyahay iyo hawsha naxweed ee uu ka hayo weedha. Tusaale ahaan haddii lagu daro lifaaqa «San» magac saleed, waxa abuurmaya tilmaam

maha «wanaagsan» oo ka duwan macne iyo hawl naxweba magaca «wanaag». Weliba marka lifaaqa «I» lagu biiriyo magaca «wanaag» waxa abuurmaya falka «wanaaji». Waxa la isugu gayn karaa weedh saddexda erayba, iyada oo laga hor marinayo fal ka horreeyaha «ku» falka, «wanaaji», magacna laga hor marinayo tilmaamaha. Weedha samaysantay waxa ay u qormaysaa:

8— Wanaag ku wanaaji nin wanaagsan. Oo ah weedh macno ahaan iyo naxwe ahaan-ba suuro gal u ah Af-Soomaaliga.

Waxa kale oo jirta in is beddelka eraygu uu magac u beddelo eray fal ahaa, iyada oo lagu biirinayc falka lifaaqyadani «od», «id» «sha», «mo», IWM. Sida:

Fal	Magac
Soco	socod
Tag	tagid
Qabo	qabasho
Dey	deymo

Haddii weli-ba la galo heer kale oo is beddel eray ah, waxa la ogaa-nayaa in magacu yeesho isbeddel eray oo ku salaysan caynka (Gender) iyo tirada (number). Marka laga eego dhinac laboodka iyo dha-ddigaanshaha lifaaqa magaca raaca, waxa ka mid ah «ka», «ga» «a», «ta» «da» «sha», IWM. Sida:

Wiil	wiilka
Diig	diiga
Libaax	libaaxa
Naag	naagta
Bisad	bisadda
Hal	hasha

Kolka la iska taago dhinaca tiradana waxa wadarta magaca ku biira lifaaqyada: «o», «iyo» «oyin» «ayaal», «af», IWM. Sida:

Keli	wadar
Far	faro
Weji	wejiyo
Hooyo	hooyooyin
Wadne	wadnayaal
Af	afaf

Ilaa hadda waxa aan isku deya-yey qeexidda is beddelka eray iyo

sida uu u taabto macnaha iyo hawsha naxweed ee erayadaas ula dha-qumaan dhismaha weedheed, tanna waxa laga raadraaci karaa, sida ay xubnaha weedhu isula xidhiidhaan. Arrintan dhinaca laga joogsanayaa waxa uu la mid yahay jidkii aan u marnay arrimihii aan ilaa hadda soo falanqaynay ee ka shidaal qaadanaayay is beddelka erayga. Markaas is beddelka, eray weedh ku jira, ku dhacaa waxa uu ku keenaa is beddel xubnaha kale ee weedha, sida:

9— wiilka ayaa taga

10— naagta ayaa tagta

Labada weedhood-ba waxa is waafaqsan laboodka iyo dheddi-gaanshaha magaca iyo falka, markii la adeegsado lifaaqyo isku hawl naxweed ah. Lifaaqyada «a», iyo «ta» ee ku biiray falka waxa sababay lifaaqyada «ka» iyo «ta» ee kala soocaya laboodka iyo dheddigaan-shaha.

Is beddelka ku dhacay erayada labada weedhood waxa weeye lifaaqyada la socda magaca iyo fal-ka weedhaha, laakiin fal ka horree-yaha «ayaa» is-ma beddelo marka uu ku jiro weedhan oo kale. Fal ka horreeyaha «ayaa» ee weedhan ku jira, waxa uu ka duwan yahay fal ka horreeyayaasha kale, waxa-na uu ka koobmaa magaca ka horreeya, isaga oo aan beddelin macnaha weedha, sida:

Marka aanay suurto gal ahayn koobiddas oo kale, fal ka horree-yuhu waxaa ku dhaca isbeddel waafaqsan magaca:

12— wiilku wuu tagaa.

13— naagtu way tagtaa.

Labada weedhoodh waxaa ay si kasta u la mid yihiin kuwii ka horreeyey, laakiin kuwan lifaaqyada ayaa lagu soo koobay fal ka horreeyaha caynka qofka saddexaad. Dhammaan lifaaqyada waxa ay u dooriyeen caynka «-ka»; «-ku»; «-ta», na «-tu»; marka magaca. Marka falka waxa ay u beddeleen «-a»,

«-aa», «-ta» na «-taa»; sidaas oo kale ayaa «wuu» isugu beddeshay «way» dabeedna ay lifaaqyada weedha oo dhammina mid magac iyo mid fal-ba isugu dooriyeen is waafaajinta naxweed ee saddexdaas eray ee weedhu ka kooban tahay.

Is beddelkan fal ka horree-yuhu waxa uu aad u sii qeexmayaa marka ay rugta magaca degaan magac-uyaallo, sida:-

14-i) waan tagaa

ii) wuu tagaa

iii) waad tagtaa

iv) way tagtaa

v) waannu tagnaa

vi) waynu tagnaa

vii) way tagaan

viii) waydin tagtaan

Sidii hore oo kale waxa aan u qaybin karnaa lifaaqyada dhad-dig iyo lab oo dhamaantood ah afar kooxood: «-aa», «-taa», «-naa», iyo «-aan» labada lifaaq ee ugu dambeeyaa ma waafajisna xidhiidhka magac-u-yaal iyo caynkiisa, maxaa yeelay labaduba waxa ay ahaan karaan dhaddig iyo lab. Halkan ma jiraan laba fal ka horreeyo oo isku si isu beddelay, erayga «way» maahee. Middani waxa ay cadaynaysaa in ay fal ka horreeyayaashu ku sidkan yihiin magac-u-yaalka, beddelina karaan marka ay magacuyaalladu ka maqan yihiin rugtooda, sida tusaalaha ka muuqata. Erayga «way» oo ka duwan fal ka horreeyayaasha kale waxa egman kara magac-u-yaallada «iyada» iyo «iyaga», laakiin lifaaqa «-aan» ee falka la socda ayaa gaar ahaan u taagan caynka iyo hawsha magacu-yaalka «iyaga».

Guud ahaan dulmariddan kooban waxa lagala soo bixi karaa in uu is beddelka erayeed ka qaato qayb weyn cilmi ahaan Af-Soomaaliga, markaas kobcinta iyo horumarinta afku waxa ay u baahan yihiin haybin iyo baadhis ka ambaqaadaysa is beddelka erayada, taas oo dhidibbada u aasi karta fidinta, garashada iyo cilmiyaynta Af-Soomaaliga.

Wajiyada suugaantii gumeysidiidka

— GAARRIYE —

«Isma suurad naqaanno

Isma sawrac kasayno

Isma sawd garanayno

Saraakiisha caddaankaay

Asalaamu calaykum....»

Tuducan waxa ku bilaabma gee raar hal qarni jiray. Waxa tiriyeey oday ka mid ahaa guurtidii, magaalada Berbera, mucaahadada kula saxeexday Ingiriiska. Waqtigaasuna wuxuu ahaa markii u horreysay ee gumeystahaasu soo cagacageeyey gobollada Waqooyi.

Geeraarkaa waxaa ka muuqata jidhdiid iyo shaki. Wuxuu gabayaagu, hor iyo horraanba, muujiyey sida aanay «gaalkaas» isugu af ahayn, isugu dhaqan ahayn, isuguna ekayn.

Arrintu si kasta ha ahaatee, intii ay gumeystayaashu dhulka fadhiyeen, waxay Ummaddu kula jirtay halgan af iyo addinba leh, halgankaas oo ka afka ihi u badnaa suugaan. Haddaba, haddaynu is nidhaahno suugaantaa iyada ah ka baaraandega, ka fursanmaynno inaynu kala qaybinno. Anigu sidaan u qaybin lahaa waa isdatan:

a) Suugaantii caabbiga gumeysiga.

b) Suugaantii Gobannimo-doona.

Haddaan ku horreeyo suugaanta caabbiga, waxa ka mid ah geeraarka aan maqaalka ku bilbaabay. Suugaantaasu waxay sawiraysaa sida markii ugu horraysay uu ninka Soomaaliyeed u arkayey gumeystaha. Waa ka hor taggii soo

gelistiisa. Waxa ka muuqata diidmadii iyo firkannaxii dadka ku dhacay, markii caddaanku ku habsaday.

Suugaantaasu waxay ku aadanayd intaanu gumeystuhu aad u xididaysan, dhibaataadiisana aan wax badan laga arag. Waxa qofka Soomaaliga ihi gumeystaha u arkayey, gaal Ilaahay ka go'ay, oo ay kala diin yihiin. Dagaalka suugaaneed ee uu kula jirayna muu ahayn mid uu gobannimo kaga doonayo. Wuxuu ahaa mid uu Ebbihiisa janno ka rabay. Wuxuu ahaa dagaal meelo uga eg kuwii «Sabiiliga» ahaa, ee la isku hayey muslin iyo gaalo — si biil yaa muuminiin. Waxa halhays noqotay «jannaa dagatay». Dadku muu kasayn in waxa, run ahaan dagatay, ay ahayd gobannimo «Gaalo iyo wixii jecelow jab» ayaa ku jirtay halkay maanta ku jirto, «gumeystaha cusub iyo ka duugga ihiba ha dhaceen».

Suugaanteenna Gobannimo-doona rasmiga ihi, waxay ifka aragtay kaddib markii Kacaankii «Boloshafiggu» adduunyada gilgilay. Waxayna heerkeedii ugu sarreeyey gaadhay intii ka dambaysay Dagaalkii Labaad Suugaantii asxaabta. Waqtigaas waxaa aad u xoogeystay dhaqdhaqaaqii gobannimadoonka Adduunka, oo aad inoo saameeyey.

Markii u horreysay baa la helay suugaan siinaysa gumeystaha tilmaamo cilmi ah. Markii u horreysay baa suugaanteennu cadeysay, inaan adduunku isu hayn gaalo iyo Muslin; caddaan iyo madow, ee la isu hayo duul la cadaadiyo iyo duul wax cadaadiya.

Markii u horraysay baa gabayga Socmaaliyeed ka xoroobay

qoqobkii qabiilka. Wuxuu ogaa-day inuu yahay xubin ka mid ah qaranweyne. Markii u horreysay baa masraxa lagu kaabay maansadii guubaabada ahayd, Intaas oo astaamood iyo kuwo kale ayey suugaanta gobannimadoonku kaga duwanayd tii caabbigii gumeysiga, ee yacyaoodka ahayd.

Labadaas marxaladood ee suugaantii waqtiga gumeysigu soo martay waxa dhexdooda ku jiray suugaantii Daraawiishta. Suugaanta Daraawiishtu waxay aniga iigu muuqataa inay xidhiidhiye (Transition) u ahayd labadaa xilli.

Qabyaaladda iyo guubaabada wejiga diiniga lihi; waxay gabayada Sayidka wax la wadaajinayaan marxaladdii caabbiga gumeysiga. Hase ahaatee sannadihii dambe, markii halgankiisii gahayray, waxay gabayadii Sayidku u xub siibteen qaar kuwiisii hore ka bisil, gumeysigana sidii hore si ka qoto dheer uga hadla.

Intaas haddaan idhi, aan isku dayo inaan tusaalooyin ka bixiyo suugaantii caabbiga ahayd. Waxaad eegtaa diidmada iyo jidhdiidka ay la maaxdumayso.

Maxay badisaa

Ama badataa

Baabbuur hawliyo

Boolis qaadiyo

Belay aragtaye

Wiilkaas geel-jiraha ihi wuxuu geeliisa caano badin waayey, tira-diisuna badanwayday u aanaynaya waxan cusub ee aanay arki jirin, ama gaalo iyo camalkeed ah.

Allow gorayeeey

Boolis guuriyo

Gaalka saynta leh

Geeska kaa mari

Wiilkanna wuxuu gaeliisa uga ducaynayaa waxaa aannu arki jirin:

Waltee gaydhooy

Gumeysiga jaan

Nin garaud loo

Gaashaan qaadiyo

Geela wow halis

Wiilkanuna wuxuu uga waramayaa gaeliisa, uu carraabinayo inuu gumeysiga dadka iyo geelaba u daran yahay.

Allow seenyooy

Siiabad aanad gelin

Oo surwaallo xun

Saanad kugu didin

Oo sarkaal cadi

Senti taaniyo

Sooldi kaa bixin.

Ninkanuna riyihiisii ayuu uga ducaynayaa dhibaatooyinka uu la yimid caaddanku.

Ugu dambeystii waxaynu soo qaadanaynaa gabaygan da'da weyn ee uu leeyahay Faarax Nuur (18-62-1932). Gabaygan wuxuu kaga warramayaa sida dhulka loo qaybsaday iyada oo aan la ogeysiin. Hase ahaatee wuxuu gumeysiga iyo dhibaatooyinkiisa u arkayey astaamo ka mid ah kuwii «aakhi-ru-sebenka» loogu asteeyey.

Wuxuu yidhi:

Ingiriis Amxaariyo Talyaani way akeekamiye

Arligaa la kala boobayaa nin u itaal roone

Anse ila ah aakhiru sebaan ilig-yadiisiye

Orgigaa riyaha taadaxoo ood-da faaliga e

Waa duni hablihi loo ogaa aqalka diideene

Anse ila ah aakhiru sebaan ilig-yadiisiye

Waa duni la kala iibsadaan na-la ogeysiine

Waa duni ninkaad aamintaa kuu abees yahaye

Anse ila ah aakhiru sebaan ilig-yadiisiise

Waa duni xaqii la arkayaa la arjumaayaaye

Waa duni akhyaartii lahayd iib-ku-doan tahaye

Anse ila ah aakhiru sebaan ilig-yadiisiye

Afka iyo adduunkaa hadloo ood-an sa'darkiye

Ninka gacanta midig oodan ta-hay laga ilroonaaye

Anse ila ah aakhiru sebaan ilig-yadiisiye

Nimanyahow bal daya xaajada lala aguugaayo Odayaashan loo yeedhayee la anfac siinaayo Asxaabihii bayna yidhi gaal ha aaminine

H a d d a a d niman islaa-miyo tihii Aadan ubadkiisa Oydaan Ilaahay ka go'in hayna oodina e.

Taariikhdu ma saamixi Doonto kastro

(Ka Yimid Bogga 16aad)

2) Aqoon li'idda Kastro ee Taariikhda iyo Arrimaha gaarka ah ee Geeska Afrika.

3) Iyadoo mushkilad Gobol u khaas ah aan laga dhi-gi karin mid dunida ka dhe-xaysa.

4) Kastro oo muujiyey inuu yahay Maskaxda hoggaaminaysa Taliska Itoobiya. Si-daa darteed, Kastro u hadli maayo Kuuba lafahaanteed markuu ku doodayo «Ma ogo-lin inaanu cidna kala xaajoo-no dib u celinta Ciidamadaya-da jooga Itoobiya».

Guud ahaan, Khudbadda Kastro waxay muujinaysaa labo weji oo kala ah:- Aqoon-

darridiisa ku saabsan Taa-riikhda iyo xaqiiqada maanta taalla Geeska Afrika iyo isagoo ah Aalad ay ku shaqaysato Dowlad weyn oo doonaysa in-ay qabsati Geeska Afrika.

Ugu dambeystii, waxa laga-ma maarmaan ah in Dowlad-daha Dhexdhexaadka ahi ka saaraan Ururkooda Kuuba, mar haddii ay ugu adeegayso dano Dawlad xoog weyn Gees-ka Afrika iyo Afrika Guud a-haanba. Taariikhdu ku Saa-mixi mayso Kastri Siyaasadi-hiisa dibusocodnimada ah ee Geeska Afrika, waafaqsanna Taageeridda Ruushka gumeysiga Xabashida iyo cadaadin-ta Dadyowga Soomaali Galbeed Abbo iyo Eriteriya.

ARAGTIDA CILMIGA

SIDA HANTIWADAAGGU U ARKO HORUKACA TAARIIKHEED

— MAX'D CABDI CALI — (Bayr)

Horukaca taariikheed waa arrin aad iyo aad u murugsan. Waxay la xiriirtaa masalooyin badan iyo maaddooyin kala duwan oo u baahan in dhammaantood la wada tixgeliyo. Si dhab ahaan loo faahmo dabiicadda, micnaha, qaybaha, xaglinta iyo qawaaniinta xukuma horukaca taariikhda waxa loo baahan yahay in loo dejiyo aragti ammuurahaas oo dhan, kala dhambalkooda iyo isururintoodaba, wada koobi karta. Isla markaas waa inay noqotaa aragti inoo ifin karta dhuuxa iyo muuqaalka uu horumarka bulshadu la yimaado. xoogagga wada sababaha keenay, isku dhafnaanta canaasiir-tiisa, hababka kala duwan qawaaniinta bulsheed iyo isku xirxirnaantooda. Intaasi waxay ina hanti siisay qaab awood inoo siiya inaynu bulshada si buuxda u aragno iyo wejiyada kala duwan ee horumarkeedu leeyahay.

Habka Hantiwadaaggu (Markismada-Leninismada) ku indhaindheeyo horukaca bulsheed waa mid hab kale oo idil ka sarreeya. Mudnaantaas iyada ah waxa habkaas ugu wacan sida buuxda, ee midaysan ee uu u abuurayo «Horumarka» isaga oo tixgelinaya dhinacyadiisa oo idil kuwa dabiiciga ah iyo kuwa bulsheed; kuwa maadiga ah iyo kuwa ruuxiga ah, iwm. Aragtida Hantiwadaagga ee sidaas Cilmi-ga ah ee dhammaystiran mawduucan u kala lafaguraysa, shaki, la'aan waxay liddi ku tahay oo kasoo horjeeddaa dha-

mmaan aragtidayada horukaca bulshadda ka fiirriya dhinac keliya oo hiyi-raac iyo kala dhantaalnaan ku qotoma.

Aragti ahaan iyo axadhaahan hanaanka Hantiwadaaggu wuxuu salka ku hayaa dhabbaha tijaabsan ee laysaga arooro min guud ahaan ilaa gaar ahaan min «abstract» ilaa «concrete».

Hannaankaasi wuxuu si cad ugu qeexan yahay buugga K. Maarkis ee la yiraahdo «Raaselmaal» oo ah buugga Markis kan ugu badan in lagu halqabsado, lagana soo minguuriyo; hase yeeshee ah kan loo akhris yar yahay. Inkastoo buuggaasi si kala dhigdhigan u sawirayo bulshada iyo horumarkeeda iswadka leh, misna arrintaas waxa kale oo lagala kulmi karaa qoraalkiisa kale, gaar ahaan kan ka warramaya idooloojiyadda Jarmalka iyo hordhaca la yiraahdo «Introduction to the critique of Political Economy», ee uu qoray 1859, siddeed sano ka hor intaanu dhigin qaybtii ugu harraysay buuggiisa Raaselmaal. Mabda' ahaan mawduuca ku saabsan horukaca bulsheed wuxuu u baahan yahay in la soo shaac-bixiyo dulucda iyo muuqaallada uu leeyahay iyadoo si daacdnimo iyo cilmi ah loogu soo bandhigayo.

DULUCDA IYO MUUQAALKA TAARIIKHDA

Habka cilmiga ahi wuxuu ina farayaa marka la dersayo ifa-faale kasta iyo taxanaha la soo maray in loo gondadego dulucda shay walba ee aan

lagu dawhabaabin dhaldhaal aal beenaadka arrimo isbiirsaday ku dheehi karaan ifafaalaha, taasoo ah tan ay ka duulaan culimada burjawaasiyiinta ee casrigani. K. Markis wuxu qabaa in ifafaale bulsheed oo kasta loo eego si maaddi ah oo istar iyo korriin ku jiro. Minguurintan soo socota ayaa Markis ujeeddadiisa aad inoogu caddeysay.

«Marka ay bulshadu ku jirto barwaaqo Tacab ay nolosheeda ku daryeelayso, dadka waxa dhex mara xiriir gaar ah oo lama huraan ah, kana baxsan rabitaankooda. Xiriirkaas oo la yiraahdo xiriirka tacabka ama (wax soo saarka oo ku aaddan marxaladda gaarka ah ee uu marayo korriinka xoogagga wax-soo-saarkoodu.

Isugeynta xiriirkaasi wuxu keena dhismaha dhaqaaleed ee bulshada kaasoo sal iyo gun u noqda sharciga iyo siyaasadda bulshadaas lagana garan karo heerka dareenka bulshadeed ku siman yahay. Hadba halka ay gaarsiisan tahay barwaaqada tacabka ama wax-soo-saarka maaddiga ahi waxay guud ahaan saamaysaa nolosha siyaasiga ah, tan ijtimaaciga ah iyo fikriga ah. Waciyiga dadku qabaa inna ma keeno wax-ahaantooda, ee halka ay bulshada kaga jiraan ayaa keenta wacyigooda bulsheed.»

Minguurintan kooban ayaa ina tustay sida Maarkis u arko

korriinka bulshada iyada ay-aana muujisay aragtida uu ka qabo Horukaca bulsheed. Habka dhaqan-dhaqaaleed ee bulshadu marayso heerka xoo-gagga tacabka iyo xiriirka wax soo saarka (sida loo kala leeyahay qalabka wax soo saarka ayaa masawir run ah inaga siin kara bulshadaas iyo saadaasha socodkeeda.)

Hababka dhaqan-dhaqaaleed way iska daba yimaadaan; iska daba-dhacooda ayaa keena bootimaha taariikhda. Xoo-gagga tacabka oo ah kuwa ugu quwad roon dhinacyada habka wax-soo-saarku leeyahay ee keena horukaca bulsheed ayaa isla markiina ah kuwo korriinkooda ka yimaaddo baahi taariikheed. Baahida taariikhiga ah waxay ka dhalaataa baahida dadka oo intaas sii fiday siina ballaaratay, mid maaddi ah iyo mid ruuxi ahba. Tirada dadka ee kordhaysa, baahidooda tiro ahaaneed iyo tan tayo ahaaneed ayaa u kala saara dabaqado iyo dano dabaqadeed; kuwaas oo soo ifbixiya qawaaniin taariikhi ah oo macquul ah oo kaalmee-ya in bulshadu hore u socoto. Iyadoo ay sidaas tahay, ayaa hantiwadaaggu aad u diiddan yahay aragtiyadaha bulshada ku eega si kala googo'an aan wax taxane ahi u dhaxayn ee ku dooda:

(Ka Yimid Bigga 24aad)

isna ka hadlay shirka Jaraa'id Mudane Xaamud Maxamed Aadan, wuxuu cambaareeyey siyaasadda foosha xun ee ay gaareen ciidamada huwantu oo go'aan ku gaaray inay baabi'yaan tirtiraanna shacbiga Eritriya ee uu halgamaaya Madaxbannaanidooda iyo midnimadooda.

«Quwadahaas isku biirsa-

1) Hababkii dhaqan-dhaqaaleed ee hore oo idili wax nafci leh innaba ma lahayn.

2) Sidaas awgeedna waa in hababkaas hore oo idil layska dhaafaa aan marna dan laga gelin.

Aragtida Hantiwadaaggu qaabkaas mekaaniga ah way diiddan tahay. Waxay si qummaati ah u tilmaantay sida ay taariikhdu u taxan tahay iyo socodkeeda. Waxay kaloo aragtidani noo muujisay astaamaha taxanahaasi caanka ku yahay, astaamahaas oo mudh-bax iyo dhaqdhaqaaqyo kor u socod ahi ka buuxaan; taxanahaasi wuxu had walba uurka ku sitaa waxyaabihii fiyoobaa ee dhaqan-dhaqaalayaashii hore, xadaaraddoodii (illbaxnimadoodii), dhanqankii insaaniga ahaa ee isbiirsaday, isla markaasna wuxu soo jiidayaa hab dhaqan-dhaqaale oo hor leh, kii laga gudbayana ka heer sarreeya, kaasoo ku yimaadda kacaan Bulsheed.

Si kastaba arrini ha ahaatee qoto-dheerida hantiwadaagga cilmiga waxay ku jirtaa tixgelinta ay ku wada qaaddo isku-xirnaanta shay kasta iyo ifafaalihisa iyo sida ay isugu dhafanyihiin gaar ahaan marka la-eego sida ay u sameeyaan

soo ifbaxa aqoonta maskaxeed iyo kaalinteeda. Waa arrintaas lafteeda tan qaabka u fasira socodka taariikhda, shayga iyo ifafaalaha si mekaanik ah oo kala gogo'an soo qaawisa waxma-tarkiisa.

Aragtida cilmiga ah ee Hantiwadaaggu ku hirataa waxay u aragtaa horumarka taariikheed mid wada xiriirinaya xil ligii ina dhaafay iyo kan la marayo, halkaasna saadaal habboon ka bixisa majaraha mustaqbalku raaci doono. Aragtida hantiwadaaggu waxay saadaal ka bixisaa dhinaca Ammuuruhu u xaglindoonan mustaqbalka, kumase tahan-baabto inay si sugan oo marag maadonto ah u caddayso.

Runnimada aragtida cilmiga ah, furnaanteeda, iyo koobi-deeda ay wada koobto arrimaha wada saameeya horumar-ka bulshada ayaa awood u siiya in aanay ku ekaan fasirka arrimaha xilligaas dhacaya oo keliya ee isla markaas u suurageliya inay ka soo warbixiso baahida facaadda soo socda iyo sidii loo dhamaystiri lahaa.

Waa socotaa Qaybta 2aad ka akhriso tirsiga soo socda Halgan.

day inay laayaan shacbiga Eritriya, ujeeddadaasi waxay khilaafsan tahay siyaasadooda ay had iyo jeer ku dhawaaqaan ee ah inay kaalmo u fidiyaan dadyowga u halgamaya xornimadooda, hase yeeshee, ay haatan isu beddeleen inay cabburiyaan dadyowga u halgamaaya inay ka taliyaan aayahooda», ayuu caddeeyey Mudane Xaamud.

Madaxda Jabhadda Xoreyn

ta Eritriya waxay ugu baaqeen Ururrada Qaramada Midoobay, Midowga Afrika, Jaamacadda Carabta iyo dhammaan Ururrada Caalamiga ah iyo dadyowga Nabadda jecel inay ka hortagaan khatarta ka aloosan dalka Eritriya, taasoo ay ku tilmaameen inayan ku ekaan doonin Gobolkaasi ee ay gaari doonto jasiiradaha waddammada Carabta iyo Afrikaanka.

Buugaagta iyo Qoraallada

Khudbaddii Xoghayaha Guud ee XHKS ee Koowda Maajo

Waxaa farxad weyn inoo leh inaan halkan ku kulanno, si aan u qiimeyno xuska iyo qadarinta Ida Maajo maalinta Shaqaalaha Adduunka, isla markaasna ah, Sannadguuradii laad ee Xiriirka Guud Ururrada Shaqaalaha Soomaaliyeed.

Haddaba, waxaa sharaf weyn ii ah inaan halkaan uga jeediyo salaan diirran iyo boogaadin dhammaan Shaqaalaha Soomaaliyeed meel kasta ha joogee, sidoo kale, waxaan u hambalyeynayaa Shaqaalaha Adduunka, oo maanta u dabbaaldegeya maalinta weyn ee Shaqaalaha.

Waxaa Shaqaalaha Soomaaliyeed u rajeynayaa inay ku guulesstaan halganka ay ugu jiraan horukaca iyo midnimada ummaddooda. Shaqaalaweynaha Adduunkana waxaan la jeclahay inay ka guuleystaan dhiigmiiradka, dibusocodka iyo imberiyaa. Vadda ay dagaalka kula jiraan.

Jaalleyaal,

Taariikhda bulshada aadamigu waxay inoo caddeysay kaalinta lixaadka leh ee Ururrada Shaqaaluhu ka qaataan horukaca nolosha maadiga ah ee aadamiga. Shaqaalaha oo quraa ayaa mudnaan, awood iyo karti u yeeshay inay beddelaan nolosha bulshada, in ay xoojiyaan halganka dabaqiga ah ee Xoogsatada inay curiyaanna Kacaan Hantiwadaag ah, inay dhisaan nolol cusub oo aan qofna qof ku dul noolayn.

Shaqaaluhu waxay si toos ah ugu logmaan dhiigmiiradka Hantigoosadka, kadeedka iyo midiidinsiga gumeysiga.

Taasaana ku khasabtay Shaqaalaha inay dagaal joogto ah ugu jiraan xaqiijinta ujeeddoyinkooda iyo himilooyinkooda, isla markaana, u horseedaan xoogsatada inteeda kale dhismaha bulsha cusub ee salka ku haysa sinnaan iyo caddaalad. Sifooyinkaas oo idil ayaa Shaqaalaha ka dhigay horseedka bulshada, taasaana khasabtay inay samaystaan Ururro Shaqaale oo u dagaallama xuquuqooda iyo danahooda dabaqiga ah.

Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliyeed waxay leedahay waayaheeda u gaarka ah, Shaqaalaha Soomaaliyeed wuxuu ku dhex nool yahay waayahaas oo saameeyey noloshiisa wax-qabadkiisa iyo garaadkiisa. Inkasta oo ka caankii 21kii Oktoobar iyo X.H.K.S. si joogta oo taxane ah u soo hooyeen guulo fara badan oo isdaba joog, waxtarna u yeeshay kor u qaadidda nolosha dadweynaha Soomaaliyeed, haddana waxaa xaqiiqa ah inayan xoogsatada qaarkeed gaarin heerkii bisaylka ee loo baahnaa. Sababta ugu weyn ee dhalisay dhibaataadaas waxay tahay dhismaha dhaqan dhaqaale ee bulshadeennu ku soo abaabtay Fikredda Qabiilka, kasmada bulshada oo hooseysa awgeed.

Qabiilku waa cadawgeenna ugu weyn ee hakinaya halgan-

ka iyo horukaca bulshada Soomaaliyeed, waa kan hortaagan hodannimada iyo barwaaqada, dhaawacaya midnimada Ummadda, ka luminaya kalsooni-deeda waa kan u adeegaya danaha Imberyaaliyadda iyo dibusocodka, kuwaasoo ka dhiganaya qalabkii ay ku fushan lahaayeen ujeeddooyinkooda. Waxaase hubaal ah taariikh-duna caddaysay in qabiilku yahay in Shaqaaluhu noqdaan kuwii baabi'in lahaa.

Waxaa kaloo dhibaataadaas sii xoojinaya dacaayadda imberyaaliyadda, buunbuuninta iyo huuhaada dibusocodka tashwiishta gumeysiga oo dhammaantood raadinaya curyaaminta socodka Kacaanka, daafacayana danaha dabaqada-hooda.

Sidaas darteed, waxaa loo baahan yahay in Shaqaalaha ay noqdaan sababihii iyo il-hii koritaanka dhaqaalaha xoo-jinayey. Koritaanka dakhligooda iyo guud ahaan horumarinta noloshoodu, waxay si toos ah ugu xiran tahay, marka bulsho Hantiwadaag ah la dhisayo, hadba sida ay u kordhiyaan tacab soo saarka, alaabta lagama maarmaanka u ah nolosha Ummadda, iyo hadba heerka uu joogo garaadkooda siyaasiga ahi. Taasoo inoo muujinaysa in hadba shaqaaluhu dhibkuu galo dheefteeda mudanaya.

Kacaanka 21ka Oktoobar kuma uusan ekaannin inuu kordhiyo Shaqaalaha tiradooda oo keliya ee wuxuu qaaday tillaabooyin cadcad ee ku saabsan daryeelka danaha guud ee Shaqaalaha, xagga abaabulka, dhaqaalaha iyo ballaarinta awooddooda intaba.

Sidaa daraaddeedna Kacaanku wuxuu soo saaray sharciyo fara badnaa kuwii ugu dambeeyey oo la soo saaray sannadkii 1977kii waxaa ka mid ahaa:

Sharciga Farsamoyaqaannada ee soo baxay 1.5.1977 wuxuu aad u dhiirri geliyey Shaqaalaha Farsamada, gacanta. Wuxuuna ka mid noqday tillaabooyinkii ugu weynaa ee dib u habaynta mushaharrada Shaqaalaha kana mid ahaa isla mar ahaantii bartilmaameedka Kacaanka xagga shaqada iyo horumarinta.

Si loo hirgeliyo sharcigaas, waxaa la dhisay Guddi Qaran ee Farsamooyaqaannada.

Imtixaannada oo weli socda ilaa maanta shaqaalihii ka faa'iidaystay waxaa lagu qiyaasay inay dhan yihiin 11.225 qof, waxayna isugu jiraan qaar dhaqaale ahaan uga faa'iiday-

stay iyo qaar uga faa'iidaystay xagga aqoonsiga oo Shahaado ku helay ama ogaaday inta aqoontoodu la'eg. Shaqaaluhu wuxuu wakiillo joogto ah ku leeyahay Guddiyo fara badan, oo heer Qaran ah lana xiriira amuuraha Shaqaalaha khuseeya. Guddiyadaas waxaa ka mid ah:

b. Guddiga Baarista Dacwooyinka Shaqaalaha Dawladda iyo Dadweynaha.

t. Guddiga Dhaqaalaha Qaranka.

x. Guddiga Hirgelinta sharci-ga Farsamoyaqaannada.

kh. Guddiga Qorshaynta Qaranka.

d. Guddiga dallacaadda iyo abaalmarinta.

r. Guddiga wax iibsiga iyo Qandaraasyada iyo horumarinta.

Guulahaas kor ku xusan iyo kuwo kaleba waxay inoo saadaalinayaan aayatiin wacan.

Kacaanka ka hor Shaqaaluhu waxay u loognaan jireen gumeysiga iyo dibusocodkii gudaha, kuwaasoo u diiddanaa horumar lagana dhex abuuri jiray tafaraaruq asagoo xaqiraya farsmoyaqaanka iyo kuwa danyarta ah.

Waxaa loo baahan yahay in shaqaaluhu ilaaliyaan Miraha Kacaanka ee saldhigga u ah ambaqaadkooda iyo halgankooda dambe, maadaama Kacaanku uuna qiima yeelan karin, haddii uusan isdaaficin.

Waxaa isweydiin leh, waa maxay kaalinta Ururrada Shaqaaluhu ka qaataan horumarka Dalka? Jawaabtu waxay tahay: Shaqaalaha Soomaaliyeed waxay kaalin aan la illaawi karin oo ammaan iyo billado ay

ku muteysteen ka soo qaataan hawlihii isdabajoogga ahaa ee dalka lagu dhisayey, iyagoo safka hore bulshada kaga jiray. Waxaa xusid mudan, in markii Kacaanku dhashay, oo la guddoonsaday inaan muruqeenna iyo maskaxdeenna ku dhisno Dalkeenna, innagoo la kaashanayna awooddeenna dhaqaale, ay Shaqaaluhu u ballan qaadeen mushaharooyinkooda oo ahaa hantida keliya, oo ay haystaan, inay qaar u gooyaan mashaariicda horumarinta Dalka, si dhaqaalaha Dalka kor loogu qaado, shaqaale hor lehna uu halkaas uga abuurmo. Markii uu qaraaraaday halganka Jabhadaha Gobannimadoonka Soomaaliyeed, waxay mar labaad guddoonsadeen inay mushaharkooda iyo xooggooda ugu tabarucaan walaalahooda.

JAALLAYAAL

Imberiyaaliyadda caalami-ga ah iyo dibusocodku waxay isku deyayaan inay kufiyaan Kacaanka, si ay u fushadaan danahooda gurracan oo rajcinimo. Afgembigii dhicisoobay ee dhawaan dad u adeegaya danaha dibusocodka ay isku dayeen, wuxuuna xusuusina-yaa inayan weli quusan gumeysiga cusubi iyo kuwa uu ku adeegto, hase yeeshee, waxay moog yihiin, in mar kasta oo ay dibusocodku isku dayaan inay madaxa la kacaan, ay sii kordhayso feejignaan iyo isku duubnaanta dadweynaha Soomaaliyeed, oo aaminsan Kacaankooda, diyaarna u ah daafaca mirihiisa iyo ujeedooyinkiisaba, ayadoo ay horseed u yihiin Shaqaaluhu.

Waxaynu wada ogsoon nahay 8dii sano ee Kacaanku jiray, in kooxahaas la siiyey fursad badan, hanuunin isdabajoog ah, tusaalayn, qancin, ilaa la gaarsiiyey heer ay kaga qaybgalaan maamulka iyo dhis

maha dalka, ayadoo ujeedda-du ahayd in dadkaas la toosiyo loona muujiyo inuu Kacaanku cadowtinnimo gaar u qabin ciddii diyaar u ah dhismaha dadkeeda iyo dalkeeda, hase yeeshee, waxaa la gaaray maanta waqti aanan dib dambe loogu dulqaadan karin canaasiirta ka soo horjeedda socodka toosan ee Kacaanka iyo dhismaha Hantiwadaagga Cil-miga ah, waxaana la guddoonsaday, inaan dib dambe loogu naxariisan lana mariyo mudankooda.

JAALLAYAAL,

Dhibaataada ka taagan Geeska Afrika, Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliya wax badan ayey caddaysay haddana ku adkaysanaysaa inay arrintaasi tahay arrin labo

Qaran ee Afrikaan ah ka dhe-xaysa, labo shacbi oo deris ahna dhextaal waxyaabaha ay isku hayaan ee ay isku afgartaanna, waxay maslaxad u tahay dhammaan shucuubta u tahay dhammaan shucuubta ku nool Gobolka, ayaga ayeyna jirtaa inay u helaan xal dadnimo iyo Afrikaannimo.

Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliya waxay u arkaysaa inay tahay waajibkooda mabdi'iga ah inay garab istaagaan dhaqdhaqaaq kasta ee Gobannimadoon ah, sida Koonfur Afrika, Namiibiya Fa-

lastiin, Soomaali Galbeed, Abbow iyo Eriteriya, shucuubta Soomaali Galbeed, Abbow iyo Eriteriya waxaan u arkaynaa inay u dagaalamayaan xuquuqdooda aadaminnimo iyo inay ka tashadaan aayahooda, sidaas darteed, ayaa Kacaanka Soomaaliyeed uusan marnaba dib uga laabmeyn u hiilinta iyo taakulaynta Jabhadaha Gobannimadoonka.

Soo dhex galka ay soo dhex galayaan quwado shisheeye ar-GUULEYSTA.

rinta Geeska Afrika, waxay sii kordhinaysaa xiisadda iyo qalalaasaha, waxayna sii fogeyneysaa isku soo dhawaansho la gaaro iyo xal ka gaaridda dhibaataadaas. Sidaas awgeed, ayaa waxaan ku adkeysanaynaa inay xoogagga shisheeye ka baxaan Gobolkan, ummadaha ku noolna u daayaan inay arrimahooda ka tashadaan kuna dhammaystaan sida maslaxadda ummadahooda ku jirta.

Ugu dambayntii, waxaan aad ugu hambalyeynayaa Shaqaalaha Soomaaliyeed meel kasta ha joogee munaasabadatan u dabbaaldegeya Sanadguuradii laad ee xiriirka Guud Ururrada Shaqaalaha Soomaaliyeed, waxaana u rajeynayaa sannadka soo socda inay ku guuleystaan fulinta waajibaadka ballaaran ee hor yaal. Sannadkii ina soo dhaafay, oo aad gu'jirsateen, wuxuu ahaa sannadkii iddiinku dhib badnaa, maxaa yeelay, wuxuu ahaa sannadkii aad lugaha isku taageyseen (dhismaha xafiisyadii abaabulka Shaqaalaha dhidibbo u aasidda iyc taabbogelinta qaabka dhismaha Xiriirka Guud, abuuridda ilo dhaqaale hor leh, isbaridda Ururro Shaqaale fara badan ee dibadaha), si aad sannadkan soo socda si buuxda u gudagashaan gudashada waajibaadkiinna.

Waxaan idinkula dardarmayaa inaad meel uga soo wada jeesataan ka hortagga cadowga Kacaanka iyo Hantiwadaagga kuna dadaashaan kordhinta tacabka, hantida Ummadda, ilaalinta dhaqangelidda Siyaasadda XHKS, Sharciyada lagu Horumarinayo dhismaha dhaqaalaha Dalka guud ahaan, gaar ahaanna loogu danaynayo danyarta dumman.

GUULEYSTA. GUULEYSTA.

galayaan quwado shisheeye ar-GUULEYSTA.

HA MIDOOBO SHAQAALAHAA ADDUUNKU.

HANTIWADAAGGU HA HIRGALO.

UMMADDA SOOMAALIYEED HA WADA XOROWDO HANA ISRAACDO.

GUMEYSIGU HA DHACO.

Khudbaddii Xoghayaha Guud ka hor waxaa khudbad warbixin ah Jeediyey Jaalle Maxamuud Cali Axmed Guddoomiyaha Xiriirka Guud ee Ururrada Shaqaalaha Soomaaliyeed, kana tirsan Golaha Dhexe ee XHKS Khudbaddaas oo uu ku yiri:

Ida Maajo Taariikh ahaan ka sokow waa maalinta Xisaa-blanka iyo qiimeynta wax qabadka Shaqaalaha, tartanka hawlaha lagu horumarinayo bulshada, tilmaansiga sidii lagu gaari lahaa guulo hor leh oo u danaynaaya shaqaalaha, waa maalin lagu soo cusboonaysiiyo tabaha iyo Xeeladaha halganka shaqaalaha maallintaas xusuusta weyn leh isla markaas ku aaddan tahay sannad guuradii laad ee Xiriirka Guud ee Shaqaalaha.»

Jaalle Maxamuud wuxuu yiri isagoo Ra hadlaaya hawlihii Xiriirku soo qabtay sannadkii ina soo dhaafay.

Wuxuu Xiriirku xoog saaray sidii uu u deji lahaa una abaabuli lahaa qorshe hawleed shaqada u kala qayxa waaxaha iyo hay'adaha kala duwan ee Xiriirka Guud, iyo sidii uu Xiriirka Guud iyo sidii uu dhismihiisa uga taabba gelin lahaa dhammaan Gobollada, Degmooyinka dalka ujeedooyinka ugu waaweyn ee kormeerkuna waxay ahaayeen:

— Hubinta heerka fulitaanka barnaamijka Shaqada ee Xiriirka iyo ku dhaqanka Xeerkiisa.

Isku Xirnaanta iyo wada

shaqaynta guddiyada Ururra-
da Shaqaalaha.

— Hubinta fulitaanka Hanuu-
ninta, tababarada iyo doodaha
Shaqada iyo Shaqaalaha.

— Baarista iyo habaynta Xi-

saabaadka Sanduuqa Shaqaa-
laha.

— Xog waraysiga wada sha-
qaynta Ururka shaqaalaha,
maamulka iyo Xisbiga ayuu
yiri, Jaalle Maxamuud.

Wuxuu kale oo caddeeyey
Jaalle Maxamuud in Shaqaa-
laha Soomaaliyeed taageero
buuxda siinayo loollanka xaq
ah ee dabaqadda shaqaalaha
iyo dadyowga u halgamaaya
Madaxbannaanidooda.

Khudbaddii Xoghayaha Guud ee XHKS ee xiritaankii aqoon isweydaarsigii Warfidiyeennada

Bisha Maajo 22dii Xoghayaha
Guud ee XHKS wuxuu aqoon is-
weydaarsi ugu xidhay Madaxtooya-
da Warfidiyeenka Soomaaliyeed oo
muddo 12 maalmood ah aqoon is-
weydaarsigaasi u socday. Waxaanu
halkan idin ku soo gudbinaynaa
hadalladan nanu ka soo dheegan-
nay khudbaddii Madaxweynaha:

«Qorayaasha iyo Mu'allifiinta
waa afhayeenka ummadda, iyaga
ayaana gaarsiiya Dadweynaha Si-
yaasadda Kacaanka ee xag dhaqaale
waxbarasho iyo bulshannimo in-
taba».

Qorayaasha iyo mu'allifiintu waa
inay siyaasad ahaan iyo maskax
ahaan u bislaadaan, oo garaadkooda
Siyaasiga ah heer sare ahaado,
markaa ayey u baahin karayaan
ummaddooda himilooyinka Kacaan-
ka iyo halka ay higsaneyso ummad-
du oo ah horumar iyo baraare.

Mar haddii aynu ognahay in wa-
xa abuurka qiimaha qarannimo
ay tahay aqoonta iyo cilmiga farsa-
mo, iyadoo dunidana tadawur sa-
meyneyso maalinba maalinta ka
dambeysa, ayaa Kacaanka Siyaasad-
diisu ku dhisan tahay in hore loo
mariyo lana kordhiyo layliga la sii-
nayo hawl-wadecna ummadda.

Qorayaasha iyo mu'allifiinta Soo-
maaliyeed xil ballaaran ayaa ka saa-
ran xagga horumarinta ummaddooda
iyo sare u qaaddida garaadka
iyo kasmada siyaasiga ee bulshada
si ay u gaarsiiyaan dunida kale ee
hore u martay. Himilada Kacaan-
ku waxay tahay in qof walba loo

tababaro xirfaddiisa gaar ahaaneed
si uu ugu yeesho aqoon iyo awood.
taasoo sii kordhinaysa wax qabad-
kiisa iyo kartidiisa.

Hanjabaadda Xabashida maaha
mid Mengiste ka timid, balse waa
mid Ruushka iyo xulafadiisa ka soo
baxaysa. Cid allaale ciddii isku day-
da inay soo weerarto JDS ku guu-
laysanmeyso, waxayna la kulmi
doontaa khasaare iyo jab xoc leh.
Ummadda Soomaaliyeed waxay
diyaar u tahay inay daafacdo mid-
nimadeed, sharafteda iyo qaranni-
madeeda. Ciidammada huwanta ahi
waxay doonayaan inay Soomaaliya
khasab uga noqoto taageerada go-
bannimadoonka. Taageerada aynu
gobannimo doonka u fidinnaa waa
mid waajib iyo taariikhiga ah, jam-
huuriyadda Dimoqraadiga ee Soo-
maaliyana way sii wadi doontaa ta-
ageerada xaq ah ee ay u fidinaysa

dadyowga u halgamaya xorriyad-
dooda iyo ayaa ka talintooda.

Soomaaliya ma waddo mana joo-
jin kareysa dadka u dagaallamaya
xornimadooda; cid joojin kareysaa-
na ma jirto ilaa ay dadkaasi ka gaa-
raan xuquuqdooda aadamiga oo ah
madaxbannaanidooda.

Waxaan idin kula dardaarmayaa
inaad sii kordhisaan Iskaashiga
taasoo idiin fududeynaysa gudasha-
da waajibaadkiinna qarannimo.
taasoo sii kobcinaysa wax-jabadkii-
na iyo waxtarkiinna ummadeed, wa-
xaan idinku adkaynayaa inaad sii
kordhisaan dadaalkiinna iyo feejig-
naantiinna, maadaama hawsha um-
maddu idinka sugeysaa tahay mid
aad u ballaadhan. Ma jiro kala qo-
dob ku dhex jira maamulka iyo sha-
qaaluhu. Dhammaanteen waxay u
nahay shaqaale maalaya muuqooda
iyo maskaxdooda, waxaynu u adee-
geynaana waa ummadda».

Khudbaddii Xoghayaha Guud ee XHKS ee 15kii Maajo

Xoghayaha Guud ee XHKS
Madaxweynaha JDS, Jaalle
Maxamed Siyaad Barre wuxuu
habeenkii 15ka Maajo ka qayb
galay riwaayad lagu maamu-
sayey maalinta 15ka Maajo oo
ah maalinta Dhallinyarada
Soomaaliyeed, isla markaana
ah sannadguuradii kowaad ee
ka soo wareegtay asaaskii Ur-
urka Dhallinyarada Kacaanka
Soomaaliyeed oo lagu qabtay

Golaha Murtida iyo Madadaa-
lada ee magaaladan Muqdisho.

Halkan waxaan idiinku soo
gudbinaynaa qayb ka mid ah
khudbaddii qaayaha lahayd
ee munaasabaddaas uu ka je-
edshay Jaalle Siyaad:-

Jaallayaal, Dhaqdhaqaaqy-
adii gobannimadoonka ee ay
billaabeen geesiylintii Axmed

Gurey, iyo Sayid Maxamed Cabdulle Xasan waxay ku fadhiyeen fikrad waddani ah oo ay ku dheehan tahay xurriyad jaceyl kana horyimid kad- eedkii gumeysiga.

Sannadkii 1943kii Ururkii siyaasiga ahaa ee ay asaaseen dhallinyaradii 13ka ahayd wuxuu ahaa mid ka shiidaal qaadanaaya halgankaasi soo taxnaa, iyadoo ururkaasi uu gaaray meel kastoo ka mid ah dalkenna ilaa iyo inta dalka uu ka gaarsiiyo xornimo taam ah.

Dawladihii u kala dambeeyey taliska dalka waxay meel cidla ah kaga tageen oo ay xabaa'een himilooyinkii waddaninnimo ee ummadda. Mar kaasi sannadkii 1969kii waxa dalka ka curtay kacaan hantiwadaag ah oo u horseedaya ummadda horumar dhan walba ah.

Tan iyo curashadii kacaanka waxaynu ku tallaabsannay guulo waaweyn oo dhaxal gal ah, taasoo dhaxalsiisey in la unko Xisbiga Hantiwadaagga kacaanka Soomaaliyeed oo dhallinyaraduna ay ka mid tahay tiirarka saldhigga u ah xisbiga. Waajibaadka kacaanka waxaa ka mid ah horena uu ugu caddeeyey ballanqaadkiisii koowaad xoreynta iyo midnimada Ummadda Soomaaliyeed.

Xorriyadda iyo horumarka JDS ay gaartay waxay tahay mid kooban inta la gumeysanayo dad Soomaaliyeed lagana xaaraaninimeynayo madaxbannaanidooda siyaasadeed iyo horumarkooda intaba.

Kacaanku isaga oo fulinaya ballanqaadkaasi wuxuu taageerayey dadkii u halgamayey gobannimadoonka kale ee adduunka, sidaa darteed ay waajib iyo mas'uuliyad taariikheed ku tahay taageerada iyo gacan-siinta dadka Soomaali Galbeed oo weli ku jira kadeedka gumeysiga.

Naga reebi-mayso handadaadda iyo caga-jugleynta xoo-gagga shisheeyaha ee indha la'aanta isugu soo riday Geeska Afrika, namana cabsi gelin karto kibirka, iyo tokha Taliska Xabashidu, waxaannu leenahay Xabashi waa is naqaannaa.

Waxaan mar kale ugu baaqeynaa adduunweynaha in arinta Geeska Afrika la xasiliyo ciidammada shisheeyuhuna ka baxaan, isla markaana dadyowga deggan Gobolkaasi loo oggolaado in ay ka taliyaan aayahooda dambe.

Hubka lagu daldalaayo Gobolkaasi wuxuu yahay mid loola jeedo in dab lagu siihuriyo si ay nabaddu u sii foggaato.

Jaallayaal, waxaan weydii-sanaynaa caalamka dhexdhexaadka ah in ay gartaan door-ka Kuuba ay ka cayaareyso dunida, kaasoo ah midaan marnaba lagu sifeyn karin kuna socon siyaasad dhexdhexaad ah, waxaana si gaar ah uga codsanayaa dawladaha Afrika iyo Ururka Midowga Afrika in ay mashaakilka ka taagan Geeska Afrika u arkaan arrin Afrikaan oo waxqabadkoodana u baahan.

klaainta Kuuba ay ka cayaarayso Afrika oo wajina isugu muujineyso in ay taageerayso gobannimadoon Afrikana wejiga kalena la dagaallameyso gobannimadoon Afrikaan ah, dawlad Afrikaana oo xor ahna siyaasadeeda soo fara gelinayso, iyada oo xaqiiqdii u adeegaysa istaraatiyad iyo dano gaar ah.

Waxaan kaloo sheegaynaa in canaasiirta isticmaarka iyo imberyaaliyaddu ay marar badan isku dayeen in ay maja-xaabiyaan kacaannimo u dhashay in ay beddelaan nolosha bulshada ummadahooda oo u ahaa horseedka horumarka

dhaqaalaha, dimoqraadiyadda iyo nabadgelyada. Icticmaarka wuxuu ka faa'iideystaa rajciyadda gudaha, iyaga oo eeganaaya waqtiyo munaasab u ah.

Inqilaabkii dhicisoobay bi-shii aynnu soo dhaafnay 9dii wuxuu ahaa nooc ka mid ah shirqoollada faraha badan oo ay rajciyaddu u maleegeeysey in ay ku majo xaabiyaan kacaanka, waxaana inqilaabkaasi abaabuley koox milateri ah oo aan wax kalsooni ah ku lahayn shacabka iyo ciidammada midna, kuwaasoo ujeeddoodu ahayd in ay khatar geliyaan jiritaanka kacaanka iyo midnimada Ummadda Soomaaliyeed.

JAALLAYAAL

Waxan farayaa dhallinyarada inay aad ula dagaallamaan qabyaalada oo ah hubka ay ku adeegtaan Kacaandiidku. Waxa qabyaaladdu tahay cudurka ugu weyn ee kacaanku la dagaallamayo.

Waxaan dhallinyarada u raajeenayaa in ay noqdaan kuwa had iyo jeer ka digtoonada qabiilka, lana dagaallama qabiiliištaha iyo dacaayadda qaballiga ah oo wax loogu dhimaa- yo Kacaanka iyo midnimada Ummadda Soomaaliyeed.

Waxaan ugu baaqayaa Ururka Dhallinyarada Kacaanka Soomaaliyeed in ay kordhiyaan dadaalkooda iyo feejignaan tooda, isla markaana ay diyaar u noqdaan halgan qaraar iyo dagaal ay ku qaada- yaan quwadaha dibusocodka ah ee kacaanka ka soo horjeeda.

Ugu dameystii waxaan ammaan ballaaran u jeedinayaa Madaxda Ururka Dhallinyarada Kacaanka, waxaan u raajeenayaa in ay noqdaan kuwii mar kasta ku guuleysta waajibaadka iyo xilka saaran si hufanna u guta.

TUSAALOYINKII MADAXWEYNAHA JDS

**WAXAA ISWEYDIIN LEH, WAA MAXAY KAALIN-
TA URURRADA SHAQAALUHU KA QAATAAN HORU-
MARKA DALK?. JAWAABTU WAXAY TAHAY: SHAQA-
ALAH A SOOMAALIYEED WAXAY KAALIN AAN LA IL-
LAAWI KARIN OO AMMAAN IYO BILLADO AY KU MU-
TEYSTEEN KA SOO QAATEEN HAWLIHII ISDABAJOO-
CGA AHAA EE DALKA LAGU DHISAYEY, IYAGOO SAF-
KA HORE BULSHADA KAGA JIRAY.**

Jaalle Siyaad 1.5.1978

**KACAANKA 12KA OKTOOBAR KUMA UUSAN EKA-
ANNIN INUU KORDHIYO SHAQAALAH A TIRADOODA
OO KELIYA EE WUXUU QAADAY TILLAABOYIN
CADCAD EE KU SAABSAN DARYEELKA DANAHA GU-
UD EE SHAQAALAH A, XAGGA ABAABULKA, DHAQA-
ALAH A IYO BALLAARINTA AWOODDOODA INTABA.**

Jaalle Siyaad 1.5.1978

**1da Maajo, maalinta shaqaalaha adduunka iyo 15ka Maajo maalinta
dhallinta Soomaaliyeed waa maalmo bannaanhaxyo lagaga xuso Soomaaliya.**

Xamar weyne wuxuu ka mid yahay meelaha taariikhiga ah ee Muqdisho.

HAILGAN!

Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed

* **Saansaanka Aragtida
Imbeerada Itoobiya**

* **Guudmar Riwaayadeed:
Taariikh Lama Illaawaan**

* **Baaqa Isbahaysiga Carbeed**
* **Dhaqdhaqaaqa Dhexdhexaad-
nimada**

U Halgan
Waxbarasho
Si Waxbarashadu
Halgankaaga
U Kordhiso

waxaa soo saara
GOLAHA DHEXE EE
XISBIGA H. K. S. BISHIIBA HAL MAR

GUDDIGA QORAALKA

MAXAMED AADEN SHEEKH /Guddoomiye

ABUUKAR MAXAMED XUSEEN (Ikar)/ xoghaye

XUBNAHA GUDDIGA QORAALKA

Xuseen Maxamed Aadan

Saciid Cabdisalaam

Rashiid Shiikh Cabdulaahi

Yuusuf Suleymaan

QIIMAHA

Soomaaliya

Koobigiiba 2/= Shilin

Sanadkiiba 40=/ shilin oo kharajka Boostada ku jiro

Dumida Carbeed iyo Afrikada Bari

40/= shilin sanadkii oo kharajka boostadu ku jiro.

Koonfur, bartamaha iyo Galbeed Afrika

\$17.00 sanadkiiba Kharajka boostadu ku jiro.

Aasiya

\$20.00 sanadkiiba oo kharajka boostadu ku jiro

Yurub

\$25.00 sanadkiiba oo kharajka boostadu ku jiro

Ameerika (Waqooyi iyo koonfur)

\$30.00 sanadkiiba oo kharajka boostadu ku jiro.

T U S M O

Bogga

I. DAYMADA:

- Maalmo xusuus mudan 2

II. ARRIMAHA SIYAASADDA, DHAQAALAHA IYO BULSHADA:

- UKO: Carruur hanaqaadday iyo kulan tijaabeed
najaxay (Maxamed Daahir Afrax) 5

III. NOLOSHA XISBIGA:

- Wafdi XHKS oo booqasho hawleed ku tegay Shi-
naha. 7
— Tababar hawl-wadeennada Xisbiga iyo Ururrada
Bulshada. 8
— Guddiyada UDHS oo tababar qaatay. 8
— Sannadguuradii 7aad ee Ubaxa Kacaanka. 9
— Kal-fadhigii 3aad ee xiriirka Guud ee U.S.H.S. 10
— Hoggaamiyeyaasha Beelaha Miyiga oo hawshoo-
da loo tababaray. 11

IV. ARRIMAHA DUNIDA:

- Lama huraannimada Isbahaysiga Carabta. 12
(Cali Maxamed Axmed)
— Dhaqdhaqaaqa dhexdhexaadnimada 13
(Xuseen Maxamed Aadan)

V. WAR-BIXINTA BISHA:

- Jaalle Siyaad oo booqday Yurubta Galbeed iyo
Dalalka Carbeed 16
— Shir Jaraa'id 17
— Wafdi Ingiriis ah oo booqday Soomaaliya. 17
— Madaxweynaha JDS oo dhambaal u diray Guddo-
omiyaha UMA. 18
— Soweeto astaantii diidmada. 19

VI. HIDDAHA IYO DHAQANKA:

- Falanqayn Riwaayadeed: Taariikh lama illaawa-
an. (Boobe) 20

VII. ARAGTIDA CILMIGA AH: (Qaybtii Labaad).

- Siduu Hantiwadaaggu u arko horumarka taarii-
kheed. (Maxamuud Cabdi Cali «BAYR»). 22

VIII. BUUGAAGTA IYO QORAALLADA:

- Saansaanka Aragtida Imbeeriyada Itoobiya. 24
(Xuseen Maxamed Aadan)

IX. DHAMBAALKA HALGAN 27

H A L G A N

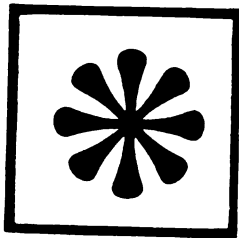
S. B. 1204
Telefoon Lr. 720-51,74
Qolka Lr. 112

oo ku soo baxa afafka Soomaaliga
Carabiga iyo Ingiriiska.

Guriga Ummadda
Muqdisho, JDS

CODKA RAMSIGA AH EE GOLAHA DHEXE EE X.H.K.S.

Bishiiba mar Sannadka 2aad Tirsigii 20aad Juunyo, 1978,
qiimaha waa 2 Sh.

Daymada Wargeyska

Maalmo xusuus mudan

Taariikhda Ummad kasta waxa ku jira maalmo tilmaan gaar ah ku leh halganka adag ee ay ku baadi doonayaan Gobannimo, Qaranimo dhab ah, midnimo iyo in la gaaro himilooyinka qotada dheer ay Ummadda inteeda badani u haqal taagayso. 26ka Juun iyo 1da luuliyo ee 1960kii, waa maalmo ay xusuusnaan doonaan filalka badan ee Soomaaliyeed ee iska daba dhalanayaa iyagoo si xamaasad leh uga qaybqaadanaya fantasiyaha loo sameynaayo.

26kii Juun 1960kii Gobollada Waqooyiga Soomaalida, oo horrey Ingiriisku u haystay ayaa noqday kuwii ugu horreeyey Shantii meelood ee Soomaalida loo qaybiyey oo Madaxbannaanaada. 1dii Luuliyo 1960kii waxa ka xoroobay Gumeysigii Gobollada Koonfur-ee, oo tan iyo 1950kii Dawladda Talyaanigu u haysay maamul barid noqdayna qaybtii labaad ee tuurtay heeryadii addoonsiga. Isla maallintaas weyn waxay labada mataanoood goosteen inay isugu biiraan Jamhuuriyadda Soomaaliyeed, sidaas darteed abuuraan Unuggii dhabayntiisa Ummadda Soomaaliyeed muddada dheer u dagaallamaysay.

Labadaas maalmood waxay tilmaan cad u yihiin halgankii aan loodiska lahayn ee taariikhiga ahaa uu dadkeenu soo galay, iyadoo ay hoggaaminayaan halyeeyadii Axmed Gurey, Sayid Maxamed Cabdulle Xasan iyo Xisbigii SYL. Geedka Gobannimada waxa lagu waraabiyeey Dhiigga Geesiyo badan oo u huray naftooda si dadkooda wanaag ugu noolaado.

Halgankeenna Gobannimadoon ay labadaas tusaale u yihiin wuxuu heer gaaray 1dii Luuliyo, 1977kii markii la dhisay X. H. K. S. oo ah Xisbiga horseedka ee nooca cusub. Si uu u xoogeeyo isbeddelka dhaqaalaha iyo Ijtimaaciga ah ee u socda si Hantiwadaagnimo. X. H. K.S. waa dhaxlaha iyo sii wadaha halgannadii dheeraa ee dadka Soomaaliyeed u soo galay xornimada, nolol bani-aadannimo oo fiican, midayn iyo halgan aan debec lahayn oo liddi ku ah Imberyaaliyadda, Gumeysiga, Sahyuuniyadda iyo Midab takoorka.

Muddo laba sano dhexdooda ah Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed wuxuu gutay hawlo ballaaran oo ay ka mid yihiin dhis-maha Uururrada Bulshada sida Ururka Xiriirka Guud ee Shaqaalaha Soomaaliyeed (1dii Maajo 1977kii) Ururka Dimoqraadiga ee Haweenka Soomaaliyeed (8dii Maarso 1977kii) Ururkii Dhallinyarada Kacaanka Soomaaliyeed, (15kii Maajo 1977kii) Ururkii dhaqdhaqaaqa Iskaa-

26ka Juun iyo 1da Luuliyo waa ruuxa dhaqaajinaya ama lulaya halbowlaha dadka Soomaaliyeed meel kasta oo ay joogaan. Dagaalka Geeska Afrika iyo faragelinta Shisheeyaha, kaalmaysanaya Gumeysiga Xabashida waxay duminayaan himilooyinka waaweyn uu dadka Soomaaliyeed muddada dheer u soo halgamayay. Dadka Soomaaliyeed ee ku nool Somaali Galbeed iyo Abbo waxay qaateen qoriga si ay uga taliyaan aayahooda, oo ah xaqaa aanu muran ku jirin ee dadyowga la cadaadinayo. Gumeysiga Xabashida ee naf-la-caariga ahi wuxuu isku deyayaa inuu soo riiq ceshado, isagoo ka qaybgelaya shirqoollada lagu meel marinayo danaha Istaraatiijiyadeed ay Ruushka iyo Kuuba ku leeyihiin Badda Cas. Shirqoolkaas foosha xun ayaa sabab u ah, dadyowga Soomaali-Abbo iyo Eriteriya loo diido xaqaa ay u leeyihiin Madaxbannaani.

Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliya oo ka shiidaal qaadanaysa Mabaadi'da ku qoran xeerkeeda iyo kuwa Ummadaha Midoobay, Ururka Midowga Afrika, iyo Jaamacadda Carabta, Go'aammada ku saabsan xaqaa-aaya-ka-taliska waxay taageereysaa dadka Soomaali Galbeed, Abbo iyo Eriteriya oo u halgamaya inay ka taliyaan aayahooda. Dagaalka Geeska Afrika waxa lagaga gaari karaa xal dadyowga ku hoos nool Gumeysiga Xabashida oo loo oggolaado inay aayahooda ka taliyaan.

Haddii aan u soo noqonno dalkeenna ruuxa 26ka Juun 1da Luuliyo iyo mabaadii'da XHKS ayaa ina hoggaaminaya si aan u kordhino dadaalkeenna, oo u abuurno dadkeena saldhig nolol wanaagsan oo guud.

Inkastoo ay jiraan dhibaatooyin badan oo ay inoo daadinayaan dib-u-socodka gudaha iyo dibedda, inkastoo ay jiraan dhibaatooyin aan laga fakan karayn oo ka dhalanaya nolosha, hase yeeshee, dadka Soomaaliyeed ee geesiyiinta ahi way wadayaan jilibdhigooda, halgan adagna way ku qaadayaan dhammaan Cadowgooda, kuwa gabboobay iyo kuwa cusubba, shakina kuma jiro in ay ugu dambeysta guuleysandoonaan.

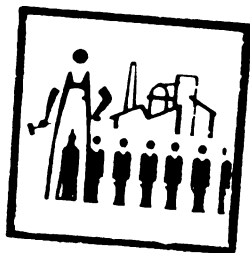
Iyadoo aynu halgan ugu jirno mustaqbalkeenna, ayay habboon tahay in aynu dib u jalleecno taariikhdeennii hore ee wacnayd, taasoo la'aanteed aanay jirteen maanta Soomaalida Qaranka ahi.

shatooyinka Soomaaliyeed, 6dii Luuliyo 1978 iyo Ubaxa Kacaanka Oktoobar (18kii Juun 1978) Ururrada Bulshada waxa loo dhisay wax ka qabashada baahida culus ee ku saabsan kicinta iyo Baraarujinta shaqaalaha iyo Xoogagga Horusocodka ee Mujaahidiinta. Halku-dhegga ah shaqaale urusan ayaa wax qaban kara, shaqaale kala firidsani awood ma leh waa in aad loo cuskadaa haddii la doonayo in xukunka gacanta loo geliyo shaqaalaha.

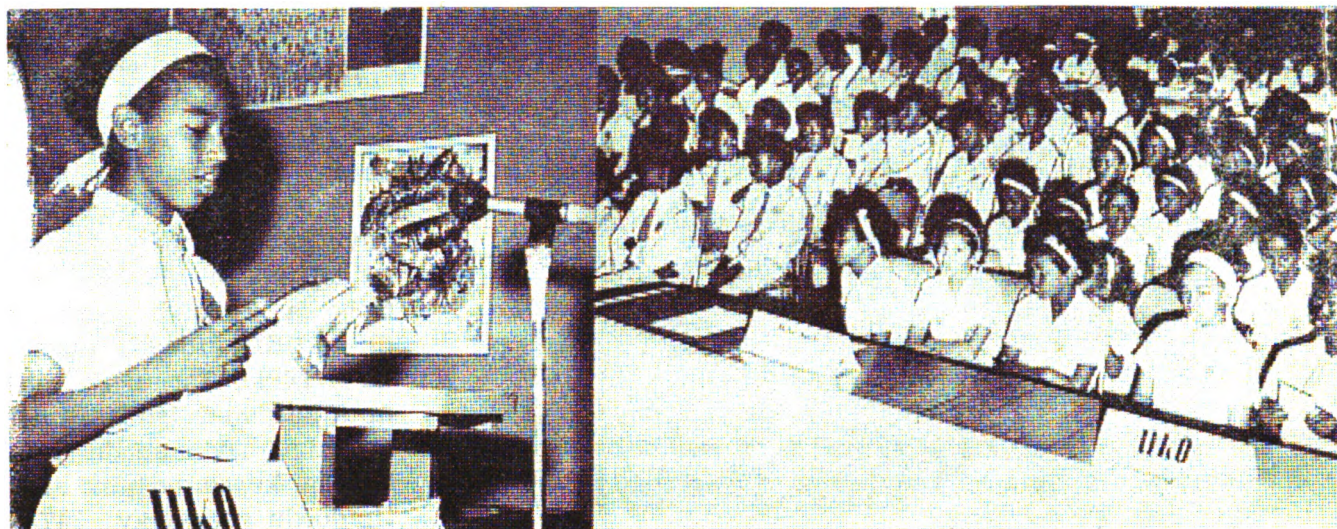
Intaas waxaa dheer inuu Xisbigu furuuc ka sameeyey Gobollada iyo Degmooyinka, isla markaasna abuuray Unugyada iyo Gucumada saldhigga u ah. Hadda Xisiba iyo Ururrada Bulshadu way ka jiraan dalka oo idil, xilalka culus ee lagu aaminayna way gudanayaan.

Ujeeddada weyn ee Xisbigu waa inuu fuliyo qodobbada muhiimka ah ee barnaamijkiisa iyo Xeerkiisa. Xilka ballaaran ay la gudboon tahay Xisbiga wax ka qabashadiisa, waa dejin qorsho guud oo lagu hore marinayo dhaqaalaha iyo arrimaha bulshada mujaahidiinta ee Soomaaliyeed. Si taas loo xaqiijiyo, aadna looga faa'idaysto khayraadka dabiiciga ah iyo awoodda bani-aadanka, loona awoodo fongoraha ka dhashay qorshooyinkii hore, Xisbiga iyo Maamulka Dowladdu waxay dejiyeen Qorsho cusub oo muddo gaaban ah oo ku saabsan horumarinta dhaqaalaha ee sannadaha 1979-1981. Qorshahani wuxuu daafac cusub siinayaa Siyaasadii horey u degsanayd ee ahayd in isku fillaansho laga gaaro dhinaca Cuntada Beeraha. Wasaaradda Beeraha, Wasaaradda Xiriirku ka dhexeeyo iyo Wakaaladaha lugta ku leh arrimaha dhaqaalaha waxa lagu dhiiri geliyay inay tabaabusheeyaan duruufaha lama huraanka u ah dhabaynta barnaamijka isku fillaanshaha Cuntada ee 1980ka. Shakina kuma jiro qiimayn qoto dheer oo lagu sameeyo qorshooyinka la dejiyey illaa hadda iyo guddarrooyinka horyaal oo si run ah wax looga qabtaa, waxay gelinaysaa maamul hufan oo dhaqaale iyo in kor loo qaado awoodeenna wax soo saaridda. Hab maamuleed aan xagga sare ku urursaneyn, oo ah mid dabacsan, ka madax bannaan biirooqaraadiyadda, kuna qotoma himilada Ummadda ee barwaaqo waa jidka asaasiga iyo lamahuraanka u ah dhabaynta Istaraatiijiyadeenna fog. Waajibka ugu horeeya ee Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed wuxuu yahay inuu abuurdo hab qumman oo ku saabsan maamulka iyo Maaraynta, si Go'aannadiisa Siyaasadeed dhaqso loogu fuliyo.

Arrimaha Siyaasadda, Dhaqaalaha iyo Bulshada

UKO: Carruur hanaqaaday
iyo kulan tijaabeed najaxay

— Maxamed Daahir Afrax

Qofkii tagey Xarunta Dhexe ee Ubaxa Kacaanka Oktoobar, muddadii u dhexaysay 15-17kii Juunyo, shaki kuma jiro in uu kasoo baxay isagoo dhakafaarsan dhaayihisu-na rumaysan la'. Xaruntaas iyada ah, muddada kor ku xusan waxaa ka socdey kulan tijaabo ah oo ay isugu yimaadeen qaybaha kala duwan ee Ururka Ubaxa Kacaanka.

Kulan noocaas ah, ee ay carrur Soomaaliyeed isugu yimaadeen, wuxuu ahaa, kii ugu horreeyey ee soo maray taariikhda dalkeenna. Dabeecaddii shirkaas, dadkii ka qab qaatay iyo jawigii uu ku dhacaa-yey intuba waxay ahaayeen wax la yaab leh oo aan caadi ahayn. Laakiin taas dib baan ka tilmaami doonnaaye, ugu horraynta aan idlinka warranno ujeeddooyinkii shirka, ergooyinkii ka qayb galay iyo arrimihii looga hadlay.

GOGOLDHIG TAARIIKHEED:

18kii Juunyo ee sannadkaan ayuu 7 jirsaday Ubaxa Ka-

caanka Oktoobar. Toddoba-daas sannoba 18ka Juun waxay ahayd Maalin la xuso oo loo aqoonsaday maalinta Ubaxa Kacaanka.

18kii Juunyo, 1971kii ayey ahayd maalintii u horreysay ee la maqlay, carruurta Soomaaliyeedna la siiyey magaca «UBAXA»; waxaana siiyey Jaalle Siyaad Xoghayaha guud ee XHKS, Madaxweynaha JDS, markii uu furmayey xaruntii ugu horreysay ee loo sameeyey in lagu barbaariyo dhallinta Soomaaliyeed ee soo koraysa. Waxay ahayd xarunta Ceel Jaalle ee ardayda dugsiyadu uga faa'iideysan jireen waqtiga fasaxa ee dugsiyadu xiran yihiin.

Madaxweynaha markii uu munaasibaddaas ka hadlayey tilmaamihii uu dhallinta yar-yar ugu yeeray ayey ka mid ahayd in ay yihiin «Ubaxa Dal-ka». Halkaas ayaa laga billaabay in la abaabulo ubadka dalka ee dugsiyada hoose wax ka barta, laguna magacaabo

«Ubaxa Kacaanka Oktoobar» Abaabulidda iyo barbaarinta ubaxa Kacaanka waxaa xil gaar ahaaneed iska saaray Wasaaradda Waxbarashada iyo Barbaarinta. Waxaa kaloo kaalin libaax ka soo qaatay Xafiiska Siyaasadda MGSK.

Ujeeddooyinka ugu waaweyn ee loo abuuray UKO, waxaa ka mid ah:-

b) In waqtiga ku habboon ee carrurnimada laga bilaabo dhismaha bulshada shakhsiyad caafiaamd qabta leh.

t) In carruurta lagu abaa-biyo jacaylka waddankooda, qaranimadiisa, hiddihiisa iyo horumarsiisa.

j. In lagu kobciyo ruux Kacaannimo, laguna abuurto dhaqan iyo shakhsiyad hantiwadaagnimo.

x) In goor hore la ogaado mawaahibta soo koraysa «Talents», lana aqoonsado cunug waliba waxa uu ku wanaag-

san yahay, ee u janjeero, si loogu xisaabtamo, looguna dhiirri geliyo.

kh) In la baro anshaxa wanaagsan, bulshannimada, isxaqdhawrka iyo tartanka xalaasha ah.

d) In loo carbiyo xilqaadka iyo hoggaaminta bulshada, laguna abuuro isku kalsooni buuxda.

Si looga yoolgaaro ujeedooyinka kor ku xusan, waxaa la abuuray xarumo kala geddisan oo lagu barbaariyo carruurta ubaxa ah, xarumahaas oo ay ugu weyn tahay xarunta Kamaaluddiin ee ay ku taal magaalamadaxda Muqdisho, ahna Xarunta dhexe ee Ubaxa Kacaanka Oktoobar. Xarumahaas waxaa si joogta ah uga socda, ee carruurta lagu baraa, arrimo badan oo u kala duwan sida ay u kala duwan yihiin hiwaayaadka carruurta, waxaana ka mid ah:-

1. Cayaaraha Isboortiga noocyadooda kala geddisan.
2. Farshaxannimada (Sawirka gacanta iwm)
3. Curinta riwaayadaha iyo jiliddooda.
4. Garaacidda muusikada

5. Barashada ciyaaraha Hiddaha

6. U carbinta aftahannimada iyo fagaaro ka hadalka

7. Qoraalka wargeysyada sheekooyinka iwm

8. Barashada farsamada gacanta.

9. Korinta garaadkooda siyaasiga ah, iyadoo wax lagu dhacsiinaayo af ay fahmi karaan.

Xaqiijinta ujeedooyinkii loo abuuray Ubaxa Kacaanka iyo hirgelinta barnaamijkaas loo qorsheeyey, waxaa laga gaaray guulo la taaban karo. kaddib dhalashadii XHKS iyo dhisiddii Ururka dhalinyarada Kacaanka Soomaaliyeed, UKO wuxuu hore u qaaday tallaabooyin dhaadheer, wuxuuna noqday urur dhisan oo hoos yimaada UDHKS, kaasoo waa-xihiisa mid ka mid ah loo xil-magacaabay Xoghaye u gaar ah.

Barbaarintii dheerayd iyo abaabuliddii isdaba joogga ahayd ee aan soo sheegnay ka dib UKO wuxuu soo maray marxalad-tayeed cusub oo ay carruurta Soomaaliyeed gaareen heer ay u bisil yihiin hawl kasta oo laga filaayo urur Si-

yaasi ah oo cagihisa ku taagan. Carruurta UKO, si ay arrintaas isaga hubiyaan, dadka kalana ugu muujiyaan waxay qabanqaabiyeen nadwad heer sare ah oo ay ku tijaabinayeen sida carruurta UKO ay ugu diyaar yihiin shirar waaweyn oo ay iyagu iskood u abaabushaan.

Nadwaddaas ama shirkaas «tijaabada ah oo xarunta dhexe UKO ka soconaayey muddadii u dhexeysay 15-17kii bisha Juunyo, waxaa ka soo qayb galay ergooyin ka kala socday ubaxa 14ka degmo ee Gobolka Banaadir, xarunta dhexe UKO, ardayda dugsiyada H/Dhexe, xarumaha dhalinta kacaanka iyo Xarumaha agoonta Ciidammada Qalabka sida; kuwaasoo guud ahaan tiradoodu gaaraysay 347 cunug. Waxaa kulanka marti ahaan uga soo qaybgalay, tusaalooyin dhaxalgal ahna ka bixiyey Xoghayaha Guud ee XHKS, Madaxweynaha JDS Jaalle Siyaad. Waxaa kaloo muddadii uu socday marti sharaf u noqday madax sare oo ka mid yihiin kaaliyaha Xoghayaha Guud ee XHKS, Madaxweyne Ku Xigeenka JDS. Jaalle S/Gaas Xuseen Kulmiye Afrax, Guddoomiyyaasha Ururrada Bulshada iyo Xildhibaanada kale oo ka itrsan Golaha Dhexe XHKS.

Kulankaas oo dabadeed «Seminaar» lahaa, arrimihii looga hadlaayey waxay isugu dhafnaayeen warbixinno iyo doodo ay isweydaarsanayeen ergooyinkii Carruurta ahaa ee ka soo qaybgalay waxayna ku salaysnaayeen saddexdan qodob ee kala ah:

1. Qiimeynta Qarannimada
2. Abaabulka iyo barbaarinta Carruurta
3. Iyo daryeelka da'da soo koraysa.

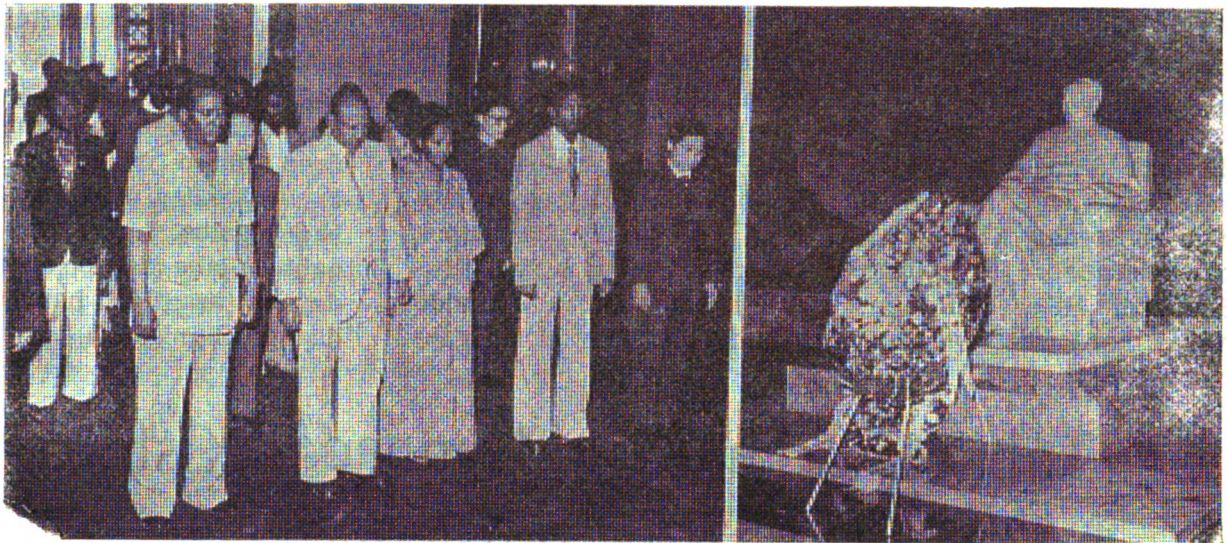
Run ahaan Shirkaasi martidii ka qayb gashay wuxuu Eeg bogga 21

NOLOSHA XISBIGA

Wafdi XHKS oo booqasho hawleed ku tegay shiinaha

16kii bisha Juunyo waxaa dalka ku soo laabtay Wafdi Xisbiyeed ballaaran oo uu hoggaaminaayey Guddoomiyaha Hoggaanka Arrimaha Bulshada ee Golaha Dhexe XHKS Jaalle Axmed Maxamed Faarax. Wafdigaa-soo dalka Shiinaha ku tagay booqasho saaxiibtinnimo oo uu ku marti qaaday Xisbiga Shuuciga ah ee Jamhuuriyadda Dadka Shiinaha, muddadii u dhaxaysey 7dii Maaajo ilaa 12kii Juunyo, 1978ka.

Wafdigu markii ay ka degeen gegida dayuuradaha ee magaalada Bekiin, Magaalamaadaxda Dalka Shiinaha, waxaa halkaas si aad u diirran ugu soo dhoweeyey Madax ka tirsan Xisbiga Shuuciga ah ee Shiinaha; ka dibna waxaa u bilaabantay booqasho dheer oo ay ku kala bihiyeen dadweynaha Shiinaha Gobolladiisa kala duwan 7ba mid ah.

Meelaha Wafdigu booqashadooda ahmiyadda gaarka ahi siinaayey waxaa ka

mid ahaa halboolayaasha dhagaalaha, xarumaaha waxbarashada iyo xubnaha siyaasadda, sida: Warshadaha iskaashatooyinka, biyaxireenka waaweyn, Jaamacadaha, Guddiyada Xisbiga, Hoggaanka Gobollada iyo degmooyinka, dugsiyada xisbiga; xarumaha Dhaqanka iyo Fanka iyo meelaha

taariikhiga ah, sida gidaarka weyn ee Shiina, oo ka mid ah 7da yaab ee dunida, marka laga hadlaayo dunidii hore. Sida la ogyahay Shiina waxay ka mid tahay meelaha laga helo ilbaxnimooyinka ugu da'da weyn, uguna hodansan taariikhda bini-aadanka.

Dhammaan meelahaas aan soo sheegnay, wafdigu meeshii ay tagaanba, waxaa ku soo dhoweynaayey madaxda Xisbiga ee halkaas iyo guud ahaan dadweynaha ku nool; waxaana laga siinaayey warbixin tiifftiran oo ku saabsan halganka Ummadda Shiinuhu ugu jirto horumarinta dalkooda iyo waaya-aragnimadii laga dhaxlay muddadii halgankaas lagu jiray. Wafdiga ka socday XHKS iyo hawladeennada Xisbiga Shuuciga ah ee Shiinuhu, waxay mar kasta isweydaa-

rsanayeen doodo Jaallenimo oo aqoon-isweydaarsi ah, kuwaasoo si weyn loogu kala faa'iidaystey, wafdi-xisbiyeedka Soomaaliduna kala soo noqday waayo-aragnimo dhaxalgal ah.

Sida la ogyahay, Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed iyo Xisbiga Shuuciga ee Shiinaha waxaa ka dhaxaysa saaxiibtinimo qoto dheer oo ku dhisna iskaashi Jaallenimo, salkana ku haysa xiriir taariikhi ah, oo ilaa muddo kumanaal sannadood gaa-

raysa ka dhaxayn jiray labadaba Ummadood, Shiinaha iyo Soomaalida.

Wafdigii ka socdey XHKS, soo dhoweyntii xad-dhaafka ahayd iyo kalgacalkii ay u muujiyeen Xisbiga iyo Ummada Shiinuhu, waxay ka marag furtay saaxiibtinimadaas qotoda dheer, oo ilaa iyo taariikhdaas fog ka dhaxaysey labada Ummadood, taasoo dardar cusub la soo baxday markii ay labada dalba hoggaanka u qabteen laba xisbi oo ay midaysey aragtida hantiwadaagga Cilmiga ah.

Tababarka hawladeennada Xisbiga iyo Ururrada Bulshada

Xisbiga Hantiwadaagga kacaanka Soomaaliyeed, oo hadda laba jirsaday, muddadii labada sano ahayd ee uu dhisnaa, hawlihii uu soo qabtay waxaa laga kororsaday waaya-aragnimo hor leh oo wax-ku-ool u ah socodka guud ee shaqada Xisbiga. Waaya-aragnimadaas waxaa mar walba ka dhalanaayey dib u habayn iyo isudiyaa rin qaab shaqo oo salka ku haya wax qabad-taayeed heer sare ah.

hawlwadnneeada Xisbiga iyo Ururrada Bulshada, Haddana waxaa la gartay in qaar ka mid ah loo tababaro xagga hawlaha la xiriira Maamulka Xafiisyada, sida Xisaabaadka iyo garaacidda Makiinada.

Sidaa awgeed 9kii bisha Juunyo waxaa dugsiga «SIDAM» tababar noocaas ah looga furay 60 qof oo ka tirsan hawladeennada Xisbiga iyo Ururrada Bulsha-

da. Tababarkaas oo socondna moouddo 6 bilood ah, waxaa furay Guddoomiyaha hoggaanka Arrimaha Golaha Dhexe Jaalle Ibrahim Maygaag Samatar, oo munaasabaddaas ka jeediyey hawlihii xisbiga soo qabtay muddada labada sano ahayd ee uu soo jiray, isla markaasna ku qeexaayey xilka aballaaran ee dusha ka saaran hawladeennada Xisbiga iyo Ururrada Bulshada.

Xilka socodsiinta shaqa xisbiyeedaas culayskiisu wuxuu saaranyahay hawladeennada Xisbiga iyo kuwa Ururrada bulshada ee u dhexeeya Xisbiga iyo Dadweynaha, sidaa awgeed; waxaa muuqatay in ay lagama maarmaan tahay in hawladeennada si jgoota ah loogu tababaro hawl kastoo looga baahan karo Xarunta Xisbiga.

Xagga siyaasadda hore ayaa loogu soo tababaray

Guddiyada U. D. H. S. ee Gobollada oo tababar qaatay

Bisha Juunyo 5teedii ilaa 19keedii, Xarunta loo yaqaan Hoyga Horumarinta Qoyaska ee ku taal magaaladan Muqdisho, waxaa ka socdey tababar muhiim ah, oo loo furay guddiyada Ururka Dimoqraadiga ah ee Haweenka Soomaaliyeed ee Gobollada iyo Degmooyinka; gaar

ahaan xubnaha mas'uuliyiinta uga ah arrimaha Waxbarashada, Xannaanada Caruurta iyo Haweenka, maamulka iyo dhaqaalaha.

Ujeedooyinkii tabarakaaas laga lahaa waxaa ugu weynaa in Haweenkaas loo carbiyo gudashada hawlaha loo xilsaaray iyo in la darso

waaya-aragnimadii laga dhaxlay muddadii sannadka iyo dhowrka bilood ahayd ee uu soo dhisnaa Ururka iyadoo xalli loo raadinaayo dhibaatooyinkii ka horyimid socodsiinta hawlaha UDHS.

Waxaa kaloo taas barbar socotay casharro guddiyadaas lagula socodsiiinaayey xaaladda siyaasadeed ee dalka marxaladdan la marayo. Ururka Dimoqraadiga ah ee haweenka Soomaaliyeed. Casharradaasi Siyaasiga ah kii ugu muhiimsanaa, waxaa haweenka siiyey Jaalle S/Guuto Ismaaciil Cali Obokor, kaaliyaha Xoghaya ha Guud ee XHKS ahna Madaxweyne - ku-Xigeenka JDS. Jaalle Ismaaciil oo furi-taankii tababarkaas khubad qaaya leh ka jeediyey wuxuu Jaallayaashaas xasuusiyey kaalintii weynayd ee haweenka Soomaaliyeed ka soo qaateen halgankii Umaddu u soo gashay Mdaaxbannaanideeda; iyo kaalinta ay maanta ka qaadanaayan hirgelinta himilooyinka kacaanka; taasoo ay ku mutaysteen kacaanku inuu siiyo ahmiyad weyn horumarinta iyo xaqsooridda haweenka. Tusaale cadna waxaa u ah tallaabooyinkii laga qaaday sinnaanta ragga iyo dumarka iyo Xeerka qoyska.

Ururka Dimoqraadiga Haweenka Soomaaliyeed ka sokow, tababarkaas waxaa kaalintooda ka qaatay hay'adaha ka xilsaaran arrimaha bulshada, kuwaasoo ay ka mid yihiin Wasaaradda Waxbarashada iyo Barbaarinta, Wasaaradda Caafimaadka iyo Guddiga Xisbiga Gobolka Banaadir. Sida la ogyahay UDHS wuxuu ka mid yahay hay'adaha isku ha wla horumarinta bulshada; sidaa awgeed, waa lagama

maarmaan in ay xilkaas weyn iska kaashadaan ururka ha'yadaha dawladdu iyo kuwa Xisbiga ee hawlahoodu isku xiran yihiin.

19kii bisha, waxaa la qabtay xaflad lagu maamuusaa yey xiritaankii tababrkaas. Xafladdaas waxaa ka soo qeyb galay xildhibaanada tirsan Golaha Dhexe XHKS ayna ka mid yihiin guddoomiyaha Ururka, dimuqradiiga Haweenka Soomaaliyeed, Jaalle Faadumo Cumar Xaashi, Wasiirka Waxbarashada iyo barbaarinta Jaa-

lle Aadan Maxamed Cali. Wasiirka Wasaaradda Hiddaha iyo Tacliinta Sare Jaalle Axmed Ashkir Bootaan, Duqa magaaladda Muqdisho Jaalle Yuusuf Ibraahim Aburaas, Xoghayaha Gobolka Banaadir Jaalle Warsame Cali Faarax iyo Taliyaha Ciidanka guulwadayaasha ummadda Jaalle Cabdiraxmaan Cabdi Xuseen.

Waxaana halkaas khudbad gebagebayn ah ka jeediyey Xoghayaha guddiga xisbiga gobolka Banaadir Jaalle Warsame Cali Faarax.

Sannadguuradii 7aad ee U . K . O .

18kii Juunyo 78ka bartamaha magaalada Muqdisho magaaladaxda Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliyo, waxaa isugu soo baxay guutooyin carruur ah, oo ka tirsan Ururka Carruurta Soomaaliyeed ee lagu magacaabo Ubaxa kacaanka Oktoobar (U K O). Muddo 7 sannadood ah, sidaas si la eg ayey sannad walba maalintaas oo kale u soo bannaanbaxayeen Carruurta dharka Caddaadan-buluugga ah labbisan

oo ka tirsan Ubaxa kacaanka Oktoobar.

Carruurtaasi waxay u soo bannaanbaxeen Xuska maalintaas qiimaha gaarka ah ugu fadhida, 18ka Juunyo, ee ah maalintii loo caleema saaray Asaaska Ubaxa kacaanka Oktoobar. 18kii Juunyo, 1971kii ayuu Madaxweynaha JDS, Xoghayaha Guud ee XHKS Jaalle Siyaad, magaca «UBAXA» ku tilmaamay carruurta Soomaaliyeed, ka dibna waxaa

lagu tallaabsaday in la dhiso Urur ay leeyihiin Carruurta loo bixiyey Ubaxa kacaanka Oktoobar, iyadoo la raacayo tilmaantii Siyaad.

Guutooyinkii ka tirsanaa (UKO), ee 18kii Juunyo isugu soo baxay bartamaha magaalada Muqdisho, waxay socod ku mareen jidadka ugu waaweyn magaalamada; waxayna xirmooyin Ubax ah dhigeen Taalooyinka Sayid Maxamed Cabdille Xasan, Dhagaxtuur, Xaawa Taako iyo Daljirka Dahsoon, kuwaasoo ka mid ah taalooyinka lagu xasuusto halgankii dadweynaha Soomaaliyeed u soo galay madaxbannaanidiisa

iyo geesiyaashii halgankaas u huray naftooda.

Waa arrin qiima weyn oo Waddani ah ku fadhida, markay da'da soo koraysaa booqanayaan, ubaxa dhigaayaan goobihii awooweyaa-shood naftooda ugu hureen difaaca qarannimada, halkaas oo carruurta Soomaaliyeed u ah astaan ay ku faanaan, tilmaan iyo ku dayasho wacanna uga qaataan sidii ay isaga ilaalin lahaayeen ilduuf iyo sinjidhaan-nimo.

Barnaamijyadii kale ee ay (UKO) ugu talagaleen xuska Sannadguuradoodii 7aad, waxaa ka mid ahaa Xaflad lagu qabtay Golaha

Murtida iyo Madadaalada, isla habeenimadii 18ka Juunyo Xafladdaas oo Ubaxa kacaanku ku marti qaaday Madxda iyo hawladeennada Xisbiga, Ururrada Bulshada iyo dadweyne fara badan oo horusocod ah, waxaa lagu soo bandhigay barnaamij fan ah oo Carruurta Ubaxa muddo dheer ku soo hawlanaayeen diyaarintiisa, si weynna looga helay.

Dadkii Xafladdaas ka qaybagalay waxay aad ugu riyaaqeen kartida iyo garaadka sare ee ay muujiyeen carruurtaas yar yar, iyo mustaqbalka ifaaya ee haabanayaan.

Kalfadhigii 3aad ee Xiriirka Guud ee U S H S

Muddadii u dhaxaysey 10-12kii bisha Juunyo, guriga shaqaalaha ee magaalada Muqdisho ku yaal waxaa ka furmay kal fadhigii 3aad xiriirka guud ee ururrada shaqaalaha Soomaaliyeed, oo lixdii bilood mar la qabto.

Ajeendayaashii shirkaas looga hadlaayey waxay ahaayeen kuwa hoos ku qoran: 1) ka warbixin ururka iyo hay'adihiisa kala duwani howlihii ay soo qabteen mu-

ddadii u dhexaysay 2da fawxii la qabtay, wixii haka-day iyo wixii hakiyey.

2) Xeeridaamiye loogu tala galay socodsiinta howlaha xiriirka guud, kaasoo fadhigu aqbalay.

3. In la kordhiyo tirada urur shaqaaleedyadu laguna baahiyo dhammaan gobollada iyo degmooyinka uu dalka ka kooban yahay, taasoo waayaragnimadu muujisay baahida loo qabo, waxaa la guddoonsaday in la dhiso urur cusub oo lagu magacaabay «Ururka Dawlaha hoose iyo hoteellada» kaasoo loogu tala galay in uu noqdo urur daryeela shaqaalaha ka shaqeeya dowladaha hoose iyo meelaha ganacsiga.

4) Abaabulka iyo aydolojiyada oo loo kala saaro laba waaxood; ka dib markii waaya-aragnimadu muujisay, hawlaha halkaas looga

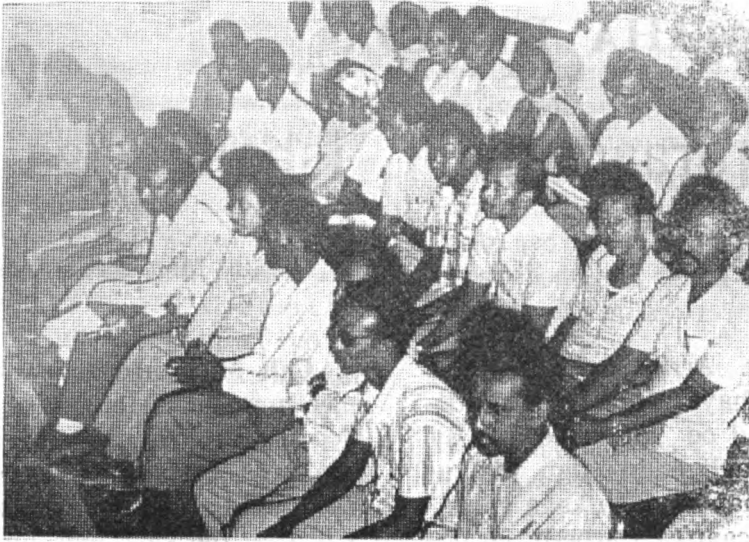
baahan yahay in ay ballaaran yihiin kuna culus yihiin hal waax. Taasna waa la aqbalay.

Dhammaan Qodobbadaas kal-fadhiga la soo hordhigay waxaa looga dooday hab dimoqraadi ah, oo qof waliba ra'yigiisa ka boganaayey kuna salayn mabda'a dimoqraadiyadda guddoonka dhexe iyo mabda'a dhalliilka iyo isdhalilka kuwaasoo ka mid ah mabaadiida hantiwadaagga cilmiga ah.

Shirku wuxuu ku socday jawi ay ka muuqto xamaasad kacaanimo iyo ruux hanti wadaagnimo, waxaana doodaha iyo hal-ku dhegyo ah oo muujinaayey sida shaqaalaha Soomaaliyeed heegan ugu yihiin xaqiijinta himilooyinka Ummadda iyo dhismaha bulsho hantiwadaag ah.

Shirka gabagabadiisii waxaa ka soo baxay go'aanno 2ba qaybood ah:

- 1) Qaybta hore waxay tilmaamaysay marxaladda taa-riikhiga ah ee maanta Um-madda Soomaaliyeed mara-yso iyo waajibaadka ay mar-xaladdaasi dusha ka saaray-so xoogsatada Soomaaliyeed
- 2) Qaybta 2aadna waxay ka hadlaysay arrimaha la xiriira daryeelka shaqada iyo shaqaalaha.

Go'aannadaasi iyagoo tif-aftiran waxay akhirstayaa-shu ka helaayaan bogga bu-ugagta iyo qoraallada ee wargeyskaan.

Ka dib markii kal-fadhi-gu xirmay, guddoomiyeyaa-sha ururrada gobollada iyo degmooyinka waxaa u fur-may aqoon isweydaarsi so-conaayey muddo 4 beri ah.

Aqoon isweydaarsigaas oo laga furay dugsiga tababar-ka shaqaalaha, waxaa lagu falanqaynaayey muddadii sannadka ahayd ee uu soo dhisnaa xiriirka guud, haw-lihii la soo qabtay wixii waa-ya-aragnimo ah ee laga dha-xlay iyadoo gobol walba markiisa la darsaayey.

Arrimaha lagu falanqay-naayey aqoon isweydaarsig-aas waxay ku qotomeen dhi-nacyada:-

Abaabulka, aydoloojiyada iyo waxbarashada shaqaala-ha.

Qodobkaas ugu dambee-ya waxaa la siinaayey ahmi-yad weyn, maxaa yeelay shaqaalaha Soqmaaliyeed iyo xiriirkiisa guud, waxay qabaan hantiwadaaggu inuu yahay jidka keli ah ee xoo-gsatadu u mari karto ka yo-olgaaridda ujeedooyinka ay u halgamayso.

Isla markaas shaqaalaha hantiwadaag ma noqon ka-raan, haddii aysan baran. Barahada hantiwadaaggana waxaa saldhig u ah qofku iyo waxbrasho caadi ah.

in uu leeyahay aqoon guud.

Sidaa awgeed, waxaa la-gama maarmaan ah in kor loo qaado garaadka shaqaa-laha xagga hantiwadaagga iyo xagga aqoonta guud.

Aqoon isweydaarsigaasi wuxuu noqday mid laga gaaray guulihii laga filaay-ey.

Hoggaamiyayaasha Beelaha Miyiga oo loo tababaray hawshooda

kaaliyaha Xoghayaha Guud ee XHKS, ahna Mad-axweyne ku-xigeenka JDS Jaalle S/Guuto Ismaaciil Cali Obkor, wuxuu 18dii Juunyo Xarunta Ceel Jaal-le tababar ugu xiray 447 qof oo ka tirsan hoggaami-yeyaasha beelaha Miyiga, kana kala yimid Gobollada iyo Degmooyinka uu ka koo-ban yahay dalka Jamhuuri-yadda Dimoqraadiga Soom-maaliya.

Tbabarkaas oo soconaay-ey muddo 50 beri ah, waxay dadkaasi ku qaateen casha-rrro la xariira guud ahaan

horumarinta reer Miyiga, kuwaasoo ay ka mid yihiin qaabka hoggaaminta bulsh-ada, daryeelka caafimaadka dadka iyo kan xoolaha iyo horumarinta tacabka beera-ha.

Tababarkaasi intii uu soc-day madaxdii casharrada ka bixisay waxaa ka mid ahaa Xaghayaha Guud ee XHKS, Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Bar-re oo dadkaas casharro qii-ma leh siiyey 9kii bisha Juun-ya 78ka. Jaalle Siyaad ka qaybgalayaashii tababarka-as wuxuu ka dhaadhiciyey

qii-maha midnimada iyo si-da ay u tahay furaha horu-marinta bulshada wuxuuna ku booriyey in ay ku dadaa-laan ilaalinta midnimada Ummadda iyo ka hortagid-da wax kastoo dhantaalaya. Wuxuu kaloo Madaxweynu-dadkaas kula dardaarmay casharrada ay halkaas ka qaadanayaan in ay si dhab ah ugu faa'iideeyaan bul-shada ay hoggaamiyeyaa-sha u yihiin, si looga yool gaaro himilooyinka Kacaan-ku Ummadda u horseedaa-yo.

Eeg bogga 21

ARRIMAHA DUNIDA

Lama Huraanimada Isbahaysiga

Carabta

— Cali Maxamed Axmed

Bishi Maarso shir ay isugu yimaaddeen Wasiirrada Arrimaha Dibedda Dawladaha Carabta, waxay go'aan ku gaareen in la magacaabo Guddi ka soo shaqaysa, sidii loo soo celin lahaa iskaashigii Carbeed, oo murgay ka dib booqashadii Madaxweyne Saadaat ee Qudus.

Booqashadaas oo ahayd bishii Nofembar 1977kii, waxay ugu muuqatay Madaxweynaha Masar inay u muujinayso ray'ulcaamka dunida dadaalka iyo niyad samida Carabtu ugu jirto nabadraadinta Bariga Dhexe, isla markaasna ay burburinayso shakigii iyo uurxumadii dhextaallay qadiyadda Carbeed iyo dalka Israa'iil, taasina ay u adeegayso qadiyadda Carabta guud ahaan.

Xoogaggii ka soo horjeeday tallaabadaas iyada ah waxay ugu muuqatay in aanay waxba ka beddelayn siyaasadda dhul ballaarsiga Israa'iil iyo Madax adayga ama macangagnimada ay kula dhaqmayso Ummadda Carabta. Waxa laga yaabaa inay keento isaf-garanwaaga dalalka Carbeed, sidaas darteedna ay jid u furto Israa'iil ay keli keli ula xaa-jooto Dawladaha Carabta ee ay tooska isaga soo horjeedaan, taasina dhaliso inay noqoto qadiyadda dadka reer Falastiin oo u ah dhibaataada Bariga Dhexe mid ku lunta meel dhexe.

Abuuridda Israa'iil iyo ba-dhitaanka joogtada ah ay la barbar taagan tahay Imbiryaaaladdu ma aha mid isklis u yimid ama si lama filaan ah u

dhacay. Arrintaasi waxay salka ku haysaa qorsho istaatiijiyadeed oo qotodheer oo ay Imbiryaaaliyaddu ugu talagashay inay Madaxa kaga garaacdo kacaanka Carbeed ee horusocodka ah iyo xoogagga Ijtimaaciga ah ee wada. Taas macnaheedu waxa weeye taageerada iyo garab qabashada hagar la'aanta ah ay Imbiryaaaliyadda iyo Sahyuuniyadda isku-noosha ahi siinayaan Israa'iil ma aha mid ka dhalatay samafal ee waxay u adeegaysaa danaha Imbiryaaaliyadda ee gobolka, sidaas awgeedna waxay oogaysaa xisadda ka taagan halkaas.

Israa'iilna mar haddii ay tahay mindi daabkeedii gacan kale ku jiro, ka soo laabmima-yso meesha lagu beego, sidaas darteedna, niyad wanaagga nabadraadinta Carbeed waxba ku qaadan mayso.

Dhinaca kale dhibaataada Bariga Dhexe ee dami wayday waxa gun iyo sal u ah qadiyadda dadka reer Falastiin, oo har cad dhulkoodii hooyo dibedda looga saaray, iyadoo xumaan banli-aadan lagula dhaqmo aan waxba loola hadhin, sidaas awgeed nabad waarta oo laga gaaro Bariga Dhexe waxay ku xiran tahay xallinta dhabta ah ee qadiyadda dadka reer Falastiin, taasina waxay ku suura geleysaa iyadoo wa-kiilladooda sharciga ahi ay si buuxda uga qaybgalaan fadhiga iyo goobaha lagu gorfaynayo, lagagana wada xaa-joonayo nabadadda Bariga Dhexe.

Run ahaantii taasi waxay

Cali Maxamed Axmad meel mar ku noqonaysaa iya-doo si wada jira ay meel uga soo wada jeestaan dalalka Carbeed guud ahaan, gaar ahaana kuwa ay tooska isaga horjeedaan Israa'iil, shakina kuma jiro in Israa'iil iyo Imbiryaaaliyadda Caalamiga ah ee ay u adeegaysaba ogsoon yihiin mi-ddaas, sidaas darteedna ku da-daalayaan sidii loo baajin lahaa, si midba goonideeda loogu keliyaysto.

Waayo-aragnimada Ummadda Carbeed waxay ina tusaysaa in marka iskaashi iyo wadajir ay ku dhaqmaan guul imaanayso markaase ay kala biiqbiiqaan oo dal kastaaba keligii nin toocsado ay guul-daraysanayaan.

Waxaynu xusuusannahay si-dii dadyowga Carbeed ugu ogsadeen garabsiinta walaalahooda reer Masar markii weerar gardarro ay ku soo qaadeen 1956kii huwanta: Israa'iil, Faransiiska iyo Ingiriiska iyo guushii wadajirkii ku dhashay.

Shirkii Magaalada Khar-duum ee 1967kii iyo wadajirkii ku dhashay ee lagu dhiciseeyey ujeeddadii gardarrada Imbiryaaaliyeed, oo la doonayey in lagu jugeeyo talisyada horusocodka Carbeed, xoogagga kacaanyahaneed oo gobolka iyo wiilqiddii iyo jugtii xoogga lahayd ee lagu gaarsiiley Israa'iil goobihii dagaalka ee 1973kii. Tusaale kalena waxa weeye xorayntii Aljeeriya. Guulahaas oo idili waxay salka ku hayaan iskaashiga iyo wada jirka Ummadda Carbeed.

Iyadoo laga shidaal qaadanayo waaya aragnimadaa ayey ugu muuqatay dalalka carabta lama huraannimada midnimada, ha noqoto xoraynta Falastiin, dalka Carabta ay Israa'iil ku qabsatay weerarkii gardarro ee 1967kii ama horumarinta dhaqaalaha iyo nolosha bulshadooda, sidaas darteedna uu u magacaabay shirkii Qaahira guddi ka shaqaysa da jirkii dalalka Carabta ay soo celinta iskaashigii iyo wamurgisay booqashadii Madaxweynaha Suudaan Maxamed Jacfar Numeyri, waxay ka

kooban tahay sagaal dal, waxa loo xilsaaray inay cilinbixiyaan is afgaranwaaga ku dhex jira dalalka Carabta, iyo qabankaabo Carbeed sidii wada jirka iyo iskaashiga Carabta loogu soo celin lahaa heerkii wacnaa uu garay 1973kii iyo xilliyo kale.

Waxa hubanti ah in himilada Ummadda Carbeed ee ku saabsan xoreynta Falastiin, dhulka kale ee carabta laga haysto, horumarinta dhaqaaleed iyo kor u qaaddida nolosha bulshada lagu xaqiijin ka-

ro midnimada iyo iskaashiga dalalka Carabta. Sidaas awgeedna ay lama huraan tahay in la qaado tallaabo kasta oo lagu xoojinayo midnimadaas iyada ah, maxaa yeelay dalna keligii uma quturi karo Imbiryaaliyadda, Sahyuuniyadda

iyo adeegahooda Israa'iil, mana dhabayn karo dhismo muujtamac casri ah, oo ka tarjumaaya himilada dadkaasi, si-

daas darteedna wuxuu ku sandullaysan yahay isbahaysiga iyo in uu wax la qabsado walaalihiisa Carbeed ee kale.

Dhaqdhaqaaqa Dhexdhexaadnimada

Shirka Wasiirrada Arrimaha Dibedda ee dalalka dhexdhexaadka ah ee lagu qaban doono Belgirayd (Luuliyo 1978ka) wuxuu fursad inoo siinayaa inaynu wax ka taabanno maabaadiida iyo taariikhda dhaqdhaqaaqa dhexdhexaadnimada. 23 Sannadood ka hor ayaa 29 dawladood oo xor ah kana socday Afrika iyo Aasiya Abriil 18dii horreysay ku ku kulmeen Baanduung, bishii Abriil 18dii 24dii 1975kii. Shirkaa waxa dhaliyay burburkii qaabkii iyo curashadii qarammo cusub oo ka hanaqaaday Afrika iyo Aasiya, markaasoo dhaqdhaqaaqa gabannimo-doonku u baahday laxaad kaalmeeya.

Shirweynihii Baanduug wuxuu curiyey dhaqdhaqaaqii hanaqaaday korontonnadii ee dhexdhexaadnimada. Haddaynu indha indhayno hawlihii dhaqdhaqaaqa 21kii sannadood ee ugu dambeeyay waxaynu arkaynaa:

b) Baahida daafaca iyo dhidib u aasidda madaxbannaanida siyaasadeed.

t) Taageeridda dhaqdhaqaaqyada gobannimadoonka iyo xoreynta dadyowga la gumeysto.

j) U dagaallanka qaab dhaqaale oo caalamiya oo isku dheellitiran si loo xaqiijiyo madaxbannaani dhaqaale iyo mid siyaasadeedba.

x) U dagaallanka nabad iyo xasillooni adduunku ku waaro, horumar iyo nabad ku wada noolaanshaha dadyowga adduunka, ka sokow jiritaanka qaabab dhaqan dhaqaale oo kala geddisan.

Dhexdhexaadnimada qaab siyaasi ah oo caalamiya ahaan ayay u dhalatay waayadii dagaalladii qaboobaa. Hoos markaad ugu dhaadhacdo dhexdhexaadnimadu waa baabac dhiig sida ay dalal badani qabaan.

Dhexdhexaadnimada waxa lagaga hortegayaa adduunka oo laba haamood loo qaybiyo iyo adduunka oo kala qaybsanaantaa dagaal loogu horsee-do.

Si dal uga qaybgalo shirweynihii laad ee 1961kii Belgara-

— Xuseen Maxamed Aadan —

yd lagu qabtay waxaa la xeeriyay:

«Inaanu dalku ka mid ahaayn gaashaanbuur millatari oo loo samaystay xiisadda dhextaal xoogagga waaweyn».

Waxa kale oo iyaguna mudnaa labada qodob oo ah:

1) Dalku waa inuu ku dhaqmaa siyaasad madaxbannaan ah oo oggol nabad ku wada noolaanshaha dawlada ha leh qaabab siyaasadeed iyo bulsho oo kala geddisan, ama waa inuu raacaa tub wada noolaanshaha oggol.

2) Dalku waa inuu si buuxda u taageeraa dhaqdhaqaaqyada gobannimadoonka ah.

Dhexdhexaadnimadu waxay dhaqangelinaysaa aragtida laga tuujiyay nolol maalmeedka oo ka soo horjeedda dunida oo haamo millatari loo qaybiyo, taasoo inaga fogaynaysa nabad iyo nabad ku wada noolaanshaha, isla markaana sii xumeynaysa xidhiidhka caalamiga ah.

Ka sokow ujeedooyinka siyaasadeed kooxayntaa milla-

tari waxay adduunka dhaxal-siinaysaa cunaqabataynta, haddii kale tirtiridda qarannimada dadyowga adduunka.

Dabka ka holcaya Geeska Afrika ayaynu tusaale u soo qaadan karnaa, kaasoo inoo xaqiijin kara sida tartanka xoogagga waaweyni u sii xumeynayo xiisadaha goboleed, taasoo aan dan u ahayn madaxbannaanida dalalka Afrika.

Maanta xoogagga waaweyn mid ka mid ay oo keliya ayaa qalaanqallo wada.

Mabda'a ah nabad waarta iyo horumar waxa lagu gaadhi karaa iyadoo la tirtiro gaashanbuuraha millatari oo lagu doorshe wax wada qabsi iyo isu soo dhawaynta dadyowga adduunka, sidii lagu guddoonsaday kulanno badan oo dowladaha dhexdhexaadka ahi isugu yimaadeen:

b) Shirweynihii ugu horreeyay ee dalalka dhexdhexaadka ah (Belgarayd, 1961).

t) Shirweynihii 2aad ee lagu qabtay Qaahira, 1964kii.

j) Shirweynihii 3aad ee lagu qabtay Lusaaka, 1970kii.

x) Shirweynihii 4aad ee lagu qabtay Aljeeris 1973.

kh) Shirweynihii 5aad ee lagu qabtay Kolombo 1976kii.

Tiirarka waaweyn ee dhexdhexaadnimada waxa ka mid ah sii adkaynta nabadda, waayo dunidan maanta aynu ku noolnahay horumarkeeda nabadda ayaa saldhig u ah.

Hase yeeshee arrintaa uma qaadan karno in dhexdhexaadnimadu nabadda qiima walba ku qaadan karto.

Mabaadii'da dhexdhexaadnimadu si buuxda ayay uga soo horjeeddaa «nabadda» ay Imberiyaaliyaddu rabto inay ku qabsato dadyowga nabadda jecel.

Mabaadii'da dhexdhexaadnimadu waxay hili iyo hooba siinaysaa halgan walba oo xaq ah oo hubaysan. Shirweynihii 2aad ee Qaahira ayaa lagaga baaqey: Shirweynaha Qaahira

wuxuu Sheegayaa in weli lagu tumanayo Mabda'a ayaa ka talinta, gobollada dunida qararkoodna laga dafirsan yahay dhaqan galkiisa, taasina dhalisay xiisado abuurma iyo dagaalkoo sii fida.

Shirweynihii Qaahira, qaar ka horreeyay iyo kuwo ka dambeeyayba, waxay cambaareynayaan mawqifkii xoogagga waaweyn iyo xoogagga lidka ku ah mabda'a aaya ka talinta Ummadaaha. Waxa la guddoonsaday go'aanno lagu adkeynayo dhaqan gelinta mabda'a aaya ka talinta Ummadaha, isla markaana la isku hortaagayo in xoog lagu muquuniyo dadyowgu xaq ay u leeyihiin u halhagmaya.

Arrimaha maanta ka taagan Afrika, gaar ahaanna Geeska Afrika ayaa ka marag kacaya dhaxalgal ahaanshaha siyaasadda dhexdhexaadnimada.

Dowladaha dhexdhexaadka ahi tirtiridda gumeysiga oo keliya uma dagaallamayaan, ee isla markaa waxay u dagaallamayaan horumar. Badiiba dawlada dhexdhexaadka ahi waa dalal dhaqaalahoodu aad u danbeeyo.

Waxa la gudboon inay talla-booyin hore u qaadaan si ay u dhaqan geliyaan xidhiidh dhaqaale oo caalamiya oo isku dheellitiran si ay u dedejiyaan horumarka dhaqaale ee dalalka soo koraya.

Dalalka Afrika, Aasiya iyo Laatiin Ameerikaba waxa isu soo dhaweeyay midnimadoodiina sii xoojiyay, halgalkooda ka digarogtay madaxbannaanida siyaasadeed ee u baydhay madaxbannaanida dhaqaale.

Wax kale daayoo, dalalkii sababo badan awgeed uga xoroobi waayay tabihii cusbaa ee Imberiyaaliyaddu, waxay aqoonsadeen in wadajirka dunida saddexaad lagaga bixi karo gaajada iyo saboolnimada. Sidaa waxaa ka dhashay

kooxda 77ka ah oo lagu abuuray shirkii Qarammada Midoobay ee Ganacsiga iyo horumarka (UNCTAD) ee Jineefa lagu qabtay 1964kii.

Kooxda 77ka oo haatan dhan 110 dal, aad ayay ugu firfircoonayd soo bandhigga iyo gole keenidda baahida dunida saddexaad oo dhan markaynu eegno shirarkii UNCTAD II ee lagu qabtay Delhi, 1968kii, UNCTAD III ee lagu qabtay Santiyaagada Jili, 1972kii, UNCTAD IV ee lagu qabtay Nayroobi 1976kii iyo kulammadii VI iyo VII ee gaarka ahaa kuna saabsanaa horumarka ee Qarammada Midoobay.

Shirweynihii Aljeeris ee dawlada dhexdhexaadka ah (1973kii) oo lagu guddoonsaday halkudhegyo dhaqaale iyo barnaamij dawleedba dabadii. ayaa waxa bilaabmay dood xidhiidh ah oo dalalka adduunka dhexmartay.

Waxa intaa raacay iyadoo fadhiyadii gaarka ahaa ee horumarka ee 6aad la qabtay 1975kii, iyo kii 7aad oo la qabtay 1975kii, kulankii guud ee Qarammada midoobay wuxuu soo saaray baaq saameeya xidhiidh dhaqaale oo cusub iyo barnaamij hawleed.

Waxa kale oo kulankaa guud ee Qarammada Midoobay goostay xuquuq dhaqaale oo ay yeeshaan dawladuhu.

Wada hadallo kale oo caalamiya ayaa bilaabmay oo shirarkaa ka dareera, sida wada hadalkii koonfurtoyo waqooyiga ee Baaris lagu qabtay 1975kii, kuna saabsanaa wax wada qabsi dhaqaale oo caalamiya, kaasoo ay ka soo qaybgaleen dalalka warshadaha leh ee galbeedka iyo dalalka soo koraya.

Kulannadii ugu dambeeyay ee dalalka dhexdhexaadka ah waxa ka danbeeyay soo ifbaxa ururro ama hay'ado sida:

b) Saamaynta ururro kulminaya dalalka soo saara alaabta caydhiin (Sida OPEC) oo

lagaga hortegi karo damaca Imberiyaaliyadda iyo gumeysiga cusub, iyo abuuridda ururro kulmiya dalalka soo koraya ee badeecaddooda caydhiin dhoofiya.

t) Dhidib u aasidda isbahaysi dhaqaale oo lagu daryelo horumarka dalalka dhexdhexaadka.

j) Abuuridda dhaqaale gaar ah oo lagu kaaba badeecadda caydhiin ee dalalka soo koraya.

x) Xeerar loo dejiyo la dhaqanka maalgelinta gaarka ah, shirkadaha waaweyn iyo isu gudbinta teknoolajiyada.

Tallaabooyin ayaa la qaaday si la isugu soo dhaweeyo dalalka hore u marayo iyo kuwa soo koraya.

Dhaqdhaqaaqa dawlada dhexdhexaadka ahi wuu sii korayaa si uu ula qabsado waayaha geddoomay ee dunida.

Waxa la bilaabay in la sameeyo wakaalad wararka ah oo ka dhexaysa dalalka dhexdhexaadka ah, si looga hortago dagaayadaha lidka ku ah himilooyinka dunida saddexaad ee laga soo baahinayo qalabka warfaafinta ee Imberiyaaliyadda.

Dhaqdhaqaaqa dhexdhexaadnimadu kama soo dhex bixin dagaalkii qaboobaa ee xoogagga waaweyn oo keliya.

Dhaqdhaqaaqa dhexdhexaadnimada waxay himiladiisu

tahay inuu kaalin fiican ka galo ku tallaallidda xidhiidh dimoqraadiya dalalka hantiwadaagga ah. Buurbuurka qaabkii gumeysiga ayaa hortagan qas iyo qalaanqalna ku ridday koboca Imberiyaaliyadda, isla markaana laxaad taraya xoogagga hantiwadaagga.

Sidaa awgeed, dhaqdhaqaaqa dhexdhexaadnimada in dambe laguma tilmaami karo isdiidka hantigoosiga iyo hantiwadaagga.

Dhibaatooyin ayaa durbaba ka soo baxaya horumarka hantiwadaagga xilliga lagu jiro kala guurka.

Dhibaatooyinka mid ka mid ahi waxay taabanaysaa baahida loo qabo lahaanshaha bulshada ee qalabka wax soo saarka oo noqda ku meel gaadh ahaan — wax dawladdu leedahay kaasoo koriya xidhiidhka dawladda iyo shaqaalaha.

Waxa jirta baahi ah in ilaa muddo xoogagga hantiwadaagga ku tirsadaan dawladda, sidaana ay ku abuuranto birograadiyad iyo xidhiidhka dhaqaale oo leexda.

Xidhiidhka dawlada hantiwadaagga ka dhexeeyaa wuxuu dhalin karaa isla weyni, shofanismo iyo wax la mid ah.

Waayadii hore, si hantiwadaaggu ku tisaqado waxa la isku dheelli tiri jirey dhaqaa-

laha kala sarreeya ee dalalka hantiwadaagga.

Waxay weliba taasi ka muuqataa idiyoolajiyada isdiidyaada, kuwaasoo ka muuqda caabudaadda maarkiisiyada iyo abuuridda monobooliyo aragtiyeed oo lagu daneysto, isla markaana lagu gadhqaado xarakada towriga ah ee dunida.

Waxa socda isbeddello soo dedejinaya burburka Imberiyaaliyadda, isla markaana xojinaaya hantiwadaagga jariska-xornimada, isbiimaynta ama hantiwadaagga oo xarun tilmaaman adduunka lagaga sandulleeyaa, waxay la mid tahay xarakada oo la hakiyo iyo Imberiyaaliyadda oo laxaad la taro iyo xoogagga dibusocodka ah oo dhan.

Xaaladda maanta ka taagan Afrika ayaa arrintaa ka marag kacaysaa xaalka sii xumaanaya iyadoo lagu afgobaadsanayo faafin iyo fidin nooc gaar ahoo hantiwadaag ah.

Si himilooyinka loo xaqiijiyo waxa ku habboon dawlada dhexdhexaadka ah inay si saaxiibtinnimo leh u dejiyaan xiisadaha ka dhex taagan. Xubnaha dhaqdhaqaaqa dhexdhexaadnimadu waa inay geesinnimo u yeeshaan inay dhaqdhaqaaqa ka saaraan dawladdii ku xadgudubta mabaadiida dhexdhexaadnimada u dejiisan.

WARBIXINTA BISHA

Jaalle Siyaad oo booqday Yurubta Galbeed iyo dalal Carbeed

Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre iyo wafdigiis uu hoggaamina-yey ayaa ku soo noqday dalka 28kii bisha Juun ka dib markii ay u dhammaatey booqasho 11 maalmood ah oo ay ku soo mareen Yurubta galbeed iyo waddammada Carabta. Madaxweynaha iyo wafdigiisu waxay ka ambabaxeen dalka 18kii Juun.

Waddammada ay booqdeen waxaa ka mid ah Cumaan, Qadar, Sacuudi Carabta, Kuwait, Isutagga imaraadka Carabta, Masar, Ingiriiska iyo Jarmalka.

Jaalle Siyaad, Madaxweynaha

JDS oo Xarunta Madaxtooyada ugu warramayey weriyayaal wuxuu sheegay in kulammadii uu la yeeshay madaxda ka tirsan dalalka isaga iyo wafdigiisu booqashada ku soo mareen ahaayeen kuwo ku dhammayday wanaag iyo is-afgarad.

Madaxweynuhu, wuxuu sheegay in kulammadaa uu la yeeshay Madaxdaasi ay ku soo qaadeen dhibaatooyi-

nka adduunka ka taagan sidii layskaga kaashan lahaa ka hortagga dhibaatooyinkaasi iyo iskaashiga ka dhe-xeeya Soomaaliya iyo dalalkaasi. Waxaa kaloo ay isla soo qaadeen Iskaashiga Waddammada Carbeed iyo Afrika, guud ahaan arrimaha caalamka ka taagan iyo gaar ahaan Geeska Afrika.

Isagoo ka jawaabaya su'aal ku saabsanayd sida ay ugu muuqato Madaxda dalalka uu soo booqday weerarada gardarada iyo daandaansiga Xabashida ay ku hayso Dalka Jamhuuriyadda Dimoqraadiga ee Soom-

aaliya Jaalle Siyaad wuxuu caddeeyey in madaxdaasi ay u arkaan daandaansigaasi inuusan ahayn mid Xabashi doo quri waddo; hase yeeshee uu yahay mid ay wadaan dawladu waaweyn ujeedooyin gaar ahna ay ka leeyihiin.

Madaxweynaha Soomaaliya Jaalle Maxamed Siyaad Barre, wuxuu sheegay in Ciidammada Huwanta ah ay weeraradaasi ula jeedaan sidii ay ugu niyad jabin lahaayeen Ummadda Soomaaliyeed hase yeeshee runtu waxay tahay ayuu yiri Madaxweynuhu inaan Ummadda Soomaaliyeed ku niyad jabeynin tallaabooyinka uu isku dayayo cadowgeedu inuu ku waxyeelleeyo, balse ay ku beereyso geesinnimo iyo midnimo ay ku daafacaan qarannimadooda iyo shaarftooda.

Isagoo ka hadlaayey taageerada J.D.S. u fidinayso dhaqdhaqaaqyada gobannimadoonka Jaalle Siyaad wuxuu sheegay in taageeradaa oo ah mid xaq ah waajibna ku ah Ummadda Soomaaliyeed weligeed ayna ka taanaasuli doonin.

SHIR JARAA'ID

Nin ka tirsanaan jiray Urur isku Magacaabay SODAF, ayaa ku qabtay shir jiraa'id bishii Juun 13dii, Magaalada Muqdisho isagoo ku kashifaya dhaqdhaqaaqa kooxda yar. Ninkaasi oo magaciisa la yiraahdo Cabdiraxmaan Saalax wuxuu sheegay in kuwa isku magacaabay Ururka SODAF, ay yihiin koox aad u yar, guud ahaanna ka kooban 13 qof, isla markaana aan wax taageero ah haba yaraatee ka haysan Ummadda Soomaaliyeed, sidaas darteedna tiroyaraanta awgeed iyo taageero la'aanta aan kooxdaasi marnaba lagu magacaabi karin urur.

«Dhammaan Xubnaha ku jira kooxdaasi isku magacawday in ay yihiin Urur waxay kala qabaan fikrado gooni ah oo muujinaya in uu nin waliba doonayo dan khaas ah, haba u badnaadeen kuwo qabiil u dagaalamaya iyo kuwo in ay hantaan xoolo, waxaana ay xaqiiqadu tahay inaysan jirin ujeeddo cad oo la taaban karo oo ay leeyihiin kooxdaasi» ayuu caddeeyey Cabdiraxmaan.

Waxaa kaloo uu caddeeyey in, ujeeddada qura ee ay kooxdaasi lahaayeen ay ahayd inay kala qoqobaan Ummadda Soomaaliyeed, wuxuuna intaa raaciyey inaysan marnaba kooxdaasi ku fikireyn wax dan u ah Ummadda Soomaaliyeed.

«Kooxdaasi, isku magacawday SODAF, waxay ka soo horjeedaan jiritaanka Ummadda Soomaaliyeed, waxaana ay taageero ka heli jireen Xabashidda, kiiniya, Israa'iil iyo kuwo kale», ayuu yiri ninkaas.

Isagoo hadalkiisii sii wata waxa kale uu sheegay in Israa'iil oo cadow ku ah dha-

inmaan Ummadaha Muslimka ah ee Carbeed sababaha ay kooxdaasi u taageeraysey ay ka mid ahaayeen iyadoo aan jecleyn Soomaaliya oo Ummad Carbeed ah, isla markaana ka shaqaynaysa midnimada iyo xoojinta dawladaha Carbeed.

«Waxaanu ogsoonnahay in Xabashida iyo Israa'iil ay ujeedooyin isku mid ah ka leeyihiin Badda Cas oo ah halbowlaha ay maraan Saliidda dawladaha Carbeed ay u dhoofiyaan dalalka Yurub, taasoo ay uga gol leeyihiin in ay ku waxyeelleeyaan dalalka Carbeed, sidaas awgeedna iyagoo ka shidaal qaadanaya aragtidaas ayey taageereen kooxda isku magacawday SODAF» ayuu sheegay Cabdiraxmaan.

Ninkaasi ka tirsanaan jirey kuwa isku magacaabay Sodaf, oo ka hadlaya haddii ay kooxdaasi wax taageero ah ka helaan dalka gudihiiisa, wuxuu sheegay inaysan jirin qof Soomaali ah oo taageeraya ayna ka soo horjeedaan.

Mar uu ka hadlaayey waxyaabaha ku kallifay, inuu ka mid noqdo kooxdaasi, wuxuu sheegay inuu markaasi ku biiray kooxdaasi isaga oo ku qanci waayey sababihii looga fadhiisiiyey shaqada dawladda.

«Si kastaba ha noqotee,

waxaan kaqaybsan ugaadaya maanay shuqul isku lahayn waxyaabadii aan maanay ku hayey iyo ujeedooyinkii kooxdaasi oo aan maanay ugaadaya qeeyaan aannaa cadowga qadweynana Soomaaliyeed, sidaas darteedna waxaan goostay maanay ugaadaya ugu noqoo, kuna soo biirnaada shariifka iyo ee Soomaaliyeed, anigoo ka takmaalusaya wixii aan markaasi gacanayey» ayuu sheegay Cabdiraxmaan.

Mar wax laga weydiiyey, haddii u xiriir ka anxeeyo kooxdii isku daydey anwaan inay majaxaabiyaan Kacaanka, wuxuu caddeeyey inuusan jirin wax xiriir ah oo ka dhexeeyey labaada kooxood.

Isagoo ka hadlayey bar-naamijka kooxdaasi, wuxuu sheegay in uu saldhigga bar-naamijkaasi ahaa wax al-laale wixii ka soo hor Jeeda danaha Ummadda Soomaaliyeed, wuxuuna intaasi raa ciyey in kulammada kooxdaasi iyo kuwa ay qabbaanka u ahaayeen ka dhici jireen dalalka Kiiniya iyo Itoobiya.

Waxaa kale oo uu shaaca ka qaadey inaysan maanta ahayn wakhti uu qof Soomaaliyeed tixgeliyo shucuurta qofnimada, ayna habboon tahay inuu qof waliba yeesho niyad saafi ah, kuna biiro halganka Ummadda inteeda kale.

Wafdi Ingiriis ah oo soo booqday J D S

Wafdigii Ingiriiska ahaa ee uu hoggaaminayey wasiirka dawlaha Arrimaha dibadda muddane ted Rowlands waxaa bishan Juun 11dii u dhammaaday booqasho afar maalmood ah oo ay ku joogeen Soomaaliya, waxayna ka ambabaxeen maalintaas

iyagoo ujeeda dalkoodii siina maraya dalka suudaan. Madaxweynaha J.D.S. Jaalle Maxamed Siyaad Barre ayaa ku qaabiley Madaxtooyada wafdiga Ingiriiska maalintii saddexaad ee ay booqashada ku joogeen dalka.

Madaxweynaha iyo Mr. Rowlands waxay ka hadleen sii xoojinta xidhiidhka labada dal, arrimaha haatan ka aloosan adduunka guud ahaan iyo Afrika gaar ahaan.

Wasiirka Ingiriisku waxaa uu mahadnaq gaarsiiyey Madaxweynaha ku saabsan sidii diirraneyd ee loo soo dhoweeyey isaga iyo wafdi-giisa.

Ka hor Mr. Ted Rowlands iyo wafdigiiisu waxay booq-

deen Mashruuca sonkorta Juba ee Jilib iyo magaalamadaxda Jubbada Hoose, halkaaso ay wafdigu wada hadallo kula yeesheen aqoon yahaannada ka shaqeeynaya mashruuca.

Mr. Rowlands waxaa uu ku adkeeyey in ay dedejiyaan dhamaystirka mashruuca, taas oo ku tilmaamey in ay faa'iido ugu jirto dhaqaalaha Soomaaliya.

giisu intii ay joogeen dalka waxay wada hadallo la xi-

dhiidha iskaashiga dhaqaale ee labada dal la yeesheen Madax Soomaaliyeed oo u ka mid yahay Madaxweyne ku-xigeenka J.D.S, Jaalle Xuseen Kulmiye oo ku qaabiley xafiiskiisa.

Wafdigaa Ingiriiska iyo madax ka tirsan J.D.S. waxay ku kala saxiixdeen xarunta qorshaha qaranka ee muqdisho heshiis ku saabsan iskaashi xagga dhaqaalaha ee labada dal.

Heshiiskaas oo qoraya in alaab qiimaheedu dhan yahay 23.433.600 Sh. So. ay dawlada Ingiriisku ku kaalmeeyso J.D.S. waxaana ka mid ah doonyaha matoorrada leh ee kalluumeysiga, dhismaha guryaha khubarada ee mashruuca sankorta Jilib iyo shamiinto.

Dhinaca Soomaaliya heshiiska waxaa uu saxeexay Guddoomiyaha Qorshaha qaranka Jaalle Axmed Xabib Axmed dhinaca dawlada Ingiriiskana waxaa u saxeexay wasiiru dawlaha Arrimaha dibadda ee dalkaasi muddane Ted Rowlands.

Jaalle Siyaad oo dhambaal u diray Guddoomiyaha U M A

Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Bare, wuxuu dhambaal u diray Madaxweynaha Jamhuuriyadda Gaaboon, ahna Guddoomiyaha Ururka Midowga Afrika ee Sannadkan, bishii Juun 28dii, isagoo ku wargelinaya weerarradii gardarrada ahaa ee ay dhowaan dayuuradaha dagaalka ee Xabashidu ku soo qaadeen degmooyinka iyo Tuulooyin ka mid ah JDS, ayna degganaayeen dad rayid ah.

Jaalle Siyaad wuxuu dhambaalkiisa ku yiri: Wax-

aan doonayaa inaan Madaxweynow kuu sheego in diyaaradaha Xabashidu weerar ku soo qaadeen, ayna duqeeyeen meelo ay deggan yahiin dad rayid ah kuna yaalla JDS, halkaana ay ku laayeen 13 Qof, oo isugu jira haween iyo carruur, konton iyo laba kalena dhaawacyo u geysatay, oo weliba qaarkood halis yihiin, isla markaana ay khasaare lixaad leh gaarsiiyeen hantidii iyo xoolihii ay lahaayeen dadkii goobbaahaasi ku noolaa.

«Weerarradaasi waxashi-

nnimada ah ee ay dayuuradaha Xabashidu ku soo qaadeen Magaalooyinka Boorama, Gabiley, Qun-u-jeed, Gorayacawl, Kala-Beydh, Balli Caanood iyo Cabdulqaadir oo dhammaan ku yaalla Gobolka Waqooyi Galbeed ee JDS, waxa ka soo qaybgalay 11 Dayuuradood kuna soo noq-noqdey saddex jeer intii u dhaxaysay 22kii-25kii bishan Juun» Madaxweynuhu waxa kaloo uu ugu sheegay dhambaalkiisaasi, Guddoomiyaha Ururka Midowga Afrika Muddane Cumar Bongo in la

keenay Ciidammo huwan ah isuguna jira Xabashida iyo Kuubaan meelo badan oo ku dhow JDS, taasoo uu sheegay in loola jeedo sidii duullaan loogu soo qaadi lahaa Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliya.

Jaalle Siyaad waxa kaloo uu ku yiri dhambaalkiisii: «Xad-gudubkaasi qaawan iyo cadowtinnimadaasi waxa weeye meel ka dhac loo

geysanayo mucaahadooyinka u degsan Ururka Midowga Afrika iyo Ururka Ummadaha Midoobay, mana aha mid khatar gelineysa Soomaaliya oo keli ah, hase yeeshee, waxay khatar gelineysaa nabadda iyo xasiloonida Gobolka Geeska Afrika iyo Guud ahaanba aduunweynaha».

Madaxweynaha JDS, Jaalle Maxamed Siyaad Barre,

waxa kaloo uu ku caddeeyey dhambaalkiisa in Soomaaliya ay marar badan isku dayday inay si nabadgelyo ah uga hortagto gardarrooyinka bareerka ah ee loo geysanayo qarannimadeeda una adkeysatay, wuxuuna sheegay in Soomaaliya ay is daafici doonto haddii ay mar dambe ku soo xadgudubto Xabashidu Soomaaliya khatarna ay geliso nabadgelyadeeda.

Suweeto Astaantii diidmada

16ka Juun 1976 waxay kaga jirtaa baal ahmiyad gaar ah leh taariikhda halganka dadka afrikaanka ah ee koonfur Afrika. Maalintaas waxaa mudaaharaad oogay dadka Afrikaanka ah ee ku dhaqan degmada Soweto ee magaalada Johannesburg ardaydu ka dhildhiday luuqadda Afrikaans oo loogu talagalay in ay noqoto tan keliya ee waxbarashadda dalkaas.

Mudaharadkaas lidka ku ah siyaasadda midabtakoorka ee waxbashadda waxaa ay ka muuqaal celiyeysay halganka xaq ah ee aqlabiyadda dadka Afrikaanka ay ku diiddan yihiin siyaasadda loo yaqaan «Apartheid» iyo xukunka hantigisiga ee inta yari ku adeegato.

Ciidammada booliiska ee xukunka midabtakoorka dalkaas ayaa rasaas oodda kaga qaaday arday isugu soo baxday bannaanbax nabadeed.

Ka badan 600 oo ka mid ahaa dadkaas ayaa ku le'eday gacanta ka gardarran ee booliska koonfurta Afrika. Hase yeeshee waxa taas ka dhashay bannaanbaxyo, hawla joojin iyo qa-

lalaase lagu sameeyey qalcaddaa midabtakoorka iyo jinsi kala sooca, Soweetona waxay noqotey astaanta niyadda aan liilsanayn ee Afrikaanka ku dhaqan koonfurta Afrika ee ay ku diiddan yihiin midabtakoorka.

Sannadguuradan dilkii soweto waxay ku beegantay sannadkaan oo lagu magacaabay in uu yahay sannadka caalamiga ee ladagaalanka midabtakoorka, oo dadyowga adduunka ku dhaqani ay si laxaad leh ugu diyaar garoobeen shirkada Ummadaha midowbay ee ka hortagga midabtakoorka iyo jinsi kala sooca.

Dilkii sharpeville ee 1960 iyo xarakadii dhiiggu ku daatay ee Guguletu iyo kuwo kale weli waa ay xusuusan yihiin dadka Afrika ah iyo dadyowga adduunka oo dhammi.

Xarakada dhiidhiga ahi waxaa ay ka turjumayeen wejiga runta ah ee midabtakoorka koonfurta Afrika iyo sida waxshinnimmada ah ee ay u gumaado dadka aan dambiga gelin.

Si ay u xusaan dhaqdhaqaaqi Soweto, dadka kala

sooda qaybaha kala duwan ee bulshada ay ka mid yihiin arday, shaqaale iyo beeraley ayaa isugu soo baxay bannaanbax weyn magaalada Soweto, isla mar ahaantaa waxa ay ku nuxnuxsanayeen dhaqdhaqaaqa ay ku diiddan yihiin nidaamka «Apartheid» iyo jinsi kala sooca.

Mar kale ayaa sannadguuradan labaad ee Soweto boolisku ku qab-qabteen meelaha jid hideenada ah ee transvaal dad ka badan 600, waxaana la mamnuucay kabixid iyo soo gelid magaalada Soweto.

Ciidammo hubeysan ayaa la dhigay dhammaan irridaha ku wareegaan degmadaas oo ay dhaqan yihiin in ka badan milyan ruux oo Afrikaanka ah.

Iyagoo ku andacoonaya in ay olole ku qaadayaan ah ka hortaga dhilka.

Xusuusta Soweeto waxay weligeed ku aslaamaan doontaa nafaha iyo niyadda dadka diiddan inay qaataan dullaiga iyo daandaansiga midabgumeysiga waxaa ayna soo dedejineysa burburka iyo baabi'inta nidaamka midabtokoorta iyo jinsi kala sooca.

Hiddaha iyo Dhaqanka

Guudmar Riwaayadeed Taariikh Lama Illaawaan

— BOOBE —

Dib haddaynu taariikhda u raaco waxaynu arkaynaa da' yarida masraxeenna oo ka kala tisqaaday Xamar iyo Har-geysa afartanaadkii qarni gan. Inkastoo masraxeennu sidaa u da'yar yahay haddana waxaad mooddaa inaanu dhalanrooggii la rabay masraxeen-na ku dhicin. Arrintaana waxaynu u magansan karnaa dhowr arrimood oo ta ugu mudani tahay dadka masraxeen-na ku hawlan oo waxbarasho akaademiya aan lahayn ee wax ku waday dadaal iyo hab, kii ay ka dhaxleen dadkii mas-raxa uga horreeyey. Haddaad si qoto dheer u deristo masra-xeenna waxaad arkaysaa sida aan la isugu dayayn in wax la-ga beddelo qaab masraxeedkii hore u jiray.

Maqaalkan waxaan jecela-hay inaan ku falanqeeyo riw-aayad nooceeda ugu horreysay oo lagu maamuusay Idii Luul-yo 1978ka, maalinta saddexda libinood ku kulmeen ee qadda-rintata iyo qiimeynta ku leh ummadda Soomaaliyeed. Ri-waayaddaa abaabulkeeda wa-xaa isla kaashaday Hoggaan-ka Aydoloojiyada iyo Hoobol-lada Waaberi. Sheekada riw-aayaddu waxay ku taxnayd halgankii dheeraa ee Ummad-da Soomaaliyeed u soo gashay xornimadeeda, maantana ugu jirto xoreynta qaybaha weli la gumeysto iyo hanashada madaxbannaanida qaybaha xornimada gaadhay. Riwaayaddani bilaw ayay u ahayd hab masraxeed cusub. Wa-xay ahayd Riwaayad aam-musan oo macnaha shee-kadu ku dhammaa dan-

anka ama reenka durbaanka iyo dhaqdhaqaaqa Jilayaasha.

Riwaayaddu siday u dhan-tahay waxa jilayay kooxda ci-yaartooyda ee Hobollada Waa-beri oo run ahaantii dadaal iyo kartiba muujiyay. Waxaanan marnaba illaawayn sidii dha-khsaha lahayd ee ay sheekadii ugu rogeen durbaan iyo ciyaar iyagoo saldhig ka dhiganaya ciyaaraha hiddaha iyo dhaq-anka ee Ummadda Soomaali-yeed.

Riwaayaddu waxay u qayb-santay sidan soo socota:

I. HALGAN

Waa bilowga riwaayadda — waa beelo nabadeed oo xasil-loonida iyo nabadda ay ku caa no maaleen ka muuqato ciyaar-ta ay u safteen ee sacab iyo durbaan ay isku dareen. Waa qaylo dalluun. Mar Keliya ayaa ciyaartii la hakinayaa, Cabdilqaadir, arbaha riwaaya-dda ayaa soo gelaya isagoo qa-labkiisu u dhan yahay oo we-jigiisa dhiillo iyo argagax ka muuqdo. Waa imaatinkii gu-meysiga. Dareen dhalay, nab-addii dib loo celi, degelkii qur-xoonaa, ka hulaaqday digadii, ayaa Cabdilqaadir ku tiraabay goortuu arkay dhulkii oo 5 (shan) loo qaybiyey. Warmoo-ley iyagoo ciyaaraya ayay la-ba xadhig gooyeen oo Cabdille Raage oo ahaa ninka xidhxi-dhnaa muruq iyo laxaad la sare-joogsaday. Waa 1960kii.

II NINBA DANTII.

Waa waayadii ninba dantii-sa raacay ee la kala dhaqaaq-ay. Sheekh Abuukar oo ka wa-

laacsan wehel la'aanta calan-ka haysata ayaa hadba qof u tegay. Dheg baan jalaq loo siin oo nin waliba tiisii ayuu ka raacay. Faynuus iyo Cismaan ayaa garowsaday. «Kasay.. kas-ay». Waa Cismaan Yare, «Waa la kasi oo la kasi». Faynuus ayaa ugu jawaabtay. Guubaa-badii Cabdilqaadir iyo Cumar Fakad ayaa lagu kulmay oo Calanka mar keliya lagu kul-may oo kor loo qaaday. Waa curashadii kacaankii Caways-naa ee 21ka Oktoobar.

III. XILLI KACAAN.

Waa qaybtii saamaynaysay kacaanka oo lagu suntay intii Olole la soo maray iyo siday bulshadu u qaybsanayd. Waxa dhex yaacaya intii horumarka bulshada iyo shaqada u heeg-ganayd iyo intii hakinaysay ee mar walba u taagnayd hadim-ada iyo dibindaabyada bulsha-da hayaanka ah. Sheekada oo dhan waxaa lagu muujinayay muuqaallo aamusan hase yee-shee si aan mugdi ku jirin dad-ka wax u dhacsiinayay. Dadku way shaqaynayaan. Beero, Is-kaa wax-u-qabso, Ololihii far-barashada iyo hawlaha kale. Laba nin ayaa dadka dhex yaacaya oo qaylada iyo neef-tuurka aan lagu gaadhin. Wa-xay dadka dhex yaacaan oo hadba hadimo geys taanba mid ayaa gacanta lala helay oo meel baas lagu tuuray. Dhalashadii Xisbiga H. K. S.

IV. GOBANNIMO DOON

Waa qaybtii xoreynta gobolla-dii Faransiiska iyo Xabashidu

kala gumeysanayeen. Waxaa u soo horreeyay ciyaarta Haybarraa ee Seyliciga ah, taasoo lagu xoreeyay Jabuuti. Waxa xigeey saddex muuqaal oo gaagaaban oo si aan mugdi lahayn u muujinaya sidii foosha xumayd ee gumeysiga Xabashidu u jirrabi jiray dadweynaha Soomaaliyeed iyo siday ugu babac dhigi jireen.

ka yimid Bogga 6aad

ku reebay xusuus dheer iyo ku faanid da'da inoo soo koraysa. Wasiirka Waxbarashada iyo barbaarinta Jaalle Aadan Maxamed Cali oo martidaas ka mid ahaa, gebagebadii Shirkaasi hadal gaaban ka jeediyey, erayadii uu carruurtaas ku bogaadinaayey waxaa ka mid ahaa: «Shirarka aad maqasheen oo ay isugu tagaan Ururrada waaweyn oo caalamiga ah waxba ugama duwana shirkiinnaan».

Wasiirku Oraahdaas been kuma sheegin. Qaab-abaabuleedkii kulankaas hannaankii loo fadhiyey, habkii loo hoggaaminaayey, burutokoolkii hawlihisa laga kala hagaayey, arrimihii ka soo baxaayey iyo sidii loogu soo beegaayey

Qaybta ugu weyn ee Riwaayaddu waxay ahayd ta lagu magacaabay «KOLLA IN AAN CABIIDSAMO CAQLIGIINNA YAY GELIN». Ereydaasi waxay ahaayeen kuwo laga soo dheegtay masafu Sayid Maxamed Cabdille Xasan lahaa. Waa dagaalkii gobannimodoonka ee Ciidammada huwanta ahi ka qayb qaateen. Waxa

muuqaalkaasi ku dhammaynaaya iyadoo Ciidammadii huwanta ahaa la hareereeyay. reereeyay.

Waxa intaa weheliya iyadoo Riwaayaddan ay ku jireen 5 (Shan) heesood oo ta riwaayaddu ku xidhmaysay ahayd ta Riwaayadda loogu magac daray «Taariikh lama illaawaan».

waddooyinka iyo waqtiga ku habboon, intuba waxay ahaayeen kuwo ku toobiyeysan abaabuleedkii lagu yiqiin shirarka iyo Shirweynayaasha ay isugu yimaadaan Ururrada waaweyn, heer qaran iyo heer caalami mid kasta ha ahaadeene.

Waxay ahayd arrin taariikhda dalkeenna ku cusub, shucuurtaadana dhaqaajinaysa marka aad aragtii Shirballaaran oo beryo soconaaya, boqollaal qof ee madaxdii dalka ugu Sarraysay ka mid yihiinna ka soo qayb galeen, oo dadka hoggaaminaaya, kuwa ka doodaaya, kuwa hawlihisa kale socodsinaaya, kuwa dadka maaweelinaaya iyo martida soo dhoweynaaya intuba ay yihiin carruur 15 jir ugu

weyn yahay. Waxaa la yaab leh sida carruurtaas yaryari ugu bislaadeen doodaha iyo fagaara-ka-hadalka, oo aad moodeysid siyaasiyiin waaweyn oo barlamaan fadhida. Waxaa kaloo la yaab leh, xilqaadka iyo miisaanka waayeeleelimo ee cunug kasta ka muuqatey; laga soo bilaabo 3da Cunug oo kulanka hoggaaminaysey iyo shanta toban jir ee Xoghaynta ahayd, ilaa ergooyinka hoolka fadhiya, lagu aqoon jiray carruurta da'dooda ah. Sharqanta keli ah ee laga maqlaayey, waxay ahayd hal-ku-dhegyo iyo heeso dhextaal ah, oo ay ku nasinaayeen, ama ku taageeyayeen, marba qofka hadlaaya, marka uu xuso munaasabad ku habboon.

ka yimid Bogga 11aad

Tababarkaas oo noqday mid si weyn looga faa'iidaystay, gabagabadiisii markii uu ka hadlaayey, kaaliyaha Xoghayaha Guud, XHKS Jaalle S/Guuto Ismaaciil Cali Obokar, wuxuu ka waramay marxaladda taariikhiga ah ee maanta dalku maraayo iyo waajibbaadka hoggaamiyayaasha beelaha miyiga ka saaran hawlaha loogu tala galay horumarinta bulshada iyo ka gudbidda marxaladdaas adag.

Hoggaamiyayaashaas tababarku u dhamaaday waxay dib ugu laabteen beeli-

hii ay ka kala yimaadeen, halkaasoo ay ka bilaabi doonaan halgan cusub. Sida la ogyahay, kacaanka 21kii Oktoobar wuxuu u dhashay daryeelka dadweynaha. Dadweynaha Soomaaliyeed baddankiisuna wuxuu ku nool yahay miyiga. Sidaa awgeed, dayeelka reer miyigu waa waajib kacaaneed oo asaasi ah, la'aantiisuna uu dhalanteed noqonayo horumar ay gaarto bulshada Soomaaliyeed.

Waa sababtaas midda uu kacaanku reermiyiga u sii-

naayo ahmiyiyadda gaarka looguna tallaabsanaayo barnaamijyada ay ka mid yihiin ololihii horumarinta reermiyiga oo hadda la joogteeyey iyo fidinta la fidiyey maamulka dowladda.

Hoggaamiyayaasha beelaha miyiga iyo tababariddo du, waa tallaabo loogu gol leeyahay in lagu hawlyareeyo xiriirka ka dhexeeya hoggaanka kacaanka iyo dadweynaha miyiga, isla markaasna dadweynahaas lagu baro habka ismaamulka iyo is-abaabulidda kac-aanimo.

ARAGTIDA CILMIGA AH

Siduu Hantiwadaaggu u arko Horumarka Taariikheed

Maxamuud Cabdi Cali (Bayr)

QAYBTII 2aad

Aragtida Markisimadu inkasta ay dabaqad u hiilis ku qoton-to, misna iskama indha tirta in hilinka horumarka taariikh-du raacayso uu yahay mid huflo iyo dabaylo badan. Sidaa awgeed ayey, iska horjeedka iyo is diidka dabeecadda ka buuxda, ee ay la timaaddo bulshada dabaqiga ahi, soo bandhigtaa.

Qodobbadaan soo socda ayaa-na sal u ah:-

a) Horumarka taariikhda ma aha mid si qumaati ah uga gudba heer hoose oo u gudba heer sare. Sidaas darteed waxay aragtida Maarkismada — Leninismadu qirsan tahay inay horumarka taariikheed xilli xilli ay soo galaan qalqaloo iyo leexleexad. Guud ahaanse marka adduunka loo fiiriyo, horumarka taariikheed waa mid kor u socda, taasi ma aha mid inna ka baajin karta in waqtiyo qaar-kood dibudhac iyo hakadyo soo gaaraan. Arrintan iyada ah waxa laga arki karaa sidii ay faashisimadu sannadihii 1920kii iyo 1930kii Qaaradda Yurub siyaalo uga guulaysatay. Maantana waxaynu oran karnaa waxyaalaha ka socda dalka Jili waxay la xiriiraan arrintan aan soo xusnay. Waxay arrintani u dhigantaa, sida marmarka qaarkood ay jirradu u kala dhantaasho korriinka jira. Si kastaba ha ahaatee, dibu-dhaca iyo hakadka iyo dhaawaca mar mar soo gara dabicadda iyo bulshadu ma aha mid baajin kara ama beenayn kara runnimada qaanuun guud ahaaneed ee xukuma horumarka taariikheed, kaasoo ay dhammaan ku hir-

taan ururrada siyaasiga ah ee hoggaamiya dadyowga iyo dabaqadaha kadeedan, una horseeda nolol aadaminnimo iyo sareedo leh.

b) Qaska iyo iska hor imadka ka buuxa horumarka taariikheed wuxuu ku cad yahay si ay heer sare u gaaraan cilmiga iyo Teknooloojiyadu; maadaama ay arrintaasi keenayso baahida baani'aadamigu u qabo inuu baahi bax hadwalba gaaro. Bulshada ku dhisn iskadeedka iyo isku kornoolaadka dabaqadeed waxa astaan u ah in korriinkeedu yahay mid aan isu dheeli tirnayn (isu miisaanayn), horumarka bulshaduna marna si siman uma wada socdo. Bulshada noocaas ah waxa laga arki karaa in aanay marna is lahayn heerka sare ee laga gaaray cilmiga iyo teknikadu marka la bar bar dhigo aradnaanta iyo cayrimada bulshada ka haysta dhinaca ruuxa (nafta) iyo akhlaaqda. Horumar kasta oo dhaqaaleed oo ay gaarto bulshada ku dhisan dabaqinnimadu, waxa ka caddaan karta mashaqada iyo mashaakilka ka haysta dhinacyo badan oo ay ka mid yihiin faqriga, baahida, darxumada, hooy-xumada kala faquuqda nolosha magaalada iyo tan Miyyiga. Halkaas ayey ku jirtaa ciladda iyo cudurka ka iman kara iska horjeedka dhex yaal raasmaalka (lacagta) iyo shaqada, hawlmaskaxeedka iyo muruqmaalka. Wadcigaas oo kale waxa hubaal ah inay bulshadu u kala baxsanaato koox sarreysa oo sareedo ku nool iyo in badan oo baahi iyo kadeed sedkood yahay.

Si roon marka loogu kuur galo qawaaniinta bulshada dabaqiga ahi ku dhaqanto, waxa inoo soo baxaya sawir aad u surcuban oo ay is barbar yaalliin barwaaqo iyo baahi, hodannimada iyo saboolnimada, aqoon sare iyo jahli Wax soo saarka dheeraadka ahi, halkii uu baahi bixin lahaa dadweynaha ayaa la gubaa sida ka dhacda dalka Maraykanka ee qamadida loo gubo, iyo dalka Talyaaniga iyo Faransiiska ee tufaaxa Badda lagu shubo. Wax soo saarka dheeraadka ah ee dalalka hantigoosadka, halkii laga haqabtiri lahaa dadweynaha waxa laga door bidaa ku dhaqanka qaanuunka ganacsiga dhigaya iyo hadwalba wax soo saarku ka yaraado baahida si maalqabeenka burjuwaasiga ahi uga helaan faa'iido (ribix) aad u badan.

Taasoo sida la arko danto dadyowga u loogay danta qof ahaaneed. Halkaas waxa inooga kordhay in bulshada hantigoosadka ahi heer kasta oo ay horumar ka gaarto si kasta oo wax soo saar keedu u sarreeyo, inay mar kasta aradiso oo liddi ku tahay wixtarka iyo wax ka qabadka ruuxa, akhlaaqda iyo dadnimada qofka aadamiga.

HILINKA TOOSAN EE HORUMARKA BANI-AADMIGA.

Sidaan hore u soo sheegnay horumarka taariikheed waa inuu tixgeliyaa adduunka aynu ku nool nahay iyadoo laysku wada qaadayo ifafaalaha dabiciga, kan bulshada iyo maskaxda bani'aadmiga oo idil

Waa in isha lagu hayaa dhammaan dhinacyada kala duwan ee la xiriira nolosha bulshada.

Intaas ka sokow, waa in la waafajiyo Idoloojiyada ka faala qaaday baahitirka himilada dadweynaha xoogsatada ah ee bulsho kasta ku kooban. Sababtaas awgeed ayaa aragtida Hantiwadaagga oo ah tan ugu dambeysa ay hubaysaa dabaqadaha kadeedka iyo dhiigmiiradka ku hoos nool sidii ay isaga ridi lahaayeen taliska hantigoosadka iyo habkiisa, xabaalna ugu habsan lahaayeen maadaama uu dhammaystay da'diisii.

Muddo qarni ka yar habka hantiwadaaggu ka dhaqan galay dunida, waxa uu xaqiijiyey awooddiisa iyo mudnaantiisa uu u leeyahay horumarinta Bulshada iyo kor u dhigidda nolosha bani-aadamiga.

Qodobbada soo socdaa waxay inna tusayaan sida habka hantiwadaaggu uga door roon yahay, uga mudan yahay, uga na sarreeyo habka hantigoo-sadka.

1. Quwadda baaxadda weyn leh ee hantiwadaaggu ku ururin karo, kuna nidaamin karo dadweynaha xoogsatada ah waa mid waxtar weyn u leh kordhinta teknikada iyo dhaqaalaha, waana mid keenay in si joogta ah wax soo saarku kor ugu aado iyada oo dadkoo idil ku manafaacsanaayan.

2. Waxa korriinkaas iyo ho

rumarkaas qumaatiga ah keenaya, qorshaha cilmiga ah ee habka hantiwadaaggu caanka ku yahay kagana duwan yahay habka hantigoosadka astaantiisu tahay qaska iyo danaysiga gaar ahaaneed ee aan marna u aabba yeelin nolosha Bulshada.

Qorshaha hantiwadaagga oo haatan xataa culimada burjuwaasiga qirto wanaaggiisa iyo sarreynta wuxuu liddi ku yahay oo mar walba tirtiraa biiruqraadiyadda iyo keli maa-mulka horukaca ka soo horjeeda.

3. Hab walba waxa laga dhex heli karaa iska horimaad iyo is-diid; hase yeeshee, habka Hantiwadaaggu wuxuu mid kasta bara dheer yahay tixgelinta uu tixgeliyo qawaaniinta dabiciga ah iyo qawaaniinta xukuma horumarka Bulsheed, markaasna u dejiyaa majaraha ugu xaqiijin weyn danaha Bulshada.

4. Horumarka Bulshada habka hantiwadaagga, ma aha mid qayb gooni ah oo nolosha Bulshada saamaynaya mana aha mid inna xuquuqda qofka keliya dhaawacaya sida ay ku andacoodaan dadka qaar-kood. Habka hantiwadaaggu waa kan keenay in markii ugu horreysay taaiirxhda dunida awoodda iyo aqoonfa bani'aadmiga sida ugu waxtar roon, soo ifbixiyey meelna mariyey. Wuxuu habkaasi is-waafajiyey midaynta danta gaar ahaaneed ee qofka iyo tan guud ahaaneed ee Bul-

shada; ammuuraha khaaska ah iyo kuwa caalamiga ah isagoo u dejiyey falsafad si cilmi ah u kala dhigdhigaysa. Fulinta habkaasi wuxuu keenay in qofku gaaray inuu hantiyo waxyaalihii daruuriga ahaa oo idil, fursadna u helo inuu u gudbo dhammaystirka xornimadiisa taamka ah (buxda).

Gabagabadii, waxa marag ma weydo ah in qofka bani-aadmigu yahay ka adduunka ugu sita, ugu awood weyn marka uu helo duruufta ku habboon iyo habka ugu fiican, kaasoo ah kan hantiwadaagga. Intaasi marka ay isugu dubbadhacaan ayaa awoodda xad dhaafka ah, bani'aadmigu ka dhaansan yahay soo ifbaxayaa si uu horumar taariikheed oo lama maqal ah u gaaro. Iyadoo uu aragtidaas ku hiranaayo ayaa qofku ku biiri karaa, waxqabadkiisana ku biirin karaa malaayiinta la maan ujeeddo ah oo ku hawlan sidii ay uga xaaqi lahaayeen adduunka dhammaan kurtimma-da hortaagan nolosha, una dabargoynta lahaayeen falka caadooyinka, iyo hababka ga-boobay ee ku dhisan maanga-abnimada, danaysiga, kadeedka, burcadnimada, iyo carbanaanta; halkoodna ay u gelin lahaayeen bulsha siman oo ka xorowday dhib iyo baahi, iyo isku kor noolaad.

Markaas kaddib ayaa qofka isku taagi karaa lugahiisa, garan karaana qiimaha iyo qaayaha xad-dhaafka ah ee uu istaahilo.

BUUGAAGTA IYO QORAALLADA

Saansaanka Aragtida Imbeeriyada Itoobiya

— Xuseen Maxamed Azzan —

Mesfin Wolde Mariyam, Madaxa Qaybta Juqraafiga ee Jamacadda Xayle Selasse I, Adis Ababa, ayaa 1964kii daabacay, buuggiisii ugu horreeyay ee uu ku daafacayay gumeysiga Xabashida — xiisadda sohdimeed ee Itoobiya iyo Soomaaliya dhextaal. Isla qoraalkaa (Buugaa) ayaa ku soo baxay «The Journal of Modern African Studies», 2-2 (1964) bogagga 189-219. Mesfin 1971kii wuxuu qoray buug uu ku daboolayo gumeysiga Xabashida oo lagu suntay: Soomaaliya Ilmaha Qalaanqalka Afrika (Adis Ababa, 1977kii). Buuggani wuxuu la xidhiidhaa kii hore, bal se intaanan isaga wax ka sheegin, ka hore aan erey ka idhaahdo.

MESFIN WOLDE MARIAMKII 1964kii MASKAX GUMEYSI OO NUGUL

Qoraalkiisii 1964kii, Mesfin Wolde Mariyam wuxuu isku dayay inuu u duurxulo oo der-so heshiisyo sharciya oo caalamiya si uu u «Xalaaleeyo Xaq-ahaanshaha» gumeysiga Xabashiyeed ee Soomaalida Galbeed.

1964kii Imbeerada Itoobiya, oo uu u madax yahay Xayle Selaase, libaax ku-sheeggii Juuda iyo Boqorkii Boqorrada waxay u ekayd wax waaraya. Mesfin Wolde Mariyamna mustaqbal fiican ayaa u soo ifayay. Indheergaradkii gumeystaha ahaa si debecsan ayuu u

noolaan karayay. Waxay la noqotay in Soomaalidu ku niyadsantahay abaalna ugu hayso isaga hadduu ka fududeeyo mahadhada ku soo fool leh. Isagoo ku kalsoon nin gumeednimadiisa, Wolde Mariyam, 1964kii wuxuu ku baaqay in Xabashidu sii gumeysato Soomaalida Galbeed sababo «Dhaqaale ama Istaratejiladeed awgood». Saadaasha ah in dalkaa badrool laga helo ayaa weyneyd». (1). Isagoo arrintaa cuskanaya, Wolde Mariyam wuxuu qoray:

«Waxaan isku dayay inaan muujiyo in Itoobiya iyo Soomaaliya aanay derisnimo keliya wadaagin, aad ayay isugu baahan yihiin, isuna dheellitiraan, waxan u soo jeedin karaa labada dawladood inay wada dheefsadaan badroolka». (2)

Waxaynu halkaa ka dareemaynaa dabciga qab weynaanta oo qoraaladda Wolde Mariyam ee 1964kii ku astaamay-san; qab weynaanta waxaan ula jeednaa fikradda daafacadda gumeysiga iyo sinnaan la'aanta. Caqliyadaa isticmariga ah waa mid khatarnimadeeda iyo xirfadnimadeeda muuqata leh. Qab weynaantu sideedaba waxay dhab ahaanteed muujisaa marka dadka la gumeysto xaqooda aaya ka talinta codsadaan. Gumeystuhu isagoo askumay nidaam akhlaaqiyeed oo dhan ka arradan, gumeystuhuna yahay caga joogaye aan denbi lahayn ayaa qoraalada 1964kii ee indheergaradka gumeyste u hiihiyaha Wolde Mariyam saama-xaad ku weydiistaa. Caqliyad-

daa iyada ah waxaa loogu baahan yahay si aan dadka la gumeysanayo gumeysiga u dhaleecayn.

Dhacdooyinkii waayadan dambey waxay inoo muujiyeen hoobashadii Imbeeradii Xabashiyeed, taasoo ay la ilgaleen qababkii dadnimada ka arradnaa ee u oggolaanayay indheergaradka gumeystaha inuu isu arko daacad. Si ka geddisan lixdannadii, 1977kii wuxuu u muujiyay inaanu ladnaantii ku waarayn. Intuu shukadii isla weynaanta iska rogay ayaa la waayay qosolkii munaafaqniida ahaa ee maskaxda gumeystuhu ku ladhnaayd.

Mesfin Wolde Mariyanka 1977ku intuu taahay ayuu la soo baxay ciddiyoo weer neef bakhtiistay. Hase yeeshee, taaha ka sokow, weerka 1977ku waa mid dhaawacan, waa mid jirran. Wolde Mariyam buuggiisa 1977ku waa mid aflagaddo aad u rakhiisi ka buuxdo. Waxba cay u lama hadhin dadka Soomaaliyeed iyo Soomaaliyaba. Codkiisu deggaanaan-sho iyo kalsoonida wuu ka madhanyahay. Waa cod qof xanaaqsan oo cataabaya. Malaha, inaan sidaa ugu taagsado looma baahna. Waayo, waxa inagu habboon inaynu garowsanno in gumeysiga Xabashiyeed maalinba maalinta ka danbeysa sii foolxumaanayo. xishoodka ka sii tegayo, waxshininimadiisuna sii badanayso. Waxa la isku raacsanyahay in koox kastoo wax gumeysataa marka hore goob walba ku ceebwdo.

ARAGTIDA EEDAYNTA XAQLAHA

Mesfin Wolde Mariyam buuggiisa, Soomaaliya Ilmaha qalaanqalka Afrika, wuxuu tusaale cad u yahay aragtida Imbeerada Xabashiyeed, aragtida eedaynta Xaqlaha (3) si ay u jideyso una sii waddo cadaadiska. Qoraallada markii-siga ah, aragti (Idiyoolajiyad) waxa looga jeedaa:

1. Fikrado la wadaago oo dabaqad ama kooxi ka simantahay.

2. Fikrado dhalanteed ah oo lagala hortegi karo qaar cilmiya ama run ku aroora.

3. Marxaladda guud ee lagu curiyo fikrado.

Qoraalkaygan, ereyga «Aragti» waxaan ku kulminayaa (1) iyo (2). Isagoo muujinaya siduu adduunka u arkayo iyo kooxda cadaadisa dabaqadaha Xabashiyeed, Wolde Mariyam wuxuu aad u ifinayaa dhinaca Eedaynta Xaqlaha ee aragtida. Sidaa awgeed, taariikhahaan xaaladihii murugsanaa ee qowmiyad iyo bushaba lahaa ee Geeska Afrika waxa loo sawiray qaar la xidhiidha korriin-xumadii dadyowgii la gumeystay — halkan «Soomaalida iyo Soomaaliya». Soomaaliya waxa lagu eedaynayaa dhibaatooyinkii isku biirsaday Itoobiya, haatanna ka dhex qarxaya Imbeeradii horee Xabashiyeed. Mesfin Wolde Mariyam tab aad u fudud oo arri-ntaa lagu maareeyo ayuu keenay: dadka la gumeysto ha la doorsho, ama Soomaalidu ha beddesho «Saykolojiyadeeda gurraan». Soomaalida waxa

loo sawirayaa «Ubad aan dhammays ahayn» oo aanay u suurto gelin inay si habboon u koraan. Wolde Mariyam, dadka la gumeysanayo iyo inta halgankooda ku taageertada wuxuu u sawirayaa wax aan dhammayn, gurraan, waxshiya oo aad u dan beeya.

Quudhsi dahsoon ayuu ku daboolayaa tirakooby, tixraacyo dhadhan la' iyo erayo uu ka soo xaday ereybixinta Hantiwadaagga Cilmiga ah.

Mesfin Wolde Mariyam dhawaaqiisu waa mid ra'yal caamka adduunka ugu baaqaya sidii wax looga qaban lahaa dadka xaqooda la tiray, hase yeeshee taasi isaga lama aha in imbeerada Itoobiya midabkeeda gumeysigu dhalan rogm, si dadka walaalaha ah ee Geeska Afrika heshiis qowmiyadeed iyo nabad waarta u gaaraan. Hase yeeshee qoraalka Mefsin Wolde Mariyam waa dhinaca dagaallada gumeystayaasha ee aydiyoolojiga ah, nasiib xumaduna waxay tahay in taasi maskaxo badan oo wanaagsan ee Itoobiya iyo Afrikada kaleba sumeysey.

Dadkaas iyaga ah waa inay fikradahaas Afrikaanku diido si xalal Afrikaan ah loogu helo dhibaatooyinka Afrikaanka.

FURFURID CILMI NAFSEED EE DADKA DULMAN.

Mefsin Wolde Mariyam wuxuu takhasus ku leeyahay juqraafiga. Hase yeeshee xeeldheernimo cilmi nafseed iyo daaweyn cudurrada maskaxda innaba cilmi uma laha. Laakiinse si uu ceeb Soomaalida uga helo wuxuu tuurtuu-

raa kelmedo furfurid cilmi nafseed taasoo soo bandhigaysa sida uu mugdiga u xulayo. Wuxuu isticmaalayaa qeexid guud oo cilmi nafsiyeed isagoo aan ku qotomineyn caddeyn xaqiiqi ah, oo wax tixgelin ah siineyn heerka hoose ee dacaayaddiisa. Bal hadda maqal Wolde Mariyam oo ka halaya, «Isku xidhnaanta caadiga iyo qeyri caadiga xagga, dabciga dadku waa arrin adag kala soociddoodu, hase ahaatee waa wax la ifbixin karo. Xeeldheeri cilmi nafsiyeed wuxuu qodobka asaasiga ee kala soocidda ka dhigaa qeexid sharciyeed oo gundhig ay u tahay mucaamilo bulshada qiime u leh, qofkuna naftiisa iyo mujtamacaba dhibaateeyo. Soomaaliya waxay qabtaa cudur kooxeed oo waalli ah, oo xaqiiqada oo idil ka soo horjeeda cudurka Soomaalida beesha caalamiga ahi iyo deriskeeduba ma wada dhuuxin. Soomaaliya ilaa hadda ma baran inay u hoggaansanto dhaqannada mucaamilo ee caalamiga ah.»

Hadalkaa horraantiis wuxuu ku andacooday in Soomaalidu «Cudur cilmi nafsi denbiilayaasha waaweyn qabto».

Oraahdaasi waxay inna soo xusuusinaysaa fiirsasho, qiime leh ee Franz Fanon taasoo ku leeyahay gumeysigu wuxuu isu haystaa «hooyo caruurteeda fidmo walayaasha ah xarigga ku haysa, oo ka ilaalinaysa inay dhiillo naftooda gumeysiyi ku dheehan tahay waa mid dhinac walba ilmeheeda iska celinaysa».

Wolde Mariyam Buuggiisu waa mid fekerkiisa ka soo am-

aahanaya buuggii M. Mannoni ee «Prospero iyo Caliban»: Cilmi nafseedka gumeysiga oo Aime Cesaire mar faallada soo socotaa ka bixiyey, «M. Mannoni tallaabo, tallaabo ula so-co khayaanooyinka sixirlaha ah oo uu inagu qancinayo gumeysigu inuu gebi ahaan cilmi nafsi jirridii tahay. Taa waxaa daliil u ah in koox da ~~ku tiir~~ ~~ku tiir~~ ~~ku tiir~~ ah ku tiir sanaan dad kale, in dadka la gumeystana geddigood caqliyadaa ku tiirsanaan dadyow kale qabaan. Sababtaa ayaa ugu wacan in dadyow badan la gumeysto».

Haddaba Mudana Mannoni ma jecla midabtakoorka iyo gumeysi qayaxan kuwaas oo waxshi ah ee wuxuu doonayaa arrinta oodhan inuu ku dhalan rogo cilmi nafsi furfurid kolkaasoo wax alloo xun la hagaajinayo, xumaato kastana cudurdaar fiican loo he-layo».

Mesfin Wolde Mariam dhabtii waa arday M. Mannoni laakiinse aan weli heer fiican gaarin, sidaas darteed bal aynnu sii wadno hadalladii murtida lahaa ee A. Cesaire, «Kelmedaha cusubi yeeyan ku khal din, ha illaawin hadalladii hore madowgu waa carruur weynaatey».

Dhinac kasta hadalkaas ayey u dhigdhigaan natiijaduna waa Mannoni-Madowgu xornimada ma yaqaaniin, ma doonayaan, waxay ku sameeyaan ma garanayaan». Cesaire oo hadalkiisii sii wata baa odhanaya, «Haddaad Mannoni u sheegtid dagaallada reer Madagaskar kicisay, kii ugu dambayneyna ahaa 1947, wuxuu kuugu jawaabaya waxaasoo idili waa dabci waalli oo loo dhanyahay, dadkuna dagaalkooda ulajeeddooyin qeexan

kuwa doonayaan ee nabadgel-kuwa khiyaali ah bay raadinayaan.

Sidaasoo kale baa Mesfin Wolde Mariam, u dirirka aaya ka talinta iyo midnimada dadka Soomaaliyeed ugu sheegaa waalli maryo xoor ah. Isagoo isticmaalaya kelmedihii furfurid cilmi nafseedka buu leeyahay caqliyada Soomaaliyeed waa mid siloon oo cadowgeeda iyo saaxiibkeedaba waxyeello u soo jiidaysa». Wolde Mariam isagoo hadalkiisii sii wata buu fekerkii Mannoni oo idil dadka Soomaaliyeed ku dabbaqayaa. Wuxuu diidayaa oo kale in dadka Soomaaliyeed gumeysigu hoog iyo rafaad soo marshey. Wuxuu oranayaa, Soomaalidu waqti walba diyaar waxay u ahaayeen inay gumeysiga gacmo furan ku soo dhoweeyaan, halkii ay ka halgami lahaayeen». Wolde wuxuu kaloo ku andacoonayaa «in koonfurta Soomaaliyeed farxad u ahayd in Talyaanigii toban sano ku soo noqdo oo sii isticmaarsado. Halkan waxayna ka dhadhansaneynaa hadalladii Cesaire iyo Fanon oo ahaa gumeysigu inuu isu haysto hooyo carruurteeda fidmada jecel had walba hor joogta.

Fikradaha kor ku cabbiran qofkii qaataa hubaal waxay la noqonaysaa Soomaalidu xornimo iyo midnimo haabkeeda inayan hayn. Dhaqdhaqaaqyada gobannimadoonka Afrika iyo meel kaleba way ka abuurmeen sida Hindiya (Gaandi, Nehru), Ghana (Kuwame Nkrumah) iyo meelo badan oo kale sida Soomaaliya oo xisbigii dhallinyarada Soomaaliyeed 1943 ka asaasmay, Xisbigaasoo looga gol lahaa helidda xornimada iyo midnimada Ummadda Soomaaliyeed. Haddaba Wolde Mariam waxay la tahay, «In-maskaxda Soomaaliyeed xornimo u dirir awoodine, ay ah-

ayd gumeysitihii Ingiriiska kii inna ku beeray xornimo u dirirka iyo raadinta Soomaali weyn. Xisbiga dhallinyarada Soomaaliyeed waxaa Ingiriisku u abaabuley, madaxdiisana u tababaray si ay umuliyaal himilooyinkii kor ku xusan u noqdaan.

Wolde Mariam isagoo sii wata dacwadihii cadowtinimo ee Soomaalidu uu u qabey ayuu wuxuu ku nuuxnuuxsaday in fikradda aayo ka talinta uu inna baray xeeldheeraaha caanka ku ah daraasadda dadyowga Bariga Afrika mudane dane I.M.Lewis» 14 Wolde Mariam wuxuu la kaashadaa khudbad aaya ka talinta dhabta ah la xiriirta ee I.M.Lewis Jaamicadda Glasgow sannadku 1964 ka bixiyey. Maxay ahaayeen duruufka khudbadaas sabab u ahayd? yeey ahaayeen dadkii ka qaybgalay? Wolde Mariam arrimahaas oo idil shi btuu ka galay, isagoo qiiq isku qaris ka dhiganaya go'aanka maangaabnimo ee uu gaaray oo khaldaya akhristaha aan arrinta la socon oo ah, «runta sida dharaarta u muuqata waxaa weeye in meel uu I.M. Lewis oo aqoon gaaban u leh Qaramada Midobey iyo kan Caa-lamiga ahba taliye ka yahav ay Soomaaliya ku khasbayso inay xasiloni la'aan ka aloosto gobolkan Geeska».

Go'aanka waxaa lagu gaaray si khayaano ah, oo beenaad ah lagu magacaabo qof aan lahayn Qodobbada buugga ku qoran sidey u badanyihiin wax dhab ah kuma jiraan, go'aannadana si aan daacad ahayn buu minguurin aan sideedii ahayn kala soo baxayaa.

Qaybta 2aad ee Kiriitikan wuxuu ku soo bixidoonaa cadadka soo socda ee HALGAN.

Dhambaalka Halgan

Jaallayaal iga guddooma salaan kasha iyo laabta ka soo go'day, salaan ka dib waxa nasiib wanaag ii ah in aan idiin soo diro warqadaydii ugu horraysey.

Anigoo ah akhristayaasha Wargeyska Halgan waxaan idinku hambalyeynayaa sida wanaagsan ee aad u hirgeliseen soo bixitaanka Wargeyska.

Wargeyskan Halgan oo qayb libaax ka qaata kicinta iyo baraarujinta ummadda isagoo leh duruus gaar ah oo laga barto, taas oo ah aragtida cilmiga, oo faa'iido weyn u leh qof kastaa oo waddani ah ama garanaaya ujeeddada laga leeyahay iyo waxa ka dambeeya. Haddaba anigoo ah dadka aad u akhrista Wargeyska waxaan aad uga xumahay dib u dhaca uu Wargeysku dib nooga dhaco ama aanu nooba iman muddo badan. Haddii uu noo yimaadana wuxu noo yimaadaa, ayadoo wakhtigii uu ka hadlaayey la soo dhaafay 6 bilood ama 4 bilood, taasna garanmaayo halka ay ku daahaan. Haddii aan tusaale ka soo qaato waxa aan arkay ama wada socday oo isku maalin noo yimi tirsigii 12aad iyo tirsigii 5aad iyo qaar ah 1976kii kuwaas oon ka qaatay (10) midh oo kala geddisan iyo qaar kale oo mar mar Xamar la iiga keeno, Jaallayaal waxa aan idinka codsanayaa in aad ii oggolaataan in aan ka mid noqdo xubnaha akhristayaasha isla markaasna aad ii soo sheegtaan halka lacagta la soo dhigo waayo kuma taallo wargeyska habka lacagta loogu soo diraayo wargeyska.

Waxaan ku talin lahaa in bil walba wargeyska soo baxa loo soo diro gobollada iyo degmooyinka si ay dadka u wada gaadho.

Waxa aan warqaddan ku soo laabayaa Heeso dhawr ah oo aan anigu sameeyey, wixii aaraa ah ee kalena hadba waan idiin soo diri doonaa, iyo haddii aad heeso kale iiga baahataan aniga oo aan waxba kaga doonayn wargeyska sababtoo ah waxa aan ahay nin ganacsade ah, kana mid ah Ururka Bacadlaaha Hargeysa, isla markaana ah xubin X.H.K. Smooaaliyeed ee Degmada Hargeysa.

Maxamed Cali (Filsan)

L/H S.B. 234 Hargeysa ama Xarunta Abaabulka Xisbiga H.K. Soomaaliyeed.

— War — Celin —

Aad ayaanu kuugu mahadinaynaa warqadaadii dhiirigelinta ahayd. Waxaannu ka xunnahay inay goor dambe na soo gaadhay. Wixii ishtiraagga iyo daabacadda heesahaaga la xidhiidha waxaannu u gudbinaynaa xoghaynta Guddida Qoraalka ee Wargeyska Halgan. Waxaannu ku ogeysiinaynaa in qaybinta wargeyska dhibaato weyni ka taagnayd, hase yeeshee haatan la qorsheeyey hab wargeyska gobollada iyo degmooyinka oo dhan lagu gaadhsiiyo.

**WAXAA LAGU
DAABACAY
MADBACADDA
QARANKA**

Ubadka Maanta, Barbaarta Berri

Qori Xardhid Soomaaliyeed

HALGAN

Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed

* Shirkii 15aad ee UMA.

* Socmaalida iyo Xoolo Dhaqashada.

* Horseednimada Xisbiga iyo Ururrada Bulshada.

* Loollanka Dabaqadeed.

U Halgan
Waxbarasho
Si Waxbarashadu
Halgankaaga
U Kordhiso

waxaa soo saara
GOLAHA DHEXE EE
XISBIGA H. K. S. BISHIIBA HAL MAR

GUDDIGA QORAALKA

MAXAMED AADEN SHEEKH /Guddoomiye

ABUUKAR MAXAMED XUSEEN (Ikar)/ Xoghaye

XUBNAHA GUDDIGA QORAALKA

Xuseen Maxamed Aadan

Saciid Cabdisalaam

Rashiid Shiikh Cabdulaahi

Yuusuf Suleymaan

QIIMAHA

Soomaaliya

Koobiqa 2/- Shilin

Sanadkiiba 40 = / shilin oo kharajka Boostada ku jiro
Dumida Carbeed iyo Afrikada Bari

40/ = shilin sanadkii oo kharajka boostadu
ku jiro.

Koonfur, bartamaha iyo Galbeed Afrika

\$17.00 sanadkiiba Kharajka boostadu ku ji-
ro.

Aasiya

\$20.00 sanadkiiba oo kharajka boostadu ku
jiro

Yurub

\$25.00 sanadkiiba oo kharajka boostadu ku
jiro

Ameerika (Waqooyi iyo koonfur)

\$30.00 sanadkiiba oo kharajka boostadu ku
jiro.

TUSMADA

I. DAYMADA

Bogga

- Shirkaa Ururka Midowga Afrika muxuu dhaliyey?

2

II. ARRIMAHA SIYAASADDA, DHAQAALAH, IYO BULSHADA:

- Kaalinta Hoggaamineed ee Xisbiga iyo xiriirka uu la leeyahay Ururrada Bulshada.

4

(Daahir Warsame)

III. NOLOSHA XISBIGA:

- Kal-fadhigii 2aad ee Guddiga Dhexe Ururka Dhalinyarada Kacaanka Soomaaliyeed.

6

- Dhammaashaadka Xuska 1da Luuliyo

8

VI. WARBIKINTA BISHA:

- Arday Qalin Jebisay

11

- Wareysigii Guddoomiyaha Hoggaanka Aydolojiyada

12

- Wargeyska Heegan

13

- Eedayn aan sal lahayn

13

- Bay oo guddoonsatay Billad

14

- Go'aanadii UMA iyo Shirkaa Dhexdhexaadka

14

- Dugsi Cusub ee Farsamo

15

- Agaasimaha Ururka Islaamka oo yimid Soomaaliya.

16

V. HIDDAHA IYO DHAQANKA:

- Qaayaha xoolaha iyo dareenka qofka Soomaaliga ah.

17

(Rashiid Sheekh Cabdullaahi)

- Qoraayow ayaad la jirta

19

(Riyaale)

- Saadaal masrax cusub

(Maxamed Daahir Afrax)

21

VI. ARAGTIDA CILMIGA AH:

- Loollanka Dabaqadeed waa xoogga wadaha horumarka Bulshada

24

(Maxamuud Cabdi Cali)

VII. BUUGAAGTA IYO QORAALADA:

- Khudbaddii Xogbayaha Guud ee XHKS ee 1da Luuliyo.

27

HALGAN

oo ku soo baxa afafka Soomaaliga
Carabiga iyo Ingiriiska.

Telefoon Lr. 720-51,74

S.B. 1204

Qolka Lr. 112

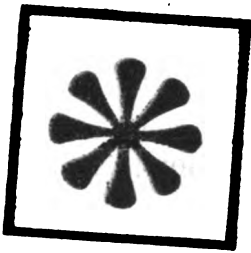
Guriga Ummadda

Muqdisho, JDS

CODKA RASMIGA AH EE GOLAHA DHEXE EE X.H.K.S.

Bishiiba mar sannadka 2aad Tirsigii 21aad Luulyo 1978,
qiimaha waa 2sh.

DAYMADA

Shirkii Ururka Midowga Afrika Muxuu Dhaliyey ?

Dabayaaqadii Gugii hore iyo sannadkan horraantiisiiba waxaa aad looga hadlay amuuraha cul-culus iyo dhibaatooyinka loo caal waayey ee dhawr goobood ee qaaradda Afrika ka taagan, kuwaas oo han-weyn laga qabay in marka Madaxda Afrika ku kulanto shirkooda 15aad ee Khartuum ka dhacayey, bishii Luulyo, loo helo, markay u liidato qaarkood, daawo meel mar ah oo laga bogsiiyo. Ammuurahaas waxaa mudnaanta hore lahaa:

- 1) Xaaladda ka taagan Geeska Afrika.
- 2) Midda ka taagan Koonfurta Afrika.
- 3) Midda ka taagan dalka Jaad.
- 4) Midda saxarada Galbeed.
- 5) Faragelinta dawlada Shisheeyaha ah ammuuraha Afrika iwm.

6) Arrinta Bariga Dhexe waxaad mooddaa iyada in xal raadinteeda, guud ahaan, Afrika uga tanaasushay Dawladaha waaweyn iyo kuwa ay gaar ahaan u khusayso.

Hagaag, Afrika way shirtay arrihamaas oo dhanna waa la soo hordhigay. Shirkii Wasiirrada oo kan sare ee Madaxweynayaasha dhawr beri ka horreeyey, markii aad loogu falanqeeyey Ajendahii hortiillay wey suurtoobi weyday inay arrimaha qaarkood isku-waafaqaan, kolka waxay intooda badan ku soo riixeen Shirweynaha Madaxweynayaasha.

Taasi waxay keentay in shirkii 11aad ee Madaxweynayaasha habkuu u dhacay ka duwanaa sidii looga bartay shirkooda.

Maxaa wacay, meeshii looga bartay in odayaasha la horkeeno arrimo bislaaday oo ayaga laga rabay keliya inay oggolaadaan, ayaa ayaga dhexdoodii dooddii ka furantay oy qasab noqotay inay dhab u xaaajoodaan, kana caddaato waxay isku diidan yihiin waxay isku waafaqsan yihiin, waxay dib u dhiganayaan iyo waxay hadda go'aan ka gaarayaan.

Habkaas doodu u dhacaysay wuxuu la soo baxay wejiyo wax ku ool ah, wuxuuna soo ifbixiyey iimo fadhiyada jaadkaas ah xushmo la isu qabo awgeed aan ka muuqan jirin. Haddii aan tusaale ahaan u soo qaadanno qodobka faragelinta dawlada shisheeyaha ah arrimaha u khaas ah. Qaaraddan (waana mid asaasi ah, maxaa wacay, dhibaatooyinkii shalay

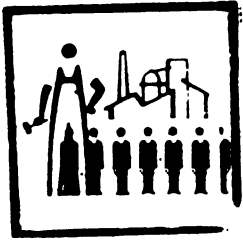
qaaradda yiilley iyo kuwa maanta ka aloosanba waxay salka ku hayaan faragelintaas) wuxuu noqday mid aad looga dooda la iskuna mari waayey. Macnuhu waxaa weeye in madaxda aad u dareensanayd ahmiyadda arrintaas, laakiin, ayaan darro, dawlad waliba ama koox dawladeedba, ayada oon diiddanayn in shisheeyuhu dhami Ciidammadiisa kala baxo qaaradda, ayey haddana siinayeen turjumaad khaas ah oo la xiriirta xaaladda dalkooda ama gobolkooda.

Walowse dooduhu saas u dhacayeen haddana waxaa la gaaray go'aan ah inay dawlada qaaraddu ka fikirnaan, awoodna u yeeshaan siday xilka ka saaran daafaceeda, nabadgelya-deeda u sugi lahaayeen. Xaaladda Geeska Afrika markii la soo qaaday, way u caddayd madaxda inay qallafsan tahay, khudbado keliyana inaan lagu dhammeyn karin. Dawladda Xabashidu waxay halkaa isku dayday, siday weligeed samayn jirtey, iney waxa dhibaato, hoog iyo dagaal meesha yaalla ay u rogtu khilaaf xudduudeed oo ayada iyo JDS dhexyaal. Runtii ka badan ciiddaa misaalkeed intey JDS ka warbixisay qaddiyadda dadka Xabashidu gumeysato Geeska Afrika, halgankoodii dheeraa iyo faragelinta ciidammada Kuuba iyo Midowga Soofiyeeti ay rabaan iney arrinta ku muquuniyaan, gaar ahaan waxay ku dadaashay muddo badan iney adduunweynaha runta ugu sheegto sida ay u kala fog yihiin khilaafaadka xuduudaha ee dhowr dawladdood oo Afrikaan ah dhexyaal, kaa oo Madaxda qaaradda lagu xuuxiyo iyo baaxadda uu leeyahay halganka gobonimodoonku ugu jiraan madaxbanaanidooda iyo aaya ka talintooda.

Waxaa muuqatay in arrinta culayskeeda madaxdu garatay, waana tii la soo jeediyay in degdeg wax looga qabto (Ciidamada Soomaaliyeed iyo kuwa Xabashida oo mid walba xudduudiisa 5 Km dib ugu laabato, tabaabusheysiga dagaalka oo la joojiyo, Guddigii niyad-samida ee UMA oo shaqadiisii sii wata iwm) si loo baajiyo dhibaato ka sii dhex-dhacda labada dawladdood oo deriska ah.

Waxaase haray iney Afrika geesinnimo iyo waaqicinnimo u food saarto salka dhibaato: Gumeysiga madow ee Xabashidu ku haysato shucuubta Soomaali Galbeed, Abbo iyo Ereteriya. Shaki waxaan lahayn haddii ay Afrika aqoon u lahaan lahayd dabeecadda gumeysiga Xabashida sida ay ugu leedahay midka Koonfur Afrika, siday kaa u cambaareyso, ay uga dagaallanto ay kaana ka yeeli lahayd.

Labadaas Gobol intey ka xoroobaanna way adkaan doontaa sidii ay xoogagga shisheeyuhu gabbood u waayaan oo ay ummuuraha Qaaradda faraha uga laabtaan.

Kaalinta Hoggaamineed ee Xisbiga iyo Xiriirka Ururrada Bulshada

DAAHIR WARSAME

Halgan dhaqdhaqaaqa Go. banimadoonka Soomaaliyeed wuxuu ka soo gudbay marxalado badan oo u jeeda xaqiijinta himilooyinka madaxbanaanida, midnimada iyo horumarka bulshada Soomaaliyeed.

Kacaankii 21kii Oktoobar 1969, oo ay dhaliyeen Ciidamada qalabka sida oo uu hoggaaminayo Jaalle Maxamed Siyaad Barre, wuxuu muujiyay baahida loo qabo laba-kacleynta halganka Gobanimadoonka Soomaaliyeed oo la tallaabo qaadayo waayaha cub.

Kacaanku wuxuu warqadii laad iyo tii 2aad si cad ugu qeexay lagamamaar maanimaada xaqiijinta himilooyinka dadweynaha Soomaaliyeed oo ah Madaxbanaani, midnimo, qaranimo iyo horumar bulshadeed, wuxuu Kacaanku qaatay Hantiwadaagga Cilmiga ah isagoo u arkay jidka kaliya ee lagu gaadhi karo horumar deg deg ah, lagu dhiso karo bulsho cusub oo ka madhan qaabka isku dunnoolaadka oo idil.

Mudadii 9ka sano aheyd ee Kacaanku dalka taladiisa maamulayey wuxuu soo hooiyay guulo waaweyn oo dhinac walba ah. Abaabulka, kicinta, hanuuninta iyo kor u qaadidda garaadka siyaasadeed ee dadweynuhu waxey ka mid aheyd tallaabooyinkaas waaweyn ee laxaqiijiyay, loogana jeeday in dadweynaha laga qayb geliyo talada dalka, taas oo keentay asaaskii XHKS iyo Ururadiisa bulshada.

Xoghayaha Guud ee XHKS Jaalle Maxamed Siyaad Barre, isagoo arrintaas ka hadlayana wuxuu yidhi, «Haddaa duruufto u bisishahay hirgelinta taliska dadweynaha, Kacaankuna mudadii uu jiray ku dadaalay xaqiijinta arrintaas».

Haddaba XHKS, isagoo gacanta ku hayo awoodda hoggaamineed ee bulshada Soomaaliyeed qorshahaas oo Xisbigu ku guddoomsaday Shirweynihisii laad ee 1dii Luulyo 1976.

Sidaas darteed, waxaa ku waajib ah inuu sugu hoggaamina toosan ee hawlaha qaranka isagoo ka duulaya aragtida cilmiga ah ee hantiwadaagga, indhahana ku hayo waayaha u gaarka ah Umadda Soomaaliyeed.

Waxaa halkaas ka soo baxaysa baahida loo qabo in hay'adaha Xisbiga, Ururada bulshada iyo dhammaanba xoogagga horusocodka ee dalku xil weyn iska saaraan xoojinta xidhiidhka ay la leeyihiin dadweynaha, si joogta ahna u fuliyaan Barnaamijka, Xeerka Xisbiga iyo Go'aanadiisa.

Xisbiga HKS, oo lagu tilmaamo inuu yahay Xisbiga nooca cusub ah, waxaa mabda' nololeedkiisa asaasiga ah inuu yahay inuu si joogta ah ugu dhex noolaado dadweynaha, xidhiidhka uu la leeyahay aad u xoojiyo.

Jaalle, Lenin oo isaga looga tusaale qaato marka laga hadlayo Xisbiga nooca cusub ah, isagoo ka hadlaya xidhiidhka Xisbigu la leeyahay dadweynaha wuxuu si fiican u qeexay qodobada soo socda:

— In si qota dheer Xisbigu ugu dhex noolaado dadweynaha.

— Inuu ogaado afkaartii.

— Inuu ogaado wax kasta oo ka jira bulshada dhexdeeda.

— Inuu garasho fiican u yeesho bulshadu waxey qabato iyo sada ugu fiican ee uu ula macaamiloon karo.

— Inuu u dagaalamo si duu kalsoonida dadweynaha u kasban lahaa.

Barnaamijka XHKS, isagoo ka hadlaya kaalinta hoggaamineed ee Xisbiga iyo xidhiidhka adag ee uu la leeyahay dadweynaha wuxuu qorayo: «Dhalanteed iyo Riyo ayey ahaan laheyd haddii loo qabato in Xisbigu kaligii dhisi karo bulsho cusub.

Hantiwadaagga waxaa la dhisi karaa oo keliya marka dadweynuhu raacsan yahay Xisbiga. Haddaba si loo fuliyo gebi ahaanba waajibaadka xisbiga ee dhismaha hantiwadaagga, wuxuu xisbigu cuskanayaa xoogagga horusocodka ee Soomaaliyeed sida: Sha-

qaalaha, Dhallinyarada, Bee-raleyda, Raacatada, Ciidama-da qalabka sida iwm. Xoog-ga Xisbigu wuxuu ku jiraa kuna xidhan yahay hadba si-da loogu xidho dadweynaha.

Xisbigu wuxuu hoggaamiyaa dadweynaha iyaguuna cuskadaa oo sal u ah, iyadoo uu u soo marayo Ururrada Shaqaalaha, Dhallinyarada, isla markaasna si adag ayuu xidhiidh ula leeyahay hay'adaha dawladda»

Sidaasaa Xisbiga Hantiwa-daagga Kacaanka Soomaaliyeed u yahay hoggaamiyaha Ururrada bulshada iyo dadweynaha intiisa kaleba. Xisbigu isagaa dejiya habka siyaasadeed ee toosan, isagaa jiheeya waajibbaadka ay kala leeyihiin Ururada Bulshadu, isagaa isu duwa hawlahooda-da, isagaa xisbigu Ururrada sliya xoogga ay ku shaqeeyaan, maxaa yeelay, wuxuu u soo xulaa Ururrada bulshada hawladeennada xisbiga kuwa ugu firfircoon.

Sidaas darteed, Xisbigu mar hadduu yahay Ururka Siyaasadeed ee kaliya ee ka jira dalka, taladiisana maamulaya, kana tarjuma dana-ha dadweynaha oo dhan, wuxuu mudan yahay hoggaaminta shaqada iyo hawlaha Ururrada bulshada iyo hayadaha Dawladda.

Hadda iyadoo halganka dhilfoon ee Ummadda Soomaaliyeed ugu jirto xaqiijinta himilooyinkeeda uu galay marxalad tayeed cusub oo ka dhalatay waayaha cusub ee dalka, Gobolka aynu ku nool nahay iyo Adduunka guud ahaan ka jira.

Waayahaas oo sameeyey xowligii uu ku socday halgan-ka kacaanka, xidhiidhkii caalamiga ahaa ee aynu la la-

hayn xoogagga adduunka, kaalinta hoggaamineed ee Xisbiga HKS, niyadda v'ax qabadka Ururrada bulshada iyo qaybaha kala geddisan ee bulshadeenna ayaa si haddaba looga gudbo marxaladda adag ee Kacaanku marayo, loona xalliyo dhibaatooyinka maanta xisbiga horyaalla, xowligii kacaanka ku socday u labakacleeyo, loona sii xididda dheereysiiyo isbeddelkii bulshadeed ee kacaanka waday, loogana adkaado dhammaan xoogagga dibusocodka ah ee iyagoo isticmaalayo qaabab kala duwan laakiin isku duluc ah ee isku dayaya inay kufiyaan Kacaankii 21kii Oktoobar; Si loo xoojiyo midnimada Ummadda iyo isbahaysiga xoogagga horusocodka ah, waxaa lama huraan ah in xisbigu diraasad iyo falanqayn qoto dheer ku sameeyo waayaha Ummadda Soomaaliyeed mareyso maanta, dibna u habeeyo hawlihisa abaabul, hoggaamineed, kormeer, xisaabtan, sixid iyo wax qabad. Waxaa haboon in hoggaanka xisbigu xaqiijinta barnaamijkiisa iyo xeerarkiisa ku habeeyo in uu qanciyo, barbaariyo, hawl geliyo, kor u qaado garashadiisa siyaasadeed, dhiirigeliyo hal abuurka, tixgeliyo talada iyo warbixinta hayadaha xisbiga, Ururrada bulshada dadweynaha. Isla markaasna laga digtoonaado in aan hay'adaha xisbigu qaadan kaalinta Ururada bulshada oo aaney dulsaarin culeys aan loo baahnayn oo hakiya si habsan u fulinta hawlahooda, oo ay gacan qabtaan, koriyaan, u fiidiyaan gacan buuxda, una fududeeyaan gudashada waajibbaadka loo xil saaray, isla markaasna waa in xisbigu si toosan isugu duwo una kala habeeyo hawlaha hoggaamineed ee xisbiga tan dawladda, si fiicanna loo kala qee-xo waajibbaadka Xisbiga, daw-

ladda iyo Ururada Bulshada.

Sidoo kale waxaa iyana Ururada bulshada: Shaqaalaha, Dhallinyarada, Haweenka iyo Iskaashatooyinka iyo dhammaan xoogagga kale horusocodka ahaa waajib culus ka saaran yahay iney ka soo dhaalaalaan xilka taariikhiga ah ee xisbigu ku aaminay.

Ururada bulshadu waa ka-naalada aan gudhin ee Xisbigu u soo maro dadweynaha intiisa kale, waa xidhiidha-yaasha dhabta ah ee xisbiga iyo bulshada, waa baalasha uu ku duulo Xisbigu, waa xoogga ugu dheg nugal ee ugu urursan bulshada heeganka u ah fulinta shardi la'naaheed ee ba-qa iyo tusaalooyinka Xoghayaha Guud ee XHKS Jaalle Maxamed Siyaad Barre, Go'aannada Golaha Dhexe iyo Guddiga Siyaasadda, Dawladda, iyo Barnaamijka iyo xeerka XHKS, iyo himilada Kacaankii 21kii Oktoobar 1969.

Jaalle Siyaad, oo aan la soo koobi karin tilmaamuhuka baxshay xidhiidhka xisbiga iyo Ururrada Bulshada iyo kaalinta Ururradu kaga Jiraan Siyaasadda Xisbiga, wuxuu ku sifeeyey Shaqaalaha Soomaaliyeed inay yihiin «Laf-dhabartii Kacaanka», Dhallinyaradana wuxuu ku sifeeyey «Kaydka iyo Kaaliyaha ugu firfircoon ee Xisbiga».

Haddaba inkastoo Ururada bulshada muddadii yarayd ee ay dhisnaayeen ay u socgaleen halgan qadhaadh oo aan kala go' lahayn, dhismaha iyo taaba gelinta xilkooda ururnimo, fulinta siyaasadda xisbiga, taakuleynta halganka dhaqdhaqaaqa gobannimaadonka Soomaaliyeed, xoojinta iyo horumarinta xidhiidhka saaxiibtinimo iyo iskaashi.

(Eeg Bogga 10aad)

NOLOSHA XISBIGA

Kalfadhigii 2aad ee Guddiga Dhexe U. DH. K. S

4-7dii Luulyo Magaalada Xamar waxaa ka dhacay shir taariikhi ah, oo lagu qabtay Xarunta Dhexe ee Ururka Dhallinyarada Kacaanka Soomaaliyeed. Wuxuu ahaa shirkii ugu horreeyey ee noociisa ah taariikhda dalkeenna (Dib baan ka fasiri doonnaa). Wuxuu ahaa kal-fadhigii 1aad ee Guddiga dhexe UDHKS. Guddiga dhexe waa hay'adda ururka ugu saraysa muddada dhowrka sano ah ee u dhexaysa labada shirweyne. Lama oran karo, haddii la yiraahdana sax ma aha, UDHKS waa ururkii ugu horreeyey ee ay yeelato dhallinyarada Soomaaliyeed. Dhallinyaradeennu way lahaan jirtay ururro, tayadoodu waxay doonto ha ahaatee. Kii ugu qiime badnaa wuxuu ahaa Naadigii Dhallinyarada Soomaaliyeed (S.Y.C.) ee la asaasay 1943kii, ka dibna isu beddelay urur siyaasi ah (S.Y.L.) Laakiin waxaa la oran karaa U.DH.k.S. waa kii ugu horreeyey ee noociisa ah, marka

laga eego Xubnaha uu ka kooban yahay, qaabka uu u dhisnaan yahay, Xeerka u degsan Barnaamijka uu ku shaqaynaayo.

Ururku markuu hal sano iyo 46 beri jirsaday, ayuu guddigiisa dhexe isugu yimid fadhigii ugu horreeyey. Sida la ogyahay, ururka waxaa rasmi ahaan loo dhisay 15kii Maaajo 1977kii. Muddadaas iyada ah, hawlaha ururka waxaa si toos ah u soo waday Guddiga fulinta ee ah hay'adda guddiga dhexe ka wakiilka ah muddada u dhexeysa labada Kal-fadhi.

Ka dib markii uu shirka furay guddoomiyaha ururku, Jaalle Maxamed Maxamuud Warsame, guddiga fulintu wuxuu u soo jeediyey war-bixin tifaftiran oo ku saabsan hawl-hii la soo qabtay muddadii ururku soo dhisnaa. Warbixintu waxay ku salaysanayd qorshihii lagu tala galay, wixii

ka fulay, wixii fuli-waayey, sababaha hakiyey iyo qorshaha cusub ee loo baahan yahay in fadhiga lagu falanqeeyo, laguna guddoonsado.

Guud ahaan hawlahaas laga warbixinayey, waxay u kala qayb sanaayeen dhinacyada kala ah:

1. Abaabulka guud ee ururka
2. Hawlaha la xiriira dhaqaalaha iyo maamulka
3. Tababarrada, kicinta iyo hanuuninta
4. Ka qayb qaadashada hawlaha dhismaha iyo difaaca dalka.

Warbixintaas guud ee gud-diga fulinta ka sokow waxaa iyaguna fadhiga warbixinno u soo jeediyey Wakiillada Ururka ee Gobollada, Xoghaynta dhallinta shaqaysa iyo Xoghaynta ardada Jaamicadda Ummadda. Warbixinahaasoo dhan dabeecaddoodu waxay ku salaysnayd sidii aan ku soo sheegnay warbixintii guddiga fulinta.

Fadhiga waxaa horyiil ajee-nda ballaaran oo hawlo waa-weyn xambaarsan. Taasna waxaa keenay isagoo ahaa fadhigii ugu horreeyey ee gud-diga dhexe, waqtigiistina ka dib-dhacay, duruuf gaar ah awgeed; iyo ururka oo hawlihiisu cusub yihiin welina ka gudbin heerkii dhismaha waa-ya-aragnimadii sannadka ah-aydna muujisay arrimo dib-u-habayn u baahan.

Waxa loo baahday in dib loo habeeyo Xeerka ururka, lana sameeyo xeer-nidaamiye lagu sii faahfaahiyo. Waxa kaloo guddiga dhexe horyiil dib-u-habayn lagu samaynayey gud-diga fulinta, iyadoo la buuxi-nayo laba xubnood oo ka ban-naanaatay, iyo in Waaxaha loo magacaabo Kaaliyeyaal ka tirsan guddiga dhexe. Waxaa iyana ajeeendaha ku jirtay in la dejiyo qorshaha shaqada ururka lixda bilood ee soo so-coto.

Qodobbadaas iyaga ah, mid walba waxa ka furantay dood dimuqraaddi ah. Xubin kastoo guddiga dhexe ka mid ah, waxaa uu ra'yigiisa u dhiibana-yey si tifaftiran, iyadoo laga shidaal qaadanayey mabda'a dhaliilka iyo isdhalilka ee ka mid ah mabaadi'da Ururka ku shaqeeyo.

Qodobbada ahmiyadda culus ee sida xeerka iyo xeer-nidaa-miyeyaaasha, mid walba waxa loo saaray guddi hoosaad ka

soo baaraandego, ka dibna shirka mar labaad soo hordhi-ga, si loo tifaftiro, loona gud-doonsado.

Meelaha xeerka laga naaxi-yey waxay u badan yihiin xag-ga mabaadi'da guud ee urur-ka, awoodda guddiga dhexe iyo guddiga fulinta, xilka xogha-ynta dhallinta shaqeysa iyo xoghaynta Jaamacadda.

Dibu-habayntii guddiga fulinta iyo xubnihii lagu kor-dhiyey, waxa la isku raacay in ay noqoto sida hoos ku qoran:-

1. Jaalle Cismaan Warsa-me Saalax waxaa loo doortay inuu noqdo Xoghayaha Waax-da xiriirka dibedda.

2. Jaalle cismaan Maxa-muud Xaashi waxaa loo door-tay xoghayaha Waaxda Fanka iyo Isboortiga.

3. Jaalle Nuur Fiqi waxaa loo doortay Xoghayaha Waax-da ~~Dhaqaalaha~~.

4. Jaalle Xaliima Sheekh Maxamuud waxaa loo doortay Xoghayaha Waaxda Arrimaha Ururka Xubinaha kale ee gud-diga fulinta, waa sidoodii hore.

Guddiga kormeerka iyo baa-rista waxaa dib loogu habee-yey sida soo socota:-

1. Jaalle Cali Aadan Saa-lax — Guddoomiye.

2. Jaalle Cabdicasiis Xaaji Maxamed — Guddoomiye ku xigeen.

3. Jaalle Xaliimo Muuse Maxamuud — Xubin.

Kaaliyayaasha Waaxaha waxa loo doortay Jaallayaasha hoos ku qoran:

1. Waaxda Arrimaha Ururka Jaalle Xuseen Macow.

2. Waaxda Abaabulka Jaal-le Cali Weheliye Jamcaale.

3. Waaxda Aydiyoolojiyada Jaalle Cabdulqaadir Cigaal iyo Jaalle Axmed Maxamed Xa-san.

4. Waaxda Xiriirka Dibed-da Jaalle khaliif Cabdiraxma-an.

5. Waaxda Fanka iyo Is-boortiga — Jaalle Maxamed Daahir Afrax iyo Jaalle Maxa-med Calasow Caddaawe.

6. Waaxda Xarumaha wax-barashada — Jaalle Ibraahim Axmed Afrax iyo Dr. Cabdica-siis Shariif.

7. Waaxda Dhaqaalaha — Jaalle Maxamed Abuukar Ma-yow.

8. Waaxda Dhallinta sha-qeysa — Jaalle Xasan Nuur Faahiye.

9. Waaxda Birigaatada — Jaalle Cali Cilmi Maxamed.

10. Waaxda Ubaxa iyo Dhallinta Kacaanka Jaal-le Maxamed H a r a k o w.

Fadhiga laad ee Guddiga Dhexe ee Ururka Dhallinyara-da Kacaanka Soomaaliyeed wuxuu ku soo beegmay xilli gaar ah; Xillii loo dabbaalde-gaayey sannadguuradii 18aad ee ka soo wareegtay madax-bannaanidii iyo midowgii laba gobol oo ka mid ah shantii qaybood ee gumeystayaashu dalkayaga u kala jabsadaan. Waxa kaloo lagu jiray xuskii sannadguuradii labaad ee as-aaska Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed. Urur-ka dhallinyarada Kacaanka Soomaaliyeed waxa dhalay XHKS isaga ayuuna u yahay kaydka iyo Kaaliyaha ugu fir-fircoon. Sida awgeed, xuska sannad-guurada 2aad ee dha-

lashada Xisbiga, UDHKS waxay ugu faadhidaa qiime weyn.

Dhanka kale haddii laga eego, waa xilli Taariikhda ummadda Soomaaliyeed ay marayso marxalad adag, oo halgan qaraar loogu jiro la dagaallanka gumeysiga iyo dib-u dhaca iyo sugidda qaranimada Soomaaliyeed. Waa xilli imberyaaliyada, gumeysiga iyo inta u adeegaysa, gudaha iyo dibeddaba ay maleegayaan shirqool la doonaayo in lagu kala dhantaalo, gobannimada, midnimada iyo horumarka ummadda Soomaaliyeed. Xoo-gagga Kacaaneed ee horusodka Soomaaliyeed ayna u taagan yihiin ka hortagidda shirqoollada iyo xaqiijinta himilooyinka Ummadda.

Ururka Dhallinyarada Kacaanka Soomaaliyeed, oo safka hore uga jira xogaggaas kor ku tilmaaman Kalfadhiga Koowaad ee guddigiisa dhexe wuxuu ka dareeraayey, hawlihiiisuna ku salaysnaayeen halgankaas taariikhiga ah; sida ku cad kalfadhiga ka soo baxay.

Baaqu wuxuu daboolka ka qaadayaa, dhallinyarada Soomaaliyeed ee Kacaanka ahi sida indhafurraanta iyo feejignaanta ah ee ay la socdaan dhaqdhaqaaqa isbeddelka xiriirka siyaasadeed ee caalami-ga ah, ee u xaglinaaya dhinca dadyowga u halgamaaya xornimada iyo dimuqraadiyadda. Baaqa waxaa ka muuqata aragti dheerida Ururka Dhallinyaradu ku qiimaynayo marxalad-tayeed ka ummaddeen-nu marayso iyo sida dhallinyaradu heegan ugu tahay nafu huridda iyo ka lib-keenida himilooyinka kacaaneed ee dadweynaha Soomaaliyeed.

Baaqu wuxuu tebinayaa taageerada hili iyo hooba leh ee dhallinyarada Soomaaliyeed

garab taagan tahay Jabhadaha Soomaali Galbeed iyo Abow ee u dagaallamaya sidii ay dadweynaha Soomaaliyeed ee halkaas ku nool uga xorayn lahaayeen gumeysiga Taliska Xabashida. Waxay kaloo dhal-linyaradu taageeraysaa dadyowga Afrikaanka ah, iyo kuwa Carbeed ee madaxbannaanidooda u dagaallamaaya kuwaasoo ay ka mid yihiin: Zimbobwe, Koonfur Afrika, Namibiya, Eretereya, iyo Falastiin, iyo dhammaan dadyowga dunida ee u halgamaaya xornimada iyo dimuqraadiyadda.

Gabagabadii fadhiga, waxa ka soo qayb galay xildhibaan-ka tirsan Golaha Dhexe XHKS, waxaana magacooda khudbad bogaadin iyo dar-daaran ah dhallinyarada ugu soo jeediyey Guddoomiyaha Hoggaanka Abaabulka Golaha Dhexe XHKS, Jaalle G/Sare Cabdulqaadir Xaaji Maxamed. Jaalle Cabdulqaadir wuxuu guddiga dhexe ee UDHKS ku bogaadiyey ammaan ballaarranna ugu soo jeediyey habkii hoggaaminta iyo socodsiinta shirka oo uu tilmaamaayey in ay ka muuqatay waaya aragnimo iyo bisayl siyaasadeed ee heer sare ah, taasoo ay deris ku dayasho leh ka qaadan karaan ururrada bulshada intooda kale.

Jaalle Cabdulqaadir wuxuu dhallinyarada ku baraaruji-

yey in ay u diyaar garoobaan, isuna hubeeyaan la wareegidda hoggaaminta Ummadda, mustaqbalka soo socda; iyagoo uu dusha ka saaran yahay xilka weyn ee u horseedidda mustaqbalka aayatiin wacan leh.

Waxaa xusid mudan xamaasaddii iyo xisihii aan caadiga ahayn ee si joogta ah uga muuqatay jawiga shirka muddadii afarta beri ahayd ee uu socday, intaasoo fadhiyada badankooda, sidii subaxdii loo fariisto saqda dhexe habeen-nimo lagu gaarayey; haddana ma ahayn wax lagu daalayay, waayo xubnaha guddiga dhexe ayaa qiimaynayey xilkooda culus, arrimaha laga hadlayey oo xiisa lahaa, doodda iyo habka hoggaaminta shirka oo ku socotay jawi jaallanimo oo dimuqraadiyad ku dhisan iyo dambeynta heeso dhextaal ah oo dhiigga dhaqaajinaya, kuwaasoo ay mar walba isku baraarujinayaan xubnaha shirku Waxaa iyana xoogga heesaha iyo baraarujinta qayb lixaab ka qaatay ubaxa kacaanka Oktoobar oo kaalintii ay shirkaas oo kale ka qaadan jireen, sidoodii iyo si ka wanaagsan uga soo baxay.

UDHKS, waxaan u rajaynaynaa in uu ku guulaysto dhaqan gelinta qorshaha uu degsaday iyo ballanta uu ummadda ka qaaday.

Dammaashaadyadii Xuska Ida Luulyo

Ummad kasta taariikhdeeda waxa ku jira maalmo waaweyn oo xasuus lama illaawaan ah leh. Waa maalmaha ay ku soo beegmaan dhacdooyinka muhiimka ah, ee isbeddelka weyn ka sameeya socodka bulshada. Maalmaha waaweyn ee shacbiga Soomaaliyeed ku dhaato, waxaa ka mid ah Ida Luulyo. Waa maalintii

gobollada Koonfur ee dalkeennu ka xoroobeen gumaysigii talyaaniga (Idii Luulyo, 1960 kii), waa maalintii ay midoobeen labadii qaybood, koonfur iyo Waqooyi, isla marki ay ka madaxbannaanaadeen gumeeytayaashii Ingiriiska iyo Talyaaniga. Waa maalintii uu dhashay xisbiga hantiwadaagga Kacaanka Soomaali.

yeed. (1dii Luulyo, 1976kii).

Cidna kama dahsoonaa qii-maha ay qof kastoo Soomaali ah ugu fadhido mid kastoo ka mid ah saddexdaas munaasabadood. Madaxbanaanidu, waa arrinta ugu qaayo weyn ee ay halgankii ugu adkaa u soo galeen ummadihii gumeysiga lagu qabsaday, ee aan ka midka nahay. Midnimaduna waa arrin la'aanteeda gobannimadu dhalanteed noqonayso. Dhalashada XHKS waxay ahayd laba kacdayn uu sameeyey Kacaankii 21ka Oktoobar ee soo celiyey sharafkii Ummadda Soomaaliyeed.

Haddaba, maalintaas kulmi-say saddexda munaasabadood ee waaweyn, dalkeenna sannad walba waxa looga sameeyaa damaashaad iyo dabbaaldegyo lagu xushmaynaayo Sannadka 1978ka, waxyaalihii ugu waaweynaa ee munasabaddaas lagu xusay waxaa ka mid ahaa kuwa hoos ku qoran:-

XAFLAD LAGU QABTAY MASRAXA WADDANIGA AH

Habeennimadii 30ka Juunyo, Masraxa waddaniga ah (Gola-ha Murtida iyo Madadaalada) waxaa lagu qabtay xaflad weyn oo lagu maamuusaayey sannad-guuradii 18aad ee gobannimada iyo israaca gobollada waqooyi iyo koonfur. Xafladdaas oo heer sare ahayd, waxaa ka soo qayb galay Xoghayaha Guud ee XHKS, Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre, Xubnaha Guddiga Siyaasiga ah ee XHKS, Xildhibaanada ka tirsan Golaha Dhexe XHKS, Saraakiil Sare oo ka tirsan Xisbiga, Dawladada iyo Ururrada bulshada Danjirayaasha Dalkeenna u jooga dalalka Shisheeyaha iyo dadweyne aad u fara badan.

Ugu horrayntii waxaa la daawaday Riwaayad ay soo ban-

dhigeen Hooballada Waaberi; Riwaayaddaas oo la magac baxday «Taariikh lama illaawaan» waxay ka warramaysay taariikhda halganka gobannimadoonka Soomaaliyeed iyo guulihii laga soo hooyey. Waxay ahayd Riwaayad heer sare ah oo ay si weyn ugu riyaaqeen dadkii daawashadeeda ka soo qayb galay.

Ka dib, waxaa halkaas khudbad taariikhi ah ka soo jeediyey Xoghayaha Guud ee XHKS, Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre. Xoghayaha Guud ee XHKS, khudbaddiisaas qiimaha lahayd, wuxuu ku bilaabay, hambalyo uu u jeediyey ummadda Soomaaliyeed, oo meel kastoo ay joogaanba uu ugu hambalyeeyey munaasabaddaas qayyaha leh; ka dibna wuxuu u gudbay falanqeyn ballaaran oo uu ku sameeyey halgankii ummadda Soomaaliyeed soo gashay ee qeyba ka mid ahi ku hanteen gobannimadooda, qaar kalena wali sii wadaan dagaalkii ay ugu jireen madaxbannaanidooda. Jaalle Siyaad wuxuu ku dheeraaday arrinta shacbiga Soomaaliyeed ee weli ku dambeeya gacanta gumeysiga, iyo sida JDS iyo guud ahaan dadweynaha Soomaaliyeed ula garabtaagan yihiin taageero hiil iyo hooba leh. Madaxweynuhu, markii uu qo dobkaas ka hadlayey, wuxuu aad ugu nuuxnuuxsadey xaaladda qallafsan ee maanta ka taagan Geeska Afrika, dhibaataadaas oo uu abuurey gumeysiga xabashida iyo kuwa u garbaynaya; iyo waajibka ka saaran Ururka Midowga Afrika iyo dalalka Dhexdhexaadka ahaa.

Xoghayaha Guud ee XHKS, wuxuu ka warramay labadii sano ee uu soo dhisnaa xisbigu, heerarkii uu soo maray, sidii uu u soo dhismey, dalkoodhanna ugu baahay iyo tal-

laabooyinkii uu soo qaaday. Jaalle Siyaad wuxuu carrabka ku dhufatay, labada sano oo Xisbigu soo jiray in ay tahay muddo, da' ahaan aad u yar, laakiin, tijaabooyinkii Xisbiga soo foodsaray, marka laga eego, waxay ahayd mid aad u culus.

Waaajibaadkii ugu horreeyey ee Xisbigu is-hordhigay, waxaa ka mid ahaa, sidii ay u dhismi lahaayeen ururrada bulshadu ee ah tiirarka uu ku taagan yahay Xisbigu isku-na xira isaga iyo dadweynaha; iyadoo la tixgalinaayo XHKS inuu yahay Xisbi nooca cusub ah, ee ku tiirsan dadweynaha.

Bilihii hore ee sannadkii 1977kii, waxaa dhismay Xiriirka guud ee ururrada Shaqaalaha Soomaaliyeed, ururka Dhallinyarada Kacaanka Soomaaliyeed iyo ururka Dimoqraadiga ee Haweenka Soomaaliyeed. Ka dibna waxaa dhismay, Ururka guud ee Dhaqdhaqaaqa Iskaashatoyinka Soomaaliyeed.

Jaalle Siyaad, wuxuu xusay dulucda barnaamijka xisbiga iyo nolosha loogu dhaqan galinayo, hawladeenna-da, iyo xubnaha xisbiga iyo ururrada bulshadana, wuxuu ku booriyey, inay kordhiyaan dadaalkooda, korna, u qaadaan aqoontooda.

Ugu dambayntii, Madaxweynuhu wuxuu ummadda Soomaaliyeed ugu baaqey in ay kordhiyaan feejignaantooda, midnimadana adkeeyaan.

XAFLADO DAWEYNE

Dhammaan xafladaha magaalooyinka dalka, waxa lagu qabtay xaflado qiimo leh oo ay isugu yimaadeen dadweynaha xaafadahaas deggan, iyagoo wajiyadooda farxad iyo

iyo raynrayni ka muuqato, cayaarihii hiddaha iyo dhaqankana ku damaashaa-daya. Dadweynaha xaafadaha, waxaa farxaddoodaas kala qayb galaayey madaxdii xisbiga XHKS ee hal-kaas joogta; waxaana ay u jeedinaayeen khudbooyin ay uga warramayaan qiimaha saddexda munaasabadood, ee ku kulmay 1da Luulyo.

Golayaasha hanuuninta ee xaafadaha ay ka kooban yihiin degmooyinka gobolka Banaadir xafladihii lagu qabtay habeenimadii 1da Luulyo, waxaa dadweynaha kala qaybgalay, khudbana uga jeediyey hawladeennada xarunta dhexe XHKS, oo ka warramay halgankii dheeraa

ee Ummadda soomaaliyeed ay la soo gashay gumeysiga, halgankaasoo guulo waaweyn laga soo hooyey 26kii Juunyo, 1960kii, 1dii Luulyo, 1960kii, 21kii Oktoobar 1969kii iyo mar kale 1dii Luulyo 1976kii.

Isla markaas, hawladeennada xarunta dhexe, waxay dadweynaha ku guubaabinaayeen, halgankii in uu weli socdo, loona baahan yahay in loo jilib dhigo.

Xafladahaas ka sokow, dadweynuhu waxay maalmahaa-soo dhan iskood waddooyinku iyo bannaanada ugu dabbaaldegayeen ciyaaraha hiddaha iyo dhaqanka, magaalooyinkana, waxa lagu qurxiyey nalal midab leh iyo calammo kala jaad ah.

Habeenkii 30ka Juun, fa-gaarayaasha waaweyn ee magaalada Muqdisho, waxaa isugu soo baxay boqollaa kun oo ka mid ah dadweynaha magaalada-madaxda iyo agagaarkeeda deggan. Haalkaas, waxaa dadka ku maaweelinaayey, ilaa saqdii dhexe, kooxaha waaweyn ee fannaaniinta ah; dadweynaha qaarkoon ayagaa iskood cayaaro iyo damaashaadyo kale isugu maaweelinaayey.

Intaas oo dhammi waxay natusaysaa sida dadweynaha Soomaaliyeed u qiimaynayaan, uguna dhaadanayaan, maalmohooda taariikhiga ah; taasoo ka marag kacaysa gobannimo jacaylka iyo waddaninimada shacbiga Soomaaliyeed.

(Ka Yimid Bogga 5aad)

ga ee ay la leeyihiin Ururrada iyo xoogagga horusocodka ee dunida, iyo guud ahaanba si dhiifoon uga qayb qaadashada halganka taxanaha ah ee Kacaanku ugu jiro dhismaha iyo horumarinta dhinacyada kala duwan ee nolosha bulshada Soomaaliyeed ee cusub.

Haddaba, waxaad mooddaa in aan weli fari ka qodnayn halgankaas isaga ah, ee loo baahan yahay inay ururrada bulshadu iyagoo sii habeynaya hawlahooda ururnimo, xoojinaya xidhiidhka iyaga u dhexeeya, sii adkaynaya xidhiidhka qotada dheer ay la leeyihiin hay'adaha XHKS ee kala duwan iyo wax wada qabsiga iyo iskaashiga ka dhexeeya xoogagga kale ee horusocodka ah: sida Ciidammada Qalabka Sida, raacatada, indheergaratada, ganacsatada yaryar iwm, ka shidaalqaadanaaya tusaalooyinka Xoghaya-ha Guud ee Xisbiga Jaalle,

Siyaad, iyo go'aannada Gola-ha Dhexe, barnaamijka Xisbiga mabaadiida Kacaanka Oktoobar ayaa loo baahan yahay inay laba-laabaan wax-qabadkooda Kacaaneed ee ay kaga qayb qaadanayaan halganka qadhaadh ee taxanaha ah haddana galay waayaha cusub oo xisbigu ku hoggaaminayo Ummadda Soomaaliyeed si loo xaqiijiyo himiloo-yinka taariikhiga ah ee bulshadu higsanayso, oo ah hanashada madaxbannaani iyo midnimu, qaranimo iyo horumar bulsho oo ku dhisan aragtida cilmiga ee hantiwadaagga oo lagu dabaqayo waayaha u gaarka ah bulshada Soomaaliyeed.

Inay olole iyo dagaal aan waan-waan lahayn ku qaadaan dhammaan xoogagga dibusocodka ah iyo canaasirka kacaandiidka ah ee isu bahaysatay inay leexiyaan, hakiyaan ama kufiyaan Kacaankii 21 Oktoobar.

Inay u halgamaan tirtirid.

da dhammaan hadhaaga iyo qaababka Musuqmaasuqa oo idil, sida qabiilka, xatooyada iwm.

In ay ilaaliyaan midhaha Kacaanka, siina horumariyaan.

Inay gowsdambetyada ku haystaan mabaadiida kacaanka Oktoobar, iyo barnaamijka XHKS oo ay halgan aan gabasho iyo gorgortan laheyn u galaan dhismaha bulshada cusub ee hantiwadaagga ah.

Inay ku dhexnoolaadaan, abaabulaan, iskuna dubaridaan oo kaashadaan dadweynaha, ku soo xidhaan xisbiga XHKS, si habeysan uga shaqeeyaan midnimada iyo iskaashiga hoggaanka, hawladeennada iyo xubnaha xisbiga iyo Ururrada bulshada iyo dhammaan xoogagga horusocodka iyo dadweynaha Soomaaliyeed ee horumarka jecel una halgamaya.

WARBIXINTA BISHA

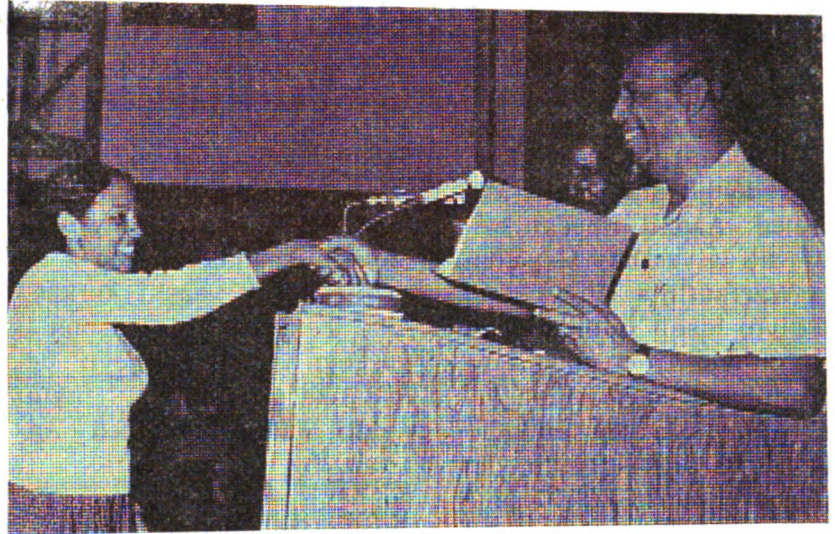
Arday Qalin Jàbisay

Xaflad lagu qabtay gola-ha murtida ee Muqdisho bi-shii July 25dii, wuxu Xogha yaha Guud ee X.H.K.S Jaal le Maxamed Siyaad Barie, shahaadooyin Jaamacadeed ku guddoonsiiyey 148 arday oo ka qalin jebiyey sannad-kan 1977-78, kulliyadaha kala duwan ee Jaamacadda Ummadda.

Boqol iyo afartan iyo sid-deedaas (148) arday, wa-xay ka kala qalin jabiyeen kulliyadda: Beeraha (28) xoolaha (27) Daawada (27) Injineeriyada (16) Kiimika da (15) Jeolojiyada (14) Sharciga (12) iyo dhaqaa-laha oo ah (9) arday.

Madaxweynaha JDS Jaal-le Siyaad oo munaasabadaa-si khudbad ka jeediyey wu-xuu ugu horreyntii arday-daasi ugu hambalyeeyey guusha ay ka soo hooyeen halgankoodii waxbarasho, wuxuuna u rajeeyey in ay Cilmigaa ay barten ugu faa'iideeyaan dalkooda iyo dadkooda intaba.

Jaalle Siyaad wuxuu ka-loo ammaan ballaaran u jeediyey Wasaaradda Tac-liinta Sare, Madaxda Jaamacadda Ummadda iyo dawladda Talyaaniga oo wax ka qaadatay dadaal dheeraad ahna muujiyey si dii waxbarashada Jaamacad-da ay u noqon lahayd mid ka tarjumeysa ujeed-dooyinkii uu Kacaanku ka lahaa abuurista Jaamacad-da Dalka.

Madaxweynuhu wuxuu ka warramay dhibaatooyin ka lagala kulmay abuuri-taanka Jaamacadda taas oo uu sheegay in gumeysigu uu marar badan tusaale-yey inaysan suuragal noqon karin in dalka laga dhiso Jaamacad waddani ah hase yeeshee, aanu guddoonsan-nay inaanu ka hirgalinno Dalka Jaamacad waddani ah, dhibaato kasta aan kala kulanee, annagoo ku ta-shaneyno awooddeeda iyo isku kalsoonida shacbiga Soomaaliyeed.

Jaalle Siyaad oo si gaar ah ula hadlayey jaamiciin-ta wuxuu yiri, «Cilmigu faa'iido ma leh haddaan-nu kuu dhalin miraha dalkaagu u baahan yahay».

Wuxuu ku adkeeyey in ay isbeddel horumar leh ku kordhiyaan bulshada Soomaaliyeed.

«Soomaaliya waxay lee

dahay hoggaan iyo siyaasad cad oo ku habaysan maskaxda Ummaddeeda dhaqaale iyo bulshaba taas oo ah habka hantiwadaagga ayuu yiri Jaalle Siyaad. Wuxuuna intaa raaciyay, in mabda'a Hantiwadaagga aynu u doorannay inaanu ku fushanno maskaxda Ummaddeenna kana gudub. no dhibaatooyinka na soo foodsaara isla markaasna uu yahay waddada qura ee dalka lagu gaarsiin karo horumar deg deg ah.

Jaalle Siyaad wuxuu Xisbiga H.K.S. ku tilmaamay bartilmaameedka ay ku hirranayso Ummadda Soomaaliyeed si ay ku gaarto himilooyinkeeda siyaasadeed, dhaqaale, horumar iyo midnimo wuxuuna caddeeyey in uu yahay habeeyaha talooyinka iyo halganka Ummadda.

Madaxweynaha J.D.S. Jaalle Maxamed Siyaad Barre wuxuu sheegay in kacaan-

ku uusan marnaba ka leexanaynin dhabbihii caddaa ee uu jeexday maalintii uu dhashay ee ahayd 1969kii, kaasoo ah in qofkii same la yimaada wanaag lagu abaalmarinayo, qofkii xumaan iyo ishortaag-dan Soomaaliyeed la yimaadana laga jiseynayo.

«Waa in dagaal cad lagu qaadaa, lana baabi'iyaa jiritaankooda shaqsiyaadka yar ee iska dhigaya af-hayeenka rasmiga ah ee wadanka ee afmiinshaarnimayaad.

Munaashbaddaasi waxaa ka soo qayb galay Madax-

weyne ku xigeenka Jaalle S.Gaas Xuseen Kulmiye Afrax, iyo Jaalle S. Guuto Ismaaciil Cali Abokor wasiirro, hoggaamo, xildhibaanada Golaha dhexe XHKS. Macalimiin ka socotay Jaamacadda Ummadda iyo saraakiil sare.

Vareysigii Guddoomiyaha Hoggaanka Aydaloojiyada

Guddoomiyaha Hoggaanka Aydaloojiyada Jaalle Maxamed Aadan Sheekh wareys uu la yeeshay Hay'adaha Warfaafinta (Press and Radiyo) bishii Luuliyo 26dii wuxuu yidhi; «Iyadoo Afrika uu kaga tegey isticmaarkii gumeysan jirey muddada badan dhibaatooyin xan niba horumarkeeda ayaa waxaaa Afrika waajib ku ah in ay furihii ay ku xallin lahayd khilaafaadka dhexyaala kuwaasoo maanta abuuray faragelinta shisheeye».

Jaalle Maxamed Aadan oo ka mid ahaa wafdigii Madaxweynaha JDS, Jaalle Maxamed Siyaad Barre kana qayb galay shirkii 15-aad ee Madaxweynayaasha Afrika, wuxuu kaloo caddeeyey in dawladaha waaweyni iyagoo ka faa'iideysanaya khilaafaadka dalalka Afrika kuna fushanaya dano istraateji ah ay si bareer ah u soo farageliyeen danaha u gaarka ah Afrika, wuxuuna tusaale ahaan u socdaaday siyaabaha uu Ruushka iyo dawlado ka tirsan Yurubta Bari ay ugu soo dhardhiigteen arrinta Geeska Afrika.

«Faragelintaa cusubi waxay xitaa soo jiidday in kuwii hore u gumeysan jirey Afrika iyana damcaan inay Afrika dib ugu laabaan is-

ticmaarkii ay ka soo xorowday, waxaana cuddunta dhibaatooyinka Afrika ay ahayd in soohdimaha oo uu isticmaarku xaashi korkeed ku jeexjeexay isaga oon u eegeyn una tixgelineyn degaanka iyo dadkii», ayuu yidhi Jaalle Maxamed Aadan.

Guddoomiyaha Hoggaanka Aydaloojiyadu wuxuu carrabka ku dhufatay in shirkii dhowaan ku dhammaaday Magaalada Kharطوم ay Madaxda Afrikaan ku isla garteen in daafaca iyo ammaanka Qaaradda Afrika ay mas'uul ka tahay Afrika oo aan marnaba looga baahneyn cid kale inay soo farageliso.

Mar uu ka hadlayey Jaalle Maxamed Aadan shirkaasi uu ka qayb galay arrinta Geeska Afrika wuxuu caddeeyey in markii ugu horreysay la sameeyey guddigii niyadsamida sannadku markuu ahaa 1973kii iyadoo la gartay dhibaataada iyo khilaafaadka dhex yaalla Soomaaliya iyo Itoobiya oo aaya ka talinta dadka Xabashidu ay gumeysanayso ay tahay mid loo baahan yahay inuu darso guddigaa si ka kooban siddeeda dal isla markaana ay ka gaaraan xal waara oo caadi ah.

«Kacaanku tan iyo intii

la magacaabay guddigaasi wuxuu si weyn ugu dadaalay inuu gacan weyn ka geysto sidii xal loogu heli lahaa arrintaas, hase yeeshee waxa mar waliba hortagna xaalakaas garawsha la'aanta Xabashida iyo Madax adayga ay ku dooneyso in ay weli imbridooriyaddeeda ku sii wadato dad u halgamaya in ay haatan hantiyaan xornimadooda», ayuu caddeeyey.

Guddoomiyaha Hoggaanka Aydaloojiyada oo sii anbaqaadaya arrintaasi wuxuu caddeeyey in ay muran madoon tahay in Xabashidu ay gumeysaneyso dad doonaya in ay ka hoos baxaan cadaadiskeeda, wuxuu tusaale ahaan u socdaaday hadalladii Mr. Bevin oo ahaa Wasiirkii Arrimaha Dibedda ee dalka Ingiriiska markii uu ka hadlayey qorshihiisii ahaa inay Xabashidu faraha ka qaaddo dhulka ay gumeysaneyso.

Jaalle Maxamed Aadan waxa kale oo uu sheegay in halganka soo taxnaa mudada dheer ee dadka Madax bannaanidooda u dagaallamaya maanta gaaray heer aad u sarreeya ay Xabashidu mas'uul ka tahay dhibaataada halkaasi taalla ka dib markii ay ka dhega adaygtay in dadkaasi loo oggolaado xuquuqda ay u leeyihiin aaya ka talintooda.

«Waxa kale oo ayaan darro ah inay Xabashidu shirkii Magaalada Libreville ee Wasiirrada Arrimaha Dibbedda ee guddigii Niyadsamida Sidedda dal ahaa oo loo xilsaaray Arrinta Geeska Afrika dhex keeneen qodobbo ay ku doodayeen in Soomaaliya iyo Xabashidu ay isku hayaan arrimo soohdi-meed halkii ay ka keeni lahaayeen shirka in arrinta dhabta ah oo ah gumeysiga iyo dadka Soomaalida Galbeed ee uu gumeysanayo lagaga doodi lahaa» ayuu sheegay Jaalle Maxamed Aadan Sheekh.

Guddoomiyaha oo hadalkiisii sii wata wuxuu kaloo sheegay in shirkii Madaxweynayaasha doodo dheer ka dib, la gartay culayska dhibaataada Geeska Afrika, gaar ahaan arrinta Soomaalida Galbeed, weerarrada bareerka ah ee Xabashida in Madaxdu ay go'aan ku gaareen in Ciidammada Soomaaliyeed iyo Xabashida ay xudduud-ku-sheegga dib u uga gurtaan qiyaas dhan 5 Kiilomitir, dhibaataada halkaasi ka socotana la joojiyo iyo in Guddigii siddeedii dal ee loo xilsaaray arrintaas ay sii wadaan baaritaankoodii, si loo gaaro xal caadil ah.

Isagoo ka hadlaayey xaaladda Ereteriya wuxuu hadalkiisii ku xusay inay ayaan darro tahay inaan marnaba lagu darin ajendaha Madaxweynayaasha xalkaasi iyadoo dagaalladii ugu kululaa ay ka socdaan maanta meel aan ka fogayn shirka Madaxweynayaasha, wuxuuna intaasi raaciyey in in xaqiiqdu ay tahay in xaalkaasi ay Afrika mararki doonto.

Wargeyska Heegan

Tirsigii ugu horreeyey ee wargeys todobaad la ah oo ay soo saarto Wasaaradda warfaafinta iyo hannuunta Ummaddu ayaa bishii july 17dii soo baxay.

Soo saaridda wargeysku waxay la xidhiidha qorshaha iyo dadaalka loogu jiro in horey loo mariyo saxaafadda Soomaaliyeed.

Waa wargeys toos u qaada dhigaya arrimaha dhaqaalaha, dhaqanka iyo siyaasadda ee Ummadda Soomaaliyeed iyo guud ahaan qaybo kale ee xiisa leh.

Heegan wuxu ka dhashay baahida maalinba maalinta

ka dambeysa sii kordheysay ee loo qabay wargeys todobaad la ah oo Af Ingiriisi ah.

Ka dib markii culeys iyo awood la isugu geeyey hirgelinta qorshadaas iyo kuwa la mid ahba oo go'aanno lagu gaadhay hay'adaha sare ee maamulka dalka si loo hagaajiyo wax-kuolka qaabka warfidnita Soomaaliyeed.

Tusmada wargeyska waxaa ka mid ah wararka gudaha iyo dibada ee todobaadka, ee wuxuuna muuqaal cad ka bixinayaa xaqiiqadda xaladda Geeska Afrika.

Eedayn aan sal lahayn

Kulankii UMA ee bishii Luulliyo 13dii Soomaaliya waxay kaga jawaabtey eedayn sal lahayn oo ay ku andacoonsey Itoobiya, eedayntaas oo sheegaysey in Soomaaliya ku xadgudubtey dhul ay leedahay xabashidu. Jaalle Xuseen Cabdulqaadir Qaasim, Wasiirka Macdanta iyo Biyaha, kana mid ahaa wafdigii madaxweynaha JDS, Jaalle Siyaad, wuxuu si caddaan ah uga jawaabey eedayn uu wafdigu Xabashidu shirkaa uga soo jeediyey dalka JDS.

Wasiirka oo ka jawaabey wafdigu Xabashida oo Soomaaliya ku eedeeyey in JDS ku xadgudubtay dhulka Xabashidu, wuxuu sheegay inaysan JDS haba yaraatee ku xadgudbin dhul ay leedahay Xabashidu; hase yeeshee taliska Addis Aba-

ba uu kula soo galgalanayo JDS dagaalka ka dhexeeya iyaga iyo gobannimadoonka. Jaalle Xuseen wuxu shirka u soo jeediyey bal in la isweydiiyo cidda mas'uulka ah halganka ay wadaan gobannimadoonka Ereteriya, Tigre, Abbo, Canfar iyo ururada kale ee EDU, EPRP iyo dhammaan qawmiyadaha kale ee ka gilgilanaya in ay ka hoos baxaan cadaadiska iyo gumeysiga taliska xabashida.

Wasiirka Macdanta iyo Biyaha Jaalle Xuseen Cabdulqaadir Qaasim, wuxu shirka u sheegay in taliska Addis Ababa si uu ugu beddelo arrinta Geeska Afrika mid dhex taalla Soomaaliya iyo Xabashida, wuxuu mar kasta ku soo xadgudbaa qarannimada JDS, iyadoo dayuuradahiisa dagaalka ay

duqeeyaan Tuulooyin iyo Magaalooyin ka tirsan JDS, kuwaas ay ka mid tahay magaala Madaxda Labaad ee Soomaaliya, Hargeysa, weerarkii ugu dambeeyeyna ay ciidamada cirka ee Xabashida ku soo qaadeen tuulada Cabdulqaadir 13kii Luuliyo, oo ka tirsan Gobolka Waqooyi Galbeed.

Jaalle Xuseen wuxu ku nuuxnuuxsaday in dabeecada xaaladda ka aloosan Geska Afrika ay tahay mid ka dhexeysa talis gumeyste ah iyo dadyow la gumeysto, wuxuuna intaa ku daray in aaney Soomaalida Galbeed oo keli ah ahayn dadyowga u halgamaya madaxbannaanida iyo in ay iska tuuraan heeryada gumeysiga Xabashida, hase yeeshee ay halgankaasi ku jiraan dadka Ereteriya, Tigre, Cafar iyo Abbo.

Wasiirka oo ka jawaabayey wafdiga Xabashida oo Soomaaliya ku eedeeyey in ay dibedda ugu yeeratay quwado shisheeye ah, wuxuu sheegay in ay tahay wax la yaab leh in Xabashida oo Ciidamo shisheeye ah uga yeeratay inta u dhexaysa Karebiyaanka (Ameerikada Dhexe) iyo Yurubta Bari (Ruushka), noqotayna hoygii uurkiralayaasha ay ku eedayso Soomaaliya Ciidamo ay dibedda ka keensatay.

Jaalle Xuseen, wuxuu shirka u sheegay in gobolka Soomaali Galbeed ee Xabashidu gumeysato ay maanta joogaan Ciidammo Kuubaan ah oo ay tiradoodu gaareyso 17ilaa 27 Kun oo si aadaminimada ka fog u gumaadaya dadka maata-da ah ee ku nool Soomaalida Galbeed.

Bay oo gudoonsatay Billad

Madaxweyne ku-xigeenka J.D.S. Jaalle S/Guuto Ismaaciil Cali Abokor, oo ay la socdeen Guddoomiyayaasha Hoggaammada Maaliyadda iyo Abaabulka Jaalle G/Sare Cismaan Maxamed Jeelle iyo Jaalle G/Sare Cabdulqaadir Xaaji Maxamed ayaa booqosho maalin ah ku tagay 18-19kii bishii Julay Magala Madaxda Gobolka Bay ee Baydhabo.

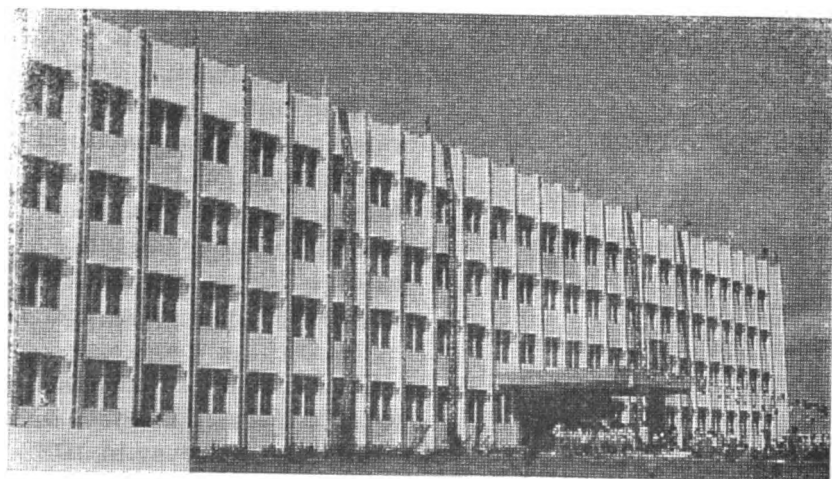
Jaalle Ismaaciil intii ay joogeen Baydhabo wuxuu ku guddoonsiiyey golaha ciyaaraha ee Baydhabo, gobolka Bay billad maar ah ee Kacaannimo, Jaalle Ismaaciil waxaa kale oo isla munaasabaddaasi uu ku guddoonsiiyey billad maar ah ee kacaannimo, shahada sharafta kowaad ee kacaannimo, sare u qaadid darajo, shaqo siin iyo abaalgud dhaqaale lix lix qof oo ka tirsan gobolkaa una banna dadweyne oo ku mutey-

stay kaalintii weyned ee ay ka qaateen soo qabqabashadii dadkii ka qayb qaatay inqilaabkii dib-u-socodka ahaa ee 9kii Abriil 1978kii.

Madaxweyne ku-xigeenka JDS Jaalle Ismaaciil Cali Abokor oo munaasabaddaasi hadal ka jeediyey wuxuu ammaan ballaaran u jeediyey guud ahaan dadweynaha ku dhaqan gobolka Bay iyo gaar ahaan dadkaasi abaalgudyada mutestay qaybtii wacneyd ee ay ka qaateen daafacaadda kacaanka, midnimada Ummadda iyo ka hortagga dib-u-socodka iyo kacaan diidka.

Madaxweyne ku-xigeenka wuxuu sheegay in kacaanku ka abaalmarinayo qof allaala qofkii gacan ka geysta midnimada Ummadda iyo ilaalinta qarannimadeeda, wuxuuna ku guubaabiyey Ummadda Soomaaliyeed inay u feejignadaan danahooda iyo horumarka dalkooda.

Dugsi Cusub ee Farsamo

Xalad lagu wareejinayo xilka dugsi cusub ee Farsamo iyo bixitaankii farsamoyaqanno reer Kuuriya ah oo dhismaha dugsiga hir-

geliyey, ayaa lagu qabtay xarunta Wasaaradda Waxbarashada bishii Luuliyo 23dii.

Munaasabaddaasi waxaa

ka soo qayb galay Wasiirka Waxbarashada Jaalle Aadan Maxamed Cali, Safiirka Kuuriya u fadhiya Muqdisho Jaalle Han Bong Chol iyo saraakiil Soomaali iyo Kuuriyaba ah.

Hadad uu ka jeediyey xaf-laddaasi Wasiirku wuxuu ku xusay ahmiyadda uu u leeyahay dugsigu mustaqbalka farsamada iyo horumarka dalka iyo dadkaba, waxaanu yidhi dadka iyo dowladda Soomaaliyeed waxa ay mahad weyn u celinayaan dawladda Kuuriya kaalmada ay ka geysatay hirgelinta mashruuca dugsigaasi.

Wuxuuna intaa raaciyey inay wax weyn ku kordhi-neeyso xidhiidhka saaxiibtinimo iyo iskaashiga ee sii xoogoobaya kana dhexeeya labada dal.

Jaalle Aadan wuxuu u mahadnaqay dawladda iyo dadka Kuuriya ee uu hoggaaminayo Jaalle Kim Il Sung iyo gaar ahaan kooxdii farsamada ee gacanta weyn ka geysatay dhismaha dugsiga cusub.

Wasiirku wuxuu gudoonsiiyey shahado sharaf labada kooxood ee farsamayaqaan ee Kuuriya iyo Soomaaliya.

Safiirka Kuuriya Comrade Han Bong Chol oo isna khudbad ka jeediyey mu-naasabaddaasi waxuu ka hadlay xidhiidhka soo kora-ya ee iskaashiga iyo saaxiibtinimo ee labada dal.

Wuxuuna inta ku daray in dhismaha dugsigu uu tusaale cad u yahay iskaashiga maalinba maalinta ka dambeysa sii kordhaya ee ka dhexeeya labada dad ee ay hoggaanka u hayaan Jaalle Maxamed Siyaad Barre iyo Comrade Kim II Sung.

Safiirku wuxuu sheegay in Ummadda Kuuriya ay aad ula dhaceen horumarka ay gaadhay Ummadda Soomaaliyeed dhinaca halganka ay ugu jiraan Midnimada Ummadda iyo horumarinta dhaqaale.

Comrade Han Bong Chol wuxu xusay halganka ay ugu jiraan dadka Kuuriya dhismaha dalkooda, hirgelinta habka hantiwadaagga iyo la dagaallanka imberyaaliyadda.

Dugsiga cusub ee farsamadda waxa si rasmi ah u furay bishii July 1dii Madaxweynaha JDS Jaalle Siyaad. Dugsigu wuxu qaadaa 2000, oo Arday.

Go'aanadii UMA iyo Shirkii Dhexdhexaadka

Baahida ah in UMA uu ambaqaado straatejiya keli ah ka hor shirkii dawladaha dhexdhexaadka ah ee Belgrade, waxa ku nuuxnuuxsaday Wasiirka Arrimaha Dibedda ee JDS Jaalle Cabdiraxmaan Jaamac Barre intii ay socotay dooddii dhexdhexaadnimo ee Golaha Wasiirrada dibedda ee UMA Magaalada Khartuum.

Wuxu soo jeediyey in UMA xil ka saaran yahay sugidda madaxbannaanida waddammada ku jira ururka dhexdhexaadka ah, waxaanu sheegay in waddammada qaar aaney u qalmin in ay ka mid ahaadaan dhaqdhaqaaqa dhexdhexaadnimada, loona baahan yahay in laga takooro.

Waa nasiib darro ayuu

yidhi in waddammo ka mid ah Ururka inay u xuubiibteen adeegeyaasha quwadaha waaweyn, wuxuuna gaar ahaan tusaale ugu soo qaatay, Jasiiradda Kuubba, taasoo uu yidhi; waxay u xeydatay u adeegidda iyo dar-yeelka danaha dawladaha xoogga weyn, sidaas darteedna ay ku xadgudubtey xeerka iyo mabda'a ah udub

dhexaadka Ururka Dawlada. ha Dhexdhexaadka ah; «Xarakada Kuubba waxay u soo jilday ceeb iyo meel ka dhac Ururka» waxaan aamin sanahay in Waddamada qaar aanay u qalmin in ay ku sii jiraan ururka», ayuu ka digey.

Bishii Juunyo 28dii Jaalle Cabdiraxmaan Jaamac Barre wuxuu khudbad ka jeediyey shirkii Wasiirrada Dawladaha dhexdhexaadka ah ee Belgrade.

Wuxuu Wasiirku ku xusay kaalinta muhimka ah ee uu Ururku ka qatey arrimaha adduunka; dadaalka uu ka geystay isku dheeli tirka xiisadda Galbeedka iyo Bariga, iyo ku dhaqaaqidda tallaabooyin uu horseeda dhimista hubka halista ah iyo hab cusub oo dhaqaale, iyo gaar ahaan wax ka qabadka degdegga ah ee meelaha qaar, sida xiisadda Bariga Dhexe.

Jaalle Cabdiraxmaan wuxuu ku nuuxnuuxsaday dhaq dhaqaaqa dhexdhexaadka ahi in uu ahmiyad weyn siiyey uuna guulo waaweyn ka soo hooyey halganka lidka ku ah gumeysiga, Midabtakoorka, sahyuuniyadda islaweynida.

Wasiirku wuxuu tilmaan ka bixiyey khatarta ku soo fool leh faragelinta Ciidammada Shisheeyaha ee Afrika gaar ahaan Ruushka iyo dabadhilifkiisa Kuubba.

Qodobbadii uu soo bandhigay ee shirku ka dooday waxaa ka mid ahaa; fiir gaar ah iyo baadhis lagu sameeyo waddan kasta oo si badheedh ah ugu xadgudba tastaurka dhexdhexaadnimo iyo ku dhaqaaqidda tallaabooyinka uu muteystey dalkaasi Ururku in uu

si dhab ah u qaabilo uguna dhaqmo qodobbadiisa asaa-siga ah, afkaarta iyo ujeedooyinka ku xeeran iyo himiloolinka Ummadaha ururka dhexdhexaadka ah; cambaareynta faragelinta shisheeyaha weji kasta ha lahaatee; in ay si dakhsa ah uga baxaan Ciidammada shisheeye Qaaradda Afrika; inay iska jiraan, isku duubnina uga hortagaan Dawladaha dhexdhexaadka ahi Gaashaandhigga Mileteriga ee Dawladaha waaweyn.

Jaalle Cabdiraxmaan Jaamac Barre wuxuu shirka Dawladaha dhexdhexaadka ah ee lagu qabtay magaalada Belgrade ee Dalka Yuguslaaviya, ku soo qaadey in ay ka mid ahaayeen go'aankii UMA, ee Khartuum; inay Afrika wadajir u adkeyso dhaqdhaqaaqa dhexdhexaadnimo; iyo go'aan lid ku ah faragelinta Ciidammada Shisheeyaha.

Wafdiga Soomaaliya Shirka uga qayb galay iyo wufuud kaleba waxa ay weydiisteen in Shirka Sannadka foodda inagu soo haya ee Dalalka Dhexdhexaadka ah oo horay loogu tala jiray in Havana lagu qabto in meel kale lagu qabto ama dib loodhigo.

Shirka 15aad ee UMA wuxu gaadhay go'aan muhiim ah ka dib markii ay albaabada u xireen kulankoodii shanta maalmood, ee ku dhammaaday magaalada Khartuum 22kii Bishii Luulyo.

Guddoomiyihii Shirka, Madaxweyne Numeyri wuxu ku hambalyeeyey guusha lagu gaadhay kulankasi. Wasiirka Arrimaha Dibadda ee Togo waxa loo doortay Xoghayaha Guud ee U.M.A.

(Eeg Bogga 26aad)

Agaasimaha Ururka Islaamka oo yimid Soomaaliya

Mr. Ibraahim. O. Ismaaciil, Agaasimaha waaxda Miisaaniyada ee Ururka Islaamka ayaa booqasho ku yimid Jamhuuriyadda Dimoqraadiga ah ee Soomaaliya 20kii ilaa 27kii bishii Luuliyoo.

Mar uu wariyayaal uga warramaayey ujeeddada booqashadiisa, wuxuu sheegay in booqashadiisu la xidhiidho sii xoojinta xiriirka ka dhexeeya JDS iyo Ururka Islaamka ee dhinaca Iskaashiga. Wuxuu kaloo shaaca ka qaadey in Ururka Islaamku ku kaalmeyn doono 700,000 oo Doollar lacag dhan, xarumaha dhallinta kacaanka iyo xeryaha dadka ka soo qaxay cadaa-

diska gumeysiga Itoobiya.

Intii uu booqashada ku joogey dalka Soomaaliya Mr. Ismaaciil wuxu la kulmay Madax Soomaaliyeed, wuxaanu soo booqdey Xarumaha Dhallinta Kacaanka ee Afgooye iyo Lafaale iyo Xeryaha Qaxootiga ee Hargeysa.

Agaasimaha Ururka Islaamku isagoo u warramayey Jarra'idka ka hor intaanu ka ambabixin dalka wuxu sheegey in uu warbixin ku saabsan xaaladda qaxootiga Soomaali Galbeed iyo waaya-aragnnimada uu ka korodhsadey Soomaaliya, u gudbin doono Ururka Islaamka Xarruntiisa ku tala Jidda.

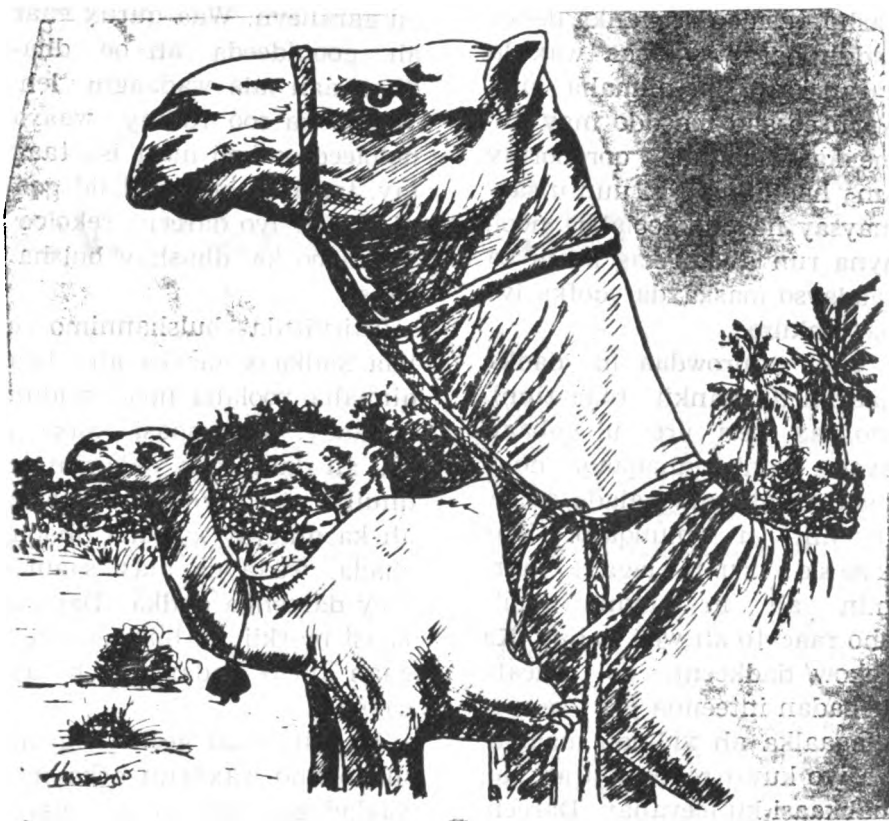

QAAYAHA XOOLAHA IYO DAREENKA QOFKA SOOMAALIGA AH

RASHIID SH. CABDULLAAHI

Xoolaha nooli, ugu horreyn geela kaddibna ariga, lo'da iyo ilaa xad farduhu, qaayo aad u weyn bay qofka Soomaaliyeed weligii la hahaayeen. Maanta oo aan bulshadu ahayn tii dunida kale ka go'nayd, ee qoyska raacatada ahi xoolahii-sa iyo degaanka foofkooda aan-nu wax shisheeya ogeyn, maanta oo nolosha reer ma-gaalnimo korortay, la socodka dunida debedda iyo waxyaalaha ka dhacayaana heerkii ho-re mid ka sarreeya joogta, ta u-gu muhiimsan, maanta oo ta-cab dhalin jaad kale ah, baxa-addeedu haba yaraatee, nolo-sha ku soo biirtay, haddana si-dii baa dhaqashada xoolahu u tahay qiime kasha ama qalbi-ga qofka Soomaaliyeed ku weyn.

Sida runta tahay, sida qofka Soomaaliga ahi u qaayo siiyo xoolaha nool siiba geela, mararka qaarkood, marka aad dhugato, waxaad mooddaa tu maangal kasta dhaafsan. Haddii ay suurogal inoo ahaan lahayd halkan in aynu shax ku muujinno qiimeynta bulshanimoo ee Soomaalidu leedahay bulsho ahaan iyo xoogga qiimad kastaa dareenka iyo damiirka dadka ku leedahay inna shaki igagana jiro in qiimaha xooluhu kaalinta koowaad iman lahayd. Meel kaleba haddii aynaan ka doonin; haddii aynu dhinac uga leexanno raacatada Soomaaliyeed oo lagu qiyaaso in ka badan boqolkiiba toddobaatan inay dadka Soomaaliyeed uga dhigmaan oo aynu isku koobno reer magaalka waxaynu arkaynaa sida

xoogga leh ee qaayaha xooluhu sekooloojiyadooda ugu weyn tahay. Waa wax caadi ah in aad aragto dad reer magaal ah, oo xiriir miyi, gaar ahaan mid raacato oo ay leeyihiin iyo xoolo nool oo miyi ka jiraa toona aanay jirin, xirfad ahaanna raacato kaba fog, qaarkoodna indheergarato jaamacado ka soo baxay yihiin, oo haddana isha ay xoolaha ku eegaan aanu waxba ka duwayneyn isha ninka raacatada ah ee xirfad, dhaqan iyo dareen ahaanba ka sokow, asagu hal-kaas ku dhex nool.

Ugama socdo hadalkaas in aan dhaqashada xoolaha nool qiima dhimo, ee waxay ujeeddadu tahay in aynu xaalad jir-

ta oo mowduuci ah sideeda u dhigno isla markaa barbar dhigno xaalada kale; waa marka aynu isu fiirino sekooloojiyada qofka raacatada ah iyo qofka bulshada casrigan ah ku nool ee laga yaabo in qiimadda cilmiga iyo farsamada teknoojiyada cusub, kuna dabbagan wershadaha, beeraha xoolaha iyo dhinaca kasta oo nolosha bulshada ahi la weyn tahay. Bulshadan oo kale qiimadda laga yaabo in ay wax kasta ka kor marto waa lacagta oo ah tiirka nolosha qofku isku taagto.

Xaaladda mowduuciga ah ee ina hortaal waa bulsho ka soo guuraysa hab bidaa'i ku

dhow oo ka soo baxaysa hab raactanimo oo qaabkiisu yahay guur-guur iyo geeddi, hab badeecad la kala beddeshaa ku yarayd sidaas darteed isticmaalka lacagtu waqti aan fогeyn ka hor ku yaraa amabaan la aqoon. Mar haddii heerkaas xirfada ama meheradda asaasiga ee dadka badankiisu ku dhaqnayd ahayd xoolo dhaqasho, taas oo degaanka dabecaddu qasabtay, waa wax la garan karo in qiimaha ugu weyn ee aad mooddo inay qiime kasta oo kale qorqoortay ama haddii kale, si uun u saamaysay noqoto xoolaha nool, ayna run ahaan xag kasta ka raadayso maskaxda qofka iyo dareenkiisa.

Way suurowdaa in dadka qaarkii dhaqankii raacatinnimow wax beri jirey u qabaan ayaga oo dhaqdhaqaaqa nolol maalmeedka magaalada oo keli ahi u muuqato. Waxaase run laga murmin ah in aynu bulsho raacato ah weli nahay. Ka sokow dadkeenna oo raacato u badan inteenna yar ee reer magaalka ah xididdo maaddiya iyo kuwo sekoolooji ah baa habkaasi ku leeyahay. Dareenka qofka Soomaaliyeed iyo garaad bulshannimo gaar ahaan, mar kasta waxaa ku dheehan qiimaha habkaas. Waxaynu taas ka arkeynaa badi caadooyinka nolosha ee ku saabsan waxaa la xurmee-yo iyo waxaa la naco? Maah-maahaha iyo ereyada iyo weeraha carabka dadku ku dhaco ee lagu fekrad adkeysto, sida dadku wanaagga iyo xumaha u kala saaro, waxa quruxda loo yaqaan iyo waxa fool xumada loo yaqaan iwm;

QIIMAHA XOOLAHA IYO SUUGAANTA DADWEYNAHA (FOLKLORKA)

Bulshada Soomaaliyeed tijaabada taariikheed ay soo martay waxay ku cab-

birtay suugaanta dadweynaha Soomaaliyeed. Suugaanta Dadweynaha Soomaaliyeed waa badweyn buuxda oo mowjadaha iyo dhumucda biyaheeda guuxaya ma ahee inta nolol iyo jiraa kale ku jira oo kale leh. Waxa dheer quruxda fannimo ee suugaantaas ku dahaa-dhan oo aanan waxaan u dhi go garaneyn. Waa qurux gaar ah, goonideeda ah oo dhadhan aan lala wadaagin leh. Waxay ka soo fudtay waaya nololeed oo keli meel isu taagtay, taariikh bulsheed jid gooni ah leh iyo dareen sekooloojiyeed oo ka dhashay bulshadaas.

Tajrubada bulshannimo ee ilaa xadkaas gaarka ah baa qiimaha xoolaha nooli xudun u tahay. Qiimahaasi waxa u sal ah dabecada qalafsan ee dhulka oo xirfadda asaasiga ah ka dhigtay xoolaha dhaqashada, waxayna taasi saameysey dareenka dadka Dareenkaasi markii uu biiraha suugaan qurux badan buu butaacayey.

Haddii aynu geela gooni ula baxno waxaynu arkaynaa xaalad gaar ah oo ina tusaysa sida geelu bulshada Soomaaliyeed ku yahay. Wuxuu geelu Soomaalida u ahaa walina in badan u yahay lafdhabarka nolosha. Bulsho dam-baysa oo dhul qarfo ah ku nool geelu hubka ugu roon ee loo ciirsan karo ayuu ahaa; gar bayna ahayd in la yiraahdo:

Naasahaagaan
Nafaqaad iyo
Naf wax celiyeyo
Noollo ku ogaa.

Halkaas baa geelu ka joo-gay dadka; run bayna ka ahayd oo geelu waa meersiga ugu anfac badnaa markii magaalada iyo ganacsi aan la aqoon ee aan lacagtu jirin, adhi-guna aanu tacab lacageed oo

weyn gelin, sida aynu hadda aragno. Hase yeeshee waaga-asba ari iyo lo'ba waa la dhaqan jirey, waana lagu intifaa-ci jirey; marse haddii waxa xoolo loo dhaqdaa waa-gaas ahaa cad iyo caano waxaa xoolaha loo kala jeclaa adkaysigooda. Geela abaaraha iyo haraadka u adkaysan jiray.

Marka kale waa ka yidhi nin-kii geel dhaqashadii jirrabay:

Geeridaadana
Gaawe madhiniyo
Gaaajo laga qaad
Geeridaydana
Guryo ba'ayiyoo
Gablan laga qaad.

Geel jacaylku Soomaalida sidaas darteed degaankaas qarfada ah iyo dibu dhaca ayaa keeney, taas ayaana geela ka dhigtey hubka koo-waad ee nolosha loo cuskado. Hase yeeshee qaaya siinta geelu, geesta aynu bulshada ka fiirinnaba way ku tallaa-lan tahay. Geelu wuxuu ahaa maalka lagu xil baxo ee la isku maamuuso, ka dabka dagaalka ooga iyo ka nabadda soo celiya ee beelo heshiisaya oo diyo iyo qaan geel baa loo bixin jirey. Waxaa kale oo geelu ahaa ka qofka magaca iyo haybada siya.

Geela waa lagu xididi jirey, yaradka asaga ayaa geli jirey. Qaayaha wada xididka waxaa lagu qiyaasi jirey tirada geela ee la kala qaato. Sharafta gabdhuhuna waxay ahayd tirada geel ah ee yarada looga bixiyo. Ma ahayn yaradka oo keli ah ee meherkana geel baa lagu qiimeyn jirey. Geelu cidda leh haybad buu siin jirey. Nin geel badan oo hantidiisa ah raadka bulshannimo guud lagu yaqaan magac fiican buu lahaan jirey. Way jirtaa oo bulshadaa dib-u-dhaca ahayd kala sarraayn dabaqadeed oo dadka qaarkii jago sare iyo awood gaar ah u yee-

shaa ma jirin badanaa, mana jirin dhismo dawladeed oo maamul guud leh sidaana dadka qaarkood jagooyin kala sarreeya iyo awood talis u siiya. Waxaa keli ah oo jirey haybad iyo magac qofku ku kasbado inta xoola ah, siiba geel ah ee u foofa. Waxa kaabi jirtey taas oo si ugu xirneyd baaxadda qoyska ee ninkaasi u hogarka ahaa, waayo waxaa kale oo laga haybad heli jirey

tirada wiil ee ninka ka farcanta (kuwa uu dhalo iyo kuwa wiilashiisu dhalaan) arrintan lafteedu kama go'na lahaan-shaha geel badan. Nin geel badan leh baa ilaa afar dumar ah guursan karay, waa-ya yarad weyn buu bixin karay, taabboqaadka wiilashiisana wuu u guurin karay, waxaana uu dhisan karay qoys ballaadhan oo magac iyo maa-muus u soo jiida.

Bulshada Soomaaliyeed oo qabiilooyin, siyaaso ahaan, kala wada madaxbannaan ahayd waxaa ka dhex dhici jirey dagaallo iyo loollan, sababta keentana geela ayaan u badnaa; waxayna taasi aad uga muuqataa suugaanta Soomaaliyeed ee dagaalka ku saabsan. Mowduucaas mar kale ayeynu isla eegi doonnaa.

QORAYOW YAAD LA JIRTAA?

Cabbi Yuusuf Riyaale

Kaddib curashadii Kacaanka 21ka Oktoobar 1969kii gaar ahaan qoristii Far Soomaaliga iyo guud ahaan guulihii laga gaaray soo nooleynta iyo horumarinta dhaqanka waddani-ga ah ee Soomaaliyeed; waxaa caddaatay in dadweynaha Soomaaliyeed, ay ku dhiiradeen wax qorista; taasoo tilmaan u ah heerka horumarka leh ee korriinka dhaqanka, bislaanshaha garaadka dadka iyo xiisaha ay u hayaan wax qorista iyo hor u dhigidda dhaqanka Soomaaliyeed.

Wax qoristu waxay leedahay muhimada ballaaran, oo suura gal ka dhigeysa in ay bulshadu markasta ku micneyso taariikh — bulshadeedka saameynaya xiriirkeeda dhaqaale, siyaaso, dhaqan iyo anshax. Waana dhigaalka ugu qiimo badan iyo hannaanka ugu fudud ee wax la isugu tabiyo. Korriimada iyo horumarka laga gaaray wax qoristu ma aha arrin si sahlan ku timid; waxayse la soo tallaaboqaaday xiriir nololeedka bulshadeed ee ku jira isbeddelka iyo horumarka joogtada ah; leh-an duruufo iyo waayo nololeed oo xaddidan. Sidaas dar-

teed qoraal kasta waa mid ka hadla waayaha iyo xaaladaha nololeed ee lagu siman yahay.

Haddaba si aynnu ugu daadegno dulucda iyo ujeedooyinka Qoraalka; bal aynnu is weydiinno su'aalaha ah waa maxay xiriirka ka dhexeeya qoraalka iyo Bulshada? Waa-na maxay dabeecadda uu qoraagu leeyahay? Su'aalaha-ni inkasta oo ay muddo dheer soo taxnaayeen; haddana waxay qiimo gooniya yeesheen casrigaan aynnu ku noolahay, oo ay Bulshada adduunka u kala leexatay waddooyin horumarineed oo kala leh jaho siyaasadeed, xiriir dhaqaale iyo dhaqan. Sidaas darteed way adag yihiin in si fudud looga jawaabo; waxayna u baahan yihiin dersid ballaaran iyo saldhig aragtiyeed oo qoto dheer, oo loo yeesho sifaha iyo dabeecadda xiriirka nololeed ee bulshada adduunka iyo gaar ahaan dhismaha iyo xaaladaha bulshadeed ee dalka markaas laga hadlayo. Dulucdeeduna waa mid ku xiran garashada loo leeyahay qawaaniinta guud ee xukunta horumarka xiriirka nololeed ee bulshada. Maxaa yeelay fahamka

aragtiyeed ee kala duwan ee laga qabo xaaladda nololeed ee bulshada waxay keeneysaa jawaabo kala duwan in laga bixiyo su'aafahaaas iyaga ah.

Dad badan oo leh aqoon-yahanno iyo xeeldheerayaal ayaa marka la soo qaado su'aasha ka hadlaya daabeecadda uu leeyahay xiriirka ka dhexeeya Qoraalka iyo Bulshadu waxay qabaan in qoraalku yahay wax dhexdhexaad ah, oo aan lagu difaacin xiriir nololeed oo mucayan ah; hase yeeshee u arka xaaladaha nololeed si siman. Sidoo kale qoraaguna waa qof aan isugu cidna danaheeda ka tarjumin, balse markasta wuxuu qoro, ula niyooda oo kaliya inuu dadka u soo bandhigo oo gaarsiyo dareenka uu ka qabo ifafaalooyinka nolosha. Taasoo qofna jeclasan karo, qofna necbaan karo.

Dulucda iyo nuxurka ka muuqata fikraddani waxay tahay; sifaha qoraalka oo ay u arkaan si qof ahaaneed iyo ayagoo fageynaya dabeecadda dabaqiga ee uu qoraalku leeyahay; kuna xiran xaaladda nololeed ee jirta.

Tusaale gaaban, haddii aan soo qaadanno, waxaa jira qo raallo ka hadlaya arrimaha siyaasadda dhaqaalaha iyo Bulshada ku saabsan. Qoraa-ladaasu marka ay ka hadla-yaan arrimahaas waxay soo qaadaan oo kaliya dhibaatooyinka ka jira; gaar ahaan marka ay ka hadlayaan, waddammada soo koraya, waxay tilmaamaan dib u dhaca dhaqaale, iyo dhaqan ee haysta. Hase yeeshee kama hadlaan sababaha saldhigga u ah dhibaatooyinkaas iyo xaaladaha qasbaya ee hortaagan ka bixidda dhibaatooyinkaas. Kuwocda ugu roon ee ka xishooda inay ku ekaadaan oo kaliya tilmaamidda dhibaatooyinka haysta waddammada soo koraya, aqoonna isbida waxay sababaha saldhigga u ah dib-u-dhacaas ku sheegaan inuu yahay aqoon darrida iyo xirfad la'aanta mase suurta gasho in horumarka laga gaaray sayniska iyo teknoolojiyada ay xalliyaan dhibaatooyinka asaasiga ah ee haysata waddammada horumaray qaarkood waxayna ku eedeeyaan dadyowga waddammadaas oo ay ku tilmaamaan inaysan u jajabnayn, una hagar bixin tacbashada. Waxayna ku taliyaan in dib-u-dhacaas lagaga bixi karo oo qura, iyadoo kor loo qaado aqoonta, lana helo aqoonyahanno. Fikraddanu ma xuma, oo way habboon tahay in aqoonta hore ay u mariyaan, balse aqoontu ma xallin kartaa arrimaha asaasiga u ah dibu-dhaca bulsooyinkaas? Jawaabtu Sida xaqiiqda ah, waayo-aragnimada horumarka taariikheedna muujisay in saldhigga dib u dhaca dhaqaale iyo dhaqan ee waddammada soo koraya tahay mid ka dhalatay — dhaca, hagardaamada, iyo cadaadiska gumeysiga; taasoo weli uu gumeysiga cusubi ku hawlan yahay sii waarinteeda. Sidaas darteed xalka asaasiga ah ee ka bixidda dhibaata

waxay ku xiran tahay beddelitaanka xiriirka nololeed iyo dhismaha bulshada; oo ah tirtiridda jidka laga dhaxlay gumeysiga iyo ku tallaabsiga jidka horumarka ee liddiga ku ah gumeysiga, gumeysiga cusub iyo qaab kasta oo isku dulnoolaadku leeyahay; taasoo dulucdeedu tahay Baabi'inta xiriir nololeedka duugga ah iyo dhismaha xiriir nololeed cusub, oo horumarsan.

Haddaba innagoo halkaas kaga hareyna tusaalahaas gaaban, bal aynnu si aragti cilmiya ku fadhida u lafa-gurro su'aalihii ku saabsanaa xiriirka qoraalka iyo bulshada; iyo sifaha qoraagu leeyahay?

Muran kama taagna in qofku ka mid yahay bulshada. Bulshaduna waxay leedahay nidaamyo dhaqaale, siyaaso, dhaqan iyo caadooyin. Nidaamyadaasu waa kuwo ka jira xiriir nololeedka bulshadeed ee isbeddelka iyo horumarka joogtada ah ku jirta. Wuxuuna qofku ku khasban yahay inuu u hoggaasanaado nidaamyada bulshada, taasoo ku xirnaantiisu noqon karto mid toos ah ama mid dadban; maxaa yeelay — ku xirnaantiisu waa mid isaga ka baxsan, oo xididdo ku leh xiriir nololeedka bulshadeed.

Casrigan waa casri ay bulshadaha Adduunku u kala qaybsameen, oo ay kala raaceen labo hab oo nololeed, oo uu ka dhexeeyo loolan joogto ahi. Haddii aynnu ka soo degno aragtidaas guud, oo aynnu u soo degno bulshooyinka ku dhisan dabaqadaha, waxaynu durbadiiba arkeynaa in Bulshadaasi u kala qaybsan tahay dabaqado — ah:- Mid wax ku dulnool iyo mid lagu dulnool yahay, mid wax cadaadisa iyo mid la cadaadiyo; waxaana ka dhex oogan halgan aan innaba waan waan lahayn, oo saamay-

naya qaybaha nolosha, oo leh Siyaasadda, Dhaqaalaha, Dhaqanka, Aydoolojiyada iwm. Jahada loolankaasu waa mid ah xoojinta iyo sii waarinta isku dulnoolaadka iyo cadaadiska oo dhinaca ah, ayna horseed u tahay dabaqadda maalqa-beenka iyo dhinaca kale, oo ah dadweynaha xoogsatada ah, oo u halgamaya iska tuurka heer yada isku duulnoolaadka, iyo dambeynta iyo dhismaha bulsho xor ah oo cusub. Waxaa hubantida taariikhdu caddeysay in ay lama huraan tahay guuleysiga dadweynaha xoogsatada ah.

Runnimada arrintani waxay ku qotontaa dulucda qawaaniinta xukunta horumarka taariikhda bulshada; waxaana u daliil ah waayo-aragnimada casrigeenna, oo socodka iyo horumarka xaaladda taariikheed ay u xaglineysa dhinaca dadyowga u halgamaya xornimada; dimoqraadiyadda iyo horumarka bulshada, geesta kalena waxa inoo cad, burburka siyaasadeed, iyo qalalaasaha dhaqaale ee haysta dabaqadaha maalqa-beenka ah; taasoo soo dadajineysa burburka iyo hoobashada xoogagga dibusocodka ah.

Haddaba inagoon ka fogaan dulucda arrinta, qofka bulshadaas kala qaybsan ka tirsan xiriirka uu bulshadaas la leeyahay waa mid caynkee ah? Mase suurta gashaa inuu qofku ka baxsanaado qaybaha ay bulshadu u qaybsan tahay, iyo inuu lahaado fikrad wada raali gelisa bulshada. Inkasta oo ay su'aalahaani aad u adag yihiin, jawaabo kala duwanaa laga kala bixiyo, taasoo ku xiran aragtiyada kala duwan ee laga qabo horumarka iyo isbeddelka bulshada, haddana bal aynnu si gaaban uga jawaabno.

Doodi kama taagna in qof-

ku ka mid yahay Bulshada; balse qofka ka tirsan bulshada dabaqadaha u qaybsan, wuxuu ka sokow ku xirnaantiisa guud ee bulshada si toos ah ugu xiran yahay dabaqadaha ay bulshadu u qaybsan tahay taasoo uu u hoggaansan yahay nidaamka ay dabaqaddiisu leedahay, wuxuuna u hawl galaa ka tarjumidda iyo meel marinta danaha dabaqaddiisa, way dhici kartaa in qofku raaco dabaqad aan danihiisa asaasiga ahi ku jirin; hase yeeshee arrintu ma aha in aynu u fiirrinno si qof ahaaneed ee waxaynu ka dareemeynaa dhinaca ah dan dabaqadeed oo wadata ujeeddooyin cad-cad oo guud ahaan saameynaya qaybaha kala duwan ee noloshu leedahay; sidaas darteed ayeynu u leennahay, si garasho ah iyo si aan garasho ahaynba wuxuu qofku ku khasban yahay inuu raaco mid uun labadaas dabaqadood ay bulshada casrigeennu u kala qaybsan tahay.

Haddaba qoraayoow, madaama waxa aad qoreysid yihiin wax la xiriira xaaladaha nolosha ee bulshada; oo aan lagu soo waxyoona; isla markaasna ay bulshadu u kala qaybsan tahay, danaha dabaqiga ah ee aan hore ku soo xusnay, waa mid aan hore u dhicin, maantana aan dhicin inta xaaladda nololeed ee bulshadu tahay mid kala qaybsan oo aan mideysneyn inaad qof ahaan iyo qoraa ahaanba dhexdhexaad noqotid; waxaad qortaana qodob kasta oo aad qaaddaaba waa mid la xiriira xaaladaha nololeed ee bulshada kala leh danaha iska soo horjeeda. Maxaa yeelay micnaha qoraalku ma aha mid aan ujeeddo lahayn balse sidiisaba qoraalku waa hub waaga bulshada dabaqadaha ku dhisan loo adeegsado daafacaadda, faafinta iyo horumarinta danaha dabaqadeed ee sameynaya

siyaasadda, dhaqaalaha, dhaqanka, anshaxa iyo guud ahaan qaybaha kala duwan ee nolosha.

Halkan ugama jeeddo in muhiimadda iyo ujeeddooyinka qoraalku uu ku kooban yahay oo keliya waaga bulshada dabaqadaha ku dhisan, wuxuu qoraalku muhiimad ballaaran leeyahay waaga dhismaha bulshada Hantiwadaagga. Taasoo uu qaato nuxur iyo qaab cusub; wuxuuna cabiraa soona bandhigaa iska horimaadka ka jira dhinaca horumarka Sayniska, iyo teknolojiyada. dhinaca miyiga iyo magaalada; shaqada maskaxda iyo tan muruqa iwm., oo dhammaantood ah kuwo uu ka maran yahay iska horimaadka cadowtinnimada ku dhisan, madaama ay

meesha ka baxday qeybsankii bulshada ee ku dhisnaa danaha kala duwan ee iska soo horjeeda.

Wuxuu kaloo qoraalku ka hadlaa oo uu sahamiyaa sidii loo xallin lahaa, loona furfuri lahaa iska horimaadka kolba ka dhasha horumarka bulshada cusubi gaarayso.

Haddaba, haddii aan soo ururinno, qoraayoow qalinkaagu waa inuu casrigeenna laba mid uun u adeego; taasoo ah inuu u adeego dadweynaha xoogsatada oo uu difaac danahooda horena u dhigo ujeeddooyinka iyo himilooyinkooda ama inuu u adeego danaha kooxaha ee maalqabeenka ah ee u haliilaya ku dulnooloodka xoogsatada.

Saadaal Masrax Cusub

— Maxamed Daahir Afrax

Shuushow bax!!!... waa bilow farxad leh. Waa Fankeennii oo boorkii iska jafay. Waa masraxa Waddaniga ah oo bisha Luulyo daaha ka fayday daraamihiisii ugu horreeyey. Waxaa lagu magacaabay «TAA-RIIKH LAMA ILLAWAAN». Jilayaashiisu waa hoobollada Waaberi.

Masrax-jecsha waxgaradka ahi in dhoweydba waxay saluugsanaayeen tayada riwaayadaheenna. Waxay ka xumaayeen hoos-udhaca masraxeenna. Waxay la yaabba-naayeen mu'allifiintaan jacaylka dhalanteedka ah ku walaatay. Waxay tabayeen riwaayadihii dadweynaha ku garabsiin lahaa halganka ay kula jiraan dibudhaca iyo dhaxalka gumeysiga, kuna barbaarin lahaa ka guuridda dhaqa-

mmada foosha xun ee turunturraynaaya socodka horumar-ka bulshada.

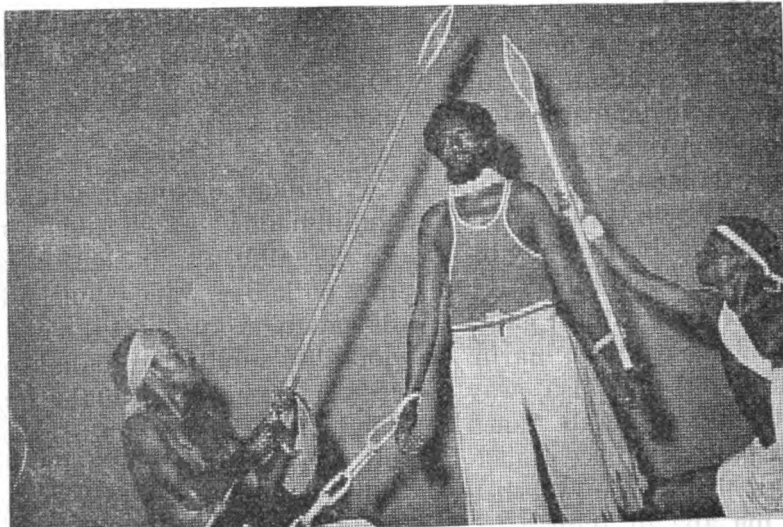
Dadka qaarkii waxay u farsirteen dibudhaca Masraxa ka muuqda, in ay tahay arrin ku xiran da'yaraanta fankeenna masraxa iyo guud ahaanba heerka horumarka bulshada. Muran kama taagna in ay arrintaasi lug ku leedahay ifa-faalaha dibudhaca Masraxa. Waxaase laga shakiyey in aysan ahayn sababta qura. Shakigaasi markii taariikhda masraxeenna dib loo sii raacaba wuu sii weynaanayaa. Waxaa muuqanaysa riwaayaduhu sidii ay u kala horreeyeen in ay u kala qiimo badan yihiin, meeshii laga filaayey in ay u kala qiimo bataan sidii ay u kala dambeeyeen.

Waagii gumeysiga Masraxu

wuu gudan jiray xilkiisii ahaa dagaalgelinta dadweynaha iyo qiimaynta gobannimada. Waagii musuqmaasuqana wuu gudan jiray xilkiisii ahaa qaa-winta maamul xumada iyo abuurista ruux kacaannimo oo lagu beddelo. Waajibaadkaas Siyaasiga ah ka sokow, labada waaba masraxu wuxuu gudan jiray waajibkiisa ah la dagaallanka dhaqammada foosha xun ee bulshada ku dhex jira. Qaabka fan ahaaneed ee uu fikradahaas oo dhan u sawirtaana wuxuu ahaa mid aad u hufan oo waqti dheer laga shaqeeyey.

Hase yeeshee, waagaan ka-caanka ah, masraxleydu way gaabiyeen waajibkoodii ahaa inay masraxa u jeheeyaan si-dii maskaxda dadweynaha loogu barbaarin lahaa isbeddel kacaaneedka Siyaasadda cusubi u horseedeyso, loogana dli'aaq lahaa haraaga dhaqam-madii gaboobay iyo fikradihii ay beereen hababkii dhaqan-dhaqaale ee jiray waqtiyadii gumeysiga iyo gumeysiga cusub.

Saluugsanaanta masraxee-nna aad bay ligu weynayd habeenkii Shanta Luulyo ee aan u daawasha tagay «Taariikh Lama Illaawaan» Ma filayn in aan halkaas kala kulmi doono riwaayad cajabisa.

Waxaan maskaxda ku sii hayey riwaayadihii faraha badnaa ee aan taas ka hor iska daba daawaday, mid walbana ka shallaayey waqtigii daawashadeeda iiga dhumay.

Laakiin, «TAARIIKH LAMA ILLAAWAAN» waan ku mala habaabay. Markii daaha u horreeya laga furay ilaa kan u dambeeya laga xiray waxaan ku dhaygagsanaa bandhig i cajabiyey. Waxay ahayd waji cusub oo masraxeenno la soo baxay. Waji iftiimiya, ku bi-shaaraynaya mustaqbal fan oo wanaagsan, soo celinaya kalsoonidii awoodda fannaaniiinteenna ee shakigu galay.

Mowduuca riwaayaddu mas-raxeenna kuma cusba; laakiin qaabka ay u farsamaynayso

ayaa ku cusub, kana geddisan kii riwaayadihii hore. Mowduucu waa guudmar lagu sameynaayey taariikhda Ummadda Soomaaliyeed iyo marxaladihii kala duwanaa ee halgankeeda. Arrintaasna in badan bay masraxleydu taataabteen; inkastoo aan qabo in aan ilaa iyo maanta lagu sawirin shaqo muuqaalkeeda fan ahaaneed iyo bisaylkeeda dhan walba ahi ay u dhan yihiin.

«TAARIIKH LAMA ILLAAWAAN» waxay ahayd «Darama» aammuusnaan lagu jilaayo, waxa ugu weyn ee ay mas-raxeenna ku soo kordhisayna waa qodobkaas. Muuqaalkeeda fan ahaaneedna wuxuu ahaa heer Sare oo na xusuusinaaya masraxeenii waayo waayo.

Marka daaha u horreeya la qaadaba, waxaa si lama filaan ah u muuqanaysa koox muusikley ah oo saf ballaaran u fadhida, qalabkoodu u dhan-yahay, nooto qoran oo ay raa-cayaanna hortaal, horjoogo hoodii ay ka tilmaan qaada-naayeenna u diyaar yahay. Habkaas qudhiisu waa tallaabo cusub oo ay muusikleydeen nu billawday in ay uga dayadaan kuwa dunida. kaddib markii dhowr Laxan oo mic-ne weyn ku fadhiya la garaa.

cay, ayay bilaabanaysaa qisadii Riwaayaddu.

Waa beel barwaaqeysan, dhul ay leedahay deggan, nabad ku dakaynaysa, barwaaqo ku cayaartumanaysa. Marka dambana waa adduun iyo caadadiise laga kala dhantaalayo. Yaa ka kala dhantaalaya! Col baa u soo dhacaya, nabadgelyadii cirka ku shareeraya, barwaaqadiina cagta marinaya. Waa la isu qayla geysanayaa, Colkii baa loo qalab aruursanayaa, dagaal baa lagala hortagayaa. Dagaallada hore waa lagu jabayaa. Jabkaas waxaa astaan u ah nin shan meelood ka xiranoo saalada geeskeeda shishe ka muuqda.

Halgan kharaar baa bilaabanaya. Labadiisa dhinac waa Ciidankii beesha oo u halga maaya sidii ninka xiran silsiladaha looga jari lahaa iyo colkii xiray oo ka dagaallamaaya. Dagaalladu way socoonayaan, silsiladihii midba mar baa la furayaa, Tii la furaba waa loo faaystaynayaa. Marka dambe labaa soo haraysa, dagaalkuna waa soconayaa.

Sheekadu ilaa xad way daboolan tahay, jiliddeeduna way aammusan tahay. Taasiina waxay xoojinaysaa dareenka daraamanimo iyo xiisaha la socodka sheekada. Fasiraadda qisada waxaa daawadayaasha la kaalmaynaaya sawirro xagga dambe ka soo baxaya, ee dhacdadii la jilaayaba tilmaamaya taariikhda ay ku beegan tahay.

Ammuuraha cusub ee «TAA-RIIKH LAMA ILLAAWAAN» masraxeenna ku soo kordhisay waxaa ugu muhiimsan:

1. Muusikada hordhaca ah ee habka cilmiyaysan loo tumaaayo, keligeedna casharka bixinaysa.

2. Qaabka aammuska ah loo jilaayo.

3. Sida looga faa'ideysanaayo goob kastoo ka mid ah Saalada Masraxa

4. Jaangoynta jawiga, ama qaab-abaabuleedka guud ee Riwaayadda oo si weyn loogu guulaystay. Taas waxaan uga jeedaa sida ay isu kaashanayaan, isuna buuxinayaan Sheekada, Muusikada, iftiiminta, diikoorka iyo sawirada xagga dambe ka soo baxaya. Inkastoo aan la oran karin qaybahaasoo dhammi boqol kilba boqol sidii la doonaayey bay ahaayeen, haddana guul weyn baa laga gaaray.

5. Waxaa iyana xusid mudan xagga jilidda oo aad u heer sarreysay. Hoobolladii Waaberi ee riwaayaddaas ka qaybgalay, waxay muujiyeen wacdarhii lagu aqoon jiray fannaaniinta dunida. Waa wax qiimo weyn ku fadhiya xammaasadda dagaalyahannimada ah ee uu muujinaayo ninka matalaaya abbaanduulaha beesha.

Intaas aan soo tilmaamay oo dhammi, waxay daawadayaasha ku beertay xammaasad Waddanninimo iyo macaansi fannimo oo aysan beeri karin riwaayadihii ka hadli jirey jacaylka riqiiska ah; taasina waxay beenisay tuhunkii masraxleydu ka qabeen riwaayad aan Caashaq ahayn in aysan dadweynaha u soo jiidan karin. Sacabkii kululaa iyo xammaasaddii riwaayaddaas lagu daawanaayey waxay marag cad u tahay masraxu in uu xukumoo dooqa dadweynaha, isla markaasna riwaayadiba riwaayadii ay ka qiima badan tahay ka shacbiyad badanaayso. Carruurtii lagu barbaariyey riwaayadaha jacaylka iyo khu raafaadka ka warramaaya; kadibna u qaatay masraxaba in uu yahay meel hees iyo qosol aan xikmad ku fadhiyin loo soo doonto; waa laga yaabaa in ay habeennada hore tabaan heesihii iyo hadalladii jacburka ahaa, ee ay u bardeen, kuna soo tala galeen; hase yeeshee, aayatiinka iyo

magaca waaraya, waxaa iska leh, shaqada qiimaha ku fadhida, casharkana lagala haraayo.

- Ammaanta aan riwaayaddaan ku ammaannay arrimaha cusub ee ay ku dhiirratay micnaheedu ma aha in ay «Ceeb-kasaliin» tahay, oo aysan meelna dhaliil ku lahayn, maya waxaa jira goldaloolooyin aan waaweynayn, loose baahnaa in la daboolo. Midda ugu weyn haddaan ka soo qabsanno, qaybaha dambe ee riwaayaddu, waxay u ekaayeen wax deg-deg lagu sameeyey oo aan isu dheellitirrayn, una miisaannayn qaybaha hore.

Arrinta kale oo isla middaas sameyneysa, waxay tahay sheekada oo jilitamaysa ilaa marxalado taariikheed oo fara badan, taasina ay khasbayso, in ay sheekadii guud mar uun noqoto, waana khalad ay had iyo jeer galaan riwaayaddaheenna taariikhda ku saabsan.

Inkastoo riwaayaddu ahayd mid munaasabad loogu tala galay, haddana fan ahaan, waxay igula qurxoonaan lahayd in ay sheekadu ku koobnaato hal marxalad oo ka mid ah marxaladihii halganka Ummadda Soomeeliyeed. Haddii sheekada marxalad go'an lagu koobi lahaa, waxaa suurta gal noqon lahayd in marxaladdaas hoos ahaan loogu daadago, lagana soo saaro sawir faaneed oo xiisa leh; halkaasna waxaa dhalan kari lahaa mawaaqif «Milo-darama» ah, muuqaalka loollankuna intaas wuu ka kululaan lahaa xiiso gelinta riwaayadduna way ka badan lahayd.

Masraxa Soomaaliyeed, waxaan ku boogaadinaynaa talaabadaas aan sheegnay, laakiin yididiilada leh, waxaana u rajaynaynaa in uu tallaabooyin ka waaweyn hore u qaado, kuna guulaysto farriinta taariikhiga ah ee ay ka sugayso Ummadda hayaanka ah.

ARAGTIDA CILMIGA AH

Loollanka dabaqadeed waa xoogga wadaha horumarka bulshada

Maxamuud C. Cali (BAYR)

Qaybta 1aad

Horumarka bulshadu waa arrin murugsan oo marta ta-xane dheer oo wejiyo badan. Taas ayaa keentay in culimada bulshadu ku dhaqaaqaan inay dejiyaan arrimaha sida lixaadka leh uga qayb qaata horumarka bulshada. Halkaas waxa laga garan karaa in qodobada ugu waaweyn ee saameeya ama keena horumarka mujtamacu ay aad u kala duwan yihiin, una badan yihiin sida taxana taariikheed ee horukaca bulshadu maraa uu u yahay mid daalac-naasil badan. Maqaalkan isaga ah waxaan isku deyi doonnaa inaan ka hadalno sida loollanka bulshadu uu uga qayb qaato hore u dhigidda bulshada. Mawduucan waxa weliba sii siinaya ahmiyad gooni ah xilligan ay nu marayno, waxay tahay iyada oo culimada hantigoosadku aad ugu tahanbaabaan inay ceeb iyo dhaleecayn u geystaan loollanka dabaqeed iyagoo ku tilmaamaya inuu loollankaasi maanta yahay mid ka soo horjeeda oo liddi ku ah korriinka caafimaadka qaba ee bulshada. Culimada bulshada ee hantigoosadka oo loollanka bulshadu maankooda qaracan ku ridey waxay hilmaamayaan amase is-hilmaansiinayaan ilbaxnimadii dheerayd iyo aqoontii ballaarnayd ee bani'aadamku soo maray taariikh ahaan. Sida culimo badan oo burjuwaasi ah, oo K. Popper ka mid (waa caalin Ingiriis ah), qabaan waxay tahay halkii laga sii wadi lahaa halgan dabaqeed oo kolkaasi uu

kaasina keeni lahaa inuu dabiici ahaan si qaab duwan oo qallafsan u dumiyo waxa jira, waxa habboon in xaaladda taagan sideeda loo aqbalo. Xaaladda taagan ee la leeyahay sideeda ha loo qaato waa tan dawladda hantigoosadku si buuxda ugu amar ku taaglaynayso; iyada oo ay weheliyaan shirkadaha qowmiyadaha badan ee hamuuntooda iyo hunguriweynidoodu xad-dhaafka tahay. Kuwaas oo si kadeed iyo naxariisdarro lagu yaqaan gumeysiga cusub isku xira amase u sandulleeya dalalka adduunka kale xaruntooda. Isku xirnaantaasi waa tan keenta in dalalka soo korayaa aanay marna ka madaxbannaanaan gumeysiga cusub oo ay kula dhaqmayaan dawladda hantigoosadka ah iyo shirkadaha waaweyni. Waxa hubaal ah in ku-xirnaantaasi ay muddo ka dib suuli doonto, iyadoo ay ugu wacan tahay isbeddelka kulul ee ka socda dalka gu-dihiisa iyo adduunka dibedda ee hubanti keenaya marxalado isu dabajooga isbeddel wadani ah oo dimuqraadi ah iyo mid hantiwadaag ah oo ku xiga. Iyadoo ay runtu sidaas tahay ayaa K. Popper iyo inta la ra'yi wadaagtaa isku taxallujiyaan inay biyo qabow korka kaga shubaan habka hantiwadaagga ah. Waxay aad ugu dadaalaan inay ilaha dadweynaha u furan si looga baxo cuqdadka iyo baahida, silica iyo kadeedka dhagax ka saaraan. Waxayse ka tegayaan inuu habka hantiwadaaggu uu yahay kan had walba isasoo dhigaya dadyowga adduunka

saddexaad ee u hanqal taagaya inay habka oodanka ah ee hantigoosadka tiiranyadiisa ka gudbaan. Bal aan yare guda galno arrinta loollanka dabaqadeed iyo kaalinta uu ka qaato soo dedejinta habka hantiwadaagga, samata bixinta dadweynaha iyo gaaritaanka shuuciyada, sareedada, iyo hodonnimada taamka ah.

Culimada taariikhda ee Fransiiska ee casrigii soo noolaynta (Restoration) waxay si dhab ah u sheegeen inuu loollanka dabaqadeed sii socon doono, xoogaysan doono, dhul ballaaran ku baahi doono, keenna doono horukac wada saameeya carrada uu ka shaaco oo idil. Waxa culimadaas ka mid ahaa Francois Guizet, Thierry, Mignet, iwm. Sida Culimadaasi u falaanqaysey arrimaha la xiriira loollanka dabaqiga ah aad ayey uga duwanayd aragtida kuwii casriga iftiinak Fransiiska (French Enlightenment) ee iyagu qabey in taariikhdu aanay ahayn wax kale oo idil ee ay ku eg tahay sida ay shabaakada mugdiga (aqoondarrada) isaga furfurto. Culimadaasi way ka aragti durugsanaayeen Hegel marka si miyir dhab ah loo dhuuxo ifafaalahooda. Waxaana ugu wacnayd iyadoo Hegel qabay in taariikhdu ku socoto ra'yi mutuxan oo meelna salka ku hayn.

Xilliyadaas hore waxa kaaloo dhici jirtey in mararka qaarkood ay culimada burjuwaasiyiinta ee fikrad-abuurku

ay ku soo dhici jireen meelo aan runta ku durugsanayn taasoo ay yaalaaba u sabab ahaan jirtey indheer-garadni-madooda; hase yeeshee casrigan dambe aad ayey uga gii-geen inay runta oo dhan ku dhawaaqaan. Taas ayaana ka dambeeysey culimadii bulshada faransiiska ee matilayey burjuwaasiga inay markii ay taliska gacanta ku dhigeen isku dayey inay cidla' ka hindi-saan aragtida dhigaysa waari-taanka, salamaguurka, iyo magudhaanka xiriirka bulsheed ee hantigoosadka. Guizot wuxuu qabay in habka hantigoosadku yahay kan ilbaxnimada bani'aadamku ku dhammaan doonto. Wuxuu yiri maanta ka bacdi adduunku waa inuu u bartaa in uu la noolaado habka hantigoosadka.

Jaalle Karl Markis oo si cad oo kooban arrnitaas uga hadlay wuxuu sheegay, «Sidaas ayaa taariikhi u jirtey, ayanse dib ugu jiri doonin. Taariikhi way jirtey intii ay dhisnaayeen heyado habka dhulgoosadku ku adeegto; hay'adahaas oo aynu ka arki karno xiriir wax soo saar oo ka duwan kan bulshada hantigoosadka, bulshadaas oo ay dhaqaala-yahanku isku dayaan inay ku tilmaamaan inay tahay mid dabiici ah oo waaritaan leh».

SIDA LOOLLANKA DABAQIGU UGU ADEEGO HORUMARKA BULSHEED

Waa maxay sababaha in na gaarsiin kara in loollanka dabaqigu u adeego horumarka bulsheed? Sida qeexan ee ba-yaanka Shuucigu caddaynayo, taariikhdu intii ka dambeysey bulshadii bilowga adduunka ahayd ee aan waxba la kala bursan jirin, waxay ahayd taariikh bulsheed oo ku dhisan loollan dabaqeed: «Xor iyo adoon, dhalad iyo shacbi, ugaas iyo adeege, maalqabeen iyo

dibjir, iyadoo kooban kadeede iyo kadeedane ayaa si joogta ah isaga soo horjeedey dagaal aan kala go'ayn, mar ha qar-soonaado, marna ha soo shaac baxo, dagaal xilli kasta u dhammaan jirey in isgeddis kacaaneed saameeyo bulshada inteeda tirada badan, ama inay dabaqadaha wada loollamayaa isla burburaan».

Ereyadaa an soo sheegay, ayey dulucda arrintu ku jirtaa. Sida caadiga ah mar haddii loollanka dabaqeed yahay mid urursan, nidaamsan, isku dubaridan waa inuu khasab ku keenaa isbeddel kacaaneed oo bulshada ku dhaca, sida ay uga wada marag kacayaan kacaannadii Maraykanka iyo Faransiiska ee sannadadii 1776 iyo 1789 iyo kuwii hantiwadaagga iyo kacaannadii wadani-ga ee dimuqraadiga ee qar-nigan aynu ku jirno. Taas waxa barbar socda in marar badan gadoodka ay dadka, cadaadiska ku jiraa ku kacaan la jebiyo, iyadoo ay u sabab tahay bisaylka iyo isku xirnaanta gudaha oo kala dhantaalan. Waana arrintan ta dadka hantigoosadka iyo dhiigmiiradka imbeeriyaaliyaddu siiso riiq dhabi ay ku sii jiraan. Ammurtani waa mid si sax ah ugu marag kacay saxnimada iyo cilminimada aragtida Maarkis iyo saadaashiisa.

Sida loollanka dabaqeed u saameeyo si fiyo horumarka bulshada waxaynu ka garan karnaa xaqiiqa ah: «Dabaqaduhu waa koox tira badan oo taariikhda bulshada meel ka dhigtay, meeshaas oo lagu garan karo halka ay ka taagan yihiin qalabka wax-soo-saarka, kaalinta ay ka qaataan maal-bulsheedku shaqada, iyo qaybta kaga soo hagaagta barwaaqada la soo tacbo iyo helitaan-keeda». Intaas oo dilli waxay door weyn ka cayaaraan dhis-

maha bulshada, waxayna muujiyaan horumarka bulsheed marriinkiisa, baaxaddiisa iyo dhinaca uu u janjeerba. Dabaqaduhu waa cabbirka ugu muhiimsan si loo garto iska horimaadka bulshada dhexyaal, laguna xukumi karo hannaan-kooda. Wacdaro taariikheed oo qaayo weyn leh ayey dadkaas faraha badan ee dabaqaduhu ka koobmaan ka cayaaraan no-losha bulshada. Kooxahaas tiradoodu gaarayso malyuunno, waxa la soo darsa xil iyo hawlo ay taariikhdu hor dhigto oo khasbiyo ku ah inay kaalin ka qaataan. Xilkaasi ma aha mid jacayl iyo hawaawi ku yimaadda ee waa mid si mawduuci ah aaariikhdu la timaaduuci ah taariikhdu la timaaraan ka dhigto. Boogaadin iyo dhiirigelin waxa leh oo wax tarkeeda horena loo arkay, haatana taagan, hadba sida guusha leh ee loogu adeego danta dabaqiga ah. Adduun ahaan waxa marag ma weydo ah in danta dabaqiga ee ugu ugu saamayn iyo wax-ku-ool weyni tahay tan waafaqsan danta bulsho weynta bani'aadamka. Matal ahaan kaacaan-kii Faransiiska ee 1789kii wuxuu xilligaas u adeegayey rabitaanak iyo himilada bani'aadamka. Hase yeeshee, runtu waxay tahay in kacaan burjuwaasi ahi aan maanta riyaaqaasi iyo saamayntaas fiican oo kale marna yeelan karayn.

Waxa isweydiin leh, sidee baa loollanka dabaqeed u naaxiyaa si qoto dheerna wax uga taraa taxanaha taariikheed ee xaqiiqada korriinka bani'aadamka ee iswada? Hor iyo horraan waxa loo baahan yahay in la fahmo in korriinka bulshadu ka dhasho isdiidka, iska soo horjeedka iyo loollanka ka dhexeeya dabaqadaha bulshada hantigoosadka. Buuggiisa uu kaga faallootamayo dhaqaalaha Siyaasadeed «Cont-

tribution to the critique of political Economy» — waxa Jaalle Maarkis ku sheegay: «Marka marxalad gaar ah oo korriimeed la gaaro, xoogagga wax soo saarka bulshadu waxay ka hor yimaadaan xiriirka wax soo saarka. Taasoo, haddii si kale loo dhigo micnaheedu yahay inta loo kala jiro barwaaqada ay soo saarkeeda ku hawllanaayeen. Xiriirkaasi oo asalkiisu yahay muuqaal ka soo ifbaxay xoogagga tacabka, ayaa isu roga dabar korriinkooda xayiraya. Markaas ayaa casri kacaan bulsheed bilaabmaa. Isbeddelka salka dhacdo leed ku yimaadda ayaa siyaalo kala duwan ama kala qoto duwan u beddela dhismaha guud (Taliska, Siyaasadda Hanuuninta, Dhaqanka IWM) Halkaas waxa ka caddaan karta in xawliga korriinka xoogagga tacabka ka dheereeyo kana dhambalo xiriirka wax-soosaarka. Sidaas awgeed ayaa lagama maarmaan ay u noqotay in kacaan bulsheed u dhasho si uu isu waafajiyo korriinka xoogagga tacabka iyo xiriirka wax-soosaarka (marka xoogagga wax-soosaarka dadka tacbaa barwaaqada ay soo saaraan ay ku gacan sareeyaan ayaa qalabka wax-soo-

saarku heer sare garaa, aqoontuna korortaa, tacabkuna bataan. (Maadaama habka hantigoosadku u adeego danaha dabaqadda maalqabeenka tiradayar, waxa lagama maarmaan noqota in xiriirkaa wax-soosaarka la dhalan rogo, oo loo gediyo mid daryeelka xoogsatada wax tacabta u daneynaya. Habka hantigoosadku wuxuu ku caan baxay inay iskaga socorjeedaan dabaqadda burjuwaasiga iyo dabaqadda shaqaalaha oo u halgamaya hana shada xukunka siyaasiga ah, iska horimaadyada iyo isdiidka habka hantigoosadka dhexdiisa ka sii qaraaraanaya ee ay laba daraale ugu wacan tahay maalka ama raasumaalka sida xad-dhaafka u badanaya, kuna ururaya dad yar gacantood ee isia markaas jebinaya xuududaha ama soohdimaha dalalka kala duwan u dhexeeya, dhaqaalahoodana lab iyo qas ku ridaya, amuurtaas weeyetan khasab ka yeelay in kacaan hantiwadaag ah oo ay hoggaamineyso dabaqadda shaqaaluhu bulshadaas ka curto. Kacaankaas bulsheed ee uu uurka ku sito nidaamka hantigoosadku waxa lama huraan ka yeela iyadoo dabaqadda burjuwaasiga ahi aanay

marna xal sax ah u heli karin mashaakilka bulshada hantigoosadka ah ka dhex aloosan iyadoo ay si baaxad weyn aqoonta, garaadka iyo firfircoonida xoogsatadu u korayso, iyadoo aanay xoogsatadu marna u diyaar ahayn inay u adkaysato qaabkii hore ee xiriirka ahaa ee ka dhexeeyey iyaga iyo dabaqadda burjuwaasiga. Borolataariga (Shaqaalaha Wershadaha waaweyn) oo xisbigooda horumoodka ahi hoggaaminaayo waxay awood u leeyihiin inay isbiirsadaan dabaqadaha iyo guutooyinka kale bulshada ee aan midiidinsiga ku noolayn, una dhexeeya maalqabeenka burjuwaasiga ah iyo xoogsatada muruqeeda maalka ah. Waxa kale oo aan muran ka taagnayn in xoogsatadu marka ay ku guuleysato curinta kacaan hantiwadaag ah, xilkaasu yahay mid dhinac walba waxtar ka dhaliya. Markaas oo qura ayaa si dhab ah xididdada loo aasaa, asaaskana loo adkeeyaa abuuritaanka bulshada ka samatabaxsan loollan iyo colaad dabaqadeed.

(Qaybta labaad kala soco tirsiga soo socda).

(Ka Yimid Bogga 16aad

Go'aan uu gaadhay shirku waxa ka mid ah; cambaareynta Ciidammada Shisheeye; sii wadidda halganka xoreynta qaybaha weli ku hadhay gumeysiga si loo dhammeys tiro nooc kastaa oo gumeysi; baaq ah Afrika inay isu kaashato adkeynta dhaqdhaqaaqa Dawladaha dhexdhexaadka ah, cambaarayn culus, dhammaan Ciidammada Shisheeye iyo soo faragelinta arri-

maha u gaarka ah Afrika; baaq saameeya sii xoojinta iskaashiga waddammada Afrika iyo Carabta.

Sidoo kale shirku wuxuu ku baaqay inay walaalaha Carbeed kordhiyaan kaalmada dhaqaale ee ay ka geystaan koritaanka Qaaradda Afrika; in la xoojiyo taageerada halganka dadka Carbeed iyo Ummadda Reer Falastiin ee u halgamaya xuquuqdooda inay soo ceshadaan; shirku wuxuu taageero u ujeediyey Ururka u

halgama Xoreynta Dalka Na Namiibiya ee (SWAPO) Jabhadda waddaniiga ah ee Simbaabwe (PF); baaq ah kordhinta taageerada, kordhinta dhaqaale iyo siyaasadeed ee qalabka xoojinta halgan ka hubaysan ee Koonfurta Afrika; sii wadidda cunaqabataynta qawleysatada Salisbury iyo Pretoria.

Kulanka dambe ee U.M.A, waxa lagu qaban doonaa **Monrovia sannadka 1979.** Monrovia sannadka 1979.

BUUGAAGTA IYO QORAALLADA

Khudbaddii Xoghayaha Guud XHKS ee 1da Luulyo

Jaallayaal,

Isu tilmaami mayno maa-lintan aan joognaa qaayaha ay Ummadda Soomaaliyeed gebi ahaanteed u leedahay.

Waa maalintii Gobannimada ay heshay qaybtii Dalka Soomaaliyeed ee uu Talyaani-gu gumeysan jiray.

Waa maalintii qaybtii Ingiriisku gumeysan jiray iyadoo xor ah ku soo darsantay qaybtii kale, halkaana dhidibbada loogu aasay midnimada Soomaaliyeed, oo ay dhalatay Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliyeed: Dawlad xor ah, dalkeeda dhisaysa, dunidu aqoonsan tahay, dadka Soomaaliyeed inta gumeysiga ku hadhayna ku soo hiranayaan.

Qiimaha iyo qaayaha maa-lintanna inta kuma eka. Waxa kale oo aan maanta xusaynaa sannadguuradii labaad ee dhalashada Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed.

Isku aadinta Aasaaska xisbigeenna iyo maalinta Gobannimada iyo midnimada lafteedu micno gaar ah ayey ku fadhidaa.

Waxay tusaale u tahay ifkana u soo saaraysaa, facyowga ka dambeeya ee Ummaddeenana u muujinaysa, in Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka

Socmaaliyeed ka dhashay halganka taariikhdeenna ku abtirsanayo guulihii waaweynaa ee halgankaa laga soo hocyey, kana hortagayo iimisi uu isbeddel horukac leh oo hii halganka lagala kulmay waara iyo nolol aayatiin leh ugu abuurto ummadda.

Intaa waxaa raaca in sannadkan aan joogno xuska 1da Luulyo qof kasta oo Soomaaliyeed si gooniya oo sannadihii hore ka duwan u taabanayso.

Sabato ah in qaayaha ay maalintaanu u taagan tahay oo ah xornimada iyo midnimada Ummadda Soomaaliyeed xaqiijinteedu ay intii hore ka soo dhowaatay.

Waa la ogyahoo 1da Luul-

yo, 1960kii siddeed iyo tobankii sano ee ka dambeeyey Gobollada Soomaaliyeed ee gumeysiga ku hadhay halgan qadhaadh bay ugu jireen xornimadooda iyo inay heeryada gumeysiga iska hurgufaan.

Ha dheeraado, ha kululaa-do, mar mar ha hakado, mar mar ha helaan, mar mar ha waayaan taageeradii ku habboonayd si kastaba ha u socdee laguma hungoobin halgankaas.

Waxay tusaale u tahay ifkana dhildhi iyo dhib, xadhig iyo xasuuq la soo kulantaba ka dhashay halganka maanta Jabuuti waa dawlad xor ah oo u madaxbannaan inay aayaheeda hilinka ku habboon u jeediiso.

Shacbiga Soomaaliyeed ee Jamhuuriyadla Dimoqraadiga Soomaaliya deggenna wax hiil iyo hooba ah oo uu la hadhay haba yaraatee ma jirin si ay walaalihiiisa Reer Jabuuti u gaadhaan xornimo.

Maanta waxa ka dhexeeya walaalnimo, derisnimo wacan, is xaq dhowr xushmo leh, is-taageer iyo iskaalmaysi lama nuraan ah.

Intaas iyo isu soo dhowaan-ta laba dal ee xorta ah ee walaalaha ah weeye waxa la diidan yahay marka dacaayadda isticmaarku nooc kastaba ha ahaatee ay fidinayso beenta ah in Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliyeed doonayso inay Jabuuti liqdo.

Runtu waxa weeye in Jabuuti halis ku jirto. Halistaasuna waxay kaga imanaysaa gumeysiga Xabashida ee hunguriga weyn ee ku dacwiyaya inaanu Dekedda Jabuuti ka maarmayn.

Wax qarsoon maaha intay Talisyadii kala duwanaa ee Addis-Ababa isku dayeen intii itaalkooda ah inay jillaafeeyaan Gobannimada Jabuuti.

Waxa u dambeeyey Taliskan maanta jira oo Adduun weynaha oo marag ka wada ah codkii keli ahaa ee ka soo horjeeday xornimada Jabuuti ka jeediyey Jamciyadda Qarumaha ka dhexeysaa.

Inkastoo tallaabooyinkii Addis-Ababa waxba aanay ka naasa caddaan ilaa haatan, haddana may quusan.

Iyadoo kaashanaysa kuwa danta gaarka ee istaraateji-ga ah ka leh Geeska Afrika ee iyada badhi taageeraya, wa-

xay damacsan tahay, Addis-Ababa inay qalaanqal ka riddo dadka Reer Jabuuti gudihiisa, markaana gacanta ku dhi-gaan.

Shacbiga Reer Jabuuti way la socdaan shirqoolkaa isaga ah.. Waana hubnaa inay diyaar u yihiin inay beeniyaan oo ay baajiyaan.

Jamhuuriyadda Dimoqraa-diga Soomaaliyana, sidii caadada ahayd, waa u diyaar inay garab itaal leh u fidiso markay halis gashoba.

Waxay Ida Luuliyo sannadkan xiisa gaar ah u sii leedahay halgankii Gobolka Soomaaliyeed ee Xabashidu gumeysato, Soomaali Galbeed, oo tan iyo intii kal hore weji cusub qaatay.

Sida Soomaali Galbeed gacanta ugu gashay boqortooyadii Xabashida waa mid taariikhdu dhigayso oo la wada ogsoon yahay, inaan halkan kaga celceliyana aan loo baah-nayn, maxaa yeelay in badan baan ka hadlay taariikhdaas iyada ah

Waxa kale oo aad wada ogsoon tihiin dagaalkii dheeraa ee dadka Soomaali Galbeed ku raadinayeen xornimadooda.

Jamhuuriyadda Dimoqraa-diga Soomaaliyeed, iyadoo qabtay, welina qabta, in si Afrikaannimo iyo derisnimo wacan ah, dagaal dhiig dad Afrikaan ah ku daatana la iska dhowrayo, xal siyaasi ah oo caddaalad ku fadhiya la raadiyo.

Haddana waajib lama huraan ah ay ku jirto inay taageerto halganka xaq ah

ee shacbiga Soomaali Galbeed siday Gobannimadoonka Afrika ee kaleba taageerada ugu fidinaysay.

Taasina wax qarsoon ma aha ee waa mid siyaasadda Kacaanka Soomaaliyeed caan ku ahaa, kuna qotantay Axdi-giisii Koowaad.

Ha yeeshee waxa la ogyahay in waqti la gaadhay ay Gobannimadoonka Soomaali Galbeed ka caal waayeen siyaasadda nabad xaq ku raadiska ah, dhega adaygga Talisyadii Addis Ababa ee kala duwanaa darteed, iyadoo weliba kan u dambeeyey u bilaa-bay inuu si cadawtinima ah oo aadininimadda ka fog u xasuugo shacbigii degganaa dhulka Xabashidu gumeysato.

Jabhadaha Soomaali Galbeed iyo Soomaali Abbo way ka fursan waayeen inay halgankooda xoojiyaan si ay naf-tooda u daafacaan, xornimadana qori caaraddii ku soo hooyaan.

Run ahaantiina waa kuwii soo hooyey ee dhulkoodii xooreeyey, kana saaray Ciidamadii gumeysiga Xabashida.

Sidaa ayeey madaxbannaanidooda ku xaqiijin lahaayeen haddii aanay xoogag shisheey ah oo iyagu danahooda gaa-ra wataa soo faragelin arrinta.

Tan iyo intii dagaalku socday iyo ka horba waa wax la ogvahay oo marag ma doonta ah inta jeer iyo dhawrka jeer ee ay JDS uga digtay xoo-gaggii markaa isku soo tuura-veey inay ka joogaan faragelin-ta arrin aanay ku shuqul lahayn.

Waxa si buuxda looga dhaa-

dhiciyay in dhibaatadu tahay dadkaas iyo dalkaasu gacan mid marka hore dhextaal Taliska Addis-Ababa iyo dadyowga uu gumeysanayo, labadooda dhinacna ay la gudboon tahay inay xal helaan.

Haddiise cidi ugu imanayso waa Ururka Midowga Afrika oo ay la beegnayd, welina la beegan tahay, in uu si qoto-dheer talo uga dhiibto.

Waxa si buuxda looga waramay, haddaanay hore u ogeyn, sida taariikh ahaan dadkaas iyo dalka su gacanta ugu galay boqortooyadii Xatashida, in xoog iyo khiyaano lagu muquuniyey, mas'ala-du tahay gumeysi cad, ka fog tahay xarriijin soohdimeed oo laba Dawladdood isku haysataan, dadyowguna xaq u leeyihiin inay helaan aaya ka talintooda.

Waxa loo sheegay inay wax yaab leh noqonayso in dowlado Hantiwadaag ahi ka hiiliyaan shacbiga la dulmaayo, u hiiliyaanna ku dulmaayey, iyadoo lagu andacoonayo waxaan taageeraynaa nidaam Kacaan ah, isla markiina la jebinayo heshiisyadii lala dhigtay dawlad Hantiwadaag ah taasoo ah Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliya.

Ilayn waa niman dano gaara watee intaas oo wax u sheeg ah waxba kuma duxin.

Waa kuwii qalab ahaan, ciidan ahaan iyo talo ahaanba la wareegay dagalkii Taliska Addis-Ababa kula jiray gobannimadoonka, iyagoo isla markii xumaanta badan diblo maasi ahaan, aflagaado, iyo weerarba u geysanaya Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliya.

Innagoo jecel xidhiidhka dawlga inaanu xumaan, hadana mar hadday arrintu hal-kaa gaadhay weynnu ka fursan weynay inay cilaaqaadka diblomaasiga ahaa u goyno dawladda Kuuba. Khuburadii Midowga Soofiyeetina Dalkeena ka saarno heshiiskii saaxiibtinimo ee uu isagu gooni ahaan u jabiyeyna u sheegno inaanu taaganaanayn.

Taasna waxaynu ku caddaynay go'aankii Golaha Dhexe ka soo baxay 13kii Nofembar 1977kii.

Go'aankaas ayeynu si cad ugu sheegnay faragelinta muruqa leh ee Midowga Soofiyeetoo iyo saaxiibadii ka geysteen Geeska Afrika waxay uga dan lahaayeen.

Maantana waa la wada ogsoon yahay waxay ujeeddadu ahayd.

Waxay rabeen inay dawlad dabadhilif ah ka helaan Gobolka dabadeedna xoog ku qabsadaan iyagoo dhinacna danahooda istaraatiijiga ah ee ay kala dan leeyihiin Badda Cas, Gacanka iyo Badweynta Hidiya ka ilaalinaya, dhinaca Dawladaha Afrika ee Gobolka ku xeeran xasiloonidooda iyo madaxbanaanidooda qalaanqal gelinaya si ay ugu fududaato faragelintoodu.

Waxa dharaarahan dambe ka dhacayey Badda Cas dhinaceeda kale, gaar ahaan qalaanqal ka taagan labada Yamanood; waa arrin welwel weynna gelinaysa kana fageyn waxaannu waayahanba ka digeyney.

Waxay nala tahay in dhi-

baatada ka taagan Geeska Afrika mas'uuliyad weyni ka saaran tahay Ururka Midowga Afrika.

Bilawgii dhalashadiisaba, 1963, wax cad bay ahayd in mashaakilo culus oo xal u baahani taal Geeska. Wax xal ah oo la gaadhayna ma jiraan, Guddiyadii kala duwanaa ee la gaaray talo wax ku ool ah may keenin.

Xil gudasho la'aantaasi waxay keentay in dadkii la dulmaayey adkaysan waayeen dab meeshii ka qarxo shisheeyana soo farageliyo.

Faragelinta shisheeyuhu kuma koobna Geeska Afrika. goobo kale oo Afrikaan ah ayaa, Ciidammo Afrikaan ahayne ka cagajuglaynayaan.

Halista taasi ula imanayso himiladii Afrika ee ahayd xornimo buuxda, horukac iyo midnimo, cidna caad kama saarna.

Waxaynnu ugu baaqaynaa shirka soo socda ee Ururka Midowga Afrika inuu dib u fii-riyo siyaasadduu ku socday si mushkaladaha Afrikana dhab ahaan loo xalliyo, gumeysiga dib ugu soo noqonayana, nooc kastabo ha lahaadee looga hortago.

Sidoo kale dunida sadde-xaad, gaar ahaan caalamka dhexdhexaadka ah, waxa ku waajib ah maanta inay daymo dheeraad ah u yeeshaan halista nabadda Adduunka uga imanaysa faragelinta xoo-gagga waaweyn, gaar ahaan tan Midowga Soofiyeeti oo beryahan dambe noqotay mid qaawan.

Waxa loo baahan yahay in-

Shacbiga Soomaaliyeed ee Jamhuuriyadla Dimoqraadiga Soomaaliya deggenna wax hiil iyo hooba ah oo uu la hadhay haba yaraatee ma jirin si ay walaalihiisa Reer Jabuuti u gaadhaan xornimo.

Maanta waxa ka dhexeeya walaalnimo, derisnimo wacan, is xaq dhowr xushmo leh, istaageer iyo iskaalmaysi lama huraan ah.

Intaas iyo isu soo dhowaan-ta laba dal ee xorta ah ee walaalaha ah weeye waxa la diidan yahay marka dacaayadda isticmaarku nooc kastaba ha ahaatee ay fidinayso beenta ah in Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliyeed doonayso inay Jabuuti liqdo.

Runtu waxa weeye in Jabuuti halis ku jirto. Halistaasuna waxay kaga imanaysaa gumeysiga Xabashida ee hunguriga weyn ee ku dacwiyaya inaanu Dekedda Jabuuti ka maarmayn.

Wax qarsoon maaha intay Talisyadii kala duwanaa ee Addis-Ababa isku dayeen intii itaalkooda ah inay jillaafeeyaan Gobannimada Jabuuti.

Waxa u dambeeyey Taliskan maanta jira oo Adduun weynaha oo marag ka wada ah codkii keli ahaa ee ka soo horjeeday xornimada Jabuuti ka jeediyey Jameiyadda Qarumaha ka dhexeysaa.

Inkastoo tallaabooyinkii Addis-Ababa waxba aanay ka naasa caddaan ilaa haatan, haddana may quusan.

Iyadoo kaashanaysa kuwa danta gaarka ee istaraatejiiga ah ka leh Geeska Afrika ee iyada badhi taageeraya, wa-

xay damacsan tahay, Addis-Ababa inay qalaanqal ka riddo dadka Reer Jabuuti gudihii-sa, markaana gacanta ku dhi-gaan.

Shacbiga Reer Jabuuti way la socdaan shirqoolkaa isaga ah. Waana hubnaa inay diyaar u yihiin inay beeniyaan oo ay baajiyaan.

Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliyana, sidii caadada ahayd, waa u diyaar inay garab itaal leh u fidiso markay halis gashoba.

Waxay 1da Luuliyo sannadkan xiisa gaar ah u sii leedahay halgankii Gobolka Soomaaliyeed ee Xabashidu gumeysato, Soomaali Galbeed, oo tan iyo intii kal hore weji cusub qaatay.

Sida Soomaali Galbeed gacanta ugu gashay boqortooyadii Xabashida waa mid taariikhdu dhigayso oo la wada ogsoon yahay, inaan halkan kaga celceliyana aan loo baahnayn, maxaa yeelay in badan baan ka hadlay taariikhdaas iyada ah

Waxa kale oo aad wada ogsoon tihiin dagaalkii dheeraa ee dadka Soomaali Galbeed ku raadinayeen xornimadooda.

Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliyeed, iyadoo qabtay, welina qabta, in si Afrikaannimo iyo derisnimo wacan ah, dagaal dhiig dad Afrikaan ah ku daatana la iska dhowrayo, xal siyaasi ah oo caddaalad ku fadhiya la raadiyo.

Haddana waajib lama huraan ah ay ku jirto inay taageerto halganka xaga ah

ee shacbiga Soomaali Galbeed siday Gobannimadoonka Afrika ee kaleba taageerada ugu fidinaysay.

Taasina wax qarsoon ma aha ee waa mid siyaasadda Kacaanka Soomaaliyeed caan ku ahaa, kuna qotantay Axdi-giisii Koowaad.

Ha yeeshee waxa la ogyahay in waqti la gaadhay ay Gobannimadoonka Soomaali Galbeed ka caal waayeen siyaasadda nabad xaq ku raadiska ah, dhega adaygga Talisyadii Addis Ababa ee kala duwanaa darteed, iyadoo weliba kan u dambeeyey u bilaa-bay inuu si cadawtinima ah oo aadininimadda ka fog u xasuugo shacbigii degganaa dhulka Xabashidu gumeysato.

Jabhadaha Soomaali Galbeed iyo Soomaali Abbo way ka fursan waayeen inay halgankooda xoojiyaan si ay naftooda u daafacaan, xornimadana qori caaraddii ku soo hooyaan.

Run ahaantiina waa kuwii soo hooyey ee dhulkoodii xoreeyey, kana saaray Ciidamadii gumeysiga Xabashida.

Sidaa ayaan madaxbannaanidooda ku xaqiijin lahaayeen haddii aanay xoogag shisheey ah oo iyagu danahooda gaa-ra wataa soo faragelin arrinta.

Tan iyo intii dagaalku socday iyo ka horba waa wax la ogvahay oo marag ma doonta ah inta jeer iyo dhawrka jeer ee ay JDS uga digtay xoo-gaggii markaa isku soo tuurayey inay ka joogaan faragelinta arrin aanay ku shuqul lahayn.

Waxa si buuxda looga dhaa-

dhiciyay in dhibaatadu tahay dadkaas iyo dalkaasu gacan-mid marka hore dhextaal Taliska Addis-Ababa iyo dadyowga uu gumeysanayo, labadooda dhinacna ay la gudboon tahay inay xal helaan.

Haddiise cidi ugu imanayso waa Ururka Midowga Afrika oo ay la beegnayd, welina la beegan tahay, in uu si qoto-dheer talo uga dhiibto.

Waxa si buuxda looga war-ramay, haddaanay hore u ogeyn, sida taariikh ahaan dadkaas iyo dalkaa su gacanta ugu galay boqortooyadii Xakashida, in xoog iyo khiyaano lagu muquuniyey, mas'ala-du tahay gumeysi cad, ka fog tahay xarriijin soohdimeed oo laba Dawladdood isku hays-taan, dadyowguna xaq u leeyihiin inay helaan aaya ka talintooda.

Waxa loo sheegay inay wax yaab leh noqonayso in dowlado Hantiwadaag ahi ka hiiliyaan shacbiga la dulmaayo, u hiiliyaanna ku dulmaayey, iyadoo lagu andacoonayo waxaan taageeraynaa nidaam Kacaan ah, isla markiina la jebinayo heshiisyadii lala dhigtay dawlad Hantiwadaag ah taasoo ah Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliya.

Ilayn waa niman dano gaara watee intaas oo wax u sheeg ah waxba kuma duxin.

Waa kuwii qalab ahaan, ciidan ahaan iyo talo ahaanba la wareegay dagalkii Taliska Addis-Ababa kula jiray gobannimadoonka, iyagoo isla markii xumaanta badan diblo-maasi ahaan, aflagaado, iyo weerarba u geysanaya Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliya.

Innagoo jecel xidhiidhka dawliga inaanu xumaan, had-dana mar hadday arrintu hal-kaa gaadhay weynnu ka fur-san weynay inay cilaaqaadka diblomaasiga ahaa u goyno dawladda Kuuba. Khuburadii Midowga Soofiyeetina Dalkeena ka saarno heshiiskii saaxiibtinimo ee uu isagu gooni ahaan u jabiyeyna u sheegno inaanu taagnaanayn.

Taasna waxaynu ku cadday-nay go'aankii Golaha Dhexe ka soo baxay 13kii Nofembar 1977kii.

Go'aankaas ayeynu si cad ugu sheegnay faragelinta mu-ruqa leh ee Midowga Soofiyeeto iyo saaxiibadii ka geysteen Geeska Afrika waxay uga dan lahaayeen.

Maantana waa la wada ogsoon yahay waxay ujeeddadu ahayd.

Waxay rabeen inay dawlad dabadhilif ah ka helaan Gobolka dabadeedna xoog ku qabsadaan iyagoo dhinacna danahooda istaraatiijiga ah ee ay kala dan leeyihiin Badda Cas, Gacanka iyo Badweynta Hidiya ka ilaalinaya, dhinaca Dawladaha Afrika ee Gobolka ku xeeran xasiloonidooda iyo madaxbanaanidooda qalaan-qal gelinaya si ay ugu fudu-daato faragelintoodu.

Waxa dharaarahan dambe ka dhacayey Badda Cas dhinaceeda kale, gaar ahaan qalaanqal ka taagan labada Yamanood; waa arrin welwel weynna gelinaysa kana fageyn waxaannu waayahanba ka digeyney.

Waxay nala tahay in dhi-

baatada ka taagan Geeska Afrika mas'uuliyad weyni ka saaran tahay Ururka Midowga Afrika.

Bilawgii dhalashadiisaba, 1963, wax cad bay ahayd in mashaakilo culus oo xal u baahani taal Geeska. Wax xal ah oo la gaadhayna ma jiraan, Guddiyadii kala duwanaa ee la gaaray talo wax ku ool ah may keenin.

Xil gudasho la'aantaasi waxay keentay in dadkii la dulmaayey adkaysan waayeen dab meeshii ka qarxo shisheeyana soo farageliyo.

Faragelinta shisheeyuhu kuma koobna Geeska Afrika. goobo kale oo Afrikaan ah ayaa, Ciidammo Afrikaan ahayne ka cagajuglaynayaan.

Halista taasi ula imanayso himiladii Afrika ee ahayd xornimo buuxda, horukac iyo midnimo, cidna caad kama saarna.

Waxaynnu ugu baaqaynaa shirka soo socda ee Ururka Midowga Afrika inuu dib u fiiriyo siyaasadduu ku socday si mushkaladaha Afrikana dhab ahaan loo xalliyo, gumeysiga dib ugu soo noqonayana, nooc kastabo ha lahaadee looga hortago.

Sidoo kale dunida sadde-xaad, gaar ahaan caalamka dhexdhexaadka ah, waxa ku waajib ah maanta inay daymo dheeraad ah u yeeshaan halista nabadda Adduunka uga imanaysa faragelinta xoo-gagga waaweyn, gaar ahaan tan Midowga Soofiyeeti oo ber-yahan dambe noqotay mid qaawan.

Waxa loo baahan yahay in-

ay dhaqdhaqaaqooda kordniyaan, meel uga soo wada jeestaan arrimaha culculus oo dunida ka taagan, dawladaha waaweyn tusaaleeyaan halista nabaddu ku jirto.

Waa inay ku adkaystaan in saldhigga nabadda Adduunku yahay xaq dhawr madaxbannaanida Dawladaha, tirtirrida gumeysiga nooc kastaba ha ahaadee, iyo dhaqaalaha dunida oo si caddaalad la isu dhaafsado.

Jaallayaal,

Intaasi aynu sida gaaban u dul marnay waa waxyaabaha muddadii gaabnayd ee Xisbi-geenu dhisnaa ku soo kordhay halgankii waqtiga dheer Ummadda Soomaaliyeed ugu soo jirtay xornimo iyo midnimo, ee maalintan aan u dabbaldegeyno xiisa gaara u yeelaya, iyo arrimo kale oo dunida saameeya.

Halka maanta halganka Jabhadda Gobannimadoonku ku sugan yahay iyo siday Jamhuuriyaddu u arkayso in lagu dhammeyn karo dhibaha iyo qalaanqalka ka taagan Geeska ee inta badan shisheeyuhu u sababta yahay dibbeynu ku oaddeyn doonaa.

Waxaan haatan u gudbaynaa wixii isbeddel ahaa ee ka dhacay Dalka gudihiisa intii Xisbigu dhisnaa dhinac siyaasadeed, dhismo iyo horumar dhaqaale.

Xisbi-geenna oo mabda'iisu ku qeexan yahay salal Hantiwadaag ah waa kan maanta ka turjumaya, cabbiraya, soona dhowavnaya himilooyinka iyo ujeedooyinka durugsan ee Ummadda Soomaaliyeed higsanayso

Barnaamijka XHK3 baa si buuxda u muujinaya howsha qaayaha leh oo uu Xisbigu waajib ka dhigtay inuu oofiyo.

Haddaba maanta oo ay sannadguuradiisii labaad tahay waa muran ma doonto in xisbigu isla xisaabtamo, caddeeyo wuxuu soo qabtay, intaan u qabsomin iyo isla mar ahaantaas inuu isu soo bandhigo xilalka culayska weyn oo xiisadada Geeska Afrika ka aloosani maanta fulintooda dusha ka saartay.

Xisbigu labo sano buu jirey, taasina waa muddo aad cumri ahaan u gaaban.

Hase yeeshee labo sano oo caadi ah may ahayn, tajriibadaha iyo waayo-aragnimada u korordhayna waa mid tayo, oo ka qayb qaadanaysa halganka kharaar ee labadaa sano Ummadda Soomaaliyeed soo martay.

Bal aan isku dayo soo koo-bid dhinacyada kala duwan ee taariikhda Xisbiga intii uu hadda soo jiray.

Asaasidii Xisbiga ee 1dii Luuliyo 1976, waxay ahayd bilowgii shaqadii ugu cuslayd ee Xisbiga markiiba soo foodsaartay.

Waxaa khasab markiiba noqotay in dhismihii Xisbiga Gobollada, degmooyinka iyo xubnaha dhaqaalaha ee dalka laga abuurto.

Intaa ka sakow waxay ahayd inuu Xisbigu u gogolxaadho abuurid ururro bulsho, oo ka kooban ururka Guud ee Xiriirka Shaqaalaha Soomaaliyeed, Ururka Dimoqraadiga Haweenka Soomaaliyeed, Ururka Dhallinyaray Kacaanka Soo-

maaliyeed iyo ugu danbeystii Ururka Dhaqdhaqaaqa Iskashatootyinka Soomaaliyeed.

Warbixinta sannadguuradii laad ee asaasidda XHK3 baan nu si tifaftiran ugaga hadlay qaabka dhisidda Xisbiga iyo ku baahintiisa waddanka oo dhan. Waxaa maanta Xisbiga faan u ah inuu meel kasta ka dhisan yahay xataa ha noqoto heerkiisa Unuge. Warbixinnada naga soo gaaraya Gobollada badankooda intuba waxay nooga marag kacayaan sida Xisbi-geennu u fidayo. Tirada wadareed ee Xubnaha Xisbiga ma aha guusha. ee waxa qiimo gaar ah leh tayada soo kordhaysa. Haddaba taajada Xisbinnimo ee horseednimadiisa ku dheehani ma aha wax ku kooban dhismihiiha ee waxa la xiriira hawlgalkiisa. Halganka isaga ahi waa mid ku qotoma hawlmaalmeed oo ah u shaqaynta dadka, taasoo sida warbixinnadu nagu soo gaarayaan yeelatay dhaqdhaqaaq. Dhaqaale, dhaqan, fan iyo daryeel bulshanimu.

Ururrada Bulshadu waa hal-bowlaha Xisbiga. Waa ururrada Xisbiga abaabulkiisa xuddun u ah: waa Ururrada ku caawiya Xisbiga inuu dadka sii dhex galo, taasoo Xisbiga nooca cusub ah waajib lagama maarmaan ku ah. Dadweynnunu waa matoorka wada Xisbiga kalsooni la'aantooda Xisbigu horseednimadiisu way kala gaasiran tahay. Sidaas darteed abuuridda iyo xoog saaridda ururrada bulshadu waxay ahayd arrin qiimaheedu lagama maarmaan ah leh. Ururkii ugu horreeyey wuxuu ahaa Ururka Dimoqraadiga Haweenka Soomaaliyeed oo 8dii Maarso 1977 la sameeyey. Waxaa ku xigay Ururka Guud ee Xiriirka Sha-

qaalaha Soomaaliyeed oo lagu beegay 1da Maaajo ee Iidda shaqaalaha Adduunweynaha ah. Ururka dhallinyarada Kacaanka Soomaaliyeed oo ah kaydka ma guuraanka ah ee Xisbiga wuxuu la hanaqaaday maalin-

15ka Maaajo. Ururkii ugu dambeeyey ee Iskaashatooyinka oo isagu ku lug leh kobcinta ilaha dhaqaalaha isla markaasna u taagan isu ururinta dabaqadda saboolka ee xoogsatada Soomaaliyeed siiba beeraleyda, farshaxanka, qaybaha quudka, iwm wuxuu yagleelnaayo 6dii 1978. Hadal iyo kiisii dhammaaday bishii Jandhammaantii maanta ururradii bulshadu, oo hadda kii ugu dambeeyey ahaa Ubaxa Kacaanka Oktoobar way wada dhisan yihiin, halkaasina waxaa ku suurtoobay abaabuliddii iyo isku dubbaridku xoogsatada Soomaaliyeed oo dhan.

Ururrada Bulshada sida la ogsoon yahay shaqo gaar ahaannimo oo la xiriirta astaa-maha dadka ay ka kobban yihiin iyo xil guud oo la xiriira waajibaadka Ummadda Soomaaliyeed horumarinteeda ayey labadaba gudanayeen muddada ay dhisnaayeen.

Mitaal ahaan Ururrada guud ee Xiriirka Shaqaalaha Soomaaliyeed waxay aad isugu adkaynayeen siyaabihii qaybta bulshada kaga soo hagaagtay ay u hormarin lahaayeen xag dhaqaale, siyaasad, dhaan, iwm. dhinaca kale waxaan ka muran lahayn doorkooda horseednimada ah, oo ka sokow siyaasadaha guud ku qeexan daalkooda xagga xoojinta darveelka xoogsatada Soomaaliyeed. ivagoo isku davaya sidii tacabka ay u kordhin lahaayeen una ballaarin lahaayeen

Sanduuqa Shaqaalaha. Daalkoodaasu hubaal ugu dambeyntii waa mid miro qiimo leh dhalin doona. Ururka Dhallinyarada Kacaanka Soomaaliyeed iyagu dhiig-cusayb-nimadii iyo kaydnimadii lagu yiqiinnay oo taariikh ahaan taxanna u soo ahayd mid ay ka muuqdeen bayna noqotay. Ururka Dimoqraadiga Haweenka Soomaaliyeed waxay intay dhianayeen aad isugu hawleen sidii ay Haweenka iyo dadweynaha Soomaaliyeed wacyigooda siyaasiga ah iyo kan gurigaba ay isbeddel weyn uga aloosi lahaayeen. Isla mar ahaantaas waxaa xushmo mudan sida ay u soo noolaynayaan hiddihii wacnaa ee ummadda Soomaaliyeed.

Waxaannu aad ugu boorri-naynaa Xubnaha Xisbiga, hawladeennada Guddiyada iyo Xafiisyada Xisbiga ee kala duwan, iyo Xubnaha iyo hawladeennada Guddiyada Ururada Bulshada in ay kordhiyaan aqoontooda. Aqoontaas oo noocy badan leh: Mid caadiya, mid ah mabaadi'da Xisbiga iyo dhismahiisa iyo maamulka iyo qawaaniinta dawladda. Haddii aanay aqoontooda had iyo jeer kordhin dhumuc iyo ballaha horseednimadii iyo hoggaaminta bulshadu saani ugu toosi mayso. aqoon kororsi iyo wax-qabad wada soocaa lagu gaari karayaa himilada Xisbiga.

Sida ku cad barnaamijka Xisbiga HKS hoggaaminta dhaqaaleed waa qodob udub dhexaad ah kuna fadhiva sidii loo heli lahaa saldhig dhaqaale oo Hantiwadaag ah, aadna u hormarsan. Abuurid saldhig dhaqaale oo Hantiwadaag ah waa mid u baahan helitaan Cilmi iyo farsamo lagaga baxo

dibu-dhaca dhaqaale ee uu in na dhaxalsiiyey gumeysigu.

Inkastoo wax soo saarka dhaqaalaheennu maanta aanu weli kobocsanayn, haddana waa hubaal in dalkeennu hodan yahay, xoolo, dhul beeraha ku fiican, Kalluun iyo Macaadin hoosaba way ka buuxaan. Hiddaheennii hore ee Reer miyiga ahaa, gumeysigii oo innaga maanacay waxbarasho iyo korriin run ah, iyo habka oo ka habaabay xukunnadii Kacaanka ka horreeyey, intaasoo dhammi waxay keentay in dalkii oo hodan ah, haddana dadkeennii ku sugnaado saboolnimo. Xaajada caynkaas ayuu Kacaanku ka dhiidhiyey dadweynaha u guubaabiyey una abaabulay, qorshayaal kala dambeeyana u dejistay.

Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed aad buu labadii sano ee uu dhisnaa isugu taxalujiiyey wax ka qabadka dhaqaalaheenna isagoo ku dadaalaya dhidib u aasid dhaqaale Hantiwadaag ah, oo u habaysan qayb qayb (Sector Sector) mandaqad (Territorial), isu miisaaman (Proportional), isuna dheellitiran (Balanced) Dhuuxa Qorshe Hantiwadaag ee dhaqaale waa mid aad u qoto dheer, waa mid doonaya sidii si buuxda looga faa'iideysan lahaa khayraadka dhinac dabeecadeed iyo cudud beni-aadamba. Haddaba bal maanta aynu xisaabtanno: Maxaynnu haynaa? Maxaana inaka dhiman?

Xishigu isagoo tixgelinaya sababo badan oo qorshihii horumarinta ee 5ta sano 1974-78 uu u wada fuli waayey, isagoo isla mar ahaantaas doonaya inuu fuliyo mashaariicdii ka hadhanayd qorshahaa 5ta sa-

Wuxuu goostay inuu dejiyo qorshe ku sii meel gaar ah, oo saddex sano ah, kaasoo barashada horumarinta Wadanka ee 1979-1981 ku meel marayo. Inteynaan haldaba Shillin nuxurka qorshaha damiirka bal aynu isla eegno qorshihii 5ta sano waxa ka fuley kharashka ka hadhsan, iyo kharashka la doonayo in lagu dejiyo.

Hadda oo ah 1978 waxaynu ku jirnaa sannadkii ugu dambeeyey ee qorshihii 5ta sano. Qorshahaas 5ta sano waxaa ka mid u saameeyey abaartii dagaalka dheer iyo korodhka sicirka kharashka adduunka oo cirkaas isku shareeray. Guud ahaan ascaarta seyladda adduunka ee qaaliga ahi waxay hoos u dhigtay awooddii dhaqaalaha ka qaadan lahaa maal gashada, arrintaasoo dib-u-dhac ku daahid ku ridday qorshihii 5ta sano.

Sannadkii 1977 waxaa noo ka daatay in qorshihu 5ta sano aanu dhammaadka 1978 fulin marayn, wada gaadhi doonin qorshe tilmaameedyadii loo saaraystay, taasana ku kalliftay qorshe biga iyo dawladaba in qorshaha dambo oo ay ku hubiso fulintii mashaariicdii hore iyo u dhigasho ku kale inay dejiyaan. Qorshahaan dambe 1979 ka mid wuxuu ku xisaabtamay kharash dheeraad ah oo uu kharashbaarsanaayo. Qadderkii kharashka ah oo soo xambaarsanaaya waxaa lagu talo galay inuu ahaado 3.6 Bilyan oo Shillin, labo Bilyan oo ka mid ah kharashkaasna waxaa loo isku maalayaa mashruucyada cusub oo mudnaansho sare la qabsado. Sannadkan 1978 barashada damiirka qorshuhu waa ka yar kii 1977 sababtoo ah annagoo yaqiinsannay in

awoodda qaadashada dhaqaaluhu (Absorptiv Capacity of the Economy) ay duruuf dhab ah daraadood kooban tahay.

Waayo-aragnimada qorsheheennu inna tusayso waxay tahay in bartilmaameedyada aynu samayno kharbudaaddi ku dhacda waayo heerka ascaarta seyladda Adduunka mid gacanteenna ku jira ma aha. Matalan afartii sano ee ugu dambaysay iyadoo (i) la tixgelinayo ascaarta kacday iyo (ii) isla mar ahaantaas kharashka kordhay mashruucyada cusub darteed, waxaa khasab noqotay in 3,370 Malyuun oo Shillin ay ku korodho miisaaniyaddii hore taasoo kharashkii gaarsiisay 7,120 Malyuun, halkuu markii hore ka ahaa 3,750 Malyuun, haddii la xisaabiyona ah kordho 89%. Korodhka lacagtii la qorsheeyey waxay keentay isbeddel xagga qaybsashada maalgelineed ee qaybaha dhaqaale ee kala duwan arrintaasoo si toos ah u saameysay beeraha iyo warshadaha, si dadbanna wax uga beddeshay saansaanta dhaqaale (Infrastructure). Guud ahaan maalgelinta dambe wuxuu dheelliga u badiyey xoojinta qaybta wax soo saaridda maaddiga ah. Isbeddelka qaybsashada maalgelineed ee qaybaha dhaqaalaha ee kala duwan sannadkii 1974-1978 shaxda hoose ayaa laga arki karaa.

	1974 (%)	1978 (%)
QAYBSASHADA QORSHIHII SHANTA SANO		
1. Beeraha	36.6	25.7
1. Warshadaha	16.4	32.3
3. Saansaanta dhaqaale (Infrastructure)	31.6	31.0
4. Wax soo saarid maaddi ah.	84.6	89.0

Qaybta beeraha waxaa hal-kan ku jira Xoolihii; iyo Kal-luumeysigii, sidaa darteedna waa qayb aad u ballaadhan. Qaybta saansaanta dhaqaale wuxuu isna ka kooban yahay Korontada, Biyaha iyo Gaa-diidka oo idil, qaybta wax soo saaridda maaddiga ahina waa isku darka saddexda qayboodba.

Haddaannu qiimeyn guud ku samaynno qorshihii 5ta sano oo hadda weli aan dhammaan waxaynu arkaynaa in fulintisu gebi ahaan gaadhay 48-50%, inkastoo fulinta qaybaha dhaqaale ay kala duwan yihiin. Haddii fulinta sannado loo kala qaado sida soo socota bay kala noqon:

1974	(52.7%)	
1975	— (28.8%),	Sababtoo
		abaartii;
1976	— (47.9%);	
1977	(71.2%),	
1978	— (65.8%).	

Waxaa muuqata in sannadihii dambe ee Xisbigu jiray fulintu sare u kacday. Dhibaatoyinka qorshaheenna haysata waxaa ugu weyn inaan hay' aduhu qaadan intii miisaaniyaddu ugu talo gashay, arrintaasuna waxay muujinaysaa awood ama tabar qaadasho la'aan maalgelin. Awood yarida qaadashada kharashka maal gelineed waxaa loo malaynayaa inay ugu wacan tahay arrimaha soo socda:

(i) Kharashkii la meeleeyey oon si habsami ah ugu durdurmayn meeshii iyo waqtigii loogu talo galay:

(ii) Ku daahid dhammays-tiridda xilalka ka horeeyey maalinta (Sahanka, deraasad-da, naqshadaynta, iwm).

(iii) Dib u dhicid iyo joeg joegsi shaqo, taaso ku xiran alaabtii samayska ama dhis-maha oo hore loo waayo.

Iyadoo aynu arki karno dhi-baatocoyinka badan oo hadba inna la soo dersaya ayey laga-maarmaan tahay in qor-shaha cusub ee 1979-1981 ka taxadaro daldaloolooyinka in-naga soo food saari kara fulin buuxda qorshaha aynu dhi-ganno. Qorshe walba dhibaa-tadiisuu leeyahay, qorshe dha-qaalena waa mid baal walboo nolosha ay tahay inuu khusee-yo, waa mid dhinacyo kala du-wan iyo isirro badan ay tahay inuu isu keeno, heshiisiiyana. wuxuu waqti walba ku dadaa-layaa inuu ka dhigo qorshihii-sa mid cilmieysan, kuna da-baqan duruufiisa, waayo wu-xuu xisbigu ogsoon yahay oo maanka ku hayaa in dhaqaa-luhu yaha salkii ugu muhiim-sanaa, jiriddii iyo xididdadii nolosha, oo la'aantii hanasho barwaaqo, bashbash iyo dar-yeel bulshadeed ay yihiin dha-lanteed iyo caad aan waxba ka jirin.

Jaallayaal,

Tusaalooyinkaas aan dhi-nacyada kala duwan ee bul-shadeenna ka soo qaadannay waxay marag u yihiin xawlo dhaqsaha leh ee isbeddel-ta-yeedka bulshada iyo horumar-ka guudba ku socdaan. Falsa-fadda Kacaanka ee Hantiwa-daagga ah, xisbiguna dhiidiba-diisa u sii aasay, hanuunintii joogtada ahayd, nidaamka habka cusub ee Xisbigu ku dhaqmayo, iyo naf-huridda dadkeenna ayaa fadhigaana iska leh. Intaasoo isku dham-mi waxay ina siisay xoog aan la loodin karin iyo awood weyn

oo aan kaga hortagayno dhib kasta oo innala soo beeganta ha ahaato tu xagga dabeecad-da ka timaadda, dhinaca dha-qaalaha ama siyaasaddaba.

Waa quwadda inna karsii-say inaan abaarihii ka lib hel-no, cudurka iyo aqoon darra-da dagaal qadhaadh la galno dhismaha dalkeenna heer fii-can gaarsiinno, jillaafocoyinka dabadhilifyada isticmaarkana kufinno, gardarrada cadawga-na gaashaanka u daruurno.

Markii uu gu' jirsaday Ka-caanku ayuu Golihii Sare ee Kacaanku ku dhawaaqay in mabda'a Hantiwadaagga ahi yahay dhabbaha keliya ee bul-shada gaarsiin kara horumar shaqo ah, kuna habeysan sin-naan iyo caddaalad. Haddii aynu rabnay qaran isku duu-ban, ka lib hela qayb qaybta iyo kala firirsanaanta, u dar-ban inuu ka baxo nolosha dul-liga iyo dib u dhaca ah, way inoo caddayd inaan himila-daas lagu gaari karayn nid-daamkii musuqa ahaa ee Ka-caanku dhaxlay, kaasoo ku xirnaa kuna dayanaayey ni-daamyo beri hore ka hirgalay duni aan teenna ahayn Ni-daamka caynkaas ahi waynu wada aragnay aayuhuu inna dhaxalsiiyey siduu ahaa.

Lama huraan bay ahayd, Jaallayaal, marka in Kacaan-Sku dhabba kale qeexo. Ha yee-shee ummadina cidla kuma noola, waaya-aragnimada taa-riikhduna beni aadankoo dhan waa u dhex. Ilaa hadda-na taariikhda dunida ee isbed-delka dhaqan-dhaqaale waxay si cad inoo tusaysaa in duni-du soo martay nidaamyo kala duwan sida dhulgocsi, hanti-walibana kan ka dambeeya ka goosi iyo hantiwadaag, mid

horumarsan yahay. Waxaa ka-le oo iyana cad in waqtigan maanta ah dhabbaha horu-marka dhaqaale ee hantigoo-sigu ka owdan yahay dalalka yaryar ee soo koraya, kana soo baxay uurka gumeysiga, maxaa yeelay shuruudihii u suura geliyey dalalka hanti-gocsiga saddex beqol oo san-nadood ka hor in ay heer sare ka gaaraan dhaqaalahooda, maanta ma horyaalliin dalal-ka soo koraya haddii ay si yi-raahdaan hilinkaa maran wa-xa u dambeeya waa hungow, sida inaga iyo kuwa kaleba u arkeen, kuwa ka waayohoodu tusi docno.

Hilinka Kacaanka markaa u bannaanaa, Jaallayaal, had-dii dalkiisa iyo dadkiisa u daa-cad yahay, rabana in uu kaga dhabecyo himilooyinkaas kor ku soc sheegnay, wuxuu ahaa Hantiwadaag. Hantiwadaag-guse ma aha waxyi rabbaani ah, waa hab waayaha aadanu-hu soo saaray, si uu noloshiisa hore ugu mariyo. Taas macnaheedu waxa weeye in dal iyo dad waliba waafajiyo dhaqankiisa, iyo heerka dha-qaale ee uu mariyo. Sidaas a-yey u dhacdaa in badan in, iyadoo qawaaniintiisa guud is-ku mid tahay, haddana habka hirgelinta iyo kala mudnaan-siinta arrimuhu u kala beyraa dalalka kala duwan.

Haddaba innagu haddii aan Soomaali nahay sida aan Han-tiwadaagga u hirgelineynaa waxay tahay mid waafaqsaan amuurahenna gaarka ah sida hiddaheenna, Diinteenna, sha-qaale-Warshe yari, dadkeenna oo u badan reer guuraa, IWM.

Sidaas ayuu bilowgiiba ka-caanku u arkayey arrinta, si-

daas ayuu u hirgeliyey isasheeye. Muddadii toddobada goon dan ka yeelan eedeyn shi sano ee Golaha Sare ee Kacaanku hoggaanka hayey iyo labadii sano ee ka dambeeyey ga u hirgelineynaynaa waxay nahay sida aan Hantiwadaag-ee Xisbigu jiray waxay inna indhasaaban. Wax badan baan kuwaa gudaheenna kala dagaalanay. wax kastoo laga hortagana ma quustaan. Waxaa ka mid ah kuwii maalintii dhoweyd ee 9kii Abriil isku dayey in ay ku adeegtaan Ciidammada Qalabka Sida si ay u afgambiyaan Hoggaanka Xisbigaenna Kacaanka ah ummadda Soomaaliyeed markaa uga lumiyaan hayaankii horuka-ceeda. Waa la ogyahay oo waxaa markiiba ka hortegay, haddimadoodiina baajiyey Ciidammadeenna, iyo dadweynaheenna Kacaanka ee heeganka ah. Inkastoo kooxdaas yari meel gaarin, shareiga waxay ka mu-eystaanna sugayaan, haddana waxa xusuus mudan in iyagoo kale weligood la waayeyn.

Waxa innala gudboon markaa waxa weeye, illayn dhabaahan ku soconno garannay, goosanay, kuna adkaysannayee maan feejiga dheeraada u geelanno wixii raba inay inaga habaabiyaan ama inna ku fiyaan.

Sida keliya ee aan taas ku gaari karnaa waa midnimo iyo isku duubnaan, ummad midnimadeedii kala dhantaa-antay waxba meel uma ma-aaan, cadow walbana dibed iyo gudaba waa u halis. Bal cadow, goor walba oo ummad-ka Soomaaliyeed guuleysatay-ayn waqtigii Axmed Gurey, ka horriyad hilkii, ilaa Ka-anka waxay ahayd mar ay

isku duuban tahay. Goor wal-boo hakad helaana waa mar ay kala firirsanaan iyo qayb qayb gudaheed soo gashay.

Waxaan ka codsanayaa qof walboo Soomaaliyeed in uu aad u fiiriyo waqtiga adag ee dalkiisu marayo, in uu yaqiin-sado, in waddankiisa, oo aan cidi ka lahayne, dhisma ahaan iyo daafac ahaanba isa ga sugayo. Markuu qof waliba sidaas dhinaciisa uga qabto waan hubaa inaan waxba in-aga xumaanayn. waxa lama huraan ah maanta inaynu si-yaadda iyo barnaamijka too-san ee Xisbigu dalka ku hor-marinarayo kuna difaacayo ku soo wada hirannaa.

Cadowga ummadda Soomaaliyeed inuu gudaha qas ka rido isku deygeeda kuma kaaftoomayo. Siyaaba walba wuu isticmaalayaa. waa ka beryahan dambe isku darayey haddidaad iyo weerar diyaara-dahiisu ku soo qaadaan ma-gaalooyin iyo tuulooyin ka mid ah JDS. halkaana dad ku laayeen, qaarna ku dhaa-waceen, xocla iyo hanti ba-danna ku burburiyeen. Wu-xuu dembigaas gardarrada ah ugu kacayaa Taliska Addis A-baba, isagoo ku andacoonaya in Gobanimadoonka dagaall-koodii sii wada Jamhuuriyad-da Dimoqraadiga Soomaali-yeed u sabab tahay. Markuu u adkeysan waayey wacdara-ha ay geesiyaasha gobannima-doonka u halgamaya u geysa-nayaan ciidamadiisa goobaha dagaalka, ayuu kula soo gal-ganayaa Jamhuuriyadda. Wa-xaanu xusuusinayaa Talis-kaas isaga ah in dadka Jam-huuriyaddu, Ciidan iyo shac-biab diyaar u yihiin daafaca dalkooda, haddaanu gardar-radaas bareerka ah joojinna

kala kulmi doono joo iyo ha-aaag.

Lacayowgii Soomaali Gal-ceed, Abbo iyo Eriteriya, had-dii ay goosteen inay u diri-raan, nartoodana u huraan, xornimada ay xaq u leeyihiin cid ka celin kartaa ma jirto, ciidan ka adkaadana la heli maayo. Sidaannu hore u soo sheegnay JDS waa tii in ba-dan ugu digtay shisheeyaha in ay soo fara geliyaan. Maanta-na markii JDS, iyadoo baaqii adduunweynaha tixgelineysa, ay la soo noqotay cutubyadii ay Gobannimadoonka ku taa-geertay, haddana waxa run caddaana ah in ciidammadii shisheeyuhu weli joogaan Go-bolka. Faragelinta shisheeyu-hu way sii murginaysaa arrin-ta, dabka ka holecaya Geeska Afrikana way sii raajinaysaa. Waxay nala tahay annaga, haddii nabad la rabo, xiisadda adduunka ee sii fidaysana la-baajiyo, in Ciidammada shi-sheeye dhammaan ka baxaan Geeska Afrika. Markaa ka dib waa in Ururka M. Afrika si xilkasnima ah u guda galaa arrinta iyadoo laga duulaayo xaq ay ummaduhu u leeyi yihiin madaxbannaani. JDS, had iyo jeer waa u diyaar in ay kaalmo buuxdda ka geysa-to sidii loo heli lahaa nabad xaq ku dhisan oo waarto.

— HA GUULAYSTAAN GO-

— BANNIMADOONNADU;

— XHK3 HA WAARO

— AFRIKA GUMAYSIGA HA
KA LIB HESHO;

— UMMADDA SOOMAALI-
YEEDNA HIMILADEEDA
HA GAARTO;

TUSAALLOOYINKII MADAXWEYNAHA

Faragelinta shisheeyuhu kuma koobna Geeska Afrika. Goobo kale oo Afrika ah ayaa Ciidammo aan Afrikaan ahayne ka cagajugleeynayaan.

Halista ay taasi ula imaneyso himiladii Afrika ee ahayd Xornimo buuxda, horukac iyo midnimo, cidna caad kama saarna.

Ururrada Bulshadu waa halbowlaha Xisbiga. Waa Ururrada Xisbiga abaabulkiisa xuddun u ah.

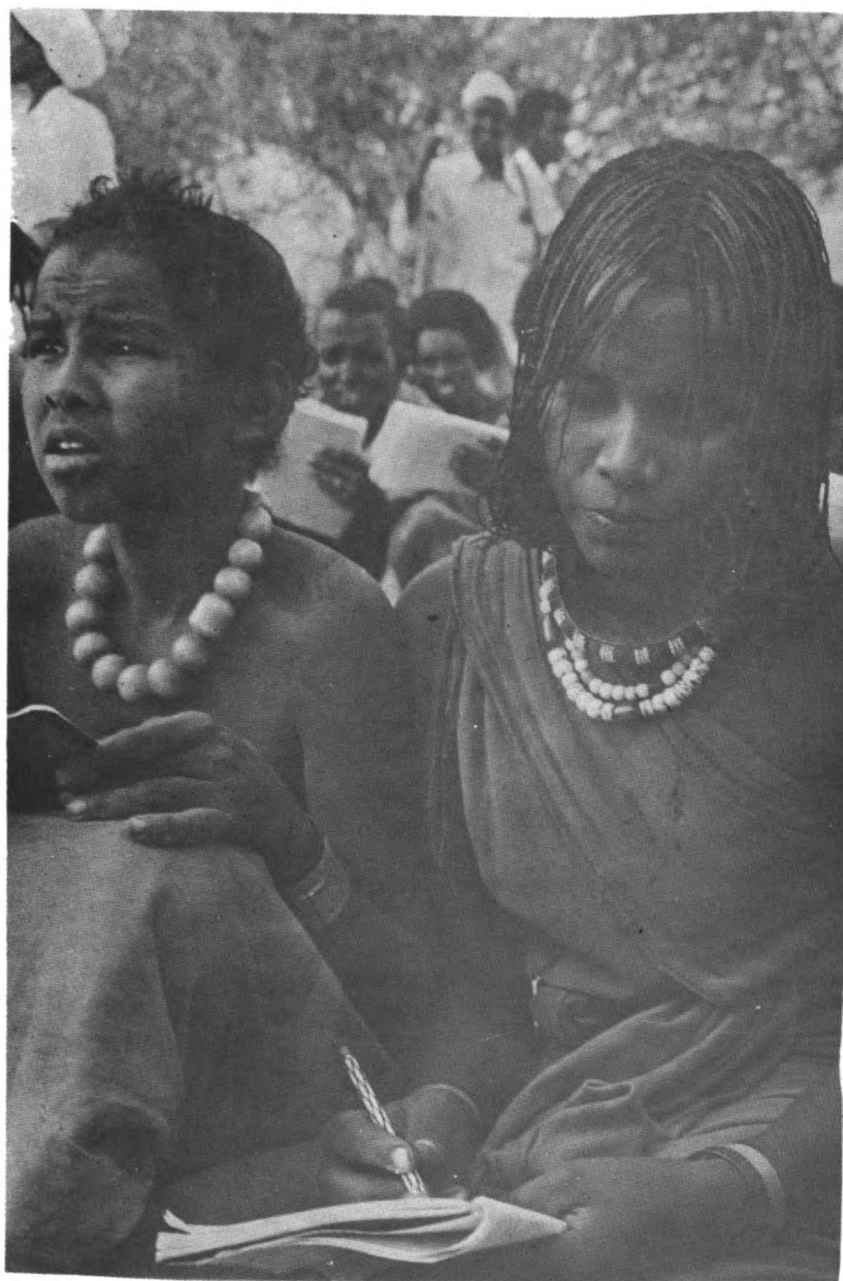
Dadweynuhu waa matoorka wada Xisbiga kalsooni la'aantooda Xisbigu horseednimadiisu way kala gaasiran tahay.

WAXAA LAGU DAABACAY

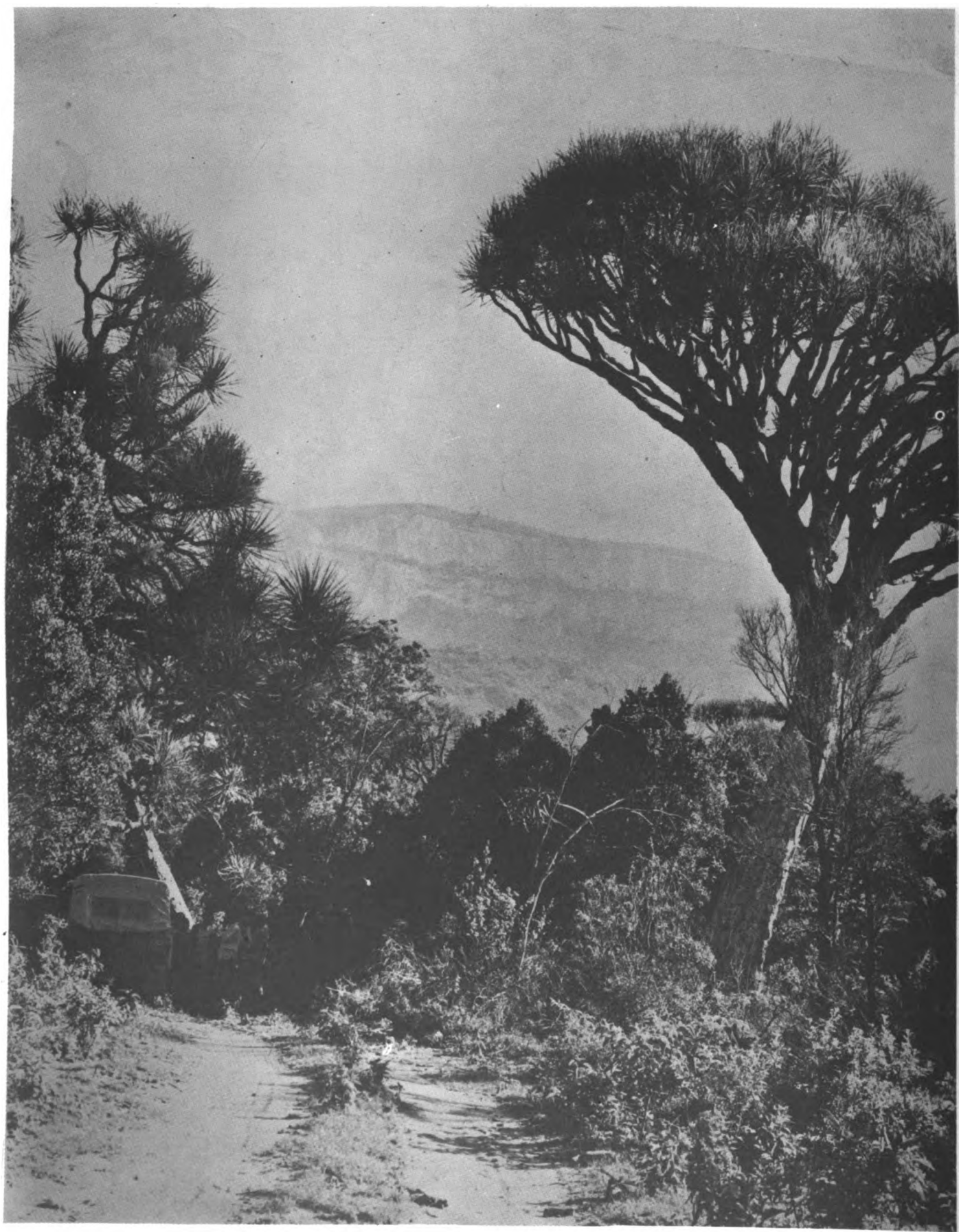
WAKAALADDA

MADBACADDA QARANKA

**Dhadhansiga Cilmiga Af-Soomaaliga fure u
noqday. Bilicdii Miyiga oo Farbaraneysa.**

Quruxda Salsiladda Buuraha Golis

HAILGAN!

Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed

* KHUDBADDII JAALLE SIYAAD
KA JEEDIYAY SHIR-MADAXEEDKII
15^{aad} EE UMA

- * Istaraatejiyada Horumarinta Dhaqaalaha
- * Shir-Madaxeedkii "Camp David"
- * Kabadha-diidkii Shalay

U Halgan
Waxbarasho
Si Waxbarashadu
Halgankaaga
U Kordhiso

waxaa soo saara
GOLAHA DHEXE EE
XISBIGA H. K. S. BISHIIBA HAL MAR

GUDDIGA QORAALKA

MAXAMED AADEN SHEEKH /Guddoomiye

ABUUKAR MAXAMED XUSEEN (Ikar)/ Xoghaye

XUBNAHA GUDDIGA QORAALKA

Xuseen Maxamed Aadan

Rashiid Sheekh Cabdullaahi

Maxamuud Cabdi Cali (Bayr)

Cabdi Yuusuf Ducaale (Boobe)

QIIMAHA

Soomaaliya

Koobigiiba 2/= Shilin

Sanadkiiba 40=/ shilin oo kharajka Boostada ku jiro

Dumida Carbeed iyo Afrikada Bari

40/= shilin sanadkii oo kharajka boostadu ku jiro.

Koonfur, bartamaha iyo Galbeed Afrika

\$17.00 sanadkiiba Kharajka boostadu ku jiro.

Aasiya

\$20.00 sanadkiiba oo kharajka boostadu ku jiro

Yurub

\$25.00 sanadkiiba oo kharajka boostadu ku jiro

Ameerika (Waqooyi iyo koonfur)

\$30.00 sanadkiiba oo kharajka boostadu ku jiro.

T U S M A D A

I. DAYMADA:	Bogga
— Kulanka «Camp David»	2
— Soomaaliya iyo Yurubta Galbeed	4
II. ARRIMAHA SIYAASADDA, DHAQAALAHA IYO BULSHADA:	
— Istratejiyada Horumarinta Dhaqaalaha (Maxamuud Cabdi Cali «Bayr»)	5
III. NOLOSHA XISBIGA:	
— Go'aanno ka soo baxay Golaha Dhexe XHKS	9
— Xuskii Sannadguuradii 6aad ee asaaska Guulwa- dayaasha Ummadda	9
— Tababar nooc cusub ah	10
IV. ARRIMAHA DUNIDA:	
— Saaxiibtinimada Gaamurtay ee Soomaaliya iyo Shiinaha	11
V. WARBIKINTA BISHA:	
— Ra'iisal Wasaare ku-xigeenka Shiinaha ee booqa- tay Soomaaliya.	13
— Madaxweynaha oo hadal ka jeediyay dugsiga ta- babarka Xalane.	14
— Al-Gamsi oo la Guddoonsiiyey Bilad Soomaali ah	15
— Barayaal Qalanjebiyey.	16
— Shirkii Qaahira ee Wasaaradda Warfaafinta	16
VI. HIDDAHA IYO DHAQANKA:	
— Kabadha diidkii shalay (Maxamed Xaashi Dhamac «Gaarriye»).	18
— Xalaal iyo xoog (Rashiid Sheekh Cabdullaahi)	19
VII. ARAGTIDA CILMIGA AH:	
— Isku-xirnaanta iyo loollanka dabaqadeed ee dalal- ka Adduunka (Qaybtii 2aad) (Maxamuud Cabdi Cali «Bayr»)	20
VIII. BUUGAAGTA IYO QORAALKA:	
— Khudbaddii Madaxweynaha JDS Jaalle Siyaad ee 15aad ee U.M.A.	22

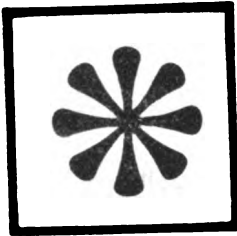
H A L G A N

oo ku soo baxa afafka Soomaaliga
Carabiga iyo Ingiriiska.

Telefoon Lr. 720-51,74
S.B. 1204
Qolka Lr. 112
Guriga Ummadda
Muqdisho, JDS

CODKA RASMIGA AH EE GOLAHA DHEXE EE X.H.K.S.
Bishliba mar sannadka 2aad Tirsigii 22aad Agoosto 1978,
qiimaha waa 2sh.

DAYMADA

Kulanka «Camp David»

Dagaalkii weynaa ee uu Madaxweyne Sadaat u galay nabad gelyada bariga dhexe, ayna madax badan oo carab ah isaga horyimaadeen, wuxuu shirkii «Camp David» gaaray heerkii ugu kululaa, kama dambeystana ahaa. Inkasta oo ergada Sadaat wato niyad-sami ku tagtay, haddana wararka Wargeysyada iyo xog-ogaalka ka soo baxay ma ahayn kuwo muujinayey rajo weyn ee laga qabo in «Camp David» uu ka soo baxo xal caafi-maad qaba oo kama dambeys ah.

Waxaad moodeysey in ergada Yuhuudda, oo uu hoggaaminayey Madaxa Wasaaraddoodu, Menahim Begni, ay xaashiya-hoodu ku kalsoonayd, taasoo ku dhisnayd:-

- 1) Inaan marna Yuhuudu ka wada kicin, nabadgelyadeeda awgeed, dalalkay carabta ka qabsatay dagaalkii 1967kii;
- 2) Inaan marna la taaban degmooyinkii iyo beelihii ay ku beertay dalkaas ay xoogtay.
- 3) In ayan marna oggolaan, la islana soo qaadin, wax la yiraahdo jiritaanka Dawladda Falastiin, iskaba daa' xaq loo oggolaado iney aayahooda ka taliyaane.-

Tan kale waxay ku duulayeen in ayan kaalinta Mareykanku dhaafin mid wadahaadalsiis ayaga iyo Masaarida.

Dhinaca kale ergada Masar waxayna marna ka tanaasuli karin:

- 1) Iney Yuhuuddu gebi ahaan dalalkii ay carabta ka qabsatay ka laabato;
- 2) In Yuhuuddu joojiso Degmooyinka ay dhu'alkaas ka waddo, kuwii horeyna ay deg-deg uga daadgureyso;
- 3) In ay oggolaata Yuhuuddu abuurista Dowlad Falastiin ah, gaar ahaanna ka dhisanta Daanta Galbeed ee Webiga Urdun iyo Gobolka Qasa;
- 4) Iney Yuhuuddu u celiso Carabta qaybta bari ee Magaalada Qudus.

kaalinta Mareykanka Masar waxay u arkeysey iney tahay mid lagama-maarmaan ah, aan lagana fursanayn inuu si buux-

da uga qayb galo dejinta hindisaha nabad gelyaha lagu gaarayo iyo fulintiisaba.

Sida la ogsoon yahay habka loo qaban-qaabiyey shirkaas iyo sidii lagu wadeyba waxay ahayd wax ku cusub dibloomaasiyadda adduunka, waxaana suuro-geliyey kalsoonida labada ergo ee bariga dhexe ay ku qabeen dowladda Maraykanka iyo Madaxweynahoodaba. Ningax guud oo koobaya sidii nabad sinta Bariga Dhexe loo dhalin lahaa ayaa la gaaray, kaasoo ku dhisan go'aamadii Golaha Qaramada Midoobey Lmr. 242 iyo 338.

Tan labaadna waxaa lagu dejiyey ningixii guud ee Axdi nabadeed oo ay kala saxiixdeen Masar iyo Israa'iil saddex bilood gudahooda, dowladihii kale ee Bariga Dhexe ee dooneyn iney wax ka saxiixaana u furan.

Qodobbada uu axdigaasi ku fadhiyaana waa kuwan:

1) Masar iyo Israa'iil waxay caddeeynayaan in xeerarka iyo mabaadii'da hoos ku qoran ay ka muuqan doonaan Axdi ay kala qorandoonaan Israa'iil iyo Dawladaha ay jaarka yihiin oo Masar, Urdun, Suuriya iyo Lubnaan.

2) Inta oggolaata saxiixa axdigaasi waxay yeelan doonaan calaaqaad caadi ah oo ku dhisan xaalad nabadgelyo oo ka dhex dhalata, si loo xaqiijiyo bartilmaameedkaasna waxay ku ballameen iney hirgeliyaan xeerarka Qarammada Midoobey, kuwaas oo lagu bilaabay:-

- A) Iney si buuxda isu ictiraafaan
- B) Iney joojiyaan ciriiriga dhaqaalaha oo ay isku hayaan.
- T) Iney ballanqaadaan badbaadada waddaniyiintooda ku kala nool waddammadooda.

3) Inta arrintaas isla oggolaataa, waxay ka wada doodi doonaan, intii ay suurogasho, hababkii loo hormarin lahaa dhaqaalahooda, siduu tilmaamayo ningax guud ee Axdiga kama dambeysta ah ee nabad gelyada iyo si loo kordhiyo jawi nabadeed, iskaashiga iyo saaxiibtinimada dan u ah intey arrintaasi khuseyso oo dhan.

4) Waxaa la unkayaa Guddiyo dejiya is-dhaafsiga dhaqaalaha iyo wixii kale ee Maaliyad ku lug leh.

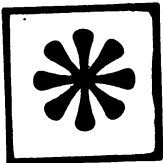
5) Waxaa loo yeerayaa itixaadka dowladda Mareykanka si ay uga qayb qaadata doodaha ku lug leh tifaftirka iyo hirgintaa axdigaas iyo waqtiyada la fulinayo qayb walba oo ayagaas ka mid ah.

6) Waxaa shirka nabadgelyada Qarammada Midoobey la warsandoona inuu oggolaado axdiyadaas nabadda, uuna kafaalo-qaado inaan la hurburin. Gaar ahaan xubnaha joogtada ka ah shirka nabad gelyada waxaa laga codsandoona iney oggolaadaan axdigaas nabadda iyo iney kafaalo-qaadaan dhowrtaanka qodobbadiisa, sida loo warsandoono iney ballanqaadaan in siyaasadahooda iyo tallaabooyinka ay qaadayaan ay ku beegnaan xeerarka ningaxaasi koobay.

Intaas waxaa saxiixa ku jidey Madaxweynaha Masar Anwar Saadaat, Madaxa Wasiirrada Israa iil, Menahim Begin, iyo Madaxweynaha Itaxaadka Dawladda Mareykanka, Jimi Karter. oo ka marag ahaa.

Heshiiskaas guud ee falanqeyn dheer kaddib lagu kala saxiixday «Camp-David», ma uusan raalli gelin Dalalka qaarkood ee Bariga Dhexe, laakiin waxay u muuqataa in dhinicyada kala saxiixday ay ku adkaysanayaan iney heshiiskaas hirgeliyaan.

Su'aasha soo baxaysaa waxaa weeye, markii la is-illowsiiyo eedeys iyo hiyikac wax-ma-tare ah, dan ma u yahay dadyowga ku nool bariga dhexe? Jawaabtu aad bay u culus tahay, waxaase la oran karaa miraha goor dhow laga helo uunbaa caddeyn kara. Hadda waxaa uun la rajeyn karaa in heshiiskaas Ummadda Carabta u noqdo kaansho cusub oy isku bahaystaan, si dhab ahna uga doodaan sidey xoogooda u soo ceshan lahaayeen, ugana wada hortegi lahaayeen cadowgooda faraha badan oo qaybsanaantooda iyo iska horimaadkooda ka faa'iideysta.

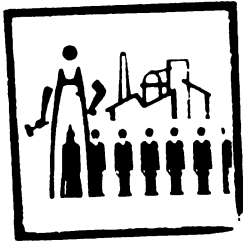
Soomaaliya iyo Yurubta Galbeed

Bishan Setembere horraanteedii ayaa ergo uu hoggaaminayo Jaalle Siyaad booqasho hawleed ku kala bixisay dalalka Beljum, Holand iyo Itaaliya. Taasina waxay ka dambeysay booqashooyin horreeyey ee dalal kale ee Yurubta Galbeed. Danta weyn oo laga lahaana waxay ahayd in la sii hagaajiyo, si habsami ahna la isugu af-garto, wax wada-qabsigii weligii ka dhexecyey dawladahaas iyo Soomaaliya iyo sidii loo kordhin lahaa bedaha wax-istarka.

Sida la wada ogsoonyahay, gebi ahaan dalalkaasi waxay ka mid yihiin Suuqa Yurub weligoodna Soomaaliya wey la lahaayeen xiriir joogto ah, toos ha ahaado ama ha dadbanaadeen. Ilaa haddana kaalimaha ay dawladahaasi u geysteen dhismaha dhaqaalaha Soomaaliyeed ma aha mid la dhayalsankaro.

Saas oy tahay dad iyo dawlado saddexaad ayaa waxay isku dayeen iney booqashadaasi ujeeddaday lahayd ka duwaan, una muujiyaan iney Soomaaliya ku mashquulsan tahay si ay hub ku hesho oo keliya. Danaha Dawladda iyo Ummadda Soomaaliyeed aad bay uga ballaaran yihiin tilmaamahaas la doonayo in laga bixiyo, hor iyo abbaatana waxay ku shuqlan yihiin iney isbeddel dhaqan dhaqaale oo u daneeya dadweynaha ku sameeyaan bulshadooda, taasna kama hakanayaan wax kastoo docaha looga qeeliyo, ama dhagax-turaanturro lagu daadiyo waddadooda. Dadyowga iyo Dawladaha adduunka is-af-garadkoodu maalinba maalin ka dambeysa wuu sii ballaaranayaa, is-garabsigooduna wuu sii kordhayaa, ayagoon dhaqankooda siyaasadeed ee gudaha is-faragelin. Soomaaliya, tan iyo curashadii Kacaankii Oktoobar 1969, aad bay arrintaas ugu dhug lahayd, booqashooyinkaan is-daba-joogga ahina taas ayey la xiriiraan, miro fiicanna wey ka fileysaa.

Arrimaha Siyaasadda, Dhaqaalaha iyo Bulshada

Istratejiyada Horumarinta Dhaqaalaha

Maxamuud Cabdi Cali «Bayr»

Barnaamijka XHKS, isagoo tilmaamaya siyaasadda dhaqaalaha ee loo baahan yahay in lagu dhaqmo, wuxuu qeexayaa isbeddelka dabecadda hantiwadaageed leh ee mar walba sii siyaadayo. Sidaa darteed wuxuu is hordhigayaa xoojinta asaaska maadiga ah iyo kan farsamo ee dhaqaalaheenna.

Haddaba qaybta dhaqaalaha dawladda ee soo kordheysaa waxay suurta gelineysaa xaqiijinta horumarka bulshadeenna, waxayna inoo saadaalineysaa tirtiridda baahida faraha badan ee dadweynahennu qabo.

Hase yeeshee, hantiwadaageynta dhaqaalaheenna, haagaajinta iyo dhakhso u korinta saldhigga maadiga iyo kan farsamaduba waxay waajibinayaan qeexidda tixgalinta siyaasadeed ee maanta taagan.

Marka gees kale laga eego waxay lagama maarmaan ka dhigeysaa muujinta qawaaniinta dhabta ah ee wadda socodka taariikhiga ah ee marxaladda la joogo bulshadeenu mareyso.

Waxaa kale ay qabtaa qaawaaniintaasu caddeynta arrimaha kala duwan ee hortaa-gan horumarinta dhaqaalaha ee degdegga ah.

Haddaba marka arrimahaas

oo dhan laga tixgeliyo xagga nadariyadda iyo dhaqan gelintaba, waxaa loo baahan yahay in la dejiyo Istaraatiijiyad si dhab ah u suura gelineysa in muddo yar oo xadidan lagu fuliyo hawlo badan, halkaas oo kaalinta qorsheyntu si cad uga muuqaneysa.

sidaa darteed, kaalinta qiimaaha leh ee qorsheyntu waxay aad u mashquulineysaa maskaxda madaxda talada haysa gaar ahaan marka laga hadlayo hababka ku socda siyaasadaha dhaqaaleed ee dawladdu hoggaaminayso.

Waxa intaas dheer weliba ifafaalaha qorshaha ee loo arkayo kaliya camaliyad miikaaniki ah oo ku lug leh isu duwidda iyo kordhinta tacabka waddaniga ah ay tahay midaan wax ku ool ahayn oo laga quustay.

Qorsheynta hantiwadaagu waa camaliyad; «Process» ay noololi ku dheehan tahay oo ku dhisan istaraatiijiyadda xisbiga ee ah muddo gaaban, dhexe iyo tan fog; ee horumarinta dhaqaalaha.

Bacdamaa qorsheyntanu adeeaceyso mabaadii'da aasasiga ah ee Xisbiga, kuwaas oo ah: qorsheynta qaybeed; goboleed ay yihiin kuwo qiimo weyn leh oo loo baahan yahay in lagu adkaysto.

Dimoqraadiyadda Gudoonka Dhexe oo u dhigeysa dhaqaalaha qorsheyn iyo maa-

mul dhexe oo adag, waxay si habaysan isugu xidhaysaa hal—abuurka dimoqraadiga ah ee qaybaha hoose ee nidaamka dhaqaalaha; sida mashaariicda gaar ahaaneed.

Marka si dhab ah loogu xisaabtamayo mabaadii'daas aasaasiga ah, ee qorsheynta hantiwadaagga, waxaa ina hor imaneysa arrin; ama, su'aal muhim ah oo sidaynu mabaadii'daas ugu dhaqangelinaa, heerka horumarineed ee uu marayo dhaqaalaheenna dib u dhacsani.

Arrintaasi waxay inagu khasbeysaa inaan dirasad dhab ah iyo lafa gur qoto dheer ku sameyno guud ahaan waayaha nidaamka dhaqanka waddaniga ahi ku sugan yahay.

HORUMARINTA DHAQAALAH LAHA SOOMAALIYEED

Ugu horreyntiiba ma jiro dhaqaale Soomaaliyeed oo ka go'an dhaqaalaha dunida. Dhaqaalaha Soomaaliyeed wuxuu qayb ahaan ugu xidhan yahay nidaamka hantigoosiga ee caalamiga ah, qayb ahaana waa hantiwadaag; sida qaybta dawladda; qayb ahaan waa dhaqaale dabiici ah.

Dhibaatada haysata dhaqaalaheenna waa mid aynu la wadaagno dalalka adduunka saddexaad, gaar ahaanna dalalka Afrika. Hase ahaatee; arrinta u baahan fiirada

gaar ahaaneed waa kaalinta ay ka qayb qaadaneyso qaybta dhaqaalaha dabiiciga ah nolosheenna dhaqaaleed, sidaa darteed ugu yaraan 90% haddaanay ka badneyn tacabka guud ee waddaniga ahi wuxuu inaga soo galaa dhaqaalaha dabiiciga ah «Natural Economy».

Hawlaha saadaalineed ee xaqiijinta horumarinta dhaqaalaha Soomaaliyeed ee degdeg ahi waa in ay tixgelisaa xaqiiqadaas. Qaybta dhaqaalaha dabiiciga ahi, sida xoolaha iyo beeraha, kaasoo sidiisaba dib u dhacsan, asaas keeda farsamo iyo cilmiyeedba hooseeyo, oo gumeysigu wax badan silcinayey qaybtaas iyada ah; waxa intaas raaca in gumeysiga cusubi isaguna aad u raadeeyey dhaqaalaheenna dabiiciga ah marka laga eego sida shaqada bulshadeeda ee dunida u qaybsan tahay; kaas oo sayladda dunida hantigoosigu uu sii yar yaraynayo fursadaha horyaala horumarinta caafimaadka qabta ee qaybtan dhaqaalaha dabiiciga ah.

Waxaa sii caawinaya, siina qoto dheereysiinaya iska horimaadyadaas oo dhaqaalaha hantigoosiga ahina hidda ahaan ku xidhan yahay, waa qaybta dhaqaalaha dabiiciga ah iyo tan koreysa.

Waxaaba intaas ka daran, dhaqaalaha lug—keliyeelaha ah ee waddammada dunida 3aad, sida cuskashada dhowr badeecadood oo loogu tala galay dhoofinta, taas oo curyaamineysa camaliyadda qorsheynta iyo isdhameestirka qorshaha hantiwadaagga.

Marxaladda adag ee horumarinta dhaqaalaheennu mareyso, amaba haddii si kale loo sheego kaalinta gacan

sarreynta ah ee uu tacabka badeecadda yar-yar oo lagu daro dhibaatooyinka isaga la xidhiidha, ama ka dhalanaya, wuxuu dhibaatooyin hor leh ku hayaa qorsheynta Soomaaliyeed ee hantiwadaageed.

Tacabka badeecadda heerka hoose ah, oo weli la'; ama, ay ka maqan tahay kala qaybin shaqo oo heer sare ah, oo weliba tayada tacabkiisa shaqo aad u hooseeyaa qayb asaasi ah ka qaadan maayo qabanqaabinta qorsheynta hantiwadaagga ah, isbeddelka bulshadeenna xaaladdaas kama dhalan karo.

Run ahaantii, qorsheyn hantiwadaageed oo ku dhisan qorsho sax ah oo loo saameeyo dhaqaalaha, waxay khasab ka dhigaysaa in la helo tabtii iyo xeehii loogaga gudbi lahaa dabeecadda kala guurka ee tacabka dabeecadda yar yar.

Siyaasadda hantiwadaagga ahi, waxay dhiiri-gelineysaa abuuridda qaybaha dhaqaalaha dawladda iyo iskaashatooyinka oo soo dadajinaya camaliyadda hanti ururinta ee u horseedayna horumarinta dhaqaalaha. Ban, qaramaynta ee hay'adaha dhaqaalaha iyo mashaariicda gaar ahaaneed ee 1970, asaaskii dhaqdhaqaaqa iskaashatooyinka ee 1973, waxey ku dhisnaayeen siyaasad qorsho ku dhisan oo ku habeysneed isugeynta mashaariicda yar-yar si loo abuuro kuwo waaweyn oo awood u hela la tallaabo qaadka iyo wax ka qabadka baahida cusub ee horumarinta bulshada.

Ahmiyadda gaar ahaaneed ee ay leedahay qaybta dhaqaalaha dawladdu; waxaa si tifa-tiran loogaga hadlay maqaalkii (5aad) ee Halgan.

Waxaana halkaas si fiican

loogu muujiyay iyadoo tafaasiil leh in muddo 7 «Toddoba» sannadood ah qaybta dhaqaalaha dawladdu ay ka fidday ama, ka kortay min 16 mashruuc ilaa in ka badan 50.

Soo siyaadka mashaariicdani maaha kaliya xagga tirada ee waxaa ka sii muhiimsan koritaanka xagga tayada.

Shaki kuma jiro horumarinta qaybta dhaqaalaha dawladdu inayan ahayn arrin sahlan: maamul xumo la'aanta; kaadir leh aqoon iyo waayo aragnimo, maqnaanta maal—gelinta loo baahan yahay; dhibaataada suuqgeynta tacab, iwm, ayaa weli dhibaatooyin adag ku haya hay'adaha dawladda. Hase yeeshee, taas macnaheedu maaha in aynu dhabarka u jeedinno qaybta dhaqaalaha dawladda; balse run ahaantii waxay inagu dhiirri gelinaysaa in aynu hawl badan u gallo sidaynu arrintaas uga midha dhalin lahayn.

Ahmiyadda qaybta dhaqaalaha dawladda, marka aynu ku xisaabtanno in ay jirto qorsheyn fiican, waxaa aad u yaraanaya dhibaatooyinka la xidhiidha; isla markaasna, qiimeyn qoto dheer oo lagu sameeyo qaybta dhaqaalaha dawladda iyo tallaabooyin dhiifoon oo lagu qaado sidii wax looga qaban lahaa dhibaatooyinka qallifsan ee dhan walba ka haysta; iyadoo la helo habka ugu fiican ee laysugu xidhi karo qaybaha dhaqaalaha dawladda iyo kan gaar ahaaneed, kaasoo ahmiyad gaar ah u leh xaqiijinta qorsheynta guud ee dhaqaalaha.

MUSTAQBALKA QORSHEYNTA HORUMARINTA DHAQAALAHAA EE SOOMAALIYA:

Taariikhda, kaalinta da-

beecadda qorsheynteenna waxa aad loogu lafa guray «Cadadkii 2aad ee Halgan 1978». Sidaadarteed looma baahna in aan mar labaad sharax aan loo baahneyn ugu noqono arrintaas.

Xukuumadda kacaanka ahi waxay ahmiyad gaar ahaaneed siisay habeynta qorshayn dhaqaale oo dhab ah, doorashadii ku dhaqanka hantiwadaaggu waxay ujeeddey in si qorsho sax ah ku dhisan loo qorsheeyo nolosha dhaqaalaha waddaniga ah.

Qorshayaashii horumari need ee (1971—1973, iyo 1974 — 1978 waxay ahaayeen tallaabooyin ku socda tubta toosan ilaa heer qorshayaa shaas lagu dhaqan geliyo isbeddel dhaqaale oo deg-deg ah, qotana dheer iyadoo ista-raatiijiyaddu ahayn in culayska la saaro kala horreysiinta wax ka qabashada baahidu siday u kala daran tahay si loo xaqiijiyo horumarin deg-deg ah natiijooyin wax ku ool ahna dhalisa.

Labadaas qorshe waxaa loogu tala galay miisaaniyad fiican si loo dhigo asaaska warshadeed ee JDS.

Hase yeeshee, inkastoo lagu dadaalay sidii qorshayaa shaas loo hirgelin lahaa, haddana; waxaa jira dhibaatooyin qallafsan oo gun ah oo curyaaminaya hirgelinta qorshayaashaas. Midda hore waa diyaarinta maalgelinta horumarinta mashaariicda ku jirta qorshaha. Kan labaadna waa mug yaraanta dhaqaalaheenna oo aan qaad dan karin maalgelin badan oo ka tan weyn awooddiisa. Taasoo macnaheedu yahay in awoodda dhaqaalaheenna ee ku saabsan xataa isticmaalka maalgelinta jirtaa ay aad u

hooseyso.

Qorshaha «1974 - 1978» waxaa ku caddeyd sida dhaqaalaheennu ugu liito si buuxda u isticmaalka iyo ka faa'iideysiga hantida la hayey. Sidaa darteed, waxaaba la odhan karaa in maqnaashaha shaqaalaha farsamo yaqaanka sare ah, karti darada jihaaska maamulka daw ladda, gaar ahaan kan heerka sare ah, ay dhawrka sannadood ee soo socda dhibaatooyin badan ku hayn doonaan xaqiijinta horumarin — dhaqaale oo qiimo leh. Taasi waxay inala socon doontaa ilaa iyo inta ay maqan yihiin waayaha suuragelinaya hirgelinta himilooyinka qorshaha.

Haddaynu ka hadalno dhibaatooyinkii ka hor yimid labadii qorshe ee hore intii kacaanku jiray la habeeyey, oo aynu tixgelino waayaha cusub ee uu ku sugan yahay XHKS, gaar ahaan markii fiiro gaar ah la siiyey bar-naamijka dhaqaale ee Xisbiga, ayaa loo hawl galay diyaarinta qorshe 3 sannadood ah «1979—1981», ujeeddooyinka qorshaha cusub waxaa ka mid ah in si dhab ah loo xaqiijiyo himilooyinka qaar-kood, kuwaas oo qorshayaashii hore ku wada fashilay hirgelintooda; midda kalena waa in qorshahan cusubi inaga caawiyo sidii aynu u abaabuli lahayn dadaalka aynu ugu jirno xaqiijinta horumarinta dhaqaale oo wax ku ool ka ah oo si la taaban karo wax uga qaban karta baahida soo kordheysa ee bulshadeennu qabta.

Sidaa darteed, waxaynu baahi weyn u qabnaa, in nu-xurka iyo qaabkaba uu qorshaha cusubi ku tallaabsado sidii loo gaari lahaa ujeeddooyinkii kacaanka.

Intaa waxaa dheer siyaasadda isu duwidda qaybaha dhaqaale, tababarka iyo diyaarinta hawl—wadeen waaya aragnimo iyo aqoonba leh, diyaarinta tira—koobka asaa-siga ah; habeynta iyo xoojinta xidhiidhka iyo wada shaqeynta laamaha kala duwan.

Waxaa lagama maarmaan ah in intaas oo dhamba mudnaanta laad la siiyo, waxaa la dareensan yahay in kala habeynta iyo kala qeexidda qaybaha dhaqaalaha ee waa-weyn, aqoon buuxda oo loo yeesho, iyo isku xidh habboon oo loo sameeyaaba ay ka maqan yihiin qorsheynteenna dhaqaale iyo waxqabadkeen-naba.

Sidaa awgeed, waa in qorshaha cusubi ka digtoonaado dabinadii qorshayaashii hore ku dheecen. Isla markaasna; mar iyo hadday tahay horumarinta dhaqaaluhu tiirka qorsheynta dhaqaaleed, gaar ahaan dalalka soo koraya, baahida loo qabo qorsho sax ah iyo qiimeyn in loo yeesho qaybtan aynu ka hadlaynaa waxay leedahay ahmiyad dheeraad ah.

Ugu horreyntiiba horumarinta dhaqaaluhu waxay tahay ballaadhinta iyo kordhinta culaabta camaliyadda tacabka iyo horumarintiisa xag wax soo saar iyo isticmaalba. Waxay ku kooban tahay in awoodda tacabka loo beddelo tacab, kuwaasoo ku xidhan arrimaha aan si toos ah ula xidhiidhin, hase yeeshee ka qayb qaata tacabka laftiisa. Inaga dalkeenna, xoolaha nool, beeraha; kalluumeysiga; warshadaha yar—yar, hay'adaha ganacsiga iyo maaliyadda ku hawllan waxa ka koobma awoodda tacabka ee dhaqaalaheenna.

Haddaba; arrinta u daran ee
ina hor taallaa waa sidii ay-
nu iyagoo isku duuban isugu
dubbaridi lahayn awoodda

hay'adahaas oo dhan si tacab-
kooda loo laba laabo.

Shaxdan hoos ku qoran

waxaynu ku akhrisan karnaa
musawir arrinta inoo caddey-
naya:

awoodda
tacabka

camaliyadda
tacabka

tacabka

Istic / ka

maal gelinta tacabka

Intaas waxaa raaca in
isticmaalka habeysan tekno-
lojiyada casriga iyo cilmiga,
tan dalka gudihiisa iyo tan
dibedda, dadaalka loogu jiro
kordhinta tacabka bulshada
waa in loo tarjumaa si ficil
ah oo lagu dabbaqaa nolosha
dhabta ah taas oo saameynay-
sa horumarinta dhaqaalaha
waddaniga ah.

Tallaabooyinkaas aynu soo
sheegnay waxay ina gaadh-
siin karaan in si fiican loo
habeeyo himilooyinka iyo
baahideenna bulshadeed, ar-
rintaas oo leh ahmiyad dheer-
raad ah oo loo baahan yahay
in aynu goor walba indhaha
ku hayno.

GABA-GABEYN:

Qorshayaasha horumari-
need ee mustaqbalku, waxay
kulmiyaan arrimo badan oo
ay waajib tahay in laysku
dubbarido, lana tixgeliyo si-
dii looga dhalin lahaa isbeddel
nolosha bulshada ee dalka.
Inaga dalkeenna kala horrey-
siinta qaybaha qorsheynta
mustaqbalka, marxaladda bi-
lowga, waxaa mudnaanta ho-
re leh iyada oo culeyska la
saaro qaybaha dhaqaalaha da-
biiciga ee xoola nool, beeraha
iyo kalluumeysiga, si loo abuu-
ro waayaha dhabta ah ee sal-
dhig adag u noqon karo
dhismaha warshadeyn fiican
oo koreysa.

Tacab bulshadeed oo wax
ku ool ah oo ay qayb libaax
ka qaataan dadweynaha tacba
oo si habeysan loo hawlgeli-
yaa waxay kaalin fiican ka
qaadan kartaa horumarka bul-
shadeed.

Gabagabeyntii qorsheyn-
teenna, gaar ahaan qorshaha
horumarinta ee hadda la di-
yaarinayo ee «1979—1981»,
waa in uu is-hordhigaa xaqi-
jinta, horumarka nolosha dad-
weynaha Soomaaliyeed. Ho-
rumarka bulshadeenna sida
ugu fiican ee loo xaqiijin ka-
ra, waa iyadoo si la taaban
karo loo kordhiyo tacabka iyo
in la wanaajiyo tayada haw-
lahaa loo qabto bulshada.

T U S A A L E

JAALLE SIYAAD:

DADYOWGA SOOMAALI GALBEED; ABBO IYO ERITE-

RIYA WAXAY XAQ U LEEYIHIIN INAY AAYAHOODA KA

TALIYAAN SIDA AY QIRAYSO MABAADIIDA CAALAMIGA

AHI IYO XEERKA UMA AHDAAFIISUNA DHIGEESYO.

NOLOSHA XISBIGA

Go'aanno ka soo baxay G.DHEXE XHKS

16kii bisha Agoosto, waxaa fadhi yeeshay Guddidiga Siyaasiga ah ee XHKS, fadhigaas waxa lagu gaaray go'aanno ku saabsan dibuhabeeynta dhismihii Hoggaannada Golaha Dhexe ee Xisbiga qaar ka mid ah iyo isku beddelid xilalkii ay hayeen Xubnaha Golaha Dhexe, waxayna ahaayeen sida hoos ku qoran:

1. Waxaa la isku daray Hoggaammadii hore ee kala ahaa Dhaqaalaha iyo Maaliyadda, oo haatan isku noqday Hoggaanka Dhaqaalaha iyo Maaliyadda waxaana Guddoomiyihii hore ee Hoggaanka Dhaqaalaha uu haatan Guddoomiye ka yahay Guddiga Dhaqaalaha Qaranka.

2. Hawlihii Hoggaannada Daafaca iyo Nabadgelyada waxaa lagu wareejiyey Guddiga Dhexe ee Baarista XHKS.

3. Wakaaladdii Dalxiiska waxaa laga dhigay Wasaaradda Dalxiiska, waxaana Wasiir ka noqonaya Jaalle G. Sare Maxamed Cumar Jees.

4. Waxaa hawlhoodii la isku beddelay Jaallayaal ka kala tirsan Golaha Dhexe XHKS, kuwaasoo la isugu beddelay sida soo socota:

b) Jaalle Sarreeye Guuto Maxamed Cali Shire oo

ahaa Wakiilka Golaha Dhexe ee Gobolka Hiiraan, waxaa laga dhigay Wakiilka G. Dhexe ee Gobollada Hiiraan iyo Galguduud.

t) Jaalle G. Sare Axmed Maxamuud Faarax oo u magacawnaa Wakiilka G. Dhexe ee Gobollada Jubbada Hoose iyo Jubbada Dhexe, waxa loo magacaabay Guddoomiyaha Hoggaanka Arrimaha Dibedda.

j) Jaalle Maxamed Cali Nuur oo hore u ahaa Guddoomiye Ku-xigeenka Hoggaanka Bulshada wuxuu haatan yahay Guddoomiyaha Hoggaanka Bulshada.

x) Jaalle Cabdiraxmaan Caydiid oo ahaa Wakiilka Golaha Dhexe ee Gobolka Shabeellaha Dhexe wuxuu haatan yahay Guddoomi-

yaha Hoggaanka Culunta Bulshada iyo Cilmi Baarista.

kh) Jaalle Maxamed Jaamac «Xaaji Kore» oo hore u ahaa Wakiilka Golaha Dhexe ee Gobolka Galguduud, wuxuu haatan yahay Wakiilka Golaha Dhexe ee Gobolka Bay.

d) Jaalle Axmed Maxamed Ducaale oo hore u ahaa Wakiilka Golaha Dhexe ee Gobolka Sh. Hoose wuxuu haatan yahay Wakiilka Golaha Dhexe ee Gobolka J. Hoose iyo J. Dhexe.

r) Jaalle Xamse Maxamed Gaadeweyne oo hore u ahaa Guddoomiyaha Hoggaanka Difaaca iyo Nabadgelyada, wuxuu haatan yahay Wakiilka Golaha Dhexe ee Gobolka Gedo.

Xuskii Sannadguuradii 6aad ee Asaaska Guulwadayaasha Ummadda

18kii bishii Agoosto, wadooyinka waaweyn ee magalooyinka dalka Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliya, waxaa bannaanbax damaashaad ah ku maray kumayaal qof oo ka tirsan ciidanka Guulwadayaasha Ummadda, ayna taageerayeen kooxo ka tirsan Ciidammada Ummadda ee kale iyo Ururrada

Bulshada. Bannaanbaaxaasi wuxuu ahaa mid loogu dabbaaldegeyey xuskii sannad guurada 6aad ee ka soo wareegatay aasaaskii Ciidanka Guulwadayaasha taasoo ku beegnayd 19kii Agoosto, 1972kii.

Guulwadayaashu waxay ahaayeen dhallinyaro naftood hurayaal ah oo u soo tafa xaytay hirgelinta hawlaha dalka iyo difaaca mi-

*madaxweyne lixaad ee
C G U*

raha kacaanka, iyagoon cidna abaalgud uga doonayn; nasashadoodii iyo danahoodii gaarka ahaana u loogaaya taakuleynta danna dadweynaha iyo meelmarinta baaqa kacaanka.

Guulwadayaashu waxay ku caan baxeen in ay yihiin indhihii kacaanka 21ka Oktoobar eedo badanna way u galeen; halgankii lixaadka lahaa ee ay mudada 6da sannadood ah ku soo jireen maaha mid halkan lagu soo koobi karo; waxase si gaaban loo oran karaa ciidankaasi Taariikhda dalka waxay galeen baal dahab ah.

Maalinta Guulwadayaasha oo sannad walba loo dabbaaldego bannaanbixii sannadkaan looga sameeyey magaala madaxda Muqdisho, ciidammadii ka qayb

galay; waxay isugu soo urureen taallada Daljirka Dahsoon.

Damaashaadkaas waxa kala qayb galay Kaaliyaha Xoghayaha Guud ee XHKS, ahna Madaxweyne Ku-xigeenka JDS Jaalle S. Guuto Ismaaciil Cali Abokor, oo halkaas ka jeediyey khudbad qiima leh oo uu uga warramayey taariikhda ciidanka iyo kaalinta ay kaga jiraan halganka ay maanta ku jirto ummadda Soomaaliyeed.

Jaalle Ismaaciil wuxuu munaasabaddaas ku soo hadal qaaday halganka ay maanta wadaan Jabhadda Gobannimadoonka Soomaaliyeed, si ay dhulkooda Soomaali Galbeed iyo Abbo uga xoreeyaan Gumeysiga Xabashida iyo taageerada hiil iyo hooba leh ee ay la garab taagan yihiin Jamhuuriyadda Dimoqraadiga ee Soomaaliya iyadoo ka duulaysa siyaasaddeeda maabaadi'iga ah ee ku dhisn taageeridda dhaqdhaqaaq-

yada gobannimadoonka ah.

Kaaliyaha Xoghayaha Guud, wuxuu Guulwadayaasha Ummadda ku guubaabiyey in ay gaashaanka u daruuraan kooxaha dib u socodka iyo kacaandiidka ah, wuxuuna uga hambalyeeyey sannadguuradooda ay u dabbaaldegaayan.

Munaasabaddaas waxaa goob joog ka ahaa, Kaaliyaha Xoghayaha Guud oo uu ku soo dhoweeyey Taliyaha Ciidanka Guulwadayaasha Ummadda Jaalle G. Sare Cabdiraxmaan Cabdi Xuseen oo ka tirsan G. Dhexe ee XHKS.

Dhammaan magaala madaxda Gobollada waxa laga sameeyey bannaanbaxyo iyo xaflado munaasabaddaas lagu xusaayey; waxaana halkaas looga warramay halgankii taariikhiga ah ee ay soo galeen, welina ku jiraan Ciidanka Guulwadayaasha Ummadda.

Tababar nooc cusub ah

6dii Bisha Agoosto Xoghayaha Guud ee XHKS, Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre, wuxuu Dugsiga Booliska tababar ugu xiray 210 arday oo ka kala socotay Dugsiyada Sare ee Gobollada Dalka, ahna Horjoo-gayaasha Fasallada. Tababarkaas oo ardayda u socdey muddo bil ah, waxa soo qabanqaabiyey Ururka Dhallinyarada Kacaanka Soomaaliyeed, waxaana gacan ku siiyey Wasaaradda Waxbarashada iyo Barbaarinta iyo Ciidanka Booliska. Waxay ahayd markii ugu horreysay ee

tababar noocaas ah loo furay meelna la isugu wada keenay Madaxda Ardayda Dugsiyada Sare ee dhammaan dalka JDS. Sidaa awgeed, waxay ahayd arrin qaaya gaar ah leh. Ujeeddooyinka tababarkaas waxaa ugu weynaa in Ardaweynta Soomaaliyeed la abaabulo, garaakooda siyaasiga ah la kordhiyo, isdhexgalkooda iyo isku duubnidoodana la xoojiyo, waxay ahayd tallaabo loogu gogol xaarayo sidii loo dhisi lahaa hay'addii UDHKS ee qaab waxbarasho.

eeg Bogga 17aad

ARRIMAHA DUNIDA

Saaxibtinimada gaamurtay ee Soomaaliya iyo Shiinaha

Toddobaadkii ugu horreeyey bisha Agoosto, dalka Jamhuuriyadda Dimoqraadiga ah ee Soomaaliya, waxaa booqasho ku joogay wafdi heer sare ah oo ka socday Jamhuuriyadda Dadka Shiinaha, ayna hoggaamineysay Guddoomiye ku-xigeenka Golaha Wasiirrada ee dalkaas Jaalle Chen Mu—Hua. Wafdigaas ka hor iyo ka dibba, dalka Soomaaliya waxaa iska daba imanayey wufuud heerar kala geddisan ah oo ka socda dalkaas aynu saaxiibka nahay. Sidaa si le'eg, kuwa badan, ayaa had iyo jeer; Jamhuuriyadda Dadka Shiinaha, waxaa booqasho ku tegey wufuud heer walba leh ilaa heerka ugu sarreeya ee ka socota JDS.

Dhowr jeer ayuu dalka Shiinaha booqasho saaxiibtinnimo ku tegey, Xoghayaha Guud ee XHKS, Madaxweynaha JDS; Jaalle Maxamed

Siyaad Barre; isagoo hoggaaminaaya wafdi ballaaran.

Madaxweyne ku-xigeenka JDS, ahna Kaaliyaha Xoghayaha Guud ee XHKS, Jaalle Ismaaciil Cali Abokor, iyo wafdi uu hoggaaminayey ayaa ka mid ahaa wufuuddii heerka sare ee sannadkan gudihiisa booqashada saaxiibtinnimo ku soo kala bixiyey dalweynaha Shiinaha.

Arrintaasi waxay muujineysaa xiriirka qotada dheer, maa linba maalinta ka dambeysana sii xoogeysanaaya ee ka dheexeya labada dal iyo labada Ummadood Soomaaliya iyo Shiinaha. Xiriirkaasi ma aha mid hadda bilawday ee waa mid soo taxnaa qarniyaal fara badan. Ummadda Shiinuhu waxay ka mid tahay Ummadda Adduunka ee ku dhaata ilbaxnimooyinka ugu facaweyn taariikhda bini'aadanka. Sidoo kale Ummadda Soomaaliyeed waxay lee-

dahay taariikh dheer oo soo taxneyd kumanyaal sannadood. Taariikhdaas fog oo dhalashadii Nabi Ciise qarniyaal fara badan ka horreysay, ayuu soo bilowday xiriirka isdhexgalka labada ummadood, wuxuuna ku bilowday xiriir ganacsi oo badaha la isaga gooshi jirey.

Ummadda Shiinaha wuxuu waa cusubi u beryey sannadkii 1949kii, markii uu dhashay kacaanii weynaa ee uu hoggaaminaayey Guddoomiye Maw Tes Tong, makraasoo Jamhuuriyadda dadka Shiinuhu ay noqotay xubin Jabhadda horusocodka ah ee adduunka, ee dagaalka ba'an kala soo horjeedda Imberiyaa-liyadda iyo gumeysiga, shacbiga Soomaaliyeedna waqtigaan wuxuu gumeysiga kula jirey halgan kharaar oo gobannimadoon ah, sidaa awgeed wuxuu ka tirsanaa Jabhaddaas caalamiga ah ee aan soo xusnay.

Jamhuuriyadda Soomaalidu markii dhalatay sannadkii 1960 kii, Jamhuuriyadda Dadka Shiinuhu waxay ka mid ahayd saaxiibbadeedii ugu horreeyey ee xiriirka wanaagsani dhexmaray. Inkastoo gumeysiga cusubi ku dadaalayey wiiqidada xiriirkaas, ujeeddadiisuna ahayd in uu Soomaaliya ka fogeeyo dalka Shiinaha, haddana dadweynaha Shiinuhu waxa uu Jamhuuriyaddii Soomaaliya ka dhalatay u fidiyey

gacan saaxiibnimo, wuxuuna ka taageeray xagga dhaqaalaha, caafimaadka iyo aqoon-taba.

Xiriirka labada dal wuxuu tiirar adag oo ma guuraan ah qotonsaday, markii uu Soomaaliya ka dhashay kacaankii 21kii Oktoobar, 1960kii; kaa-soo ummadda Soomaaliy ee d ka xoreeyey gacantii gumeysiga cusub, una horseedey waddada toosan ee hantiwadaagga cilmiga ah. Waddadaas ayaa si gaar ah u kulmisay, meel qurana ka soo wada jeedisay labada dal iyo labada ummadood. Markaas ka dib, xiriirkii iskaashigu wuxuu la soo baxay dardar cusub; waxaana u aasmay xididda adag oo ay dheefinayso aragtida midaysan ee hantiwadaagga ah.

Fagaareyaasha adduunka marka la isugu tago, Jamhuuriyadda Dimoqraadiga ah ee Soomaaliya waxay isu barbar-taagtay qaddiyadda xaq ah ee ay leeyihiin dadka reer Shiina. Tusaale ahaan waxaan u soo qaadan karnaa, Qarammada Midoobey Golohooda Ammaanka kursiga ay Shiina xaq ugu leedahay, ee laga hortaagnaa muddada dheer; maqaarsaar ahaantana loogu hayey, Taywaan JDS; waxay safka hore

uga jirtay xubnaha Qarammada Midoobey ee sida cadaanka ugu dooddayey in kursigaas loo oggolaado Jamhuuriyadda dadka Shiinaha oo ah dawladda qura ee sida sharciga ah u matalaysa ummadda Shiinaha ugu dambeystiina arrintaas waa lagu guuleys-tay.

Sidoo kale dawladda iyo dadka Shiinuhu, waxay shacbiga Soomaaliyeed garab iyo gaashaanba ugu yihiin halgan ka adag ee uu la soo galay, welina kula jiro gumeysiga iyo dib-u-dhaca.

Dadweynaha Soomaaliyeed, xataa kuwooda caadiga ah, waxay u arkayaan kaalmada J. D ee Shiinaha u fidinayso JDS mid waxtar u leh baahida dadweynaha Soomaaliyeed, taabanaysana noloshooda. Arrintaasi waxay dadweynaha Soomaaliyeed ku abuur-tay kalgacal qoto dheer iyo qaddarin Jaallenimo oo ay u qaadeen walaalahooda Shiinaha ah.

Carruurta Soomaaliyeed ee guryaha agagaarkooda ku cayaarayaa, marka ay arkeen baabuur waddada maray oo ay saaran yihiin dad reer Shiina ah, intay cayaarta joojiyaan baya dhammaantood gacmaha u taagaan, iyagoo si farxad leh ugu qaylinaaya «Shiina;

Shiina ha noolaato», Ifaafaa-lahaas oo indhoweydba carruurta Soomaaliyeed caado u noqday; xog ogaalna uu u yahay qof kastoo Shiina ah ee Soomaaliya yimid; waxay si marag—ma—doonta ah uga tarjumaysaa shucuurta dadweynaha Soomaaliyeed u hayey dadweynaha Shiinaha iyo xiriirka wanaagsan ee qarniyaalka soo taxnaa. Maahmaah Soomaaliyeed ayaa tiraahda «Wixii waayeel ku hadlaa carruurtu ku hadaaq-daa».

Mashaariicda kaalmada Shiinaha Soomaaliya looga hirgeliyey; waxaa ka mid ah: Warshadda Tarraqa iyo Siigaarka; Masraxa waddaniga ah ee ku yaal magaalada Muqdisho; Mashaariic Biya—waraabin ah oo laga hirgeliyey Gobollada Waqooyi iyo Jidka dheer ee isku xira Beled—weyne iyo Burco; kaasoo ah Mashruucii ugu weynaa uguna dambeeyey; ayna fur-tay Ku-xigeenka Golaha Wasiirrada Shiinaha Jaalle Chen Mu—Hua, markii ay iyada iyo wafdigeedu dalkayaga booqashada ku yimaadeen horraantii bishii Agoosto.

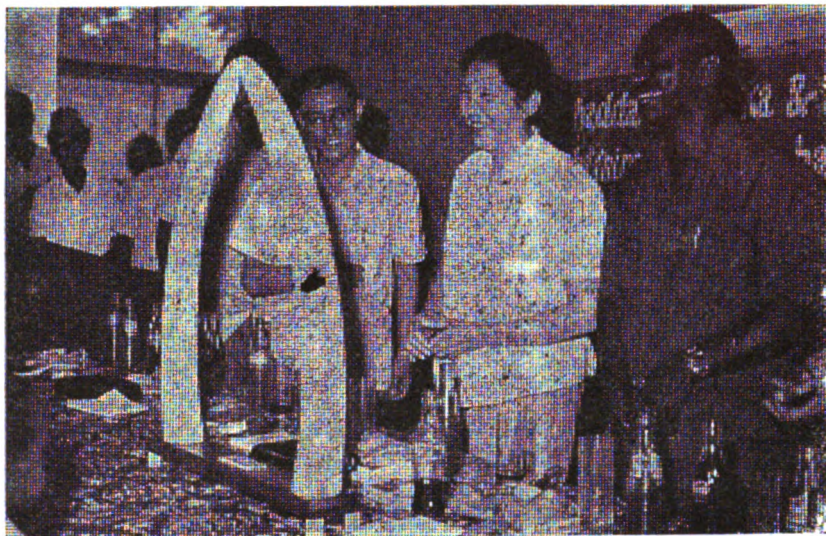
Labada dal ee Soomaaliya iyo Shiinaha oo ay maanta kala hoggaaminayaan laba xisbi oo hantiwadaag ah: Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed iyo Xisbiga Shuuciga ah ee Shiinaha; meelna uga soo wada jeedaan shirqocllada imberiyaaliyadda iyo hagardaamada xoogagga waaweyn; waxayna si aan gabbasho lahayn u barbar taagan yihiin dhaqdhaqaaqyada adduunka ee u halgamaaya xorriyadda; dimoqraadiyadda iyo hantiwadaagga; kuwaasoo ah kuwa socodka taariikhda dhankooda u xaglinaysay guusha kama dambeysta ahina gacantooda ku dambeyn doonto.

WARBIXINTA BISHA

Ra'iisal Wasaare Ku-Xigeenka Shiinaha oo booqatay Soomaaliya

Wafdi ka kooban 27 qof oo ay hoggaaminaysay Ra'iisal Wasaare Ku-xigeenka Dawladda Shiinaha, Jaalle Chen Mu—Hua ayaa bishii Agoosto 5dii si diirran loogu sagootiyey gegida diyaaradaha ee Muqdisho, kaddib markii ay u dhammaatay booqasho lix maalmood ah.

Ra'iisal Wasaare Ku-xigeenka Golaha Dawladda Shiinaha Dadka Jaalle Chen Mu—Hua waxay xubin ka tahay Guddiga Golaha Dhexe ee Xisbiga Shuuciga ee Shiinaha.

Jaalle Chen Mu—Hua waxay intii ay joogtay dalka magaalada Burco ka furtay jidka isku xidha Burco iyo Bledweyne ee dhererkiisu dhan yahay 970 kiilo—mitir, waxayna booqashooyin ku soo kala bixisay Gobollada Waqooyi

yi Galbeed, J. Hoose iyo J. Sare. Waxa weheliyey wafdiga Jaalle Chen Mu—Hua wasiir-Ku-xigeenka Mashaariicda Dhismaha Jaalle Pan Chi Change.

Bishii July 30dii markii ay wafdigu dalku yimaaddeen waxa dhabbaha dayuuradaha ku soo dhoweeyey Madaxweyne ku-xigeenka JDS Jaalle Sarreeye Guuto Ismaaciil Cali Abokor, Jaalle S. Guuto Axmed Suleymaan Cabdulle oo ka tirsan Guddiga Siyaasadda ee XHKS, Wasiirro, Hoggaammo, Xildhibaanada ka tirsan Golaha Dhexe, Danjireyaasha dalalka shisheeyaha iyo Ururrada Bulshada ee Gobolka Banaadir.

Jaalle Chen Mu—Hua oo garoonka hadal ka jeedisay waxay tidhi, «Anigoo ku hadlaya magaca wafdi-

ga iyo kaygaba, waxaan mahad weyn uga celinaya dawladda iyo shacbiga Soomaaliyeed sida wacan ee kalgacalka leh ee naloo-gu soo dhoweeyey dalka Soomaaliya».

Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre ayaa xafiiskiisa ku qaabbilay Jaalle Chen Mu—Hua. Jaalle Siyaad iyo Jaalle Chen Mu—Hua, waxay ka kala hadleen sii-xoojinta xiriirka wanaagsan ee ka dhexeeya JDS iyo Jamhuuriyadda Dadka ee Shiinaha. Madaxdu waxay kaloo isla soo qaa-deen arrimo saameynaya adduunweynaha gaar ahaan waddammada dhex-dhexaadka ah.

Intii uu wafdigu joogay dalka Jaalle Chen Mu—Hua oo uu la socday Madaxweyne Ku-xigeenka JDS Jaalle Ismaaciil Cali Abokor, waxay booqdeen Mashaariic ay Shiinuhu ugu deeqeen Soomaaliya kuwaasoo ay ka mid yihiin Isbitaalka Banaadir, Warshadda Tarraqa iyo Siigaarka iyo Gegida Muqdisho. Wafdigu waxa kaloo ay booqasho ku kala bixiyeen Kismaayo, Togdheer iyo Gobolka W. Galbeed ee dalka iyadoo uu wehelinayo Jaalle Ismaaciil Cali Abokor.

Jaalle Ismaaciil wuxuu casho sharaaf ugu sameeyey

Villa Soomaaliya, wafdigii ay hoggaaminaysay Jaalle Chen. Kaaliyaha Xoghayaha Guud ee XHKS oo halkaas khudbad qiimo leh ka jeediyey wuxuu sheegay in Soomaaliya aad ugu riyaqsan tahay siyaasadda ku dhisan xigmadda ee ay ku socdaan madaxda dalkaas hantiwadaagga ah ee Shiinaha taasoo ku qotonta hortaagga in dalalka waaweyni ay cadaadiyaan kuwa yar yar, kuwa hodanka ahina ay dhiigmiirtaan kuwa yar yar. Jaalle Ismaaciil wuxuu sheegay in shacbiga Soomaaliyeed ay si niyad leh ugu faraxsan yihiin guulaha dadka Shiinuhu ay ka gaareen fulinta afarta qodob ee cusboonaysiinta iyo heer sare gaarsiinta beeraha, sancada, farsamada, cilmiga iyo difaaca kuwaasoo gaarsiin doona dadka Shiinaha inuu noqdo dal hantiwadaag ah oo xoog leh.

Mar uu ka hadlayey xiriirka labada dal, wuxuu sheegay in Shiinaha iyo Soomaaliya ay yihiin laba dal oo soo koraya ee ka mid ah dunida saddexaad ayna wadaagaan waayo aragnimo taariikheed.

Madaxweyne Ku xigeen-

ku wuxuu tilmaamay in xiriirka wanaagsan ee ka dhexeeya labada dal uu yahay mid ku qotoma rabidda buuxda ee dadyowga labada dal ay doonayaan inay isu geeyaan awooda hooda si looga gungaaro halganka loogu jiro dhidib u aasidda nidaam siyaasi ah iyo dhaqaale oo caddaalad iyo sinnaan ku fadhista. «Waxaana kale oo xidhiidhkaas wanaagsani uu ku imanayo iimaanka labada dal ay ku qabaan mabaadii'da iyo qiimaha nabadda, caddaaladda, saaxiibtinnimada iyo isbahaysiga dalalka oo idil, waxa xidhiidhkaas wanaagsan muujinayaa madaxbannaani buuxda, qaranimo, diidmada isla-weynaanta iyo taageeridda xaq ay dadyowgu u leeyihiin in ay ka taliyaan arrimahooda iyo aayahooda», ayuu caddeeyey Jaalle Ismaaciil.

Madaxweynaha oo hadal ka jeediyay dugsiga tababarka Xalane

Madaxweyne JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre ayaa bishii Agoosto 16dii u jeediyey cashar ku saab-

Jaalle Chen Mu—Hua oo iyana hadal jeedisay waxay sheegtay in ay tahay arrin aad loogu riyaqo in shacbiga Soomaaliyeed oo hiddo iyo dhaqan u leh la dagaallanka gumeysiga iyo imberiyaaliyaddu ay maalinba maalinta ka dambeysa ku tallaabsanaayan guulo dhaxal gal ah.

Jaalle Chen waxay tilmaantay in shacbiga Soomaaliyeed oo uu hoggaaminaayo Jaalle Siyaad ay gaareen horumar ballaaran tan iyo intii kacaanka libineed ka dambeysay, waxayna xustay guulihii laga gaaray xagga beeraha, waxbarashada, qoritaanka far Soomaaliga, la dagaallanka caadooyinka gumeysiga iyo horumarinta bulshada guud ahaan.

Mar ay ka hadlaysay xiriirka Soomaaliya iyo Shiinaha ka dhexeeya, waxay sheegtay in xiriir taariikhi ah oo taxnaa qarniyaal ka dhexeeyo labada shacbi, (waxayna wadaagaan «waayo—aragnimo—xagga la dagaallanka gumeysiga, imberiyaaliyadda, isla weynaanta iyo horumarinta dalalkeenna), ayey tidhi Jaalle Chen.

Ra'iisal Wasaare Kuxigeenka Dawladda Shiinaha waxay shaaca ka qaadday in ay go'aan ka tahay xoojinta xidhiidhka labada dal oo soo taxnaa muddo dheer, dhibaatooyin badanna ka soo tallaabsaday.

san nidaamka looga baaqan yahay Madaxda hawl wadeenka ka ah hay'adaha dawladda iyo Wakaaladaha

la xidhiidha, Dugsiga Tababarka ee Xalane, halkaas oo ay tababar ku qaadanayaan Agaasimayaasha Guud iyo Maareeyayaasha hay'adaha dawladdu.

Waxa tababarkaasi u bilaabmay bishii Juun 21dii ee sannadkan. Hadda ka hor wuxuu Jaalle Siyaad tababarkaasi oo kale uga furay tababarkii 5aad ee Dugsiga Xalane 150 hawl wadeen oo isugu jirey Agaasime Guud, Safiir, Maareeye Guud iyo Agaasime bishii Disembar 4dii 1971, tababarkaasi oo soc-

dey muddo saddex bilood ah.

Hadal uu u jeediyey Madaxweynuhu wuxuu ku xusay ahmiyadda hoggaaminta iyo qorshaha maamulku u leeyahay horumarinta dalka dhinaca siyaasadda, dhaqaalaha iyo bulshada.

«Qof wuxuu si wax ku ool ah u gudan karaa waajibkiisa marka uu awood farsamo iyo cilmi u leeyahay hawsha markaasi oo uu si buuxda ugu cilmifalo qorshaha, abaabulka iyo socodsiinta maareynta sida ugu sahlan ee

uguna waxtar badan», ayuu yidhi Madaxweynuhu.

Wuxuu intaa ku daray, hawl wadeenka dawladdu waxay hawshooda si hufan u gudan karaan ugu adeegi karaan dadweynaha marka ay xilkooda uga soo baxaan si caddaalad ah oo daacadnimo ku jirto.

Jaalle Siyaad wuxuu ku nuuxnuuxsaday baahida ah in kor loo dhigo farsamada hawl-fulinta iyo habka maamulka oo la isku dheellitiro si loo gaadho horumar deg-deg ah.

Al-GamSi oo la guddoonsiiyey Bilad Soomaali ah

Wafdi millatari ah oo uu hoggaaminayey Wasiirka Dagaalka ee Masar, Sarreeye Gaas Maxamed Cabdulqani Al-Qamaasi ayaa booqasho afar maalmood ahi u dhammaatay bishii Agoosto 8dii. Ujeeddada socdaalka wafdigaa oo ka koobnaa todoba qof wuxuu ahaa kor u dhigidda iskaashiga ka dhexeeya Soomaaliya iyo Masar, gaar ahaan dhinaca ciidammada.

Wafdiga waxaa si diiran ugu soo dhoweeyey markay yimaaddeen Madaxweyne ku-xigeenka JDS, Sarreeye Guud Maxamed Cali Samatar, Ku-xigeenka Wasiirka Gaashaandhigga Sarreeye Guuto Cumar Xaaji Maxamed, Wasiirro, Hoggaamo iyo Safiirka Masar u fadhiya Soomaaliya.

Xoghayaha Guud ee XH KS Jaalle Maxamed Siyaad

Barre wuxuu guddoonsiiyey billad Soomaali Wasiirka Dagaalka ee Masar Sarreeye Gaas Al-Qamaasi taas oo muujinaysa xidhiidhka walaaltinnimo ee Soomaaliya iyo Masar.

Wafdiga intiisa kalena waxaa iyana la guddoonsiiyey abaalmarin.

Xafladdaasi waxaa lagu qabtay martiqaad loogu sameeyey Wasiirka Dagaalka ee Masar Xarunta Madaxtooyada. Waxaa kale oo ka soo qayb galay martiqaadka Madaxweyne Ku-xigeenka laad ahna Wasiirka Gaashaandhigga, Sarreeye Guud Maxamed Cali Samatar iyo madax kale oo ka tirsan Wasaaradda Gaashaandhigga.

Intii ay joogeen Soomaaliya Sarreeye Gaas Al-Qamaasi iyo wafdigiiisu waxa ay wada hadallo la yeeshen madaxda Soomaaliya iyagoo ka wada hadlay sii xoojinta xidhiidhka ka dhexeeya ciidammada hubka sida ee labada dal.

Barayaal Qalinjebiyey

Xaflad ayaa lagu qabtay Dugsiga Tababarka Macallimiinta ee Xalane bishii Agoosto 9dii, halkaas oo ay 2124 bare ku qalin jebiyeen, waxayna wax ka dhigi doonaan Dugsiyada Hoose — Dhexe.

Machaka Xalane waxa uu soo tababaray in u dhexaysa 2000 ilaa 3000 oo macallimiinta ah tan iyo intii la dhisay muddo haatan laga joogo afar sannadood. Kooxdani waa tii saddexaad ee Xalane ka soo baxday.

Wasiirka Waxbarashada oo halkaa hadal ka jeediyey wuxuu yidhi, «Macallinku waa in uu ahmiyad gaar ah siiyaa waajibka ka saaran ummaddiisa aanu ka horumariyaa dantiisa gaarka

ah, waxaanu xusuusiyey barayaasha cusub hawsha loo xilsaaray isagoo ku raja weyn in ay fulin doonaan hawsha si ay ku dheehan tahay naf—hurid iyo garashada waxa lagama maarmaanka u ah shaqadooda.

Ardayda waxaa u dhammaatay siddeed bilood oo waxbarasho isugu jirta duruusta dugsiyada iyo tababar millatari oo u dhaanta waxbarashada caadiga ah ee Dugsiga Sare, taasoo awood u siineysa in ay wax ka dhigaan Dugsiga Hoose.

Wasiirku wuxuu tilmaamay in 735 ka mid ah ardayda qalinjebisay ay si toos ah ugu biirayaan barayaasha Dugsiga Hoose

iyadoo loo kala diri doono Dugsiyada dawladda loona xilsaarayo hawsha waxba rasho ee sannadka cusub. Ardayda inta soo hadhay oo dhan 1310 waxay sii wadan doonaan waxbarasho ka sannad ah si looga tababaro in ay ku biiraan macallimiinta Dugsiga Dhexe.

Barayaasha iyagu tooska u gudagelaya shaqada macallinka waxay ku biirayaan 8306 macallin oo ka mid ah qaybta dugsiyada Hoose halkaas oo sannadka cusub ay mas'uul ka noqon doonaan waxbarid arday lagu qiyaasay 300.000 oo ku jirta dugsiyada hoose ee dalka.

Tirada Guud ee ardayda ku jirta dugsiyada hoose sannadka 1977—78 waxay dhan yihiin, 228,484 oo ku kala jira 5952 fasal. Tirada inta ku biiri doonta sannadka 1978—78 waxa lagu qiyaasay 80,000.

Dugsiga Tababarka Macallimiinta ee Xalane waxa taageero u fidiya ALESCO «Ururka Waxbarashada Cil-miga iyo Dhaqanka ee Carabta». Ururku wuxuu ku deeqay macallimiin dhigta Maadadaha afka Carabiga, waxaana intaasi dheer qalabka maqalka iyo aragga ee waxbaridda.

Shirkii Qaahira ee W. warfaafinta Carabta

Wasiirrada Warfaafinta ee waddammada ku jira Ururka Carabta ayaa ku laan laba maalmood ahi ugu dhammaaday bishii Agoosto 3dii Qaahira. Jamhuuriyadda Dimoqraadiga ee Soomaaliya waxa shirkaa uga qayb galay wafdi uu hoggaaminayey Wasiirka Wasaaradda Warfaafinta iyo Hanuuninta Dadweyna-

ha Jaalle Cabdisalaam Sheekh Xuseen.

Shirka waxa lagu soo qaaday xaaladda ka taagan Bariga—Dhexe iyo Afrika waxaana la isku dhaafaday sidii loo soo xoojin lahaa ee loona meel - dhigi lahaa isku duubnida iyo hawlaha warfaafinta waddammada Carabta si ay uga hortagaan faragelinta shi-

sheeyaha iyo sahyuuniyadda.

Wafdiga Soomaaliyeed wuxuu shirka u gudbiyey warbixin qaaya leh oo tilmaameysa: «In Afrika iyo Soomaalida ka mid ah dunida Carabta ay haatan muuqato in imberiyaaliyaddu ay ku hayso weerar nooc cusub ah. Faragelinta cildammada shisheeyaha ee

Geeska Afrika iyadoo ujeed-dada ka dambeysaa ay tahay in la suurtageliyo danna istaraatiijiga iyo isla-weynida, waxay keentay in dadka Gobolka ku nool ay heegan ahaadaan».

Shirku wuxuu qaaday go'aammo saameeya tab cusub oo qalabka warfaafinta ee Carabtu uu kaga hortago dacaayadda sahyuuniyadda iyo in la xoojiyo iskaashiga dhinaca warfaafinta ee ay la leeyihiin Afrika iyo dunida saddexaad oo dhan.

Ka dib markii uu ka soo laabtay shirkii Qaahira; Jaalle Cabdisalaam Sheekh Xuseen isagoo la hadlayey Weriyeaal bishii Agoosto 13dii, mar su'aal laga weydiyey sidii uu shirku uga dooday xaaladda Geeska Afrika?, wuxuu yidhi, «Shirku wuxuu guddoonsaday go'aan uu ku taageerayo halganka xaq ah ee dadka Carbeed ee Soomaaliya, Abbo iyo Eritriya ay kaga soo horjeedaan cadaadiska gumeysiga Xabashida.

Isagoo ka jawaabaya

su'aal ku saabsan in uu shirku isla-meel dhigay tallaabooyin wax—ku—ool ah oo sii xoojiya iskaashiga Afrika iyo Carabta, Wasiirku wuxuu yidhi, «Shirku wuxuu gaadhay go'aammo waxtar u leh siina xoojinaya xidhiidhka warfaafinta iyo isgaadhsiinta ee ka dheexeya waddammada Carabta iyo waddammada kale ee dunida saddexaad, gaar ahaan Afrika.

Taas waxa u daliil ah go'aanka ku baaqaya in ay shir wadajir ah isugu yimaadaan Wasiirrada Warfaafinta ee Carabta iyo Afrika. Waxaana la isla gartay in shirka noocaas ahi, oo ah kii ugu horreeyey, in la isugu yimaaddo inta ka horreysa shirka sannadka ee Wasiirrada Warfaafinta ee Carabta oo lagu qaban doono Jamhuuriyadda Carabta ee Yaman. Shirkaa ay ku kulmi doonaan waddammada Afrika iyo kuwa Carabtu waxa lagu qaban doonaa bisha Febraayo 1979ka magaalada

Tunis».

Isagoo ka jawaabaya su'aal ah siixoojinta xidhiidhka iskaashi ee dhinaca waxbarashada, Jaalle Cabdisalaam Sheekh Xuseen wuxuu yidhi «Dhismaha xidhiidh xeer fiican ah oo xagga tacliinta ah waxa aanay ka fursaneyn qorshe muddo dheer loogu tala galo, hase yeeshee, in badan baa ka qabsoomay dhinacaa isaga ah ee iskaashiga waxbarasho ilaa hadda.

Waxa kaloo uu intaa ku daray Wasiirku in shirku ahaa mid ku dhammaaday guul iyo is—afgarad; wuxuu shirku si wax—ku—ool leh u qaada—dhigey tallaabooyinka uu ka qaaday sahyuuniyadda, jinsi kala sooca iyo gumeysiga; waxaanu taageero buuxda ugu baaqey dadyowga u halgamaya in ay iska tuuraan heeryada gumeysiga: Falastiin, Soomaali Galbeed Abbo, Eritriya iyo dadka halgamaya in ay ka hoos baxaan cadaadiska ee Koonfur Afrika.

ka yimid Bogga 10aad

Casharradii tababar-kaas lagu darsayey waxay ahaayeen kuwo la xiriira siyaasadda dalka, mabaadii'da hantiwadaagga iyo dhaqdhaqaaqa dhallinyarada.

Xoghayaha Guud ee XHKS, Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre, oo xiritaankii tababarkaas hadal ka jeediyey, wuxuu tilmaamay ujeedooyinka kacaanku ka leeyahay tababarrada noocaas ah, kuwaas oo faa'iido weyn u leh is-dhexgalka bulshada iyo isbarashada dhallinyarada, gacanna ka geysanaya la dagaallanka caadooyinka foosha xun ee uu ka mid yahay qabiilku.

Jaalle Siyaad wuxuu ku nuuxnuuxsaday foolxumada qabyaaladda, dhalinyaradana wuxuu ku guubaabiyey in ay la dagaallamaan. Madaxweynuhu wuxuu dhallinyarada ku booriyey in ay xoojiyaan, kana faa'iideystaan fanka iyo isboortiga, kuwaas oo kaalin weyn ka geli kara la dagaallanka dhaqammada foosha xun iyo isdhexgalka xalaasha ah ee bulshada.

Jaalle Siyaad wuxuu khudbaddiisaas ku caddeeyey hantiwadaaggu in uu yahay waddada qura ee bulshadu ku gaari karto horumar deg—deg ah, sinnaan, iyo caddaaladda ku dhisan, Xisbiga Han-

tiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeedna, wuxuu ku hubaysan yahay ummadda-na horseed ugu yahay mabaadii'daas xalaasha ah, ayuu caddeeyey Xoghayaha Guud.

Ugu dambeystii Madaxweynuhu wuxuu ammaanay hay'adihii ka qayb galay tababarkaas oo ay ka mid yihiin UDHKS, Wasaaradda Waxbarashada iyo Barbaarinta iyo Dugsiga Sare ee Booliska.

Xoghayaha Guud ka hor, waxaa halkaas hadal gaaban oo warbixin iyo soo dhoweyn isugu jiray ka jeediyey Wasiirka Waxbarashada iyo Barbaarinta Jaalle Aadan Maxamed Cali.

HIDDAHA IYO DHAQANKA

KABADHA DIIDKII SHALAY

Gaarriye

Nimanyahay awow iyo awow iyo abkaan sheegto

Iyo Anigu abidkay ma arag iibsi lacageede

Adduun buu lahaan jiray ragaan ka isirraa waaye

Ololaan wax kaga qaybsan jirey ululuf duulaane

Mar uun baan amuumaday waxaan aabbahay faline

Afar waxaan u dhaxay tuuladii awrta loo raraye

Albaabkii Burcaan tegey anoo aalladii sida e

Aminkiiba lay yimi sidii eegi lay yahaye

Oggii horey nagu kaceen adhi dillaalkiye

Dar iimaanka laga qaaday baa noo aaloogsadaye

Amankaagay goortay wankii adhaxda tuujeene

Intaa weeye iyo maahadii la is—ilaaqaayey

Asaraartankii baa qalbiga aad wax ii dhimaye

Afka reer magaaluhu yaqaan waan ka oodnahaye

Il-maroojiyi bay khatalay kii aan aaminaye

Afar bawlad laga gooyey bay igu alluubeene

Anigoo arkaayaa gacmaha laygu iibsadaye

Kuwa boqonota ood laga

sudhay ila ahaayeene

Usha, jeedal iyo suufaf bay igu illaaweene

Ashcaartaba rag baa iga badshee idinku weydiya.

Salaad hore intaanu reerkiisii ka ambabixin; ayey deriskiisii u sii dhiibteen adhi Ismaaciil Mire, lana sii ballameen. Ismaaciil markuu Burco galay ee uu habeenkii barreyey, ayuu salaaddii adhigii kula kallahay Sayladda Xoolaha. Mudda yar ka dibna dillaaliintii ku sooxoomay ayuu kula heshiiyey inay adhigii u gadaan. Arrintu si kastaba ha u dhacdee, waxay u keeneen lacag uu saluugay oo aanu filanayn. Markuu reerkii ku noqday ayuu gabaygan tiriyey—hawaale warran ahaan.

Sida muuqata tixda, wuxuu gabayaagu inoo sawirayaa siday dadku uga dideen

Kabadhaha ama giddisleyda waxa loo haysan jirey wax ceeb ah. Ilaa hadda waxa jira dad badan oo reer miyi ah oo caanodiiqda «dibgaynta caanaha» u haysta foolxumo amase; ka darane; habaar. Wuxuu gabayaagu inoo qeexay in isaga iyo awowyaashiis midna hiddo u lahayn lacag wax lagu kala geddisto. Ama walax baa

walax la dhaafsan jirey; Ama waa la is dhici jiray. Tusaale ahaan ninka geel u baahdaa, kamuu fekeri jirin sidaad u gadataa; warankiisa ayuu soofaysan jirey, sengihiisaanu naaxin jirey.

Bal hadda waxaad isagana eegtaa gabaygan uu Guuleed Jucfe tiriyey 1936kii.

Cubtan geela cawl iyo idiin culus wadaasheeda

Boqol cago leh wiil foof-sadaa cood lahaan jiraye

Laya weeye liiraad ninkii caawa meel dhigaye

Nin makhaayaddaa dhex galay sow cunsur maaha?

Caynaan fardood baa aduun caraf u roonaaye

Baabuur sidii loo camiray caynna geli waaye

Ceesaan riyood iyo baroor caar leh baa simane

Inaan haatan lagu ciil baxayn sow cunsuro maaha.

Waad aragtaa qun—yar—socodnimada (Conservativeness) ka muuqata gabaygan. Wuxuuna la yaabban yahay baabuurtan soo baxday ee qaran jabisay fardihiisii lahaa Xamar, Baroor, Mayda, Loo-shane, Dalmar iyo Caynab. Wuxuu la yaabban yahay makhaayadahan la bartay ee geelii lagu illaaway.

Bal ugu dambayn, aynu eegno Xaaji Cismaan Aadan Dibi (GUN—IYO—BAAR-EEG) wuxuu ka yidhi abaar xun oo dadkii magaalo u soo qixisay, oo ku kalliftay inay furtaan makhaayado hore looga xishoon jirey wuxuu yidhi:

Naftu dooji mooyee xarrago laga dawaareeye

Kafadaa dalooliyo mindaa daabka la hayaaye

Nin dilaal u baxay bay xi-shood kala dawaafeene

Wax arsaqaad laga doo-nayaa daasad gudaheeda.

Soomaaliyeed ee noloshaasi abuurta wuxuu leeyahay:

WIIL AAN QORI DHEER

JEENI — QAARRAYN

QAYBTI LOO DIID

Mar kalena asaga oo isla fikraddaas cabbiraya wuxuu leeyahay:

XARBI GAABOY

XARBI NIMAAN GELIN

OON XABBADO RIDIN

SOO XEREYN WAA

Nin weliba iskii buu u jec-laa oo keli ah arrinta geelu ka weyn. Mar haddii hay-badda beeshuba asaga ku jir-to, mar haddii uuse kaa mar kasta dab dagaal ka aloosan yahay noqday wuxuu geelu noqday wax far ku hayntiisu cudadda tolka si joogta ah ugu baahan tahay, nin waa-gaa jirey geel dhibklina wax ka arkay wuxuu yidhi:

WANAAGSANAA GEEL

WIIL ILAASHIYO

WALAAL U LAHAW

Ninkaas tajrubada nolosha waxay bartay in si kasta oo geelu u wanaagsan yahay aanu kuu hanti ahaaneyn haddii aanad cid lahayn. Wa-laal oo keli ah ma ahee ninkii aan xagga qabiilka uu ka dhashay kalsooni ka qabini ma hayn kari jirin geel, waayo looma dayneyn oo nin ka tol roon baa ugu xoog sheegan jirey, meeshaas baa nin kale ka leeyahay:

NIN TOL GAABOO

TEEYALEY DHAQAY

WAA U TALO XUMO

SUU U TABAR LA'E

Eeg Bogga 21aad

Xalaal iyo Xoog

Rashtid Sheekh Cabdullaahi

Hore waxaynu u aragnay sida geelu dadka Soomaalida ugu qaayo weyn yahay, gaar ahaan sida uu beesha raacamo ku dhisan ugu yahay tiir-ka kowaad ee nolosha. Waxaynu isla aragnay sida geelu raacatada ugu ahaan jirey maal magac iyo haybad ciddii leh siiya.

Taariikh ahaan waa aan fogeyn baa bulshada Soomaaliyeed qabaa'il iyo jibsino u kala googo'neyd, awood iyo talis kore oo kulmiyana aanay lahayn, mar haddii bulshadaasi ahayd tu nolol bidaa'i ku dhow ku dhaqneyd oo dagaado kala sarreeya aan lahayn, waa wax la garan karo in aan talis dawladeed oo qabiilooyin badan kulmiyaa jirin. Ururku qofka ku abtirsada qabiilkiisa ayuu ahaa. Qabiilkiisa ayuu qofku u ficiloon jirey, oo halyey la tirsado u ahaan jiray. Cidda uu ka ficiloodo, feejigona ka lahaadaa qabiil kale ayuu ahaa.

Laba qabiil siyaalo badan bay isaga hor iman jireen, dagaalna dhexdooda uga dhici jirey, sababo badan baana keeni jirey is-hirddiga laba qabiil. Inta sabab la sheego waxaa ka mid ah biyaha iyo

baadka oo la iskaga horyi-maaddo, gabadh la dhaco iyo qof kas, ama kama loo dilo. In kasta oo intaas oo sabab ahi dhici jirtey, haddana sababta kowaad ee had iyo jeer dab dagaal laba qabiil ka dhex oogi jirtey geel bay ahayd.

Geelu wuxuu ahaa maalkuu ninka tiro badan ka lihi aanu ka dhergin, ka uu ka yar yahay, siduu u badsan lahaa taagan u yahay, kii ka fara madhanina dab kasta u maro siduu u heli lahaa. Sidaa darteed waxaa la isku dilo geel baa u badnaa. Geel dartii baa reero loogu duuli jirey, la dhaci jirey oo dad lagu layn jirey, duullimaad weyn oo col lagu baxo ka sokow, waa la kala xadi jirey. Xaaladdaas waxay ka yidhaahdeen:.

MEEL AY JOOGTABA

GOBOOD LAGU DIRIR

OO RAGGU ISGOO

Suuradda bulshadaasi waxay ina tusaysaa in ninka geesiga ah oo keli ahi geel kasban kari jirey, waayo markii lagu diriro asaga ayaa dir-tiisa qayb waafi ah ku heli jirey, kiisana asaga ayaa dhacsan ogaa. Folkoloorka

ARAGTIDA CILMIGA AH

Isku Xirnaanta iyo loollaanka dabaqadeed ee Dalalka Adduunka

Maxamuud Cabdi Cali «Bayr»

QAYBTII LABAAD

Muran kama jiro in qawaaniinta guud ee wadda taxanaha dhaqan—dhaqaaleed iyo ifafaalaha ay isku mid tahay adduunka oo idil marka loo eego iswadiddooda mawduuciga ah «ee ka madaxbanaan rabitaanka qoika». Arrintani si kala geddisan ayey u saameysaa dabicadda, heerka dabaqadeed. Iyadoo aan haba yaraatee wax shaki ah la gelin qawaaniinta guud ahaaneed ee mawduuciga waxay nagula jirtaa in waxa laga taabto waayaha gaar ahaaneed ee dal ama dhawr dal leeyihiin. Sida qawaaniinta guud ahaaneed iyo xaaladaha gaar ahaaneed isugu maran yihiin waxay ka marag kacaysaa sida sal ma guurtada ah ee habka «Diyaalektigu» hodan u yahay.

Adduunka saddexaad ee abuuritaanka dabaqaduhu si cagajiid ah ku soo baxayaan oo ay ugu wacan tahay heerka hoose ee dib-u-dhacsanaanta dhaqaaleed ee gumeysigii ku dhaafay iyo cubka iyo kadeedka sida joogtada ah uga haysta gumeysiga cusub ee si takooran adduunkii suuqa dhaqaaleed ka dhigay. arrimahaas oo idili waxay keeneen in axadhin iyo falanqayn hor leh loola noqdo adduunka saddexaad. Dhaqaalaha dalalkaasi ka dhisani waxa astaamo u ah hab dabiici ah oo hooseeya, heerka warshadeynta oo liciif ah,

wax-wada-lahaanshaha dhulka ama beeraha oo abtirsiimo ku xiran. Ammuurtaasi waxay la timaaddaa in korriinka dabaqadaha bulsheed waddooyin cusub oon hore loo jeexin maro. Jamhuuriyadda Dimoqraadiga ee Soomaaliya oo 60% raacato tahay waxay ku khasban tahay inay loollanka dabaqadeed habkii «Methodology» caadiga ahaa mid ka geddisan u raacdo.

Loollanka dabaqadeed ee adduunka saddexaad waxay isku horyimaaddaan tiro iyo tayo yaraanta xoogga brooletaariga ee dhinaca garaadka siyaasadeed iyo urursanaanba si weyn uga duwan xaaladdan ay ku siman yihiin kuwa dalalka hantigoosadka hore u marsani. Sidaas awgeed ayey aragtidu na bartay in dalalkaas soo koraya ay jiraan kooxo badan oo isku dhafan oo muddada kala guurka qaata kaalinta dabaqadda shaqaalaha. Haddii aan qodobkaas sii faahfaahino, waxa marxaladdaas iya-goo isbahaystay soo shaac baxa dabaqadda burjuwaasiga ah, mutacallimiinta, brooletaarka iyo beeraleyda jilicsan, iyo guutocyn kale oon wax kadeedin. Dhammaan xoogaggaasi waxay si wada jir ah isku raaceen barnaamij gumeysidiid ah oo dimoqraadi ah, ujeedooyinkiisa siyaasiguna ku jiraan himilada loo qabo horumar dhaqan dha-

qaaleed oo deg-deg ah. Mawqifka adag ee gumeysidiidka ah ee wada kulmiyey kooxahaas ballaaran wuxuu awood u siinayaa inay qaataan hanuuni bulsheed, mid heer qaran ah iyo mid heer caalami ahba kaasoo isku duwa imkaaniiyaatka siyaasiga iyo ka ijtimaaciga ee dawladda cusub una suurageliya inay meel adag ka caga dhigato adduunweynaha loollanka qaraari ka aloosan yahay ee dabaqadaha bulsheed dhex yaal. Intaas waxa dheer in hanuuniskaa bulsheed si qumman u door-to mawqif cad uu iska taago dagaalka ay iskula jiraan labada hab ee siyaasiga ah ee dunida yaal. Shaki kuma jiro in muuqaalka «Scenario» isbeddelaya ee ka dhex socda dal keliya ama adduunweynaha si baaxad leh u waxyeellaynayo danaha dabaqadaha ama kooxaha isbahaystay. Leexaysiga mar kor u kacaya, marna hoos u dhacaya wuxuu guud ahaan si khasab ah u xagliyaa la jiritaanka kooxaha ku hiranaya afkaarta iyo aragtida hcrusocodka ah ee taxanaha kacaaneed maangalkeeda iyo lixaadkeed ku socdo.

Midnimada kooxahaas hcrusocodka ah oo ku hubaysan aragti hormood ah oo hubitaan iyo tijaabo caalami ah soo gashay, door ahaan tan Maarkisimada — Leninismada, waa bilaw rajo weyn looga qabo sii adkeynta iyo sii

naaxinta bisayl — kacaaneed-ka bulshada ka dhex socda. Waxa bisaylkaas soo dedejnaya siyaasadda uu ku dhaqmo taliska kacaanka ahi ee intuu hawlihiisa kala hor marsado culayska saaro xoojinta iyo dhiirrigelinta qaybta dadweynuhu ku leeyahay dhaqaalaha dalka. Iyana waxa kaloo jirta in hanuuninta siyaasadeed ee joogtada ahi keento inay wacyi bulsheed abuurto, taasoo keenta dhalanrogga bulsheed ee mujtamaca looga baahan yahay.

Waxa kaloo soo raaca, in abuurista ururrada bulshada ee iyagu kiciya ee isku keena dabaqadda shaqaalaha iyo xoogsatada guud ahaan, iyo taakuleynta loo fidiyo sida iskaashatooyinka iyo gacanqabadka dawladda, ay faa'iido qaaya weyn u leedahay dadweynaha xoogsatada ah.

Dawladda kacaanka ah ee himiladeedu sidaas u caddahay, waxa kaloo hanaqaadkeeda loogama maarmaan u ah inay dagaal ku qaaddo, oo aad u liciifiso maamulkii dib u socodka ahaa ee dawladdii la af-gembiyey ku dhaaftay dalka kuwa ku qaraabta qabyaaladda iyo biruqraadiyadda, dhulgoosadka, kambaraadooka dulaalka ah, iyo burjuwaasiga sida dhilawyahan-ka isugu mara xafiisyada dawladda ee ka dibna dega; kuwaas oo kumanyaal xarig iyo xidid ugu xiran yahay dabaqadaha hantigoosadka caalami-ga ee midiidinsiga ku nool. Dabaqadahaas in layska caabbiyaa waa mid feejignaan joogta ah u baahan, firo gaar ahaan-eedna mudan maadaama ay tahay arrin isku murugsan oo aan fududayn; waxana weheliya in dabaqadahaasi iyagoo isu gacan fidsanaya raasmaalka shisheeye ay taliska dib ugu hantiyi lahaayeen.

Dhaawaca uu kacaandiid taliskii haleelay geysan karo waxaynu caddaan uga arki karnaa tijaabadii dalka Jili ee ka dambaysay markii Janankii Binooshet xukunkii dalkaas la wareegay bishii Setembar 1973.

Isku—dhafnaanta, isku—xirnaanta, iswadidda, socodsiinta loollanka dabaqadeed ee adduunka saddexaad waa arrin aan fududayn oo aad u gun durugsan, marna aan loogaga bogan karin maqaal gaabar. oo kan o kale ah. Hase yeeshee, loollankaas daba-

ka yimid Bogga 19aad

Dhaqanka geela ku saabsan ee Soomaaliyeed waa mid la yaab leh. Marar badan waxaad mooddaa in geela heliddiisa iyo dhaqitaankiisu jid walba ku bannaanaa oo aan xadhigga akhlaaqda iyo anshaxa bulshannimo ee dadka ka dhexeeyey xidhi jirin:

Folkoloorku wuxuu ina tusayaa in aan kasbasho geel waa xaaraan iyo waa xoolo dad kale looga joogi jirin, meel uu joogana in alla ka cabsi ku yaraa. Kolley sidaas xaalku ma wada ahayne wayse u badneyd, sidaas ayeyna suugaanta dadweynuhu cabbiraysaa. Suuraddan baydadka soo socda ayaa cabbi-raya:

MEEL SABO DHIGEY

SAHWI MOOYEE

SALAAL KUMA GALO

Waad u jeeddaa in uu leeyahay geela salaad alla loogu wanaagsan. Mar kale asaga oo jid kasta geel hanti-

qadeed hubaal wuxuu soo jiidanayaa culimo fara badan indhahooda iyo maankooda si loogu sii kuur galo. Immin-kase waxaan rajeynaynaa in doodaha socotada ah ee dhalan doonaa kaalin weyn ka qaadan doonaan bislaynta halganka adduunka saddexaad ku jiro ee ku higsanayo xaqiijinta qarannimadiisa, xoraynta dhaqan-dhaqaalihiiisa, iyo kor-u-qaadka nolosha dadyowgiisa muddada dheer la tiicayey dhiigmiiradka lagu hayey.

dii u banneysanaya wuxuu yidhi:

XALAAL IYO XOOG

HADDUU XERO GALO

MIDNA KUMA XUMA

Mid kale wuxuu yidhi:

DAB NIN QAATA

DUULA MOOYEE

DIINKA EEBBIYO

WAAN DUCAYNIYO

DIIQA LAGU WAA

Way muuqataa nolosha geelu xuddunta u ahaa sikooloojiyada ay abuurtay, dhaqanka ka dhashay ee keenay in geelu noqdo xadhig adag oo tolka isku xira; waynu aragnaa in halka beelaha beeraleyda dhulka uga ahaa sababta had iyo jeer khilaafka iyo fidnadu ka dhalato, in raacatada Soomaaliyeed geelu u ahaa huriyaha dabka dagaalka.

BUUGAAGTA IYO QORAALKA

Khudbaddii Madaxweynaha JDS Jaalle Siyaad ee Shirkii 15aad ee U.M.A.

**MUDANE GUDDOOMIYE,
MADAXWEYNAYAASHA SHA-
RAFTA LEH,
MARWOOYIN IYO MUDANA-
YAAL,**

Ii oggolaada aniga oo ku hadlaya magacayga iyo magaca ergadayada inaan mahadnaq u soo gudbiyo Madaxweynaha iyo dawladda iyo dadka Suudaan ku saabsan sidii soo-dhoweynta iyo martiqaadka diirran lahayd ee nalaku qaabbilay mar alliyo markii aanu ka soo degnay magaaladan qurxoon ee Khar-duum. Waxa kaloo ii oggolaataan inaan u hambalveeyo walaalkay, Madaxweyne Nimayri, iyo shicbiga Suudaan sida kartida iyo hannaanka leh ee loo qabanqaabiyey shirkan; kaasoo hubanti aad u fudaydinaya hawlaheenna.

Waxaan ku kalsoonahay,

Mudane Guddoomiye in hoggaamintaada quman awgeed ay shaqada adag ee inaynu dadyowga Afrika u fulinno ina sugaysaa guulo ku dhammaan doonto.

Ururkeenna hadafkiisa weyni yahay inuu xaqiijiyo himilada dadyowgeenna ee ah xornimo, midnimo, nabad iyo horumar, wuxuu soo maray xilliyo adag 15kii sano ee uu jirey. Isla markaase wuxuu iyana la yimid waxqabad u dhigma.

Shirkeenan 15aad ee Madaxweynayaasha Afrika wuxuu dhacayaa waqti ay aduunka ka taagan tahay xilsado caalami ah iyo is-hirdi colaadeed oo ka socda Qaaradda Afrika. Runtu waxay tahay in dhab ahaan Qaaraddeennu si deg-degsiinyo leh u noqotay mid ay ku guul lool.

lamayaan Bari iyo Galbeed si ay meelo nufuudeed uga suub-sadaan. Xoogagga shisheeye ayaa ku hawllan sidii ay u fushan lahaayeen siyaasado dan tooda u adeegaya; isla markaasna dhaawac weyn u geysanaya danaha runta ah ee dadka Afrika; iyagoo ku marmarsoonaya inay daafacayaan danaha Afrikaanka. Soo fara gelinta ay xoogaggaas shisheeye soo fara gelinayaan Qaaraddeenna waxay ku dhacdaa qaabab aad u khatar geliya mustaqbalka Afrika iyo nolosha dadkeeda. Waxa kaloo ay fara gelintaasi la timid inay colaad iyo kala tag ku riddey dalalka Afrika; halkaasna ku liciifisay raadintii ay ku raadinayeen dantooda ah xoreynta inta weli ku sii hoos jirta gumeysiga iyo kor-u-qaadka dhaqan dhaqaaleed ee Qaaraddooda.

Tallaabooyinka faragelinta ee bareerka ahi waxay la timid inay khilaafaat kooban intay kor u dhigto gaarsiiso heer caalamnimo.

Taariikhdiisii madoobeyd ee gumeysiga ayaa soo noolaa-naysa, Qaaradda Afrika waxa ku dhacaya qaybsi ku fula, iyadoo laga samaysanayo nufuudo cusub oo kala xeeran. Tabtii siyaasaddii gumeysigii hore waxa ka socda in haatan qalab iyo ciidan loogu deeqayo dalalka inta la rabo, inta kalena laga qadinayo. Inta keliya ee maanta

cusubi waxay tahay Midowga Soofiyeeti oo si cadcad oo shaacbaxsan uga qaybqaadanaaya kala qaybinta Afrika iyo dib-u-addoonsigeeda.

Imminkana anigoo u bayraya joogitaanka ay Ruushka iyo Kuubaanku joogaan, gaar ahaan Geeska Afrika, caam ahaanna Afrika gebi ahaanteed, waxaan jeclahay inaan ka geysto caddayn ku habboon wadciga yaal Gobolka aan ku nool nahay.

Sida dhaqankeenna Afrikaanka ahi yahay weligayo nama seegin inaan waxtar na loo geystay ka mahadnaqiweyno, mana illaawi karno inta Midowga Soofiyeeti na taray annaga iyo Afrika, khaas ahaan markii aan xornimadayada halganka ugu jirney. Laabsami ayaan ku aqbalnay kaalmada M. Soofiyeeti, iyadoo noola muuqata mid ku fadhida deeqsinimo aan dana qaloocani ku lammaanayn oo loo fidinayo dalalka soo koraya. Ma aha oo keliya inaan aqbalnay shucuurnimadaas aan sheegnay; ee waxa weheliyey in aan ku dhawaaqnay bogitaanka aan u qabney.

Hase yeeshee, waxa arrintaasi dacareeyey markii aan ogaaney xaqiiqada Midowga Soofiyeeti muddadii dhoweyd ku muujiyey Geeska Afrika ee ahayd inuu damac gumeysi ka qabo goobtaas, damac la mid ah kii gumeystayaashii hore.

Soo faragelinta shisheeyuhu soo farageliyo dalalkeenna, qaab kasta iyo muuqaal kasta ay leedahay, waa mid liddi ku ah himilada sharciga ah ee dadyowga Afrika iyo ruuxa

xeerka Ururka Midowga Afrika ee dhigaya in la xurmeeyo «Xaqa sharciga ah ee dadyowgu u leeyihiin inay aayahooda xukumaa». Waxa kaloo fara gelinta shisheeyuhu liddi ku tahay u dhaarsanaanta aynu u dhaarsannahay xornimada, midnimada, caddaaladda iyo isla markaas ilaalinta iyo adkaynta madaxbannaanida iyo xornimadeenna aynu dhibta u soo marnay. Haddii si kale loo sheego, arrintani waxay toos wejiga ka dhirbaaxday mabaaddii'da ku cad xeerka UMA iyo go'aannada keli ahaan ama wadajir ahaan ugu baaqaya dhaqdhaqaaqeenna aynu ugu jirno muujinta shakhsiyadeenna run ahaaneed ee Afrikaannimo. Khasabka ay dawlada shisheeyuhu inagu khasbayaan xalkooda ay inaga rabaan inaynu ku xalinno mashaakilkeenna Afrikaanka ah ee ay aqoonta yar u leeyihiin, waxay na tustay sida ay u yasaayaan himilada dadkeenna, laba daraale marka ay xoog ku muquuniyaan inay aayaheenna wejiga ay doonaan u yee laan. Waxa iska caadi ah in sandullaynta ay rabaan inay shisheeyuhu inagu sandulleeyaan xallinta mashaakilka Afrika, inayan marka xaliis inoo noqonayn. Inta keliya ee ay keeni kartaa waa qas ay ku sii kordhiyaan wadcigii markii horeba adkaa.

MUDANE GUDDCOMIYE,

Markii aan ku baaqnay in Afrika ay iska leeyihiin Afrikaanku, aynuna shisheeyaha ku niri faraha kala baxa, nagama ahayn erey ku—hadaaq keliya. Waxay cabbiraysay shucuurta dhabta ah iyo dareenka aynu

dareensannahay qiimaha iyo himilada aynu wada-wadaagno iyo rabitaankeenna aynu kaga horjeedno soo fara gelin kasta oo shisheeyuhu soo farageliyo arrimaheenna.

Waxay iila muuqatay daruuri inaan mawduucan ka hadlo, aniga oo aaminsan inuu yahay arrinta maanta ugu daran ee dhib iyo dhaawac ku haysa dadkeenna una baahan inaynu si wadajira ula dagaalanno nacabkeen haddii la rabo inaynu qalalaasaha, iska hortagga iyo kala googo'a hubaal iman kara.

MUDANE GUDDOOMIYE,

Waxaynu joognaa waqti ay la gudboontahay in Afrika ay si buuxda tuurta ugu ridato xilka kala gudboon daafaca iyo badbaadada qaaraddeenna. Sida in badani xusuusan karto shirkii Madaxweynayaasha Afrika ee lagu qabtay Muqdisho 1973; ka bacdina Magaalada Kambaal; waxaan ku baaqay baahida loo qabo in la dhiso xoog daafac oo ka kooban Afrikaanka. Hawlaha nabad ilaalinta ka sokow uu ka qabanayo meelaha xiisaduhu ka dhacaan; waxa u wehelin kara daafaca qaaraddeenna iyo xoojinta dhaqdhaqaaqyada gobannimadoonka ee ka halgamaya dhulka weli gumeysigu kusii dambeeyo si ay xornimada qaaradda oo idil dhaqso u dhabawdo.

Weli waxaan qabnaa in si ay u sii jirto madaxbannaanida iyo xornimada Afrika in dhisidda xooggaas uu yahay arrin degdegsiinsho mudan si looga kaaftoomo isku hallaynta xoogag shisheeye. Hase ahaatee; waa inay abuurista xo-

oggaasi ahaato xil uu Ururkani iska leeyahay iyada iyo hawlaha isticmaalkiisa; isku duwiddiisa iyo hawlgelinta la xiriirta.

MUDANE GUDDOOMIYE,

Khatarta welwelka weyn leh ee faragelinta shisheeyuhu ka wado Afrika waxa matal u noqon kara kaalinta la yaabka leh ee Kuuba kaga jirto Geeska Afrika. Dal loo filayey inuu dhexdhexaad yahay oo la saftay xoogagga gumeysiga, cadaadiska iyo amar ku-taagleynta. Waxay Kuuba isu oggolaatay inay adeege ugu noqoto quwad caalami ah, Midowga Soofiyeeti, oo ay danihiisa oo idil uga fuliso Afrika, marka loo eego tartanka iyo hardanka ka dhexeeya xoogagga labada quwadood ee caalamiga ah.

Quwadaha caalamiga ahi waxay yiqiinsadeen mashaqada cawaaqibxumada weyn leh ee ka dhalan karta haddii ay toos isaga horyimaadaan. Tallaabooyinkooda oo idilna waxay ilaaliyaan inay dadkooda ka badbaadiyaan baaba'a iyo saxariirka dagaalku leeyahay. Si ay u yareeyaan suuragalka ay suuragasho iska hor—imaad toos ah oo dhexmara quwadaha caalamiga ah, waxay faragelintooda ay dhowr meelood oo adduunka faragelinayaan ku maldahaan ciidammo calooshood-u-shaqeystayaal ah oo ay ku soo gabbadaan. Sidaas oo kale joogitaanka ay Kuuba joogto Geeska Afrika, waa mid ay wakiil ugaga tahay Midowga Soofiyeeti.

Markii ay danaheedii qarannimo u adeejisay tu quwad

dawli ah, ayay Kuuba sannadahan dambe ka laabatay mawqifkeedii lagu yiqiin goobaha caalamiga. Waxay ahayd shirkii Belgrad ee 1961 ay dawlada dhexdhexaadku isugu yimaaddeen, kan uu Madaxweynihii Kuuba xilligaas, isagoo gardarrada shisheeye ka warramayaa haddalkan yiri:

«Sidee baynnu shirkan gu-dahiisa u sheegan karnaa mabaadi'da aaya-ka-talinta ee dadyowga, madaxbannaanida iyo midnimada ay dawladdu xaq u leeyihiin, haddii aan kalkan lagu falanqayn tasarrufka gumeysiyeed ee Maraykanku kula kacayo dhaqdhaqaaqa gobannimadoonka dadka Kuuba ee aan matila-yo? Sidee baynnu mabaadii'daas u sheegan karnaa haddii aynaan cambaarayn duqaynta lagu hayo magaalooyinkayaga iyo duulaanka lagu qaadayo dalkayaga ee ay wadaan calooshood-u-shaqaystayaal ay soo ururisay, hagtay, lacagaysay dawladda Imberiyaaliga ah ee Maraykanku?»

Waxaa la yaab leh in erayadaasi maanta ku bannaan yihiin Geeska Afrika sidii ay shalayto ugu saabsanaayeen Kuuba iyadoo markan farqi weyni ku soo b i i r a y. Farqigaas ah in ciidanka calooshood-u-shaqaystayaalka ahi markan yihiin kuwa Kuuba ee ay soo abaabushey, tilmaantey, maalgelisey dawladda Midowga Soofiyeeti, iyadoo ka soo horjeedda halganka gobannimadoonka wadciga ah ee Soomaalida Galbeed iyo Eriteriya.

Sidaas awgeed, Shir Gud-doomiye, waxa hubaal ah in

Kuuba aanay u qalmin inay ka tirsanaato oo xubin ka ahaato dhaqdhaqaaq u heellan jiritaanka iyo ilaalinta mabaadiida ina faraya inaan laga qayb qaadan isbahaysi kooxeed oo quwadaha weyni ku jiraan; in la diido xilfi gooni ah oo lala yeesho quwad caalami ah; in la diido in saldhig milatari loogu deeqo xoogag kuwaas la mid ah.

Qasdiga weyn ee aan ka leeyahay in aan daboolka ka qaado Kuuba oo in muddo ah ku daba dhuumanaysay wuxuu yahay inaan wejigeeda dhabta ah muujiyo. Shaki kama qabo in xubnaha sharafta leh ee shirkan bilan ka soo qayb galay ay wadajir u gaari doonaan in tallaabo Afrikaan ah oo loo dhan yahay laga qaado khatarta iyo handidaadda ay Kuuba waddo; laba daraale iyadoo shirkii dawlada dhexdhexaadka foodda inagu soo hayo iyo iyadoo ay Kuuba lafteedu damacsan tahay inay markaas muquuniso ururkaas marka shirka soo socda lagu qabto dalkeeda.

Mawduucan aan soo qaaday ugama jeedo inaan iska hor imaad iyo muran meeshan ka dhaliyo ee waxan runtii rabaa inaan kulankan maamuusan u soo jeediyo wadciga qallafsan ee ka taagan Geeska Afrika; halkaas oo colaadda fidsani keentay in kumanyaal ruux ku qur baxaan, dhib iyo dhaawacna in badan soo gaarto. Dhimashada iyo burburkii sidii ayey weli u socdaan, wax hoos u dhacaa ma muuqdo in kastoo ay xoogagga caalamiga ahi ku ballan qaadeen in tallaabo xasilisa

xiisadahaas ay ku kici doonaan. Wax nabad ah oo Gobolkaa ka soo naasa caddi ma jirto.

MUDANE — SHIR GUDDOO-MIYE,

Abuurka mashkiladda ka taagan Geeska Afrika waxay xididdada ku haysaa mawqifka goonida ah ee ay Itoobiya ka taagnayd taariikhda Afrika.

Waxa si aad ah loo ogsoon yahay in, marka laga reebo Laybeeriya, ay Itoobiya tahay dalka keliya ee Afrikaanka ah ee aan weligii hoos iman gumeysiga Yurub. Runtii Itoobiya weligeed ma seegin inay adduunka dareensiiso madaxbannaanida dheer ee ay ku faanto inuu soo jiray 3000 oo sano. Su'aasha ugu horreysa ee isweydiinta u baahani waxay tahay, maxay Itoobiya ku hawllanayd muddadii gumeysiga Yurub ku soo luga fidsaday Qaaradda Afrika, dadkeedana suulka hoos geliyey? Miyay Itoobiya ku ekaatay soohdinteedii dhaqan ahaan lagu yiqiin mise way sii ballaarsatay? Miyay qaadday calanka xornimada iyo madaxbannaanida Qaaradda gudaheeda, mise waxay ka qayb gashay shirqoolladii ay xoo-gagga shisheeyuhu ku wadeen Qaybtina Afrika, halkaas oo ay la safatay shisheeyaha qaybintii Afrikaana sedkeeda ka qaadatay. Jawaabta oo fududi waxay tahay Itoobiya si buuxda ayay uga qayb gashay qaybsadkii Afrika; waxayna aad isugu mashquulisey sidii ay wax weyn uga heli lahayd dhulka dalalka ay dariska yihiin si ay uga haqab beesho hammuunta

ay qabto dhul—ballaadhsiga ah.

Xilligii gumeysiga reer Yurub soo abbaaray qaybtan Afrika, qarnigii 19aad intiisii dambé, Itoobiya oo markaas loo yiqiin Abasiinya waxay ku ekeyd xadkeedii caadiga ahaa iyadoo Gobolka Shawca (Shoa) ugu Koonfursan yahay. Waxay ahayd markii ay reer Yurub isu tageen, heshiisyo sir ah wada yeesheen, ee ay ka mid noqotay xeerkaa Buruksels ee caamka ahaa», markaas ayey awood u yeelatay inay hub laxaal leh oo fara badan soo dejisato, kaa-soo ay dhul ballaaran iyo dadyow badan oo Gobolka ku nool ay awooddeeda hoos keentay. Xaqiiqadu waxay tahay in damaaciga Boqorrada Abasiinya u qabeen dhulka uu aad uga weynaa inta ay maanta ku fadhido Imbeefada Itoobiya, taasoo laga arki karo wareegtada Boqor Menelik II u gudbiyey xoogagga gumeysiga Yurub Sannadkii 1891. Wareegtadaasi wuxuu ku sheegay in uu quud-daraynayso ka qaybgelin laga qayb geliyo kala qaybinta Afrika isagoo dalbanaya in dhul ku siman Laagaha Fiktooriya iyo Khartuum, ay kuna jiraan Soomaaliyada maanta, Jabuuti iyo Eriteriya.

Dadyowga Soomaali Galbeed, Abbo iyo Eriteriya waxay xaq u leeyihiin inay aayahooda ka taliyaan sida ay qirayso mabaadii'da caalamiga ahi iyo xeerka Ururka Milowga Afrika (UMA) ee ahdaaftiisuna dhigayso. Taasoo looga gol leeyahay in laga tirtiro Qaaradda Afrika muuqaal kasta oo gumeysigu leeyahay. Gumeysigu mi-

dab ma leh; caddaaladda siyaasiga ah tan bani'aadniguna cidna kama reebbana. Waxay weligeed ahayd siyaasadda Soomaaliya inay ku dhadata mabaadi'da taageerista halganka gobannimadoonka ee dadyowga la gumeysto ugu jiraan xornimadooda iyo aaya-ka talintooda. Waxaan weligayo ugu deeqi jirney taageero maal, mood iyo macnawiyadba leh dhammaan dhaqdhaqaaqa Gobannimadoonka Afrika, Falastiin, Koonfur Bari Aasiya iyo meelo kale. Nooma muuqato in dagaalka xornimadoonka Soomaali Galbeed, Abbo iyo Eriteriya sina uga duwan yahay kuwaasi. Dhaqdhaqaaqaasi gobannimadoonka ahi way ku jireen dagaal qaraar oo ay kaga horjeedeen cadaadiska gumeysiga tan iyo intii ay dalkooda Itoobiya xoog ku degtay. Waxaan si adag u aaminsanahay inay dhaqdhaqaaqyadaasi mudan yihiin taageero ay u fidiyaan dadyowga xornimada jecel iyo inay helaan ictiraafka Ururka Midowga Afrika. Annagu xilka arrintaas nagala gudboon ayaanu fulinaynaa, waanuna sii wadi doonaa ku camalfalkeeda. Marna ma aqbali karno fikradda Itoobiya fidinayso, ee ah Soomaaliya taageerada ay u geysanayso halganka Soomaali Galbeed wuxuu u dhigmaa sheegasho ay dhulkaas sheeganayso. Waxaan rabaa in aan aad u caddeeyo in aanan marna sheeganayn dhul dawladd kaleeto, hase yeeshee, waxaan u dhaarsanahay taageerada halganka gobannimadoonka ku hoos jira isticmaarka. Waxa lagama maarmaan ah in lagu adkeeyo in mashaqada ka taagan Geeska Afrika ay tahay mid gumeysi-

...yiqiin ee kalaasikalka
...aanayse innaba ahayn
...xiriirta midnimada
...kasta oo dawladi leeda-
...tan dambe oo ah fikrad
...biva aad ula boodbood-
...ay sife sharci ah ugu
...Imbeerada isticmaariga
...ay sida xaaraanta ah ku
...t i d a y. W a a
...con y a h a y i n
...stayaashii la arki jirey
...fikradda noocaas ah
...daaqa jireen.

Waxa kaloo arrintaas we-
...in Itoobiya si ay ra'yal
...Afrikaanka iyo kan
...u habaabiso, dabli-
...gumeysiga ahna u
...hdo, waxay had walba
...go'aankii UMA 1964
...arey magaalada Qaahira
...saabsanaa xuduuddii
...dhaxlay taliskii gumey-
...Iyadoo aan arrintaas
...waabayno ayaa mawqif-
...soomaaliya yahay sidan
...cota:

...h o r e, maadaama
...Itoobiya ku hayso
...Galbeed iyo Eriteri-
...yahay mid gumeysi
...dobbada go'aankaasi
...higani waxay meemar
...yaan marka madax-
...nida goobtaasi ama
...asi uu dhammeystirmo;
...gumeysiga Itoobiya
...as ku haysaa dham-
...to.

...baad, w a a i n. l a
...naado in Soomaaliya si
...ah go'aankaasi codkee-
...gaabsatay markii la
...ayey.

...saddexaad, W a x a
...ah oo meesha ku
...in labadii fadhi ay
...Wasiirrada iyo Ma-
...nayaasha Afrika shir-

kii Qaahira lagu qabtay 1964
kii, ay isku raaceen intii
dooddu socotey in qaraar ar-
rintaasi laga gaaro uu ku
ekaan doono keliya wixii is af-
garanwaa ah ee gadaal ka
dhaca dawladda Afrikaanka
dhexdood. Marna ma khusayn
arrimo hore u soo taagnaa.
Ereyada ku xusan qoraalkii
laga dhigay shirkaasi ee ay
yeesheen Wasiirradu iyo kii
Madaxweynayaashu si cad
ayey arrintan u qeexayaan.

MUDANE GUDDOOMEYE,

Ii oggolow inaan mar la-
baad ku celiyo in dawladda
Soomaaliya weligeed muuji-
say in arrinta iyada iyo Itoo-
biya ka dhexaysa xallis
caaddil ah oo nabadeed laga
gaaro. Tan iyo intii la
abuuray UMA waxay Soomaa-
liya i s k u taxallujisay
inay xallinta mashkilad-
daas lagu dhammeeyo urur-
kaas gudahiisa. Tallaaboo-
yinkii Soomaaliya ka qaadday
arrintaas ayaa keentay in
shirkii UMA ee 1973 lagaga
hadlo mashkiladdaas, ka bac-
dina loo saaro guddi ka
kooban 8 dal oo dalka Nay-
jeeriya guddoomiye u yahay.

Waxa ayaandarro ah in 5
sanno ka dib aanay guddi
dii wax xal ah ka gaarin ma-
shkiladdii. Asbaabaha gud-
diga ka horyimid waxa ka
mid ah macangagnimada iyo
qallafsanaanta ay Itoobiya
guddiga kula dhaqanto.

Si khilaafsan tastuurka la-
gu wada dhaqmo caalamka,
ayaa Itoobiya si isdabajoog ah
u soo weerartaa dalkayaga.
Tan iyo bishii Noofembar
1977, oo ah markii hubka
Ruushka iyo ciidammada
Kuuba xoog u soo galeen Itoo-

biya, waxay Itoobiya sii kor-
dhisay duullimaadkii cirka ay
kaga haysey dalkayaga iyadoo
duqaynaysay magaalooyinka.
Isla markaas waxa kaloo soco-
nayey in ciidammada Itoobiya
iyo kuwa Kuuba ay si lixaad
leh u degeen goobo istaraatiiji
ah oo ku dhow soohdinta Soo-
maaliyeed. Dhabtii, Itoobiya
oo tilmaan iyo taageerada xu-
lafadeeda isku hallaynaysaa
waxay maaggan tahay inay
weerar cusub ku soo qaaddo
dalka Soomaaliya. Madaxda
Itoobiyana arrintan wax qar-
soodi ah kama dhigin.

Waxaan jecelahay inaan
caddeeyo in Soomaaliya ay
daafici doonto qarannimadee-
da iyo madaxbannaanideeda,
kana difaaci doonto wixii
daandaansi ama weerar ah ee
meel kasta kaga yimaadda;
Waxanse qabnaa in danta la-
bada dal ee deriska ahi ku
jirto iyadoo mashaakillooda
iyagu isla xalliyo iyadoo la
tixgelinayo xuquuqda iyo hi-
milada dadka Soomaali Gal-
beed, ayna maamulka guud
iska leedahay Ururka Midow-
ga Afrika «UMA».

Soomaaliya waxay qabtaa
in shuruudaha soo socdaa yi-
hiin saldhig asaasi ah oo lagu
gaari karo xallis nabadeed oo
caadil ah, oo waara:

1) Ciidammada shisheeya-
ha oo meesha ka baxa.

2) In la joojiyo weerarka
lagu hayo Jamhuuriyadda Di-
moqraadiga ee Soomaaliya.

3) In la joojiyo tallaaboo-
yinka xasuuqidda ah ee lagu
hayo dadka Soomaali Gal-
beed.

4) In dadka Soomaali Gal-
beed loo oggolaado inay ka

taliyaan aayahooda.

5) In la bilaabo wada hadal dhex mara inta arrintu khusayso oo idil.

MUDANE SHIR GUDDOO-MIYE,

Iyadoo halkaas xaal marayo, ii oggolow inaan ka hadlo gumeysi-ka-baxa iyo xoraynta buuxda ee Qaarad-deenna Afrika. Inkastoo aynu isugu hambalyeynayno guulaha qaayaha weyn ee arrintaasi lagaga gaarey, misna waxa ila gudboon in layska jiro oo laga hortago debeca oo la sii wado sidii aynu awooddeenna isugu geyn lahayn si loo taageero dadyowga cadaadiska weli ku jira ee Namiibiya, Simbabwe iyo Koonfur Afrika. Dalalkaasi oo idil, taliska tira-yarta caddaanka ah ayaa dagaal fool xun ka wada sidii ay u sii haysan lahaayeen xukunkooda ku dhisan addoonsiga iyo midab—takoorka.

Waxaan ku faraxsannahay warka sheegaya in la gaarey qaab nabadeed oo lagu xallinayo qaddiyadda Naamiibiya; qaabkaas oo ay aqbashay Xarakadda SWAPO. Hase yeeshee, waa in aanay taasi keenin isdhigasho ee dadaalka caalamiga ah la sii wado si Naamiibiya ay u hantido xornimo dhab ah. Tallaabo kasta oo la xiriirta madaxbannaani la gaarsiinayo Naamiibiya waa in la hubiyo inay salka ku hayso danta iyo maslaxadda dadka reer Naamiibiya.

Inteenna badani waxaynu ka welwel qabney xallis kusheegga ay dalka Roodiisiya

gudahiisa ka wadaan Taliska xaaraanta ah ee Iyan Ismit iyo inta wax la waddaa. Darrigadaasi mid la aqbali karo ma aha, sababta oo ah inaan marna la gaari karayn taliska dadka aqlabiyaddiisa inta ay jabhadda waddaniga ahi maamulka la wado dibedda ka tahay.

Dhammaanteen waxa inala gudboon in aynu kor u dhigno oo kordhinno taageerada loo fidinayo walaalaheenna reer Koonfur Afrika, si dhaqdhaqaaqa kacaaneed ee dalkaasi ka socda uu mar walba isa sii taro. Waa inaynu ku caawinnaa dhaqdhaqaaqa gobannimadoonka si ay u adkeeyaan midnimadooda iyo hawlahooda, marxaladdan kala guurka si halgankoodu u kululaado. Golaha ammaanka ee Qarammada Midoobey waa in lagu adkeeyaa inuu xilka saaran ka soo baxo ee ah in cunaqabataynta taliska midabtakooraka ee Koonfur Afrika dhab loo hirgeliyo.

MUDANE SHIR GUDDOO-MIYE,

Waxaan rabaa inaan iminkana u gudbo arrin kulul oo la xiriirta danta Afrika, taasoo ay qaddiyadda Falastiin iyo dhulka Carbeed ee weli sahyuuniyadda Israa'iil ka haysato. Muddo soddon sano ku dhowaad ah ayaa goobtaas nabad laga gaari waayey, iyadoo ay ugu wacan tahay qawlaysiga xukuumadda Israa'iil. Nabad iyo xasillooni halkaas ka dhasha waxay ku iman karaan, iyadoo Israa'iil ka wada kacdo dhulka Carbeed ee ay qabsatay iyo iyadoo dadka reer Falastiin loo oggolaado xuquuqdooda sharciga ah oo buuxa. Dhammaanteen inteenna

rabta in nabadi goobtaas ka dhalato, waa inaynu hadafkaas sidii loo heli lahaa ka shaqaynaa.

Marka laga hadlayo masaa'ulka ka taagan caalamka Carbeed, waxa xusid mudan in halkan aynu ka sheegno ahmiyadda ay leedahay xiriirka iyo cilaacaadka ka dhacda adduunka Carbeed iyo Afrika. Adduunka Carbeed iyo Afrika, labaduba waxay wadaagaan afkaar iyo himiloovin isku mid ah, aayabooduna waa isku mid. Barwaaqada ballaaran ee aynu qabno iyo isbuuxinta ay kala mudan yihiin waa in aynu u adeejino korriinka degdega ah iyo horumarka dadyowgeenna. Intii ka dambeysay shirweynihii madaxda rabta iyo Afrikaanka ee magaalada Qaahira lagu qabtay bishii Maarso 1977, iskaashigii dhexmaray Afrika iyo adduunka Carbeed wuxuu yahay mid run la taabto oo la mahadiyey noqday. Waxa ila gudboon in halkaas laga sii wado oo la adkeeyo iskaashigaas si dadyowgeennu ka wada faa'iidaysto barwaaqana u gaaro.

Waxaan jecelahay inaan arrintaas ku soo gunaanado in fashilaadda Afrika ka haysato inay xalliso mashaakilkeeda, ay muujinayso runta ah inaynu ku jirno xaalado dhaqdhaqaaqdarro oo liciifisay awooddeennii iyo iraadadeennii. Waxa loo baahan yahay in judhiiba si adag wax uga qabanno arrimaha saamaynaya danaheenna waaweyn. Haddii xaaladdaas sida ay tahay loo daayo, waxa hubanti ah inay soo jiidayso faragelinta shisheeyuhu ina soo faragelinayo, taasoo dhaawac iyo khasaare weyni ku gaarayo milada dadyowga Afrika. Waa

innaga inteenna maanta Afrika hoggaanka u haysa kuwa taariikhda horteed mas'uul ka noqon doona.

Heellanaantii, firfircoonidii iyo ku dhaa—dhaadashadii aan-ka noqodka lahayn ee berigii hore ina gaarsiisey madaxbannaanideenna, ayaa haatan, ayaandarro; ay meesheedii gashay in layska dhaafo qiimigii iyo mabaadliidii ay nu sida adag ugu hiran jirnay.

Muddadii 3da sano iyo inta ku dhow ahayd ee ina soo dhaaftey, waxa ka muuqatey in ururkeenna gudihiisa ay ka abuurantay kalsoonidarro iyo shucuur ammaan la'aan ah oo sii koraysey; taasoo keentay in xulufu laga raadsado Afrika dibeddeeda.

Iskaashiga, isgarabsiga iyo isafgaradka dalalka Afrikaanka ah dhexdooda waa tiirka ugu weyn ee midnimada Afrika la'aantiis ay noqonayso wax dhalanteed ah. Ammuurtaas waxa horyimid oo si ba'an ugu muruq sheeganaaya xoogag wada raba in lagu ekaado mashaakilkeenna oo si naasaxnimo leh, geesinimo leh; isafgarad iyo garsoor ay casbsi iyo eexi ka maqan tahay ku daaweynno.

Waxa intaas soo raaca, iya-doo aynu kari weyney in si quman aynu ula xaalno wadciga maanta ka taagan Qaaraddeenna Afrika iyo kan adduunweynahaba. Tan iyo asaasiddii ururkeenna 1963, tirada uu ka kooban yahay way sii badatay, iyadoo ay u sabab tahay dawladihii madaxbannaanidooda iyo qaran-nimadooda gaarey ee ku soo biiray Ururka. Mudadaasi shan iyo tobanka sano ah horumarkii laga gaarey dhinaca siyaasadda, dhaqaala ha iyo arrimaha bulshada, ha ahaato mid dal dal loo gaarey; ama mid wax wada qabsi

laga gaarey, waxay sii ballaarisay suuragalka ay suuragal tahay in laga faa'iideysto barwaaqadeenna weli dihinke ah mid dad iyo mid dabiicadeed.

Malyuunaadka Afrikaanka ah ee himiladooda intaas sii korayso, waxa ugu wacan ogaanshaha iyo dareenka la dareemayo in Qaaraddeennu hodan tahay awoodna leedahay.

Tan iyo intii ururkeennu jirey, isbeddelkii siyaasadeed ee sida daran u soconayey, wuxuu soo hordhigay ururka Midowga Afrika arrimo qallafsan oo tijaabo u ah awoodda ururkeenna iyo inuu noqon karo urur waxtar leh oo ka gudbi kara wixii soo foodsaaraya.

Qiyaastayadu waxay nala tahay in UMA uu ka soo bixi kari waayey heerkii laga rabey ee ahaa inuu ina gaarsiyo madaxbannaani dhab ah, nabad, horumar iyo dadyowga Afrikaanka ah oo isku duuban. Ammuurtaasna waxa sabab u ah xeerka u dejisan UMA, oo aan marna sida habboon uga tarjumi karayn baahida Afrika maanta qabto. Dabiicadda uu xeerka UMA leeyahay ee ah isagoo hoos isugu-jeeda ayaa keentay in aanu ka jawaabi karayn waqtigan isbeddelay axwaasha uu la yimid.

Haddii laga rabo in UMA noqdo mid awood iyo karti wax ku qabta, waxa loo baahan yahay in dib loogu noqdo xeerkiisa, oo markaas laga yeelo mid mashaakilka Afrika ee ku saabsan horukaca, nabadda, iskaashiga iyo midnimada ee maanta hor yaalla wax ka qaban kara.

Uma arko inay ina dhaaftay, ama gacanteenna ka farabaxday in aynu xooggeenna oo idil meel isugu geynno, si

adagna inagoo isugu duuban ka hortagno weerarka cadowga aad mooddid inuu safkeennii ka soo dhexgalay goobo dhawr ah oo istaraatiiji ah. Adduunka oo idili shirkeenan ayuu indhaha ku hayaa isagoo eegaya inaynu noqono kuwo arrimahooda iyagu muquunnin kara iyo in kale. Dadyowgeenna ku kala nool dalalka Afrika, iyana waxay dhawrayaan inaynu noqono kuwo u qalma matilaadda aynu iyaga matilayno oo danaha iyo ujeedooyinka ay leeyihiin ee madaxbannaanida, xornimada, iyo sharafta ummaddeenna u tarjumi kara ficil la tuujin karo oo micne leh.

Wajibdarro ayey igu tahay halkan haddii aanan ku soo qaadin guushii laga gaarey shirkii dhexdhexaadinta ee dhowaan lagu qabtey magaalada Monrooviya. Mahaddeeda waxa iska leh xigmadii Mudanayaasha kala ah:

Madaxweyne Lebold Singoor
Madaxweyne Wilyam Tolbert
Madaxweyne Daa'uud Jawaare
Madaxweyne Hufet Buwano
Madaxweyne Axmed Sikotuure
Iyo Madaxweyne Iyadeema,
iyagoo dhammaantood ka qayb qaatay guusha la gaarey.

Mar labaad waxaan mahadnaq u celinayaa Madaxweyne Jacfar Numeyri, xukuumadda iyo shicbiga Suudaan, sidii caqiibada iyo kartida lahayd ee ay u qabanqaabiyeen shirkan ka qayb qaad dan doona guusha ka soo baxda kulanka 15aad ee Madaxda dawlada Afrika.

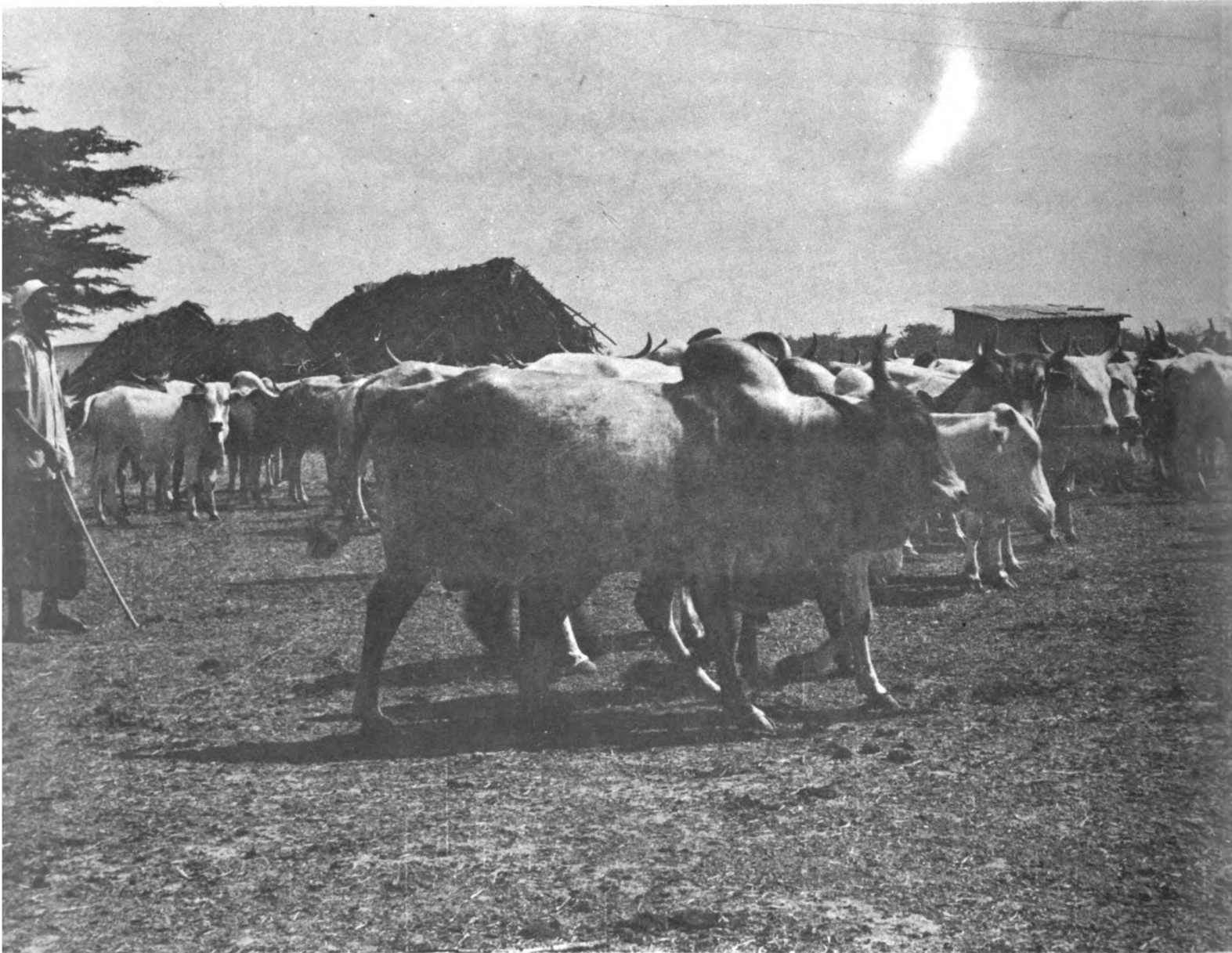
AFRIKA HA NOOLAATO
J. D. SUUDAANA HA
NOOLAATO

GUUSHA WAXA LEH
GOBANNIMADOONKA.

Tababarka Kalkaaliyaasha Caafimaadka
Tallaabooyin Bùu Hore U Qaaday.

XOOLAHA NOOL:
Udub-dhexaadka Dhaqaalaha
Soomaaliyeed

HAILGAN

Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed

*ABAARTII DABADHEER II

*xushmaynta xeerka
*fanka iyo shaqaalaha
*shirweynihii 11^{aad} ee X.D.G.

U Halgan
Waxbarasho
Si Waxbarashadu
Halgankaaga
U Kordhiso

waxaa soo saara

GOLAHA DHEXE EE

XISBIGA H. K. S. BISHIIBA HAL MAR

GUDDIGA QORAALKA

MAXAMED AADEN SHEEKH /Guddoomiye

ABUUKAR MAXAMED XUSEEN (Ikar)/ Xoghaye

XUBNAHA GUDDIGA QORAALKA

Xuseen Maxamed Aadan

Rashiid Sheekh Cabdullaahi

Maxamuud Cabdi Cali (Bayr)

Cabdi Yuusuf Ducaale (Boobe)

QIIMAHA

Soomaaliya

Koobigiiba 2/= Shilin

Sanadkiiba 40 = / shilin oo kharajka Boostada ku jiro

Dumida Carbeed iyo Afrikada Bari

40/= shilin sanadkii oo kharajka boostadu ku jiro.

Koonfur, bartamaha iyo Galbeed Afrika

\$17.00 sanadkiiba Kharajka boostadu ku jiro.

Aasiya

\$20.00 sanadkiiba oo kharajka boostadu ku jiro

Yurub

\$25.00 sanadkiiba oo kharajka boostadu ku jiro

Ameerika (Waqooyi iyo koonfur)

\$30.00 sanadkiiba oo kharajka boostadu ku jiro.

T U S M A D A

	Bogga
II. ARRIMAHA SIYAASADDA, DHAQAALAHA IYO BULSHADA:	
— Abaartii Dabadheer (II) — Ereg.	2
— Dadka waa in lagu boorriyaa xushmaynta xeer-ka — Taani.	6
III. NOLOSHA XISBIGA:	
— Bannaanbax dhoollatus ah.	9
— Tabaabushaha shirweynaha aan caadiga ahayn.	10
— Kulan abaabuleed muhiim — Afrax.	12
— Kormeer Xisbiyeed ballaaran.	13
— Machadka Culunta Siyaasadda oo Jaamiciyiin soo saaray.	14
IV. ARRIMAHA DUNIDA:	
— Doorasho-ku-sheegga iyo xoreynta Namiibiya — Boobe	15
— Falanqaynta heshiiskii Camp David. — Cabdi Cawaale Jaamac	17
— Shirweynihii 1aad ee XDG — Xuseen Max'ad Aadan	18
V. WAR-BIXINTA BISHA:	
— Jaalle Ho Cheng Weng oo yimid Soomaaliya.	21
— Jaalle Kulmiye oo abaalmariyey 315 arday.	22
— War aqoon-isweydaarsi warfidiyeen.	23
— Wareysi lala yeeshay Wasiirka Arrimaha Dibedda.	24
VI. HIDDAHA IYO DHAQANKA:	
— Fanka iyo shaqaalaha. — Rashiid Sh. Cabdullahi	25
VIII. BUUGAAGTA IYO QORAALLADA:	
— Guud-mar Buug. — Bayr	29
— Khudbaddii wafdiga XHKS ee Shirweynihii 11aad ee Xisbiga Dimoqraadiga ee dalka Giini.	31

HALGAN

Telefon Lr. 720-51,74
S. B. 1204
Qolka Lr. 112
Guuga Ummadda
Muqdisho, JDS

oo ku soo baxa afafka Soomaaliga
Carabiga iyo Ingiriiska.

CODKA RASMIGA AH EE GOLAHA DHEXE EE X.H.K.S.
Bishiiiba mar sannadka 3aad Tirsigii 26aad Disembar 1978.
qiimaha waa 2 Sh.

ARRIMAHA SIYAASADDA, DHAQAALAH IYO BULSHADA

Abaartii Dabadheer (2)

Dhibaatooyinkii qallafsanaa ee ka dhashay Abaartii dabadheer, waxay ahaayeen kuwo daran oo aan lagala kulmin 'Abaarihii hore, waxaana Soomaaliya dawladeeda iyo dadkeedaba uga caddaaday xanuunka ay leeyihiin waayaha ku xeeran qaabka nololeed ee jiritaanka reer baadiyuhu ku sugan yahay.

Dawladda Soomaaliyeed, waxa u caddaatay lagama maarmaanimada in la helo marin laga baxo si looga badbaadiyo dadweynaha badankiisu raacatadu yahay, ayaa xumada da'beecadda degaanka ee ku galcan sarreysa carradaas oommanaha ah sida Waqooyiga Soomaaliya.

Guddi Dawladdu u aartay 1972kii iney soo deristo waayaha xoola dhaqatadu ku nool yihiin, waxay ogaatay in jiri-

taanka raacatadu halis weyn ku jiro iyadoo ay ugu wacantahay dhibaatooyinka dabecaddu; sidaa darteed, waxa loo baahanyahay in dawladdu gacan ka geysato wax ka qabashada iyo hagaajinta xaaladda qallafsan ee nolosha raacatadu ku sugantahay.

Waxa intaa raaca, mabaadiida hantiwadaaga oo ay siyaasadaheenu ka shidaal qaataan oo ina hordhigeysa inaan xal wax ku ool ah u helo sidii isbeddel bulsheed oo qoto dheer loogu dhalin lahaa qaabka iyo dulucda raacadeenu u nooshahay oo tacab wada-jireed ah.

Xaaladdu si kastaba ha ahaatee, waxa jiray dhowr arrimood oo aanu la'aantood socon-karin barnaamijka dejinta ee la hirgeliyey 1975kii. Horraantii 1975kii, waxay Go-

lihii Sare Kacaanka iyo Golihi Wasaaraddu go'aan ku gaadheen hirgelinta barnaamijka dejinta. Sidaa darteed, ayaa Bishii Juun 1975kii, si dhab ah loo bilaabay go'aankaas dejinta fulintiisa.

Dadka badan 120,000 qof oo raacato ah ayaa iskood u doortay iney soo galaan kuna noolaadaan 6 (lix) bilood oo oo isugu jira Beeraley iyo Kalluumeysato. Dadkaas oo laga soo raray xeryihii gargaarka ee awel hore lagu soo ururshay.

Beeraleyda iyo Kalluumeysatada meelaha la dejiyey waxa loo arkay iney ahaayeen meelihii wanaagsanaa ee u qalmay dejinta, qayb fiicanna ka qaadan karayey xaqiijinta horumarin dhaqaale iyo bulshadeed ee la gaadhsiyo dadweynahaas raacatada ah.

Waxaa iska caddaan ah in aan si sahlan looga gaadhi karin Beelaha danwadaagaha horukaca dhaqaale iyo bulsho oo deg-deg ah, maxaa yeelay caqliyadda raacatadu waxay dhibaato ku haysaa isbeddelka dhaqaale, siyaaso iyo Bulshannimo.

Waxaa iyana marag mad doonta ah, iney Soomaaliya oo 60% bulshadeedu raacato yihiin qaababka tacabka iyo voogaggeeda tacabna aad u hooseeyaan ay aad u adag tahay in laga dhiso bulsho cusub oo hantiwadaag ah.

Markii la isla gartay in la-

gu dhaqaaqo mashruuca dejinta saadaashii muuqaneysay aad bay wāx u dhiirigelinaysay xagga Beeraha iyo Kalluumey-sigaba.

Haddaan ka hadlo xagga beeraha Soomaaliya, waxaa dhulkeeda wāx lagu beeri karaa (8 Milyan oo hektar); dhulkaas oo haatan ay ka beeran yihiin ilaa Hal Milyan oo hektar.

Waxa halkaas ka muuqda in beera falashada Soomaaliya shaqaaluhu ku yar yihiin iyadoo ay baadiyaha xoola dhaqashada dadku ku badan yihiin. Sidaa aḡgeed, waxa nidaamka dejinta xoola dhaqatada ka dhalan kara isku dheellitirka dib u habeynta qaybaha dhaqaalaha waddaniga ah isla markaasna waxa si fiican looga faa'iideysan karaa, loona isticmaali karaa Wabiyada Jubba iyo Shabeelle.

Sidaa darteed, waxa haboon in halkan lagu xuso natiijoo-yinkii ku qor'naa warbixinta Jaasba (JASPA REPORT).

Warbixintaas waxaa ku cad-daa in sānnadkiiba beelaha

dejinta ay ku soo biiraan 40.000 - 50.000 oo qof oo be-raley noqda, si culeyska looga fududeeyo dhulka daaqa ku habboon, isla markaana Soomaaliya gaadho horukac deg-deg ah oo xagga dhaqaalaha iyo bulshadaba ah.

Waxaya arrintaasi marka si loo eego soo shaac bixineysaa khayraadka badan ee be-rahaha ku jira, isla markaana waxay wax ka qabaneysaa waayaha qallafsan ee ka jira baadiyaha iyo qaybta dhaqa-qalaha xoolo dhaqatada ah.

Haddeynu u leexanno xagga Kalluunka, waxeynu odhan karraa, waxay JDS ku ku fadhidaa xeeb dhererkeedu dhan yahay ilaa 3300 oo KM. waxaase nasiib darro ah inaan weli cidna ka faa'iidey-san khayraadka badan ee jiifa baddeenna.

Kacaanka ka hor, waxa ba-dda ka Kalluumaysan jiray dad aan ka badneyn 2500-3000 oo qof, waxey isticmaali jireen qalab teknoolaji ahaan hoosee-ya; sidaa darteed waxey ka heli jireen badda Khayraadka, ama tacab yar oo aan ka bad-

neyn iney noloshooda ku ilaali-yaan .

Halgankii Kacaanku u ga-lay awgiis, ee ku saabsanaa, taageerada iyo asaaskii Wa-saaradda Kalluunka iyo Badda waxaa la dejiyey siyaasad ha-beysan oo ku lug leh ka faa'i-deysiga Khayraadka badda.

Asaaskii Beelaha Danwa-daagaha Kalluumaysatada ee Baraawe, Cadale iyo Eyl oo la dejiyey 20.000 oo qof, waxay ka mid ahayd tallaabooyin badan oo isdaba joog ah oo lagu hormarinayey qayb mu-hiim ah oo kaalin adag kaga jirta horumarinta dhaqaala-heenna.

Marka laga bilaabo 1973kii, kolkii la asaasay Iskaashatoo-yinka Soomaaliyeed oo lagu hirgeliyey Sharcigii Lam. 40, Iskaashatoo-yinka Kalluumey-sigu, waxay ka hawlageen dhammaan Xeebaha JDS sha-kina kama joogo in Beelaha Danwadaagta Beeraleyda ah ee Dujuuma, Kurtunwaarey iyo Sablaale oo la dejiyey 48.000, 30.000 iyo 26.000 oo qof ay horukac muuqada ka sa-meyn doonaan tacabka beera-haas; horukacaas oo aan ka yareyn kan laga sugayo dan-wadaagaha Kalluumaysatada.

HIRGELINTA BARNAMIJ-KA DEJINTA

Markii Shirkii Golihii Sare ee Kacaanka iyo Golihii Wasii-rradu u dhammaayeen ay ku gaadheen go'aankii taariikhiga ahaa ee ku saabsanaa in la de-jiyo 120.000 oo raacato ah, waxa la qaaday tallaabooyin lagu dhaqan gelinayey go'aan-kaa.

Waxa lagu tala geliyey dad-kii abaarsaday ee ku urursa-naa xeryihii gargaarka in ay

u soo guuraan Beelaha Danwadaagaha, iyo iney jecel yihiin inay ku sii noqdaan noloshoodii hore; waxaase jirtay in si fiican loo muujiyey nolosha cusub qūmaheeda, oo aad uga heer sarreysa tii xoo'a dhaqadka; kōkaas la qaaday Ololayaal qiimeynaya asaaska beelaha danwadaagaha beeraleyda ah iyo kalluumeysatada, kuna saabsan ahmiyadda dhaqaale, bulsho, dhaqan iyo waxbarasho ee noloshaasi u leedahay dadkaas la dejiyey.

Markii la arkay in dadku u diyaar yahay dejinta, ayaa la asaasay Guddi ka kooban

Waxa la banneeyey waddooyin dhan 5.000 oo Km, si socodka Gaadiidka loo sahlo.

— Waxa la hagaajiyey habkii Isgaadhsiinta iyadoo Raadiyowga iyo qalabka warbaa hinta lagu taxay beelaha loogu tala galay dejinta.

— Waxa Xarumo kulan laga sameeyey meelo u dhow garoonnada dayuuradaha ee la sameeyey.

Waxa raridda dadka la bilaabay 15kii Juun, 1975kii, waxayna socotay ilaa 18kii Agoosto, 1975kii, Raridda waxaa

dhowr Wasaaradood oo si gaar ah loo xulay sida Wasaaradda Gaashaandhigga, Caafimaadka Beeraha, Kalluunka iyo Gaadiidka badda, oo mid waliba loo xil saaray iney barnaamijka ka fuliso kaalinteeda.

Haddaba intii aan dadka la soo daadgureyn, waxa la qaaday tallaabooyinka qabanqaabineed ee soo socda:-

— Waxaa si deg-deg ah loo dhisay 14 gegō Dayuuradeed oo afar ka mid ah loo dhisay in lagu dego Tobanka kalena loogu tala galay marka baahida deg degi timaaddo.

suura geliyey waxyaalaha soo socda:

1) Waxa ka qayb qaatay in ka badan 500 oo shaqalaha Dawladda ka tirsan iyo Ardayda Jaamicadda iyo 566 nin oo ka tirsan Dalka Midowga Soofiyeti oo gacan weyn ka geystay rariddii dadka.

2) Waxa lagu isticmaalay 615 Baabuur oo daadgureynayey dadka iyo waxay siteen.

3) Waxa qayb lixaad leh ka qaatay Dayuuradaha M. Soofiyeti oo isaga daba noqotay 24 goor soo raridda dadka

4) Waxaa iyana la asaasay Xarumo Raadiyo.

ASAASKII BEELAHA DANWADAAGTHA

Ujeeddooyinkii laga lahaa barnaamijka dejinta way muuqdeen, dood iyo iswaydiin sii dheerna, uma baahna; arrintu waxey aanaayd in si dhaq ah loogu howl galo xoojinta iyo himilooyinka dhaqaale, bulsho ee laga leeyahay isbeddelka nolosha reer baadiyaha iyo horudhigidda qaybta dhaqaalaha baadiyaha.

Taasi waxay ahayd qayb muhim ah oo ka mid ah qorshayaasha hantiwadaagga ee horumarinta ee ay Soomaaliya ku socoto. Sidaa darteed ayaa culeys dheeraad ah la saaray Beeraha, oo u baahan in la geliyo Maalgelin badan si xoog shaqaale oo badan loogu soo jeediyo dhinaca beeraha. Si arrintaas loo hirgeliyana qorshayaal isdabajooq ah ayaa loo sameeyey beelaha dejinta si muddo 5 sano ah loogu gaadho isku fillaasho, iyo in la joogteeyo horumarka iyadoo dhowr heer la marayo Maamulka beelaha danwadaagta isna wuxuu soo maray dhowr marxaladood, hase yeeshee waxa ilaa hadda jirta inaan qaabka maamulka Xisbiga iyo qaybtii maamulka ee gaboobay aaney kala caddeyn. waxaana iska jira maamulka dawladda iyo kan Xisbigu inay gabagabada isku xidhmi doonaan.

Sidaa awgeed, maamulka hadda ka jira beelaha danwadaagaha wuxuu u dhisan yahay sida soo socota.

1) «Beel» oo ah xubinta ugu weyn oo ka kooban 400 qoys, waxay beesha leedahay madaxeeda oo ay qoysaska laftoodu doortaan.

2) «BULSHO» oo ka kooban iyana 200 oo qoys, oo iyadu qudheedu hoggaankeeda leh, wuxuuna hoosyimaaddaa, ma-daxa beesha.

3) «Bulsho kastaa waxay u qaybsan tahay laba qaybood «Birjeexyo» oo middiiba ka kooban tahay 100 qoys.

4) «Birjeex» weliba waxey iyana u sii qaybsantaa «Cududo» middiiba ka kooban tahay 50 qoys.

5) Waxaa heerka hoose dha-caya waa «XUBNO» middiiba iyana ka kooban tahay 10 qoys.

Dadka la dejiyey hadda waa beelo degay oo ku sugnaaday xarumahooda, xagga maamul kana ka gaadhay heer fiican, oo arrimahooda socodsiiya aan ahayn arrimaha u baa-han aqoon iyo waaya-aragni-mo maamul iyo farsamo leh.

Haddaba maamulka aynu kor ku soo xusnay wuxuu aad inooga caawinayey wax ka qabadka dhibaatooyinka ay la kulmaan danwadaagahu waa-gii ku cusbaayeen ee la asaa-say ilaa heer ay si joogta ah u socdaan beelaha danwa-daaguhu.

Si kastaba ha ahaato arrin-tuye, maanta dowlada hoggaamineed ee Xisbiga Hantiwa-daagga Kacaanka Soomaali-yeed wuu sii xoogeysanaysaa, waxana muuqata in la dha-qangelinayo mabd'a Dimoq-raadiyadda Guddoonka Dhe-xe.

Haddeynu ka hadallo isku-fillaanshaha xagga dhaqaala-ha ee loogu tala galay mudda-da 5ta Sano ah, barnaamijka u yaal beelaha danwadaagu-hu wuxu ku habeysan yahay

qorshe ballaadhan oo ku dhi-san geed qaad iyo beerid. Bar-naamijka u degsan 3da bee-

lood ee danwadaagaha beera-leyda ahi waa sidatan soo so-cota:-

Degmada	Dhulka lagu waraabsho biyaha webiga	Dhulka lagu waraabsho biyaha roobka
SABLAAL	3.000 Hektar	3.000 Hektar
K/WAARREY	3.000 »	3.000 »
DUJUUMA	9.000 »	9.000 »

Dhulka kor ku xusan waxa si taabbagal ah loo diyaarshay:

Degmo	Dhul la diyaarshay	Dhul la simay
DJUUMA	563 Hektar	334 Hektar
SABLAAL	2005 »	300 »
K/WAARREY	1477 »	700 »
ISU-GEYN:	4045 Hektar	1334 Hektar

Heerka hore ee isku fillaan-shaha xagga dhaqaalaha ee dhammaanaya sannadka 1980ka, waxa la filayaa in la diyaariyo dhul gaadhaya ilaa 6.000 oo Hektar.

Shaki kuma jiro in dhibaa-tooyin badan lagala kulmi doono hirgelinta barnaamij-kaas, isla markaana waxaa loo baahan yahay xoog sha-qaale oo sii tarma kana qayb-gala hawsha, haddana waa la hayaa. Waxase ugu da-ran dhibaataada soo dhoofinta teknoolojiyada oo ku kaceysa qiimo aad u weyn.

Arrinta ahmiyadda gaar ah

1) Miisaaniyadda Xukuumadda	So. Sh.	35.893.000
2) Amaah laga helay Sanduuqa Carbeed	» »	142.363.000
3) Amaah laga helay Bangiga Dunida	» »	52.000.000

ISU-GEYN So. Sh. 230.256.000

Barnaamijyada beeraha ee jira waxa barbar socda in Ma-shruuca dejinta ay ku jirto horumarinta Mashaaricda Di-gaagga iyo Lo'da, kuwaas oo shaki la'aan ka ciyaari doona dowl fiican xaqijinta Siyaasa-

dda isku fillaanshaha; intaas waxaa dheer in beel wal oo ka tirsan danwadaagta beeraley-duba haysato 1000 Sac, oo qaybaha Mashruucan sidii la rabay u wada hirgaleen xan-naaneynta digaaggu gaadho

ilaa 50.000 (Min 15.000, Sablaale, K/Waarrey, 20.000 Dujuuma).

Waxaa la filayaa in isna Mashruuca Tuuleynta si dhakhso ah loo hirgeliyo, waxaa intaas raaca, in danwadaagta Dujuma oo meeshey tahay hadda laga beddelo iyana de dejineyso camaliyadda isbeddelka bulsho iyo dhaqaale ee 3da danwadaagood ee beera leyda ah.

Barnaamijka Tuuleynta ee hadda lagu heshiiyey waa mi-dhihi ka dhashay waaya-aragnimadaynu helnay 3dii sannadood ee ina dhaafay, faa'iido badanina waxay ku jirtaa in dadka lagu dhiirigeliyo iney si firfircoon u xoojiyaan ugana qayb galaan hirgelinta hawshaas.

Ahmiyadda dheeraadka ah ee la saaray in saldhig adag oo maadi'ba ah loo yeelo danwadaagaha, waxa barbar socday hagaajinta nolosha dadka iyo wax ka qabadka hawl-hooda bulsho. In ka badan 19

Dugsi ayaa loo furay Caruur aan ka yareyn 45.000/ oo Arday, oo ay dheeryihiin dadweyne aan si toos ah ugu taxneyn Waxbarashada oo sii kor dhaysa. Xagga Caafimaadka; waxaa socda barnaamij 3 sano ah oo faa'iidadiisa laga arki karo 230 Sariirood ee yaal Cusbitaalka Dujuma, 140 Sariirood oo yaal Cusbitaalka Sablaale; iyo 130 yaal K/Waarrey. Waxa intaas dheer dhowr bukaan socod oo lagu daweeyo dadka. Saddaxdaas sanadood, waxa lagu tala galay ilaa So. Sh. 150.937/ in lagu hormariyo Caafimaadka guud, qofkuna wuxuu iskii u arki karaa Isbeddelka weyn ee ka muuqda Caafimaadka dadka, hal kaas oo lagu guulaystay in dhowr Cudur si fiican loo kontaroolo.

GABAGEBAYN:

Barnaamijka dejinta, waa tallaabo taariikhi ah oo ku socota jidkii toosnaa oo lagu banlaabayay halganka loogu jiro ka faa'iideysiga khayraadka dhulka ka wada shaqeysiin-

ta iyo wada howl-gelinta qaybaha kala duwan ee dhaqaala. heennu, waxa la suura-gelin karaa, horumarinta bulsha-deennana waa la gaadhi karaa, haddeynu ka adkaan dhibaatooyinka abaabulka ee ina hor yaal.

Markeynu ka adkaan karro dhibaatooyinkaasina waa markey ugu daran yihiin. Waxa inoo cad ka maqnaanshada waaya-aragnimada ku saabsan hawl-wadeenkii dejinta, waxay qayb weyn ka qaadaneysaa inaan la wada xaqiijin qorshayaasha intooda badan ee loogu tala galay si dhab ah u hirgelinta arrintaas.

Hase yeeshee, waa in aynu ka faa'iideysannaa safafkeynu sameynay, kuwaas oo hubaal ahaan ah qayb ka mid ah camaliyadda socofa, sanadaha soo socdana, waxaa lama huraan ah in beelaha danwadaaguhu ay ku dheehmi doonaan maskaxda Soomaaliyeed hodanka ah ee aynu dadaalkaan xadka lahayn ugu jirro dhismehooda.

Dadka waa in lagu boorriya xushmeynta Xeerka

— TAANI —

Waxaa aad iyo aad muhiim u ah, in dadweynaha lagu boorriyo inay xushmeeyaan xeerka, si ay suura gal u noqoto in denbiga la cirib tiro.

Sharciyada waxaa loo sameeyey in la xushmeeyo oo la dhowro, ee looma sameyn in laga weecdo oo la khilaafdo waxa ay sheegayaan, shardina ma aha inay dadweynuhu sharciga aqoon u leeyihiin, inkasta oo loo baahan yahay in la yaayaqanno, haddana waxa la yiraahdo xurmo iyo aqoon waa kala laba, waxaana muhiim

san labadooda xushmeynta iyo in la fuliyo wuxuu qabo Xeerku.

Dadweynaha waxa loo baahan yahay in laga dhaadhiciyo, in sharciga loo sameeyay oo uu ka tarjumayo danta guud ee ummadda iyo danta qofka ee gaarka ah isaga oo laga dhaadhicinayo, inay danta guud ee bulshada iyo danta gaarka ah ee qofka ay isu imanayaan, waayo danta guud oo la gaaro ayay ku jirtaa danta gaarka ah.

Waxaa jira dadka qaar ay

la tahay in denbiga oo inta la galo laga baxsado ay ku jirto ragannimo iyo geesinimo, waxaaba suura gala inuu saaxiibadii ugu faano oo uu uga sheekeeyo, isagoo uga danle inuu sugo geesinnimadiisa iyo sida uu u khiyaaneeyey dowladda, siiba hay'adaha u xil saaran dabaqadda iyo fulinta Xeerka.

Waxaa ka sii yaab iyo ama kaag badan, inay dadku qofka caynkaasa u qiraan inuu yahay geesi aqoon dheer leh waxaase intaba ka sii yaab badan dadweynaha oo aad moodid,

marka uu guuleysto difaacu inay iyagu guuleysteen, taas oo uu macnaheedu yahay inay ka dhan yihiin, xeer ilaalinta guud oo ka wakiila bulshada, kuna hadleysa afka dowladda iyada oo fulinayso dhowraysana in si habsami ah munaasiba loo fulinayo xeerka iyo in kale.

Haddaba waxa yaab leh inaysan dadweynaha ka dhaa dhacsanayn inay xeer ilaalin ta guud ay ka shaqaynayso sugidda caddaaladda, taas oo ku jirta in qofka aan lahayn amase aanu ku caddeyn inay xeer ilaalintu marka horeba ay sii deyneysa, oo aysan Maxkamadda u gudbineyn.

Sidaas darteed qofka uu xafiiskaasi soo eedeeyo oo uu maxkamadda u gudbiyo waa qof ay arrintu loo haysto marka hore wax ka jiran inkasta oo ay dhici karto inaanu denbiga loo haysto gelin, amase aanu ku caddeyn. Waxaa isna ka mida arrimaha la yaabka leh; dadweynaha oo mararka qaarkood fiirsada dagaalka dhexmaraya xeerka oo uu ka wakiil yahay xeer ilaaliyuhu iyo dambiilaha isaga oo aad arkeyso inay la jiraan dambiilaha ama iyaga oo u fiirsanaya dagaalka labada dhinac ka dhex socda sidii laba koox oo kubbad dheelaya mid kastana uu ku dadaalayo sidii uu uga guulaysan lahaa kan kale. Maxaa arrinta caynkaasa lagu tirin karaa oo aan ahayn garasha la'aan iyo maan gaabnimo?

Mushkiladaas waxa lagu daaweyn karaa in kor loo qaado wacyiga iyo aqoonta dadweynaha, ee la xiriirta tixgelinta iyo ka danbeeynta dadka maa-mula Caddaaladda iyo in dadka loo sheego oo lagu hanuuniyo, in dhowrida sharciga iyo qawaaniinta dalka ay ku

jirto danta qof waliba gaar ahaan u leeyahay, iyo in la xusuusiyo in xeerku qofka xoriyaddiisa iyo nabadgelyadiisa u ilaaliyo.

Dadka si loogu abuuro xushmeynta xeerka in loo caddeeyo ujeeddada laga leeyahay, isaga oo isla markii loo sheego in xeerka oo la Khilaaf aysan ku jirin wax geesinimo ah, waxaana loo baahan yahay in isla mar ahaantii lagu hanuuniyo, in xushmeynta xeerka la xushmeeyo ayna ahayn fuleynimo amase cabsi laga qabo qofka.

Inkasta oo dhibaato weyn lagala kulmayo arrintan, haddana kuma jiro, inay natiijo fiicani ka dhalan doonto markii dhowr jeer lagu celceliyo oo lagu dadaalo, isaga oon laga caajisn marna hawshaas aan soo sheegnay.

Waxaa had iyo jeer loo baahan yahay in la ogaado inaysan arrintani ahayn marka hore mid sahlan, siiba marka aan tixgelinno aqoon darrida iyo hooseynta aqoonta guud ahaaneed. Dadka ilbaxnimo sare leh wey u dhib yar tahay in lagu baahiyo, laakiin dalalka aqoon darridu ku badan tahay sida dalalka sookoraya, way dhib badan tahay sida dadka looga raarido inay xushmeeyaan xeerka. Aad beynu had iyo jeer uga hadalnaa dhowrida sharciga si xoogla ayaynu cadaaladda uga sheekeynaa oo aynu u neceb nahay caddaalad xumada, laakiin markii aad dhuuxdid falka aynu ku dhagamayno iyo sida ay wax u dhacayaan, waxaad arkaysaa in ereyga sharciga ee dad badan afkooda ka yeeraya uu yahay caday lagu rumaynayo iyo in loo isticmaalo sidii biyo lagu luqluqanayo, isaga oo ay ula jeeddadeedu tahay in laga dhigto gaashaan la isku daa-

faco.

Inkasta oo aanu dadkeenu xeerka xushma weyn u hayn haddana ma aha inaan ka quusanno ee waa inaan ku dadaalno in fikradaha qaloocsan la beddelo, kuwaas oo ku saabsan xurma la'aanta xeerka.

Dowladaha qaarkood waxay xeerka ka dhigaan cashar ay waajib tahay in lagu baroto dugsiyada sare, waxayna dowladahaasi u arkeen inay door weyn ka qaadanayso ka tortagga denbiga. Haddaba, inkasta oo aysan noo suuragelin in lagu dhigo dugsiyada waxaa haddana loo baahan yahay in la xoojiyo bar-naamijka garsoorka, majalada xeerka iyo joornaallada dalka ka soo baxa, ha ahaadeen kuwa maalin kasta soo baxa sida Xiddigta Oktoobar ama kuwa soo baxa asbuucii hal mar sida Horseed iyo Heegan. Sidaas oo kale waa in laga baahiyo golayaasha hanuuninta iyo meelaha kale ee la isgu yimaaddo.

XIRIIRKA KA DHEXEYYA XEERKA IYO SIYAASADDA

Waxaa xusid u baahan inaan sheegno oo caddeyn inay bannaanka u soo baxday fikrad khalad ah oo ay dadka qaarkiis ku dhawaaqaan, taas oo oraneysa xeerka waxaa ka sarreeya siyaasadda iyo danta guud ee ay ummaddu leedahay. Fikraddani waa xaqiic, la dhalan rogey oo la siiyey midab ayna lahayn, waxayna tahay fikradda saxa ah (Siyaasadda ayaa abuurta xeerka iyada oo higsanaysa danta guud ee sharciga loo sameeyay) ma jiro sharci ayna siyaasadda oo ku taagan danta guud abuurin, waxaase jira danta laga lahaa xeerka iyo ujeedooyinkii loo dejiyey inay is beddelaan, waayo bulshadu

meel ma taagna ee wey socotaa. Sharcigana waxaa suura gala inuu sanooyin badan deggenaado, taas oo ay ka dhalanayso in haddii noloshi bulshadu isbeddeshay, ay lagama maarmaan tahay in la beddelo sharciga si uu ula socdo danta cusub ee dhalatay. Si ay noogu suura gasho inaan la soconno danta bulshada ee cusub loona dhowro sharciga waa inaan sharciga dagaal lagu qaadin oo aan marmarsiinyo laga dhigan xeerku wuxuusan la socon danta Ummadda iyo siyaasadda dalka ee waa in la beddelo oo la soo saaro sharci kale oo danta guud la socda iyo aragtida siyaasadda markaas jirta.

Waxaase loo baahan yahay in lala socdo isbeddelka bulshada ee joogtada ah iyo dantii shaley loo dejiyey xeerku inay isbeddeshay iyo in kale. Waxay tahay danta laga leeyahay la socoshada isbeddelka bulshada, inaan gef lagu dhicin oo xeer in badan lagu dhibaatooday samayntiisa iyo sii diyaarintiisa, ayna taagan tahay dantii shalayto loo dejiyey, in la ismoodsiiyo inaysan jirin oo ay dhammaatay xikmadii laga lahaa ee ku jirtay, taas waxaa ka dhalanaya in xeerkaa la beddelo, lana soo saaro sharci kale oo habowsan oo aan ku fadhiyin danta la moodey in lagu gaarayo.

Halkaa waxaa ka dhalanaya dhibaato aan laga fiirsan oo aan loo baahnayn. Waxaa

kale oo ay la socoshada isbedelka bulshadu inoo faa'iideyneysaa inaan sharci aan loo baahnayn ee dantii laga lahaa laga oofsaday aanu shaqeyn ee waa in la dhaqan tiro, lana soo saaro mid cusub oo lagu gaari karo danta guud ee ummadda.

Waxaanse marna meesha soo geli karin, waa in sharcigii oo xeer ahaan u dhaqan gashanaa la yiraahdo, kuma fadhiyo danta ummadda, lamana socdo siyaasadda, sidaas darteed waan ka tallaabsanaynaa oo waan burburinaynaa.

Dhibaatooyinka arrintan ka dhasha haddeynu sii dabagalno, waxaanu nahay dad badan oo ay aqoontooda iyo aragtidoodu kala duwan tahay, wax ay dadka qaarkii u yaqaanin siyaasad fiican oo danta lagu gaari karo, kuwa kale ayaa u yaqaan si kale oo danta dadweynaha ka fog iyaga oo u arkaya inay siyaasadda markaas jirta wax u dhimayso.

Haddaba, mar haddaan la isku aragti iyo garasho ahayn waxa qof la wanaagsanna uu la xun yahay qof kale, waxa keli ah ee meel isugu keeni kara dadka waa sharciga, isaga ayaana la rabaa inuu qof waliba u hoggaansamo oo uu raaco, sharciguna waa inuu ku dhisnaado oo uu ka tarjumo aragtida siyaasadda ee

dalka.

Mar haddii uu sharcigu dhaqan galo ilaa laga beddelo, waa inaan cidina agtiisa qori ka jebin ee la dhowro, lamana dhihi karo lama socdo xeerku danta guud ee ummadda amase siyaasadda dalka lagu maamulo, waxayna noqonaysaa fikradda noocaasi mid loola jeedo in lagu oofsado dan gaara oo markaa xeerku diiddan yahay.

Murtida hadalku waxay tahay, in sharciga marka hore ay siyaasaddu abuurto iyada oo ku dhisaysa higsanaysana danta guud ee ummadda, isla markaana tixgelinaysa waayaha iyo duruufaha mujtamaca loo dejinayo sharciga.

Marse haddii uu sharcigu dhaqan galo isaga ayaa qof kasta ka sarreeya oo ay waa jib ku tahay inuu amarkiisa u hoggaansamo, mana jirto cid ka doodi karta oo oran karta sharcigu siyaasadda iyo danta guud ma waafaqsana. Taas oo uu macnaaheedu noqon karo la jilfiyaana bannaan, sida keli ah ee xeerka loo taaban karo waa in la beddelo oo la dhaqan tiro.

Sidaas bay fikradda aan horey u soo sheegnay u tahay xaqiqa la dhalan rogey oo wejigil ay lahayd laga geddiyay, sidaas darteed wax kasta waa in loogu yeero magaciisa dhabta ah, si ayna denbiilaha iyo dhagar qabayaashu u helin geed ay ku soo gabbadaan.

NOLOSHA XISBIGA

Bannaanbax Dhoollatus ah

23kii Nofembar Magaalada madaxda JDS Muqdisho waxa laga sameeyey bannaanbax qaaya leh oo xoogagga kacaanka ahi ku taageerayeen shirweynahaan caadiga ahayn ee uu yeelan doono XHKS.

Bannaanbaxaas waxaa ka soo qayb-galay boqolaal kun oo ka mid ah dadwey-ka Gobolka Banaadir oo ay horkacayeen Xisbiyiinta iyo Ururrada Bulshadu, waxaana muusik la horso-cdey kooxaha muusikada ee ciidammada qalabka sida, caadada u ah bannaanbax-yada noocaas ah:

Saacaddu markay ahayd saddexdii duhurnimo ayay xoogaggaas kacaanka ahi ka soo dhaqaaqeen magaalada afarteeda gees, waxay soo dhex jeexeen waddooyinka waaweyn, iyagoo erayo xamaasad leh ku dha-waaqaya, sitayna calaam-mo iyo looxaan ay ku muujinayeen sida ay u taageersan yihiin Shirweynahaan caadiga ahayn ee Xisbiga HKS. Calammadaas iyo looxaantaas waxa ugu horreeyey sawirka Xoghayaha Guud ee XHKS, Jaalle Maxamed Siyaad Barre, calanka dalka iyo calanka Xisbiga.

Ugu dambayntii bannaanbaxyaashaas qiiray-sani waxay isugu soo uru-reen fagaaaraha Daljirka

Dahsoon, halkaasoo laga soo jeediyey erayo lagu tilmaamayey ujeedooyinkii bannaanbaxa iyo munaasabaddii uu ku yimid.

Erayadaas waxaa ugu horreeyey taageerooyin ay soo jeediyeen. Guddiyada Fulinta ee Ururrada Bulshada iyagoo ku hadlayey magaca Ururradooda iyo dadweynaha ay matalaan. Erayadoodaas waxay ku muujinayaan taageerada ballaaran ee ay la garab taagan yihiin Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed iyo sida ay u soo dhaweynayaan shirweynahaan caadiga ahayn ee soo socda; iyagoo qiraya kaalinta horseednimo ee Xisbigu kaga jiro halganka Ummaddu ugu jirto horumar-ka iyo adkaynta gobannimada.

Ka dib waxaa hadalkii

la wareegay Xoghayaha Guddiga Xisbiga ee Gobolka Banaadir Jaalle Warsame Cali Faarax oo eray gaaban ka dib ku soo dha-weeyey kaaliyaha Xoghayaha Guud ee XHKS, ahna Madaxweyne ku xigeenka Jamhuuriyadda Jaalle S. Guuto Ismaaciil Cali Abokor oo halkaas ka soo jeediyey khudbad qaaya leh. Jaalle Ismaaciil wuxuu shaaca ka qaaday ujeedooyinka laga leeyahay shirweynaha Xisbiga ee aan caadiga ahayn iyo arrimaha lagu lafa guri doono, kuwaasoo ay ka mid yihiin waaya-aragnimadii laga dhaxlay muddadii labada sanno iyo barka ahayd ee Xisbigu dalka hoggaaminayey iyo marxaladda cusub ee maanta la marayo. «Xisbigu waa saldhiggii halganka ee sida nafhuridda ah loogu hor-seedayey midnimada iyo guud ahaan-

ba danaha ummadda Soomaaliyeed, wuxuuna u furan yahay qof kastoo Soomaali ah oo niyad waddaninimo leh ayuu yiri Jaalle Ismaaciil.

Mar uu ka hadlayey xoogagga kacaandiidka ah, Kaaliyaha Xoghayaha Guud wuxuu tilmaamay sida aysan rajiciyaddu marinaba raalli uga noqon ka-

rin guulaha kacaanka iyo xawligiisa, wuxuu kaloo farta ku fiigay xiriirka ma guuraanka ah ee ka dhexeeya dibusocodka iyo gumaysiga; dhanka kalana wuxuu ka tilmaamay Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed in uu leeyahay tiirar adag oo aan la loodin karin, isagoo ku tiirsan xoogagga horusocodka ee u heegan meel-

marinta ujeeddooyinkiisa iyo adkaynta guulaha kacaanka, cidna ma gardaraysto, haddiisa cadowgiisa gudaha ama kan dibeddu ay soo daandaansadaan, waa jibaadkiisa ku habboon ayuu gudanayaa ayuu yidhi Kaaliyaha Xoghayaha Guud.

Ugu dambayntii Jaalle Ismaaciil wuxuu xoogagga horusocodka ah ee Soomaaliyeed ku guubaabiyey in ay dagaal cad ku qaadaan waxyaabaha hakin kara xowliga kacaanka, ayna ka mid yihiin qabyaaladda, eexda, laaluushka iyo wixii la halmaala.

Fagaarahaas lagu soo bannaanbaxay waxaa kaloo goobjoog ka ahaa Gudoomiyeyaasha Ururrada Bulshada iyo xildhibaanno kale oo ka tirsan Golaha Dhexe Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed

Tabaabushaha Shirweynaha aan caadiga ahayn

Xoghayaha Guud ee X.H.K.S. Jaalle Maxamad Siyaad Bare khudbadii uu dadweynaha Soomaaliyeed u Jeediyey 21kii Oktoobar munaasabaddii xuska sanadguurada 9aad ee Kacaanka, wuxuu shaaca uga qaaday in la qaban doono shirweyne aan caadi ahayn oo uu yeesho Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed, kaasoo ah go'aan ay gaareen Golaha Dhexe XHKS.

Taasi waxay ka dambaysay markii muddo 2 sano iyo 4 bilood ahi ka soo wareegtey asaaskii Xisbiga,

muddadaasoo ku soo beegantay marxalad adag oo uu galay socodka kacaan-ku, lagana dhaxlay waaya-aragnimo wax ku pol ah. Muddadaas iyada ah, Xisbigu wuxuu ku hawllanaa dhammaystirka dhismihisa, iyo gudashada xil qarar oo ay keentay dufuuf aan caadi ahayn. Hase yeeshee taasi Xisbiga iskama wada hortaagin inuu gudagalo dhaqangelinta waaji-baadkiisii xisbinimo ee uu isku hordhigay barnaamijkiisa. In kastoo aan la oran karin wax waliba waxay ku yimaaddeen sidii la doonayey, haddana tijaa-booyinkii hawl xisbiyeedda waa la dhexgalay, waxaana ka soo baxay waaya-aragnimo cusub oo tixgelinteeda mudan, sida had iyo jeerba dhacda marka dhaqangelinta la dhexgalo.

Haddaba waaya-aragnimadaas laga dhaxlay dhaqangelinta hawl xisbiyeedda iyo xilka weyn ee ay xisbiga u xambaarinayso marxaladdaan taariikhiga ah ee uu dalku marayo, ayaa keentay in la qabto shirweyne Xisbi oo aan caadi ahayn. Si loo falan-

qeeyo, arrimahaas iyaga ah, sidii Xoghayaha Guud Jaalle Siyaad ku caddeeyey khudbadisii 21kii Oktoobar, uuna sii faahfaahiyey Kaaliyaha Xoghayaha Guud Jaalle ISMAACIIL CALI ABOKOR, khudbad-dii uu ka jeediyey fagaaraha daljirka dahsoon 23kii Febraayo, bannaanbixii lagu taageeraayey shirweynaha aan caadiga ahayn.

Shirweynaha qaabkiisu wuxuu cuskan yahay mabaadiida dimuqraadiga guddoonka dhexe ee ka mid mabaadida Xisbiga ku shaqeeyo kuna cad Xeerkiisa kaasoo looga shidaal qaatu isku xirnaanta iyo wada shaqeynta hay'adaha Xisbiga, iyadoo taladu ka imanayso min hoos ilaa kor. Sidaa awgeed, waxa lagama maarmaan ah shirweynaha ka hor in la qabto shirar saldhig ah oo ay yeeshaan Unugyada, guddiyada iyo hay'adaha hoose ee Xisbiga, si ay u sii lafaguraan, talooyinkooda uga bixiyaan arrimaha looga doodayo shirweynaha, isla markaasna u door-taan ergooyinkii uga qayb gali lahaa shirweynaha.

Sida la ogyahay shirweynaha caadiga ah ee Xisbigu wuxuu dhacaa shantii sanaba mar, sida uu dhiqyo Xeerka Xisbigu; hase yeeshee Xisbiga oo cusub, is-habeyn joogta ahna u baahan iyo marxaladda la maraayo oo adag, u tabaabushaysi firfircoonna u baahan, ayaa lagama maarmaan ka dhigtay in la qabto shirweyne aan caadi ahayn.

SHIRAR - XISBIYEEDKII DEGAANKA

Shirar Xisbiyeedka loogu gogol xaarayo shirweynaha aan caadiga ahayn waxaa loo habeeyey qaab degaan, waxaana laga soo bilaabay heer degmo. Degmooyinka gobolka Banaadir, 25kii Nofembar ayuu ka furmay shir xisbiyeed ballaaran oo ay ka soo qaybgaleen dhammaan xubnaha Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed. Halkaas ugu horrayntiiba waxaa laga soo jeediyey warbixino ku saabsan hawlihii muddadii Xisbigu jiray ay soo qabteen guddiyada xisbigu, wixii fulintooda lagu guulaysatay iyo wixii dhibaatooyin ah oo soo gudboonaaday. Waxa kaloo shirarka laga akhriyey khudbadii xoghayaha guud ee 21kii Oktoobar, ee uu shaaca uga qaaday in la qaban doono shirweyne aan caadi ahayn.

Ka dib waxaa shirarka la soo hordhigay qodobbadii doodda, kuwaasoo ka koobnaa toddobada qodob ee hoos ku qoran:-

1. Indha indhayn xaaladda guud ee dalku maanta maraayo.

2. Khibradda laga helay hoggaaminta xisbiga iyo

qaabka dhismihiisa: iya-doo si dimuqraaddi ah loo soo jeedinaayo, wax kastoo xusid mudan, wanaag iyo dhalliilba.

3. Qiimayn barnaamijka iyo xeerka xisbiga iyadoo laga faa'iidayo waa-ya-aragnimadii laga helay dhaqan galintooda.

4. Muxuu yahay dareenka iyo guuxa dadweynahu.

5. Falanqayn dhismaha dhaqaalaha dalka iyo soocodsiiinta.

6. Maamulka dawladda dhexe iyo kan gobollada iyo degmooyinka.

7. Indha indhayn xiriirka dibedda.

Shirar-xisbiyeedku ka dib markii ay dhuuxeen qodobbada doodda, si hawshu u fududaato, waxay garteen in ay iska dhex qabtaan guddiyo soo lafa gura, soona habeeya qoraal shaqo oo lagu saleeyo doodda, waxaa la magacaabay seddex guddi oo 15 qof ka kooban oo loo xil-saaray hawshaas iyada ah. Guddiyadaasi markii ay soo darsen, kana soo baa-raan dageen hawshii loo xil saaray, ayay saldhiggi-doodda oo qoraal ahaan u uruursan soo hordhigeen shirka. Halkaas ayay ka bilaabantay dood dheer oo dhaammaan xubnaha xisbiga **Hantiwadaagga** Ka caanka Soomaaliyeed ku qaadaan dhigayeen 7da qodob ee kor ku xusan. Dhab ahaan dooddaasi waxay ahayd mid qayaxan oo si aan kala gabbasho lahayn la isula jeerjeexayey, qof walibana ra'yigiisa ugu coddadaynaayey si xisbinimo iyo saraaxad ah. Waxay ku socotay jawi jaallenimo oo

dimuqraaddi ah, kana shidaal qaadanaaya mabda'a **dhaliika iyo isdhalilka** oo ka mid ah mabaadida uu ku shaqeeyo XHKS iyo guud ahaanba axsaabta nooca cusub.

Jawiga caynkaas ahi wuxuu xisbiyiinta ku dhiirri geliyey in ay maskaxdooda dhalaaliyaan, wuxuuna keenay in ay ka soo baxaan fikrado dhaxalgal ah oo muujinaya bisayl siyaasadeed iyo garasho aydiyo-lojiyeed oo ka sarreeya heerkii laga filayey xubno xisbi laba sano oo qura dhisnaa. Shirarkaas heerka degmo waxa ka soo baxay go'aanno, iyo talooyin dhexal gal ah, wax weynna u tari doona shirka heerka gobol iyo shirweynahaba.

Shir xisbiyeedkii heerka gobol, wuxuu furmay 16kii Nofembar, waxaana ka qayb galay ergooyinkii ay u soo wakiisheen degmooyinka.

yinku, laguna doortay shirarkii heerka degmo. Shir xisbiyeedka heerka gobol, qaabkii uu u dhacay, qodobbadii looga dooday, jawigii uu ku dhacay iyo natiijooyinkii ka soo ifbaxay, intuba waxay la nooc ahaayeen shirarkii heerka degmo ee aan ka soo warrannay; keliya waxa tilmaan mudan inay uga heer sarreeyeen xagga hufnaanta iyo bisaylka fikradeed ee ka qaybgalayaasha, taasina waa wax iska dabiici ah, waayo shirka gobolka waxaa ku uruursan xulkii degmooyinka xagga xubnaha iyo fikradahaba.

Waxaa xusid mudan ubaxa kacaanka kooxaha fannaaniinta dalka muddadii shirarkaasi socdeen kaalinta **in weyn ka qaatay maawee-**linta, baraarujinta qiimigelinta xubnaha xisbiga, taasoo aad u xiise gelinaysay jawiga shirarka, una adeegaysay najaaxa shaqada.

Kulan abaabuleed muhiim ah

13kii Bisha Diisembar, Golha murtida iyo madadaa lada waxa lagu qabtay shir muhiim ah oo uu ka qayb galay Xoghayaha Guud ee XHKS Madaxweynaha Jamhuuriyadda Dimoqraadiga Soomaaliyeed Jaalle Maxamed Siyaad Barre.

Shirka waxa qabanqaabiyey Guddiga Xisbiga gobolka Benaadir, oo in dhowr waydba ku hawlanaatalaabooyin isdabajooq ah oo la isku dayayey in lagu daryeelo arrimaha la xirii-

ra nolosha dadweynaha, sida ay Wargeyska Halgan u sheegeen **xoghaynta** Guddiga Xisbiga Gobolka Benaadir.

Kulankaasi wuxuu ahaa mid ballaaran oo ay ka qayb galeen hay'adaha ijtimaaciga ah ee ka xilsaaran hawlaha dadweynaha, waxaana ka mid ahaa guddiyada heer qaran iyo heer gobol, hawladeennada Xarunta Dhexe XHKS, Guddiga Xisbiga Gobolka Benaadir, Guddiyada iyo unugyada Xisbiga ee degmooyinka

gobolka Benaadir iyo xaa-fadahooria, unugyada Xisbiga ee goobaha shaqada, taliyayaasha saldhigyada Booliiska, guddiga difaaca gobolka, ubaxa Kacaanka Oktoobar iyo kooxaha fanka ee heer qaran.

Ugu horrayntii waxa halkaas riwaayad gaaban ka oo jeediyey kooxda Waaberi, waxayna ahayd riwaayad qiima leh oo aad loogu riyaaday, tilmaameysayna arrimo waaqici ah ee dhaca, lana xariira nolosha Xisbiga iyo dadweynaha loona baahan yahay in fiiro gaar

ah loo yeesho.

Dadkii halkaas isugu yimid sacab iyo xamaasad ayay riwaayaddaas ku daawadeen, waana astaanta lagu yaqaan fanka runsheega ah.

Xoghayaha Guddiga Xisbiga gobolka Benaadir, Jaalle Warsame Cali Faarax ayaa Xoghayaha Guud ee Xisbiga Jaalle Maxamed Siyaad Barre ku soo dha-weeyey halkaas, warbixin koobanna ka siiyey hawlaha gobolka iyo ciidammadii halkaas isugu yimid. Xog-

hayaha Guud ee XHKS Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre, wuxuu halkaas ka soo jeediyey khudbad kooban, murti iyo tusaalooyin cadcadna bixinaysa. Jaalle Siyaad wuxuu xoogagga Kacaaniinta ah ku guubaabiyey in ay kordhiyaan feejignaantooda, marxaladdan cusub ee Kacaanku galay.

Kulankaas waxa kaloo ka soo qayb galay madax sare oo xildhibaanno ka ah guddiga siyaasiga ah iyo Golaaha Dhexe XHKS.

Kormeer Xisbiyeed ballaaran

21kii Nofembar waxa maagaalada madaxda Muqdishu ka ambabaxay wufuud ka socotey Xarunta Dhexe ee XHKS, kuwaasoo gobollada dalka ku soo kala bixiyey kormeer soconayey ilaa 5tii Diisembar.

Arrintaasi waxay la xidhiidhay hawlgelin ballaaran oo Xisbiga hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed ku dhaqaaqay intii ka dambeysay 21kii Oktoobar 1978kii markaasoo Xoghayaha Guud ee Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed Jaalle Siyaad Barre ku dhawaaqay in la qaban doono shirweyne Xisbiyeed aan caadi ahayn.

Wufuudda Xarunta Dhexe laga diray, socdaalkana ku kala bixiyey dhammaan gobollada dalka, waxa loo xil saaray in ay xog ogaal u soo noqdaan arrimaha soo socda:

1. Cabashada dadweynaha

ha iyo wixii dhibaatooyin jira.

2. Sida Gobol iyo degmo waliba diyaar ugu yihiin shirweynaha XHKS.

3. Siduu u hirgalay dhis-maha Xisbiga ee dhinac walba.

4. Arrimaha la xidhiidha nolosha Xisbiga iyo tirakoobka xubnihiisa.

5. Heerka laga marayo horumarka dhaqaalaha iyo tacab soo saarka.

6. Qaabka wada shaqaynta hay'adaha Xisbiga iyo kuwa maamulka.

7. Iyo haddii ay jiraan waxyaalo gobolladu ka tabanayaan Xarunta Dhexe ee Xisbiga.

Ergo xisbiyeedyadaasi si ay xogogaal ugu noqdaan

arrimahaas loo xilsaaray, waxay kulanno isdada joog ah la yeelanaayeen guddiyada iyo unugyada Xisbiga ee gobollada iyo degmooyinka iyo madaxda maamulka dowladda waxay kaloo la kulmayeen dadweynaha iyagoo dhankooda uga xogwarramayey xaaladda guud ee dalka iyo duruuftii keentay in la qato shirweynaha aan caadiga ahayn ee uu yeelan doono XHKS.

Wufuudda qaarkood waxay ku beegmeen waqtigii uu socdey shir-xisbiyeedkii heer degmo, halkaasoo ay goob joog ka noqdeen, si weynna ugu riyaaqeen heerka sare ee uu gaaray bisaylka garaadka siyaasiga ah ee dadweynaha Soomaaliyeed meel kastoo ay joogaanba, taasoo ah mirihii ay ka dhaxleen waayo aragnimadii Kacaannimo ee halgankeeda lagu soo jiray muddada 9ka sannadood ah.

Machadka Culuunta siyaasadda oo Jaamiciyiin soo saaray

30kii Bisha Diisembar Xarunta Dugsiga Xalane waxa lagu qabtay xaflad ballaaran oo lagu maamuusayey kooxdii u horraysay ee ka qalin jebisay machadka Culuunta Siyaasiga ah qaybtiisa heerka jaamicadeed ah.

Xafladdaas waxa ka qayb galay, khudbad qaayo lehna ka jeediyey Xoghayaha Guud ee XHKS, Madaxweynaha JDS Jaalle Maxamed Siyaad Barre. Xoghayaha Guud wuxuu ugu horrayntiiba ammaan iyo boogaadin u soo jeediyey barayaasha Soomaaliyeed ee suurta geliyey in awood Soomaaliyeed oo soocan lagu taabbogeliyo, laguna hirgeliyo barnaamijka waxbarashada Machadka, kadib markii ay inaga tageen barayaashii shisheeyaha ahaa. Wuxuu kaloo ammaanay ardayda u jilib dhigtay in ay dhammaystaan waxbarashadooda jaamicadeed, gaashaankana u daruuray dacaayadihii dibusocodku isku dayaayeen in ay ku burburiyaan qorshaha machadka.

Mar uu ka hadlaayey baahida loo qabo aqoonta maadiga ah, Jaalle Siyaad wuxuu caddeeyey farqiga u dhexeeya Horumarka ay gaareen dalalka hantigoosiga ah ee ku dhisan isku dulnoolaadka iyo xaq darada iyo horumarka lagagaaray mabda'a hantiwadaagga ah ee ku dhisan caddaaladda ijtimaaciga iyo

u danaynta dadweynaha danyarta ah.

Xoghayaha Guud ee XHKS Jaalle Maxamed Siyaad Barre, wuxuu si weyn u faahfaahiyey Kacaankii 21ka Oktoobar aragtida uu ka leeyahay horumarinta bulshada iyo tallaabooyinkii isdaba joogga ahaa ee laga qaaday la dagaallanka 3da cadaw ee bini'aadamka (Jahliga, gaajada iyo Cudurka). Waxaa qiime weyn ku fadhiya halku dhaggii Kacaanku soo saaray ee ahaa «Maxaad taqaan? baddalay yaad taqaan?» ka dibna la raaciyey «Maxaad aaminsan tahay?».

Madaxweynuhu wuxuu ku nuuxnuuxsaday, khalladaadkoodana tilmaamay dadka hantiwadaagga sida qalloocan uga tarjumaya, wuxuuna ku boorriyey in ay isla saxaan wuxu kaloo far ta ku fiiqay dibusocodka iyo dabadhiliifka, isagoo caddeeyay Kacaanka Soomaaliyeed in uu maanta leeyahay xoog adag oo aan cadowgii sa gudaha iyo kan dibadda midna wax ku dasanka kalin

Xoghayaha Guud wuxuu munaasabaddaas shaahaadooyinkii qalinjebinna ku guddoonsiiyey ardaydii dhammaysatay waxbarashadooda jaamiciga ah, wuxuuna ku guubaabiyey in ay aqoon kororsigooda sii wataan, Ummaddoodana ugu

adeegaan ee aysan ka abaal dhicin.

Guud ahaan ardayda waxbarashadooda dhammaysatay, ee xalladdaas lagu maamuusaayey tiradoodu waxay dhammayd 245 arday, kuwaasoo 83 ka mid ahi ay dhammaysteen taciilinta heerka jaamacadda ah, inta kalana heerka waxbarashada sannadka ah.

Khudbaddii Xoghayaha Guud ka hor, waxa xafladda lagu daawaday riwaayad ka sheekeeyneysa taariikhda halganka dadweynaha Soomaaliyeed, oo ay soo bandhigeen kooxda Ifiilin ee Wasaaradda waxbarashada iyo barbaarinta. Waxa kaloo la dhegaystay warbixinno ku saabsan taariikhda machadka iyo hawlaha waxbarashadiisa, oo ay soo jeediyeen maamulaha machadka, maamula-ku-xigeenka iyo arday ku hadlaayey magaca ardaydii qalin jebisey.

Madaxweynaha ka sokow, xafladdaas waxa ka soo qayb galay madax sare oo ay ka midyihiin madaxweyne ku xigeennada Jaalle S. Gaas Xuseen Kulmiye Afrax Jaalle S. Guuto Ismaaciil Cali Abokor iyo xildhibaanada ka tirsan Golaha Dhexe XHKS, hawladeennada Xarunta Dhexe XHKS iyo ururrada bulshada iyo saraakiil jagooyin sare ka haya shaqada dawladda.

ARRIMAHA DUNIDA

Doorasho-ku-sheegga iyo xoreynta Namiibiya

— BOOBE —

Qaaradda Afrika muddo dheer ayay halgan qadhaadh oo heerar badan soo maray, jaa. dad badan yeeshay, labakac laayn iyo hakadba lahaa ku soo jirtay; si ay u soo dhacsato qarannimadeedii bad iyo berri-ba loo soo maray. Wax keenada lagu giijiyo heeryadii gumeysiga lagu sii hayaba maanta qarannimo tiraba 49 gaadhayaa ku bahoobay UMA oo 1963kii loo aasaasay inuu xaqiijiyey himilooyinka dadyowga Afrika higsanayaan iyo geysisiin. Todda madaxbannaani dhan kasta ah. Dalal kooban ayaa maanta weli gumeysigii ku noos jira, inkastoo inta calan-ku u lalmanayaana aanay inta todda badani qarannimo ku baysan ee dhalangaddoon gumeysigii ku jiroo, kan cusub kaba daran yahay ku hore kana tab iyo xeel badanyahay. Haiganka Afrikada madaxa bannaani wuxuu marayaa heerkiisii labaad.

Gcobaha weli gumeysigii ku sii danbeeyo, laguna hollinayo talisyada tira yarta cad, waxa ka mid ah: Koonfur Afrika, Simbaabwe iyo Namiibiya.

Naamiibiya oo waagii hore loo yiqiin Galbeedka-Koonfurta Afrika gumaaysigii Jarmalka waxa uga danbeeyey Ingiriiska iyo Koonfur Afrika. Iyadoo hodanimadeeda la quuto waayay ayaa Koonfurta Afrika ka gacmo taagatay gobonni mo-siinta dalka Namiibiya, inkastoo kor iyo hoosba loogu

dhawaaqay. Dadka dhulkaa deggani waxay goosteen inaan jid kale oo ay madax-bannaan ahayn haiganka hubeysan iyagoo ay hoggaaminayso SWAPO. Jabhaddani waxay markeedii hore ka soo xuubsii-batay Ururkii dadka. «Ovambolan», kasoo koox shaqaale iyo arday isugu jira oo Namiibiya u dhashay ay ka abuurteen Cape town 1958kii, waxaana markaa hoggaamiyey ka ahaa Herman Toivo, oo ku xidhan xabsigā «Robben Island». Ururkaa dadka «Ovambaland», wuxuu is-hordhigay inuu oiole laxaadie ku qaado siduu u tirtiri lahaa qaabka qandaraasyada shaqaalaha la is galo, taasaana tamar iyo taagba ururka siisay, halkii kuwii la midka ahaa ay ku burbureen. Inkastoo laxaadka jabhadda SWAPO yahay woqooyiga dalka oo dadka Namiibiya badnkii degganay-hay haddana mar walba tira-diisu way soo kordhaysaa maalin walba dad baa ku shubmaya. Jabhadda SWAPO waxay Namiibiya uga jirtaa gudaheeda urur siyaasi ahaan, dalka dibadiisana dagaal hu baysan ayay ka waday tan iyo 1966ii.

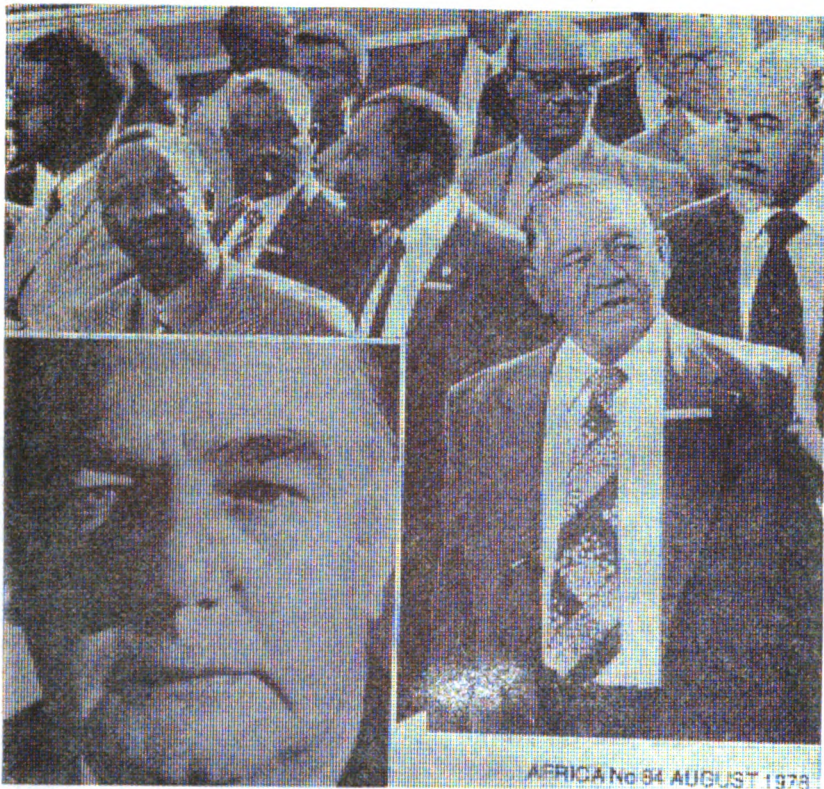
SWAPO waa Jabhad ballaa-dhan oo Namiibiya gudaheeda ku leh laamo badan. Waxay Jabhaddu leedahay Urur Haween, mid dhallinyaro iyo mid waayee. Waxa kale oo Jabhadda ku xidhan Ururka Shaqaalaha Namiibiya. Urur-radaas ayaa Jabhadda xoog

iyo aqoonsiba faray una barbaariyay Jabhad laxaad leh oo dagaal ba'an ku qaadda Taliska Tira-yarta caddaanka iyo inta taageertaaba. Jabhadda SWAPO waxa loo aqoonsanyahay Jabhadda xaq ah ee dalka Namiibiya.

Markii la xaqiigsaday tarmarta Jabhadda SWAPO, ayaa dalal reer galbeed ihi isku dayeen inay dhex-dhexaadiyaan SWAPO iyo Koonfurta Afrika. Dhex-dhexaadintaas wax guul ah lagama gaadhin ka dib markii la isku af-garan-waayay habka doorasho looga samayn karo dalka Namiibiya (eeg Halgan bogga 22aad Seb-tambar - Oktoobar, 1978).

Diisambar horraanteedii ayay Koonfurta Afrika dalka Namiibiya ka qabanqaabisay doorashooyin ku-sheeg ay ku baxday 6 Milyan oo Rand. Doorasho-ku-sheeggaasi wa-

xay socotay 5 maalmood, taasoo tirakobkii ka soo baxday laga canbaareeyay adduunka dhan, Qarammada Midoobay. Nay ku tilmaantay «Wax kama jiraan sharciga ka taagan». Jabhadda SWAPO doorasho ku sheeggaas way ka gacmo taagatay, kamana qayb qaadan Sidii lagaga dhawaaqay Windhoek, dadkii loo diwaangeliyay oo dhamma 412,000 qof, boqolkiiba saddex iyo toddobaatan ayaa codkoodii ka dhiibtay doorashadaa maqaar saar. ka ahayd. Goobaha codka laga dhiibanayay waxay ahaayeen 350 iyo 11 wareegayay. Doorasho-ku-sheegaa waxa ka qayb galay urur - u yaal la baxay Isbañaysiga Dimuqraadiga ah ee Turnhalle, kaasoo Koonfurta Afrika u samaysatay inay ugu adeegato gu.

maysigeeda; Dadkii codka dhiibtay, waa la masabbidaya, baabuur iyo ayay ku keeneen dadkii ay u shaqaynayeen si ay u hubiyaan inay codka sidii saxa ahayd u dhiibteen iyo in kale.

Doorasho-ku-sheeggaasi ma noqon karto wax hakin kara ama halkhal gelin kara halganka dadka Namibiya ugu jiraan inay dhacsadaan gobannimadoonka. Doorasho-ku-sheeggani maaha wax cusub, waa warqad kale oo la mid ah heshiis - ku sheegti gudaha ee Taliska Ian Ismit ka sameeyay Simbaabwe ilaa maantadaa aynu joogna waxba ka hirgelin. Simbaabwe wax kaloo dhanba daaye qorshihii Ingiriis-Maraykanka ayaa socon waayay, Namiibi

yana waxba kama duwana. Waxyaabaha maanta ka taagan Simbaabwe iyo Namiibiya ba waxay inoo caddaynayaan in halkudhegga ah «qofkiiba hal cod», loogu talo gelin in xukunka dadka tirada badan loogu wareejiyo hase yeeshee dhidibbada loogu sii aasayo talisyada dalalka ka dhisan waxay SWAPO tustay inaan gobannimo lagu gaadhayn doorashooyin dalka laga sameeyo, inta Ciidammada Koonfurta Afrika dalka joogaan maamulkana gacanta ku hayaan. Waxa kale oo iyaduna caddaatay in Taliska Koonfurta Afrika ku dhaqmayo siyaa saddii foosha xumayd ee ahayd «qaybi oo xukun», iyagoo dadka dhulkaa deggan iskaga horkeena sifo qabiil, taasoo keentay in SWAPO ay dad badan hantido.

Baranaamijka siyaasiga ahaa ee SWAPO ku guddoonsatay kulankeedii Golaha Dhexe ee lagu qabtay Lusaaka 1976 kii. Waxaa ku caddayd in dib u dhisidda dhaqaaale ee Namiibiya madaxbannaan, dimoqraadi ah oo midaaysan dulucda laga leeyahay tahay dhidib u aasidda bulsho aan dabaqado lahayn.

Sida Jabhadda Waddaniga ah ee Simbaabwe, SWAPO waxay ku adkaysatay inay dagaalka hubaysan sii waddo. waayo, taariikhda ayaa muujisay in doorasho madaxbannaani dhici karto oo keliya marka gumaysigu dhammaado ee xukun dadweyne talada dalka gacanta ku dhigo. Guusha waxa leh dadka Namiibiya ee xornimadooda u halgamaya.

Falanqaynta Heshiiskii Camp David

— Cabdi Cawaale Jaamac —

Heshiisyada Camp David siday haatan yihiin waxay leeyihiin saddex daldaloolood oo

asaasi ah:

1. Aqoonsi la'aan xuquuqda, asaasiga ah ee dadyowga

Falastiin, taas oo ah xaqaa yaka-talintooda.

2. Ka bixidda dhammaan

dhulkii laga qabsaday dalalka Carabta Dagaalkii 1967kii, arrintaas oo micnaheedu yahay wax kama jiraan dhul qabsashada lagu hantiyey Dagaal iyo ka dhisid dhulkaas degmooyin sharci darro ah.

3. Qaashada Qaladka ah oo leh in nabadgalya waarta lagu xaqiijin karo iyadoo dawlad ugu muhiimsan dalalka Carabta heshiis lala sameysto.

Siyaasadda maldahan ee noocaasina waa mid u adeegeysa danaha Israa'iil. Xaqiigadaasina waxay ku cad dahay heshiisyada Camp David oo u janjeerta u adeegidda danaha waaweyn ee Israa'iil kana soo horjeeda danaha Carabta.

Sidaas baanay ku habboon tahay in halkan lagu muujiyo fikradda Begir kuna saabsan heshiisyada Camp David. «Wu.

xuu arkay faa'iidada ugu jirta Israa'iil dib ugu noqoshada dhulka ay Masar ka qabsatay iyadoo lagu dhaafsanayo haysashada dhulalka kale oo ah haysashada dhabta ah ee daanta Galbeed, Qaza Buuraleyda Goolan, iyo Jaruslam. Ku dhawaaqidda Biganna ka dib shirkii Camp David waxey caddeynayaan sida dhabta ah ee asagu u fasiraayo natiijooyinkii shirkaas ay yihiin sida kor ku xusan».

Dhinaca kalena, kuwa cudurdkaarka u sameynaya Mardexweyne Saadaat waxey qabaan ka qaadidda mashaakilka badan oo ah tiro badida dadka Gaadiidka Gurya dhis ka oo hor yaala Masar waxey Saadaat ka dhigeysaa qof dantiisa garta oo nabad raadis Israa'iil la rabo. Waxey kaloo qabaan in Saadaat uu ka jawaabaayo baahida dadkiisa. Taas oo ah «In Dow-

ka maarmin u weecidda khaylad kale oo Carab ah aanay raadkeeda shaqooyin dibadeed oo muhim u aheyn waariinteeda»

Halkan tilmaantu waxey tahay qadiyadda Falastiin. Waxaana si aad u muuqata in falanqeyntaas kor ku xusan ay tahay ka dhex abuuridda is afgaranwaaga Dowladaha Carbeed iyadoo la burburi-naayo mashaakilka gaar ahaaneed oo dal waliba oo Carab ah. Taas oo u jeedda deedu tahay oggolaanshaha dal fulinaya danihiisa gaarka ah oo ka hor imanaysa danaha waaweyn ee Ummadda Carbeed.

Iyadoo arrimihaas kor ku xusan maskaxda lagu hayo ayaa Dowladaha ugu muhiimsan ee heshiisyada «Camp David» ay yihiin:-

- (b) U hawliyaareynta faragelinta dal lixaad leh arrimaha Carbeed oo hab wisaad ah;
- (t) Aqoonsiga markii ugu horreysay haysashada Israa'iil ee Falastiin;
- (j) Ka goynta Masar Ummadda Carbeed iyadoo ay xuntahay labada dhinacha.
- (x) Xadidinta dhaqdhaqaaqa xoreynta Falastiin PLO iyo baab'inteeda.

Markaas, waxaa caddaan ah Bigiin oo gacanta Sare heley heshiisyadii Camp David. Haddaaney arrintu sidaas aheyna sida faanka awooda leh umuu hadleen tanaasulimeyno Qaranimada Sahyuuniyadda, dib u noqomayaan Cildamada Sahyuuniyadu, mana

jiro waqti ay ku egtahay haysashada Qaza iyo Daanta Galbeed ee Webiga Urdun, Ma jireyso Dowlad Falastiin ah, maya (PLO) Ururka Dhaqdhaqaaqa Xoreynta Falastiin, lamana fulinaayo dib u soo noqoshada. Dad badan qaxooti ah oo Falastiiniyiin ah Dhulkoodii, lamana joojinaayo degmooyinka ay Yuhuuddu ka dhisayaan Daanta Galbeed iyo Gaza waxaa ka badan muddada Seddex bilood ee dhismahaas la joojiyey, mana jiraan isku xirka heshiis do'ceed ee Masar iyo Israa'iil iyo horumarinta xukunka, gudeed ee Daanta Galbeed, iyo Qaza, dibna loogu celinmaayo magaalada Juruslam ee Carabta ah Qaranimada Carbeed;.

Sidaas darteed, hadalladaas kor ku xusan ee Bilgiin u farsiraayo heshiisyada «Camp David uma leh Carabta wax faa'iido si ay u aqoonsadaan.

Wuxuuna Saadaat ku jiri lahaa heer aan lagu tilmaami karin inuu gaf galay haddii ku guuleysan lahaa arrimahan soo socda:-

1. Aqoonsigu haysasho la'aanta dhul xoog lagu qabsaday;

2. Aqoonsiga Qaranimada Carbeed ee dhulkii laga qabsaday dagaalkii 1967kii;

3. Fulinta go'aanka Qaramada Midoobay ee ku saabsanaa qadiyada Falastiin iyo xaqay u leeyihiin in aayahooda ka taliyaan.

4. Joojinta Degmooyinka Yahuudda ka dhisayaan dhulalka ay Carabta ka qabsadeen dagaalkii 1967kii; Xilliga lagu jiro ku wareejinta xukunka gudeed ee Qaza iyo Daanta Galbeedka;

5. Go'aan cad oo ku saabsan arrinta Juruslamta Carabtu iyo Buuraha Goolan.

Maqnaashaha shuruudahaas hore loo sheegay waxey dhalisay in dhammaan dalalka Carbeed ay ka soo hor jeestaan heshiisyada «Camp David». Arrimahaas badanna ka dhigay wadiiqooyinka taabagalka ah ee u furan dalalka Carabta oo ah dhisamaha

gaashaanbuur siyaasadeed, Ciidameed oo ay saldhiga u yihiin Ciraaq iyo Siiriya iyo dib u soo nooleyntu Jabhadda Waqooyi iyo Bariga ee Israa'iil lala leeyahay iyadoo la waayey middii Koonfureed. Waxey Dalalka Carabtu ka codsadeen Saadaat in aan Israa'iil la saxiixan heshiis doceed.

Waxaana intaas u dheera in ay Sagaal Bilyan oo Doolarka Mareykanka ah hanti ah ay meel isla dhigeen si loogu kaalmeeeyo Ururka dhaqdhaqaaqa Xoreynta Falastiin iyo Dawladaha Carbeed ee si toos Israa'iil uga soo horjeeda.

Arrimahaasina waxey ahaayeen waxyaalihii ka soo shaac baxay shirkii 6aad ee ay dhaqan Madaxweynayaasha iyo Boqorrada dalalka Carbeed ku qabteen Magaada Madaxda Ciraaq ee Baqdaad

1. «FAALLADA», Jornaalka Bariga DHEXE EE DAWLIGA Nofember, 1968. Baalka. 3aad.

2. Isla mid; Baalka. 4aad

3. Isla Mid; Baalka. 8aad.

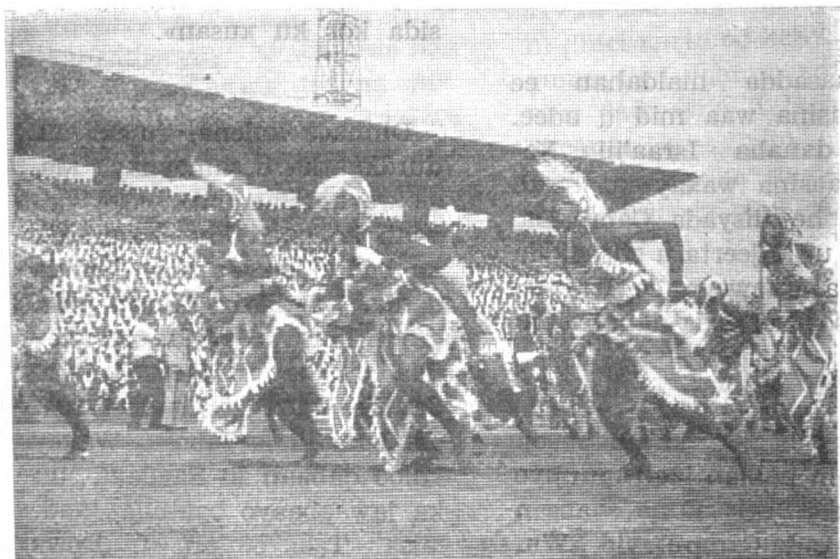
Shirweynihii 11aad ee XDG

— Xuseen Max'ed Aadan —

Shirweynihii 11aad ee Xisbiga Dimoqraadiga ee Gini (PDG), waxa lagu qabtay Koonakri - 17 - 21kii Diisembar 1978. Sida ku xusan qodobka 21aad ee Xeerka Xisbiga Dimoqraadiga Gini, waxa Shirweynahaa ka soo qayb galay: — Xubnaha Golaha Dhexe Xisbiga Dimoqraadiga Gini.

— Min Labo ergo oo ka socotay qaybaha kala duwan ee Xisbiga Dimoqraadiga Gini.

— Xubnaha Guddiga Qaran.

ka ee Ururka Dhallinyarada Gini, oo ah ururka Dhallinyarada Kacaanka ee Afrikada Dimoqraadiga ah. (JRDA).

— Xubnaha Guddiga Qaranka ee Ururka Haweenka Kacaanka Gini.

— Xubnaha Guddiga Qaranka ee xiriirka waddaniga shaqaalaha Gini.

Guud ahaan waxa Shirweynaha ka soo qayb galay - 1,504 Ergo oo kala ah: 346 - Macallimiin ah, 144 Guud ahaan ka socota maamulka, 125 Shaqaalaha Caafimaaadka, 291 - ka socota Beeraha, 56 farsamoyaqaan, iyo shaqaale ah, 36 Injiyeero ah, 5 Xisaabiyayaal ah, 32 ka shaqeysa ganacsiga, 6 Nabad sugidda ah, 20 ka socota isku duwidā iyo Agaasinka Beeraha iyo 5 Ciidammada qalabka sida ah.

Shirweynaha waxaa kaloo ka soo qayb galay 109 wafdi oc marti ah, kana kala socota axsaab, sida wafdiga XHKS iyo ururro caalami ah.

Qodobka doodda ee shirweynahaas Ilaad wuxuu ahaa: «Kor u qaadidda awoodda dadweynaha», si koobanbaddii aan u tilmaanno micnuhu wuxuu ahaa - kordhinta kormeerka dadweynuhu ay ku leeyihiin maamulka dawladda. Arrinta waxa kaloo la socday in jagoo-yinka maamulka lagu doorto shirarka Xisbiga, tusaale ahaan guddoomiyayaasha Gobollada. Markii hore jagoo-yinkan oo kale waxaa si toos ah u magacaabi jiray madaxweynaha. Hase yeeshee wixii hadda ka dambeeya waxay u dhacaysaa si doorasho Xisbiyeed ah; iyadoo ay dadweynuhu ka soo qayb galayaan. Hal-ku dhegga shirweynuhu wuxuu ahaa «In shaqada loo dhii-

bo qofkii u qalma».

Si Kor loogu dhigo loona suurta geliyo xoojinta awoodda dadweynaha ee kormeerka iyo ka qayb galka arrimaha dawladda, wuxuu shirweynuhu go'aan ku gaaray inay dawladdu noqoto «dawladda Xisbi»; si looga dhabeeyo qaybta hore ee taariikhda Gini.

Furitaankii shirweynaha, waxaa la dhageystay warbixinta guddiga Kormeerka, oo qaadatay 7 saacaadood; oo uu soo jeediyey Xoghayaha Guud ee Xisbiga Dimoqraadiga Gini, ahna madaxweynaha Gini - Jaalle Axmed Seku Tuure. Warbixintu waxay qeexday qawaaniinta guud ee Horumarka Bulshada iyo sida gaarka ah ee ay qawaaniintaasu uga muuqdaan Afrika iyo gaar ahaan Gini; waxayna tilmaameysey Asalka, dabeecadda iyo horumarka Xisbiga dimoqraadiga Gini (PDG), iyo Kacaanka Gini. Warbixinta waxa lagu xusay horumarka Gini ay ka gaartay - qaybaha kala duwan ee Siyaasadda, dhaqaalaha, Bulshada iyo dhaqanka.

Madaxweynaha Axmad Seku Tuure wuxuu micneeyey tallaabooyinka cusub ee diblomaasiyadda Gini; wuxuuna til-

maamay in muddadii ka dambeysay shirkii Monoroofiya 1978dii, ay Gini aad ugu hawl-gashay wanaajinta xiriirka ay la leedahay - Ayfoori Koost (Ivory Coast) iyo Senegaal (Sengal). Arrintaasuna waa mid la xiriirta Nabad ku wada noolaanshaha, oo ah hagaajinta waddamada walaalaha ah. hase yeeshee kala leh - maw-waaqiif aydiolooji oo kala duwan.

Madaxweynaha Axmad Seku Tuure, wuxuu ku nuuxnuuxsaday in tallaabooyinka laga qaaday dhinaca diblomaasiyadda ahayn mid lagu beddalayo Siyaasadda Gini. Wuxuu carabka ku adkeeyey kuna celceliyey-in Siyaasadda Kacaanka Gini, uu la mid yahay sida dalalka doortay Jidka horumarka ee hantiwadaagga.

Shirweynuhu wuxuu doortay Guddi Siyaasadeed oo ka kooban 15 xubnood, oo uu ku jiro Xoghayaha Guud - Axmed Seku Tuure. Ergooyinka 34 ta gobol wuxuu mid waliba lahaa hal cod, sadexda urur bulsho:

— Dhallinyarada, Haweenka iyo Shaqaalaha waxay lahaayeen min Hal cod; taasoo 14ka xubnood ee Guddiga Siyaasadda ay cod siinayeen - 37 cod

shirweynuhu wuxuu mar kale si buuxda u doortay Xoghayaaha guud. Hase yeeshee 14ka xubnood ee guuddiga Siyaasadda waxay qaarkood heleen 37dii cod oo dhan, qaar waxay heleen - 35 cod, qaarka kalena waxay kala heleen 32, 28 ama 22 cod. xubinka ugu codka yaraa wuxuu helay 18 cod.

Shirweynuhu wuxuu go'aan-saday in xubnaha kale ee Gollaha Dhexe lagu doorto fadhi gaar ah oo la qaban doono. Maajo 1979. Wuxuu Xisbiga dimoqraadiga Gini yeelan doonaa 15 xubnood oo Gola Dhexe ah iyo 15 xubnood oo guddiga siyaasiga ah. Waxaa kaloo dabayaaqada sannadkan la qaban doonaa doorashada Baarlamaanka.

Shirweynuhu wuxuu go'aan ku gaaray magac cusub oo dalka loo bixiyo, oo ah: Jamhuuriyadda dadka Kacaanka Giini. Gabagabadii Shirweynaha, Madaxweyne Axmad Seku Tuure wuxuu caddeeyey in saliidda ka mid noqon doonto garwaaqada dabiiciga ah ee Gini; in kasta oo uusan caddeyn tirada saliidda. Wuxu tilmaamay in sahankii ay sameysay Wakaaiaada saliidda dalka, iyo shirkadaha Maraykan (U.S.A.), Faransiiska iyo Yogulaafaakiya ee ay xiriirka la leedahay ay muujiyeen in uu jiro keyd saliid ah. Gini waxay hore caan ugu tahay oo ay saddex meelood, labo meelood oo dunda ah soo saartaa macdanta Buksaaydka (Bauxite) iyo waxa kayd u ah in ka badan 40,000 oo milyan oo bir ah; ahna nooca wanaagsan, iyo sida kale Yuuraaniyum, Luul, Koobar iyo Maangaantis. Sidoo kale waxaa Gini ka bilowda wabiyada waaweyn ee Galbeedka Afrika; kuwaasoo Giini siiyey awood ballaaran

dhinaca Beeraha iyo Quwadda Korontada.

Waxaa 1979ka la qaadanaayaa qorshe cusub oo 5 sano ah kaasoo u baahan maalgelin ballaaran. Madaxweyne Axmed Seku Tuure isagoo ku nuuxsuuxsanaya sarreynta horumarka dhaqaalaha wuxuu hoosta ka xariiqay in Giini ay ku sii socon doonto jidka Hantiwadaagga, isla markaasna sii ballaareneyso iskaashiga caalamiga ah iyadoo aan qolana fogeyneynin; taasoo ujeeddadeeda tahay xoojinta madaxbanaanida iyo kor u qaadidda nolosha dadka.

Madaxweynuhu isagoo qadarinaya Shirweynaha wuxuu sii daayey maxaabiista siyaasadda, wuxuuna kaloo saamaxay soona dhaweeey iney dalka ku soo noqdaan dadka reer Giini ee dalka ka baxsaday, laaji ahaana ugu nool dalal kale. Shirweynuhu wuxuu muujiyey niyad saamaxaad iyo dembi dhaaf ah; wuxuuna ku baaqay xoojinta qarrannimada iyo midnimada

Guud ahaan Shirweynuhu, wuxuu dhageystay 38 warbixinood oo ay soo jeedidiyeen ergooyinka iyo 65 dhambaal oo ay soo jeediyeen martida dibaddu. (Waxaad cadadkan Halgan ku arkeysaa dhambaalka wafdiga XHKS, uu ka jeediyey Shirweynahaas).

Wafuuddii martida aheyd ee ugu waaweyneyd ee shirweynaha Giini iyo xuska 22ka Nofembar ka soo qayb gashay waxa ka mid ahaa Madaxweyne ku xigeenka Roomaaniya, ku-xigeenka Wasirada ee Vietnam; Mudane Edgar Faure oo wakiil ka ah Madaxweynaha Faransiiska iyo Mudane An-

drew young, oo wakiil ka ah Madaxweynaha Mareynkanka Kaartar.

Ka hor shirweynaha waxaa Konaakry lagu qabtay 13.16kii Nofembar 1978 aqoon isweydaarsi caalami ah oo la xiriira aydiloojiyada. Qodobka ugu muhiimsan ee aqoon isweydaarsigu wuxuu ahaa «Socodka Afrika» wuxuuna qaabka aqoon-isweydaarsigu u socday ahaa Xisbiga Dimoqaraadiga Giini, oo ka soo diyaariyey qoraal la xiriira qodob hoosaadka doodda oo ah:

B) Halganka dhaqdhaqaaqa waddaniga.

T) Min xoriyadda dadka ilaa xoriyadda adamiga, oo uu soo jeediyey Madaxweyne Axmed Seketuure;

J) Saldhigga kor u qaadidda horumarka dhaqaale madaxbannaan;

X) Baahida xoojinta midnimada Afrika;

kh) Xaaladda iyo dariiqadda horudhigidda siyaasadda dhaqanka;

D) Diinta iyo Kacaanka; oo uu soo bandhigay Madaxweyne Seku Tuure, oo ahaa shir Guddoonka Aqoon isweydaarsiga iyo shirweynaha 11aad ee Xisbiga Dimoqaraadiga ee Giini.

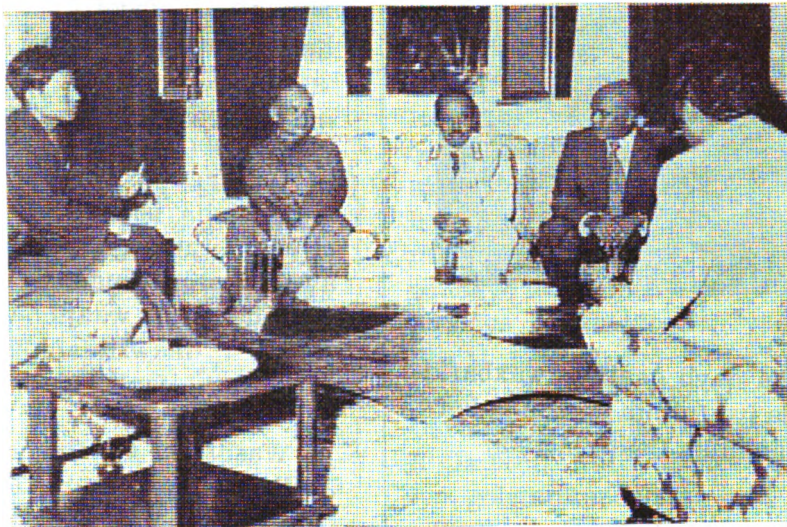
Muddadii lagu jiray hawlaha Aqoon isweydaarsiga caalamiga ah XHKS, wuxuu soo jeediyey qoraal ku saabsan Siyaasadda Dhaqaska iyo Guud ahaan Kacaanka Soomaaliyeed.

WARBIXINTA BISHA

Jaalle Ho Cheng Weng oo yimid Soomaaliya

Madaxweyne ku-xigeenka JDS Jaalle Sarreeye Guuto Maxamad Cali Samatar ayaa ku qaabbilay xafiiskiisa kaaliyaha Abbaanduulaha Ciidanka qalabka sida ee dalka Shiinaha bishii Noofambar 8dii, Jaalle Ho Cheng-Weng.

Waxayna ka wada xaa-joodaan sii xoojinta xidhiidhka ka dhexeeya ciidamadda qalabka sida ee labada dal.

Comrade Ho Cheng-Weng iyo wafdigiis uu hoggaaminayey waxay dhigeen ubax taalladda daljirka dahsoon ee Muqdisho.

Wafdiga oo dalka 7dii bisha ku yimid dalka booga-

sho rasmi ah waxay ka qayb galeen isla maalintii ay yimaadeen qado sharaf uu sameeyey Jaalle Sarreeye Guuto Yuusuf Axmed Salxaan.

Wafdigaa Shiinuhu waxay booqasho ku tageen magaalada Kismayo 11kii Noofambar. Labadii maalmood ee ay joogeen Gobolka Jubbadda hoose waxay booqdeen Beerta Muuska ee Jamaame iyo Barta uu maro dhu-baruh ee Saan guuni.

Waxay kaloo wafdigu ka qayb galeen xaflad ballaadhan oo loogu sameeyey Golaha Hanuuninta ee Kismayo; waxaana ka soo qayb galay madaxda Go-

bolka, ururradda Bulshada iyo dadweyne badan.

Khudbad uu munaasada Ho Cheng-Weng wuxu mahadnaq u gudbiyey madaxda Gobolka iyo dadweynaha sidii diirranayd ee ay isaga iyo wafdiga u soo dhoweeyeen. wuxu kaloo aad u jelleystay midnimada dadweynaha deggan gobolka, taasoo uu yidhi waxay wax weyn ka taridoonta horumarka gobolka gaar ahaan iyo guud ahaan dalka.

Madaxweyne ku-xigeenka JDS Jaalle Sarreeye Guuto Maxamad Cali Samatar wuxuu wada hadal mar labaad kula yeeshay qolka shirarka ee Wasaaradda Difaaca wafdigiis uu hoggaaminayey kaaliyaha Abaanduulaha Ciidamadda qalabka sida ee dalka Shiinaha.

Madaxdu waxay ka wada hadleen xidhiidhka ka dhexeeya ciidamadda labada dal ee Soomaaliya iyo Shiinaha.

Wafdigaa Shiinuhu waxay ka ambabaxeen dalka 16kii Noofambar ka dib markii ay u dhammaatay booqasho toddobaad ah oo ay ku joogeen dalka.

Jaalle Kulmiye oo abaalmariyey 315 Arday

Madaxweyne ku-xigeenka JDS Jaalle Sarreeye Gaas Xuseen Kulmiye Afrax wuxuu bishii Dilsambar 9dii guddoonstiiyey shahaadooyin 315 arday oo ka baxday Machadka Caafimaadka ee Muqdisho iyo Hargeysa.

Ardaydaa oo ah kooxdii ugu tira badneyd ee ka soo baxda Machadyada Caafimaadka, waxay muddo laba sano ah waxbarasho ugu jireen halkaasi waxay na u qaybsan yihiin: Kalkaaliye; Kalkaaliye caafimaad Guud; Faydhowrro; Sheybaarro; Raajo Yaqaan; Kaaliye Farmoshilste iyo farsamo yaqaan qalabka Caafimaadka.

Jaalle Kulmiye oo munaasabadaa khudbad qilmo leh ka jeediyey wuxuu ugu horreyntii ugu hambalyeyey: ardaydaa guusha weyn ee ay ka soo hooyeen waxbarashadooda iyo madaxdii iyo dadkii kale ee

ka qayb qaatay waxbaridda iyo fulinta qorshaha bar-naamijka Caafimaadka.

Jaalle Kulmiye oo ka waramay xilka Wasaaradda Caafimaadku wuxu sheegay inuu xil weyni ka saaran yahay daryeelidda caafimaadka guud ee bulshada, ka hortagga cudurrada iyo fulinta siyaasada kacaanka ee la xidhiidha kor u qaadidda caafimaadka dadweynha.

«Hawsha Wasaaradda Caafimaadku waa mid xasaasi ah oo taabanaysa bulshada qof kasta oo ka mid ahna uu si dhakhso ah u dareemi karo waxqabadkeeda iyo dulucdeeda, sidaa darteednawaxaa shaqaalaha Caafimaadka looga baahan yahay inay ku hirgeliyaan hawlhooda midnimo iyo iskaashi» ayuu yidhi Jaalle Kulmiye.

Madaxweyne ku-xigeenku

wuxu sheegay in madaxda iyo shaqaalaha caafimaadku ammaanahan yihiin doorkii dhaxal galka ahaa ee ay ka soo qaateen ka hortagga dhibaatooyinkii dabiiciga ah ee la soo gud boonaaday dalka iyo guud ahaan hirgelintii ololayaa-shii isdabajoogga ahaa ee ka taabbagalay dalka.

Bulsho caafimaad qabta ayaa horumar ka gaari karta xaggo siyaasadda iyo dhaqaalaha iskana daafici karta cadawgeeda; sidaa awgeedna caafimaadku waa shey qaali ah waajibna ay tahay dhawritaankiisa; ayuu yidhi Jaalle Kulmiye.

Wasiirka Caafimaadka Jaalle G. Sare Muuse Rabbiile Good oo isna ka waramay marxaladihii kala duwanaa ee ay soo mareen Machadyada Caafimaadku iyo guulihii laga soo hoo-yey wuxuuna intaa ku daray in tan iyo markii la asaasay ay ka soo baxeen dad tiradoodu gaadhayso 1410 haatanna ay ku jiraan 1153 arday.

Wasiirku wuxu sheegay in arday tiradoodu gaaraysa 2000 loo qorsheeyey inay ka soo baxeen Machadyada Caafimaadka dalka 1982ka iyo 500 arday oo iyana la filayo inay ka soo baxaan Kulliyadda Caafimmaadka.

Waxaa kaloo munaasabadaasi ka soo qayb galay Duqa magaaladda Muqdisho Jaalle Yuusuf Ibraahim, iyo Wakiilka Laanta caafimmaadka adduunka ee (WHO) u fadhiya Soomaaliya.

Aqoon-isweydaarsi warfidiyeen

Wasiirka Warfaafinta iyo Hanuuninta Dadweynaha Jaalle Cabdisalaan Sheekh Xuseen ayaa bishii Nofembar 20kii uga furay xarunta Madbacadda Qaranka Warfidiyeenno ka kala socda wasaaradda iyo Wakaaladaha la xidhiidha Seminaar.

Tababarkaa oo uu qaban qaabiyey Ururka Carbeed ee Baadhista Cilmiga Warfaafinta wuxuu socon doona muddo bil ah waxaana lagu baranayaa arrimo la xidhiidha habka tebinta, baadhista iyo qoraallada Wararka iyo Jaraa'idka waana kii ugu horreeyey ee noocaas ah ee dalka laga furo.

Jaalle Cabdisalaan oo munaasabadaasi hadal ka jeediyey wuxuu ka wararamay qilmaha uu tababarkani u leeyahay warfidiyeenka Soomaaliyeed, taasoo suurta gal ka dhigaysa inay ka faaii'deystaan waaya-aragnimada ay walaalahooda Carbeed u leeyihiin xagga cilmiga Warfidinta.

«Waxaan shaki ku jirin in dhisiddii hore ee Ururka Carbeed ee Baadhista Cilmiga Warfaafinta ay ahayd mid loo habeeyey danta Ummadda Carbeed iyo horumarkeeda arrintaasuna ay ka dhaletay isbeddel wacan oo laga gaadhay xagga qoraallada iyo warbaahinta si ay kaalin aad ah arrintaasi uga qaadato xag dhaqaale, siyaasadeed, difaac, isku xidhnaanta iyo guud ahaan ilaalinta danaha dunida carbeed.

Jaalle Cabdisalaam wu-

xuu kaloo sheegay inay lagama maarmaan tahay in qaybaha warfaafinta ay door sugan ka qaataan xaqiijinta ujeeddada ay Ummadda Carbeed u halgameyso oo ah inay ka xoroowdo dibudhaca.

«Waxaana xaqiiqo ah in warfidintu ay ahmiyad weyn leedahay oo ay na gaarsiin karto ujeeddada annu higsanayno, marka loo adeegsado si cilmi ah oo ka tarjumeysa horumarka uu dal u baahan yahay halganka lagula jiro gumeysiga, iyo sida gacan loo siinaayo dadyowga u dagaa-llamaya xuquuqdooda, iyadoo si gaar ah loo tixgeli-nayo qadiyadda Ummadda Carbeed, Falastiin, Soomaali Galbeed, Abbo, Ereteriya iyo gobannimadoonka Afrika ee Namibiya, Simbaabwe iyo Koonfur Afrika» ayuu yidhi.

Wasiirka Warfaafinta iyo Hanuuninta Ummadda Jaalle Cabdisalaam Sheekh Xuseen wuxuu sheegay in Warfaafintu ay hoggaamin karo dunida, iyadoo ka badbaadinaysa gardarrada, una hiilineysa Ummadaha la gumeysto, isla markaana Ummadaha adduunka u tilmaameysa qaabka habboon ee kobcinta dhaqaalaha iyo horumarka guud ee saameynaya qofka iyo dhammaan dadka siyaasi ahaan, dhaqaale ahaan iyo bulsho ahaan intaba.

Jaalle Cabdisalaam oo ka hadlayey Warfidinta Soomaaliyeed wuxuu sheegay in iyadoo ka shidaal qaadanaysa barnaamijka

iyo Xeerka XHKS ay idiyolojiyadaba, isla maraawooddey in ay isku dubbariddo dadweynaha iyo kaana ay Ummadda u tilmaanto tubta toosan ee horumar deg-deg ah lagu gaadhi karo iyo qaabka looga hortegayo cadowga dunida carabta.

Wasiirka oo si gaar ah ula hadlayey khubarada ka socota Ururka Carbeed ee Baadhista Cilmiga Warfaafinta ee wax ka dhigaya Tababarka wuxuu yidhi: «Dhammaan guulaha uu Kacaanku gaadhay ee aad wax ka arki doontaan muddada aad Joogtaan dalka waxay ku timid iskaashiga dadweynaha iyo dadaalkooda hagar la'aanta ah, warfidintuna waxay ahayd ma-foorki hawshaasi dhaqdhaqaajinayay»;

Guddoomiyaha Ururka Carbeed ee baadhista cilmiga Warfaafinta Mudane Cabdimuncim Maxamed Al-Saawi ayaa isna ka wararamay ujeeddada loo asaasay Ururka Carbeed ee baadhista Cilmiga uu leeyahay Dunida Carbeed xagga midnimadoodo iyo iskaashigooda guud.

Ururka oo is asaasay mudda imminka laga joogo go 5 Sano, Mudane Cabdimuncim wuxuu sheegay in uu kaalin wacan ka qaato tababaridda iyo kor u qaadidda aqooneed ee warfidiyeenka Carbeed iyo baahinta halgammada qaddiyadda Dunida carabta.

Madaxa wafdiga Mudane Cabdimuncim wuxuu shee-

gay in qofka Warfidiyeenka ahi uu awood u leeyahay inuu dadweynaha ku beero Wadaninimo, Xilkasnimo isla markna uu u gudbiyo fikradadaha saalaxa ah ee madaxda.

Guddoomiyaha Hoggaanka Aydiloojiyadda ee XHKS Jaalle Maxamad Aadan Sheekh ayaa bishii Nofamber 22dii dersi ku saabsan ujeedada iyo istaraatiijiya-da Warfaafinta Soomaaliyeed ka jeediyay tababarka Warfiyeenka Soomaaliyeed.

Jaalle Maxamed wuxuu sheegay in ujeedada iyo istaraatejiyada Warfaafinta Soomaaliyeed ay tahay in dadweynaha la gaadhsiiyo horumar xag dhaqaale'Siyaasad, Waxbarasho, Caafimaad iyo bulshanimu intaba; isla markaana mas-

kaxdooda laga xoreeyi raadkii uu kaga tegay isticmaarku.

Waxaa kaloo ka mid ah ujeedada iyo istaraatiijiya-da Warfaafinta Soomaaliyeed in laga hortago wixii ka hor imanaaya socodka Kacaanka, in la sii xoojiyo dhismaha nolosha dadweynaha gaar ahaan Waxbaridda iyo wixii kale oo soo raaca si loo xaqiijiyo himilada kacaanka ayuu yidhi Jaalle Maxamed Aadan.

Isagoo ka hadlayay mas'uuliyadda Warfidiyeennada, Jaalle Maxamed Aadan wuxuu sheegay in Warfidiyeennada Soomaaliyeed xil adag ka saaran yahay baahinta iyo u gudbinta dadweynaha dhambaalka Kacaanka, wuxuu cadeeyey in qofka Warfidiyeenka ahi ay waa-

jib ku tahay inuu xilkaasi u guto si Wadaninimo leh. Guddoomiyuhu wuxuu sheegay in ay lagama maarmaan tahay in Warfidiyeenku marka hore si cilmi ah u fahmo fikradaha uu u gudbinayo dadweynaha ka dibna uu helo xeeladaha ugu haboon ee uu ku gaadhsii karo Dadweynaha.

Jaalle Maxamed Aadan wuxuu kaloo wax ka taataabtay horumarka weyn ee ay gaadhay warfaafinta Soomaaliyeed muddadii sagaalka sano ee kacaanku hayey maamulka dalka wuxuuna sheegay inay door weyn ka cayaartay horumarka uu dalku ka gaadhay xagga siyaasadda, dhaqaalaha, waxbarashada, Caafimaadka iyo nolosha bulshada.

Wareysi lala yeeshay Wasiirka Arrimaha Dibedda

Kalfadhigii 33aad ee qarammada Midoobay arri mihil ugu waa weynaa ee lagaga dooday maxaa ka mid ahaa; Xuraynta waddammada ku jira gacanta gumaysiga iskaashiga iyo is afgaradka dawlada ku jira Qarammada midoobey isku dheellitirka dhaqaalaha dunida iyo xalinta mashaa-kilka ka socda dunida meelo ka mid ah. Sidaas waxaa sheegay wasiirka Arrimaha Dibadda ee J.D.S. Jaalle Cabdiraxmaan Jaamac Bare oo bisha Nofembar 14dii waraysi la yeeshay wariyayl.

Wasiirku wuxuu sheegay in J.D.S ay shirkaasi ka jeedisay khudbad siyaasi ah oo la xidhiidha aragtida

guud ee ay ka qabto arrimaha shirkaa looga hadlaayey iyo qadiyadda dadka Soomaalideed oo ay xabashidu gumeysato.

Wasiirku wuxuu sheegay in dhammaan wufuuddii shirkaas ka soo qayb gashay isla garteen in qadiyadda dadka ku nool Soomaali galbeed tahay mid xaq ah. una baahan in si nabadgelyo iyo caddaalad ku dhisan loo dhammeeyo.

Jaalle Cabdiraxmaan xuwuxuu cadeeyey in wufuuddaasi ay qireen in sida qudha ee arrintaa lagu dhammeyn karo ay tahay inay dadkaasi aayahooda ka taliyaan. taasoo waafaqsan xeerka u degsan qarammada

Midoobay. Ururka Midawga afrika iyo waddammada dhexdhexaadka ah. iyadoo isla markaana ah mabda caan ah oo ay dawlada xorta ahi ee maanta jira ku gaadheen gobannimadooda.

Wasiirka oo ka waraamin ayey arrinta dadka reer Namibiya ee gumeysiga ku jirta wuxuu sheegay in JDS ay shirkaas ku taageertay sidii horeba caadada ugu ahayd in xornimo buuxda la gaadhsiiyo dedkaasi xornimadaas oo ah mid cadaalad ku dhisan oo ay si buuxda uga qayb qaateen dadka ku nool halkaa ee aysan noqon mid dhalan teed ah sida ay doonayso dawladda midabtakoorka ee koonfurta Afrika.

Jaalle Cabdiraxmaan Jaamac Barre wuxuu u rajeeyey dadka Reer Namiibiya in ay hantiyaan gobanimadooda kuna soo biiraan sannadka cusub Ururrad Qarammada Midoobay iyo Midowga Afrika.

Isgoo ka hadlayey dheellitirka dhaqaalaha aduunka Jaalle Cabdiraxmaan wuxuu cadeeyey in Soomaaliya ay aaminsan tahay in xidhiidhka Dawladaha nore u maray iyo kuwa soo korayaa uu noqdo mid caddaalad ku dhisan.

J.D.S Siyaasadeeduwaxay taageersan tahay in la xoojiyo wadajirka is-fagardka iyo wax wada qabsiga dadyowga adduunka ku nool ay si caddaalada ku jirto ku wada nooladaan ayuu yidhi Wasiirku.

Mar uu ka hadlayey dhimista hubka culus wuxuu sheegay inkastoo aan la dhammaystirin arrintaas haddana la qaaday tullaabo ishaaraysa in xal laga gaadhoo hubkadhimiistiisa wuxuu tilmaamay nin arrintaasi gaar ahaan xil weyn ka saaranyahay dawlada

ka haysta hubka culus.

Wasiirku wuxuu cadeeyey in qodobbada u waaweyn ee arrinta hor taagan hubka dhimiistiisa ay ka mid yihiin dawlada isticmaarka ah oo maalin walba maallinta ka dambaysa sii kardhinaya hubka si ay awood ugu helaan cabudhinta iyo dilka ay ku hayaan dadka ay gumeystaan.

Waa in adduunku aragti gaar ah ka yeeshaa gumeysiga. dadyawga la gumeysanayo oggolaado inay aaya hooda ka taliyaa. adduunkuna waa inuu u gudbaa is-afgarad iyo wax-wada qabsi xag kasta ayuu yidhi Jaalle Cabdiraxmaan.

Wasiirku wuxuu ku tilmaamay fikraddii ay Soomaaliya soc jeedisay iyo mawqifkeeduba in ay ahaayeen kuwo aad loogu qushuucay dawlado badan oo shirkaa ka soo qayb galayna ay isku wafaqeen.

intii uu dibadda ku maqnaa Wasiirku wuxuu ka jawaabay martiqaad ay ku sharaftay dawladda iswidhan si uu uga qeyb qaato dood lagaga hadlaa-

yey arrinta Geeska Afrika oo ay ka soo qayb galeen xeel-dheerayaasha dunida, siyaasiin sare iyo culumada baadha mashaakilka dunida oo lagu qabtay mac-hadka Siyaasiga ee iswidhan.

khudbad uu Wasiirku kullankaas ka jeediyey wuxuu tilmaam cad ka bixiyey siyaasadda isticmaarka madaw ee geeska Afrika.

taariikhdiisa sidii uu u qabsaday tihulka uu gumeysito iyo xaalladda xaqiiqada ah ee maanta ka taagan.

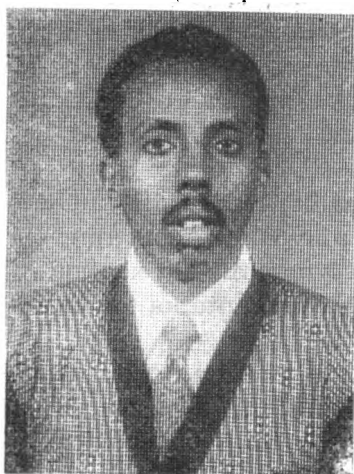
Jaalle Cabdiraxmaan wuxuu Khudbadiisa ku sheegay in daka ku hoos nool gumeysiga madaw ee xabashida ay halgan dheer u socmareen madaxbannaanidooda, haatanna diyaar u yihiin inay naftooda u huraa sidii ay ku gaadhi lahaayeen xornimo buuxda.

Wasiirku wuxuu shirkaasi ka cadeeyey in Saamaaliya ay u arkayso sida keli ah ee loo xallin karo dhibaataada Geeska Afrika ay tahay iyadoo dadkaa loo oggolaado inay aaya-hooda ka taliyaan.

HIDDAHA IYO DHAQANKA

Fanka iyo shaqaalaha

Rashiid Sh. Cabdillaahi

Nolosha aadamiga shaqo a-yey salka ku haysaa haddii aan shaqo jirin nololi ma jirteent, intaas oo keli ah ma ahee xarakada maskaxda dadka iyo iyo dareenkiisu, fikir iyo fannid uu yahayta, shaqada dadka ayuu ka soo faafaa:

Taa su waa xaqiiq taariikhdu sugtay. Shaqadu dadka dunida ay ku nool yihiin ay la kulansiisaa, halkaas ayaan ka heleynaa macnaha. Xaaladda iyo xiriirrada ka dhe-xeeya. Taas baa siyaal kala duwan loo cabbiraa fankuna kuwaas ayuu ka mid yahay.

Hase yeeshee qof shaqaale ahi ma fannaan baa? mase noqon karaa?

Waa run jirta oo kala baxa shaqada gacanta iyo ta maskaxda iyo dulmiga dadka shaqeeya ku dhacay, gaadhayna heer adoonsi buuxa ah, wuxuu keenay in kartida maskaxeed iyo dareen ee dadka shaqeeya. Lakhtiiyo oo laga reebo abuurka fikirka, cilmiga suugaanta iyo guud ahaanba fan-

ka. Xaaladda sidaas ah waxaa laga arkay dhammaan bulshooyinkii cadaadiska Qofka shaqeeya gundhigga u ahaa Hase yeeshee xataa bulshooyinkaas laftooda halganka dadka shaqeeyaa wuxuu dhexdooda ka soo saaray abwaanno aan tiro yarayn oo ku caan baxay fikir fan iyo suugaan intaba.

Waxaase awoodda abwaan-nimo, ee hab bulsheedkii du-qoobay duugay, dadka shaqeeya ka soo dhex baxday markii bulsho dadka shaqeeya ka dhismi abuurantay ee cadaadis bulshannimo baxay. Bulshadaasi waxay dadka shaqeeya u suuragelisey waxbarashadii ka xaaraansanaan jirtey waxayna gacantooda gelisey tacabka ay soo saaraan, waxayna awoodisey in ay noloshooda ka taliyaan. Markaan bay soo dibed baxday kartidii dadka shaqeeya oo ay ka muuqatay cilmiga iyo teknikada ay sida joogtada ah u hormariyaan

fikirka iyo falsafadda, maa-mulka nolosha bulshada iyo fanka iyo suugaanta gacan inta yar ka baxday ee yeeshay dabeecadda dadweyne; halkaas oo malaayiin qad ahi maaleh kasta weji hor leh ka dhaliyaan.

Tijaabadaasi beentii taariikhdu gudubtay isku qancin jireen, dadka shaqeeyana ku himilo jebin jireen bay qaa-wisay. Borobagaandada ay faafiyaan baa ahayd, ilaa haddana ah, in dadka inta dhe-regsan ee maalka lihi inta maskaxda badan, fekerta, aragtida aqoonta, fanka iyo suugaan abuurii karta tahay; inta badan ee damiinnimadu baxaalli u tahayna inta aan gacanta oo ay wax ka qabtaan mooyee maskax wax dhasha lahayn; sidaas darteedna faq-riga ayagu ay isugu wacan yihiin. Been bay taasi noqotay oo runtii tijaabada kor ku xusan baa sugtay.

Imnisa abwaan oo mowhi bad weyn leh aanse la aqoon asaguna is-aqoon, lagana yaabo in abwaanmadiisu gaadhay, raacato ah, ama beer yar gacanta ku qoda ama dubbe bir ku tuma, amase dekedaha ka xamaala amase haddaad doonto ilaaliye guri hortiis ku waabariista ah? Kaalinta ay tacab abuurka, farsamada iyo teknikada ka qaataan baa Jawaab inoogu tilan, aanse xiriirka guud ee shaqaalaha Soomaaliyeed la fiirinno tallaabada qaayaha leh ee uu ku dhaqaaqay.

XUSUUS IYO FANNAANKA SHAQAALAHA.

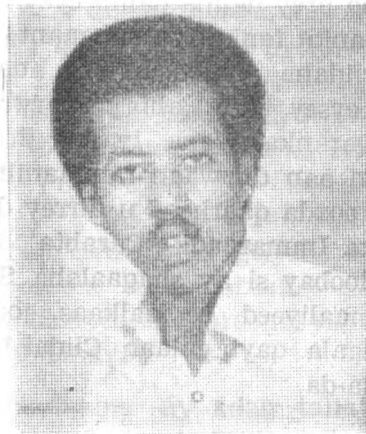
Xusuus waa magac koon fannaaniin ah, muusigyahan maansoyahan iyo heesaa leh. Waa koox aad u da' yar oo aan weli laba jirsan. Fadiga abuuritaankeeda guud ahaan waxa leh Xiriirka Guud ee Ururrada Shaqaalaha Soomaaliyeed, gaar ahaanna waxaa ku mahadsan Jaalle Cabdi Muxumad Amiin, Cabdi Calasow, Abuukar Cali iyo Ibrahim Iidow oo dhammaantood macallimiin muusig ah. Goormey abuurantay? Sidee bay ku abuurantay? heerarkee bay soo martay? Intee bay guulo gaadhay? maxaase dhibaatooyin horyaal?

Su'aalahan iyo kuwo kaleba waxaan ula tegey Jaalle Cabdi Muxumad Amiin oo ah Xoghayaha Fanka ee XGUSHS, ma

s'uulna kooxda ka ah. Waxba yeynaan su'aal iyo jawaab isbarbar dhigin ee warkiisa oo buuxaa waa kan:

ABUURKII XUSUUS:

Dhismihii Xiriirka Guud ee Ururrada Shaqaalaha Soomaaliyeed ka dib waxaa la abuuray waaxda fanka oo raacsan guddiga fulinta ee XGUSHS. Markaas bay timid fikradda ah in waaxdu ku tallaabsato sidii ay u soo dibed saari lahayd mowhibadaha shaqaalaha ku duugan. Dhibaataada waxay ahayd sidee loo helaa ama loo aqoodaa oo loo soo soocaa dadkaas? Waxay noqotay in, inta aan wax kale la isku deyin, la sameeyo dugsi muusigga laga barto, muujiyana dadka kartida fannannimo leh. Dadka dugsigaas ka soo baxa ayaa koox cid la-

ga dhigo ugu dhawaa. Dugsigaas waxaa la furay bishii Oktoobar 25keedii, 1977kii.

Hase yeeshee sidee lagu keenay dadkii dugsiga wax ka baran lahaa?

Tallaabadii noogu horreysey ee aannu u qaadnay waxay ahayd, buu Cabdi Muxumad yidhi, in aannu Ururrada shaqaalaha weyddiinno in ay dugsiga dad wax ka barta u soo diraan. Dad badan baa sidaas noogu yimid oo ka mid ahaa dadkii Ururradu magacyadooda noo soo gudbiyeen

Hase yeeshee tallaabadaasi sidii la rabay uma hirgelin, waa-ya dad badan oo ka mid ahaa baa muddo yar ka dib dugsiga ka go'ay oo iska tegey. Gadaal waxaannu garannay in usluubkii aanu dadkaas ku keeney laga habboonaa, waayo xafiisyo ayuun baan farray in ay dad noo soo diraan, lamase hubin in dadkaasi yihiin kuwii fanka u ja-jabnaa ama rabid u hayey. Qaar badan oo ka mid ahaa waxay u qabeen in barashada muusigu wax hawl yar oo aan waqti badan ka qaadanayn tahay, muddo saddex bilood ku simanna ay ku dhammaysan karaan. Markii ayse muddo yar joogeen bay arrini si kale noqotay, markaas baa qaar badani irida weydaarteen.

Waxaa noogu xigtey in aannu dadweynaha war hordhigno oo wargeyska Xiddigta Oktoobar ogeysiis ku faafinno, annaga oo qof kasta oo karti isku og ama jacayl barashada muusigga u haya ugu baaqayna in uu dugsiga ku soo biiro. Run ahaan tallaabadaasi tii hore wey ka fiicnayd, waayo waxay suurto-gelisay in ay markan yimaaddaan dad iskood u socda si joogta ahna tababarka ula xiriira.

Qaabkani waxaa kale uu suurageliyey in laga baxo fikraddii hore ee ahayd in dadka shaqaalaha hadda ah oo keli ah loo ciidan doonto, waxay jidka u furtay qof kasta oo barashada muusigga raba. Dadka sidaas dugsiga ku yimid waxaa ka mid ah shaqaale dawladeed, kuwo hay'ado gaar ah u shaqeeya, macallimiin, Jaamiciyiin arday iyo dad aan markaas shaqo lahayn.

Muddo intee ah baa tababarku qaatay ilaa koox tumidda muusigga hanatay soo baxday?

Sida runtu tahay barashada muusigga sida la moodayo uma fududa, gaar ahaan marka si cilmi ah loo baranayo ee qoraalkiisu yahay dersi aasasi ah. Marka aan sidaas u eego haddaba meel fog ma joogno oo weli wax baa noo hahadhay baan odhan karaa. Hase yeeshee si aannu heerka aan nu hadda joogno u soo gaadhnaw hawl aan yarayn baannu soo qabaney. Tallaabooyinkii noogu horreeyey waxay ahaayeen barashada mabaadii'da qoraalka muusigga iyo notada. Muddo ayaa tababarku si daas ahaa. Kadib baa la bilaabay sida qalabka loo tumo loona raaco muusigga notada ku qoran. Muddo Sannad ku dhaw bay ahayd baan odhan karaa ilaa aan ka soo gaadhney heer aan abuuri karno koox muusig dad la hor geeyo tunta. In kasta oo ka hor marmar meelo qaarkood aan muusig iyo heeso dadweyne hortii ka dhigney, haddana idii bishii Oktoobar 1978kii bay ahayd markii u horreysey ee aanu si koox ahaan ah isugu deynay in aannu si buuxda koox u noqonno, fan dadweyne la horgeyn karona aannu sameyno.

Hawlaha fanka ah ee kooxdu ilaa hadda dadweynaha ku la xiriirtey waxaa u muhim.

san bishii Ogoosto 1978kii oo Kooxdani dhigtey tartankii u horreeyey ee noociisa ahaa, kaas oo ahaa tartan heesageeda dhex maray laguna qabtay masraxa waddaniga, laguna magacaabay koobkii Barkhad-cas. Waxaa kale oo jirey uguna dambeeyey tartankii fanka iyo suugaanta ee ciidaha Oktoobartii u dambeeysey lagu qabtay carwada Qaranka. Waxa iyana jirtey in aan dhowaan fannaaniinta kooxda qaarkood u dirrey dalka Immaraadka Carabta. Mid doobay si ay shaqaalaha Soomaaliyeed ee dalkaas jooga ugala qayb galaan Ciidal Uda-da.

HEERKEE HADDA KOOXDU JOOGTAA?

Su'aal — Jawaab iyo ra'yi is daafsiba markuu na dhex maray Jaalle Cabdi Muxumed sidan bay ugu muuqataa:

Uma arko in aannu weli meel fog joogno. Ilaa hadda dad tababar ku jira ayaannu isu haysannaa. Koox dhinac kasta ka dheellitiran weli ma nihiin, meesha aan ugu roon nahay ee aan is leeyahay heer baad ka gaadheen waa muusiga. Dhinaca heesaha tayo ahaan ma liidano, waxaase na-

gu yar tiro ahaan waayo tirada kooxi ku shaqeyn karto ma hayno. Waxaas taas nooga daran oo aanu aad uga liidannaa xagga Jilidda masraxeed».

MAXAA DH/BATOOPYIN AH?

Cabdi Muhumed waxay ugu muuqataa in dhibaatooyinku badan yihiin waxaase u daran awood yarida aan suurageleyn in si dhakhso ah lagu gaadho heerka dugsiga lalaba. Waxaa dugsigu u baahan yahay awood qalab iyo macallimiin ku filan. Kooxdu fannaanniin badan bay u baahan tahay in ay dadweynaha ka dhex xusho dad badan baa shaqaalayn u baahan. Baahi misaanayadeed baa meesha soo galeysa. Awoodda hadda jirtaa wey yar tahay, himilooyinka dugsigana ma gaadho. Xiriirka Guud haddaba dadbuu shaqaaleeyey, hase yeeshee waa dad kooban. Dhibaatooyinku weligood joogto ahaan maayaan, mustaqbalka waannu ku kalsoon nahay.

Gebogebo ahaan, hadalka Cabdi Muxumed oo intaas ku dhan, waxaan muran lahayn in kooxda Xusuus ifbax qiimo leh tahay. Muddada yar ee ay jirtey waxay karti u yeelatay dhismo koox muusig oo kooxaha ka da'da weyn la siman cilmiyeyntiisana qaar badan kaga horreysa, waxay kale oo soo saartay codad iyo heesayyo cusub oo ka hor mari kara magacyo hadda fiq sare jooga. Codka Baasharax oo kale oo Xusuus ka soo dhex baxay cod u dhigmaa maanta ma dhawaago, heesta amow-ilig ee uu qaadaana waxay matalaysaa heer hor leh oo aan heesta Soomaaliyeed weligeed hore u gaarin. Dhibaato kasta oo maanta hortaal, haddana si da Cabdi Muxumed yidhi waa laga bixi doonaa, mustaqbalka kana aaya wanaagsan baa jira.

BUUGAAGTA & QORAALLADA

Guud-mar Buug

Dhibaatooyinka u iilashada hantiwadaagga oo uu qoray — Mai Palmberg, — lagana soo saaray Machadka darsidda Afrika ee Iskandineefiya.

— Maxamuud Cabdi Cali «Beyr»

Qoraalkani waa mid muhiimad ballaaran leh, oo la xiriira arin muhiimad gaar ah leh, oo ah: jidka horumarka ee aan hantigiisiga ahayn, oo ay wad. dammo badan oo ka tirsan du nida saddexaad raacaan si ay isbeddel horusocod ah ugu sameeyaan dhismahooda dhaqan-dhaqaale. Buuggu wuxuu ka kooban yahay kow iyo toban qoraal, oo ka kala hadlaya wajiyada kala duwan ee uu leeyahay u iilashada Hantiwadaagga. Maqaalladahaas kow iyo tobanka ah, waxa la soo hordhigay siminaarkii lagu qabtay Manasaari Fiinlaand; waxaana soo hordhigay Machadka Darsidda Afrika ee Iskandineefiya, isagoo la kaashaday Machadka Darsidda Horumarka ee Jaamacadda Helsinki. Haddii aynu si uruursan dulmar ugu samayno qodobba daan laga dooday waxaynu arkaaynaa baahida degdegga ah ee dhinacyada badan ee ay leeyihiin.

Dabeecadda ay qodobbadu leeyihiin waxaynu ka dheehan karnaa - tilmaamaha ah: Halganka dabaqadeed, Horumarka bulshada iyo aragtida jidka aan hantigoosiga ahayn; u gudubka Hantiwadaagga Kacaan la'aan; ku tiirsanaan iyo madax baannaani; sinnaan la'aanta caalamiga horumarinta istraatijiyada iyo Beeraha si aan hantigoosi ahayn: ka dhaqan gelinta tacab soo saarka nooca Maarkiismada waddammada soo koraya; khatarta ku jirta jidka aan hantigoosiga ahayn; horumarka ku hanuunsan hantiwadaagga ee

soomaaliya; duruufka horumarineed Giini Bisaw, dhibaatooyinka u iilashada hantiwadaagga ee Masartii Naasir, Kaalinta siyaasadeed ee shaqaalaha Tansaaniiya iyo Saambiya; iyo warbixinno kale oo la xiriiray qodobbadan. Sida ka muuqata qodobbada, waxay ahaayeen kuwo aragti iyo fal ahaanba u uruursan, una baahan lafagur habboon. Siday noola muuqato qoraalladaas ma ahayn kuwo si siman uga wada dhaqan geli kara duruufayada, maxaa yeelay qaarkood waxay ahaayeen kuwo tilmaamaya xaqiiqooyin sugan; ama ah kuwo hore loo sii gudbay oo ku celcelis ah. Qaarkood kalena waxay ahaayeen kuwo xambaarsan lafagur aragtiyeed oo ku qotoma wax qabasho, sidaas darteedna dareenkayaga soo jiidanayey.

Maadaama ay adag tahay inaynu soo wada koobno dhammaan wixii ku qornaa Buuggaas, waxaynu mudnaanta siinaynaa qodobbada ahmiyadda ballaaran leh. Qoraalka u horreeyaa wuxuu ku saabsanaa: Halganka dabaqadeed, horumarka Bulshada iyo Aragtida jidka aan hantigoosiga ahayn; waa mid koobaya dhuuxa fikraddaas oo dhan: wuxuuna lafagurkiisa aragtiyeed u soo bandhigay sidatan: innagoo soo uruuriinayna.

1. In si waa ku ool ah loo horumariyo Maarkiismada, si faham qumman looga siiyo shaqaaleweynaha adduunka-suurta galka objegtiifka iyo

Sabjegtiiifka ah ee waayahan, si aan loo geliin gefalka kala duwan ee midigta iyo bidixda.

II. In la tixgeliyo kala duwanaanta duruufeed ee ka jirta waddammada iyo Gobollada hase yeeshee, waa in mideyn guud la siiyaa kala duwanaanta gaarka ah iyo nidaamyada ka jira bulshooyinkaas, kaddib gumcaysiga.

III. In aragtida loo hormariyo si aan macangegnimo (Non-Dogmatic) ahayn; iyadoo isla markaas lagu horumarinayo sida suurtagalka ah, oo ah - in dhaqdhaqaaqa waddaniga ah looga gudbo dhismaha hantiwadaagga.

Isagoo si sax ah u qeexaya, una muujinaya qoraagu. Give Y. Thomas, ayuu si caqli gal ah u sii faahfaahiyey qodobbada ku qotoma dulucda aragtiyeed, wuxuuna sii ballaariyey afkaarta ah: dabaqado, abuuritaanka dabaqadda, dabeeca abuuridda dawladda; xoogagga tacab soo saarka, xiriirka tacab soo saarka Iwm. Thomas, dhexgalkii iyo darsiddii dheerayd ee uu ku sameeyey Maarkiismada waxay u suurta gelisay inuu sii dhex galo qaybaha muhiimka ah ee jidka horumarka aan hantigoosiga ahayni leeyahay. Wuxuuna muujiyey meelaha qaayaha leh ee jidkaas iyo meelaha uu daldaloolka ku leeyahay.

Gacan ku haynta Siyaasadda ee maalqabeenka yar yar ee xukunka Dawladda iyo la qaybsigooda xukunka kooxaha Maarkiis-Leeninisteyaashu, waxay keentay dhallilo badan.

Sidaas darteedna gunaanadka Thosmas ee ah walaaca Maal-qabeenka yar yar uu ku tilmaamay ma aha mid innagu cusub oo innaga yaabinaysa. Thomes wuxuu kale uu dhaliil xoog leh u soo jeediyey aragtiyada qaarkood ee tilmaamayey in dawladdu tahay wax ka madaxbannaan halganka dhaqaalaha. Hase yeeshee Thomas diidmadiisa aragtiyada daneysiga ah, kasakow, wuxuu qeexay - xoogga wada ee horumarka u ah — jidka aan hantigoosiga ahayn; taasoo uu tilmamay in si loo xaqiijiyo madaxbannaani dhaqaale ay horseed ugu yihiin dabaqadaha badan jidka aan hantigoosiga ahayn iyo xataa jahada ku hanuunsanaanta hantiwadaagga. Duluuca ujeeddadanina waxay u dhacaysaa in Ta qaraneeyo hantida gaar ahaaneed, iyo in fagaarayaasha caalamiga laga soo horjeesto imberyaaliyadd iyo monobooliyadda.

Dhicana xoogagga tacab soo saarka iyo xiriirka tacab soo saarka, Thomas waa uu ka gaabsaday in uu faahfaahiyo; wuxuuse wax ka yiri oo keliya jidka horumarka ee aan hantigoosiga ahayn, waxaana gunaanadkiisa uu ku muujiyey walaaca ama shaki uu ka qabo, sidii loo baddali lahaa xiriirka bulshadeed. Si kastaba ha ahaatee aragtidiis hubantida ahayd ee uu u soo bandhigay; Jaalle Thomas, waxay u oggolaatay oo ay caddeysay in uu howl qaayo leh ka galay dhinaca dhaliilka iyo qiimeyntaba guud ahaan afkaartii laga doodayey.

Lion Cliffe wuxuu soo bandhigay qoraal ku saabsan: Hantiwadaagga in loo mari karo jid aan Kacaan ahayn? Waa arrin aad u murugsan, sababta uu Jaalle Cliffe u doortay qodobkan. Waxaana laga yaabaa inuusan jidka aan hantigoosiga ahayn u ar-

keynin inuu yahay mid Kacaana, hase yeeshee inuu yahay mid u socda si tiro iyo qun yar ah. Jaalle Cliffe, waa uu ku qasbanaa, inuu sidaas yeelo, balse meelihii uu qoraalkiisu xiganayey waxay ifineysaa dabeecadda horumarka istaraatiijiga waddaniga ah ee waddamada ku hanuunsan Hantiwadaagga. Waxaanuna Jaalle L. Cliffe ugu mahad celinayaa xilkii uu iska saaray iyo sida uu u qeexay tallaabooyinka kala duwn ee ay qaadeen Istaraatiijiyada dhaqaale, ee ay is kaga xoreeyeen nidaamka Caalamiga ah ee Hantigoosiga Waddammada Afrikaanka ah ee horusocodka ah. Sidoo kale Jaalle L. Cliffe kama tegin tallaabaday ay ka qaadeen qaybaha kale ee muhimadda leh, sida Siyaasadda iyo Bulshada si ay u sii xaqiijiyaan ka go'naantooda nidaamka hantigoosiga. Cliffe wuxuu kaloo uu qoraalkiisa si kulul oo dheer ugaga hadlay in awoodda kororsiga kabitaalka ee waddammadaas ka imanaya qaybaha beeraha, iyadoo la sii laaban laabayo dadaalka Warshadeynta: Qoraalka cliffe wuxuu kaloo uu la xiriiray qoraallo kale oo ku saabsanaa nooca beeraha aan hantigoosiga ahayn iyo horumarka Istaraatiijiyada, oo uu soo diyaariyey Jozef Nowicki iyo ka dhaqan gelinta tacab soo saarka taxanaha ah ee Markismada waddammada soo koraya oo uu diyaariyey Parvis Khalabrio.

Qoraalka Jozef Nowicki, oo ahaa Dabeecadda iyo heerka horumarka beeraha, waxaa la siiyey qaddarin ku haboon, waxaana aad loogu nuuxnuuxsaday, kaalinta beerah ee dhinac kastaba leh ee ay kaga jiraan horumarka Istaraatiijiga ah. Jaalle Nowicki wuxuu lafagurkiisa ku sheegay oo uu yiri «Waana sababtaas darteed, ayey tahay in waddammada

soo koraya isbeddal habeysan, taasoo micnuhu yahay Kacaan bulshadeed ka qaadaan gaar ahaan dhinaca beeraha, si ay gogoldhig ugu noqoto horumarkooda».

«Sababtaas awgeed, ayey u tahay in waddammada soo koraya Isbeddel ka qaadaan taa oo micnaheedu yahay sbeddel bulshadeed, gaar ahaan dhinaca Beeraha si ay gogoldhig ugu noqoto horumarkooda». Faahfaahinta arrintan oo ah baahida loo qabo Isbedelka iyo habeynta beeraha, iyo qeybinta dhulka ku habboon beerashada, tirtiridda Ijaarka dhulka; Ballaarinta Mashariicda Waraabinta; Baabi'inta kadilaalka ama lacagta deynta ee dulsaarku la socdo, iyadoo la sameynayo Iskashato si sahal ah looga deynsado qalabka iyo sunta cayaayanka; waxay fure u yihiin Siyaasadda beeraha. Habkaas siyaasadeed, qoraaga ugama muuqan oo kaliya mid kordhinaya tacabka, beeraha, hase yeeshee waxay kaloo shaqo u abuureysaa Ciidanka badan ee shaqada la' ee dalalkaas. Balse arrinta qaayaha leh ee Siyaasaddaas ku jirta, waa u qeybsashada sida siman dakhliga, taasoo u dan ah beeraleyda danyarta ah. Haddaba si loo sii xoojiyo siyaasaddaas, waxaa loo baahan yahay in la qaado tallaabooyinka ah:

1) Dhinaca siyaasadda, in si toos ah ama si dadban looga qaado awoodda; dhulgoosiga iyo haraaga xoogagga leh dhaqannada duugga ah.

2) Dhinaca dhaqaalaha in si joogta ah, loo sugo; qaybinta hantida qaranka; iyo dakhligaba, si u daneeyneysa xoogagga danyarta ah, ee u hawllan horumarka.

3) Dhinaca dhaqan bulshadeedka taasoo ah muujinta Caddaaladda ijtimaaciga ah, iyo tirtiridda saldhigga-cunno xumida, shaqo la'aanta, aqoon

darrida, iyo iyadoo sare loo qaado fursadda shaqo iyo awoodda tacab dhalka shaqada.

Jaalle Nowickis wuxuu qodobkan uu ku dheeraaday si xikmad iyo caqli gal ah ugu muuuujiyey isku xirnaanta Warshadaha iyo siyaasadda Beeraha; iyo sida ay marka hore u kala mudan yihiin; taasoo fikraddiisu tahay mi ka duwan aragtida ay qabaan kuwa Qandhadha ah, dhinac qudha wax ka arka iyo kuwa aydiyaalistayaasha ah, waxeyna fikraddiisu tahay mid kulmineysa, oo ururineysa wajiyaada kala duwan ee arrintan iyo wax yaalaha kale ee raaca jaan goynta qaabkaas siyaasadeed; taasoo ah mid diyaalektikal ah, wuxuuna habkaas u arkaa iney yihiin kuwo saameynaya guud ahaan Bulshada isla markaana, uu midba midka kale xiriir iyo saameyn

la leeyahay. Sidaas darteed, isaga mushkiladda hor taalay waa mid la xiriirta sida loo sii xaqiijin lahaa, ayadoo laba doodaas la isku xirayo. Dariusdani waxay kaloo Jaalle Nowickis, caawisay markuu ka hadlayey kaalinta teknooloji jada kaga jirto sare u qaadida tacabka Beeraha, taasoo sida runta ah uu si sax ah u sheegay in teknikaadu ballan qaadeyso inay natiijada wacan tahay «ta maalgelinta kooban ee qalabka habboon, beeraleydu na heli karto, si fiicanna ugu isticmaali karto». Sida uu qabo, habkaa ayaa horumar gaar siin kara dadyowga soboolka mustaqbalka fogna lagu gaadhi karaa wax soo saar beereed oo dhan.

Jaalle Nowicki, isagoo ka hadlaya soo saarka cunnada wuxuu tilmaamay in horumarka Beeruhu haddii ay raacaan jidka Hantigoosiga iyo hadd

ay raacaan kan aan hantigoo-siga aheynba, waxaa lagu kala soocayaa ay tahay ujeeddada gundhigga, ee ah dhinaca loo horumarinaayo bulshada, sidaas darteed, arrintani waxay run ahaan caddeyneysaa sida ahmiyadda loo siiyo ama aaloo siin soo saarka cunnada. Haddaba inta tacab soo saarka hantigoosiga ku fadhiya faa'iido raadin iyo qiimo dheere ah waxaan marnaba qiimo iyo ahmiyad sare yeelaneyn soo saarka iyo guud ahaan samafalka Bulshada. Hantiwadaagguse wuxuu cunnada u soo saaraa haqab tirka baahida dadka shaqeeya, taas baana waddammada soo karaya awood u siin karta in ay dejiyaan siyaasad wax ku ool u ah cunno soo saarka.

Qeybta labaad ee dulmar-kan waxaanu ku soo saareynaa tirsiga soo socda ee Halgan.

Khudbaddii wafdiga XHKS ee Shirweynihii Ilaad ee Xisbiga Dimoqraadiga ee dalka Gini

Xoghayaha Guud ee Xisbiga Dimoqraadiga ee Gini, ahna hoggaamiyaha Kacaanka Gini Jaalle Axmed Seka Tuure,

Xubnaha Madaxtooyada iyo martida, Ergada Shirweynaha,

Jaallayaal,

Ii ogolaada inaan salaan iyo hambalyo aan ka sido Xoghayaha Guud, Jaalle Maxamed Siyaad Barre, xisbigayaga iyo dadkaba u soo gudbiyo Jaalle Axmed Seka Tuure iyo ka qaybgalayaasha shirweynaha taariikhiga ah ee xisbigiinna.

Waxaan idiinka mahad celinaynaa marti-qaadka aad u fidiseen xisbigayaga iyo soo dhaweyntii diirraneyd ee la na siiyey muddadii aan joognay konaakari.

Muddadii aanu joognay,

waxaanu barannay waayo aragnimada ballaaran ee X.D.G., oo waxtar badan u leh-xisbigayaga da'da yar. Waxaanu aad ugu rajo weynahay inaynu sii xoojinno mustaqbalka xiriirka labadeenna xisbi, dawlad iyo shacbi.

Gini iyo Soomaaliya waa labada dal oo Afrika ah oo soo koraya, kuwo leh dhinaca horumarka istraatijiyo qura. Labada dalba waxay ku hanuunsan yihiin Hantiwadaaggga. Soomaaliya, sida Gini oo kale waxaa la qaramaayey dhammaan ilaha wax-soo-saar-ka. Waxaan culeyska saaray ku-horumarinta reer miyiga jidka aan hantigoosiga ahayn. Waxaanu dagaal garaar ku qaadnay abaartii, iyadoo la dajiyeey dadkii reer guuraaga ahaa, lagana dhigay danwa-

daago beeralay iyo kalluumaysato ah.

Sidiinna oo kale waxaanu abaabullay dadka, si ay uga qeyb galaan dhismayaasha dugsiyada, xafiisyo, bakhaarro buundooyin, jidad iwm; iyagoo ku shaqeynaaya mabda'a iskaa wax u qabso. Waxaanu kaloo tallaabo qaayo leh ka qaadnay: siyaasadda dhaqanka, oo ay ujeeddadeedu tahay burburinta haraaga dhaqanka gumeysiga iyo gumeysiga cusub. Waxaana la qoray far Soomaaliga, oo loo isticmaalo dhinacyada kala duwan ee maamulka iyo nolosha dadweynaha; waxbarashada dugsiyada hoose / dhexe iyo sare, iyo ololaha la dagaallanka aqoon darri-da oo ka socda magaalooyinka iyo miyiga. Waxaanu kaloo olole ku qaadnay laaluushka,

musuq-maasuqa, iyo faa'iido doonka, iyadoo la xoojinayo jacaylka shaqada iyo hantiwadaagga.

Arrinta qaayaha leh, ee ay Gini gaarka u leedahay, wax loo dhigaana jirin waa wax abaabulka heerka sare ah ee bulshada; taasoo abaabulkaasi u suurto geliyey dadka reer Gini inay 28kii Sebtembar 1958dii «Maya» ku yiraahdaan gumaysiga Faransiiska, sidoo kale waxa u suurta galay dadka reer Gini inay 22 Nofembar 1970 ay ka guulaysteen weerarkii qaawanaa ee imberiyaaliyadda. Abaabulka noocaas ahi; mahadi ha ka gaarto XDG iyo Xoghayaha Guud Jaalle Axmad Seku Tuure, wuxuu u oggolaaday dadka Gini inay guulo waaweyn ka gaaraan siyaasadda, dhaqanka iyo dhaqaalaha.

Annaguna waxaanu fahannay in aan abaabul la'aan guulo la gaari karin, sidaas darteed, ka dib kacaankii 1969kii waxay dadka Soomaaliyeed yeesheen abaabul habaysan, si ay u fuliyaan barnaamijka aan hore u soo xusnay. Abaabulka dadkayagu wuxuu heer sare gaaray. Idii Luuliyo 1976dii, oo la aasaasay Xisbiga Hantiwadaagga Kacaanka Soomaaliyeed. Waxaa kaloo tallaabadaa xigtay dhismaha ururrada bulshada, oo si toos ah, ugu xiran Xisbiga. Ururdaas oo kala ah Ururka shaqaalaha, Dhallinyarada Haweenka iyo karf iskaashatoyinka, beeraha, xoola dhaqatada iyo Ganacsatada.

Xisbigayagu wuxuu go'aan ku gaaray in bilowga Jannayo 1979ka yeesho shirweyne aan caadi ahayn. Shirweynahaas, oo xisbigayaga u suurta galinaya, inuu sii ballaariyo, siina qoto dheereeyo u ha. nuunsanaantiisa Hantiwadaagga. Wuxuu kaloo shirweynuhu fursad noo siinayaa inaanu caddeynno awoodda dadweynaha; oo ah in lagu dhaqaaqo

doorasho dimuqraadi ah; taa-soo la abuurayo barlamaan waddani ah; oo la mid ah kiin-nan Gini.

Soomaaliya sida Gini oo kale ayey bulshadeedu tahay mid aaminsan diinta Islaamka, aaminsanaanta diinta waxay taariikh ahaan dadkayaga ka caawisay halgankii ay kula jireen imberiyaaliyadda, gaar ahaan dhaqanka gumeysiga. Sidaas darteed Kacaanka Soomaaliyeed, wuxuu muhimadda ballaaran siiyey kaalinta wax ku oolka ah ee diinta; waxaananu si niyad sami ah u soo dhaweyneynaa kaalinta qaayaha leh ee uu arrintan muhiimka ah uu ka geystay Jaalle Axmad Seku Tuure.

Sidoo kale waxaanu soo dhaweyneynaa kaalinta dibloomaasiyadda ah ee xisbiga dimuraadiga ee Gini. Waxaanuna waaya-aragnimadayada ku barannay in xiriirka uu la leeyahay waddammada kala leh Aydiyolojiyada iyo nidaamyada bulshadeed, aysan ahayn mid welwel gelineysa dadka kacaaniinta ah, ee goostay inay xaqiijiyaan dhismaha bulshada Hantiwadaagga.

Gini iyo xisbiga dimuqraadiga Gini, waxay leeyihiin waayo-aragnimo kacaaneed oo bisil; astaanna u yahay Jaalle Axmed Seku Tuure. Waxaanu ugu hambalyeyneynaa xisbiga dimuqraadiga Gini, da-daalka uu u galay inuu u gudbiyo Manarofiya, Khartuun iyo meel kasta, waayo aragnimo dheer. Shirkii dhawaa ee UMA Madaxweyne Axmad Seku Tuure, wuxuu ka soo jeediyey talooyin wax ku ool ah, oo saameynayey in dhibaatooyinka Afrika ahaadaan kuwo ay Afriki maarayso, kuwo ay ka mid ahaayeen, dhibaataada lagu kala qoqobayo dadka walaalaha ah ee Geeska Afrika. Waayo aragnimadaas ballaaran iyo biseylka Kacaannimo ee Gini, ma aha inay go'doon ahaa-

daan, ee waa in lagu faafiyo Afrika oo dhan iyo adduun weynaha.

Soomaaliya, sida Gini oo kale ayey daacad u tahay, kuna taagan tahay siyaasaddeeda dibedda ee liddiga ku ah Imberiyaaliyadda. Waxaanu xoog u taageeraynaa dhaqdhaqaaqyada Gobannimadoonka Naamibiya, Simbaabwe iyo Koonfur Afrika. Waxaanu taageero hiil iyo hooba la garab taagan nahay halganka dadka reer Falastiin ay ku xaqiijinayaan xuquuqdooda waddaniga ah ee dhismaha dawlad falastiin, iyo halganka ay dadka Carbeed ugu jiraan sugidda dhulka ay sahayuuniyadda Israa'iil sida sharcidarrada ah ku haysato. Waxaanu cambaareyneynaa, dhaammaan dibindaabyada imberiyaaliyadda iyo faragelinta gumeysiga, ee loola jeedo in xal aan xaq ahayn loo sameeyo dhibaatooyinka Koonfur Afrika iyo Bariga Dhexe.

Waxaan kaloo sii xoojineynaa taageerada aan u fidinno dhammaan xoogagga u dagaallamaya Aaya.ka talintooda iyo kuwa Geeska Afrika ee halganka ugu jira iska tuurka haraaga taliska dhulgoosiga gumaysiga ah ee ku jira Geeska Afrika.

Soomaaliya, sida Gini oo kale, ayey u foajigantahay, una daacad tahay halganka dheer ee ay dadkeedu la soo galeen Imberiyaaliyadda, Gumaysiga, gumeysiga cusub, Midabtakoorka, iyo sahayuuniyadda, taasoo ay halgan ugu jiraan xornimada, nabadda, sinnaanta, Hantiwadaagga iyo horumarka.

— Hannoolaado Xisbiga Dimuqraadiga Gini.

— Hannoolaato saaxiibtinimada Soomaaliya iyo Gini.

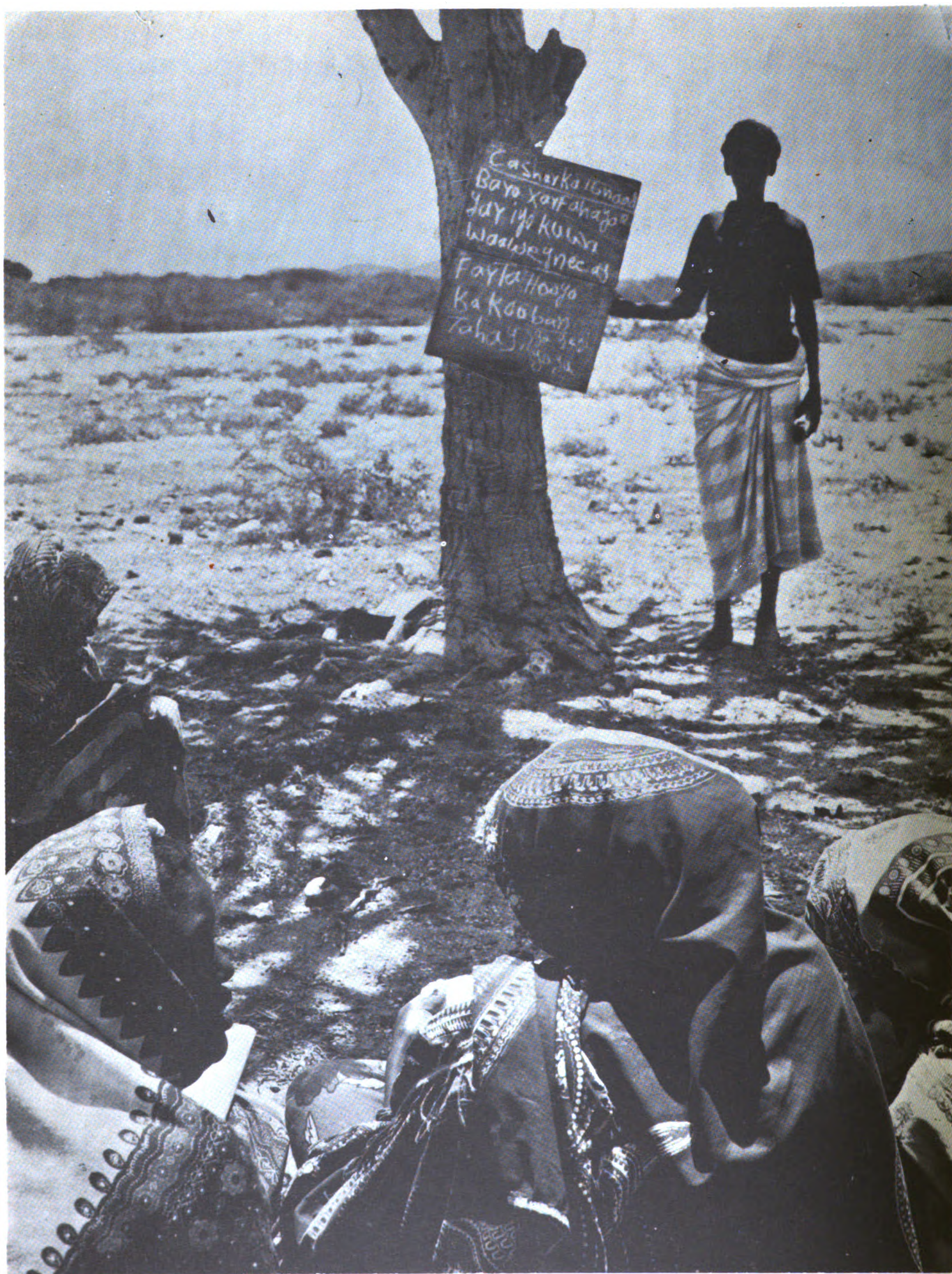
— Hannoolaado Iskaashiga Caalamiga ah.

**Dugsiyada Xannaanada Carruurta ee Kacaanku dhlsay.
Farax iyo ku raynrayn Aayaha Kacaanku ugu tala galay.**

• Waxbarashada Dadka Waaweyn ee Reer Miyiga.